

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНА ПАРЛАМЕНТСЬКА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ»**

УКРАЇНСЬКІ БІБЛІОГРАФИ

Біографічні відомості

Професійна діяльність

Бібліографія

Випуск 2

Київ 2010

УДК 015(477) (035)

ББК 78.5(4УКР)я2 У45 У45 Українські бібліографи : біогр. відом., проф. діяльн., бібліогр. / М-во культури і туризму України, Держ. закл. «Нац. парлам. б-ка України». – К., 2008 – Вип. 2 / авт.-уклад. : Р. С. Жданова, Н. І. Абдуллаєва, В. О. Кононенко ; наук. ред. : В. О. Кононенко, Н. Я. Зайченко. – К., 2010. – 240 с. ISBN 978-966-7547-52-3

Другий випуск біобібліографічного довідника знайомить з творчими біографіями українських бібліографів – теоретиків і практиків. Значне місце займають відомості про бібліографознавців, розробників теорії, історії, методики бібліографії та дослідників проблем організації бібліографічної справи, викладачів бібліографії у ВНЗ України, фахівців у галузі інформаційних технологій. Подано також матеріали про осіб інших професій, які зробили значний внесок у бібліографічну справу. До першого випуску ввійшли персоналії на літери А–К (188), до другого – на літери Л–Я (162). Робота з виявлення матеріалів продовжується. Їх передбачається включити у третій випуск.

Видання розраховано на наукових працівників у галузі бібліотекознавства та бібліографії, викладачів, студентів вищих і середніх навчальних закладів, працівників бібліотек усіх видів і форм власності.

ББК 78.5(4УКР)я2

Авторський проект,
загальна редакція та передмова *Р. С. Жданової*

Автори-укладачі: *Р. С. Жданова*
Н. І. Абдуллаєва
В. О. Кононенко

Наукове редагування: *В. О. Кононенко*
Н. Я. Зайченко

ISBN 978-966-7547-52-3

© ДЗ «Національна парламентська
бібліотека України», 2010

ВІД УКЛАДАЧІВ

Біобібліографічний довідник «Українські бібліографи» знайомить з творчими біографіями українських бібліографів, які стояли біля витоків вітчизняної бібліографії, і тих, котрі працюють сьогодні. Кожен із них посідає почесне місце у безперервній шерензі творців бібліографічної науки та практики. Значне місце займають відомості про українських бібліографознавців, розробників теорії, історії, методики бібліографії та дослідників проблем організації бібліографічної справи, викладачів бібліографії у ВНЗ України, фахівців у галузі інформаційних технологій. Подано також матеріали про осіб інших професій, які зробили значний внесок у бібліографічну справу.

Всі матеріали розміщено за абеткою прізвищ бібліографів. До другого випуску видання ввійшло 162 персоналії (на літери Л–Я). Загалом у довіднику зібрано відомості про 350 осіб. Робота з виявлення матеріалів продовжується. Їх передбачається включити у третій випуск видання.

Кожна біобібліографічна стаття складається з трьох частин. Перша – містить стислі біографічні відомості: прізвище, ім'я та по батькові, дати життя, місце народження та смерті за колишнім і сучасним адміністративним поділом, навчальний заклад, в якому діяч здобув освіту й фах, дані про творчий і життєвий шлях, основні напрями бібліографічної діяльності, вчені звання, урядові нагороди тощо.

У другій частині у хронологічному порядку подано перелік праць бібліографів: бібліографічні посібники та списки різноманітної типової й видової палітри. Поряд із фундаментальними науково-допоміжними бібліографічними покажчиками наведено рекомендаційні. Всі разом вони дають можливість проаналізувати стан інформаційного забезпечення науки та культури України на різних історичних відтинках часу. Доробок бібліографів представлений якнайповніше, що допоможе науковцям різних галузей знань одержати інформацію та залучити до наукового обігу значну кількість бібліографічних матеріалів.

Третя частина включає розташовані в хронологічному порядку праці про бібліографів.

Опис здійснено згідно з ГОСТ 7.1–84 «Библиографическое описание документа: общие требования и правила составления», але з деякими особливостями. В описі окремо виданих праць подаються тільки основні елементи, факультативні (колективний автор, редактор, ілюстратор, серія та підсерія, кількісна характеристика тощо) – не вказуються. Якщо друковану працю підготовлено у співавторстві, то в області приміток зазначено: «У співавт.».

Публікації, які не було переглянуто de visu, позначено астериском.

Систему скорочень слів застосовано не тільки в бібліографічних описах, а й у текстовій частині. Ці скорочення не утруднюють розуміння тексту. Не скорочуються назви книг, статей, конференцій, сесій, комітетів, наукових тем тощо, котрі, як правило, наводяться у лапках.

Довідник «Українські бібліографи» на відміну від видань такого типу, присвячених іншим галузям знань, виконує не лише довідкову функцію, а й є ґрунтовним показником української бібліографії другого ступеня і джерелом вивчення її історії як складової бібліографознавства. Відомості ж про теоретичні напрацювання сприятимуть становленню і розвитку української бібліографічної науки.

Слід зазначити, що разом із укладачами над виданням працювали книгознавці, вчені, письменники та інші особи, серед них: С. І. Білокінь, Т. В. Добко, С. А. Захаркін, Г. Д. Зленко, Г. І. Ковальчук, В. І. Лутовина, А. А. Непомнящий, В. С. Пашкова, М. Р. Селівачов, О. О. Сидоренко, О. М. Устіннікова, М. А. Шудря та багато інших. Усім їм укладачі висловлюють щиру подяку.

Матеріали видання передбачається представити на сайті Державного закладу «Національна парламентська бібліотека України» (НПБУ; www.nplu.org). Будь-які доповнення та слушні зауваження, які сприятимуть вдосконаленню довідника, будуть із вдячністю враховані укладачами.

Побажання, зауваження та доповнення просимо надсилати на адресу:

Україна, 01001, м. Київ, вул. Грушевського, 1. ДЗ «Національна парламентська бібліотека України». Науково-бібліографічний відділ.

Тел. 278-85-12.

Е-mail: nbv-nplu@mail.ru

189. ЛАЗАРЕВСЬКИЙ Олександр Матвійович [20.06.(08.06)1834, с. Гирівка Чернігів. губернії, тепер с. Шевченкове Конотоп. р-ну Сум. обл. – 13.04.(31.03)1902, м. Київ] – укр. історик, бібліограф. Навчався у Конотоп. повіт. уч-щі (1844–1846). Закінчив Петербург. гімназію (1854), іст.-філол. ф-т Петербурз. ун-ту (1858). Працював у Петербурз. губерн. правлінні канцеляристом, згодом – чиновником Археогр. коміс. при департаменті нар. освіти, бібліотекарем у графа Уварова. Сприяв збиранню б-ки при Чернігів. музеї укр. старовини В. Тарновського, брав участь у підготовці до вид. каталогу Шевченк. колекції цього музею. Служив у судових установах Чернігівщини, Полтавщини, Києва. Авт. числен. пр. з іст. тематики, питань фольклору укр. і рос. л-р, мовознав. Кілька пр. присвятив історії бібл. справи: «План публичной библиотеки Санкт-Петербурга, составленный в 1706 г.», «Погибшая библиотека». Як бібліограф вперше виступив на сторінках газ. «Черниговские губернские ведомости», де опублікував пр. «Опыт указателя источников для изучения Малороссийского края в историческом и географическом отношениях» (1853). До покажч. увійшло понад 150 назв пр., надрук. переважно в I полов. XIX ст. Після опрацюв. і допов. покажч. вийшов під назвою: «Указатель источников для изучения Малороссийского края. Вып. 1» (1858). Він містив 554 назви з питань історії, географії, етнографії України. Продовжив цей покажч. Г. Милорадович, підготувавши пр. «Иностранные сочинения о Малороссии» (1859). Л. друкував на сторінках «Черниговских губернских ведомостей» щоріч. бібліогр. огляди під заг. назвою «Украинская литературная летопись». Ці огляди були однією з перших спроб поточ. обліку л-ри, яка стосувалася України. В подальшому бібліогр. діяльність Л. обмежувалась переважно участю у бібліогр. від. журн. «Киевская старина». Тут він серед інших пр. друкував рец. на бібліогр. покажч., зокрема «Галицько-руську бібліографію» І. Левицького. Його особиста б-ка (близько 800 кн.) зберігається у НБУВ.

Тв.: Опыт указателя источников для изучения Малороссийского края в историческом и географическом отношениях // Черниг. губерн. ведомости. – 1853. – № 45, 46*; Обозрение книг и статей периодических изданий, относящихся к истории и географии Малороссийского края за 1854 г. // Черниг. губерн. ведомости. – 1855. – № 3, 9*; Украинская литературная летопись за 1856 г.: В 2 ч. – Чернигов, 1856–1857. – Кн. 1–2; Украинская литературная летопись (1855–1858 гг.) // Черниг. губерн. ведомости. – 1856. – № 12, 19, 38, 49, 51; 1857. – № 7, 8, 47–49; 1858. – № 4, 7, 13; 1859. – № 14, 15*; Указатель источников для изучения Малороссийского края за 1622–1857. – СПб., 1858. – Вып. 1; Два акта для истории «руины» правобережной Украины. 1672–1682 гг. // Киев. старина. – 1887. – Т. 17, № 2. – С. 368–370; Списки черниговских дворян в 1783 г. – Чернигов, 1890; Летописные заметки о событиях в Новороссии (1740–1806) // Киев. старина: Приложение. – 1890. – Т. 28, № 3. – С. 60–64; Т. 29, № 4. – С. 65–69; Содержание одного из Чепинских сборников исторических бумаг о Малороссии // Киев. старина. – 1891. – Т. 32, № 1. – С. 174–176; Очерки, заметки и документы по истории Малороссии. – К., 1892. – Т. 1; Два поддельных исторических документа //

Киев. старина. – 1897. – Т. 57, № 5. – С. 55–61; Сведения об остатках семейного архива Полуботков // *Киев. старина.* – 1901. – Т. 73, № 4. – С. 12–13.

Літ.: Грушевський М. Пам'яті Олександра Лазаревського // *Зап. НТШ.* – Л., 1902. – Т. 47. – С. 1–10; Отрывки из автобиографии Александра Матвеевича Лазаревского // *Киев. старина.* – 1902. – Т. 77, № 6. – С. 481–482; Пономарев С.П. Труды А.М. Лазаревского: (Сообщ., исслед., рец.) // *Киев. старина.* – 1902. – Т. 77, № 5. – С. XXXI–LII; Пономарев С.П. Верзилов А.В. Памяти А.М. Лазаревского. – Чернигов, 1903; Василенко М.П. Памяти почетного члена общества Александра Матвеевича Лазаревского // *Чтения в историческом обществе Нестора-летописца.* – 1903. – Т. 17, № 2, отд. 1. – С. 85–107; Василенко М.П. Олександр Матвієвич Лазаревський (1834–1902 рр.): Матеріали до його бібліогр. // *Україна.* – 1927. – № 4. – С. 18–82; Житецький І. Листування О.М. Лазаревського і М.І. Костомарова // *Україна.* – 1927. – № 4. – С. 98–104; Ткаченко М.М. Праці О.М. Лазаревського та про О.М. Лазаревського // *Укр. археогр. зб.* – 1927. – Т. 2. – С. 51–80; Федоренко П.К. О.М. Лазаревський та культурні цінності Чернігівщини // *Укр. археогр. зб.* – 1927. – Т. 2. – С. 22–50; Лазаревська К. О.М. Лазаревський і старе українське мистецтво // *Україна.* – 1927. – № 4. – С. 84–97; Осадчий Т. Про діяльність О.М. Лазаревського в останні часи на Конотопщині // *Україна.* – 1927. – № 4. – С. 105–106; Ткаченко М. Праці О.М. Лазаревського та про О.М. Лазаревського // *Укр. археогр. зб.* – К., 1927. – Т. 2. – С. LI–LXXVI; С. 1–290; 3 громадської діяльності О.М. Лазаревського на Чернігівщині. – Х., 1928; Сарбей В.Г. Історичні погляди О.М. Лазаревського // *Вісн. АН УРСР.* – 1957. – № 3. – С. 61–71; Коваленко Л.А. До питання про історичні погляди О.М. Лазаревського // *Укр. іст. журн.* – 1958. – № 4. – С. 98–107; Марченко М.І., Полухін Л.К. Видатний історик України О.М. Лазаревський. – К., 1958; Сарбей В.Г. Невідомі праці О.М. Лазаревського // *Укр. іст. журн.* – 1958. – № 5. – С. 170–174; Гуменюк М.П. Библиографическая деятельность А.М. Лазаревского // *Совет. библиогр.* – 1960. – № 4. – С. 72–80; Сарбей В.Г. Історичні погляди О.М. Лазаревського. – К., 1961; Гуменюк М.П. О.М. Лазаревський // *Соц. культура.* – 1965. – № 9. – С. 36–37; О.М. Лазаревський // Гуменюк М.П. *Українські бібліографи XIX – початку XX ст.* – Х., 1969. – С. 17–26; Сороковська С.В. Перший український бібліограф-історик // *Укр. іст. журн.* – 1969. – № 2. – С. 114–116; Колесник Є.О. Бібліотека О.М. Лазаревського // *Укр. іст. журн.* – 1987. – № 1. – С. 123–127; Бібліотека А.М. Лазаревского // *Книжные коллекции Центральной научной библиотеки Академии наук УССР.* – К., 1988. – С. 51–57; Олександр Матвійович Лазаревський: Матеріали до біобібліогр. – К., 1994; Білокінь С.І. «Українські збірники» О. Лазаревського // *Сіверян. літопис.* – 1995. – № 6. – С. 57–61; Лазаревський Олександр Матвійович // *Довідник з історії України: (А–Я).* – К., 2001. – С. 392; Палієнко М. Лазаревський Олександр Матвійович // «Кієвська Старина» у громадському та науковому житті України (кінець XIX – початок XX ст.). – К., 2005. – С. 259–260; Скрипник П. Лазаревський Олександр Матвійович // *Видатні діячі науки і культури Києва в історико-краєзнавчому русі України: Біобібліогр. довід.* – К., 2005. – Ч. 1. – С. 312–315; Шудря М., Лазаревський О. Побратими й на небі // *Пам'ять століть.* – 2007. –

№ 4/5. – С. 95–104; Лазаревський О.М. *Бібліотека* // Лисенко І. *Словник українських приватних бібліотек.* – К., 2009. – С. 98–99; Лазаревський Олександр Матвійович // Онопрієнко В.І. *Історія української науки: Курс лекцій.* – К., 2010. – С. 584–585.

В. О. Кононенко

190. ЛАЗЕБА Євдокія Миколаївна [н. 10.12.1922, с. Семенівка Черніг. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила МДБІ (1944). Працювала бібліографом ЛНБ ім. В. Стефаника (1950–1978).

Тв.: *Соціалістична Львівщина, 1955 р.: Бібліогр. покажч. л-ри.* – Л., 1959. – *У співавт.;* *Указатели краеведческой библиографии // Совет. библиогр.* – 1955. – № 40. – С. 81–86; *700 років м. Львова: Бібліогр. покажч. л-ри.* – Л., 1956. – *У співавт.;* *Потрібні бібліографічні довідники з української літератури // Рад. культура.* – 1957. – 4 квіт. – С. 2; *Украинский библиограф И.Т. Калинович // Совет. библиогр.* – 1958. – № 51. – С. 68–73; *Письменники радянського Львова: Бібліогр. покажч.* – Л., 1960; В. Блакитний, Є. Григоров, І. Кулик, В. Поліщук, В. Чумак: *Реком. покажч. л-ри.* – Л., 1969; *Ірина Вільде: Бібліогр. покажч.* – Л., 1972. – *У співавт.;* *Відображення українсько-російських літературних зв'язків у бібліографії // Бібліотека та інформація: Зб. ст.* – Л., 1973. – С. 73–81; *Информационно-библиографическое обеспечение тем и проблем, разрабатываемых институтами ЗНЦ АН УССР // Бібліотека і науково-технічний прогрес: Зб. ст.* – Л., 1975. – С. 139–148; *М. Некрасов і українська література: Бібліогр. покажч.* – Л., 1977; *Антифашистский конгресс работников культуры во Львове в 1936 г.: Библиогр. указ.* – Л., 1978. – *У співавт.;* *Л.М. Толстой і Україна: Бібліогр. покажч. до 150-річчя з дня народж. Л.М. Толстого.* – Л., 1978; *Україніка в російській дореволюційній бібліографії // Бібліотекознавство і бібліографія на службі науки: Зб. наук. пр.* – К., 1979. – С. 160–182; *Проблемы регионального управления научно-техническим прогрессом: Указ. лит. за 1980–1985 гг.* – Л., 1990. – *У співавт.*

Лім.: Вальо М. *Сторінки літературних взаємин // Жовтень.* – 1979. – № 1. – С. 146–148.

191. ЛАЗОРЕНКО Юлія Іванівна [н. 03.06.1945, м. Миколаїв] – укр. бібліографознавець і бібліотекознавець. Канд. іст. наук (1995). Закінчила КДІК (1971). Захистила дис. за темою: «Бібліографія 1941–1945 років як джерелознавча база дослідження історії України періоду Великої Вітчизняної війни». Працювала методистом, викл., старш. викл., доц. каф. заг. бібліографії КДІК (1971–1995), протягом 1995–2002 – старш. наук. співроб. служби інформ.-аналіт. за безп. органів держ. влади (СІАЗ) у НБУВ; з 2006 – старш. наук. співроб. від. наук-метод. роботи ДНСГБ

НААН України. Серед 40 публ., підготов. Л., – наук.-метод., наук.-теорет. пр. з пробл. іст. бібліографії, бібліографії сусп. наук, а також з пробл. інформ.-аналіт. забезп. органів держ. влади. В коло наук. інтересів Л. увійшли пробл. повернення в Україну втрачен. у роки ВВв книжк. скарбів б-к України, діяльн. наук. б-к аграр. ВНЗ, діяльн. вчен.-аграріїв. За час роботи в НБУВ підготувала понад 20 інформ.-аналіт. матеріалів (заг. обсяг – 8 друк. арк.) із актуал. питань сусп. життя України. Л. є співавт. понад 30-ти оглядів журн. періодики. Нагородж. почес. грамотами МКіМ України.

Тв.: *Методические указания к выполнению контрольной работы «Библиографическое разыскание сведений о сельскохозяйственной литературе» по курсу «Библиография сельскохозяйственной литературы»: Метод. пособие. – К., 1983. – У співавт.; Историческая библиография: Метод. материалы для студ. IV курса стационар. отдния библиотеч. ф-та спец. ОПЛ: Учеб. пособие. – К., 1985. – У співавт.; Библиография общественно-политической литературы: Метод. рекомендации и варианты контрол. работы № 1: Методика библиогр. поиска произведений и высказываний основоположников марксизма-ленинизма: Учеб. пособие. – К., 1986. – У співавт.; Створити бібліографію з історії боротьби українського народу проти німецько-фашистських загарбників у 1941–1945 рр. // IV Республік. наук. конф. з іст. краєзнавства: Тези доп. і повідомл. – К., 1989. – С. 171; Бібліографія праць про пам'ятки історії Великої Вітчизняної війни // Укр. іст. журн. – 1991. – № 2. – С. 47; Значення та завдання української історичної бібліографії на сучасному етапі // Бібліотека і бібліотечна професія в умовах інформації суспільства: Всеукр. наук. конф., 6–8 жовт.: Тези доп. – К., 1993. – С. 71–73; Курс «Історична бібліографія»: Сучасне значення та новий підхід до викладання // Тези до XXI звіт. наук. конф. проф.-викл. складу та аспірантів ін-ту. – К., 1993. – С. 87–88; Реабілітовані бібліографічні праці воєнного періоду // Збірник наукових статей професорсько-викладацького складу та аспірантів інституту культури: (До 25-річчя заснування ін-ту культури). – К., 1993. – С. 75–81; Реабілітовані література і бібліографія в історії // Бібліотека у розвитку історичної науки в Україні: Тези наук.-практ. конф. – К., 1994. – С. 174–176; Реституція бібліотечних фондів: Бібліогр. список. – К., 1994; Бібліографічні праці української діаспори періоду Другої світової війни у фондах ЦНБ НАН України та Бібліотеки української діаспори // Тези XXV звіт. наук. конф. проф.-практ. складу і аспірантів ф-ту БІС за 1993–1994. – К., 1995. – С. 44–46; Доля бібліотек під час Другої світової війни // Бібл. вісн. – 1995. – № 6. – С. 8–10; Програма з курсу «Інформаційно-бібліографічні ресурси з суспільних наук з спеціальності 05.25.03 «Бібліотекознавство і бібліографія». – К., 1995. – У співавт.; Бібліографічна інформація на сторінках періодичної преси в роки Великої Вітчизняної війни // Бібліографознавство: теорія і практика: Зб. наук. ст. – К., 1997. – С. 66–82; Інформаційно-аналітичне забезпечення органів державної влади Національною бібліотекою України ім. В. Вернадського // Бібліотека. Інформація. Суспільство: Зб. пр. за матеріалами Всеукр. наук. практ. конф., 20–22 жовт. 1998 р. – К., 1998. – С. 127–131; Соборно-*

державницьке питання в історичних джерелах 1939–1945 років // Українська соборність: ідея, досвід, проблеми: (До 80-річчя Акту злуки 22 січ. 1919 р.): Збірник. – К., 1999. – С. 349–357; Діяльність сільськогосподарських бібліотек вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ у галузі національної бібліографії (2001–2008 рр.) // Національна сільськогосподарська бібліографія як складова програми інформатизації аграрної галузі України: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 2009 р. – К., 2009. – С. 125–127. – У співавт.; Професор Лопатін Матвій Іванович (1895–1974): Бібліогр. покажч. наук. пр. за 1924–1974 рр.: До 115-річчя від дня народж. – К., 2009. – У співавт.

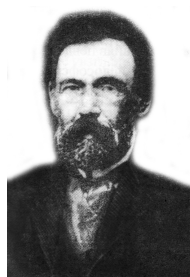

192. ЛАЙКО Лідія Михайлівна [н. 04.03.1934, с. Хотьминівка Глухів. р-ну Сум. обл.] – укр. бібліограф, бібліотекознавець. Закінчила бібл. ф-т ХДІК (1958). Працювала в міськ. б-ці м. Полтави, бібліографом (з 1962), ст. бібліографом, зав. інформ.-бібліогр. від. (з 1963) ЦНТБ Полтав. Ради нар. госпва (з 1965 – ЦНТБ ММП УРСР). Після ліквідації ЦНТБ ММП УРСР (1988) – ст. бібліотекар-методист, провід. бібліотекар наук. б-ки Полтав. ДПУ (з 1988). Займалася наук.-бібліогр. та наук.-метод. роботою в мережі техн. б-к галузі та області. Уклад. щоріч. вид.: «Указатель библиографических работ, выполненных ЦНТБ ММП УССР», «Указатель книг и нормативно-технической документации, поступивших в ЦНТБ ММП УССР», «Указатель опубликованных описаний изобретений СССР, поступивших в ЦНТБ ММП УССР». Повністю опрацювала та відновила пошкодж. фонд рідкіс. вид. (10 000 прим.), склала алф. та сист. каталоги, картотеку ст. з період. вид. (2 277 прим.), каталог меморіал. б-к, книг з автографами (5 500 прим.). Керувала виробн. практикою студ. ХДІК та КДІК (1969–1979). Брала участь у семінарах і метод. радах Держ. НТБ, територ. центрів НТІ України, Держ. публ. НТБ СРСР. Проводила заняття зі студ. I–III курсів Полтав. ДПУ за програмою «Основи інформатики, бібліотекознавства і бібліографії» (1988–1991). Визначала індекси УДК на наук. пр., кн., ст., дис., підготовлені до друку викладачами (з 1999). Нагородж. почес. грамотами М-ва культури СРСР (1967, 1970), медалями «За доблестный труд» (1970), «Ветеран труда» (1985).

Тв.: Качество, надежность и долговечность в машиностроении: Библиогр. указ. – Полтава, 1965; Техническая эстетика и культура производства: Библиогр. указ. – Полтава, 1965; Стандарт – эталон качества, надежности и долговечности продукции: Библиогр. список лит. – Полтава, 1968; Борьба с производством и коммунальным шумом: Библиогр. указ. лит. – Полтава, 1970; Очистка воздуха и сточных вод от вредных загрязнений: Библиогр. список лит. – К., 1970; Сводный указатель отечественных и иностранных научно-технических журналов, выписанных техническими библиотеками предприятий и организаций Министерства местной промышленности УССР на 1970 год. – К., 1970; Опыт внедрения

Саратовской системы – в местную промышленность: Библиогр. обзор лит. – К., 1971; Распределение и использование трудовых ресурсов: Библиогр. список лит. – К., 1971; Техника безопасности на предприятиях местной промышленности: Библиогр. список лит. – К., 1971; Скарбниця знань [До 10-річчя ЦНТБ] // Зоря Полтавщини. – 1972. – 5 жовт.; Економія матеріальних і трудових ресурсів: Библиогр. указ. лит. – К., 1976; Опыт внедрения КС УКП (комплексная система управления качеством продукции) на предприятиях местной промышленности и других отраслей: Библиогр. указ. лит. – К., 1978; Экономический эксперимент по расширению прав производственных объединений и предприятий промышленности в планировании хозяйственной деятельности по усилению их ответственности за результаты работы: Библиогр. указ. лит. – К., 1984; Что читать пресовицику пластмасс: Реком. указ. лит. – К., 1984; За межжі експерименту // Зоря Полтавщини. – 1985. – 1 груд.; Экономический эксперимент – новый этап в совершенствовании хозяйственного механизма: Библиогр. указ. лит. – К., 1985; Модернизация основного и вспомогательного оборудования: Библиогр. указ. лит. – К., 1987; Новая система оплаты и стимулирования труда: Библиогр. указ. лит. – К., 1988; Руководитель – организатор и воспитатель трудового коллектива: Библиогр. указ. лит. – К., 1988; Методи швидкого читання // Студ. гарт. – 1990. – 7 берез.; Бібліотека Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка // ЕСУ. – К., 2003. – Т. 2: Б-Біо. – С. 703; Петро Васильович Голубовський, 1857–1907: Бібліогр. покажч. – Полтава, 2008.

Літ.: Ювілей бібліотеки // Зоря Полтавщини. – 1982. – 5 жовт.; Віценья Л. Книжковий рай у країні студентства // Зоря Полтавщини. – 1999. – 29 верес. – С. 4.

193. ЛЕВИЦЬКИЙ Іван Омелянович [06(18).01.1850, с. Берлоги, тепер Рожнятин. р-ну Івано-Франків. обл. – 30.01.1913, м. Львів] – укр. культур. громад. діяч, бібліограф, письмен., журналіст, видавець. Народився у родині священика. Навчався у Станіслав. гімназії, з 3-го класу якої був призваний до австрійс. війська у м. Пешт (1870). Перебуваючи на військ. службі, склав екзамен на атестат зрілості (1871). Вступив на філос. ф-т Віден. ун-ту. Писав вірші, оповід., перекладав матеріали з рос. газет нім. мовою для віден. часописів «Neue freie Presse» («Нова вільна преса») і «Weltdlatt» («Світ»); займався журналістикою, редагував газ. «Народна школа» (1875), «Друг народа» (1876), «Бескид» (1881). Укладав календарі: «Львовянин: Ілюстр. календарь на рік звичайний 1883...», «Календар видавництва на рік звичайний 1885...» та ін. Деякий час Л. працював у страхових т-вах «Славія», «Ацієнда», «Дністер» у Львові. Опублікував окремими вид. пр. з історії на сусп.-екон., політ. та літ. теми: «Обозрение общественно-экономического строя на Южной Руси в княжеский период и во время польского владычества» (1881), «Отвіт Ом. Огоновському на его статтю, напечатанную в н-ре 10 журн. “Зоря” за 1882 г. под заглавіем «Одповідь на тенденційну напасть И. Е.

Левицького в «Галицко-русской библиографии»» (1888), «Реєстр наукових і літературних праць проф. М. Грушевського» (1900), «Погляд на розвій низшого і висшого шкільництва в Галичині в рр. 1772–1820» (1903) та оповідання «Під Зборовом» (1894), «Пораження татар під Мартиновим в 1624 р.» (1882) та ін. На розвиток бібліогр. інтересів Л. мав великий вплив Я. Головацький. Л. уклав фундамент. бібліогр. покажч. «Галицко-русская библиография ...» (1888, 1895), який був високо оцінений у пресі України (І. Франко, П. Грабовський, В. Лукич та ін), Росії, Польщі і Чехії. Пізніше вийшли ще 28 вип. «Галицько-руська бібліографія» деякий час була заборонена цар. цензурою для розповсюдження в Росії. Продовж. цієї пр. стали «Галицько-руська бібліографія на роки 1772–1800», опубл. в «Записках НТШ» (1903), і три томи «Української бібліографії Австро-Угорщини» (1909–1911). Л. зібрав великий матеріал до Біобібліогр. слов. культ.-громад. та ін. діячів Галичини. Незначна його частина (на літери «А» і «Б») вийшла друком у 4-х вип. під назвою «Прикарпатська Русь в ХІХ віці в біографіях і портретах її діячів» (1898–1901). Л. очолював бібліогр. комісію при НТШ у Львові (1909). Залишив після себе велику архів. спадщину, зокрема матеріали для слов. псевдонімів і криптонімів укр. письм. Галичини (близько 800 авт.), яка зберігається в основному у від. рукописів ЛННБ ім. В. Стефаника НАН України.

Тв.: *Галицко-русская библиография XIX-го столетия с увзгляднением русских изданій появившихся в Угорщині и Буковині (1801–1886). – Л., 1888. – Т. II; Галицко-русская библиография XIX-го столетия дополненная русскими изданіями вышедшими в Венгрии и Буковене (1801–1886). – Л., 1895. – Т. II; Прикарпатская Русь в XIX-м віці в біографіях и портретах еи деятелей с увзгляднением замечательных людей, котрых 1772 р. застав при жизни. – Л., 1898–1901. – Т. I, вип. 1–4; Реєстр наукових і літературних праць проф. М. Грушевського. – Л., 1900; Александр Барвинский в истории культурного движения русского народа на Прикарпатье. – Л., 1901; Галицько-руська бібліографія на роки 1772–1800 // Зап. НТШ. – Л., 1903. – Т. 52. – С. 1–44; Реєстр наукових і літературних праць проф. М. Грушевського (1885–1904) // Науковий збірник, присвячений ювілею професору М. Грушевського. – Л., 1906. – С. 1–64; Матеріали до української бібліографії. – Л., 1909–1911. – Т. 1–3; Українська бібліографія Австро-Угорщини за роки 1887–1900. – Л., 1909–1911. – Т. 1–3.*

Літ.: *Кревецький І. Іван Ем. Левицький: Посмерт. згадка // Зап. НТШ. – Л., 1913. – Т. 113, кн. 1. – С. 155–159; Левицький Іван // Укр. заг. енцикл. – Л.; Станіслав; Коломия, 1934. – Т. 2. – С. 448; Гуменюк М.П. І. Левицький – видаючийся український бібліограф ХІХ ст. // Совет. библиогр. – 1955. – № 41. – С. 45–52; Бібліографічні товариства на Україні // Наук.-інформ. бюл. архів. упр. УРСР. – 1965. – № 2. – С. 44–49; Матеріали Івана Омеляновича Левицького як джерело для біографічного словника // Историчні джерела та їх використання. – 1966. – Т. 2. – С. 35–53; Гуменюк М. Бібліографічна діяльність І.О. Левицького // Архіви України. – 1968. – № 6. – С. 30–36; Гуменюк М. Іван Омелянович Левицький // Соц. культура. – 1969. – № 5. – С. 41; І.О. Левицький // Гуменюк М. П. Українські бібліографи кінця ХІХ – початку ХХ століття. – Х.,*

1969. – С. 64–76; *Левицький Іван Омелянович* // УРЕ. – К., 1981. – Т. 6. – С. 89; Баб'як П. *Словник І. Левицького* // Прикарпат. правда. – 1985. – 20 серп.; *Левицький Іван Омелянович* // УРЕС. – К., 1987. – С. 248; *Levytsky, Ivan* // *Encyclopedia of Ukraine: 5 vol.* – Toronto; Buffalo; London, 1993. – Vol. 3. – P. 99–100; *Канчалаба О.В.* *Матеріали до каталогу виставки «Іван Левицький і його час»*: *Бібліографія* // *Народозн. зошити.* – 1995. – № 4. – С. 246–248; *Левицькі: Іван Омелянович* // *Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч.* – 2-ге вид., виправл. і доповн. – Л., 1995. – С. 116–117; *Гуменюк М.П.* *Левицький Іван Омелянович* // УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 144–145; *Баб'як П.* *Збірка рукописів Бібліотеки НТШ у відділі рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України* // *Бібліотека НТШ ім. Шевченка: Книги і люди.* – Л., 1996. – С. 45–50; *Середяк А.* «Словник І. Левицького» як унікальне джерело прозографічних досліджень // *Рукописна україніка у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України та проблеми створення інформаційного банку даних: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 20–21 верес. 1996 р.* – Л., 1999. – С. 276–277; *Кульчицька Т.Ю.* *Іван Левицький – видатний український бібліограф (1850–1913)* // *Укр. альм., 2000.* – Варшава, 2000. – С. 229–232; *Іван Омелянович Левицький: Зб. наук. пр.* / Упоряд. та заг. ред. текстів Л.І. Ільницької. – Л., 2002; *Іван Левицький: Матеріали І.О. Левицького як джерело для бібліографічного словника* // *Дашкевич Я. Постаті: Нариси про діячів історії, політики, культури.* – Л., 2006. – С. 275–288; *Іван Омелянович Левицький: Матеріали І.О. Левицького як джерело для бібліографічного словника* // *Дашкевич Я. Постаті: Нариси про діячів історії, політики, культури.* – 2-ге вид., виправл. й доповн. – Л., 2007. – С. 281–294; *Іван Левицький – фундатор української бібліографії* // *Чорновол І.* *100 видатних львів'ян.* – Л., 2009. – С. 237–239; *Магочій П.Р.* *Націоналізм і національна бібліографія: Іван Омелянович Левицький та дев'ятнадцятивічна Галичина* // *Бібліографічна комісія Наукового товариства імені Шевченка у Львові (1909–1939): напрями діяльності та постатті: Зб. наук. пр.* – Л., 2010. – С. 72–100.

В. О. Кононенко

194. ЛЕЙДЕРМАН (Бар'єр) Кіма Семенівна [н. 16.09.1937, м. Донецьк] – укр. бібліограф. Закінчила Донец. технікум культпросвітпрацівників (1957). Працювала у Донецьку бібліотекарем Вищ. парт. школи (1957), згодом в Алчевську – бібліотекарем міськ. б-ки для дорослих (з 1959), зав. абонементу міськ. б-ки № 4 (з 1970), методистом-бібліографом міськ. б-ки № 1 (з 1973), зав. метод.-бібліогр. від. (з 1974), бібліотекарем від. комплектування та оброб. л-ри (з 1981), старш. методистом, зав. метод.-бібліогр. від. ЦБ, провід. методистом (з 1982).

Тв.: *Как пользоваться систематической картотекой статей: Памятка читателю.* – Коммунарск, 1985; *Как следить за новыми поступлениями литературы в библиотеку: Памятка читателю.* – Коммунарск, 1985; *Информационный бюллетень новых поступлений в единый книжный фонд ЦБС.* – Коммунарск, 1985–1991. – У співавт.; *Как пользоваться АПУ к*

систематическому каталогу и систематической картотеке статей. – Коммунарск, 1989; Письменники України – лауреати літературних премій: Реком. покажч. – Алчевськ, 1999; Символіка дерев та квітів України: Пам'ятка квіткарям та реком. список л-ри. – Алчевськ, 1999; Система каталогов и картотек Алчевской ЦБС: Памятка читателям. – Алчевск, 1999.

Літ.: По итогам областного заочного смотра-конкурса творческих идей по организации работы с читателями и повышению профессионального мастерства библиотекарей. – Луганск, 1996. – С. 8; Итоги социологического исследования «Библиотекарь 90-х». – Луганск, 1998. – С. 2.

195. ЛИКО Михайло Прокопович [15.02.1941, с. Подорожне Жидачів. р-ну Львів. обл. – 15.02.2001, м. Рівне] – укр. бібліограф, бібліографознавець, педагог. Канд. с.-г. наук (1975). Закінчив Львів. с.-г. ін-т (1969). Навчався в аспірантурі НДІ рослинництва (Львів, 1974–1977). Працював старш. наук. співроб. НДІ рослинництва Захід. регіону України (1975–1977), старш. викл. (1979), доц. (1988), в.о. зав. каф. бібліографознавства (1990–1992) РДІК, доц. каф. бібліотекознавства і бібліографії РДГУ (1999–2001). Захистив канд. дис. за темою: «Вплив мінеральних добрив та зовнішніх умов середовища на формування травостою культурних пасовищ». Коло наук. зацікавлень: бібліографія природн. дисциплін і екологія. Викладав курси: «Основи природознавства, техніки та сільського господарства», «Сучасні проблеми природничих і технічних наук», «Бібліографія природознавства, техніки та сільського господарства», «Інформатика», «Основи екології». Досліджував пробл. бібліогр. забезп. інформ. потреб спеціалістів, багато років працював куратором студент. академгруп.

Тв.: Методические указания к выполнению практических заданий по курсу «Библиография сельскохозяйственной литературы». – Ровно, 1986. – У співавт.; *Індустрія свекловичного поля: Реком. список лит.* – Ровно, 1987. – У співавт.; Методические указания к выполнению практического задания «Библиографическое разыскание сведений о сельскохозяйственной литературе» по курсу «Библиография сельскохозяйственной литературы»: В помощь самостоят. работе студентов библ. ф-та заоч. формы обучения. – Ровно, 1987; Тенденция изменения информационно-библиографических потребностей работников АПК // Всесоюзная научно-теоретическая конференция «Информатика и науковедение»: Тез. докл. – Тамбов, 1988. – С. 2–4; Роль інформаційного обслуговування викладачів у поліпшенні якості навчального процесу // Бібліотека і бібліотечна професія в умовах інформатизації суспільства: Всеукр. наук. конф.: Тези доп. – К., 1993. – С. 65–66; Бібліографія природознавства, техніки і сільського господарства: Прогр. курсу для ін-ту культури зі спец. «Бібліотекознавство та бібліографія». – Рівне, 1998; [Розд 4. Інформаційний пошук; Розд. 5. Науково-інформаційна діяльність] // Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики. – К., 1998. – С. 27–30; С. 30–32; Бібліографія природознавства, техніки і сільського господарства: Прогр. курсу для ін-ту культури зі спец. «Бібліотекознавство і бібліографія». – Рівне, 1999.

Літ.: Лико Михайло Прокопович // Від пошуку – до визнання: Наук. та навч.-метод. пр. викл. РДК: Біобібліогр. покажч. – Рівне, 1999. – С. 20–22.

196. ЛОБУЗИНА (Бардієр) Катерина Вілентіївна [н. 08.01.1968, м. Київ] – фахівець у галузі бібл.-інформ. і комп'ют. технологій. Канд. техн. наук (2007). Закінчила КДУ ім. Т.Г. Шевченка, мех.-мат. ф-т (1985–1991), аспірантуру НБУВ (2001–2003). З 1996 р. працює у НБУВ, у від. систематизації, – провід. бібліотекарем (1996–2000); від. формув. муз. фонду – мол. наук. співроб. (2004), наук співроб. (2008), старш. наук. співроб. (2009). З 2009 р. – зав. від. прогр.-технол. забезп. комп'ют. мереж Нац. юрид. б-ки НБУВ. Наук. інтереси: автоматиз. інформ.-пошук. системи; інформ.-пошук. мови; систематизація знань; лінгвіст. забезп. інформ.-бібл. систем. Розробила і впровадила розд. Рубрикатора НБУВ «Кібернетика», «Інформаційна та обчислювальна техніка»; розробила автоматиз. технологію підготовки ілюстр. бібліогр. каталогів і покажч. до них, організувала роботу спеціаліз. фондів НБУВ з системою автоматизації б-к (САБ) «ІРБІС64» (нот., образотв., картогр. вид., рукописи та арх. док., інформація про колекції та збір.); підготувала пропозиції та презентац. матеріал щодо технології створення електрон. б-ки та арх. цифр. копій док.; займається впровадженням САБ «ІРБІС64» в НБУВ. Захистила канд. дис. за темою: «Класифікаційні схеми в лінгвістичному забезпеченні електронних бібліотек».

Тв.: Інформаційна та обчислювальна техніка (ієрархічна структура розділу рубрикатора) // Бібл. вісн. – 2000. – № 3. – С. 12–18; Проблеми термінологічного забезпечення (ТЗ) бібліографічного пошуку інформації з прикладної математики // VIII Міжнар. наук. конф. ім. акад. М. Кравчука: Матеріали конф., Київ, 11–14 трав. 2000 р. – К., 2000. – С. 490; Службова база даних систематизатора // Бібл. вісн. – 2000. – № 6. – С. 20–23; Кібернетика у політематичному середовищі наукової бібліотеки // Наук. пр. НБУВ. – К., 2001. – Вип. 6. – С. 313–323; Лінгвістичне забезпечення електронних бібліотек // Реєстрація, зберігання і оброб. даних. – К., 2001. – Т. 3, № 3. – С. 78–87; Лінгвістичне забезпечення предметних галузей комп'ютерних наук і кібернетики // Реєстрація, зберігання і оброб. даних. – К., 2001. – Т. 3, № 4. – С. 63–72; Засоби підтримки лінгвістичного забезпечення електронних бібліотек // Реєстрація, зберігання і оброб. даних. – К., 2002. – Т. 4, № 2. – С. 104–113; Структура лінгвістичного забезпечення сучасних інформаційних сервісів // Бібл. вісн. – 2002. – № 1. – С. 47–54; Тематично-орієнтовані лінгвістичні засоби Інтернету та електронних бібліотек // Наук. пр. НБУВ. – К., 2002. – Вип. 8. – С. 310–317; Класифікаційні схеми в структурі лінгвістичного забезпечення електронних бібліотек // Бібл. вісн. – 2003. – № 3.

– С. 11–16; *Класифікаційні схеми як засіб представлення знань в електронних бібліотеках // Реєстрація, зберігання і обробка даних. – К., 2006. – Т. 8, № 4. – С. 75–86; Класифікаційні схеми в лінгвістичному забезпеченні електронних бібліотек: Автореф. дис. ... канд. техн. наук. – К., 2007; Музичний фонд НБУВ: створення електронного каталогу // Бібл. вісн. – 2007. – № 4. – С. 12–22. – У співавт.; Создание цифровых коллекций книжных памятников в НБУВ // Матэрыялы Чацвёртых Міжнар. кнігазнаўчых чытаньняў: Новыя тэхналогіі ў захаванні документ. помнікаў (Мінск, 20–21 лістап. 2008 г.). – Мінск, 2008. – С. 120–124. – У співавт.; Читальний зал відділу формування музичного фонду НБУВ: автоматизація обслуговування та статистичної звітності // Наук. пр. НБУВ. – 2008. – Вип. 22. – С. 118–122; Ілюстрований електронний каталог «Радянський лубок із фондів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського» // Бібл. вісн. – 2009. – № 1. – С. 16–20. – У співавт.; Бібліотечні класифікації в сучасних інформаційних сервісах: Монографія. – К., 2010.*

О. С. Лук'янчук

197. ЛОЗИНСЬКИЙ Іван Миколайович [01.05.1927, с. Ляшки Муровані, тепер с. Муроване Старосамбір. р-ну Львів. обл. – 23.07.1992, м. Львів] – укр. бібліограф, літературознавець-славіст, публіцист. Закінчив Самбір. торг. технікум (1942–1944). Працював у фінвід. Старосамбір. райвиконкому (1944–1946). Екстерном склав іспити на атестат зрілості у серед. шк. № 1 м. Дрогобича (1946). Навчався у Дрогобиц. учител. ін-ті, слов'ян. від-ні філол. ф-ту ЛДУ ім. І. Франка (1946–1951), аспірантурі Ін-ту сусп. наук АН УРСР (1951–1954) під керівництвом І. Свенціцького. Працював бібліографом, потім дир. Львів. б-ки інозем. л-ри ім. Ю. Фучика (1957–1976), після її реорганізації займав посаду зав. від. л-ри інозем. мовами Львів. ОУНБ (1976–1992). Л. – авт. понад 400 ст., рец. укр., рос., пол., чес. мовами. Займався пробл. літературознавства, книгодрукування в Україні, досліджував творчість, опрацьовував і коментував листування укр. і пол. письм. (Л. Кручковського, В. Броневського, Б. Шульца, Л. Пастернака, В. Василевської, С. Добровольського та ін.). Кілька ґрунтов. розвідок присвятив своїм учителям – І. Свенціцькому та С. Масляку, а також І. Огієнку. В його доробку – бібліогр. посіб. «Львівський період життя і творчості Тадеуша БояЖеленського» (1984), вступ. ст. до покажч. «Данте Аліг'єрі в Українській РСР» (упоряд. М. Мороз, 1970), «Владислав Броневський в Українській РСР» (упоряд. В. Кулик, 1971), числен. ст. до УРЕ, УЛЕ, РЕІУ, «Шевченківського словника». Л. підтримував тісні зв'язки з ред., письм., науковцями України, Польщі, Чехословаччини. У 1970-х – чл. редкол. журн. «Українське слов'янознавство» («Проблеми слов'янознавства»). Брав участь у славістич. наук. конф., конгр., симпоз. Рукописи Л. (понад 10 тис. арк.) зберігаються в ЛННБ ім. В. Стефаника НАН України.

Тв.: Великий український славіст [І. Свенціцький] // Наша культура. – 1966. – № 9. – С. 5–7; І. Франко на сторінках польської преси в СРСР (1939–1941) // Рад. літературознавство. – 1968. – № 10. – С. 55–60; Справочно-библиографическое обслуживание читателей – самая почетная и

ответственная задача коллектива // Опыт работы библиотек с иностранной литературой: Сб. ст. – М., 1968. – Вып. 7. – С. 70–88; Твори Міцкевича на Україні // Всесвіт. – 1973. – № 12. – С. 208–214; Професор І.С. Свенціцький – болгарист // Проблеми слов'янознавства: Міжвід. наук. зб. – Л., 1976. – Вып. 13. – С. 3–14; Професор І.С. Свенціцький – русист // Вопр. рус. лит. – Ленинград, 1976. – Вып. 2. – С. 139–142; І.С. Свенціцький – дослідник наукової спадщини Івана Франка // Укр. літературознавство. – Л., 1979. – Вып. 32. – С. 72–80; Іларіон Свенціцький – бібліограф і бібліотекознавець // Книгознавство та бібліографія: Зб. наук. пр. – К., 1983. – С. 132–146; Львівський період життя і творчості Тадеуша Боя-Желенського (1939–1941): Бібліогр. показч. – К., 1984; Польські фрашки: Збірник. – К., 1990.

Лім.: *Polonistyka radziecka: Literaturoznawstwo.* – Warszawa, 1985. – Зі змісту: [Біогр. І. Лозинського]. – С. 18; Замість квітки на могилу Івана Лозинського // Бойки. – 1992. – Листоп. – С. 10; Лучук В. Пам'яті І.М. Лозинського: [Некролог] // Ратуша. – 1992. – 25 лип.; Лук'яненко Л. Школа Івана Лозинського // Неділя. – 1994. – 5 серп.; Свенціцька М. Іван Миколайович Лозинський // Бойки. – 1994. – Верес.-жовт. – С. 21–23; Головин Р.В. Лозинський Іван Миколайович // УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 224; Лозинський Іван Миколайович // Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. показч. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – Л., 1995. – С. 122–124; Іван Лозинський (1927–1992): Бібліогр. показч. / Упоряд. М. Кривенко. – Л., 1997; Кривенко М. Лозинський Іван Миколайович // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. – Л., 1998. – Вып. 5. – С. 169–170; Кривенко М. Палітра зацікавлень літературознавця: До 75-річчя від дня народж. І.М. Лозинського // Дзвін. – 2002. – № 5/6. – С. 158–159; Кривенко М. Іван Лозинський – дослідник наукової спадщини Іларіона Свенціцького // Мова, література, музеєзнавство у науковій спадщині І. Свенціцького: Зб. наук. пр. – Л., 2004. – С. 122–128; Лук'яненко О. SI FATA SINANT: (До 80-літ. ювілею Івана Лозинського) // Бібл. планета. – 2007. – № 3. – С. 36–37.

В. О. Кононенко

198. ЛОЙ Валентина Миколаївна [н. 03.07.1966, м. Київ] – укр. бібліограф. Закінчила КДІК (1987). Працювала в ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ) в інформ.-бібліогр. від. ст. бібліографом (з 1987), у від. реком. бібліографії на посаді ст. методиста, гол. бібліографа (1989–1995). Після невеликої перерви знову прийшла до б-ки у наук.-бібліогр. від., де працювала на посадах: бібліографа I категорії, зав. сектору, голов. бібліографа (1997–2006). Займалася складанням наук.-допом. та реком. бібліогр. показч., метод. матеріалів, написанням ст. до «Календаря знаменних і пам'ятних дат»,

аналізувала видавн.-бібліогр. діяльн. обл. б-к України. З 2006 працює в М-ві охорони здоров'я України.

Тв.: Міжнаціональні відносини на сучасному етапі: Реком. бібліогр. список. – К., 1990; Суспільство – людині: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1990; Тої слави козацької повік не забудем: Реком. бібліогр. покажч. До 500-річчя укр. козацтва // Друг читача. – 1991. – 4, 18 верес.; 2, 9, 16, 23 жовт., 6, 13, 20, 27 листоп.; 4 груд.; Незнані світи фантастики: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1992; Тої слави козацької повік не забудем: (До 500-річчя укр. козацтва): Реком. бібліогр. покажч. – К., 1992; Матеріали по підготовці «Друкованого зведеного каталогу україномовної книги (ДЗК) у фондах бібліотек та музеїв системи Міністерства культури України (1574–1923 рр.)». – К., 1993. – У співавт.; Повернуті імена: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1993, 1994. – Вип. 3, 4. – У співавт.; Іван Петрович Котляревський: До 225-річчя від дня народж.: (Метод.-бібліогр. матеріали). – К., 1994. – У співавт.; «Друкований зведений каталог української книги у фондах державних бібліотек і музеїв України (1574–1923)» як складова частина репертуару української книги // Національна бібліографія України: стан і тенденції розвитку: Матеріали Міжнар. наук. конф., 12–14 квіт. 1994 р., Київ. – К., 1995. – С. 104–108; Україномовна книга: Бібліогр. покажч. – К., 1996. – У співавт.; Російськомовна книга в фондах Національної парламентської бібліотеки України, 1816–1923: Каталог. – К., 1999. – У співавт.; «Визвольний шлях»: Сист. бібліогр. покажч. змісту. – К., 1999. – Т. 1–3. – Рукопис. – У співавт.; Знаменні дати: Календар-2000–2007. – К., 2000–2007. – У співавт.; Електронні бібліографічні ресурси: створення і використання: (З досвіду НІБУ) // Наукова бібліотека в сучасному суспільстві: історія, проблеми, перспективи: До 185-річчя Наук. б-ки ОНУ ім. І.І. Мечникова: Зб. ст. – О., 2003. – С. 187–191; Українське козацтво в бібліографічних виданнях бібліотек України // Історичні витоки козацького роду в Україні: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.: У 8 ч. – Вінниця, 2004. – Ч. 8. – С. 19–27; «Тої слави козацької повік не забудем»: Реком. бібліогр. покажч. з історії укр. козацтва. – К., 2004; Бібліографічні студії «Покажчики змісту часописів – важлива складова національної бібліографії України» // Бібл. планета. – 2006. – № 1. – С. 29–30; Вінниччина бібліографічна: (Огляд видань за 2003–2005 рр.) // Бібл. планета. – 2006. – № 3. – С. 18–20; Олесь Гончар. Твори і публікації українською мовою, 1933–2007: Матеріали до бібліогр. – К., 2008. – У співавт.; Календар знаменних і пам'ятних дат, II кв. 2009. – К., 2009. – У співавт.

199. ЛОМОНОС-РІВНА Галина Іванівна [30.07.1928, м. Крюков Полтав. обл. – 1982, м. Київ] – укр. книгознавець, бібліограф. Вступила на класич. від-ня філол. ф-ту ХДУ (1946). Одночасно навчалася на Харк. держ. курсах інозем. мов, від. німец. мови (1947–1950). Була направлена викл. латин. мови у Дніпропетр. пед. ін-т інозем. мов (1951). Навчалася в аспірантурі при каф. класич. філології КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1952–1955). У 1955–1956

працювала також у Київ. держ. ін-ті інозем. мов викл. латин. мови; в Ін-ті філософії АН УРСР – старш. лаборантом, бібліографом, мол. наук. співроб. (1956–1964); в ЦНБ АН УРСР (нині НБУВ) – спочатку старш. ред. у від. інозем. комплектування, а згодом у від. рідкіс. кн. голов. бібліотекарем (1964–1974). Останні роки життя працювала в Держ. музеї кн. і друкарства УРСР. Осн. книгозн. та бібліогр. пр. Л.-Р. були підготовлені в той час, коли вона працювала в ЦНБ. Завдяки проф. підготовці, сумлінню та наполегливості Л.-Р. 1974 побачив світ «Каталог інкунабул» б-ки АН УРСР, укладений у 1930-х рр. Б. Зданевичем. Як упоряд. цього вид. вона звірила описи Б. Зданевича з сучас. станом колекції та станом кожної кн., а також із найбільш авторитет. новими бібліогр. покажч., використала інкунабулозн. л-ру, що з'явилася у післявоєн. роки. Підготувала допом. покажч. до вид.: місць друку, друкарів та видавців, хронол. покажч. імен коментаторів, переклад., покажч. колиш. власників кн., конкордації з найбільш авторитет. бібліогр. довід. та ін. Найголовніший бібліогр. доробок Л.-Р. – звед. алф. та геогр. картк. каталог на інозем. фонди від. стародруків та рідкіс. видань НБУВ (машинопис, опрацьовано більше 3 000 вид.).

Тв.: Пам'ятки людської думки: Рідкіс. кн. найбільшої укр. книгозбірні та її нове поповнення // Наука і суспільство. – 1968. – № 2. – С. 36–38; Рідкісні видання творів Коперника у фондах Центральної наукової бібліотеки АН УРСР // Вісн. АН УРСР. – 1973. – № 5. – С. 93–94; Примірники львівського Апостола Івана Федорова у фондах Центральної наукової бібліотеки АН УРСР // Архіви України. – 1974. – № 3. – С. 66–69.

Г. І. Ковальчук

200. ЛООСЬ Тамара Андріївна [н. 26.02.1928] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. Учасниця ВВв. Закінчила: Київ. технікум підготовки культ.-освіт. працівників, одержала кваліфікацію бібліотекаря (1955), ХДБІ за спец. бібліотекар-бібліограф (1961). Працювала у ДПБ АН УРСР на різних посадах (1950–1983), зокрема, старш. бібліографом наук.-метод. каб. бібліотекознавства (з 1964), зав. сектору мережі метод. керівництва б-ми АН УРСР наук.-метод. від. бібліотекознавства (з 1965), голов. бібліотекарем від. бібліотекознавства (з 1970). Здійснювала наук.-метод. керівництво 83-ма б-ками мережі н.-д. установ АН УРСР (з 1965). Проводила наук. та наук.-метод. роботу. Брала участь у наук. дослідж. за темою: «Читання літератури на селі», організ. М-вом культури УРСР, а також у проведенні дослідж. «Комплектування і використання фондів іноземної періодики в бібліотеках системи АН УРСР». Під керівництвом та за участю Л. проводилися громад. огляди роботи б-к системи АН УРСР, присвяч. 100- та 110-річчю від дня народж. В.І. Леніна. Підготувала ряд довід.-інформ. вид., зокрема, довід. «Бібліотеки Академії наук УРСР» та ін. На допомогу б-кам склала ряд метод.-бібліогр. порад – «Библиографическое описание произведений печати: (Альбом образцов)», «Союз непорушний», «Ленинское научное предвидение и современность» та ін. Склала ряд організац. док. З метою уніфікації обліку всіх видів бібл.-бібліогр. робіт та згідно з вимогам

схеми звіту нею розроблено усю облік. документацію для б-к н.-д. установ АН УРСР, яка сприяла покращанню їх діяльності. За її участю на базі кращих б-к наук. установ АН УРСР було організовано школи перед. досвіду, діяльн. яких висвітлювалась у ст., доп. на конф., сімпоз., шк. перед. досвіду, семінарах; надавалася консульт. бібл.-бібліогр. допомога не тільки працівникам б-к мережі НДУ АН УРСР, а й інших систем і відомств. Було видано значну кількість інформацій та пам'яток на допомогу бібл. працівникам. Л. друкувала в газ. ст. із орг. та збереження кн. в особист. б-ках. Нагородж. медалями: «50 лет Победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.», «Ветеран труда». Її прізвище занесено до «Книги трудовой славы Центральной научной библиотеки АН УССР».

Тв.: 24 з'їзду КПРС – гідну зустріч! (Інструкт.-бібліогр. поради). – К., 1970; Библиотеки Академии наук УРСР: Довідник. – К., 1971. – У співавт.; Союз непорушний: До 50-річчя утворення СРСР: (Метод.-бібліогр. поради на допомогу б-кам наук. установ АН УРСР). – К., 1972; Библиотеки Академии наук УССР: Справочник. – 2-е изд., перераб. и доп. – К., 1981. – У співавт.; Библиографическое описание произведений печати: (Альбом образцов). – К., 1982. – У співавт.; Рекомендации по составлению библиографических списков новых поступлений в библиотеку НИУ АН УССР. – К., 1983; Централизация библиотечно-библиографических процессов: Сб. док. – К., 1983. – У співавт.

Р. С. Жданова

201. ЛУК'ЯНЕНКО Марина Алімівна [н. 02.01.1957, м. Київ] – укр. бібліограф. Закінчила КДІК (1979). Працювала: у патент. від. ВНДІтваринмаш (з 1976), ЦБ НТІ Мінмісцевпрому УРСР; у ДІБ України (нині НІБУ) – зав. сектору ретросп. бібліографії наук.-бібліогр. від. (1991–2004). У співавт. підготувала наук.-допом. покажч.: «Історія України», «Репресії 20–30–40-х і початку 50-х років на Україні». Згодом перейшла до НІБУ, у від. рідкіс. та цін. книг провід. бібліотекарем (2005–2007); з 2007 працює у наук.-бібліогр. від. на посаді голов. бібліографа.

Тв.: Історична бібліографія на допомогу науково-дослідній роботі з історії України // Библиотека і бібліотечна професія в умовах інформатизації суспільства: Всеукр. наук. конф. (22–24 верес. 1993 р.): Тези доп. – К., 1993. – С. 73–74. – У співавт.; Історія України: Наук.-допом. бібліогр. покажч. за 1991, ч. 1–2, за III, IV кв. 1994 р., за I, II, III кв. 1995 р., за 1999, за 2001, за 2002. – К., 1993, 1994, 1995, 2001, 2004, 2005. – У співавт.; Репресії 20–30–40-х і початку 50-х років на Україні: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 1992. – У співавт.; Історія України: Бібліогр. покажч. за 1992, 1993 рік. – К.; Л., 1994, 1997. – У співавт.; Архівна і бібліотечна справа доби визвольних змагань в Україні (1917–1921 рр.): Кат. книжк. вист. – К., 1997. – У співавт.; Визвольна війна українського народу середини XVII ст. (до 350-ї річниці початку бойових дій): Міжнар. наук. конф., м. Київ, 21–22 трав. 1998 р.: Кат. кн. вист. – К., 1998. – У співавт.; Людмила Ястремська // Бібл. вісн. – 1999. – № 2. – С. 38–40. – У співавт.; Болохівщина в бібліографічній базі Державної історичної бібліотеки України // Болохівщина. Земля і люди: Матеріали Всеукр.

наук. конф. «Велика Волинь». – Хмельницький, 2000. – Т. 20. – С. 327–333. – У співавт.; Календар знаменних і пам'ятних дат, II кв. 2009. – К., 2009. – У співавт.; Пляда нескорених: Алла Горська. Опанас Заливаха. Віктор Зарецький. Галина Савчук. Людмила Семикіна: Біобіблогр. нарис. – К., 2011.

202. ЛУК'ЯНЧУК Олена Сазонівна [н. 09.12.1928, м. Амур-Нижньодніпр., тепер р-н м. Дніпропетровська] – укр. бібліограф, книгознавець, журналіст. Працювала коректором газ. «Сталінець» (з 1947). Вступила на філол. ф-т КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1948). Не полишаючи навчання на стаціонарі в ун-ті, працювала літ. працівником від. листів газ. «Київська правда» (1950–1952). Інструктор сектору преси ЦК ЛКСМУ (1953–1954), зав. мас. від. вид-ва «Молодь» (з 1954); у Держ. ком. преси – інструктор журн. сектору (з 1964), мол. наук. співроб. сектору пер. Ін-ту марксизму-ленінізму при ЦК КПУ (з 1967). Виключена з Компартії і знята з роботи за передрук ст. М. Брайчевського «Приєднання чи возз'єднання» (1973). З 1973 – співроб. від. газет. фондів ЦНБ АН УРСР (тепер НБУВ). Чл. Спілки журналістів України (з 1958). Друкуватися почала з 1950. Має пер. з білорус., рос. та нім. мов. Займалась редактор. діяльн. Серед відредагов. нею бібліогр. пр. – вид. Г.Я. Рудого «Преса України: Газети 1917–1920 рр.» (1997), «Газетна періодика – джерело вивчення проблем української культури, 1917–1920 рр.» (2000); Л. Івченко «Реконструкція нотної колекції графа О.К. Розумовського за каталогами XVIII ст.» (2004) та ін. Л. – авт. семи біогр. ст. у сер. «Золоті імена України», кілька біогр. ст. в «Енциклопедії Сучасної України» (т. 2, 3). Має унікальну приват. картотеку персоналій (родоводи, некрологи, укр. шляхта, військ. діячі та ін.) від давнини до сьогодення, яку постійно поповнює, розписуючи період. вид., кн. тощо.

Тв.: Газети Радянської України 1917–1920 рр. у фондах ЦНБ АН УРСР. – К., 1979; Газети Радянської України 1921–1925 рр. у фондах ЦНБ АН УРСР. – К., 1981. – У співавт.; Газети Радянської України 1926–1929 рр. у фондах ЦНБ АН УРСР. – К., 1985. – У співавт.; Видання політичних партій, рухів, самодіяльних громадських об'єднань і товариств в Україні 1989–1990 рр.: (За матеріалами газет. фондів ЦНБ ім. В.І. Вернадського АН УРСР). – К., 2001. – У співавт.; Матеріали Міжнародного Конгресу політичних в'язнів комуністичних режимів, Київ, 7–8 листоп. 1995 р. – К., 2001. – У співавт.; Неформальна преса в Україні (1988–1991): Кат. за матеріалами газет. фондів НБУВ. – К., 2001. – У співавт.; Газети України 1930–1934 рр. у фондах Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. – К., 2004. – Ч. 1–2. – У співавт.; Як ми обирали Президента: За матеріалами НБУВ (серп. 2004 р. – січ. 2005 р.) // Молода нація: Альманах. – К., 2005. – С. 143–225. – У співавт.; Симон Петлюра в Українській революції 1917–1920 рр.: (За матеріалами газет. фондів НБУВ): Анот. бібліогр. покажч. – К., 2006. – У співавт.; Газети України 1941–1945 рр. у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: Каталог. – К., 2009. – У співавт.

Р. С. Жданова

203. ЛУТОВИНОВА Валентина Іванівна [н. 10.05.1946, м. Ромни, Сум. обл.] – укр. бібліографознавець. Доц. (1997), канд. іст. наук (1998), д-р філософії (2001). Закінчила КДІК (1972). Працювала на каф. бібліографії КДІК на посадах лаборанта, старш. лаборанта, зав. лаб. (1973), викл. (1975), доц., проф. каф. заг. бібліотекознавства (1995–2002). Захистила канд. дис. за темою: «Українська рекомендаційна бібліографія (історичні та теоретико-методичні засади)». Виконувала обов'язки заст. декана з н.-д. роботи бібл. ф-ту, заст. зав. каф. Була доц. та проф. каф. інформ. систем і технологій (2002–2005), з 2006 – проф. каф. інформ. та виставк. бізнесу в НАКККіМ. За сумісництвом працювала у ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського провід. наук. співроб., керівником н.-д. теми «Формування системи інформаційних документів освітянської галузі». Творч. доробок Л. складає понад 130 публ. – наук. дослідж. з питань історії, теорії, орг. та методики укр. бібліографії. Викладає навч. курси: «Бібліографознавство: теорія та історія», «Бібліографічна діяльність в бібліотеці», «Інформаційно-аналітична діяльність в бібліотеці», «Основи інформаційного пошуку та роботи з документами», «Аналітико-синтетична переробка інформації», «Інформаційно-аналітична діяльність», «Науково-дослідна діяльність», «Теорія і практика референтської діяльності». Чл. спеціаліз. вчен. ради із захисту дис. зі спец. – книго-, бібліотеко- та бібліографознавство; голова держ. екзаменац. коміс. в уч-щах культури та РДГУ (2008).

Тв.: Анализ планирования системы пособий рекомендательной библиографии в помощь самообразованию в УССР (1971–1980 гг.) // Республиканская научно-теоретическая конференция «Актуальные вопросы деятельности учреждений культуры и искусства в современных условиях»: Тез. докл. – К., 1981. – С. 315–317; Методические рекомендации для изучения основ библиотечно-библиографических знаний: Для студентов заочн. отд-ний [ин-тов] культуры. – К., 1985; Рекомендательно-библиографическая обеспеченность профориентационных потребностей юношества в Украинской ССР // Актуальные вопросы развития культуры и искусства: Тез. докл. респ. науч.-практ. конф. проф.-препод. состава и аспирантов вузов культуры и искусств. – О., 1987. – С. 190–191; Некоторые аспекты взаимодействия кафедры общего библиографоведения КГИК им. А.Е. Корнейчука с библиотеками Украинской ССР // Республиканская научно-теоретическая конференция «Актуальные проблемы подготовки кадров в области искусства и культуры в свете перестройки высшего и среднего специального образования»: Тез. докл. – Николаев, 1988. – С. 20–21. – У співавт.; Деякі питання підготовки краєзнавчих рекомендаційних покажчиків для молоді // IV Республік. наук. конф. з іст. краєзнавства. – К., 1989. – С. 200–202; Методичні рекомендації для самостійного вивчення студентами окремих питань курсу «Організація і методика бібліографічної роботи в бібліотеці». – К., 1990. – У співавт.; Рекомендательно-библиографическая деятельность библиотек Украинской ССР: проблемы совершенствования // История культуры советского общества: Всесоюз. науч. конф.

«Национальные и социально-культурные процессы в СССР». – Омск, 1990. – С. 61–63. – У співавт.; Совершенствование системы рекомендательно-библиографических пособий в УССР // Проблемы библиотекостроения, библиографостроения и книговедения: Тез. докл. и сообщ. на III Респ. науч.-практ. конф. – Кишинев, 1990. – С. 43–45; Організація самостійної роботи студентів при вивченні бібліографічних дисциплін: Метод. рек. – К., 1991. – Вип. 2. – С. 30–33; Питання методичного забезпечення бібліографічної діяльності бібліотек України // Культура України: історія і сучасність: Республік. наук.-теорет. конф.: Тези доп. – Х., 1992. – С. 320–322; Про самостійну роботу студентів в курсі «Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці» // Тези до XIX та XX звіт. наук. конф. проф.-викл. складу та аспірантів ін-ту. – К., 1992. – Ч. 2. – С. 18–19; Проблеми удосконалення перебудови системи рекомендаційно-бібліографічних посібників в Українській РСР // Бібліотекознавство і бібліогр. – Х., 1992. – Вип. 31. – С. 36–41. – У співавт.; Діяч української культури І. Огієнко та бібліографія // Тези доповідей на Всеукраїнській конференції «Бібліотеки та бібліотечні працівники в умовах інформатизації суспільства». – К., 1993. – С. 116–118. – У співавт.; Матеріали до підготовки «Друкованого зведеного каталогу української книги (ДЗК) у фондах бібліотек та музеїв системи Міністерства культури України (1574–1923)». – К., 1993. – У співавт.; Про вдосконалення організації самостійної роботи студентів при вивченні бібліографічних дисциплін // Інститут культури на сучасному етапі: Тези доп. викл. та аспірантів на наук.-практ. конф., присвяч. 25-річчю КДІК. – К., 1993. – С. 86–87; Про методичне забезпечення бібліографічної діяльності бібліотек України // Пріоритетні напрямки розвитку бібліотечної справи в Україні: Міжрегіон. наук.-практ. конф.: Тези доп. та повідомл. – Рівне, 1993. – С. 12–13; Напрямки реорганізації системи бібліографічних посібників в Україні // Тези XXV звіт. наук. конф. проф.-викл. складу. і аспірантів ф-ту бібл.-інформ. систем за 1993–1994 навч. рік. – К., 1994. – С. 41–42; Розвиток бібліографічної культури працівників бібліотеки: Навч.-метод. посіб. – К., 1994. – У співавт.; Питання вдосконалення рекомендаційно-бібліографічної діяльності бібліотек України // Зб. наук. пр. КДІК. – К., 1994. – Ч. 2. – С. 146–152. – У співавт.; Проблеми національної бібліографії в Україні // Зб. наук. пр. КДІК. – К., 1995. – С. 247–255. – У співавт.; З історії створення репертуару української книги // Бібліотека у демократичному суспільстві: Зб. Міжнар. наук. конф. – К., 1995. – С. 184–186. – У співавт.; Підвищення рівня бібліографічних знань працівників бібліотек України // Там само. – С. 86–88. – У співавт.; Нові підходи до формування системи бібліографічних посібників в Україні // Національна бібліографія в Україні: стан і тенденції розвитку: Зб. наук. пр. НПБУ. – К., 1995. – С. 38–42; Бібліографознавство України, 1980–1990: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 1996; Дослідження бібліографії як суспільного явища в Україні в 20-х рр. XX ст. // Вісн. Книжк. палати. – 1996. – № 4. – С. 12–14. – У співавт.; Організація бібліографічної діяльності в публічній бібліотеці: Прогр. для ін-тів культури із спец. 7.02.105 «Документознавство та інформаційна діяльність». – К., 1996; Бібліографічний покажчик Національної парламентської бібліотеки України

(1866–1966) // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 11. – С. 24–25; Внесок українських дослідників в опрацювання теорії бібліографії // Зб. наук. пр. НПБУ. – К., 1997. – С. 28–34; Дослідження бібліографії як суспільного явища в Україні у 20-ті роки ХХ ст. // Історія бібліотечної справи в Україні: Зб. наук. пр. – К., 1997. – Вип. 2. – С. 99–111; Історія становлення та розвитку рекомендаційної бібліографії в Україні (ХІ–ХХ ст.): Навч. посіб. – К., 1997; Історичні витоки рекомендаційної бібліографії в Україні (ХІ–ХХ ст.) // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 7. – С. 24–26; М.І. Ясинський і міжслов'янські бібліографічні зв'язки // Арх. України. – 1997. – № 5. – С. 22–25. – У співавт.; Методичні рекомендації для написання курсових та контрольних робіт з курсу «Організація бібліографічної діяльності в бібліотеці» (на допомогу студентам-заочникам). – К., 1997; Методичні рекомендації з курсу «Організація бібліографічної діяльності в публічній бібліотеці». – К., 1997; Організація бібліографічної діяльності в бібліотеці: Метод. рек. для підготов. до семін. занять. – К., 1997; Пакет контрольних завдань для комплексної перевірки знань студентів з дисципліни «Організація бібліографічної діяльності в бібліотеці». – К., 1997. – У співавт.; Підготовка та проведення бібліографічного огляду: Метод. рек. на допомогу самот. роботі студ. – К., 1997; Показчик «Україномовна книга» // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 3. – С. 17–20; Програма виробничої практики студентів 2 курсу факультету бібліотечно-інформаційних систем: Метод. рек. – К., 1997. – У співавт.; Теоретико-методичні проблеми в творчій спадщині Д.А. Балики // Бібліографознавство: теорія і практика: Зб. наук. пр. – К., 1997. – С. 82–92; Теоретичні підходи до видових особливостей рекомендаційної бібліографії у другій половині ХХ ст. // Тези доп. на ХХVII наук.-практ. конф. проф.-викл. складу та аспірантів КДІК. – К., 1997. – С. 41–43; Дослідження процесу формування в Україні спеціальної бібліографії на допомогу освіті та самоосвіті // Бібліотека. Інформація. Суспільство: Зб. наук. пр. – К., 1998. – С. 178–185; Українська рекомендаційна бібліографія (історичні та теоретико-методичні засади): Автореф. дис. ... канд. іст. наук. – К., 1998; Христина Алчевська і її внесок в теорію і методику вибіркового бібліографування // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 2. – С. 30–33; Библиографическое образование на Украине: К истории вопроса // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: 6-я Междунар. конф. «Крым 99»: Материалы конф. – Симф., 1999. – Т. 2. – С. 11–13. – У співавт.; Бібліографічна діяльність в публічній бібліотеці: Progr. курсу зі спец. 7.020.102 «Бібліотекознавство і бібліографія». – К., 1999; Бібліографічно-інформаційне обслуговування читачів спеціальних наукових бібліотек: Progr. для студ. спец. 7.030.102 «Бібліотекознавство і бібліографія». – К., 1999. – У співавт.; Інтеграція фахової термінології з бібліографознавства та соціальної інформатики // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 3. – С. 10–12. – У співавт.; Організація бібліографічної діяльності в публічній бібліотеці: Progr. для студ. спец. 7.020.102 «Бібліотекознавство та бібліографія». – К., 1999; Програма курсу «Українська рекомендаційна бібліографія ХІ–ХХ ст». – К., 1999; Робоча програма курсу «Українська рекомендаційна бібліографія ХІ–ХХ ст.». – К., 1999; Український вчений І. Крип'якевич та бібліографія // Бібл.

планета. – 1999. – № 2. – С. 19–21. – У співавт.; *Библиографическое образование на Украине: к истории вопроса // Науч. и техн. б-ки.* – 2000. – № 4. – С. 29–32; *Інформаційно-аналітична діяльність бібліотеки: Робоча прогр.* – К., 2000; *Програма виробничої практики студентів III курсу з дисциплін «Інформаційний сервіс» та «Бібліографічна діяльність в інформаційній сфері».* – К., 2000; *Бібліографічне оснащення дисертації: Навч.-метод. посіб. для пошукувачів вчен. ступеня.* – К., 2001; *Виробнича практика: Прогр. для студ. 3 курсу спец. 6.020.102 з дисциплін «Інформаційний сервіс» та «Бібліографічна діяльність у інформаційній сфері».* – К., 2001. – У співавт.; *Інноватор інформаційних технологій в бібліографії // Вісн. Книжк. палати.* – 2001. – № 5. – С. 10–12; *Основні етапи формування української рекомендаційної бібліографії // Професійний бібліотечний рух: назустріч змінам бібліотечно-інформаційного середовища: Зб. ст. наук.-практ. конф.* – К., 2001. – С. 62–64; *Позиція українських вчених у дискусії з питань теорії бібліографії 50–60-х років XX ст. // Вісн. Книжк. палати.* – 2001. – № 3. – С. 5–8; *Український бібліографічний репертуар: методичні засади та зведений каталог // Вісн. Книжк. палати.* – 2001. – № 8. – С. 18–21; *Пам'яті вчителя // Вісн. Книжк. палати.* – 2002. – № 1. – С. 36–38. – У співавт.; *Родина бібліографознавців: До 70-річних ювілеїв Василя Степановича та Євдокії Кононівни Бабичів // Бібл. планета.* – 2002. – № 1. – С. 30–32. – У співавт.; *Те ж саме // Культура і життя.* – 2002. – 24 квіт.; *Теоретико-методичні засади та історія розвитку української рекомендаційної бібліографії (XI–XX ст.).* – К., 2002; *Анотування як процес аналітико-синтетичної переробки інформації: Метод. посіб.* – К., 2003; *Галина Миколаївна Швецова-Водка: Бібліогр. показч.* – К., 2004; *Покликання – бібліографія [Про Г.М. Швецову-Водку] // Вісн. Книжк. палати.* – 2004. – № 4. – С. 44–48; *Методика бібліографування: практ. посіб.* – К., 2005; *Аналітико-синтетична переробка інформації: Навч. посіб.* – К., 2006. – У співавт.; *Бібліографічне оформлення студентських науково-дослідних робіт: Навч.-метод. матеріали на допомогу самот. роботі студ.* – К., 2006; *Реферування як процес мікроаналітичного згортання інформації: Практ. посіб.* – К., 2007.

Лім.: *Жданова Р.С. Національна парламентська бібліотека України – головний осередок інформації з питань українського бібліографознавства // Бібліотека і книга у контексті часу: Зб. наук. ст. Міжнар. наук.-практ. конф., 11–13 трав. 2006 р., Київ.* – К., 2006. – С. 78–83.

В. В. Патока

204.ЛЮТА (Баран) Марія-Іванна (Оксана) Григорівна [н. 03.08.1937, с. Верхнє Синьовидне Сколів. р-ну Львів. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила Республік. книготорг. шк. (1956) та Ужгород. ДУ, ф-т укр. філол. (1971). Працювала продавцем, дир. магазину «Кобзар» (1956–1959), бібліографом (1971–1984), голов. бібліографом довідк.-бібліогр. від. Наук. б-ки Ужгород. ДУ. Зробила гідний внесок у бібліогр. справу Закарпаття. Працювала над бібліогр. показч. «Олена Теліга» (1999). Чл. ради «Союзу українок»,

Всеукр. т-ва «Просвіта» ім. Т. Шевченка, Церков. ради Греко-католич. єпархії, ради Т-ва ім. О. Теліги. Нагородж. орденом княгині Ольги III ступеня (2007) та почесн. грамотами.

Тв.: *Вам – лісохіміки: Бібліогр. покажч. за 1979–1983 рр. – Ужгород, 1984. – У співавт.; Інтернаціональне виховання студентів Ужгородського державного університету (1946–1987 рр.): Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1987. – У співавт.; Правда історії (1987–1988 гг.): Библиогр. указ. – Ужгород, 1988. – У співавт.; А мова – як море...: (Пробл. розв. і вивч. укр. мови): Реком. бібліогр. покажч. – Ужгород, 1989; Юрій Іванович Венелін-Гуца: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1989. – У співавт.; Хунгарология в Ужгородском государственном университете: Библиогр. указ. – Ужгород, 1990. – У співавт.; Голодомор 1932–1933 рр. на Україні: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1994; Олександр Духнович (1803–1865): Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1995. – У співавт.; Пласт на Закарпатті: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1996. – У співавт.; Бібліографія і національно-культурне відродження // Скарбниця духовності: Наук. б-ці Ужгород. держ. ун-ту – 50 років. – Ужгород, 1997. – С. 115–119; Іван Сенько: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1997; Інтернаціональне виховання студентів Ужгородського державного університету (1946–1987 рр.): Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1998. – У співавт.; Микола Грицак: Бібліогр. покажч.: До 90-річчя з дня народж. – Ужгород, 1999; Олена Теліга: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1999. – У співавт.; Професор Василь Комендар: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1999. – У співавт.; Професор Василь Чумак: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 2000. – У співавт.; Василь Пачовський: Бібліогр. покажч. л-ри, що знаходиться в фондах Наук. б-ки Ужгород. ун-ту // Василь Пачовський у контексті історії та культури України: Наук. зб. – Ужгород, 2001. – С. 391–397; Професор Віталій Ніколайчук: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 2002. – У співавт.; Молимося за борців, за волю України!: До 80-річчя о. Йосипа Штилихи // Карпат. Україна. – 2002. – № 3. – С. 6; Віталій Ніколайчук: Біобібліогр. покажч. – Ужгород, 2006. – У співавт.; Голодомор 1932–1933 рр. в Україні (До 70-річчя): Бібліогр. покажч. – Ужгород, 2006. – У співавт.; Письменник Іван Чендей: Біобібліогр. покажч.: До 60-річчя Ужгород. нац. ун-ту. – Ужгород. – 2006. – У співавт.*

Лім.: *Заняття із студентами-заочниками першого курсу проводить старший бібліограф О.Г. Люта // Рад. студ. – 1980. – 11 жовт. – С. 1; Вітання з нагоди 60-річчя О. Лютої // Сріб. Земля – Фест. – 1997. – 7–13 серп. – С. 2; Те ж саме // Закарпат. калейдоскоп. – 1997. – 31 лип. – С.1; Те ж саме // Молодь Закарпаття – реформа. – 1997. – 9 серп. – С. 2; Зейкан Ю. Пані Оксана, котра любить книги і вміє берегти таємниці // Закарпат. правда. – 1997. – 2 серп. – С. 7; Мельник Л. Володарка ключа золотого... // Ужгород. ун-т. – 1997. – 16 верес. – С. 4; Бібліограф Оксана Люта: Біобібліогр. покажч. / Уклад.: Л.О. Мельник, Т.В. Туренко, Л.О. Смочко. – Ужгород, 2002; [Про відзначення орденом княгині Ольги III ступеня: Витяг з Указу Президента України № 1123/2007 від 21 листоп. 2007 р.] // Уряд. кур'єр. – 2007. – 5 груд.; Бібл. планета. – 2008. – № 1. – 2-га с. обкл.*

205. ЛЯНСБЕРГ (Барінова) Ольга Василівна [н. 03.03.1957, м. Мончегорськ Мурман. обл., РФ] – укр. бібліограф. Закінчила ЛДІК (1978). Працювала в Харк. ОУНБ – бібліографом, зав. бібліогр. від. (1978–1999), чл. ХГКДК «Кобзар». Авт. ряду публ. у місц. пресі та бібліогр. вид., зокрема: біобібліогр. покажч. «Віра Костянтинівна Шенфінкель» (1997), «Арон Копштейн» (2001), бібліогр. огляду і покажч. змісту «Пам'ятні книжки Херсонської губернії» (2004) та ін.

Тв.: Літературний вісник: Поточ. бібліогр. покажч. (1992–2005) – Херсон, 1992–2005. – У співавт.; Дніпрова Чайка: Літ. розвідки, бібліогр. нариси. – Херсон, 1996. – У співавт.; Віра Шенфінкель: (Сторінки життя, внесок у справу каталогізації) // Бібл. вісн. – 1997. – № 5. – С. 27–29; Віра Костянтинівна Шенфінкель (1867–1928): Бібліогр. покажч. – Херсон, 1997; Областная библиотека в годы оккупации [1941–1944] // Херсон-Элита. – 1997. – № 4. – С. 13; Віра Костянтинівна Шенфінкель: сторінки життя // Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека: від минулого століття майбутньому: Зб. ст. – Херсон, 1998. – С. 18–27; Микола Чернявський: Бібліогр. нариси. – Херсон, 1998; Борис Грінченко: Бібліогр. нариси. – Херсон, 1999; Арон Копштейн: Біобібліогр. покажч. – Херсон, 2001. – У співавт.; Пам'ятні книжки Херсонської губернії: Бібліогр. огляд і покажч. змісту. – Херсон, 2004; Копштейн Арон Йосипович (1915–1940): Наук.-допом. біобібліогр. покажч. л-ри. – Херсон, 2005. – У співавт.; Старая книжница из Херсона // Херсонский библиофил: Альманах. – Херсон, 2005. – Вып. 1. – С. 47–57; З історії пам'ятних книжок Херсонської губернії // Бібл. планета. – 2006. – № 1. – С. 26–28.

206. ЛЯХОЦЬКИЙ Володимир Павлович [н. 17.03.1957, с. Розкішне Ставищ. р-ну Київ. обл.] – укр. бібліографо- та книгознавець, дослідник історії укр. радіомовлення, архів. справи, джерелознавства, біографістики, бібліограф. Акад. Укр. технол. акад. (1999). Д-р іст. наук (2002), проф. Закінчив іст. ф-т КДПІ ім. О.М. Горького (1981). Як науковець зростав під впливом проф. В.А. Молостова, проф. В.Ф. Панібудьласки та Л.А. Дубровіної. Захистив канд. дис. за темою: «Матеріали радіомовлення як джерело вивчення діяльності Компартії України в роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.» (1990) в Київ. ін-ті політології і соціал. упр.; докт. дис. за темою: «Видавнича, архівно-археографічна та бібліотечно-бібліографічна діяльність Івана Огієнка (митрополита Іларіона)» в НБУВ. Працював кореспондентом-організатором місц. радіомовлення (1978–1981). Старш. лаборант (1981–1985), асист. (1985–1993), доц. (1993–1994), докторант (1994–1995) каф. політ. наук КІБІ. Організатор та перший дир. Укр. держ. НДІ архів. справи та документознавства (1994–2002). Наук. доробок: комплексний джерелозн. аналіз іст. джерел з історії укр. радіомовлення 1941–1945 рр.; студії з історії вітчизн. архів. справи; дослідж. окремих аспектів історії укр.

друкарства ХХ ст. та галузі біографістики. Досліджував історію укр. націоналіст. руху ХХ–ХХІ ст., укр. православ. церкви, видавн. ред. діяльн. та бібліогр. спадщину І. Огієнка. Авт. покажч. арх. джерел «Іван Огієнко (митрополит Іларіон)» (1998). Авт. понад 200 пр., серед них – моногр., брошури, розд. у підруч. для ВНЗ, посіб., метод. розробках, колектив. моногр. тощо. Розробник концепції, засновник і перший голов. ред. щоріч. наук. вид. арх. галузі «Студії з архівної справи та документознавства» (т. 1–7), «Історія архівної справи: спогади, дослідження, джерела» (т. 1–5), «Архівні та бібліографічні джерела української історичної думки» (т. 1–6). Л. – наук. керівник багатотом. видавн. проекту Фундації ім. О. Ольжича «Президент розчленованої нації» (2002). Чл. НТШ, Укр. іст. т-ва, Т-ва укр. мови ім. Т.Г. Шевченка («Просвіта»), вчен. рад Іст. т-ва Нестора-літописця, Всеукр. т-ва ім. І. Огієнка, правл. Укр. біогр. т-ва, наук. рад Держком арх. України (до 2001), Спільн. архівістів України (1995–1999), НІБУ, музею «Київська фортеця». Заст. голови Міжнар. іст. клубу «Планета», голов. ред. журн. «Пам'ять століть», щорічників «Український богослов», «Історичний календар». Лауреат премій ім. В. Веретеннікова (1999) та І. Огієнка (2002). Нагородж. орденами УПЦ КП «Різдво Христове» (2001), Св. Володимира 3-го ступеня (1999), медаллю «Будівничий України» Всеукр. т-ва ім. Т.Г. Шевченка «Просвіта».

Тв.: Бібліографічна спадщина Івана Огієнка // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1997. – Т. 2. – С. 49–57; Бібліографія українознавства в працях Івана Огієнка // Проблеми вдосконалення каталогів наукових бібліотек: Матеріали Міжнар. наук. конф., 14–17 жовт. 1997. – К., 1997. – С. 147–149; До питання про створення наукової бібліографії Івана Огієнка // Бібл. вісн. – 1997. – № 6. – С. 9–14; Іван Огієнко – книгознавець // Бібл. вісн. – 1997. – № 2. – С. 22–25; «Семінар російської філології» В. Перетца і його учасники: (До 90-ї річниці від дня створення) // Бібл. вісн. – 1997. – № 3. – С. 27–29; «Українська літературна мова ХVІ ст. і Крехівський апостол 1560-х р.» у науковому доробку Івана Огієнка // Перші книгознавчі читання: Зб. наук. пр. – К., 1997. – С. 117–122; І.І. Огієнко та архівна справа України // Архівна та бібліотечна справа в Україні доби визвольних змагань (1917–1921): Зб. наук. пр. – К., 1998. – С. 199–208; Іван Огієнко (митрополит Іларіон): Покажч. арх. джерел. – К., 1998; На рубежі тисячоліть: здобутки та перспективи українського архівознавства // Пам'ять століть. – 1998. – № 5. – С. 90–98; Перші бібліографічні публікації Івана Огієнка // Бібл. вісн. – 1998. – № 3. – С. 43–44; Українське наукове товариство в Києві // Київ. старовина. – 1998. – № 6. – С. 16–21; Про деякі особливості бібліографічної діяльності Івана Огієнка // Наук. пр. НБУВ. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 173–185; Видання українських епістолярних джерел кінця ХІХ – поч. ХХІ ст. – К., 2000. – У співавт.; Просвітитель: Видавн.-ред. діяльн. І. Огієнка (митрополита Іларіона). – К., 2000; Тільки книжка принесе волю українському народові...: Кн., б-ка, арх. у житті та діяльн. Івана Огієнка. – К., 2000; Фундатор університетської бібліотеки: (До питання про роль І. Огієнка у розвитку бібл. справи України // Бібл. планета. – 2000. – № 4. – С. 14–18; Видавнича, архівно-археографічна та бібліотечно-бібліографічна діяльність Івана

Огієнка (митрополита Іларіона): Автореф. дис. ... д-ра іст. наук. – К., 2001; *Історико-біографічні дослідження життя та діяльності й бібліографічні студії творчості І. Огієнка (митрополита Іларіона) // Спеціальні історичні дисципліни: Питання теорії та методики: Зб. наук. пр. та спогадів. – К., 2001. – Ч. 1. – С. 294–325. – Бібліогр.: с. 306–325; Іван Огієнко: видавнича справа – покликання на все життя // Зб. пр. Наук.-дослід. центру періодики. – Л., 2003. – Вип. 11. – С. 740–749.*

Літ.: Качкан В.А. *Праця – моя всежиттєва ідеологія // Літ. Україна. – 2001. – 29 берез.*; Юсов С. *Ляхоцький Володимир Павлович // Українські історики ХХ століття: Біобібліогр. довід. – К.; Л., 2003. – Вип. 2, ч. 1. – С. 199–200; Ляхоцький Володимир Павлович // Київ: Іст.-біогр. енциклопед. довід. – К., 2007. – С. 802; Смолій В.А. *Володимир Павлович Ляхоцький // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка в особах. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Т. 3. – С. 568–584.**

207. МАКАРЕВИЧ Лілія Павлівна [н. 21.03.1959, ст. Разіно Дзержин. р-ну Житомир. обл.] – укр. бібліограф, краєзнавець. Закінчила Тульчин. уч-ще культури (1978). Працювала худож. керівником Будинку культури м. Козятина, пізніше – його інструктором, методистом. Бібліограф-краєзнавець Козятин. центр. район. б-ки (з 1993). Активно займається пошук. та краєзн. діяльн. Публікує краєзн. розвідки в місц. пресі.

Тв.: *Храм людського багатства // Вісн. Козятинщини. – 1998. – 30 верес.*; *Козятинський маршал // Вісн. Козятинщини. – 1999. – 27 трав.*; *Корифеї української комедіографії // Вісн. Козятинщини. – 1999. – 24 лип.*; *В тилу ворога // Вісн. Козятинщини. – 2000. – 27 груд.*; *Подільняни в роки Вітчизняної війни // Вісн. Козятинщини. – 2000. – 1 берез.*; *Відомі діячі польського походження // Вісн. Козятинщини. – 2001. – 12 трав.*; *Володар ордена Рівноапостольного князя Володимира // РІА-Козятин. – 2001. – 29 берез.*; *Нащадки козаків // Вісн. Козятинщини. – 2001. – 16 трав.*; *Вони творили славу і цього міста // РІА-Козятин. – 2002. – 5 груд.*; *Що любили наші земляки у 20-х рр. // Вісн. Козятинщини. – 2003. – 19 берез.*

Літ.: Гальчак С.Д. *Макаревич Лілія Павлівна // Краєзнавці Вінниччини: Біографії. Бібліографія. – Вінниця, 2005. – С. 118.*

208. МАКСИМЕНКО Федір Пилипович [23.01(5.02) 1897, с. Біленьке, тепер Запоріж. р-ну Запоріж. обл. – 06.07.1983, м. Львів] – укр. книго- та бібліографознавець, фундатор укр. бібліографії. Народився в сім'ї священника. Труд. діяльн. розпочав на Донбасі у роки громадян. війни. Працював (з 1919) в м. Артемівську (тоді Бахмут) бібліотекарем Донец. від. нар. освіти та зав. Бахмут. краєзн. музею. Опублікував в місц. пресі першу свою працю – покажч. л-ри про Донец. край (1922). Переїхав до Києва, працював (з 1922) у ВБУ (нині НБУВ). Закінчив іст. ф-т Київ. ін-ту нар. освіти (1925), аспірантуру з бібліографії при ВБУ (1929–1931). Працював разом із Д. Баликою, Б. Зданевичем, С. Масловим, М. Ясинським. Займався комплектуванням фонду б-ки, розшукував у різних містах України і Росії українозн. л-ру, вів роботу

вистав.-консультат. від. Працював над укладанням наук.-допом. та реком. показч., друкував матеріали з книго- та бібліотекознавства, виступав у пресі як рецензент. Його пр. «Матеріали до краєзнавчої бібліографії України, 1847–1929» (1930) стала бібліогр. класикою. М. – актив. учасн. створення репертуару укр. кн. На початку 1930-х рр. був підданий критиці як один «із ідеологів і ентузіастів» бібліогр. репертуару укр. кн. за розширене розуміння етногр. межі укр. народу. На I бібліогр. нараді (1931) М. змушений був виступити із «самокритикою» і критикою окремих напрямів бібліогр. роботи ВБУ, УНІК. Був усунений від бібліогр. роботи (1933), тривалий час не публікувався (1933–1947). Працював обліковцем виробн. комбінату при дит. містечку № 10, у б-ці Другого Київ. мед. ін-ту, а згодом – зав. бібліогр. від. Наук. б-ки КДУ. Збирав матеріали про П. Яковського, укладав «Матеріали до краєзнавчої бібліографії України (1930–1949)»; рукопис загинув під час пожежі КДУ у 1943), «Матеріали до бібліографії української книжки ХІХ ст.», які не були опубліковані. М. працював в Наук. б-ці ЛДУ (1946–1983) зав. бібліогр. від., заст. дир. з наук. роботи, зав. від. рідкіс. кн. і рукописів. Уклав, відредагував, прорецензував десятки українозн., краєзн., персон. бібліогр. показч. Вів довідк.-бібліогр. і консультат. роботу, брав участь у нарадах, семінарах, організував постійно діючий семінар бібліографів м. Львова. Започаткував у навч. закл. України вивч. основ бібл.-бібліогр. знань. Зібрав унік. б-ку з історії України, книго- та бібліотекознавства, бібліографії (10 тис. назв).

Тв.: Матеріали к библиографии Донецкого края (преимущественно Бахмутского уезда) // Просвещение Донбасса. – 1922. – № 6/7. – С. 101–104; № 8. – С. 107–110; № 9. – С. 114–117; До бібліографії українознавства // Бібл. журн. – 1926. – № 7/8. – С. 25–28; Матеріали до Драгоманивської бібліографії Всенародної бібліотеки України // Україна. – 1926. – Кн. 4. – С. 170–176. – У співавт.; Головніша література до питання про етнографічні межі українського народу // Бібліогр. зб. – К., 1927. – Ч. 3. – С. 90–93; Матеріали до краєзнавчої бібліографії України, 1847–1929: Список бібліогр. пр., що стосуються до окремих місцевостей УРСР, Бессарабії, Дону й Криму. – К., 1930; Перша російська революція 1905–1907 рр.: Бібліогр. показч. – Л., 1954; 700-річчя Львова: Корот. реком. показч. – Л., 1956; Першодруки (інкунабули) Наукової бібліотеки Львівського університету: Каталог. – Л., 1958; Бібліографія української і російської бібліографії по історії Української РСР: Наук.-допом. бібліогр. показч. – К., 1960. – У співавт.; Друковані праці професорів, викладачів і співробітників Львівського університету за 1944–1960 роки: Бібліогр. показч. – Л., 1962. – У співавт.; Збірки відомостей про населені пункти Української РСР: Бібліогр. показч. // Наук.-інформ. бюл. Арх. упр. УРСР. – 1963. – № 4. – С. 79–86; № 5. – С. 79–84; № 6. – С. 76–85; 1964. – № 5. – С. 88–98; № 2. – С. 92–99; № 3. – С. 89–101; № 4. – С. 64–71; № 5. – С. 93–105; Бібліографія зарубіжних видань з історії Української РСР: Бібліогр. показч. – К., 1971. – У співавт.; Кириличні стародруки українських друкарень, що зберігаються у Львівських збірках (1574–1800): Звед. кат. – Л., 1975; Література по палеонтології України за 1967–1977 гг. – Л., 1980. – У співавт.; Бібліографія української бібліографії // На шляху до створення

репертуару української книжки: *Протокол наради, присвяч. склад. «Бібліографії української книги 1798–1914 рр.»*, яка відбулася в Б-ці АН УРСР 21–22 груд. 1945 р. – Л., 1991. – С. 19–28.

Літ.: Резникова А. Юбилей старейшего библиографа // *Львов. правда.* – 1957. – 31 янв.; Максименко Федір // *ЕУ: Словник. частина.* – Мюнхен, 1962. – Т. 4. – С. 1441; Корнейчик И.И. [Ф. Максименко] // *Совет. библиогр.* – 1967. – № 2. – С. 87–89; Ровнер О.С., Шеліхова Н.М. Видатний бібліограф // *Укр. іст. журн.* – 1967. – № 2. – С. 132–133; Сарана Ф. Лоцман книжкового моря // *Культура і життя.* – 1967. – 16 лют. – С. 2; Корнейчик І.І. Славний шлях: (До 70-річчя Ф. Максименка) // *Бібліотекознавство та бібліогр.* – Х., 1969. – Вип. 6. – С. 143–150; Федір Пилипович Максименко // *Бібліотекознавство та бібліогр.* – Х., 1972. – Вип. 12. – С. 141–145; 75-летие со дня рождения и 50-летие библиографической деятельности Федора Филипповича Максименко: *Хроник. заметка* // *Совет. библиогр.* – 1972. – № 4. – С. 108; Сарана Ф.К. Максименко Федір Пилипович // *УРЕ.* – К., 1981. – Т. 6. – С. 320; Білокінь С.І. Праці Ф. Максименка в галузі краєзнавчої бібліографії // *II Республік. наук. конф. з іст. краєзнавства, 19–21 жовт., 1982 р., Вінниця: Тези доп.* – К., 1982. – С. 48–50; Бутрин М.А. Федір Пилипович Максименко: *Бібліогр. покажч.* – Л., 1983; Сарана Ф. К. Залишиться серед нас [Ф. Максименко] // *Літ. Україна.* – 1983. – 24 листоп.; Федір Пилипович Максименко: *Бібліогр. покажч.* / Уклад. М.Л. Бутрин. – Л., 1983; Білокінь С.І. Наш перший бібліограф // *Наука і культура. Україна.* – К., 1986. – Вип. 20. – С. 394–395; Белоконь С.І. Библиотека Федора Филипповича Максименко (1897–1983) // *Актуал. пробл. теорії и історії бібліофільства: (Тез. сообщ. 3-й Всесоюз. науч.-практ. конф.).* – Л., 1989. – С. 108–111; Внесок Ф.П. Максименка до історично-географічної та краєзнавчої бібліографії // *Проблеми історичної географії України.* – К., 1991. – С. 147–151; Потайчук В.К. Федір Пилипович Максименко // *Вузівська бібліотека: Історія. Теорія. Досвід роботи: Зб. пр.* – Л., 1992. – Вип. 1. – С. 70–76; Бутрин М.А. Пам'яті видатного українського бібліографа // *Там само.* – С. 77–81; Цвіркун І. Федір Пилипович Максименко // *Бібл. вісн.* – 1994. – № 4. – С. 30–32; Максименко Федір Пилипович // *УЛЕ.* – К., 1995. – Т. 3. – С. 267; Королевич Н.Ф. Бібліограф Федір Пилипович Максименко (1897–1983): *Біобібліогр. нарис.* – К., 1996; Білокінь С. Федір Максименко: *масштаб особи* // *Перші книгознавчі читання: Зб. наук. пр. НБУВ.* – К., 1997. – С. 102–110; Патріарх української бібліографії: (З кн. Н.Ф. Королевич «Бібліограф Ф.П. Максименко, 1897–1983 рр.») // *Вісн. Книжк. палати.* – 1997. – № 2. – С. 38–39; Федір Максименко // *Королевич Н.Ф. Українські бібліографи ХХ століття.* – К., 1998. – С. 170–199. – *Бібліогр.: с.* 190–199; Максименко Федір Пилипович // *Довідник з історії України: (А–Я).* – К., 2001. – С. 443; Бібліографічні читання пам'яті українського бібліографа Федора Максименка: *Матеріали* / Уклад.: Т.О. Сосновська, В.О. Ярошик. – Х., 2002; Кулай Г. Максименко Федір Пилипович // *Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов.* – Л., 2004. – Вип. 11. – С. 251–254; Максименко Федір Пилипович // *Бібліотеки Киян: Слов. власників / Авт.-упоряд. А. Кончаковський.* – К., 2005. – С. 63; Патріарх української бібліографії // *Календар знаменних і пам'ятних дат. I кв. 2007.* – К., 2006. – С.

60–65; Федір Максименко: Федір Максименко – людина, вчений, книголюб // Дашкевич Я. Постаті: Нариси про діячів історії, політики, культури. – Л., 2006. – С. 635–645; Євменчук О. Федір Пилипович Максименко (1897–1983) – визначний український бібліограф та книгознавець (До 110-річчя від дня народж.) // Історія української науки на межі тисячоліть. – К., 2007. – Вип. 27. – С. 41–44; Кононенко В.О. До 110-річчя від дня народження Ф.П. Максименка // Бібл. планета. – 2007. – № 2. – С. 20–22; Федір Максименко // Дашкевич Я. Постаті: Нариси про діячів історії, політики, культури. – 2-ге вид., виправл. й доповн. – Л., 2007. – С. 672–683; Федор Филиппович Максименко // Немировский Е.Л. Жизнь для книги: Докум. портр.-очерки. – М., 2007. – С. 89–128; Збірник пам'яті українського бібліографа Федора Максименка / Упоряд.: Г. Домбровська, Л. Панів. – Л., 2008; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті. – К., 2009. – Див. імен. покажч., с. 519.

В. О. Кононенко

209. МАКСІМУШКІНА Надія Яківна [н. 03.07.1959, с. Кошельово Дмитрів. р-ну Орлов. обл., РФ] – укр. бібліограф. Закінчила Орлов. філію МДІК (1980). Працює у від. бібліогр. КРУ «Універс. наук. б-ка ім. І. Франка» (з 1980). Зав. від. краєзн. видань та бібліографії (з 2008). Підготувала пр. із пробл. краєзн. бібліогр. Криму: «Література о Крыме за 1997» (1998), «Література о Крыме за 1998» (1998), «И.С. Шмелев и Крым» (1993), «Открыватели земли крымской П.С. Паллас, Х.Х. Стевен» (1991), «Экологические проблемы Крыма без косметики» (1989) та ін.

Тв.: *Экологические проблемы Крыма без косметики: Рек. библиогр. указ.* – Симф., 1989; *Культура Крыма на рубеже веков (XIX–XX вв.): Библиогр. указ.* – Симф., 1993; *Литература о Крыме за 1998 год: Библиогр. указ.* – Симф., 1998. – Вып. 1.; *Караимское и крымское литературное наследие: вопросы истории библиотечного дела и библиографии // Библиотечное дело и краеведение: Сб. науч. тр.* – К.; Симф., 1999. – Вып. 1. – С. 119–121; *Библиография караимских и крымчакских изданий // Вестн. БАЕ.* – 2000. – № 2. – С. 35–37.

Лім.: *Вера Максимушкина // Крым. альм.* – 2005. – № 20/21. – С. 103–106.

210. МАЛОЛІСТОВА Ніна Іванівна [н. 22.07.1929, с. Білашки Погребищен. р-ну Вінниц. обл.] – укр. бібліограф, бібліотекознавець. Закінчила філол. ф-т, романо-герман. від-ня КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1953). З цього ж року працює у НБУВ: старш. бібліографом, старш. ред., зав. сектору, голов. бібліографом, наук. співроб. від. комплектування інозем. л-рою (нині Центр формує. бібл.-інформ. ресурсів). Значний внесок М. зробила у становлення та розвиток Міжнар. книгообміну б-к України із зарубіж. установами, книгозбірнями, налагодження сист. комплектування та удоскон. формує. фондів. Відповідаючи за стан та перспективи розвитку

книгообміну з німецькомов. країнами, М. докладає знач. зусиль для забезп. надходж. до б-ки найновіших наук.-довідк., енциклопед. видань із різних сфер знань, орг. доступу до наук.-інформ. ресурсів зарубіж. країн. Досвід роботи з Міжнар. книгообміну висвітлювала у числен. ст., доп. на всеукр. і Міжнар. наук. конф. М. є авт. двох розд. колект. моногр. «История Центральной научной библиотеки Академии наук Украинской ССР» (1979), співуклад. довід. «Бібліотеки Академії наук України» (1996), низки покажч. зарубіж. л-ри, зокрема, була керівником групи уклад. звед. каталогів «Зарубежные периодические издания в фондах ЦНБ и библиотек научных учреждений АН УССР, 1665–1975 гг.» (1980–1984), «Зарубежные периодические издания в фондах ЦНБ и библиотек научных учреждений АН УССР, 1981–1985 гг.» (1986–1987), уклад. та відп. ред. щоріч. сист. покажч. «Зарубіжні періодичні видання, замовлені бібліотеками Національної академії наук України шляхом валютної передплати на ... [1981–1995] рік» (1980–1995), відп. ред. бібліогр. покажч. «Довідково-бібліографічні зарубіжні книжкові видання у фондах ЦНБ та бібліотек наукових установ АН УРСР» (1974–2001) та ін. Важливим напрямом роботи М. є вивч. арх. матеріалів окупаційн. періоду Другої світової війни, виявлення док. щодо наук. установ НАНУ та б-к України. Результатом цього дослідж. стало фундам. вид. «Бібліотеки Києва в період нацистської окупації (1941–1943 рр.): Дослідження. Анот. покажч. Публ. док.» (2004), підготовл. у співавт. з Л.А. Дубровіною. М. наполегливо працює над висвітленням теми «Історія Національної академії наук України: Док. і матеріали, 1941–1945 рр.», займається питаннями удоскон. інформ. забезп. користувачів.

Тв.: Из опыта практического применения в международном книгообмене библиографического розыска // Международный книгообмен Центральной научной библиотеки Академии наук УССР в 1956–1968 гг.: Сб. науч. тр. – К., 1970. – С. 26–38; Международный книгообмен ЦНБ АН УССР (1921–1971 гг.) // Библ.-библиогр. информ. б-к АН СССР и акад. наук союз. республик. – 1972. – № 3. – С. 115–125; Міжнародний книгообмін Центральної наукової бібліотеки АН УРСР, 1919–1971 рр. // Укр. іст. журн. – 1972. – № 9. – С. 91–96; Информационно-библиографическая периодика зарубежных стран в фондах библиотек АН УССР. – К., 1975. – У співавт.; Фонды и каталоги библиотеки // История Центральной научной библиотеки Академии наук Украинской ССР. – К., 1979. – С. 52–70. – У співавт.; Зарубежные периодические издания в фондах ЦНБ и библиотек научных учреждений АН УССР, 1665–1975 гг.: Сист. указ. – К., 1980–1984. – Вып. 1–8. – У співавт.; Зарубіжні періодичні видання, замовлені бібліотеками Національної академії наук України шляхом валютної передплати на 1981–1996 рр. – К., 1980–1997. – У співавт.; Работа над ретроспективным сводным каталогом «Зарубежные периодические издания в фондах ЦНБ и библиотек научных учреждений АН УССР, 1665–1975 гг.» // Научная систематизация и каталогизация. – М., 1980. – С. 78–91; Зарубежные периодические и продолжающиеся издания по книжному делу. – К., 1985. – У співавт.;

Зарубежные периодические издания в фондах ЦНБ и библиотек научных учреждений АН УССР, 1981–1985 гг.: Сист. Указ. – К., 1986–1987. – Вып. 1–2. – У співавт.; Комплектование библиотек системы Академии наук УССР зарубежной литературой и роль информационно-библиографической работы в его совершенствовании // Вопросы дальнейшего совершенствования и повышения качества комплектования иностранной литературой и международного книгообмена в библиотеках Академии наук СССР и академий союзных республик. – Ленинград, 1986. – С. 12–18. – У співавт.; Як використовується зарубіжна наукова періодика? // Вісн. АН УРСР. – 1989. – № 9. – С. 67–71. – У співавт.; Зарубежные периодические издания в фондах ЦНБ и библиотек научных учреждений АН УССР, 1985–1990 гг.: Сист. указ. – К., 1990–1992. – Вып. 1–4. – У співавт.; Эффективность использования библиотеками АН УССР периодических изданий, получаемых по международному книгообмену из капиталистических стран // Комплектование иностранной литературой фондов академических библиотек. – Кишинев, 1990. – С. 117–125. – У співавт.; Бібліотеки Національної Академії наук України. – К., 1996. – У співавт.; Центральна наукова бібліотека Академії наук України в роки німецької окупації: (За арх. матеріалами) // Повернення культурного надбання України: проблеми, завдання, перспективи: Матеріали нац. семінару «Проблеми повернення національно-культурних пам'яток, втрачених або переміщених під час Другої світової війни, м. Чернігів, верес. 1994». – К., 1996. – Вып. 6. – С. 313–315; Міжнародний книгообмін як один з видів інформаційної діяльності Бібліотеки // Бібліотека. Наука. Культура. Інформація: Наук. пр. – К., 1998. – Вып. 1. – С. 281–288. – У співавт.; Книгообмін НБУВ з бібліотеками ФРН: історичний досвід, сучасний стан та його перспективи // Бібл. вісн. – 1999. – № 2. – С. 11–16; Нацистська бібліотечна політика у період окупації Києва у 1941–1943 рр. і доля книжкових фондів Бібліотеки Академії наук УРСР // Рукописна і книжкова спадщина України. – 2000. – Вып. 5. – С. 139–172. – У співавт.; Бібліотеки Києва в період нацистської окупації (1941–1944 рр.) // Бібл. вісн. – 2001. – № 3. – С. 2–18. – У співавт.; Звіти про діяльність Крайової бібліотеки Рейхскомісаріату України як джерело з історії бібліотек і долі бібліотечних фондів у період нацистської окупації Києва (1941–1943 рр.) // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: Зб. наук. пр. та спогадів пам'яті відомого вченого історика, д-ра іст. наук, проф. В.О. Замлинського. – К., 2001. – Чис. 6, ч. 2. – С. 6–24. – У співавт.; Показчик іноземних періодичних видань децентралізованого комплектування, що надійшли до фондів бібліотек науково-дослідних установ НАН України у 2000 р. – К., 2001. – У співавт.; Фонд рейхскомісара України (1941–1944) у ЦДАВО України: огляд документів з історії бібліотек періоду нацистської окупації Києва // Архівознавство, археографія, джерелознавство. – К., 2001. – Вып. 4. – С. 408–427. – У співавт.; Діяльність Київської міської управи в галузі бібліотечної справи під час нацистської окупації (1941–1942) // Бібл. вісн. – 2003. – № 3. – С. 17–23. – У співавт.; Зарубіжні періодичні видання у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського та бібліотек науково-дослідних установ НАН України (надходж. 2001–2008 рр.): Сист. показжч. – К., 2003–

2009. – У співавт.; *Енциклопедичні, довідкові та бібліографічні зарубіжні книжкові видання у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського і бібліотек науково-дослідних установ НАН України: Наук.-інформ. сист. покажч. (надходж. 2000–2002 рр.).* – К., 2003. – У співавт.; *Нацистська політика щодо вивезення бібліотечних фондів з окупованих східних територій у 1941–1944 рр. і формування Східної і Центральної бібліотек Вищої школи у Німеччині // Пам'ятки: Археогр. щоріч.* – 2003. – № 4. – С. 46–68. – У співавт.; *Берлінська державна бібліотека Пруської культурної спадщини: історія її утворення, діяльність та сучасний стан // Бібл. вісн.* – 2004. – № 5. – С. 40–46; *Бібліотеки Києва в період нацистської окупації (1941–1943): Дослідження. Анот. покажч. Публ. док.* – К., 2004. – У співавт.; *Библиотеки научных учреждений в 1941–1943 гг. // Библиотеки научных учреждений в 1941–1943 гг.: Киев. оккупац. арх. как док. база исслед.* – К., 2005. – С. 280–297; *Деятельность Оперативного штаба рейхслайтера Розенберга в оккупированной Европе в период Второй мировой войны: Справ.-указ. арх. док. из киев. собр.* – К., 2006. – У співавт.; *Німецьке науководослідне об'єднання у Бонні: його діяльність, структура та книгообмінні зв'язки з Національною бібліотекою України імені В.І. Вернадського // Бібл. вісн.* – 2006. – № 3. – С. 42–48. – У співавт.; *Енциклопедичні, довідкові та бібліографічні зарубіжні книжкові видання у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського і бібліотек науково-дослідних установ НАН України (Надходження 2003–2005 рр.): Сист. покажч.* – К., 2007. – У співавт.; *Зарубіжні періодичні видання у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського та бібліотек науково-дослідних установ НАН України (надходж. 2007–2008 рр.): Сист. покажч.* – К., 2009. – У співавт.; *Книгообмінні зв'язки Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського з науковими установами та бібліотеками Німеччини. Історія, сучасний стан, перспективи // Бібл. вісн.* – 2009. – № 4. – С. 25–32; *Міжнародний книгообмін Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського 1918–2008. Започаткування. Становлення. Розвиток.* – К., 2009. – У співавт.

Лім.: 55 років на службі у Храмі Книги // Бібл. вісн. – 2008. – № 4. – С. 56.

Т. В. Добко

211. МАРГОЛІНА Рахіль Володимирівна [31.12.1907 – 13.04.1990] – укр. бібліограф. Працювала бібліографом, зав. від. Крим. обл. б-ки ім. І. Франка (понад 40 років). Підготувала та видала бібліогр. покажч.: «История городов и сел Крымской области» (1964), «О подвигах на крымской земле: К 30-летию Великой Победы» (1975), «Первая русская революция в Крыму: К 70-летию революции 1905–1907 гг. в России» (1975) та ін.

Тв.: Литература о Крымской области. – Симф., 1963; *История городов и сёл Крымской области: Библиогр. указ.* – Симф., 1964. – Т. 1, 2; *Крым в Великой Отечественной войне: Библиогр. указ. лит.* – Симф., 1966; *Наши календарь: К 50-летию Великой Октябрьской социалистической революции.* – Симф., 1966; *Крым за 50 лет Советской власти: Библиогр. указ. лит.* –

212. МАРКЕВИЧ Арсеній Іванович [30.03.(11.04)1855, м. Брест-Литовськ, нині м. Брест, Білорусь – 18.01.1942, м. Ленінград, РФ] – укр. краєзнавець, бібліограф, історик і археолог. Проф., чл.-кор. АН СРСР (1927). Народився в сім'ї священика. Навчався на іст.-філол. ф-ті Варшав. ун-ту. (1872–1876). Вивчив чес., серб., хорват. мови і підготував наук. пр. про «першого панславіста» Ю. Крижанича. Працював учителем у білорус.-литов. гімназіях (1876–1883), в Сімфероп. гімназії на посаді вчителя рос. мови й л-ри (з 1883). З того часу його життя було пов'язано з вивч. народів Криму. М. був першим бібліотекарем (1887), а потім головою (з 1908) Таврійс. вчен. архів. коміс., ред. її «Известий» (з 1891). Проф. Таврійс. ун-ту (1918), згодом – Крим. пед. ін-ту, заст. зав. Крим. Центр. арх. (1919). Проводив велику роботу зі збереження давніх пам'яток, музеїв, б-к Криму (1917–1920). М. – організатор Крим. центр. арх., Крим. обл. музею, засновник Сімфероп. публ. б-ки і безплат. читальні при ній. Авт. близько 100 опублік. пр., понад 300 доп. і повідомл., присвяч. історії Криму, топографії, розвитку краєзнавства та видат. його діячам. Перша опублік. бібліогр. пр. М. – «Указатель сочинений, касающихся древнего Херсонеса» (1888). М. упорядкував єдиний ґрунтов. бібліогр. посіб. з кримозн. л-ри – «Taurica: Опыт указателя сочинений, касающихся Крыма и Таврической губернии вообще» (вип. 1. – 1894; вип. 2. – 1898; вип. 3. – 1902). Створив унікал. картотеку «Библиографическая картотека по общим вопросам и специальным исследованиям в Крыму с исчерпывающими указаниями литературы, изданной в СССР и за границей и из периодических изданий с 1905–1936 гг.» (21 тис. карток), яка зберігається в Рос. нац. б-ці (м. Санкт-Петербург). Копія картотеки (майже 9 тис. стор. машинопису) – в КРУ «Республік. універс. б-ка ім. І. Франка» (м. Сімферополь). Доклав багато сил для відкриття в Криму першого ВНЗ – Таврійс. ун-ту (1918), був обраний доц., обіймав посаду позаштат. проф. Початок ВВв застав М. у Ленінграді, де він помер (1942). Визнанням заслуг М. в іст. науці став факт обрання його чл.-кор. АН СРСР (1927) – випадок безпрецедент. для провінц. дослідника-краєзнавця, котрий не мав початк. вчен. ступеня.

Тв.: Юрий Крижанич и его литературная деятельность // Варшав. унив. изв. – Варшава, 1876. – № 1. – С. I–X, 1–122; № 2. – С. 1–103; Указатель сочинений, касающихся древнего Херсонеса // ИТУАК. – 1888. – № 5. – С. 115–129; Библиография ученых-крымознавцев: Петр Иванович Кеппен // Симферополь и его окрестности. – Симф., 1890. – С. 232–233; А.Я. Фабр: (Некролог) // Там же. – С. 233–234; Материалы архива канцелярии таврического губернатора, относящиеся к путешествию императрицы Екатерины 2 в Крым в 1787 г. // ИТУАК. – 1891. – № 11. – С. 76–143; Памяти П.И. Кеппена // ИТУАК. – 1893. – № 18. – С. 119–125; Taurica: Опыт указ. соч., касающихся Крыма и Таврич. губернии вообще. [Вып. 1–3] // ИТУАК. – 1894. – № 20. – С. 1–395; 1898. – № 28. – С. 92–185; 1902. – № 32/33. – С. 47–128; К

истории ханского Бахчисарайского дворца // ИТУАК. – 1895. – № 23. – С. 130–176; Памяти Николая Владимировича Плешкова // Салгир. – 1900. – 24 сент.; Памяти Николая Владимировича Плешкова: (Некролог) // Таврич. епарх. ведомости. – 1900. – № 24. – С. 1768–1775; 1901. – № 1. – С. 49–54; Историческая справка об образовании в Таврической губернии татарских дворянских родов // Записки Одесского общества истории и древностей, (ЗООИД). – 1901. – Т. 23. – С. 41–45; Краткий очерк деятельности генералиссимуса А.В. Суворова в Крыму // ИТУАК. – 1901. – № 31. – С. 1–26; О деятельности Е.Л. Маркова в Крыму // ИТУАК. – 1903. – № 35. – С. 44–46; Краткий очерк истории Симферополя // Справочная книга г. Симферополя. – Симф., 1907. – С. 11–37; К истории крымских архивов // Тр. тринадцатого археол. съезда в Екатеринославе, 1905. – М., 1908. – Т. 2. – С. 166–173; Памяти А.Х. Стевена // ИТУАК. – 1911. – № 45. – С. 19–26; Академик П.С. Паллас: Его жизнь, пребывание в Крыму и ученые труды: (К столетию со дня смерти) // ИТУАК. – 1912. – № 47. – С. 167–243; Неизданные письма и прошение графа Н.С. Мордвинова // ИТУАК. – 1914. – № 51. – С. 241–247; К биографии академика П.И. Кеппена // ИТУАК. – 1914. – № 51. – С. 223–240; Памяти П.И. Кеппена // ИТУАК. – 1914. – № 51. – С. 317–318; Памяти Л.П. Колли // ИТУАК. – 1918. – № 55. – С. 208–214; Памяти Ф.Ф. Лашкова // ИТУАК. – 1918. – № 55. – С. 203–207; Памяти профессора Ю.А. Кулаковского // ИТУАК. – 1920. – № 57. – С. 337–340; Тридцатипятилетие существования Таврической ученой архивной комиссии // Рус. ист. журн. – 1922. – № 8. – С. 307–309; Очерк истории Тавриды // Крым. Путеводитель. Севастополь – южный берег. – Симф., 1923. – С. 172–226; Симферополь. Его исторические судьбы, старина и недавнее прошлое. – Симф., 1924; Библиографическая картотека по общим вопросам и специальным исследованиям в Крыму с исчерпывающими указаниями литературы, изданной в СССР и за границей и из периодических изданий с 1905–1936 гг.; Краеведческая работа в Крыму // Крым. – 1925. – № 1. – С. 61–63; Географическая номенклатура Крыма как исторический материал: Топоним. данные Крым. арх.: (Памяти А.Л. Бертье-Делагарда) // ИТОИАЭ. – Симф., 1928. – Т. 2. – С. 17–32; К судьбам коллекции древностей и старины А.Л. Бертье-Делагарда // ИТОИАЭ. – Симф., 1928. – Т. 2. – С. 144–145; Краткий очерк деятельности Таврической ученой архивной комиссии и Таврического общества истории, археологии и этнографии за 1887–1927 // ИТОИАЭ. – Симф., 1928. – Т. 2. – С. 181–187; Маркевич А.И. [Автобиография] // Археогр. ежегод. за 1987 г. – М., 1988. – С. 314–316.

Лит.: Список научно-литературных трудов А.И. Маркевича // ИТОИАЭ. – Симф, 1927. – Т. 1, вып. 1. – С. VII–VIII; Котлякова Е.А. К 100-летию со дня рождения А.И. Маркевича // Вестн. древней истории. – 1955. – № 4. – С. 173–175; Котлякова Е.А. Памяти А.И. Маркевича // Изв. Крым. отд. Геогр. о-ва СССР. – Симф., 1961. – Вып. 7. – С. 233–238; Козлов В.Ф. Автобиография А.И. Маркевича (1934) // Археогр. ежегод. за 1987. – М., 1988. – С. 312–313; Филимонов С. «Несу с покорностью это звание»: [Публ. «Моей биографии» А.И. Маркевича, 1925 г.] // Таврич. ведомости. – 1995. – № 44. – С. 5; Непомнящий А.А. Арсеній Іванович Маркевич і розвиток архівної справи в Криму // Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи:

Наук. доп. Всеукр. конф. – К., 1997. – Ч. 1. – С. 225–235; Дехтярєва Н., Кузнецова Є. Арсеній Іванович Маркевич – бібліограф Національних спільнот Криму // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 7. – С. 22–26; Непомнящий А.А. Арсеній Маркевич – організатор краєведческого движєния в Криму // Уч. зап. Симферопол. гос. ун-та. – 1998. – № 8. – С. 23–34; Непомнящий А.А. Невідомі джерела до біографії Арсенія Маркевича // Арх. України. – 1998. – № 1–6. – С. 121–127; Арсеній Іванович Маркевич. Жизнь и деятельность: Биобиблиогр. указ. на материалах науч. б-ки «Таврика» им. А.Х. Стевена Крым. респ. краевед. музея / Сост. Н.Н. Колесникова. – Симф., 2000; Непомнящий А.А. Историко-бібліографічний спадок Арсенія Маркевича: Досвід аналізу і нові знахідки // Бібл. планета. – 2000. – № 4. – С. 36–37; Непомнящий А.А. Арсеній Маркевич и развитие историко-краеведческой библиографии Крыма в конце XIX – начале XX века // Историко-библиографические исследования: Сб. науч. тр. – СПб., 2002. – Вып. 9. – С. 66–96; Непомнящий А. Газета «Южное слово» як джерело до біобібліографії А. Маркевича // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 24–26 жовт. 2003 р. – Л., 2003. – С. 306–310; Непомнящий А. Засновник кримознавчої бібліографії: (До 150-річчя від дня народж. А. Маркевича) // Бібл. вісн. – 2005. – № 4. – С. 38–43.

В. О. Кононенко

213. МАРКІТАН Людмила Порфиріївна [н. 23.10.1933, м. Харків] – укр. бібліограф, джерелознавець, фахівець з історії України. Канд. іст. наук (1974). Закінчила іст.-філос. ф-т КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1957) та аспірантуру Ін-ту історії України НАНУ (1972). Працювала мол. та старш. наук. співроб. Центр. держ. кінофотофоноархіву України ім. Г. Пшеничного (ЦДКФФА України), в НБУВ, Ін-ті історії НАН України.

Захистила дис. за темою: «Кінофотодокументи з історії соціалістичного будівництва на Україні, 1926 – січень 1937 рр.». Авт. понад 250 наук. ст., рефератів, рец. тощо. У співавт. підготувала ряд бібліогр. посіб. та моногр.

Тв.: Гарт інтернаціоналіста: [Штрихи до портр. Х. Раковського. Бібліогр. л-ри з фондів ЦНБ АН УРСР] // Друг читача. – 1989. – 12 січ. (№ 12). – С. 2; Исторические дисциплины: Крат. биограф. справ.-указ. – К., 1990. – У співавт.; Спеціальні історичні дисципліни: Звед. бібліогр. довід.-показжч. – К., 1997. – Чис. 2: Нумізматика, Сфрагістика; Спеціальні історичні дисципліни: Звед. бібліогр. довід. показжч. – К., 1998. – Чис. 3: Геральдика; Симон Петлюра та його родина в кіно- і фотодокументах // Укр. іст. журн. – 2004. – № 4. – С. 71–81; Друга світова війна в документальних фільмах Олександра Довженка // Укр. іст. журн. – 2005. – № 3. – С. 192–196.

Н. І. Абдуллаєва

214. МАРЧЕНКО Оксана Ігорівна [н. 19.08.1964, м. Київ] – укр. бібліограф. Закінчила КДІК (1988). Працювала: з 1981 –

бібліографом у Київ. обл. б-ці для юнацтва ім. Я. Галана, з 1988 – у від. стародрук., рідкіс. та цін. кн. ДІБ України (нині НІБУ), на посаді зав. сектору наук.-бібліогр. від. (з 2001). Голов. бібліотекар від. стародруків, рідкіс. та цін. книг НІБУ (з 2010). Авт. ряду ст. та доп. на наук. конф., публ. у фах. вид.; уклад. наук.-доп. бібліогр. покажчиків.

Тв.: Каталог книг 1826–1917 рр. – К., 1991. – Ч. 1–3. – У співавт.; Література про книгу і книжкову справу у фондах відділу стародрукованих, рідкісних та цінних книг Державної історичної бібліотеки України. – К., 1991. – У співавт.; Русские иллюстрированные издания XIX века в фондах отдела старопечатных, редких и ценных книг Государственной исторической библиотеки Украины: Каталог. – К., 1992; Видання Києво-Печерського патерика у фондах Державної історичної бібліотеки України: Каталог. – К., 1998; Твори св. Димитрія Ростовського у фондах відділу стародрукованих, рідкісних та цінних книг ДІБ України // Могилянські читання, 1996–1997: Матеріали щоріч. наук. конф. – К., 1998. – С. 101–102; Література про гетьмана І.С. Мазепу у фондах Державної історичної бібліотеки України: Каталог. – К., 1999; Історія України: Наук.-допом. бібліогр. покажч. за 2000–2007 рр. – К., 2000–2009. – У співавт.; Святитель Павло: його діяльність та чудеса: (історико-біографічний нарис). Матеріали до вшанування святителя Павла // Лаврський альманах: Києво-Печерська лавра в контексті української історії та культури: Зб. наук. пр. – К., 2002. – Вип. 7. – С. 196–224; Книгозбирання на території Києво-Печерської лаври // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2006. – Т. 14. – С. 71–74. – У співавт.; Матеріали до бібліографії Києво-Печерської лаври: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2006; Політичні репресії радянської доби в Україні: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2008. – У співавт.

215. МАСЛОВ Сергій Іванович [16.(28).11.1880, м. Ічня Черніг. обл. – 11.01.1957, м. Київ] – укр. книго-, літературо- та бібліотекознавець, бібліограф. Проф. (1935), чл.-кор. АН УРСР (1939). Д-р. філол. наук (1948). Навчався в КПІ (з 1898), потім на природн. від-ні (з 1900) і на іст.-філол. ф-ті Київ. ун-ту св. Володимира (1902–1907). Учень *В.М. Перетця*. Зробив вагомий внесок у розвиток укр. книгознавства, наук.-бібліогр. описування стародруків та рукоп. кн. Проводив наук. дослідж. у галузі історії давньої рос. та укр. л-р, палеографії, бібліографії та історії друкарства. Володів грец., латин., фр., нім., іт., пол., старослов'ян. мовами. Викладав у Київ. ун-ті св. Володимира, на Вищ. жіночих курсах, у Київ. археол. ін-ті, Київ. нар. ун-ті-політехнікумі та ін. навч. закл. Києва (з 1913). Був одним із перших в Україні викл. історії кн. і б-к. В роки Першої світової війни перебував в евакуації в Саратові, де вивчав рукописи і стародруки (1915–1916). М. – чл. ком. з охорони пам'яток старовини та мистец. на Буковині (1917), д. чл. Н.-д. каф. мовозн. (з 1922), співроб. УНІК (з 1924), голова Ком. з описування укр. стародруків при Археогр. коміс. УАН (з 1924), зав. від. стародруків (1926–1937) ВБУ (нині НБУВ), керівник секції історії кн. УНІК (1926–1936), зав. від.

давньої л-ри в Ін-ті л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1939–1950). У роки ВВв перебував в евакуації в Уфі. Був удостоєний вчен. ступеня д-ра філол. наук без захисту дис. (1948). Викладав на філол. ф-тах КДУ та Пед. ін-ту (до 1950). Через хворобу очей змушений був залишити роботу. Співпрацював з журн. «Бібліологічні вісті» (з 1923). На початку 1930-х рр. пр. М. були піддані критиці за «націонал-шовіністичні тенденції». Протягом п'яти років його твори не друкувалися (1929–1934). Авт. близько 100 публ., зокрема: «Критико-библиографический обзор новейших трудов по славяно-русской библиографии и палеографии» (1918), «Друкарство на Україні в XVI–XVIII ст.» (1924), «Українська друкована книга XVI–XVIII ст.» (1925), «Етюди з історії українських стародруків, I–VIII» (1926), «Всенародная Бібліотека України та стародруки» (1927), «З історії бібліографії стародруків в половині XIX ст.» (1929). М. узагальнив бібліогр. досвід у галузі описування слов'ян. стародруків, розробив класифікацію типів наук. опису, сформулював принципи комплекс. вивч. книги. Основна риса його методики – попримірниковий опис стародруків, який відзначає найдрібніші деталі кн., що дає матеріал для реконструкції історії кн. та її примірників. Його метод знайшов втілення в інструкціях: «Спроба інструкції та план роботи над складанням українського бібліографічного репертуару XVI–XVIII ст.» (1928), «Інструкція для опису видань, що вийшли на території Радянської України в XVIII ст. – 1825 р.» (2000). Значну цінність становлять неопублік. рукописи бібліогр. характеру: наук. описи рукоп. зібрань б-к Іст. т-ва Нестора-літописця, Ун-ту св. Володимира, Київ. духов. акад., приват. осіб, бібліогр. супровід до публ. тв. укр. письм. – М. Смотрицького, Л. Карповича, К. Саковича, І. Галятовського та ін. М. – д. чл. Укр. наук. т-ва у Києві, чл. та секретар Іст. т-ва Нестора-літописця, один із фундаторів та голова Іст.-літ. т-ва при Ун-ті св. Володимира, Рос. бібліогр. т-ва при Моск. ун-ті, Київ. т-ва дослідників мистец., Ком. охорони пам'яток та ін. Його наук. б-ка (11 тис. т.) та особовий архів (8 335 од. зб.) зберігаються в ІР НБУВ.

Тв.: Рукописи Софійської катедри в Києві: Огляд // Зап. НТШ. – Л., 1906. – Т. 72, кн. 4. – С. 122–140; Описание рукописей Исторического общества Нестора Летописца // Чтения в Историческом обществе Нестора-летописца. – К., 1908. – Кн. 21, вып. 1/2. – С. I–VII, 1–50; Библиографические заметки о некоторых церковнославянских старопечатных изданиях // Рус. филол. вестн. – Варшава, 1910. – Т. 64, № 3/4. – С. 353–366; Обзор рукописей библиотеки императорского университета Св. Владимира // Унив. изв. – 1910. – № 5. – С. 1–44; Библиотека Стефана Яворского // Чтения в Историческом обществе Нестора Летописца. – К., 1914. – Кн. 24, вып. 2. – С. 99–162; Критико-библиографический обзор новейших трудов по славяно-русской библиографии и палеографии. – К., 1918; Друкарство на Україні в XVI–XVIII ст. // Бібліол. вісті. – 1924. – № 1/3. – С. 31–67; Каталог ювілейної виставки українського друкарства. – К., 1925; Комітет для опису видань, що вийшли на території України в XVI–XVIII вв. // Бібліол. вісті. – 1925. – № 1/2. – С. 36–39; Українська друкована книга XVI–XVIII ст. – К., 1925; Етюди з історії українських стародруків, I–VIII ст. // Українська книга XVI–XVII–XVIII ст. – К., 1926. – С. 77–154; Всенародная бібліотека України та стародруки //

Бібл. зб. – 1927. – № 2. – С. 74–77; Етюди з історії стародруків, IX–X // Ювілейний збірник на пошану академіка Д.І. Багалія. – К., 1927. – С. 698–719; Нові роботи з історії українського друкарства // Бібліол. вісті. – 1927. – № 2. – С. 97–101; Обсяг та план українського бібліографічного репертуару XVI–XVIII вв. // Бібл. зб. – 1927. – № 3. – С. 60–64; Етюди з історії стародруків, XI–XII // Зап. Іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1928. – № 21/22. – С. 45–93; К истории изданий киевского «Синописа» // Сб. ст. в честь акад. А.И. Соболевского. – Л., 1928. – Т. 101, № 3. – С. 341–348; Спроба інструкції та план роботи над складанням українського бібліографічного репертуару XVI–XVIII ст. – К., 1928; З історії бібліографії стародруків в половині XIX ст. // Бібліол. вісті. – 1929. – № 2/3. – С. 26–35; Визначення дублетів в ділянці стародруків. – К., 1936; Відділ стародруків Бібліотеки УАН // Вісті Укр. АН. – 1936. – № 3. – С. 225–234; Киевские экземпляры «Слова о полку Игореве» в издании А.И. Мусина-Пушкина // Труды отделения древнерусской литературы. – X., 1954; Праці О.І. Білецького з історії давньої російської і давньої української літератури // Рад. літературознавство. – 1955. – Т. 18. – С. 11–16; Інструкція для опису видань, що вийшли на території Радянської України в XVIII ст. – 1825 р. // Наук. пр. НБУВ. – К., 2000. – Вип. 4. – С. 49–64.

Літ.: [Іванченко М.] Прилюдне засідання Інституту книгознавства, присвячене XXV-літтю науково-літературної діяльності професора С.І. Маслова // Бібліол. вісті. – 1927. – № 4. – С. 120–121; Сергій Маслов, 1902–1927. – К., 1927; Левченко М. Сергій Іванович Маслов // Зап. Іст.-філол. від. УАН. – 1928. – № 16. – С. 283–287; Початковий період в історії українського книгодрукування (1574–1800 рр.) // Вісн. АН УРСР. – 1949. – № 7. – С. 58–63; 75-річчя професора С. І. Маслова // Вечір. Київ. – 1955. – 21 груд.; Махновець Л. Вшанування проф. С. Маслова // Літ. газ. – 1956. – № 1. – 5 січ.; Маслов В.І. Список найважливіших наукових і науково-популярних праць С.І. Маслова // Рад. літературознавство. – 1957. – № 1. – С. 155–160; Маслов В.І. С.І. Маслов: [Некролог] // Рад. літературознавство. – 1957. – № 1. – С. 153–160; С.І. Маслов 1880–1957: [Некролог] // Літ. газ. – 1957. – 15 січ. – С. 4; Вядро Ш. Дар ученого // Библиотекарь. – 1958. – № 12. – С. 59–60; Маслов Сергій Іванович // УРЕ. – 1962. – Т. 8. – С. 528; Сергій Іванович Маслов // Українські письменники: Біобібліогр. слов. – К., 1965. – Т. 5. – С. 110–114; Сороковская С.В. О библиографической деятельности С.И. Маслова // Библ.-библиогр. информ. б-к АН СССР и АН союз. респ. – 1965. – № 5. – С. 94–105; Корнейчик І.І. Український книгознавець, бібліограф та бібліотекознавець С.І. Маслов (1880–1957) // Бібліотекознавство та бібліогр. – X., 1967. – Вип. 4. – С. 101–114; Крекотень В. Пам'яті Сергія Івановича Маслова // Рад. літературознавство. – 1967. – № 3. – С. 96; Корнейчик І.І. Сергей Иванович Маслов // Книга: Исслед. и материалы. – М., 1968. – Сб. 16. – С. 203–209; Маслов Сергій // ЕУ. – Л., 1994. – Т. 4. – С. 1484; Ковальчук Г.І., Королевич Н.Ф. Книгознавець, бібліограф і бібліотекар Сергій Іванович Маслов: Біобібліогр. нарис. – К., 1995; Колосова В.П. Маслов Сергій Іванович // УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 311–312; Перші книгознавчі читання: Зб. наук. пр. – К., 1997. – Зі змісту: Онищенко О. Сергій Маслов – вихователь учених. – С. 4–12; Степченко О., Воронкова Т. Особовий архівний фонд С. Маслова в Інституті

рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. – С. 13–19; Матяш І. С. Маслов та архівна справа України. – С. 20–27; Ковальчук Г. Дослідження С. Маслова в галузі історії книги. – С. 28–39; Колосова В. С. Маслов як учений і педагог. – С. 40–47; Солонська Н. Сергій Маслов – «будівничий на полі книгознавства». – С. 48–69; Клочко О. Сергій Іванович Маслов: До витоків роду. – С. 70–82; Рева Л. С. Маслов як основоположник моделі наукового опису української стародрукованої книги. – С. 83–86; Гламазда М. Лицарі української книги (наукові праці С. Маслова та Ю. Меженка в зібранні Державного музею книги і друкарства України). – С. 87–92; Маслов Сергій Іванович // Видатні вчені Національної Академії наук України: Особ. архів. та рукоп. фонди акад. і чл.-кор. у Нац. б-ці України ім. В.І. Вернадського (1918–1998): Путівник. – К., 1998. – С. 65–71; Сергій Маслов // Королевич Н.Ф. Українські бібліографи ХХ століття. – К., 1998. – С. 138–169. – Бібліогр.: с. 163–169; Ковальчук Г. Архів С.І. Маслова як джерело з історії створення та діяльності відділу стародруків ВБУ // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. пр.: Арх. і особа. – К., 1999. – Вип. 1. – С. 175–182; Петров С.О. Маслов Сергей Иванович // Книга: Енциклопедія. – М., 1999. – С. 402; Ковальчук Г. Неопублікована інструкція С.І. Маслова по опису українських стародруків // Наук. пр. НБУВ. – К., 2000. – Вип. 4. – С. 45–49; Світлій пам'яті вчителя, вченого, бібліографа: До 120-річчя від дня народж. С.І. Маслова (1880–1957) // Календар знам. і пам'ят. дат'2000, IV кв. – К., 2000. – С. 95–99; Ковальчук Г., Рукавіцина Є. Книгознавчі читання до 120-річчя від дня народження С.І. Маслова // Бібл. вісн. – 2001. – № 2. – С.45–47; Маслов Сергій Іванович // Довідник з історії України: (А–Я). – К., 2001. – С. 456; Воронкова Т.І. Маслов Сергій Іванович // Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник. – К., 2002. – С. 354–361; Маслов Сергій Іванович // Бібліотеки Киян: Слов. власників. – К., 2005. – С. 65; Рева Л.Г. С.І. Маслов як теоретик компаративістики // Філологічні семінари КНУ ім. Т.Г. Шевченка. – К., 2006. – Вип. 9. – С. 102–107; Маслов Сергій Іванович // Дениско Л.М. Автографи на книгах із колекції рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: Каталог. – К., 2007. – С. 65–66; Маслов Сергій Іванович // Палій В.М., Храмов Ю.О. Національна академія наук України, 1918–2008. Персональний склад. – 5-е вид., доповн. і виправл. – К., 2008. – С. 185; Маслов Сергій Іванович завідувачий відділом стародруків ВБУ в 1926–1941 рр. // Степченко О.П. Українські вчені – фундатори спеціалізованих відділів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1918–1934). – К., 2008. – С. 93–109; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті. – К., 2009. – Див. імен. покажч., с. 519; Міщук С.М. Збирання та наукове описування рукописно-книжкової спадщини України (друга половина ХІХ – 30-ті роки ХХ ст.). – К., 2009. – Про С.І. Маслова див. імен. покажч., с. 368; Маслов Сергій Іванович (1880–1957) // Онопрієнко В.І. Історія української науки: Курс лекцій. – К., 2010. – С. 592–593.

Г.І. Ковальчук

216. МАТЮШЕНКО (Михайлецька) Ванда Станіславівна [н. 12.04.1936, с. Левківка Старокостянтинів. р-ну Хмельниц. обл.] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. Освіту здобула спочатку в Київ. культосвіт. технікумі (1953), згодом – ХДБІ (1961). Працювала бібліотекарем, методистом, зав. наук.-метод. від., голов. бібліотекарем н.-д. від. ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ), де досліджувала пробл. НОТ в б-ках України. З 1976 – заст. дир. з наук. роботи ДНМБ (нині ННМБ МОЗ України). Авт. близько 36 ст., надрук. у спец. часописах та зб. Приділяла особливу увагу пошуку і впровадж. нових підходів до упр. бібл. системою та забезп. інформ.-бібліогр. посіб. мед. працівників та окремих мед. установ. Під її безпосеред. керівництвом проводилися наук. дослідж. з питань формув. і використання фондів мед. галузі, забезп. їх бібліогр. інформ., надсилалась бібліогр. інформ. про надходження док. до загальносоюз. звед. каталогів книжк., період. (ГПНТБ) і малотираж. вид. Проводила соціол. дослідж. «Радянський медик – читач»; з 1991 – є співавт. програми «Медична Україніка» як частини нац. бібліографії України. Нагородж. грамотою Президії ВР УРСР (1986), орденом Дружбы народів, значками «Отличник здравоохранения» М-ва охорони здоров'я СРСР (1981) та «За отличную работу» М-ва культури СРСР, грамотами та подяками; має медалі: «В память 1500-летия Киева» (1982), «Ветеран труда».

Тв.: Некоторые аспекты повышения эффективности информационно-библиографических изданий // Итоги и перспективы по научно-медицинской информации и науковедению: Материалы II Всесоюз. съезда историков медицины. – Ташкент, 1980. – С. 170–171. – У співавт.; Резервы повышения эффективности использования справочно-информационных фондов областных научных медицинских библиотек // Совершенствование научно-информационной деятельности в медицине: Тез. Всесоюз. семинара-совещ., 23–26 нояб. 1981, ВДНХ. – М., 1981. – С. 87–88. – У співавт.; Использование библиографических и информационных изданий в комплектовании библиотечных фондов // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1986. – № 3. – С. 14–17. – У співавт.; Справочно-библиографические источники информации на службе здравоохранения // Интеграция библиотечной науки и практики в УССР. – К., 1988. – С. 24–27. – У співавт.; Медичні бібліотеки України: Довідник. – К., 1991. – У співавт.; Информационный оазис: Из фондов Гос. науч. мед. б-ки // Медицина Украины. – 1994. – № 1. – С. 37–41. – У співавт.; Бібліотечно-інформаційне забезпечення спеціалістів-медиків // Бібл. вісн. – 1996. – № 6. – С. 16–17. – У співавт.; Україніка і медичні бібліотеки // Історія бібліотечної справи в Україні: Зб. наук. пр. – К., 1997. – Вип. 2. – С. 87–93. – У співавт.; Медицина в Україні: Видат. лікарі: Кінець XVII – перша половина XIX ст.: Біобібліогр. слов. – К., 1997. – Вип. 1. – У співавт.; Медична бібліотека в єдиному інформаційному просторі // Бібліотека. Інформація. Суспільство. – К., 1998. – С. 33–36. – У співавт.; Наукові книги для медиків // Ваше здоров'я. – 1998. – № 13. – С. 3; Правові аспекти про роботу медичних бібліотек Міністерства охорони здоров'я України: (Покажч. наказів, вказівок М-ва охорони здоров'я України за 1930–1999 рр.). – К., 2000. – У співавт.;

Медицина в Україні: Біобібліогр. слов. – К., 2003. – Вип. 2: Друга половина XIX ст. Літера А–К. – У співавт.

Літ.: Матюшенко Ванда Станіславівна: Біогр. довідка // Хто є хто в Україні. – 1997. – К., 1997. – С. 167; Матюшенко Ванда Станіславівна: Довідник // Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі. – К., 1999. – С. 96–97.

Р.С. Жданова

217. МЕДВЕДЄВ Юрій Борисович [1919 – 24.06.1998] – укр. бібліограф, статистик друку, бібліофіл, книгознавець. Навчався у Харк. артилер. серед. спец. шк. (1944–1945). Згодом переїхав до м. Стрий (тоді Дрогобиц. обл.), де працював у міськ. б-ці. Вступив на бібл. ф-т ХДБІ (1948), після закінч. працював зав. від. статистики друку у Книжк. палаті України у Харкові (майже 11 років), підтримуючи на належ. рівні поточ. стат. облік усіх видів друк. продукції. Працював зав. філ. ХДНБ ім. В. Короленка (з 1963), заст. дир. з наук. роботи (з 1964) ЦНСГБ М-ва сіл. госп-ва УРСР (у Харкові). Після повернення до Книжк. палати очолював наук.-метод. від., не пориваючи зі статистикою друку. Вперше розглянув пробл. методол. характеру: співвідношення між бібліографією, бібліогр. та видавн. статистиками, осн. напрями та аспекти стат. вивч. друк. продукції, необхідність удоскон. статистики період. вид. тощо у ст. «До питання статистичного дослідження друку» (1972), яка стала підсумком його 20-річних дослідж. Відповід. ред. стат. довід. «Преса Української РСР. 1918–1957» (1958). Авт., співавт., ред. низки бібліогр. показч. Брав участь у підготовці бібліогр. показч. «Українська радянська література між III і IV з'їздами письменників України, 1954–1959» (1959). У 1967 Книжк. палата розпочала бібліографування пр. самої Палати та її співроб. М був ініціатором і співвикон. цього почину. Співуклад. щоріч.: «Українська РСР у виданнях республік Радянського Союзу і країн соціалістичної співдружності» (1967–1970), ґрунтов. двотом. зб. док. і матеріалів «Книга и книжное дело в Украинской ССР: за 1917–1984 pp.» (1986). Вершиною бібліогр. діяльн. М. є узагальнення бібліогр. досвіду в галузі держ. бібліографії, тобто його сходження на методол. рівень бібліографознавства. Виступав з доп. на наук. конф. Брав актив. участь у роботі знаменитого на весь СРСР у 1960-ті роки харк. «Клубу любителів книги». Нагородж. медаллю «За трудову доблесть», нагрудним знаком «Отличник печати». Засл. працівник культури УРСР.

Тв.: Багатьма мовами світу (Про видання творів І. Франка в Україні) // Жовтень. – 1956. – № 8. – С. 114–116; Нерозв'язані питання бібліографічної справи // Рад. культура. – 1956. – 9 груд.; Справочно-библиографическая работа Книжной палаты Украины // Совет. библиогр. – 1956. – Вып. 44. – С. 64–69; Крепнущие связи: Узбекская литература на Украине // Звезда Востока. – 1957. – № 5. – С. 138–141; Видання Книжкової палати УРСР // Нові кн. УРСР. – – № 3. – С. 16–19; Видання творів Марка Вовчка (1857–1957): Бібліогр. стат. огляд // Рад. літературознавство. – 1958. – № 1. – С.

151–154; *Казахська література на Україні // Нові кн. УРСР. – 1958. – № 13 – С. 19–20; Преса Української РСР, 1918–1957: Стат. довід. – Х., 1958. – У співавт.; Видавнича справа на Україні у післявоєнні роки: (1946–1957) // Перша наук.-метод. конф. випускників ін-ту. Харків, 7–10 трав. 1958 р.: Зб. ст. і матеріалів. – Х., 1959. – С. 94–99; Культурне будівництво в Українській РСР (1917 – черв. 1941 рр.). – К., 1959. – Т. 1. – У співавт.; Мільйонними тиражами (Видання творів М. Вовчка в Україні): Стат.-бібліогр. довідка // Літ. газ. – 1959. – 22 груд.; Українська радянська література між III і IV з'їздами письменників України, 1954–1959: Бібліогр. показжч. – К., 1959. – У співавт.; Розвиток бібліографічної статистики на Україні // Державна бібліографія на Україні (1922–1962): Зб. ст. – Х., 1962. – Вип. 1. – С. 55–70; Библиографическая статистика на Украине // Совет. библиогр. – 1963. – № 3. – С. 3–10; «Радянський селянин» (Видавництво) // УРЕ. – К., 1963. – Т. 12. – С. 111; Книги видавництв України за 1963 рік: Список випущ. л-ри. – Х., 1964. – У співавт.; Книги про книги: Техніка. Промисловість. Транспорт. Комунальне господарство, 1917–1963: Бібліогр. показж. (Бібліографія бібліографії). – Х., 1964. – У співавт.; Георгий Николаевич Высоцкий: К столетию со дня рождения (1859–1914): Библиогр. указ. – Х., 1965. – У співавт.; Джерелознавство статистики друку Радянської України // Державна бібліографія на Україні: Зб. ст. – Х., 1965. – Вип. 2. – С. 51–62; Бібліографії – широкий простір: (Про дводен. семінар з питань рек. бібліогр, Харків, 27–28 жовт. 1966 р.) // Друг читача. – 1966. – 15 листоп.; Рекомендаційній бібліографії – постійну увагу // Нові кн. УРСР. – 1966. – № 31. – С. 15; Бібліографія праць Книжкової палати УРСР, 1922–1967 // Державна бібліографія на Україні: Зб. ст. – Х., 1967. – Вип. 3. – С. 104–117. – У співавт.; Преса Української РСР, 1917–1966: Стат. довід. – Х., 1967. – У співавт.; Українська РСР у виданнях республік Радянського Союзу і країн соціалістичної співдружності. – Х., 1967–1970. – У співавт.; Библиографирование произведений В.И. Ленина на Украине (1920–1970) // Совет. библиогр. – 1971. – № 2. – С. 9–21. – У співавт.; Тисячі назв, мільйони примірників: (Про вид. худож. л-ри в Україні) // Літ. Україна. – 1971. – 18 трав.; До питання статистичного дослідження друку // Державна бібліографія на Україні: Зб. ст. – Х., 1972. – Вип. 4. – С. 60–77; Довідник «Державна бібліографія СРСР» у бібліотеках // Нові кн. УРСР. – 1972. – № 17. – С. 17–18; Мільйони книжок Архипа Тесленка: Стат.-бібліогр. довідка // Друг читача. – 1972. – 2 берез.; Сподвижник книги: До 80-річчя Ю.С. Меженка (1897–1969) // Нові кн. УРСР. – 1972. – № 16. – С. 23. – У співавт.; Становлення та розвиток науково-методичної роботи в Книжковій палаті УРСР (1922–1941) // Бібліотекознавство і бібліогр. – Х., 1972. – Вип. 13. – С. 14–28; Стан і проблеми статистики друку на Україні: Доп. на наук. конф.: «Соціальний прогрес, науково-технічна революція і книга» // Книга. Редактор. Інформація. – К., 1973. – С. 20–27; Бібліографування журнальних статей в Книжковій палаті України (1936–1975) // Державна бібліографія на Україні: Зб. ст. – Х., 1975. – Вип. 5. – С. 88–97; Библиографирование журнальных статей в Книжной палате УССР // Совет. библиогр. – 1976. – № 6. – С. 32–36; Де*

знайти відомості про періодичні видання України: На допомогу бібліотекарям // Нові вид. УРСР. – 1976. – № 25. – С. 18–21; Деятельность Книжной палаты УССР в области книговедения (1920–1973) // Книжкова та інформаційна справа: Збірник. – К., 1976. – С. 64–70; Розвиток методичної діяльності Книжкової палати УРСР ім. І. Федорова (1943–1974) // Бібліотекознавство і бібліогр. – Х., 1976. – Вип. 16. – С. 85–97; О работе Книжной палаты УССР им. И. Федорова по созданию сводной картотеки республиканских пособий, 1918–1972 // Вопросы национальной библиографии второй степени в СССР: Сб. материалов. – Ленинград, 1976. – Вып. 28. – С. 44–50. – У співавт.; РСТ УРСР 1743–76: Скорочення українських слів і словосполучень в бібліографічному описі творів друку: Чинний з 01.03.77 // Книжк. палата УРСР. – Х., 1978. – У співавт.; Державна бібліографічна реєстрація книжкової продукції Української РСР // Бібліотекознавство і бібліогр. – Х., 1980. – Вип. 20. – С. 97–105; Літописи (книг, журнальних і газетних статей) // УРЕ. – К., 1981. – Т. 6. – С. 203; «Нові видання УРСР» // УРЕ. – К., 1981. – Т. 7. – С. 407; Сучасний стан і перспективи розвитку системи державної бібліографічної інформації про твори друку УРСР // Бібліотекознавство і бібліогр. – Х., 1982. – Вип. 22. – С. 66–73; Бібліографування бібліографічної продукції УРСР // Бібліотекознавство і бібліогр. – Х., 1987. – Вип. 27. – С. 34–38. – У співавт.; Ігор Іванович Корнейчик // УЛЕ. – К., 1990. – Т. 2. – С. 568; Книжкова палата УРСР // УЛЕ. – К., 1990. – Т. 2. – С. 496–497; Літопис (книг, журнальних і газетних статей) // УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 216–217.

Літ.: Низовий М. Юрій Борисович Медведєв – статистик друку, бібліограф, людина // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 8. – С. 21–27; Низовий М. Юрій Медведєв у співпраці з редакціями енциклопедичних видань: (До 75-річчя від дня народж.) // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 12. – С. 46–49.

Н.І. Абдуллаєва

218. МЕЖЕНКО (справж. прізвище Іванов) Юрій Олексійович [06(18)06.1892, м. Харків – 24.11.1969, м. Київ] – укр. і рос. книго-, бібліотеко-та літературознавець, бібліограф. Народився в родині зем. лікаря. Вчився в класич. гімназії Чернігова, на іст.-філол. ф-ті Моск. ун-ту (1912–1917). Учень рос. бібліографа М.М. Лісовського. Працював в Києві в арх.-бібл. від. М-ва нар. освіти УНР (з 1918). Один із фундаторів і керівників бібл.-бібліогр. справи в Україні. М. – дир. Голов. Книжк. палати України у Києві (1919), голова Ради бібліотекарів при ВБУ і фактично перший її директор (1920–1923). Очолював УНІК (1922–1931), ред. бібл. журн. «Бібліологічні вісті» (1923–1930). Голова коміс. по влаштуванню Першої всеукр. вист. друку (1923). У зв'язку з репресіями переїхав до Ленінграда, працював в ДПБ ім. М. Салтикова-Щедрина, у консульт.-бібліогр. від. (1934–1945). Повернувся до Києва, був дир. БАН УРСР (1945–1948). Працював наук. співроб. каф. історії техніки Ленінград. політехн. ін-ту (1948–1952). Викладав історію і методику

бібліографії в ЛБІ ім. Н.К. Крупської. На запрошення Президії АН УРСР переїхав до Києва, де очолював бібліогр. ред. УРЕ (з 1960). Працював над пробл. орг. вичерп. поточ. обліку друк. продукції України на основі Закону про обов'язк. прим., укладання репертуару укр. кн., збирання фонду «Україніса», вибору оптимальної системи бібл.-бібліогр. класифікації, створення методики підготовки бібліогр. посіб., вид. біобібліогр. слов. «Видатні бібліографи». Досліджував питання історії бібліографії, бібліогр. джерелознавства. Працював у галузі бібліогр. худож. л-ри, літературо-, слов'яно- та мистецтвознавства, техніки. Розробляв методику ретросп. бібліографування періодики, методи роботи зі створення «Библиографии русской библиографии». Авт. пр. з питань бібліотеко- та книгознавства, бібліографії: «Міжнародна децимальна бібліографічна класифікація» (1919), «Бібліотечна техніка» (1921), «Підсумки і деякі перспективи в українській бібліологічній роботі» (1925), «Теоретичні передумови організації української бібліографії» (1927), «Українська книжка часів Великої Революції» (1927), «До питання про виявлення динаміки літературного процесу бібліографічним методом» (1930), «Державна бібліографія на Україні та потреби наукової роботи» (1930), «Опыт работы по составлению библиографии периодических изданий России, 1901–1916 гг.» (1943), «Русская техническая периодика, 1800–1916 гг.» (1955) та ін. Оpubлікував бібліогр. покажч. «Чужомовне письменство в українських перекладах» (у співавт. із М.Ф. Яшеком, 1929), «Матеріали до «Шевченкіани» за роки 1917–1929» (1930). Підготував покажч. змісту журн. «Життя і слово», який залишився в машинописі. М. – чл. Бібліогр. коміс. НТШ у Львові. Нагородж. медалями «За трудову доблесть», «За оборону Ленінграда». Його унікал. колекція «Шевченкіана» (15 тис. од.) і особовий арх. зберігається в Ін-ті л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАН України.

Тв.: Бібліографія: [Повідомл. про вихід нових кн., часописів] // Київщина. – 1919. – 9 листоп.; Книжна палата // Україна. – 1919. – 17 січ.; Міжнародна децимальна бібліографічна класифікація: Скороч. табл. з абетк. покажч. і пояснююч. текстом. – К., 1919; Періодичні видання за 1919 р. // Книжк. вісн. – 1919. – Кн. 2. – Дод.; Децимальна міжнародна система та питання музикографії // Музика. – 1923. – № 6/7. – С. 36–38; Перспективи розвитку великих і наукових бібліотек на Україні // Бібліол. вісті. – 1926. – № 2. – С. 32–39; Теоретичні передумови організації української бібліографічної роботи // Бібліол. вісті. – 1926. – № 4. – С. 48–57; Актуальні питання української бібліографії // Життя й революція. – 1927. – № 9. – С. 284–287; Організація та теоретичні передумови українознавчого бібліографічного репертуару // Книголюб. – 1927. – № 3. – С. 1–10; Библиография периодических изданий России, 1901–1916 гг.: Блоккарт. кат. / Ред. Ю.А. Меженка. – Ленинград, 1929–1941. – Вып. 1–7; Чужомовне письменство в українських перекладах: Бібліогр. покажч. // Життя й революція. – 1929. – № 4. – С. 19–202; № 5. – С. 163–173; № 6. – С. 147–158; № 7/8. – С. 232–255. – У співавт.; Державна бібліографія на Україні та потреби наукової роботи // Бібліол. вісті. – 1930. – № 4. – С. 5–14; До питання про виявлення динаміки літературного процесу бібліографічним методом // Бібліогр. вісті. – 1930. – № 2. – С. 5–14;

Матеріали до «Шевченкіани» за роки 1917–1929 // *Життя й революція*. – 1930. – № 4. – С. 183–192; *Опыт работы по составлению библиографии периодических изданий России, 1901–1916 гг.* – Л., 1943; *О задачах и плане «Библиографии русской библиографии»* // Сокурова М.В. *Общие библиографии русских книг гражданской печати, 1708–1937: Аннот. указ.* – Ленинград, 1944. – С. 5–11; *Бібліографія Шевченкіани: Доп. в Ін-ті укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР* // *Літ. газ.* – 1945. – 13 верес.; *Бібліографія української книги, її завдання, обсяг і методи її створення* // *Наук. зб. Б-ки АН УРСР*. – Х., 1946. – Ч. 1. – С. 4–14; *Створити бібліографію української книги* // *Київ. правда*. – 1946. – 14 серп.; *Русская техническая периодика, 1800–1916 гг.: Библиогр. указ.* – М.; Ленинград, 1955; *Хронологія артистичної діяльності М.Л. Кропивницького: (Матеріали до біогр.)* // Марко Лукич Кропивницький. – К., 1955. – С. 379–504; *Из архивов русских книговедов: [Переписка У. Иваска и Н. Лисовского, посвящ. В. Межову]* // *Книга: Исслед. и материалы*. – М., 1959. – Сб. 1. – С. 268–282; *О портретах русских библиографов: (Некоторые мысли собирателя)* // *Книга: Исслед. и материалы*. – М., 1960. – Сб. 3. – С. 420–425; *Книга* // *УРЕ*. – К., 1961. – Т. 6. – С. 498–500; *Книжковий знак* // *УРЕ*. – К., 1961. – Т. 6. – С. 505; *Кобзар* // *УРЕ*. – К., 1961. – Т. 6. – С. 511–512. – У співавт.; *Мацуєв Микола Іванович* // *УРЕ*. – К., 1962. – Т. 8. – С. 565; *Піонер української бібліографії [М.Ф. Яшек]* // *Рад. культура*. – 1964. – 23 січ.; *Книговидавнича справа* // *УРЕ*. – К., 1965. – Т. 17. – С. 530–535. – У співавт.; *Книгоиздательское дело* // *Украинская Советская Социалистическая Республика*. – К., 1967. – С. 486–490. – У співавт.; *Завдання, обсяг та джерела роботи* // *На шляху до створення репертуару української книжки: Протокол наради, присвяч. склад. «Бібліографії української книги 1798–1914 рр.»*, яка відбулася в Б-ці АН УРСР 21–22 груд. 1945 р. – Л., 1991. – С. 10–13; *Двадцять листів (1962–1967) / Публ. Я. Дашкевича* // *Сучасність*. – 1992. – № 10. – С. 118–122; *Спогади про журнал «Бібліологічні вісті» [написані у серп. 1962 р.] / Публ. Я. Дашкевича* // *Книжник*. – 1992. – № 1. – С. 24–25; *«Преса, 1901–1916» (Pro domo sua): [Спогади Ю. Меженка про історію створення «Библиографии периодических изданий России»]* // *Вісн. Книжк. палати*. – 1998. – № 9. – С. 6–8; № 10. – С. 7–10; № 11. – С. 3–5.

Літ.: Годкевич М. *Организация библиографической работы на Украине* // *Библиография в СССР и книжные палаты*. – Х., 1928. – С. 85–136; Годкевич М. *В надійних шанцях* // *Критика*. – 1931. – № 2. – С. 109–129; № 3. – С. 110–130; Керекез Я. *Проти єфремовщини в історії української книги: (З приводу кн. Ю. Меженка «Українська книга часів великої революції»)* // *Життя й революція*. – 1932. – № 11/12. – С. 154–162; Міяковський В. *Юрій Меженко* // Лавріненко Ю. *Розстріляне відродження: Антологія, 1917–1933*. – [Париж], 1959. – С. 787–790; Кирилюк Є. *Невтомний дослідник-книголюб* // *Літ. Україна*. – 1962. – 13 черв.; Меженко Юрій Олексійович // *УРЕ*. – К., 1962. – Т. 9. – С. 23–24; Меженко Юрій // *ЕУ*. – Париж; Нью-Йорк, 1962. – Т. 2. – С. 1511; Шумило М. *Дело всей жизни* // *В мире кн.* – 1962. – № 10. – С. 45; Брандис Е. *«Шевченкіана» Юрія Меженка* // *Нева*. – 1963. – № 3. – С. 219–220; *Базилівський М. Життя присвячено книзі* // *Вітчизна*. – 1964. – № 3. – С. 212–214; Сарана Ф.К. *75-річчя з дня народження Ю.О. Меженка* // *Укр. іст.*

журн. – 1967. – № 6. – С. 135–136; Гутянський С.К., Сарана Ф.К. Пам'яті вченого книгознавця: [Про Ю. Меженка] // Літ. Україна. – 1969. – 28 листоп.; Сороковська С.В. Про бібліографічну діяльність Ю.О. Меженка // Бібліотекознавство та бібліогр. – Х., 1969. – Вип. 6. – С. 151–157; Юрій Олексійович Меженко: [Некролог] // Рад. літературознавство. – 1969. – № 12. – С. 90; Дашкевич Я.Р., Максименко Ф.Ф., Сарана Ф.К. Юрій Алексеевич Меженко (1892–1969): [Некролог] // Совет. библиогр. – 1970. – № 2. – С. 78–79; Леонидов С. Коллекция Ю.А. Меженко // Кн. обозрение. – 1972. – 21 июля.; Сарана Ф., Медведев Ю. Сподвижник книги: До 80-річчя Ю.С. Меженка (1897–1969) // Нові кн. УРСР. – 1972. – № 16. – С. 23; Сарана Ф.К. Меженко Ю.О. // Шевченк. слов.: У 2 т. – К., 1978. – Т. 1. – С. 389; Сарана Ф.К. Меженко Ю.О. // УРЕ. – К., 1981. – Т. 6 – С. 81; Меженко Юрий Алексеевич // Книговедение: Энцикл. слов. – М., 1982. – С. 345; Дашкевич Я.Р. Юр. Меженко // Укр. вісн. – К.; Л., 1988. – Вип. 9/10. – С. 126–135; Гуменюк М.П. Біля джерел української радянської бібліографії: 3 архів. матеріалів про Ю. Меженка: Зб. наук. пр. // З історії книги і бібліографії. – К., 1990. – С. 52–62; Біля джерел української радянської бібліографії (3 архів. матеріалів про Ю. Меженка) // Гуменюк М.П. Біля джерел української радянської бібліографії. – К., 1991. – С. 5–17; Ковальчук Г.І. Феномен УНІКу // Книжник. – 1991. – № 2. – С. 36–39; Дашкевич Я.Р. «Бібліологічні вісті» – ідеї та люди // Книжник. – 1992. – № 1. – С. 23–25; Дашкевич Я.Р. Нескорений лицар української книги // Слово і час. – 1992. – № 6. – С. 14–20; Дашкевич Я.Р. Пам'яті Юрія Меженка // Сучасність. – 1992. – № 10. – С. 116–123; Касинець Е. Юрій О. Іванов-Меженко (1892–1969): Бібліогр. діяльн. кiev. періоду, 1919–1933 / Пер. з англ. Н. Стрішенець // Книжник. – 1992. – № 4. – С. 34–43; Ківшар Т. Організатор бібліотечної справи // Книжник. – 1992. – № 3. – С. 30–31; Королевич Н.Ф. Фундатор державної бібліографії на Україні // Книжник. – 1992. – № 3. – С. 31–32; Меженко Юрій Олексійович // Митці України: Енцикл. довід. – К., 1992. – С. 395; Рудзицкий А. Первый директор Книжной палаты // Библиотека. – 1992. – № 5/6. – С. 22–23; Стрішенець Н. Взірець справжнього професіонала // Укр. культура. – 1992. – № 6. – С. 10–11; Королевич Н.Ф. Український бібліограф Ю.О. Меженко (1892–1969): Біобібліогр. нарис. – К., 1993; Соколинский Е., Румянцев А. Ю.А. Меженко: (Штрихи к портр.) // Историко-библиографические исследования: Сб. науч. тр. – СПб., 1994. – Вип. 4. – С. 85–113; Юрій Олексійович Меженко (1892–1969): Матеріали до біогр. / Уклад.: Т. Ігнатова, Н. Казакова, Н. Стрішенець. – К., 1994; Крячок М.І. Листи М.Д. Деркач до Ю.О. Меженка // Зап. ЛНБ ім. В. Стефаника. – К., 1995. – Вип. 3. – С. 80–91; Сарана Ф.К. Меженко Ю.О. // УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 330; Стрішенець Н. Роль Ю.О. Меженка в запровадженні УДК в Україні // Бібліотечно-бібліографічні класифікації та інформаційно-пошукові системи: Міжнар. наук. конф. – К., 1995. – С. 20–21; Геращенко М.В. Ю.О. Меженко і російсько-українські бібліографічні зв'язки // Бібліографознавство: Теорія і практика: Зб. наук. пр. – К., 1997. – С. 24–31; Меженко Юрій Олексійович // Мистецтво України: Біогр. довід. – К., 1997. – С. 406; Соколинский Е.К. Странствующий библиограф: Взлёты и падения Юрия Меженко // Библиография. – 1997. – № 5. – С. 107–119; Стрішенець Н. Бібліографічна

спадщина Юрія Меженка. – К., 1997; Шульгіна В., Яковлев О. Вклад Ю. Меженка в дослідження проблем національної музичної бібліографії // Проблеми вдосконалення каталогів наукових бібліотек: Матеріали Міжнар. наук. конф. – К., 1997. – С. 137–138; Вальо М.А. Листи Ю. Меженка до львів'ян // Зап. ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л., 1998. – Вип. 6. – С. 59–70; Соколинский Е.К. Ю.А. Меженко. Библиограф на ветрах истории. – СПб., 1998; Стрішенець Н. Юрій Меженко та бібліографія російської періодики // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 9. – С. 5–8; Юрій Меженко (1892–1969) // Королевич Н.Ф. Українські бібліографи ХХ ст. – К., 1998. – С. 9–47; Рукавішина Є.В. До історії питання книжкових зібрань України (за матеріалами анкетування, проведеного Ю. Меженком у 20–30-х рр. ХХ ст.) // Наук. пр. НБУВ. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 187–218; М. Савка. Меженко (Іванов-Меженко) Юрій Олексійович // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. – Л., 2000. – Вип. 7. – С. 214–220; Вальо М. Листи Юрія Меженка до І. Крип'якевича // Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві. – Л., 2001. – С. 459–470; Меженко Юрій (Юр) Олексійович // Довідник з історії України: (А–Я). – К., 2001. – С. 460; Виноградова М. Библиография с человеческим лицом // Библиография. – 2002. – № 2. – С. 93–96; Листи Юрія Меженка до львів'ян (1923–1969) / Авт.-упоряд., передм. М.А. Вальо. – Л., 2002; Соколинский Е.К. Странствующий библиограф: О Ю.А. Меженко // Театр. – 2002. – № 3. – С. 112–114; Вальо М. Юрій Меженко – редактор «Бібліологічних вістей» // Зап. ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л., 2003. – Вип. 11. – С. 156–164; Украинские книговедческие и библиографические учреждения. Деятельность Ю.А. Меженко // Леликова Н.К. Становление и развитие книговедческой и библиографической наук в России в XIX – первой трети XX века. – СПб., 2004. – С. 252–257; Гаврилюк Л. Меженко Юрій (Георгій) Олексійович // Видатні діячі науки і культури Києва в історико-краєзнавчому русі України: Біобібліогр. довід. – К., 2005. – Ч. 2. – С. 27–31; Меженко Юр Олексович (Іванов Юрій Олексійович) // Бібліотеки Киян: Слов. власників. – К., 2005. – С. 65–66; Дашкевич Я. Юр Меженко: Нескорений лицар української книги // Дашкевич Я. Постаті: Нариси про діячів історії, політики, культури. – Л., 2006. – С. 575–585; Те ж саме // Дашкевич Я. Постаті: Нариси про діячів історії, політики, культури. – 2-ге вид., виправл. й доповн. – Л., 2007. – С. 613–623; Соколинский Е.К. Меженко (Іванов-Меженко) Юрій Алексеевич // Библ. енцикл. – М., 2007. – С. 637–638; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті. – К., 2009. – Див. імен. покажч., с. 520; Меженка Ю.І. Бібліотека // Лисенко І. Словник українських приватних бібліотек. – К., 2009. – С. 117–118; Сварник Г. Між Києвом і Львовом: Листування Юрія Меженка з Ярославом Дашкевичем (1945–1969) // Укр. археогр. щорічник. – К., 2009. – Вип. 13/14. – С. 191–219; Меженко Юрій // Солоіденко Г.І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку: Монографія. – К., 2010. – С. 192; Меженко Юрій (Юр) Олексійович // Бондар Ю.В., Головатий М.Ф., Сенченко М.І. Енциклопедія для видавця та журналіста. – К., 2010. – С. 192.

В. О. Кононенко

219. МЕЛЬНИК Лариса Олександрівна [н. 22.06.1952, с. Велике Березне Закарпат. обл.] – укр. філолог, бібліограф. Закінчила філол. ф-т УжДУ (1978). Працювала кресляркою на Ужгород. механіч. з-ді в КБ, Наук. б-ці УжДУ – бібліографом, голов. бібліографом, зав. довідк.-бібліогр. від. (з 1979). М. – авт., співавт. та ред. низки бібліогр. посіб.

Тв.: Вам – лісохіміки: Бібліогр. покажч. за 1979–1983 р. – Ужгород, 1985. – У співавт.; Курсовые и дипломные работы в вузе за 1980–1984 рр. – Ужгород, 1985; Бібліографічний опис документа: (До впровадж. Держстандарту 7.1–84) // Рад. студ. – 1986. – 28 листоп. – У співавт.; Інтернаціональне виховання студентів Ужгородського державного університету: Бібліогр. покажч. (1946–1987 рр.). – Ужгород, 1987. – У співавт.; Правда історії: Библиогр. указ. (1987–1988). – Ужгород, 1988. – У співавт.; Юрій Іванович Венелін-Гуца: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1989. – У співавт.; Хунгарология в Ужгородском государственном университете: Библиогр. указ. – Ужгород, 1990. – У співавт.; Ілля Гаврилович Шульга: Бібліогр. покажч. – Вінниця, 1991. – У співавт.; Основні друковані праці викладачів та співробітників Ужгородського державного університету (1946–1990 рр.). – Ужгород, 1991. – У співавт.; Закарпаття: Краєзнавство в працях професора Я.І. Штернберга: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1992. – У співавт.; Професор Штернберг Яків Ісакович = Vbradi-Sternberg János professzor: Бібліогр. покажч. = Bibliogröfia: (До 70-річчя від дня народж.) – Ужгород–Ungvar, 1994. – У співавт.; Олександр Духнович (1803–1865): Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1995. – У співавт.; Пласт на Закарпатті: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1996; Роль довідково-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки Ужгородського державного університету в навчальному та науковому процесах // Скарбниця духовності: Наук. б-ці Ужгор. ун-ту – 50 років. – Ужгород, 1997. – С. 93–99; Скарбниця духовності: Наук. б-ці Ужгород. ун-ту – 50 років. – Ужгород, 1997; Микола Грицак: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1999. – У співавт.; Олена Теліга: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1999; Професор Василь Комендар. – Ужгород, 1999; Василь Пачовський у контексті історії та культури України. – Ужгород, 2000; Чумацький шлях: Професор Василь Чумак: Біобібліогр. покажч. – Ужгород, 2000; Федір Куля: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 2000; Створення бібліографічних покажчиків // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 9. – С. 15–16; Віталій Ніколайчук: Біобібліогр. покажч. – Ужгород, 2006. – У співавт.

220. МИКИТАСЬ Василь Лазарович [н. 23.10.1924, с. Жовте П'ятихат. р-ну Дніпропетр. обл.] – укр. бібліограф, літературознавець, педагог. Учасн. ВВв. Д-р філол. наук. (1970). Закінчив Дніпропетр. ун-т (1951) та аспірантуру Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН України. Захистив канд. дис. за темою: «Творчість Михайла Андрелли» (1954). У 1955–1970 проживав на Закарпатті, працював на філол. ф-ті УжДУ старш. викл., доц., проф., зав. каф.

історії укр. л-ри. Захистив докт. дис. за темою: «Литературный процесс на Закарпатской Украине дооктябрьского периода (IX в. – 1917)». В Ін-ті історії АН України – на посаді старш. наук. співроб. (з 1970), зав. від. рукоп. фондів та текстології (1974), очолював новоствор. від. давньої укр. л-ри Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН України (1979–1985). М. розглядав пробл. літературознавства на засадах тогочас. ідеол. настанов. Один із авт. першого університет. підруч. «Давня українська література» (1979, 1989), упоряд. і авт. передм. до кн. «Слово о полку Ігоревім» (1955, 1979), «Поети Закарпаття XVI ст. – 1945» (1965 – у співавт.) та ін. Досліджував рукописи і давні кн., розкидані по «курних мужицьких хатах» (І. Франко), попів. помешканнях і книгосховищах єпископів. Вивчав і систематизував давні фонди, що були передані до б-ки Ужгород. ун-ту та Закарпат. держ. краєзн. музею Ужгорода з Мукачів. тепер уже жіноч., монастиря, створив окремих каталог. Опис цих фондів «Давні рукописи і стародруки» вийшов у двох частинах (1961; 1964). Автор кн. «Давні книги Закарпатського державного краєзнавчого музею» (1964). До кожної пр. були написані чималі вступ. ст. про історію збирання та зберігання давніх фоліантів та шляхи, якими вони потрапили на Закарпаття. Друкувався в обл. газ. (вів пост. рубрику), альм., різних зб. і журн., у тому числі республіканських. Публікував ст., замітки та рец. на перевид. й нові твори відомих закарп. письм. Авт. окремих ст. в УЛЕ. Читав курс лекцій в Ужгород. ДУ, на філол. ф-ті, та в КДУ ім. Т.Г. Шевченка, на ф-ті журналістики (1972–1980). Був пост. чл. Вчен. ради і Спеціаліз. рад по захисту докт. і канд. дис. Ін-ту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського АН України. Чл. Нац. спілки письм. України (з 1963) та Нац. спілки журналістів України. М. присвоєно звання «Почесний член Українського товариства охорони пам'яток історії і культури». Нагородж.: орденом Вітчизн. війни II ступеня, медаллю «За відвагу», ін. бойовими медалями, Грамотою М-ва вищ. і серед. спец. освіти України (1970), Почес. грамотою «Ветеран Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України» (1994).

Тв.: «Слово о полку Ігоревім» / Упорядк. і підг. тексту. – К., 1955; *Рукописи та стародруки бібліотеки Ужгородського державного університету // Рад. літературознавство. – 1959. – № 5. – С. 117–121; Українські інтермедії XVII–XVIII ст.: Пам'ятки давньої укр. л-ри. – К., 1960. – У співавт.; Давні рукописи і стародруки: Опис і кат. – Ужгород, 1961. – Ч. 1; Л., 1964. – Ч. 2; Давні книги Закарпатського державного краєзнавчого музею: Опис і кат. – Л., 1964; Видання Івана Федорова на Закарпатській Україні // Укр. кн. – К.; Х., 1965. – С. 194–209; Іван Орлай – почесний член Російської Академії наук // Закарпат. правда. – 1965. – 4 верес.; Поети Закарпаття: Антол. закарпатоукр. поезії (XVI ст. – 1945 р.). – Пряшів, 1965. – У співавт.; Академік В.М. Перетц про народну творчість та літературу Закарпаття // Тези доп. до XX наук. конф. УжДУ. – Ужгород, 1966. – С. 40–47; Давня література Закарпаття: Нариси л-ри Закарпат. доби феодалізму. – Л., 1968; Литературный процесс на Закарпатской Украине дооктябрьского периода (IX в. – 1917): Автореф. дис. ... д-ра філол. наук. – К., 1970; Ужгородський державний університет: Довідник. – Ужгород, 1970; Галузка могутнього*

дерева: Літ. нарис. – Ужгород, 1971; Проти фальсифікації спадщини Лесі Українки: Биогр. отдельного лица. – К., 1974; Тавровані зрадою: Зб. творів укр. рад. письм. – К., 1974; УССР. XVI. Древняя литература // БСЭ. – 3-е изд. – М., 1977. – Т. 26. – С. 574; Іван Франко – дослідник української полемічної літератури (XVI–XVII ст.). – К., 1983; Борис Олійник: (Метод. і бібліогр. рек. на допомогу активістам та організаціям Т-в книголюбів). – К., 1985; Федір Потошняк. Повінь: Оповід., новели, поезії в прозі, роман / Упоряд., передм. та прим. – Ужгород, 1985; Історія української літератури: У 2 т. – К., 1987. – Т. 1. – У співавт.; Історія українсько-російських літературних зв'язків: У 2 т. – К., 1987. – Т. 1. – У співавт.; Іван Франко як дослідник давньої української літератури. – К., 1988; Давня українська література: Підручник. – К., 1989. – У співавт.; Академік Микола Іванович Петров (1840–1921): Бібліографія. – К., 1994. – У співавт.; Давньоукраїнські студенти і професори. – К., 1994; Бібліотека Волинської духовної семінарії: Кременець. період (1836–1901 рр.) // Вісн. Книжк. палати. – 2001. – № 11. – С. 37–39; Бібліотека Волинської духовної семінарії: Острозький період (1796–1836 рр.) // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 3. – С. 28–30; Релігійні часописи Волинської губернії XIX – початку XX століття // Вісн. Книжк. палати. – 2005. – № 3. – С. 36–40.

Літ.: Василь Микитась // Письменники Радянської України: Біобібліогр. довід. – К., 1966. – С. 443; Килимник О., Петровський О. Василь Микитась // Письменники Радянської України. – К., 1970. – С. 287–288; Білявська О. Захист докторських дисертацій: В.Л. Микитась. Літературний процес в Закарпатській Україні дожовтневого періоду (XI ст. – 1917 рік) // Інформаційні матеріали Наукової ради з проблем «Закономірності розвитку світової літератури в сучасну епоху». – К., 1971. – Вип. 1. – С. 52–56; Кирилюк Є. Василеві Микитасю – 50 // Літ. Україна. – 1974. – 25 жовт.; Микитась Василь Лазарович // Шевченк. слов.: У 2 т. – К., 1978. – Т. 1. – С. 397; Килимник О., Петровський О. Василь Микитась // Письменники Радянської України: Довідник. – К., 1976. – С. 224–225; Василь Микитась // 22 червня – 9 травня: Письм. України у Великій Вітчизняній: Біобібліогр. довід. – К., 1980. – С. 265–266; Микитась Василь Лазарович // Письменники Радянської України: Біобібліогр. довід. – К., 1981. – С. 175; Логвиненко О. Василю Микитасю – 60 // Літ. Україна. – 1984. – 25 жовт.; Рудловчак О. Життя, окрилене пошуками // Дукля. – 1984. – № 5. – С. 45–47; Василь Микитась // Письменники Радянської України. 1917–1987: Біобібліогр. довідник. – К., 1988. – С. 401–402; Рудловчак О. Від щирого серця // Дукля. – 1988. – № 6. – С. 68–70; Микитась Василь Лазарович // УЛЕ. – К., 1995. – С. 352; Микитась Василь // Письменники України: Довідник. – Д., 1996. – С. 191; Хланта І. Василь Микитась: Бібліогр. покажч. – Ужгород, 1998.

Н. І. Абдуллаєва

221. МИХАЙЛОВА Ольга Володимирівна [н. 19.05.1966, м. Петропавловськ-Камчатський, РФ] – укр. бібліограф. Закінчила КДІК (1987). Після закінчення ін-ту працює в ДІБ України (нині НІБУ) – методистом (з 1987), зав. сектору н.-д. роботи від. іст. краєзнавства (з 1992). Має ряд

публікацій з питань краєзнавства. Учасн. наук-практ. конф., семінарів бібл. працівників м. Києва та окремих регіонів країни. Нагородж. почес. грамотами КМ України (2004), ВР України (2009).

Тв.: Краєзнавча робота в бібліотеках України: Інформ. бюл. Вип. 3, 7, 8, 12–18, 19. – К., 1992, 1996, 1997, 2000, 2002–2007, 2008. – У співавт.; Краєзнавчі бібліографічні видання України: 1986–1990; 1991–1995; 1996–2000; 2001–2005: Бібліогр. покажч. – К., 1992, 1996, 2002, 2007. – У співавт.; Дослідження краєзнавчих фондів бібліотек України: Сучас. стан і перспективи // Бібліотека і бібліотечна професія в умовах інформатизації суспільства: Всеукр. наук. конф., м. Київ, 22–24 верес. 1993 р.: Тези доп. – К., 1993. – С. 41–43; Те ж саме // Наукова бібліотека в сучасному соціокультурному контексті: Міжнар. наук. конф., м. Київ, 12–15 жовт. 1993 р. – К., 1993. – Ч. I–II. – С. 77–78; Вивчення краєзнавчих фондів Волині // Велика Волинь: Минуле і сучасне: (Матеріали Міжнар. наук, краєзн. конф., жовт. 1994 р.). – Хмельницький; Ізяслав; Шепетівка, 1994. – С. 40–41; Видання Державної історичної бібліотеки України, література про Бібліотеку (1989–1993): Бібліогр. покажч. – К., 1994; Краєзнавчі фонди бібліотек як відображення історичного розвитку краю // Бібліотеки у розвитку науки і культури регіону: Наук.-практ. конф., присвяч. 165-річчю Одес. держ. наук. б-ки ім. О.М. Горького та 200-річчю Одеси, 22–24 листоп. 1994 р.: Тези доп. і повідомл. – О., 1994. – С. 38–39; Посібники з краєзнавства: [Про н.-д. роботу ДІБУ та інших б-к з питань краєзнавства] // Бібл. вісн. – 1994. – № 5/6. – С. 14–15; Науково-дослідна робота в краєзнавчій діяльності бібліотек // Бібліотечне краєзнавство у відновленні історичної пам'яті народу України: Матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 26–27 трав. 1997 р.). – К., – С. 144–149; Державна історична бібліотека України (1939–1999): Бібліогр. покажч. – К., 1999. – У співавт.; Контингент читачів Державної історичної бібліотеки України: порівняльний аналіз кількісних та якісних змін впродовж 1988–1998 рр., прогностична модель на 1999–2004 рр.: (За підсумками дослідж.) // Історія наукових бібліотек у контексті історії, культури, освіти в Україні: Матеріали наук.-практ. конф., м. Київ, 14–15 жовт. 1999 р. – К., – С. 40–45; Організаційна структура і кадровий склад краєзнавчих підрозділів у бібліотеках України: (За матеріалами дослідж.) // Інформаційні потреби населення України в умовах трансформації суспільства: Матеріали Соціол. читань-98. – К., 1999. – С. 110–114; Вивчення професійних та особистісних якостей бібліотекарів як невід'ємна складова поліпшення системи обслуговування // Український бібліотекар: минуле, сучасне, майбутнє. Постановка та дослідження проблеми: Матеріали наук. конф. – К., 2000. – С. 37–39; Сучасний стан і проблеми використання електронних краєзнавчих баз даних обласних наукових універсальних бібліотек України в краєзнавчій науково-дослідницькій діяльності // Бібліотеки в інформаційному суспільстві: Матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю Хмельниц. обл. універс. наук. б-ки ім. М. Островського (21 верес. 2001 р., м. Хмельницький). – Хмельницький, 2001. – С. 44–51. – У співавт.; Державна історична бібліотека України

(1939–2009): *Бібліогр. покажч.* – К., 2004. – *У співавт.*; *Державна історична бібліотека України: Бібліогр. покажч. вид. і публ.: 1999–2003 рр.* – К., 2004. – *У співавт.*; *Краєзнавча бібліографія як засіб популяризації літературного життя регіону // Микола Островський на сторінках історії і в нашому житті: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 25 верес. 2004 р.* – Хмельницький; *Шепетівка, 2004.* – С. 95–98. – *У співавт.*; *Сучасні тенденції в наукових дослідженнях практики бібліотечного краєзнавства у Державній історичній бібліотеці України // Житомиру – 1120 (1884–2004): Наук. зб. «Велика Волинь»: Пр. Житомир. наук.-краєзн. т-ва дослідників Волині.* – Житомир, 2004. – Т. 31. – С. 200–203. – *У співавт.*; *Надходження обов'язкового безоплатного примірника видань історичної тематики до Державної історичної бібліотеки України // Вісн. Книжк. палати.* – 2005. – № 5. – С. 26–29; *Україна: хроніка ХХ ст. Рік 1920: Довід. вид.* – К., 2005; *Краєзнавчі бібліографічні посібники в сучасному інформаційному просторі України // Художньо-освітній простір України в контексті новітньої історії: Зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (22–23 листоп. 2007 р., м. Київ).* – К., 2007; *Формування краєзнавчих баз даних як перспективний напрям розвитку інформаційного забезпечення краєзнавства // Наук. пр. НБУВ.* – К., 2007. – Вип. 19. – С. 94–99. – *У співавт.*; *Краєзнавча робота в бібліотеках України: Інформ. бюл.* – К., 2008. – Вип. 19. – *У співавт.*; *Державна історична бібліотека України (1939–2009): Бібліогр. покажч.* – К., 2009. – *У співавт.*; *Сучасні особливості краєзнавчої бібліографічної діяльності бібліотек України // Час. Суспільство. Бібліотека: Матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (Луганськ, 26–27 листоп. 2009 р.).* – Луганськ, 2009. – С. 52–56; *Нові видання з історії Волині у фондах НІБУ та їх відображення на веб-сайті «Історична Волинь» // Актуальні питання культурології: Альм. наук. т-ва «Афіна» кафедри культурології РДГУ.* – Рівне, 2010. – С. 86–88.

Літ.: Пилипченко О. *Сучасне і майбутнє нашої професії: [Про виступ зав. сектору н.-д. роботи Михайлової О.В. на наук. конф. в НІБУ, листоп. 1999 р.]* // *Бібл. планета.* – 2000. – № 1. – С. 29–30; *Мастіпан О. Бібліотеки України вивчають: [Про виступ зав. сектору від. іст. краєзнавства ДІБ України О. Михайлової]* // *Бібл. планета.* – 2003. – № 1. – С. 33–34; *Державні нагороди пріоритетної галузі: [Про нагородж. Почес. грамотою КМ України зав. сектору н.-д. роботи від. іст. краєзнавства ДІБ України О.В. Михайлової]* // *Культура і життя.* – 2004. – 17 листоп.

222. МІЛЯСЕВИЧ Ірина Володимирівна [н. 24.06.1958, с. Клевань Рівнен. р-ну Рівнен. обл.] – укр. бібліограф, бібліографознавець, педагог. Канд. пед. наук (1988), доц. (1993). Закінчила бібл. ф-т РДІК (1979), аспірантуру КДІК (1981–1984). Працювала старш. методистом Рівнен. ОУНБ (1979–1980), викл. (1984), старш. викл., доц. каф. бібліографознавства РДІК (з 1993). Доц. каф. бібліотекознавства і бібліографії РДГУ (з 1999). Захистила канд. дис. на спеціаліз. вчен. раді ЛДІК за темою: «Система

библиографического обеспечения языковедческой науки (на материалах украинского языкознания)». Викладає курси: «Бібліотечне краєзнавство», «Історія бібліографії», «Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці», «Книгознавче, бібліотекознавче, бібліографознавче джерелознавство та історіографія». Впродовж останніх двадцяти років досліджує історію кн., преси, бібл. справи та бібліографії Волині, пробл. розвитку бібл. краєзнавства в Україні. Авт. іст.-бібліогр. дослідж.: «Періодичні видання Волинської губернії ХІХ – початку ХХ століття» (2004), 53 наук. та 20 навч.-метод. публік., є наук. ред. та консультантом низки краєзн. бібліогр. показч., учасн. багатьох Міжнар. та міжрегіон. конф., чл. Житомир. наук.-краєзн. т-ва дослідників Волині.

Тв.: Джерела бібліографічної інформації з українського мовознавства // *Мовознавство*. – 1983. – № 6. – С. 62–67; Информационно-библиографическое обеспечение языкознания в библиотеках АН УССР: Итоги и перспективы развития // *Информационно-библиографическое обслуживание читателей: Сб. науч. тр.* – М., 1984. – С. 76–88. – У співавт.; Влияние НТР на формирование информационных потребностей ученых-языковедов и некоторые пути их удовлетворения средствами библиографии // *Актуальные проблемы культурного строительства: Тез. докл. Респ. науч.-теорет. конф.* – Николаев, 1985. – Вып. 4. – С. 407–409; К вопросу о методике определения эффективности системы научно-вспомогательных библиографических пособий // *Актуальные проблемы развития культуры и искусства: Тез. докл. науч. конф.* – О., 1987. – С. 236–237; Внеаудиторные занятия студентов как форма оптимизации учебного процесса (на примере курса «Краеведческая библиография») // *Актуальные проблемы подготовки кадров в области культуры и искусства в свете перестройки высшего и среднего специального образования: Тез. докл. респ. науч.-теорет. конф.* – Николаев, 1988. – Вып. 2. – С. 56–58; Использование возможностей наукометрического анализа публикаций в определении эффективности библиографического обеспечения науки: (на материалах языкознания) // *Информатика и науковедение: Тез. докл. и сообщ. I Всесоюз. науч. конф., 1–4 июня 1988 г.* – Тамбов, 1988. – С. 308–309; Установление допустимого дублирования информации системой отраслевых библиографических пособий // *Там же*. – С. 323; Система библиографического обеспечения языковедческой науки (на материалах украинского языкознания): Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Л., 1988; Краєзнавча бібліографія: Метод. рек. на допомогу самост. роботі студ. 4 курсу бібл. ф-ту. – Рівне, 1989; Курсові роботи по краєзнавчій бібліографії: Метод. рек. для студ. стаціонару та заоч. від-ня. – Рівне, 1990; Особенности информационных потребностей лингвистов и задачи библиографических служб академических библиотек // *Книжные фонды научных библиотек: проблемы комплектования, использования и сохранности: Сб. науч. тр.* – М., 1990. – С. 175–185; Проблеми відображення інформації з питань української народної творчості в краєзнавчих бібліографічних показчиках // *Проблеми вивчення та пропаганди народної творчості як складової частини української національної культури: Тези доп. республік. наук.-теорет. конф.* – Рівне, 1990. – С. 218–220; Використання можливостей УНБО для підготовки

бібліографів-краєзнавців // *Учбово-науково-бібліотечне об'єднання «Книга» у системі професійної підготовки спеціалістів: Досвід роботи та перспективи розвитку: Зб. наук. пр. – Рівне, 1991. – С. 52–58; Бібліографічна діяльність українських періодичних видань Галичини в XIX – на поч. XX століття // *Культура України: історія і сучасність: Тези доп. наук.-теорет. конф., 16–18 жовт. – Х., 1992. – С. 262–264. – У співавт.; Бібліографічна грамотність лінгвістів та першочергові завдання пропаганди бібліографічних знань // *Зап. ЛНБ ім. В. Стефаника: Зб. наук. пр. – Л., 1993. – Вип. 1. – С. 77–83; Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки: Метод. рек. на допомогу самот. роботі студ. – Рівне, 1993. – У співавт.; Періодичні видання Волинської губернії на початку 20 століття: (Стат.-бібліогр. аналіз) // *Історичні традиції Волині: Проблеми духовного відродження: Прогр. роботи і зб. тез. – Рівне, 1993. – С. 12–14; Періодичні видання товариства «Українська школа» у Рівному: (30-і р. XX ст.) // *Українська періодика: історія і сучасність: Тези доп. і повідомл. Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 9–10 груд. 1993 р. – Л., 1993. – С. 68–69; Створення банку бібліографічної інформації про Волинь: (Пробл. і перспективи) // *Пріоритетні напрями розвитку бібліотечної справи в Україні: Міжрегіон. наук.-практ. конф., 24–25 берез. 1993 р.: Тези доп. і повідомл. – Рівне, 1993. – С. 18–19; Універсальна ретроспективна бібліографія Волині: Здобутки та пробл. // *Велика Волинь: минуле і сучасне: Матеріали Міжнар. наук. конф., жовт. 1994. – Ізяслав, 1994. – С. 42–45; Бібліографічна культура журналу «Волынские епархиальные ведомости» // *Звягель древній і вічно молодий: Тези Всеукр. наук.-краєзн. конф. з нагоди 200-річчя утворення Волин. губернії. – Новоград-Волинський, 1995. – С. 219–221. – У співавт.; Динаміка системи краєзнавчих бібліографічних посібників в Україні // *Бібліотека у демократичному суспільстві: Зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 21–23 листоп. 1995 р. – К., 1995. – С. 97–99; Українські часописи Західної Волині (1921–1939 рр.) // *Волинські дзвони: Краєзн. альм. – Рівне, 1995. – Вип. 1. – С. 4–12; Книгознавча та бібліографічна діяльність журналу «Волынские епархиальные ведомости» // *Діяльність бібліотек по збереженню культурної спадщини і відродження духовності народу: Матеріали Всеукр. наук.-краєзн. конф., 23–25 трав. 1996 р. – Житомир, 1996. – С. 232–241; Періодичні видання Волинської губернії XIX – початку XX століття та матеріали з них як об'єкт бібліографування // *Діяльність бібліотек по збереженню культурної спадщини і відродження духовності народу: Матеріали Всеукр. наук.-краєзн. конф., 23–25 трав. 1996 р. – Житомир, 1996. – С. 34–36; Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці: Прогр. курсу для ін-ту культури. – Рівне, 1997. – У співавт.; Деякі тенденції розвитку документального потоку з історичного краєзнавства (на матеріалі досліджень Волині) // *Бібліотечне краєзнавство у відновленні історичної пам'яті народу України: Матеріали наук.-практ. конф., 26–27 трав. 1997 р. – К., 1998. – С. 156–158; Мережа бібліотек Рівненщини в кінці XIX – на початку XX століття // *Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 6. – С. 26–29; Від пошуку – до визнання: Наук. та навч.-метод. пр. викл. РДІК: Біобібліогр. покажч. – Рівне, 1999. – У співавт.; Діяльність повітових земств Рівненщини по створенню мережі бібліотек в**************

краї на початку ХХ століття // Історія бібліотечної справи Рівненщини: Зб. ст. і тез доп. наук.-практ. конф. «Бібліотеки Рівненщини: історія і сучасність». – Рівне, 1999. – С. 19–22; Підготовка краєзнавчого бібліографічного покажчика: Метод. рек. по викон. контрол. роботи... . – Рівне, 1999; Бібліотека Волинської духовної семінарії: кременецький період (1836–1901 рр.) // Вісн. Книжк. палати. – 2001. – № 11. – С. 37–39; Бібліотека Волинської духовної семінарії: острозький період (1796–1836 рр.) // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 3. – С. 28–30; Чи був «Почаевський листок» «цареславно-чорносотенним» журналом? // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 24–26 жовт. 2003 р. – Л., 2003. – С. 264–269; Демократичний загін громадсько-політичної преси Житомира початку ХХ століття (1900–1916 рр.) // Житомиру – 1120: Наук. зб. «Велика Волинь»: Пр. Житомир. наук.-краєзн. т-ва дослідників Волині. – Житомир, 2004. – С. 79–87; Періодичні видання Волинської губернії ХІХ – початку ХХ ст.: Іст.-бібліогр. дослідж. – Л., 2004; Методика бібліографування: Метод. рек. на допомогу викон. контрол. роботи з курсу «Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці». – 3-тє вид., переробл. і доповн. – Рівне, 2005. – У співавт.; Бердичівська преса початку ХХ століття (до 1917 р.) // Бердичів древній і вічно молодий: наук. зб. «Велика Волинь»: Пр. Житомир. наук.-краєзн. т-ва дослідників Волині. – Житомир, 2005. – С. 24–26; Релігійні часописи Волинської губернії ХІХ – початку ХХ століття // Вісн. Книжк. палати. – 2005. – № 3. – С. 36–40; Типологічні характеристики преси Волині ХІХ – початку ХХ ст. // Наук. пр. НБУВ. – К., 2005. – Вип. 14. – С. 667–684; Фахові періодичні видання Волинської губернії ХІХ – початку ХХ століття // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 20–22 квіт. 2005 р. – Рівне, 2005. – С. 42–48; Волинська провінційна преса початку ХХ століття: утвердження демократичних цінностей // Зб. пр. Наук.-дослід. центру періодики НАН України ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л., 2006. – Вип. 14. – С. 29–42; Громадсько-політична преса Волинської губернії ХІХ – початку ХХ століття // Зб. навч.-метод. матеріалів і наук. ст. іст. ф-ту. – Луцьк, 2006. – Вип. 11. – С. 10–17; Краєзнавчий довідково-бібліографічний апарат обласних універсальних наукових бібліотек: Лекція з курсу «Бібліотечне краєзнавство». – Рівне, 2006; Рівненська громадсько-політична та літературна газета «Юго-Западная Волинь» (1908–1915 рр.): Історія та місце у сусп. житті Волині початку ХХ ст. // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 20–22 квіт. 2006 р. – Рівне, 2006. – С. 43–46; Бібліографічна діяльність редакцій періодичних видань Волинської губернії ХІХ – початку ХХ століття (за матеріалами релігійних часописів) // Зб. пр. Наук.-дослід. центру періодики НАН України ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л., 2007. – Вип. 15. – С. 106–117; Волинський часопис «Известия Волгубернского земства» (1912–1914 рр.) // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 23 квіт. 2007 р. – Рівне, 2007. – С. 52–56; Бібліотеки повітових дворянських училищ Волинської губернії першої половини ХІХ століття // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – № 6. – С. 29–32; Роль Волинського земства у формуванні системи місцевих періодичних

видань на початку ХХ століття // *Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Наук. зап. РДГУ. – Рівне, 2008. – Вип. 12. – С. 33–40; Бібліотека Волинської губернської гімназії (перша половина ХІХ ст.) // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 25–27 лют. 2008 р. – Рівне, 2008. – С. 50–54; Зведений краєзнавчий каталог обласних універсальних наукових бібліотек: Проблем. питання методики ведення // *Вісн. Книжк. палати. – 2009. – № 2. – С. 13–19; Покликання – бібліотекар: До 40-річчя вищої бібліотечної освіти у Рівному. – Рівне, 2011. – У співавт.**

Літ.: Міляевич Ірина Володимирівна // *Від пошуку – до визнання: Наук. та навч.-метод. пр. викл. РДІК: Біобібліогр. показч. – Рівне, 1999. – С. 23–27; Творчістю окрилені: Рівнен. держ. ін-тові культури – 20 років. – Рівне, 1999. – С. 199, 202–203, 333, 350; Міляевич Ірина Володимирівна // *Покликання – бібліотекар: До 40-річчя вищої бібліотечної освіти у Рівному. – Рівне, 2011. – С. 154–169.**

223. МОІСЕЄНКО Надія Іванівна [н. 01.08.1957, м. Київ] – укр. бібліограф, бібліотекознавець. Закінчила КДІК (1982). Працювала в ДІБ УРСР (1976–1977), у ДРБ України для дітей (1977–1979), у наук. б-ці Ін-ту математики АН УРСР (1979–1985). У НБУВ – з 1985, на посадах: мол. наук. співроб. (з 1992), наук. співроб. у від. довідк.-бібліогр. обслуговування (з 1994). Значний внесок зробила у дослідж. наук. тем: використання бази даних «Science Citation Index» для визначення індексу цитувань учен. України, а також для задоволення інформ. потреб користувачів; зарубіж. інформ. ресурси в інформ. забезп. н.-д. робіт; імідж бібліографа довідк. служби; удоскон. сучас. довідк.-пошук. апарату та ін. Займається питаннями надання користувачам довідк.-інформ. послуг, розробляє пробл. удоскон. бібл. сервісу, впровадження кращого досвіду довідк.-бібліогр. роботи. Упродовж кількох років веде семінар для аспірантів НАНУ з питань методики бібліогр. оформлення наук. пр. М. – актив. учасн. Міжнар. і всеукр. наук. конф. Авт. ґрунтов. бібліогр. показч., низки наук. пр. з питань бібліографо-, книго- та бібліотекознавства, оглядів нових надходж. для часопису «Україна: події, факти, коментарі». М. бере участь у громад. проф. об'єднаннях, чл. УБА.

Тв.: *Використання бази даних «Science Citation Index» при визначенні індексу цитувань учених України // Стратегія комплектування фондів наукової бібліотеки: Тези доп. Міжнар. наук. конф., Київ, 8–10 жовт. 1996 р. – К., 1996. – С. 68–69. – У співавт.; Використання баз даних Інституту наукової інформації США (для задоволення інформаційних потреб користувачів) // Наук. пр. НБУВ. – К., 2001. – Вип. 6. – С. 511–515; Довідкові та інформаційні видання з фондів НБУВ (нові надходження): Бібліогр. огляд // *Бібл. вісн. – 2001. – № 5. – С. 35–39; Інформаційні ресурси Інституту наукової інформації США в інформаційному забезпеченні науково-дослідних робіт // Наук. пр. НБУВ. – К., – Вип. 8. – С. 322–359. – У співавт.; Бібліографія технічна // *ЕСУ. – К., – Т. 2. – С. 636–639; Імідж бібліографа довідкової служби // Наук. пр. НБУВ. – К., 2003. – Вип. 11. – С. 177–183. – У співавт.; Петро***

Могила (1596–1647): Бібліогр. покажч. – К., 2003. – У співавт.; Будовніц Ісак Урієльович // ЕСУ. – К., 2004. – Т. 3. – С. 543–544. – У співавт.; Бібліотека Бундестагу ФРН: новий етап інформаційного розвитку // Україна: Події, факти, коментарі. – К., 2005. – № 3. – С. 61–66; Сербські фольклор і література в українських перекладах та дослідженнях, 1837–2004: Матеріали до бібліогр. – К., 2005. – У співавт.

Т. В. Добко

224. МОКРИЦЬКА Ганна Павлівна [н. 02.01.1952, с. Лонки Волочис. р-ну Хмельниц. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила КДІК (1977). Працює в Херсон. ОУНБ ім. О. Гончара (з 1977). Зав. від. краєзн. видань і бібліографії.

Тв.: Календар знаменних і пам'ятних дат Херсонщини на 1980 р. – Херсон, 1980. – У співавт.; Література про Херсонську область за 1980–2008 рр.: Бібліогр. покажч. – Херсон, 1985–2008. – У співавт.; Кудієвський Костянтин Гнатович: Біобібліогр. покажч. – Херсон, 1992; Гошкевич Віктор Іванович: Біобібліогр. покажч. – Херсон, 1993; Краеведение как важное направление работы областной библиотеки // Библиотековедение. – 1993. – № 3. – С. 94–96; Фонди обласної універсальної бібліотеки як джерело для вивчення історичного краєзнавства [ХОУНБ] // Проблеми історичного краєзнавства та відродження культури українського народу: Тези доп. наук.-практ. конф., 1993 р. – Херсон, 1993. – С. 36–37; Напрямки краєзнавчої роботи Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки // Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні: Тези наук.-практ. конф. – К., 1994. – С. 107–109; Велика Вітчизняна: правда і вигадки: Кат. книжк. вист. – Херсон, 1995; Дніпрова Чайка: Літ. розвідки, бібліогр. нариси. – Херсон, 1996; Краєзнавча робота в бібліотеках України: Інформ. бюл. – К., 1996. – Вип. 7. – У співавт.; Комп'ютерні технології у краєзнавчій роботі ХОУНБ // Бібліотечне краєзнавство у відновленні історичної пам'яті народу України. – К., 1998. – С. 164–167. – У співавт.; Краєзнавча діяльність бібліотеки: Іст. зріз // Херсонська універсальна наукова бібліотека: Від минулого століття майбутньому. – Херсон, 1998; Олесь Гончар і Херсонщина: Бібліогр. покажч. – Херсон, 1998; Знаменні і пам'ятні дати Херсонщини на 1999, 2008, 2009 рік: Бібліогр. покажч. – Херсон, 1999, 2007, 2008; Церква на Херсонщині: історія та сучасність: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – Херсон, 2003; Книга Херсонщини-2007: Анот. кат. місц. вид. – Херсон, 2008. – У співавт.; Неоголошена війна проти свого народу: 75 років пам'яті жертв голодомору 1932–1933 рр. на Херсонщині: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – Херсон, 2008.

225. МОРОЗ Мирослав Олександрович [17.01.1923, с. Збоїська, тепер у складі м. Львова – 04.02.2006] – укр. бібліограф, літературознавець. Канд. філол. наук (1963). Навчався у Торгівел. школі у Львові (1936–1939), на філол. ф-ті ЛДПІ (1940). Працював

учителем шк. у с. Великі Грибовичі біля м. Львова (1941–1942). Навчався на «фахових курсах» у Львів. політехн. ін-ті на хім. ф-ті (1942–1944). Водночас займався громад. роботою (голова «Просвіти» у рід. селі, підпіл. діяльн. в осередках ОУН). На початку серп. 1944 був мобілізов. до Червоної армії, учасник ВВв. Навчався на укр. відні філол. ф-ту ЛДУ ім. І. Франка, напередодні захисту диплом. роботи та держ. екзаменів його заарештували і засудили на 25 років (1950). Після звільнення (1955) повну реабілітацію отримав від Верхов. Суду УРСР з формулюванням: «за відсутністю складу злочину» (1965). Захистив диплом. роботу та склав держ. іспити в ЛДУ ім. І. Франка (1956). Працював тимчасово у ЛНБ АН УРСР (нині ЛННБ ім. В. Стефаніка), потім бібліографом в Ін-ті сусп. наук АН УРСР (1957). Вивчав спадщину І. Франка, збирав бібліогр. матеріали про його життя і творчість. Досліджував діяльн. М. Возняка, В. Гнатюка, Ф. Колесси, К. Студинського, В. Щурата. Був переведений Президією АН УРСР до ЛНБ АН УРСР для роботи над склад. бібліографії критич. л-ри про Т. Шевченка (1959). Захистив канд. дис. за темою: «Питання бібліографії та атрибуції творів Івана Франка». Підготував бібліографію та ст. про М. Коцюбинського, П. Грабовського, І. Франка, Лесю Українку, І. Котляревського. За включення до бібліогр. покажч. «Леся Українка» (1972) прізвищ репресованих на той час авторів його було звільнено з роботи (1973). Працював на складі книготоргу, робітником на залізниці, бібліографом у Центрі наук.-техн. інформації та пропаганди (з 1974). Працював в Музеї етнографії та худож. промислу АН УРСР (з 1977), збирав матеріали до бібліографії укр. народозн. – фольклору, етнографії, нар. мистец. Наук. співроб. Львів. від-ня ІМФЕ АН України (1977–1988), д. чл. НТШ (з 1992). Розпочав роботу над «Енциклопедією Наукового товариства імені Шевченка». Працював старш. наук. співроб. (1992), зав. від. франкознавства (1994) Львів. від-ня Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАН України. Підготував понад 30 моногр., бібліогр. покажч. і списків, семінарів, путівників та більше 200 публ. у пресі з питань літературознавства, бібліографії, етнографії, слов'язознавства тощо. Авт. пр.: «Літопис життя і творчості Івана Франка», «Словник до енциклопедії Івана Франка», бібліогр. покажч. «Зарубіжне франкознавство» та ін. Співробітничав з журн., наук. зб.: «Жовтень», «Українське літературознавство», «Радянське літературознавство», «Народна творчість та етнографія», «Українська мова і література в школі», «Архіви України», «Соціалістична культура», «Іноземна філологія», «Трибуна лектора», «Бібліотекознавство та бібліографія», «Советская библиография», «Keel ja kirijandus» (Таллінн), «Друг читача», «Книжное обозрение», «В мире книг», «Нові книги УРСР». Написав ряд статей до УЛЕ. Брав участь в українозн. конф. ун-ту м. Іллінойс (США, 1991). У Гарвард. ун-ті отримав престиж. Премію ім. Миколи Ценка за уклад. бібліогр. покажч. «Михайло Драгоманов» (1991). Президія НАН України присудила йому премію ім. І. Франка за пр. «Літопис життя та творчості Лесі Українки» і ряд бібліогр. покажч. (1993).

Тв.: Бібліографічний список недрукованих праць академіка М.С. Возняка

про життя і творчість І. Франка // Іван Франко: Ст. і матеріали. – Л., 1960. – Зб. 7. – С. 484–486; Радянське франкознавство за двадцять років (1939–1959): Матеріали до бібліографії // Іван Франко: Ст. і матеріали. – Л., 1960. – Зб. 8. – С. 179–388. – У співавт.; Соціалістична Львівщина 1959 р.: Бібліогр. показжч. – Л., 1962. – У співавт.; Бібліографічний показжчик наукових, публіцистичних і літературних праць В. Щурата // Щурат В.Г. Вибрані праці з історії літератури. – К., 1963. – С. 391–431; Вопросы библиографии и атрибуции произведений Ивана Франка: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. – К., 1963; М. Коцюбинський у бібліографії // М. Коцюбинський: Матеріали II наук. конф. пам'яті письм. – Вінниця, 1963. – С. 166–174; Матеріали до бібліографії критичної літератури про Івана Франка (1875–1959) // Іван Франко: Ст. і матеріали. – Л., 1963. – Зб. 10. – С. 208–279; Радянське франкознавство за 1960–1961 роки // Іван Франко: Ст. і матеріали. – Л., 1963. – Зб. 10. – С. 164–207. – У співавт.; Вільям Шекспір в Українській РСР: Бібліогр. показжч. – Л., 1964; Михайло Коцюбинський: Бібліогр. показжч. – К., 1964; Павло Грабовський: Бібліогр. показжч. – К., 1964; Франкознавство за 1962–1963 роки; за 1964 рік // Іван Франко: Ст. і матеріали. – Л., 1964. – Зб. 11. – С. 235–269. – У співавт.; 1965. – Зб. 12. – С. 231–249. – У співавт.; Іван Франко в библиографии // Совет. библиогр. – 1966. – № 6. – С. 71–81; Іван Франко: Бібліогр. показжч., 1874–1964. – К., 1966; Іван Франко в мистецтві та художній літературі: Матеріали до бібліогр. // Укр. літературознавство. – 1966. – Вип. 1. – С. 171–184; Іван Франко: Метод. і бібліогр. матеріали до 110-річчя з дня смерті письм. – Л., 1966. – У співавт.; Франкознавство за 1965... рік // Укр. літературознавство. – 1966. – Вип. 1. – С. 185–199; 1968. – Вип. 3. – С. 145–177; 1968. – Вип. 5. – С. 161–173; 1969. – Вип. 7. – С. 191–204; 1970. – Вип. 11. – С. 191–204; 1971. – Вип. 14. – С. 109–118; 1972. – Вип. 17. – С. 129–138; 1976. – Вип. 26. – С. 57–63; 1977. – Вип. 28. – С. 135–140; 1978. – Вип. 30. – С. 121–130. – У співавт.; Бібліографія наукових праць академіка М.С. Возняка // Укр. літературознавство. – 1968. – Вип. 4. – С. 177–208; Іван Нечуй-Левицький: Реком. бібліогр. показжч. л-ри. – Л., 1968; И.П. Котляревский в библиографии // Совет. библиогр. – 1969. – Вип. 5. – С. 46–53; Іван Котляревський: Бібліогр. показжч.: До 200-річчя з дня народж. – Л., 1969; Іван Котляревський: Бібліогр. показжч., 1798–1968. – К., 1969; Давньогрецькі письменники в українських перекладах і критиці // Інозем. філологія. – Л., 1970. – Вип. 20. – С. 128–146; Данте Аліг'єрі в Українській РСР: Бібліогр. показжч. – Л., 1970; Знахідка бібліографа // Бібліотекознавство та бібліогр. – Х., 1971. – Вип. 11. – С. 147–157. – У співавт.; Леся Українка: Реком. бібліогр. показжч.: До 100-річчя з дня народж. – Л., 1971; Бібліографія ювілейної літератури [Про І.П. Котляревського] // Слава сонцем засіяла. – К., 1972. – С. 266–283; Леся Українка: Бібліогр. показжч., 1884–1970. – К., 1972. – У співавт.; Твори Івана Франка мовами народів СРСР: Бібліогр. показжч. – Л., 1972; Іван Франко мовами народів СРСР: Бібліогр. показжч. – Л., 1972; Твори Джека Лондона в українських перекладах: (Бібліогр. показжч.) // Лондон Дж. Твори: У 12 т. – К., 1972. – Т. 12. – С. 578–589. – У співавт.; Бібліографічний

показчик з питань радянських свят і обрядів: (На допомогу студ. ...). – Л., 1980; Сучасна радянська обрядовість: Бібліогр. показч. – О., 1985; Шекспір в Україні: Бібліогр. показч. // Шекспір В. Твори: В 6 т. – К., 1986. – Т. 6. – С. 803–832; Іван Франко: Бібліогр. показч., 1956–1984. – К., 1987; Юрій Григорович Гошко: Бібліогр. показч. – Л., 1987; Бібліографічний показчик // Нечуй-Левицький І.С. Твори: В 3 т. – К., 1988. – Т. 3. – С. 556–642; Михайло Коцюбинський: Бібліогр. показч. 1964–1988. – Чернігів, 1989; Бібліографічний показчик [творів М.П. Старицького та критичної літератури] // Старицький М.П. Твори: В 6 т. – К., 1990. – Т. 6. – С. 739–823; Іван Франко: Бібліогр. показч. творів і критич. л-ри, 1986–1988 // Іван Франко і світова культура. – К., 1990. – Кн. 3. – С. 55–89; Матеріали до біографії та бібліографії Михайла Возняка // Академік М. Возняк і розвиток української національної культури: Тези наук. читань, Львів, 20 берез. 1990 р. – Л., 1990. – С. 1–5; 76–78; 102–105; Алфавітний показчик [оригінальних] творів Лесі Українки та примітки // Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. – К., 1992. – С. 592–602; 516–591; Бібліографічний показчик [творів З. Тулуб і критичної літератури] // Тулуб З. Твори: В 3 т. – К., 1992. – Т. 3. – С. 564–570; Володимир Гнатюк, 1871–1991: Бібліогр. показч. – Л., 1992. – У співавт.; Філарет Колеса (1871–1947): Бібліогр. показч. пр. і критич. л-ри. – Л., 1992; Євген-Юлій Пеленський: Життєпис.-бібліогр. нарис. – Л., 1994; Видатний бібліограф і літературознавець Володимир Дорошенко // Бібліотека НТШ: книги і люди: Матеріали круглого столу. – Л., 1996. – С. 102–108; Зарубіжне франкознавство: Бібліогр. показч. – Л., 1997; Бібліографія українського народознавства: У 3 т. – Л., 1999. – Т. 1–3; Заборонене франкознавство, 1885–1988: Матеріали до бібліогр. критич. л-ри про І. Франка (публ., вилуч. з наук. обігу в Рад. Україні 1930–1980-х рр.). – Л., 2006. – У співавт.

Лім.: Мирослав Мороз // Бібліографія українознавства: Бюл. коміс. укр. бібліогр. Міжнар. асоц. українців. – Л., 1992. – Вип. 1. (Лип.). – С. 34–35; Мирослав Мороз – лауреат премії імені І.Я. Франка // Літ. Україна. – 1993. – 8 квіт. – С. 2; Мороз Мирослав // Хроніка НТШ. Рік 1992. – Л., 1994. – Ч. 84. – С. 36; Лучик В.І. Мороз Мирослав Олександрович // УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 420; Мирослав Мороз: Бібліогр. показч. – Л., 1997; Трегуб М. Мороз Мирослав Олександрович // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. – Л., 2000. – Вип. 7. – С. 227–232; Жданова Р.С. Інформаційне забезпечення української дантеани // Вісн. Книжк. палати. – 2001. – № 8. – С. 13–16; Жданова Р.С. Українська дантеана // Слово і час. – 2002. – № 12. – С. 86–90; Луцишин О. Мирослав Олександрович Мороз: Некролог // Слово і час. – 2006. – № 3. – С. 95–96.

В. О. Кононенко

226. МОРОЗОВА Софія Петрівна [н. 21.07.1920, с. Трактове Червоногвардійс. р-ну Крим. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила вечір.

від-ня Сімфероп. бібл. технікуму за фахом бібліотекар (1947), МДБІ за фахом бібліограф та курси медсестер (1954). Служила в діючій армії медсестрою (1941–1945). Працювала бібліографом Крим. обл. б-ки (з 1945), зав. від. оброб. та комплектування (1956–1965), дир. б-ки (1965), зав. бібліогр. від. (1967–1988). Брала участь у підготовці вид. «Історія міст і сіл Української РСР. Кримська область». Нагородж. орденом Вітчизн. війни I ступеня, медалями «За бойові заслуги», «За оборону Севастополя», «За оборону Кавказу», «За Перемогу над Німеччиною у ВВВ», «За воїн. доблесть» та ін.

Тв.: *Крым в Великой Отечественной войне. – Симф., 1966; Крымчане – герои Советского Союза: Рек. указ. лит. – Симф., 1973; В.И. Ленин и Крым: Библиогр. указ. – Симф., 1980; Памятники истории и культуры Крымской области: Науч.-вспом. библиогр. указ. – Симф., 1987. – Ч. 1–2.*

Літ.: *Игнатова В. У книжных богатств // Крым. правда. – 1979. – 10 февр.; Гудимова Н. Шерлок Холмс в библиотеке // Крым. правда. – 1980. – 6 дек.; [Про С.П. Морозову, зав. інформ.-бібліогр. від. Крим. ОУНБ ім. І. Франка: Записка] // Крым. правда. – 1981. – 4 янв.: фото; Иваненко Л. Досі в серіях лихогроззя // Соц. культура. – 1985. – № 3. – С. 10.*

227. МОСКАЛЕНКО Михайло Никонович [12.06.1948, м. Київ – 13.02.2006, м. Київ] – укр. перекладач, літературознавець, бібліограф. Закінчив біол. ф-т КДУ (1971). З 1971 – на ред.-вид. роботі: 1971–1978 і з 1995 – у ред. журн. «Всесвіт», 1979–1980 – у ред. журн. «Вісник сільськогосподарської науки», 1985–2001 – у вид-ві «Дніпро», 1995–1997 – у ред. журн. «Сучасність». У 1980–1985 – співроб. Ін-ту ботаніки ім. М. Холодного АН УРСР. Друкувався з 1968. Перекладав з роман. (ісп., іт., фр.), слов'ян. (пол., рос., чес.) і герман. (англ., нім.) мов. Виступав із літературозн. ст., упорядкував низку літ. і фольклор. зб. (здебільшого перекладних), видань класиків укр. л-ри та худож. пер. Авт. бібліогр. робіт з історії укр. худож. пер.: критико-бібліогр. огляду перекладач. спадщини І. Світличного (1993), систематиз. огляду укр. пер. фр. поезії та драматургії всіх часів (1994), критико-бібліогр. огляду публ. Г. Кочура, не врахован. у підсумк. прижит. вид. його пер. (1996). М. упорядкував зб. пер. М. Лукаша «Від Боккаччо до Аполлінера» та В. Мисика «Захід і Схід» (обидві – 1990), зб. «Українські замовляння» (1993). Уклав бібліогр. покажч. літературозн. доробку Г. Кочура (1996) та укр. пер. творів Ф. Гарсія Лорки (1998). Чл. Спілки письмен. СРСР.

Тв.: *Перекладач: [І. Світличний] // Слово і час. – 1992. – № 3. – С. 72–75; Французька поезія в українських перекладах // Світовид. – 1994. – № 4. – С. 58–76; Григорій Кочур: статті, рецензії, нотатки, огляди: (Матеріали до бібліогр.) // Жива вода. – 1996. – Жовт. (№ 10). – С. 6–7; Переклади Григорія Кочура: шлях до «Третього відлуння» // Сучасність. – 1996. – № 6. – С. 79–89; Федеріко Гарсія Лорка: Матеріали до бібліогр. укр. перекладів // Світовид. – 1998. – Ч. 3. – С. 52–55.*

Літ.: *Ткаченко В. І. Москаленко Михайло Никонович // УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 424; Михайло Москаленко, перекладач, літературознавець // Письменники України: Довідник. – Д., 1996. – С. 201; Литвинець М. У змаганні з часом: Михайлові Москаленку – 50 // Літ. Україна. – 1998. – 3 верес. – С. 4.*

228. МУСІНА Зейтуна Хамзіяівна [н. 03.11.1957, м. Київ] – укр. бібліограф. Закінчила КДІК (1989). Працює в ДІБ України (нині НІБУ) бібліографом наук.-бібліогр. від., гол. бібліографом від. іст. краєзнавства (з 1995), зав. наук.-бібліогр. від. (з 2004). Співавт. наук.-допоміжних бібліогр. показч. з історії України, метод. посіб. з краєзнавчої роботи. Працює над створенням інформ. бази даних «Історія України», електронні копії якої представлено на інформ. порталі НБУВ. Нагородж. грамотами КМ України, МКТ України, Спілки краєзнавців України.

Тв.: Історія Української РСР: Наук.-допом. бібліогр. показч. за 1988, 1989, 1993–2006 рр. – К., 1989, 1990, 1994, 1997, 2005–2008. – У співавт.; Історія інтелігенції Української РСР, 1917–1990 рр.: Наук.-допом. бібліогр. показч. – К., 1991. – У співавт.; Методичні рекомендації по складанню універсальних показчиків поточної літератури про край. – К., 1995. – У співавт.; Архіви і бібліотечна справа доби визвольних змагань в Україні (1917–1921): Кат. книжк. вист. – К., 1997. – У співавт.; Краєзнавча робота в бібліотеках України: Інформ. бюл. – К., 1997, 1999. – Вип. 9, 10. – У співавт.; Теорія, методика і практика бібліотечного краєзнавства: Бібліогр. показч. (1987–1996). – К., 1997. – У співавт.; Державна історична бібліотека України (1939–1999): Бібліогр. показч. – К., 1999. – У співавт.; Лерій Макаренко // Бібл. вісн. – 1999. – № 6. – обкл.; Краєзнавча діяльність бібліотек: Метод. посіб. – К., 2002. – У співавт.; Краєзнавчі бібліографічні посібники бібліотек України, 1996–2000: Бібліогр. показч. – К., 2002. – У співавт.; Бібліографічні ресурси ДІБ України – важлива складова джерельної бази з історії міст і сіл України // Житомиру – 1120 (884–2004): Наук. зб. «Велика Волинь»: Пр. Житомир. наук.-краєзн. т-ва дослідників Волині. – Житомир, 2004. – Т. 31. – С. 204–207. – У співавт.; Політичні репресії радянської доби в Україні: Наук.-допом. бібліогр. показч. – К., 2008. – У співавт.

229. НЕГРЕЙЧУК Ірина Олександрівна [н. 24.01.1964, м. Київ] – укр. книгознавець, бібліограф. Закінчила філол. ф-т КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1988). Розпочала труд. діяльн. у ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НІБУ) – секретар-машиністкою (з 1981), у наук.-бібліогр. від. – старш. методистом, зав. сектору (1987), голов. бібліографом (з 1991). Н. зробила знач. внесок у створення нац. бібліографії України. Вперше в Україні у співавт. підготувала 5 вип. «Друкованого зведеного каталогу україномовної книги державних бібліотек і музеїв України, 1798–1916» як складову Укр. бібліогр. репертуару. Значно збагатив бібліографію другого ступеня бібліогр. посіб. «Українські письменники», підготовл. Н. у співавт. Вагомий доробок Н. у галузі персон. бібліографії: «Шолом-Алейхем» (1994), «Олена Теліга» (1998, 2006), «Лесь

Танюк» (2003) у співавт., «Микола Лисенко» (2009), «Видання Миколи Гоголя в Україні (1831–1923)» (2009). Бере участь у підготовці матеріалів до «Календаря знаменних і пам'ятних дат», «Знаменні дати: Календар». Учасн. Міжнар. конф. (Судак, 2003; Калінінград, 2004), виступає на наук.-практ. конф., нарадах, семінарах бібл. працівників м. Києва та окремих регіонів країни (Одеса, 2001; Чернігів, 2008); публікує ст., присвяч. удоскон. роботи б-к з худож. л-рою. Нагородж. Подякою МКіМ України «За сумлінну працю та високий професіоналізм» (1999), почес. грамотами ЦК Профспілки працівників культури України (2005), Київ. міськ. голови (2006).

Тв.: «Все на світі – з дитини...»: [Біогр. Я. Корчака та список л-ри] // Рід. шк. – 1992. – № 5/6. – С. 9, 81; Шолом-Алейхем: До 135-річчя з дня народж.: Метод. бібліогр. матеріали. – К., 1994. – У співавт.; Повернуті імена: Реком. бібліогр. покажч.– К., 1995. – Вип. 4. – У співавт.; Українські письменники: Покажч. бібліогр. посіб. – К., 1995. – У співавт.; Олена Теліга: Бібліогр. список // Олена Теліга: громадське і духовне покликання жінки: Матеріали наук. конф. – К., 1998. – У співавт.; Бібліографічне видання про славетного зодчого [В. Городецького] // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 5. – С. 25–26; Друкований зведений каталог україномовної книги державних бібліотек та музеїв України, 1798–1923. – Вип. 1: 1808–1900. – К., 1999; Вип. 2: 1901–1910. – К., 2003; Вип. 3: 1911–1916. – К., 2003. – У співавт.; Вип. 4: 1917–1919. – 2008; Вип. 5. – 1920–1923. – Рукопис; Рідкісні видання з колекції професора Федора Погребенника: Кат. вист. – К., 1999. – У співавт.; «...Робоча – як бджола» // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 7. – С. 29–31; Російськомовна книга у фондах Національної парламентської бібліотеки України, 1816–1923: Каталог. – К., 1999. – У співавт.; Олена Теліга: Бібліогр. покажч. // Теліга О. О, краю мій: Твори, док., біогр. нарис. – К., 1999. – С. 448–473; 2-ге вид., виправл. і доповн. – К., 2006. – С. 458–493; Знаменні дати: Календар-2000–2008. – К., 2000–2008. – У співавт.; Електронні бібліографічні ресурси // Створення та використання електронних видань у бібліотеках: Матеріали конф. учасн. навчання Центру з прогр. «Електронні видання – новий засіб розповсюдження людської думки». – К., 2002. – С. 31–36; Календар знаменних і пам'ятних дат, 2003, III кв.; 2008, IV кв.; 2009, I кв.; 2010, I кв. – К., 2003, 2008, 2009. – У співавт.; Лесь Танюк: «Вітру не буде – треба гребти руками»: Біобібліогр. нарис. – К., 2003. – У співавт.; Микола Лисенко. Бібліографія. – Х., 2009; Видання Миколи Гоголя в Україні (1831–1923): Наук.-допом. покажч. – К., 2009; «Світле Воскресіння»: Кат. ювіл. вист. до 200-річчя від дня народж. Миколи Гоголя (1809–2009) – К., 2009. – Бібліогр. ред.; Видання Т. Шевченка в Україні (1840–1923): Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2010.

Літ.: «Гоголь і Україна» // Бібл. планета. – 2009. – № 2. – С. 26.

Н. І. Абдуллаєва

230. НЕПОМНЯЩИЙ Андрій Анатолійович [н. 24.03.1969, м. Бобруйськ Могильов. обл., Білорусь] – укр. історик, бібліограф,

книгознавець. Д-р іст. наук (2002), проф. (2004). Фахівець в галузі біобібліографії кримознавства, історії кримознавчих дослідж. Закінчив (1991) Сімфероп. ДУ ім. М.В. Фрунзе (зараз – Таврійс. нац. ун-т ім. В.І. Вернадського). Захистив канд. дис. за темою: «Розвиток історичного краєзнавства в Криму в 2-й пол. ХІХ – на початку ХХ століття» (1994), докт. дис. за темою: «Бібліографічна спадщина історико-етнографічних досліджень Криму в кінці ХVІІІ – на початку ХХ століть». Працював доц. (з 1994), згодом – проф. каф. історії України та спец. іст. дисциплін Сімфероп. ДУ ім. М. В. Фрунзе. Запровадив новий напрям у бібліографознавстві – поєднання у бібліогр. списках друк. пр. та рукописів вчен., що дозволяє більш об'єктивно висвітлювати їх творчість. Створив перший у практ. бібліографії корпус іст.-етногр. док. про Крим за дорадян. доби. Вперше в історіографії відтворив історію іст.-етногр. вивч. Криму з часів включення півострова до складу Російс. імперії й до ВВв. Заснував наук. шк. з вивч. біобібліографії кримознавства. Лауреат премії ім. В.І. Вернадського (2005). Відмінник освіти України (2005), засл. діяч науки та техніки АР Крим (2007).

Тв.: Историческое краеведение в Крыму (2 пол. ХІХ – нач. ХХ веков): Библиогр. указ. – Симф., 1995; Арсеній Іванович Маркевич і розвиток архівної справи у Криму // Укр. архівознавство. – К., 1997. – Т. 1. – С. 225–235; Исследования Д.И. Багалея по историческому краеведению Крыма // VIII Всеукр. Наук. конф. «Историчне краєзнавство і культура»: (Наук. доп. і повідомл.). – К., 1997. – Ч. 2. – С. 231–233; К вопросу о роли П.С. Палласа в развитии исторического краеведения Крыма: Библиогр. аспект // Культура народов Причерноморья. – 1998. – № 5. – С. 259–264; Очерки развития исторического краеведения Крыма в ХІХ – начале ХХ века. – Симф., 1998; Евпаторийский краевед В.Г. Пьянков: Биограф.-библиогр. исслед. // Библиотечное дело и краеведение: Сб. науч. тр. – К.; Симф., 1999. – Вып. 1. – С. 83–90. – У співавт.; Записки путешественников и путеводители в развитии исторического краеведения Крыма (последняя треть ХVІІІ – начало ХХ века). – К., 1999; Крымоведение в научном наследии Н.Н. Мурзакевича: Биобиблиогр. аспект // Культура народов Причерноморья. – 1999. – № 9. – С. 82–87; Малоизвестные библиографические собрания по истории и этнографии народов Крыма – важный источник для подготовки капитальной Крымоведческой библиографии (конец ХVІІІ – 1920 г.) // Библиотечное дело и краеведение: Сб. науч. тр. – К.; Симф., 1999. – Вып. 1. – С. 60–75; Бібліографічний аспект історико-краєзнавчих досліджень в Одесі у ХІХ ст. // Бібл. вісн. – 2000. – № 5. – С. 35–40; Интеллектуальный потенциал Крыма в начале ХХ века: проблемы изучения и составления биобиблиографии историков-крымоведов // Культура и интеллигенция России: Интеллект. пространство: (Провинция и центр): ХХ век: Материалы ІV Всерос. науч. конф. – Омск, 2000. – Т. 2. – С. 46–51; Источники для составления биобиблиографии историков-крымоведов (конец ХVІІІ – начало ХХ века) // Вісн. Дніпропетр. ун-ту. Сер. Історія та археологія. – Д., 2000. – Вып. 8. – С. 89–92; Історико-бібліографічний спадок Арсенія Маркевича: досвід аналізу і нові знахідки // Бібл. планета. – 2000. – № 4. – С. 36–37; К вопросу о развитии

библиографии Крыма в последней трети XIX – первой трети XX века // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: 7-я Междунар. конф. «Крым 2000»: Материалы конф.: [В 2 т.] – Симф., 2000. – Т. 2. – С. 330–333; Крымоведческие историко-этнографические исследования в Москве (2 пол. XIX – начало XX века): ист.-библиогр. исслед. // Библиотечное дело и краеведение: Сб. науч. тр. – К.; Симф., 2000. – Вып. 2. – С. 83–129; Крымоведческое наследие П.И. Кеппена: Опыт биобиблиогр. характеристики // Уч. зап. Таврич. Нац. ун-та им. В.И. Вернадского. – Симф., 2000. – Т. 1, № 13. – С. 97–106; Маловідомі бібліографічні джерела історичного краєзнавства: Крим у дослідж. вітчизн. орієнталістів XIX ст. // Наук. пр. НБУВ. – К., 2000. – Вып. 3. – С. 369–381; Музейное дело в Крыму и его старатели (XIX – начало XX века): Биобиблиогр. исслед. – Симф., 2000; Основные этапы формирования биобиблиографии историков-крымоведов // Методология региональных исторических исследований: Материалы междунар. семинара. – СПб., 2000. – С. 95–98; Рукописная библиография по истории и этнографии народов Крыма (последняя треть XIX – первая треть XX в.) // Вестн. БАЕ. – М., 2000. – № 2. – С. 37–41; Церковное краеведение в Крыму и краеведческая библиография // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2000. – Вып. 6. – С. 123–147; Биобиблиографические источники в региональных исторических исследованиях: На примере изучения Крыма в 1783–1920 гг. // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Межвід. зб. наук. пр. – К., 2001. – Вып. 3. – С. 197–208; Бібліографічна спадщина історико-етнографічних досліджень Криму в кінці XVIII – на початку XX століть: Автореф. дис. ... д-ра іст. наук. – К., 2001; История и этнография народов Крыма: Библиогр. и архивы (конец XVIII – начало XX века). – Симф., 2001; Крымская краеведческая библиография: важные вехи // Библиография. – М., 2001. – № 4. – С. 75–80; Наукова спадщина Василя Латишева: досвід кримознавчої бібліографії // Наук. пр. НБУВ. – К., 2001. – Вып. 7. – С. 417–426; Начальные страницы истории крымской библиографии // Учен. зап. Таврич. нац. ун-та им. В.И. Вернадского. – Симф., 2001. – Т. 14, № 1. – С. 37–43; Становление крымской библиографии и ее подвижники // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: 8-я Междунар. конф. «Крым 2001»: Материалы конф.: [В 2 т.] – М., 2001. – Т. 2 – С. 820–823.; Арсений Маркевич и развитие историко-краеведческой библиографии Крыма в конце XIX – начале XX века // Историко-библиографические исследования: Сб. науч. тр. – СПб., 2002. – Вып. 9. – С. 66–96; Востоковедческие библиографические пособия XIX – первой трети XX века как источник крымоведческих исследований // Культура народов Причерноморья. – 2002. – № 36. – С. 93–99; Востоковедческие исследования в крымской библиографической литературе в XIX – начале XX века // Схід. світ. – 2002. – № 2. – С. 5–15; Крымоведение в библиографических исследованиях Ф. Ф. Максименко // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2002. – Т. 8. – С. 187–190; Кримознавство в українській журналістиці кінця XIX ст. (за публікаціями О.О. Андрієвського) // Українська періодика: Історія

і сучасність: Доп. та повідомл. сьомої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 17–18 трав. 2002 р. – Л., 2002. – С. 689–693; Малоизвестные исследования по изучению крымоведческой библиографии в последней трети XIX – первой трети XX века // Solanus: New ser. – London, 2002. – Vol. 16. – P. 77–84; Основні напрями історико-краєзнавчих і бібліографічних досліджень в Автономній Республіці Крим (1991–2000) // Вісн. КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2002. – Вип. 63. – С. 21–22; Основные этапы работы над составлением справочника «История и этнография народов Крыма: Библиогр. и арх. (конец XVIII – начало XX в.)» // Библ. дело и краеведение: Сб. науч. тр. – К.; Симф., 2002. – Вып. 3. – С. 23–35; Періодична преса Півдня України як джерело розвитку історико-краєзнавчих досліджень // Зб. пр. Наук.-дослід. центру періодики. – Л., 2002. – Вип. 10. – С. 490–507; Подготовка фундаментального указателя «История и этнография народов Крыма» // Вестн. БАЕ. – М., 2002. – № 1. – С. 34–37; Почему исчез «золотой фонд» крымской библиографии 1920-х – 1930-х годов? // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2002. – Вип. 20. – С. 158–163; Сводный корпус досоветской библиографии по истории и этнографии Крыма: опыт подготовки и издания // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: 9-я Междунар. конф. «Крым 2002»: Материалы конф.: [В 2 т.] – М., 2002. – Т. 2 – С. 1009–1010; Универсальный указатель опубликованных и архивных крымоведческих документов // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. пр. – К., 2002. – Вип. 5. – С. 243–249; Библиография библиографии исторического краеведения Крыма: начало работы над составлением полного свода // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2003. – Т. 9. – С. 182–186; Газета «Южное слово» як джерело до біобібліографії А.І. Маркевича // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 24–26 жовт. 2003 р. – Л., 2003. – С. 306–310; Из опыта подготовки печатного регионального свода библиографии досоветского периода (на примере Крыма) // Наукова бібліотека в сучасному суспільстві: Історія. Проблеми. Перспективи: До 185-річчя Наук. б-ки ОНУ ім. І.І. Мечникова: Зб. ст. – О., 2003. – С. 107–115; Історичне кримознавство (кінець XVIII – початок XX століття): Біобібліогр. дослідж. – Сімф., 2003; Арсеній Маркевич: Страницы истории крым. краеведения. – Симф., 2005; Вивчення російськомовної дорадянської періодичної преси Таврійської губернії в сучасному кримознавстві // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. дев'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 28–29 жовт. 2005 р. – Л., 2005. – С. 207–212. – У співавт.; Востоковедческое направление в крымоведческой библиографии XIX – начала XX века // Тюркские народы в истории Беларуси: Материалы IX Междунар. науч.-практ. конф.: В 2 ч. – Минск, 2005. – Ч. 1. – С. 116–130; Засновник кримознавчої бібліографії: До 150-річчя від дня народж. Арсенія Маркевича // Бібл. вісн. – 2005. – № 4. – С. 38–43; Исследователь истории Крыма: Новые материалы к биограф. А.И. Маркевича // Библиография. – М., 2005. – № 5. – С. 36–47; Неизвестные страницы развития крымоведческой библиографии в 1920-е – начале 1930-х

гг. // Наукова бібліотека: пріоритети розвитку та перспективи: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 24–25 верес. 2004 р.). – О., – 263–272; Какой должна быть региональная энциклопедия? // Ист. наследие Крыма. – 2006. – № 12/13. – С. 180–181; Крымская библиография 1920-х – 1930-х гг. // Библиография. – М., 2006. – № 5. – С. 58–64; Сторінки історії кримської бібліографії 20–30-х рр. ХХ століття // Бібл. планета. – 2006. – № 3. – С. 34–35; Забутий кримський етнограф О. Олесницький // Нар. творчість та етнографія. – 2007. – № 2. – С. 47–48; До історії етнографічних досліджень Криму: Олександр Федорович Музиченко // Нар. творчість та етнографія. – № 5. – С. 19–22; Подвижники кримоєвчення. – Симф., 2008. – Т. 2: *Taurica orientalia*; Судьба личной библиотеки Арсения Маркевича: версии, домыслы, документы // Вісн. ОНУ. Сер. Бібліотекознавство, бібліографозн., книгозн. – 2008. – Т. 13, вип. 8. – С. 233–237.

Літ.: *Методология региональных исторических исследований: Материалы.* – СПб., 2000. – С. 125–126; Паславський Т.Б. Нове бібліографічне дослідження в галузі історії та етнографії Криму А. Непомнячого – важливий етап розвитку історичного краєзнавства та бібліографознавства // Уч. зап. Таврич. нац. ун-та ім. В.И. Вернадського. Сер. Історія. – Симф., 2001. – Т. 14, № 1. – С. 80–83; Кто есть кто в Крыму, 2002–2003: Персоналии, структуры. – Симф., 2003. – С. 236; Историки России XX века: Библиограф. слов.: В 2 т. / Авт.-сост. А.А. Чернобаев. – Саратов, 2005. – Т. 2. – С. 111–112; Ковальчук О. Непомнящий Андрій Анатолійович // Українські історики ХХ століття: Біобібліогр. довід. – К., 2006. – Вип. 2, ч. 3. – С. 158–160.

231. НЕЧИТАЛЮК Михайло Федорович [н. 03.07. 1921, с. Устя Бершад. р-ну Вінниц. обл. – 2010, м. Львів] – укр. журналіст, бібліограф. Проф. ф-ту журналістики ЛДУ ім. І. Франка, д-р філол. наук (1982). Навчався в КДУ ім. Т.Г. Шевченка на укр. відня філол. ф-ту (з 1938). Захистив докт. дис. за темою: «Публіцистика Івана Франка. Вопросы истории, проблематики, функции, мастерства (1875–1915)». Авт. хрестоматії «Українська преса» (1999, 2002, 2008), присвяч. галиц. журналістиці 1960-х років.

Тв.: *Українська радянська народна пісня: Збірник.* – Л., 1950. – У співавт.; *Драматургія Івана Франка і народна творчість: Автореф. дис. ... канд. філол. наук.* – Л., 1951; *Іван Франко про театр і драматургію: Вибр. ст., рец. та висловлювання.* – К., 1957; *Федькович Юрій. Твори: У 2 т.* – К., 1960. – У співавт.; *Публіцистика Івана Франка (1875–1886): Семінарій.* – Л., 1972; *Основи бібліографії: Прогр. спецкурсу і нові правила бібліогр. опису творів друку: Метод. поради для студ. ф-ту журналістики.* – Л., 1980; *Бібліографічна робота журналіста: Навч. посіб. для студ. спец. «Журналістика».* – К., 1995; *Про методику вивчення та принципи видання пресових текстів (Деякі питання текстології) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. третьої Всеукр. наук.-теорет. конф.*

22–23 грудня 1995 р. – Л., 1995. – С. 18–27. Танячкевич Данило // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 209–214; Франко Іван Якович // Там само. – С. 234–251; Коковський Франц Михайлович // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. – Л., 1996. – Вип. 3. – С. 171–177; Українська преса: Хрестоматія. Т. 1. Преса Східної України 60-х рр. ХІХ ст. – Л., 1999; Федченко Павло Максимович // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. – Л., 2000. – Вип. 7. – С. 359–364; «Честь праці!»: Академік М. Возняк у спогадах та публ. – Л., 2000; Деякі проблеми текстології (з досвіду текстологічних видань) // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. сьомої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 17–18 трав. 2002 р. – Л., 2002. – С. 477–484; Цінний документ до біографії Андрія Чайківського // Чайківський А. Спогади, листи, дослідження: У 3 т. – Л., 2002. – Т. 3. – С. 211–236; Українська преса: Хрестоматія. Т. 2: Преса Галичини 60-х років ХІХ ст. – Л., 2002; До питання про світогляд Івана Франка (нові матеріали) // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. дев'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 28–29 жовт. 2005 р. – Л., 2005. – С. 13–28; Моя пора, моє багатоліття: Спогади. – Л., 2005. – У співавт.; Іскриста грань таланту // Вісн. Львів. ун-ту. – Л., 2007. – Вип. 31. – С. 25–35; Українська преса: Хрестоматія. Т. 3. Преса Галичини 70 – початку 90-х років ХІХ ст. – Л., 2008.

Літ.: Збірник праць кафедри української преси. – Вип. 4–6: На пошану професора Михайла Нечиталюка з нагоди 80-річчя від дня народження / Наук. ред. С. Кость. – Л., 2001; Михайло Федорович Нечиталюк: Автобіографія: Бібліогр. пр. // Науково-дослідний центр періодики (1993–2003 рр.). – Л., 2003. – Т. 2: Постаті. – С. 445–501.

232. НИЗОВИЙ Микола Андрійович [н. 20.07.1937, ст. Попасна Луган. обл.] – укр. бібліотеко- та бібліографознавець, педагог, статистик друку. Канд. пед. наук (1976), проф. (1995). Закінчив бібл. ф-т ХДБІ (1960). Працював у ХДОБ (нині Харк. ОУНБ) старш. бібліографом, голов. бібліотекарем, зав. метод. від. (1960–1965). Очолював від. статистики друку Книжк. палати України (1965–1969). Приділяв увагу підвищенню якості стат. обліку, виданню стат. довід., які б у хронол. динаміці розкривали основ. напрями розвитку друку в Україні. Під його керівництвом були видані ретросп. стат. зб. «Преса Української РСР» за 1917–1966, 1918–1973, 1918–1975 рр. Викладав бібліографію у ХДІК (1969), розробляв теорет. і практ. пробл. статистики друку. По закінч. аспірантури МДІК та захисту дис. за темою: «Становление и развитие советской статистики печати на Украине (1917–1936 гг.)», працював заст. декана (1976–1978), зав. каф. бібліографії (1979–1986), деканом бібл. ф-ту в РДІК, у ХДІК – зав. каф. галуз. бібліографознавства (1990), потім – об'єднан. каф. бібліографознавства, де Н. – ініціатор впровадж. у навч. процес курсу «Статистика друку», розробник прогр. даного курсу (1991), авт. навч. посіб. «Основи статистики друку» (1993). Авт. понад 150

публ., серед них – 10 окремо виданих кн. і брошур, ст., рец. тощо.

Тв.: Літературний обмін: До укр.-фр. культ. зв'язків: [Стат. дані] // Соціаліст. Харківщина. – 1966. – 18 листоп.; Мовою статистики: [До 100-річчя з дня народж. І.Я. Франка] // Прапор. – 1966. – № 8. – С. 62; Мовою цифр: [Про вид. в Україні худож. і літературозн. л-ри між IV і V з'їздами письм. України] // Вітчизна. – 1966. – № 11. – С. 216–217; Славний ювілей нашого земляка: [До 75-річчя з дня народж. П.Й. Панча] // Соц. Харківщина. – 1966. – 3 лип.; 156 книг Джексона Лондона: [До 90-річчя з дня народж.] // Соціаліст. Харківщина. – 1966. – 18 січ.; Сотні томів партійних книжок: [До 75-річчя з дня народж. П. Тичини] // Літ. Україна. – 1966. – 25 січ.; Знаємо і любимо: [Про вид. рос. л-ри в Україні] // Прапор. – 1967. – № 10. – С. 14–15; Скарбниця друкованого слова: [До 45-річчя Книжк. палати УРСР] // Соц. Харківщина. – 1967. – 1 лип.; Десятки книг, мільйони примірників: [Про вид. творів В. Маяковського в Україні]: Стат.-бібліогр. довід. // Літ. Україна. – 1968. – 19 лип.; Красномовні цифри: [Вид. творів Г. Квітки-Основ'яненка в Україні] // Прапор. – 1968. – № 11. – С. 86; Мовою статистики: [Вид. творів чес. і словац. письм. в Україні за роки рад. влади]: Стат.-бібліогр. довідка // Літ. Україна. – 1968. – 14 черв.; Образотворче мистецтво Радянської України, 1917–1966: Бібліогр. друк. творів. – Х., 1968. – У співавт.; Центр бібліографічної статистики УРСР // Нові кн. УРСР. – 1968. – № 28. – С. 31; Питання історії бібліографічної статистики на Україні: Лекція для студ.-заочників. – Х., 1971; Визначний статистик друку України (А.І. Козаченко) // Держ. бібліогр. на Україні: Зб. ст. – Х., 1972. – Вип. 4. – С. 78–92; Організація обліку творів друку: Лекція для студ. ХДІК. – Х., 1972; Статистическая деятельность А.И. Козаченко // Совет. библиогр. – 1972. – № 3. – С. 52–62; Цікавий і корисний покажчик: [Зміст журн. «Советская библиография» за 1933–1970 рр.] // Нові кн. УРСР. – 1973. – № 2. – С. 22; Антін Іванович Козаченко (1900–1962) // Бібліотекознавство та бібліогр. – Х., 1974. – Вип. 14. – С. 134–140; Преса Української РСР, 1918–1973: Наук.-стат. довід. – Х., 1974. – У співавт.; Антон Іванович Козаченко: [Фахівець в галузі історії та бібліогр.] // Укр. іст. журн. – 1975. – № 1. – С. 89–94; Преса Української РСР, 1918–1975: Наук.-стат. довід. – Х., 1976. – У співавт.; Статистика печати в системе государственной библиографии: Учеб. пособие. – Х., 1978; Статистика печати и библиография // Теорет.-методол. пробл. соврем. совет. библиографоведения: Межвуз. сб. науч. тр. – М., 1981. – С. 108–124; Роль обязательного экземпляра в становлении статистики печати на Украине // Обязательный экземпляр произведений печати – основа библиотечно-библиографической деятельности: Тезисы докл. всесоюз. конф., Ленинград, 13–15 марта 1984 г. – Ленинград, 1984. – С. 41–43; Преса Української РСР, 1918–1985: Стат. зб. – Х., 1986. – У співавт.; Об основных направлениях статистического изучения издательской продукции // Социальная роль книги: Сб. науч. тр. – К., 1987. – С. 40–62; Інформаційно-бібліографічний потенціал літературно-художньої періодики як об'єкт професійного дослідження // Українська культура: історія і сучасність: Матеріали другої наук.-теорет. конф. проф.-викл. складу та студ. – Х., 1991. – С. 76–77. – У співавт.; Актуальні проблеми розвитку державної бібліографії

і статистики друку України // Наукова бібліотека в сучасному соціокультурному контексті: Тези доп. Міжнар. наук. конф., Київ, 12–15 жовт. 1993. – К., 1993. – Ч. 2. – С. 151–153; Основи статистики друку: Навч. посіб. для студ. вузів культури України. – Х., 1993; М.А. Годкевич: становлення української державної бібліографії і статистики друку // Культура України: історія і сучасність: Матеріали Всеукр. наук.-теорет. конф., 19–20 листоп. 1996 р. – Х., 1996. – С. 76; Кому не чужа мова цифр...: (І. Франко і статистика друку) // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 12. – С. 23–25; Статистика друку: сутність і значення // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 2. – С. 19–23; Статистики друку – ректори університету // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 7. – С. 27–29; Б.Д. Грінченко і статистика друку // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 8. – С. 25–27; Фундатор поточної статистики друку України В. Доманицький // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 9. – С. 39–32; Від державної бібліографії до державної статистики друку // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 1. – С. 29–31; Класик українського бібліографознавства [І.І. Корнейчик] // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 12. – С. 33–38; Організація Української Книжкової палати і початок її статистичної роботи // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 3. – С. 22–25; Проблеми бібліографічного репертуару з позицій завдань курсу статистики друку // Інформаційна та культурологічна освіта на зламі тисячоліть: Матеріали Міжнар. конф. до 70-річчя ХДАК. – Х., 1999. – Ч. 2. – С. 178–180; Юрій Борисович Медведев – статистик друку, бібліограф, людина // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 8. – С. 21–27; Антон Іванович Козаченко – статистик друку, бібліограф, книгознавець, людина // Вісн. Книжк. палати. – 2000. – № 8. – С. 28–33; Україна в житті й творчій спадщині М.В. Здобнова // Слово і час. – 2000. – № 6. – С. 69–71; Українське друкарство і видавнича справа на сторінках російської енциклопедії «Книга» // Друкарство. – 2000. – № 6. – С. 90–93; Гласність як провідна ознака рівня статистики друку // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 3. – С. 24–28. – У співавт.; Українська статистика друку: між двома війнами // Друкарство. – 2002. – № 4. – С. 80–83; Українська статистика друку: Осн. етапи становлення та розв. – К., 2002; М. Беспалов як науковий керівник і педагог // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 11. – С. 52–56; Українська статистика друку: суверенний етап розвитку // Друкарство. – 2003. – № 1. – С. 92–95; Юрій Медведев у співпраці з редакціями енциклопедичних видань // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 12. – С. 46–49; «Чи було книгодрукування в Україні до Івана Федорова?»: (Хто ставить це запитання і як на нього відповідають) // Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 9. – С. 32–37; «Бібліотечне краєзнавство» – підручник чи наслідок надмірних амбіцій? // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 1. – С. 73–84; Вступ до книгознавства: Навч. посіб. – К., 2009.

Літ.: Шейко В., Кушнарєнко Н. Микола Андрійович Низовий – педагог, статистик друку, вчений // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 7. – С. 29–30; Микола Андрійович Низовий // Харківська державна академія культури: до 75-річчя з дня заснування / В.М. Шейко, М.В. Дяченко, Н.М. Кушнарєнко, М.М. Каністратенко. – Х., 2004. – С. 48; Микола Андрійович Низовий // Харківська державна академія культури: до 80-річчя з дня заснування: Монографія / В.М.

Шейко, М.М. Каністратенко, Н.М. Кушнарєнко та ін. – Х., 2009. – С. 38;
Низовий Микола // Солоїденко Г.І. Українська бібліотечна термінологія:
становлення та основні етапи розвитку: Монографія. – К., 2010. – С. 192–193.

І. О. Негреїчук

233. НІКОЛАЄЦЬ Ольга Григорівна [н. 22.06.1949, смт Димер Київ. обл.] – укр. бібліотекар, бібліограф, краєзнавець. Закінчила КДУ ім. Т.Г. Шевченка. Працювала методистом Вінниць. обл. орг. Т-ва охорони пам'яток історії та культури, зав. від. краєзн. л-ри Вінниць. ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва (з 1994). Вивчає, систематизує і популяризує бібліографію краю. Учасн. регіон. іст.-краєзн. конф.

Тв.: *До криниць народного слова: З досвіду роботи секції фольклору, етнографії та л-ри, що працює при правл. обл. орг. Т-ва охорони пам'яток історії та культури.* – Вінниця, 1989; *Уклін тобі, земля моя: З досвіду роботи Тиврів. район. орг. укр. Т-ва охорони пам'яток історії та культури.* – Вінниця, 1991; *Настя Присяжнюк: До 100-річчя від дня народж.: Бібліогр. покажч.* – Вінниця, 1994; *Бібліотечне краєзнавство: пошуки, досвід, проблеми // Бібліотеки на рубежі XXI століття: Матеріали обл. наук.-практ. конф.* – Вінниця, 1999. – С. 37–39; *Література про Вінницьку область за 1996–1998, 2000, 2001 роки: Бібліогр. покажч.* – Вінниця, 1997, 1999, 2000, 2001, 2002; *Гнат Трохимович Танцюра: До 100-річчя з дня народж.* – Вінниця, 2001; *Тор Неве Ланге: До 150-річчя з дня народж.* – Вінниця, 2001; *Перлини української архітектури.* – Вінниця, 2002; *Вінницькій області – 70.* – Вінниця, 2002; *Син Подільської землі, співець її краси і слави: До 90-річчя від дня народж. М.П. Стельмаха.* – Вінниця, 2002; *Створення краєзнавчих інформаційних ресурсів: здобутки та перспективи // Бібліотека в інформаційному суспільстві: пошуки гармонії, шляхи трансформації: Тези регіон. наук.-практ. конф.* – Вінниця, 2002. – С. 52–55; *Трагедія голодомору на Вінниччині 1932–1933 рр.: [Бібліогр. покажч.]*. – Вінниця, 2003.

Лім.: *Ніколаєць Ольга Григорівна // Гальчак С.Д. Краєзнавці Вінниччини: Біографії. Бібліографія.* – Вінниця, 2005. – С. 133.

234. НІКОЛЮК Лідія Іванівна [н. 02.03.1943, с. Аврамівка Монастирищ. р-ну Черкас. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила Уман. держ. пед. ін-т (1967), працювала вчителем математики в с. Мотижин Макарів. р-ну та в шк. № 137 м. Києва (1967–1974), інженер-програміст КО АСУ Всесоюз. ін-ту «Оргенергобуд» (1974–1977), в профспілк. б-ці БУТЕЦ-5 (1978), де пройшла всі щаблі бібл. науки від комплектування до обслуговування читачів. Поєднала роботу педагога з бібл. справою в освітян. б-ці шк. у м. Києві (1987). Голов. бібліограф Центр. освітян. б-ки Ін-ту змісту і методів навчання (1993), в якій започаткувала створення картотеки, складала реком.

бібліогр. списки л-ри для вчителів, бібліотекарів освітян. галузі. Наук. співроб. від. наук. бібліогр. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського АПН України (з 2000).

Тв.: Образ гетьмана України Івана Мазепи у світовій художній літературі: Анот. реком. список л-ри // Освіта України. – 1998. – 11 листоп. – С. 8; 18 листоп. – С. 7; Іван Котляревський на переправі українського красного письменства: Реком. покажч. л-ри // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 1999. – № 3. – С. 228–233; Вашуленко Микола Самойлович: До 60-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2001; Календар знаменних та пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2002–2004, 2007–2009 рр. – К., 2001–2003, 2006–2008; Нестандартний урок з української мови в загальноосвітній школі: Реком. анот. список л-ри // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2001. – № 1. – С. 189–194; ...Щоб світ озирнувся на нас: [Про НПБУ] // Рід. шк. – 2001. – № 2. – С. 49–50; Буринська Ніна Миколаївна: До 75-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2002; Варзацька Лариса Олександрівна: До 65-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2002; Загальноосвітня школа України за роки незалежності (1991–2002): Реком. бібліогр. покажч. – К., 2002. – У співавт.; Кремень Василь Григорович: До 55-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2002; Лактіонова Галина Михайлівна: До 50-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2002; Павла Іванівна Рогова – бібліограф, бібліотекознавець, директор: Біобібліогр. нарис. – К., 2002; Про рекомендаційний бібліографічний покажчик «Загальноосвітня школа за роки незалежності (1991–2001)» // Шк. світ. – 2002. – № 21/23. – У співавт.; Сухомлинська Ольга Василівна: До 55-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2002; Формування активної життєвої позиції молодого громадянина України: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2002. – У співавт.; Вчений-педагог, академік Микола Борисович Євтух: Біобібліогр. покажч. – К., 2003; Гід з громадянської освіти в Україні: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – Донецьк; К., 2003. – У співавт.; Іван Андрійович Зязюн: Педагог. Вчений. Філософ: Біобібліогр. покажч. – К., 2003. – У співавт.; Олександр Іванович Бугайов: До 80-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2003; Валентина Михайлівна Оржеховська: До 65-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2004; Іван Гнатович Єрмаков: До 55-річчя від дня народж. – К., 2004; Олексій Якович Чебикін: До 55-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2004; Професійна освіта України за роки незалежності (1991–2003 рр.): Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2004. – У співавт.; Валерій Юхимович Биков: До 60-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2005. – У співавт.; Василь Григорович Кремень – філософ, учений, освітянин, державний діяч: Біобібліогр. покажч. – К., 2005. – У співавт.; Знаменні і пам'ятні дати в галузі освіти і науки // Освіта України. – 2005. – 27 груд. – С. 4–5; Іван Дмитрович Бех: Біобібліогр. покажч. – К.; Житомир, 2005. – У співавт.; Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2006 рік // Шк. світ. – 2005. – Груд. – С. 3–48; Василь Григорович Кремень – філософ, учений, освітянин, державний діяч: Біобібліогр. покажч. – [Стер. вид.]. – К., 2006. – У співавт.; Наталія Олександрівна Талалуєва: До

60-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2006; Василь Григорович Кремень – філософ, учений, освітянин, державний діяч: Біобібліогр. покажч. – 2-ге вид., доповн. – К., 2008. – У співавт.; Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 1991–2006 рр.: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2008. – У співавт.; Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки: культурно-освітній аспект // Наук. пр. ДНПБУ ім. В.О. Сухомлинського. – К., 2009. – С. 190–199.

235. НОТКІНА Ольга Юдівна [н. 30.06.1923, м. Одеса – 09.02.2007, м. Одеса] – укр. бібліограф, бібліофіл, краєзнавець. Дружина *Фельдмана В.С.* Закінчила філол. ф-т ОДУ ім. І.І. Мечникова (1949). Працювала техніком Одес. з-ду ім. Жовтневої революції, була евакуйована в м. Рубцовськ Алтайс. краю (під час ВВВ). Працювала бібліотекарем, старш. бібліотекарем, старш. бібліографом, голов. бібліографом Наук. б-ки ОДУ ім. І.І. Мечникова (з 1950).

Тв.: *Великая Отечественная война Советского Союза (1941–1945 гг.): Рек. список лит.* – О., 1970; *Редкие издания произведений К. Маркса, Ф. Энгельса и В.И. Ленина в фондах Научной библиотеки ОГУ:* Библиогр. указ. – О., 1973; *Первая революция в России 1905–1907 гг.: К 70-летнему юбилею.* – О., 1974; *Первые рабочие организации в России: Указ. лит.* – О., 1975; *Русская нелегальная и запрещенная литература XIX века в фондах Научной библиотеки ОГУ: Аннот. указ.* – О., 1978; *Аббат Николь – первый директор Ришельевского лицея: Библиогр. указ.* // *Вісн. Одес. нац. ун-ту. Сер. Бібліотекознавство, бібліографозн., книгозн.* – О., 2007. – Т. 12, вип. 4. – С. 96–107; *Архив научной библиотеки Одесского Национального университета им. И.И. Мечникова* // *Архів. Документ. Історія. Сучасність: Зб. наук. ст. та матеріалів.* – О., 2001. – С. 62–65; *Профессор Сергей Леонидович Рубинштейн – директор Одесской Центральной Научной библиотеки* // *Ист.-библиогр. исслед.: Сб. науч. тр.* – СПб., 2002. – Вып. 9. – С. 112–119; *Вместе с ними: Очерки.* – О., 2006. – У співавт.

Літ.: *Хорошилова Н. Дуже раді зустрічі з книгами* // *За наук. кадри.* – 1975. – 7 берез.; *Циганкова А. Викладачі за партою: Лекція голов. бібліографа Наук. б-ки ОДУ О.Ю. Ноткіної на методол. семінарі* // *За наук. кадри.* – 1980. – 12 груд.; *Губарь О. Картотека воспоминаний* // *Одес. вестн.* – 1994. – 23 юля; *Кохрихт Ф. Возлюбившие книгу: [Про О.Ю. Ноткіну]* // *Слово.* – 1998. – 17 апр.; *Голяева І. «Завжди дивіться на Ольгу Юдівну...»* // *Одес. вісті.* – 2007. – 20 берез.

236. ОЛІЙНИК (Приступа) Олена Павлівна [н. 12.03.1937, с. Кізілів Буського р-ну Львів. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила Львів. культосвіт. уч-ще (1956) та КДІК (1971). Працювала бібліотекарем Новомилятин. район. б-ки для дорослих Буського р-ну (1953–1959), бібліотекарем Нестерів. (тепер – Жовків.) район.

б-ки для дітей (1959–1961), бібліотекарем у м. Новий Яричів Кам'янка-Бузького р-ну (1961–1963), методистом, зав. б-ки для дорослих Пустомитів. р-ну Львів. обл. (1961–1964), методистом, зав. МБА, зав. муз.-театр. від. (1964–1975) Львів. держ. обл. б-ки, зав. бібліогр. від. Львів. ОУНБ (1975–1995).

Тв.: *Радянська Львівщина: Краєзн. бібліогр. покажч. про обл. за 1969–1987 рр. – Л., 1970–1988; Люди трудової слави: Бібліогр. покажч. – Л., 1976. – У співавт.; Історія міст і сіл Львівської області: Бібліогр. покажч. – Л., 1977. – У співавт.; Памятники истории и культуры Львовской области: Науч.-вспом. библиогр. указ. – Л., 1986; Львівська область: Краєзн. бібліогр. покажч. про обл. за 1988–1991 рр. – Л., 1989–1992; Література про Львівську область: Поточ. бібліогр. покажч. за 1992–1995 рр. – Л., 1993–1996.*

237. ОНИЩЕНКО Олексій Семенович [н. 17.03.1933, с. Рудка Гребінків. р-ну, Полтав. обл.] – укр. філософ, культуролог, соціолог, історик, бібліотекознавець, громад. діяч. Д-р філос. наук (1975), проф. (1976), акад. НАН України (1997). Закінчив КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1956), аспірантуру Ін-ту філософії АН УРСР (1962). Був співроб. терноп. газ. «Вільне життя» (1956–1959). Проїшов шлях від мол. наук. співроб. до заст. дир. з наук. роботи Ін-ту філософії АН УРСР (1962–1978). Дир. Міжреспублік. філ. Ін-ту наук. атеїзму Акад. суспіл. наук при ЦК КПРС у Києві (1978–1991), ген. дир. НБУВ (з 1992). Одночасно веде наук. і наук.-організац. роботу у Відні історії, філософії та права НАН України – спершу як заст. акад.-секретаря, з 1998 р. – як акад.-секретар. Брав участь у розробці концепцій ідеології державотворення, формування інформ., громадян. суп-ва, реформи політ. системи, держ. інформ. політики, розвитку гуманіт. сфери. Розробив концепцію розвитку НБУВ, яка сприяла перетворенню її на загальнодерж. наук.-інформ. комплекс, н.-д. установу, що на загальнонац. рівні визначає інтеграц. розвиток книго-, бібліотеко- та бібліографознавства як іст. дисциплін в умовах переходу до інформ. суспільства та готує кадри вищої кваліфікації. Під керівництвом та за участю О. було розроблено концепцію нац. бібліографії України (разом з В.Ю. Омельчуком), теорет. та методол. основи укр. бібліогр. репертуару (спільно з В.С. Чижиком), створено систему покажч. сер. «Національна бібліографія України» на базі автоматиз. процесів їх укладання, підготовлено «Історію Національної академії наук України» (в 4 т.), «Історію Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського» (в 2 т.; 1992–2002). О. – авт. і співавт. більше 300 наук. пр., у тому числі 17 моногр. Очолує редкол. журн. «Бібліотечний вісник» і зб. наук. пр. «Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития», «Наукові праці НБУВ». Чл. редкол. журн.: «Вища освіта України», «Вісник НАН України», «Київська старовина», «Наука та наукознавство», «Східний світ», щорічника «Українсько-македонський науковий збірник», е

заст. голов. ред. Українського реферативного журналу «Джерело» та ін. Член числен. наук. т-в і громад. орг.: Атестац. колегії М-ва освіти і науки України, Колегії Держ. ком. телебачення і радіомовлення України, Нац. коміс. з питань закордон. українців, Міжнар. ком. славістів, Координац. ради Некомерц. партнерства «Бібліотечна асамблея Євразії», Укр. Міжнар. ком. з питань науки і культури, Філосо. т-ва України, Іст. т-ва Нестора Літописця; голова Інформ.-бібл. ради НАН України, Ради дир. наук. б-к та інформ. центрів акад. наук, Укр. ком. славістів, президент Асоц. б-к України тощо. Засл. діяч науки і техніки України (1983). Нагородж. орденом «Знак Пошани» (1981), відзнакою Президента України – орденом «За заслуги» III ступеня (1998), орденом князя Ярослава Мудрого IV ступеня (2008), орденом Української православної церкви преподобного Нестора Літописця II ступеня (2008). Лауреат Держ. премії України в галузі науки і техніки (2008).

Тв.: Каталоги – інформаційне ядро бібліотек: (Роль і значення в період комп'ютеризації) // Бібл. вісн. – 1997. – № 6. – С. 6–7; Наукова діяльність Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського // Бібл. вісн. – 1998. – № 3. – С. 6–13. – У співавт.; Історія Центральної бібліотеки України ім. В. Вернадського, 1918–1941. – К., 1998. – У співавт.; Бібліограф Лілія Беляєва // Бібл. вісн. – 1998. – № 2. – С. 26–32. – У співавт.; Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського в 1918–1998 рр.: основні етапи розвитку // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 5–18. – У співавт.; Директор бібліотеки Людмила Ковальчук // Бібл. вісн. – 1999. – № 1. – С. 35–37. – У співавт.; Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського – 80 років: здобутки і перспективи // Бібл. вісн. – 1999. – № 1. – С. 6–9; Любов Андріївна Дубровіна – сучасний історик, книгознавець, джерелознавець, діяч бібліотечної та архівної справи // Бібл. вісн. – 2000. – № 5. – С. 16–26; Наукове освоєння тисячолітньої літописної та книжкової спадщини (в НАН України та НБУВ) // Наук. пр. НБУВ. – К., 2000. – Вип. 3. – С. 6–12; Основні підсумки наукової діяльності Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1999) // Бібл. вісн. – 2000. – № 2. – С. 6–15. – У співавт.; Український реферативний журнал «Джерело» – кроки розвитку // НТГ. – 2001. – № 1/2. – С. 24–28. – У співавт.; Асоціація бібліотек України: етапи становлення та розвитку // Бібл. вісн. – 2002. – № 5. – С. 24–30. – У співавт.; Доля бібліотеки Оссолінеум в історії України та Польщі у документах 1945–1946 рр.: повертаючись до питання спільної історико-культурної спадщини // Бібл. вісн. – 2002. – № 2. – С. 2–22. – У співавт.; Бабич Василь Степанович: [Корот. біогр. довідка] // ЕСУ. – К., 2003. – Т. 2. – С. 22–23; Бабич Євдокія Кононівна: [Корот. біогр. довідка] // ЕСУ. – К., 2003. – Т. 2. – С. 24; В.І. Вернадський і його внесок у заснування та розвиток Національної бібліотеки Української держави // Екологія довкілля та безпека життєдіяльності. – 2003. – № 1. – С. 34–43; В.І. Вернадський та його внесок у заснування та розвиток Національної бібліотеки Української Держави // Бібл. вісн. – 2003. – № 2. – С. 2–9; Історія Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, 1941–1964. – К., 2003. – У співавт.; Международная ассоциация академий наук: стратегия информационно-библиотечного сотрудничества // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования,

тенденції розвитку. – К., 2003. – Вып. 2. – С. 3–13; Міжнародна асоціація академій наук: стратегія інформаційно-бібліотечного співробітництва // Бібл. вісн. – 2003. – № 2. – С. 42–46; Национальная библиотека Украины имени В.И. Вернадского как многопрофильный научно-исследовательский центр // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития. – К., 2003. – Вып. 2. – С. 15–39. – У співавт.; Розвиток соціогуманітарних досліджень у Національній академії наук України 1999–2003. – К., 2003. – У співавт.; 85 років Національної академії наук України: Історія формування вітчизн. комплексу фундамент. науки // Вісн. НАН України. – 2004. – № 1. – С. 15–22; Бібліотечна справа в Україні ХХ ст.: 1917–1931 рр. // Бібл. вісн. – 2005. – № 3. – С. 3–16. – У співавт.; Бібліотечна справа в Україні наприкінці ХІХ – у 10-х роках ХХ ст.: стан і основні напрями розвитку // Бібл. вісн. – 2005. – № 2. – С. 3–13. – У співавт.; Бібліотечна справа в Україні у ХХ ст.: 30–50-ті роки // Бібл. вісн. – 2005. – № 4. – С. 3–16. – У співавт.; Организация всеукраинского библиографического диалога на основе виртуальной библиографической лаборатории // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития. – К., 2005. – Вып. 3. – С. 5–8. – У співавт.; Організація всеукраїнського бібліографічного діалогу на основі віртуальної бібліографічної лабораторії // Наук. пр. НБУВ. – 2005. – Вып. 14. – С. 169–173; Головна академічна бібліотека України (Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського) в контексті ХХ ст. // Наук. пр. НБУВ. – 2006. – Вып. 15. – С. 11–21. – У співавт.; Інформаційні складові розвитку української державності і громадянського суспільства // Правова держава: Щорічник наук. пр. – К., 2006. – Вып. 17. – С. 509–512; Роль М. П. Василенка у формуванні концепції та заснуванні Національної бібліотеки Української держави // Вісн. НАН України. – 2006. – № 6. – С. 17–25; Національна академія наук України: проблеми розвитку та входження в європейський науковий простір: Монографія. – К., 2007; Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: історія, сучасний стан, проблеми та завдання // Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність: Зб. ст. – К., 2007. – С. 5–25; Історія Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, 1965–1991. – К., 2008. – У співавт.; Національна академія наук України, 1918–2008: До 90-річчя від дня заснування. – К., 2008. – У співавт.; Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті. – К., 2009. – У співавт.

Літ.: Onyshchenko Oleksij Semenovych // *The International Directory of Distinguished Leadership*. – Raleigh (NC, USA), 1998; Олексій Семенович Онищенко // *Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі*. – К., 1999. – С. 105–106; Онищенко Алексей Семенович // *Кто есть кто в библиотечной сфере России и СНГ*. – М., 1999. – С. 167; Генеральному директору Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського академіку НАН України О.С. Онищенко – 70 років: [Ред. ст.] // Бібл. вісн. – 2003. – № 7. – С. 45; Дубровіна Л. Генеральному директору Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського академіку НАН України О.С. Онищенко – 70 років! // Бібл. планета. – 2003. – № 7. – С. 39–40; Дубровіна Л. У творчому пошуку // Пам'ять століть. – 2003. – № 1. – С. 112–114; Олексій Семенович Онищенко:

Матеріали до біобібліогр. / Уклад.: Т.В. Добко, А.Л. Панова. – К., 2003; Солонська Н.Г. Академік Олексій Онищенко – учений, організатор науки, культуролог, бібліотекознавець: До 70-річчя від дня народж. // Архівознавство, археографія, джерелознавство: Зб. наук. пр. – К., 2003. – Вип. 6. – С. 189–207; Тронько П.Т. Діяльність ученого у бібліотечній галузі та бібліотечно-інформаційній сфері сучасного суспільства // Олексій Семенович Онищенко: Матеріали до бібліогр. – К., 2003. – С. 5–14; Онищенко Олексій Семенович // Палій В.М., Храмов Ю.О. Національна академія наук України, 1918–2008: Персон. склад. – 5-е вид., доповн. і виправл. – К., 2008. – С. 77; Ювілей відомого вченого Олексія Семеновича Онищенка // Часопис Київ. ун-ту права. – 2008. – № 1. – С. 210–211; Про присудження Державної премії України в галузі науки і техніки 2008 року Онищенко Олексію Семеновичу – академікові Національної академії наук України, генеральному директорові Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: [Витяг з Указу Президента України № 1121/2008 від 1 груд. 2008 р.] // Уряд. кур'єр. – 2008. – 2 груд.; Бібл. планета. – 2009. – № 1. – 2-га с. обкл.

238. ОСТАПЕНКО Світлана Миколаївна [н. 10.10.1950, хут. Запоріжжя Харк. обл.] – укр. бібліограф, музикант. Закінчила диригент.-хор. від-ня Харк. культ.-освіт. уч-ща (1970). Працювала методистом по жанрах у різних р-нах Харківщини, керівником хору дит. муз. шк. № 8 м. Харкова. Закінчила бібл. ф-т ХДІК (1977). Працювала голов. бібліографом сектору «Газетні літописи» у Книжк. палаті УРСР (Харків), з 1983 по 2005 р. – у наук.-метод. від., від. реком. бібліографії (зараз наук.-бібліогр. від.) у ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ). Упорядник серій покажчиків: «Мистецтво – народу», «Культура і побут народів України».

Тв.: Методичні рекомендації бібліотекам по пропаганді літератури до виборів у Верховну Раду СРСР. – К., 1984. – У співавт.; Українське образотворче мистецтво дореволюційного періоду: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1984; Велика Вітчизняна війна в українському образотворчому мистецтві: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1985; Кіномистецтво Радянської України: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1985; Українська образотворча Ленініана: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1985; Клуб і художня самодіяльність України: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1987; Образ В.І. Леніна в українській радянській літературі: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1987. – У співавт.; Образ сучасника в українському образотворчому мистецтві: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1987; Українська народна пісня: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1987; Соціально-активний герой у радянському кіно: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1988; Український драматичний театр: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1988; Народна творчість України: (Декор.-приклад. мистец.): Реком. бібліогр. покажч. – К., 1989; Т.Г. Шевченко і його герої в музиці та образотворчому мистецтві: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1989; Художня література. Критика. Літературознавство.: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1989; 1991; 1998; 2001–2005; Українська література у процесі суспільного оновлення:

Реком. бібліогр. покажч. – К., 1990; Бібліографічна модель ядра фонду ЦБС з питань українського мовознавства, літературознавства та мистецтвознавства. – К., 1991–1995. – Вип. 1–5. – У співавт.; Мистецтво ... (на сторінках українських видань): Реком. бібліогр. покажч. – К., 1991–1995. – Вип. 1–5; Народна пісня – злет душі людської: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1992. – У співавт.; Повернуті імена: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1993. – Вип. 1.; Бібліографічна модель ядра фонду ...: Народна творчість та етнографія. Фольклор України: [Тип. кат.] – К., 1994. – У співавт.; Духовна культура українського народу: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1994; Матеріальна культура українського народу: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1996; Етнічні спільноти України: Етногр. особливості: Реком. бібліогр. покажч. – К., 2000; Україна в етнонаціональному вимірі: Реком. бібліогр. покажч. – К., 2001; Українці в Російській Федерації: Бібліогр. покажч. – К., 2004. – У співавт.; Знаменні дати: Календар-2006. – К., 2006. – У співавт.

С. С. Савченко

339. ОСТАПЧУК (Гуч) Юлія Анатоліївна [н. 12.06.1981, м. Рівне] – укр. бібліограф, бібліографознавець. Закінчила РДГУ за фахом бібліотекар-бібліограф (2006). Працювала бібліографом у Наук. б-ці РДГУ (2004–2008), аспірантка РДГУ (з 2007), викладач каф. бібліотекознавства і бібліогр. РДГУ (з 2010). Працює над канд. дис. за темою: «Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки вищого навчального закладу». Авт. 12 наук. публ.

Тв.: Використання довідково-бібліографічного апарату в бібліотеці РДГУ // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 20–22 квіт. 2006 р. – Рівне, 2006. – С. 19–22; Психосоціальний розвиток особистості: формування життєвих перспектив: Бібліогр. список л-ри. – Рівне, 2007. – У співавт.; Довідково-пошуковий апарат бібліотек ВНЗ – важлива складова якісного інформаційного забезпечення навчального та наукового процесів // Бібліотека вищого навчального закладу в контексті сучасності: Зб. матеріалів наук.-практ. конф., 28 серп. 2008 р. – Рівне, 2008. – С. 24–29; Історіографія довідково-бібліографічного апарату бібліотеки (праці загального змісту) // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 25–27 лют. 2008 р. – Рівне, 2008. – С. 21–26; Поняття «довідково-бібліографічний апарат» та його місце в бібліотеці як системі // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – № 10. – С. 12–15; Довідково-бібліографічний чи довідково-пошуковий апарат: до визначення головного інструмента бібліографічної діяльності бібліотеки // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: Зб. наук. пр. – К., 2009. – Вип. 3. – С. 126–139; Обґрунтування терміна «довідково-бібліографічний апарат бібліотеки» // Бібл. вісн. – 2009. – № 4. – С. 33–37; Розвиток визначення "довідково-бібліографічного апарату бібліотеки" // Звітна наук. конф. викл., аспірантів, співроб. і студ. РДГУ, 24–26 лют. 2009 р. – Рівне, 2009. – С. 22–24; Сучасний стан і перспективи розвитку краєзнавчих каталогів та

картотек бібліотек вищих навчальних закладів // Державна історична бібліотека України: історія, сучасність, майбутнє: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., приуроч. до 70-річчя заснування Держ. іст. б-ки України. – К., 2009. – С. 135–137; Бібліографічні картотеки та бази даних бібліотек вищих навчальних закладів // Вісн. Книжк. палати. – 2010. – № 9. – С. 15–20; Визначення понять "віртуальний довідково-бібліографічний апарат" й "електронний довідково-бібліографічний апарат" бібліотеки // Наук. пр. НБУВ. – К., 2010. – Вип. 28. – С. 200–206; Термінологічні питання бібліографічних картотек // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: Зб. наук. пр. – К., 2010. – Вип. 4. – С. 118–130.

Лім.: Остапчук (Гуч) Юлія Анатоліївна // Покликання – бібліотекар: До 40-річчя вищої бібліотечної освіти у Рівному. – Рівне, 2011. – С. 170–172.

240. ПАВЛЕНКО (Горбоконець) Раїса Іванівна [н. 15.01.1937, с. Гільці Чорнухин. р-ну Полтав. обл.] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. Навчалась на іст. ф-ті КДУ (1954–1957), ХДБІ (1957–1962). Труд. діяльн. розпочала в ДНМБ МОЗ УРСР (нині НМБУ), де працює і донині. Працювала на посадах: бібліотекар від. обслуговування читачів (з 1958), старш. бібліотекар довідк.-реферат. від. (з 1961), голов. бібліограф від. бібліографії (з 1964), зав. від. мережі мед. б-к (1966), голов. бібліограф, згодом – заст. зав. від. бібліографії (1967), заст. дир. з наук. роботи (з 1971), дир. (з 1975). Навчалася в Центр. ін-ті підвищення кваліфікації керівних працівників з питань патентознавства (1973–1976), Київ. курсах інозем. мов (1975–1977). Понад 20 років працювала Головою держ. екзаменац. коміс. бібл. ф-ту КДІК. Творч. доробок становить понад 150 наук. пр. В колі інтересів П. – майже всі напрями бібліотеко- та книгознавства, суміж. наук: інформатики, культурології, суспільствознавства. Як бібліограф працювала над створенням картотеки «Охорона здоров'я України», бібліогр. посіб. «Здравоохранение Киева и Киевской области Украинской ССР» (1974), «Медицинские работники Украинской ССР, удостоенные почетных званий» (1976). П. – ініціатор та наук. керівник проекту «Медична біографістика». Авт. низки іст. розвідок, присвяч. укр. медикам. Учасн. Міжнар. бібл. форумів в Польщі, Німеччині, Канаді, США, Нідерландах, Великобританії, Італії та ін. Постійна учасн. і доповідач на щоріч. Міжнар. конф. «Бібліотеки та інформаційні ресурси в сучасному світі науки, культури, освіти і бізнесу», (Крим, 1993–2006). Депутат двох скликань Ленін. район. ради нар. деп. м. Києва (1982–1986). П. – радник уряд. канад.-укр. мед. проекту «Освіта» (1993–1999), чл. редкол. часописів: «Медицинские вести», «Журнал практического врача», «Інфекційні хвороби», «Практична медицина», «Лікарський збірник» НТШ у Львові, «Бібліотечний вісник», «Будьмо здорові»; чл. Президії, віце-президент УБА, голова культ.-

мас. комісії Центр. ком. профспілки працівників охорони здоров'я України. Засл. працівник культури УРСР (1980). Нагородж. орденом Труд. Червон. Прапора (1986), медаллю та Почес. грамотою АМН України (2005), орденом княгині Ольги III ступеня (2001), II ступеня (2007), почес. грамотами: М-ва охорони здоров'я України (1975, 2000, 2006), ВР УРСР (1980), КМ України (2005), значком «Отличник здравоохранения» (1970), медалями «За доблестный труд» (1970), «В память 1500-летия Киева» (1982), «Ветеран труда» (1984), Н.К. Крупской (1986),

Тв.: *Здравоохранение Киева и Киевской области Украинской ССР: Библиогр. указ. лит. (1918–1972).* – К., 1974. – У співавт.; *Медицинские работники Украинской ССР, удостоенные почетных званий: Библиогр. материалы.* – К., 1976. – У співавт.; *Стражеско Николай Дмитриевич: К 100-летию со дня рожд.: Библиогр. указ.* – К., 1976. – У співавт.; *Общая характеристика библиографических источников историко-медицинских исследований // Актуальные вопросы истории медицины в Украинской ССР.* – К., 1978. – С. 46–53; *Республиканская научная конференция по библиотечно-библиографическому обеспечению медицинской науки и здравоохранения на Украине // Совет. библиотековедение.* – 1981. – № 3. – С. 120–121; *Библиографическая информация по медицине и здравоохранению на Украине // Роль службы научной медицинской информации в реализации системы мер, направленных на увеличение продолжительности жизни и трудовой активности людей.* – К., 1982. – С. 11–116. – У співавт.; *Библиотечно-библиографическая ориентация специалистов-медиков // Науч. и техн. б-ки СССР.* – 1984. – № 3. – С. 5–7. – У співавт.; *Система информационно-библиографического обслуживания медицинских работников в условиях взаимодействия библиотек // Рациональное размещение и использование библиотечных ресурсов в УССР.* – К., 1987. – С. 60–66; *Медицинские работники Украинской ССР, удостоенные почетных званий: Библиогр. указ. (1976–1987).* – К., 1988. – У співавт.; *Медицинские работники Украинской ССР в Великой Отечественной войне: Список лит. (1941–1987) // Медицина в солдатской шинели, 1945–1990.* – К., 1989. – С. 297–316. – У співавт.; *Бібліографічні показники з історії медицини в Українській РСР // III конгр. Світової федер. укр. лікар. т-в: Тези доп.* – К.; Л., 1990. – С. 25. – У співавт.; *Памятные историко-медицинские места г. Киева (к 150-летию Киевского медицинского института).* – К., 1990. – У співавт.; *Информационно-библиографическое обеспечение историко-медицинских исследований на Украине // Библиотека – информатизация – наука: Тез. докл.* – К., 1991. – Ч. 1. – С. 7–78; *Система бібліотечно-інформаційного забезпечення спеціалістів-медиків // Наук. пр. НБУВ.* – К., 2000. – Вип. 5. – С. 6–12; *Участь медичних бібліотек у відтворенні історії медицини України // Вісн. Книжк. палати.* – 2000. – № 5. – С. 15–17. – У співавт.; *Система бібліотечно-інформаційного забезпечення спеціалістів-медиків України в єдиному інформаційному просторі // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: 7-я Международ. конф. «Крым 2000»: Материалы конф.* – Симф., 2000. – Т. 1. – С. 84–86; *Цей книжковий осередок є енциклопедією цивілізації: До 70-річчя ДНМБ // Здоровье Украины.* – 2000. – №

11. – С. 25; Міжнародні зв'язки Державної наукової медичної бібліотеки як фактор росту інформаційного потенціалу медичної галузі // Бібліотеки и асоціації в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: 8-я Междунар. конф. «Крым 2001»: Материалы конф. – М., 2001. – Т. 1. – С. 74–77. – У співавт.; Державна наукова медична бібліотека в системі охорони здоров'я України // Державна наукова медична бібліотека: (До 70-річчя заснування). – К., 2002. – С. 11–26. – У співавт.; Бібліографія медична // ЕСУ. – К., 2003. – Т. 2. – С. 627–628; Нові надходження до Державної наукової медичної бібліотеки. Надходження нових іноземних книг з проблематики ВІЛ-інфекції та СНІДу до фонду ДНМБ // Мед. всесвіт. – 2003. – № 1. – С. 186–187; Система забезпечення Государственной научной медицинской библиотекой Украины информационно-библиографического потенциала отрасли // Бібліотеки и асоціації в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: 10-я юбил. междунар. конф. «Крым 2003»: Тр. конф. – М., 2003. – Т. 3. – С. 881–884. – У співавт.; Медичні бібліотеки України в дзеркалі статистики (за даними 2003 р.) // Демографічна та медична статистика України у ХХІ столітті: Матеріали конф. – К., 2004. – С. 194–197. – У співавт.; Пучковська Надія Олександрівна (1908–2001 рр.) // Жінки в історії України. – К., 2005. – У співавт.; Державна наукова медична бібліотека – 75 років діяльності на ниві охорони здоров'я: з минулого в майбутнє // Наукові медичні бібліотеки – пріоритети розвитку і перспективи: Матеріали наук.-практ. конф. – К., 2006. – С. 3–13; Національна наукова медична бібліотека України в системі охорони здоров'я // Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність: Зб. ст. – К., 2007. – С. 41–57.

Літ.: Віденський Ю. Мета й зв'язка Раїси Павленко // Мед. газ. України. – 1997. – № 2. – С. 8; Павленко Раїса Іванівна // Хто є хто в Україні, 1997. – К., 1997. – С. 194; Раїса Павленко // Бібл вісн. – 1997. – № 1. – [2-а с. обкл.]; Раїса Іванівна Павленко // Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі. – К., 1999. – С. 107–108; Раїса Іванівна Павленко – бібліотекознавець, бібліограф, директор: Біобібліогр. нарис / Уклад. О. Згурська. – К., 2000; Віденський Ю. Покликання Раїси Павленко // Ваше здоров'я. – 2001. – 14 груд. – С. 12; Павленко Раїса Іванівна // Кто есть кто в библиотечно-информационном мире России и СНГ. – М., 2001. – Т. 2. – С. 487–488; Павленко Раїса Іванівна // Жінки України: Біогр. енциклопед. слов. – К., 2001. – С. 329; Павленко Раїса Іванівна // Київський літопис ХХІ століття. Визначні імена та підприємства України. – К., 2001. – С. 156; Павленко Раїса Іванівна // Імена України: Біогр. щорічник, 2001. – К., 2002. – С. 412–413; Павленко Раїса Іванівна // Кияни: Біогр. слов. – К., 2004. – С. 276; Павленко Раїса Іванівна // Київ: Іст.-біогр. енциклопед. довід. – К., 2007. – С. 867; [Про нагородж. орденом княгині Ольги II ступеня Павленко Раїси Іванівни: Витяг із Указу Президента України № 919/2007 від 26 верес. 2007 р.] // Бібл. планета. – 2007. – № 4. – 2-га с. обкл.

241. ПАВЛЮК Ігор Зиновійович [н. 01.01.1967, с. Ужова Рожищен. р-ну Волин. обл.] – укр. літературознавець, письменник, бібліограф. Канд. філол. наук (з 1996). Доктор наук із соц. комунікацій (2009). Закінчив ЛДУ ім. І. Франка, ф-т журналістики (1992). Працював кореспондентом від. сіл. госп-ва Ківерців. район. газ. (1986–1987) «Ленінським шляхом» (Волин. обл.), зав. від. реліг. газ. (1992–1993) «Успенська вежа» (Львів), мол. наук. (1993), наук. співроб. (1997–2004) від. дослідж. укр. періодики НДЦ преси при ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України. Працював викладачем ЛНУ ім. І. Франка, старш. наук. прац. Ін-ту франкознавства цього ж ВНЗ, кер. літ. студії «Франкова кузня» при ньому. В Ін-ті журналістики КДУ ім. Т.Г. Шевченка захистив канд. дис. за темою: «Митець – Влада – Преса: історико-типологічний аналіз». Перебував у США (1999, 2000). Мав там кілька творч. вечорів, працював у НТШ у Нью-Йорку, в б-ці Гарвард. ун-ту, у Нью-Йоркській публічній бібліотеці, де збирав матеріал для майбут. кн., зокрема «Діагностика і прогностика брехні» (Л., 2003). Захистив докт. дис. за темою: «Українськомовна легальна преса Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя 1917–2000 років як структурна частина загальнонаціонального інформаційного простору». Нині П. – старш. наук. співроб. від. укр. л-ри ХХ ст. ІЛ ім. Т. Шевченка НАН України (м. Київ), професор Нац. ун-ту «Острозька академія» (м. Острог), член редкол. журн. «Терен», «Золота пектораль», «Дзвін». Авт. близько 300 есеїст., проз., поет., публіцист., наук. публікацій, серед яких, зокрема, кн. лірики: «Острови юності» (1990), «Нетутешній вітер» (1993), «Голос денного Місяця» (1994), «Скляна корчма» (1995), «Алергія на вічність» (1999), «Стихія» (2002), «Чоловіче ворожіння» (2002), моногр.: «Митець – Влада – Преса: історико-типологічний аналіз» (1997), «Українська легальна преса Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя 1917–1939, 1941–1944 рр.» (2001), кн. прози: «Біографія дерева племені поетів» (2003), драматургії: «Літаючий казан» (2003). П. є ред., ред.-упоряд., рецензентом худож., наук. та наук.-популяр. кн., одним із репрезентантів літ.-культур. явища в Україні наприкінці 1990-х рр. під назвою «позадесятництво», учасн. кількох літ. збірок, антол., серед яких: «Боян» (1993), «Антологія української поезії другої половини ХХ сторіччя» (2001), «Позадесятники» (1999) та «Позадесятники-2» (2000). Чл. приймал. коміс. Нац. спілки письм. України, чл. ради Львів. обл. орг. Нац. спілки письм. України, чл. Чернів. інтелект. центру, чл. редкол. літ. журн. «Терен», зав. від. поезії літ. журн. «Сова». Член Нац. спілки письм. України. Лауреат Нар. Шевченк. премії, всеукр. літ. премій ім. В. Симоненка (1995), ім. Б. Нечерди, ім. М. Шашкевича, ім. Г. Сковороди, Міжнар. літ. премії «Тріумф».

Тв.: Володимир Оскілко у полемічному висвітленні преси (1926 р.) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. другої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів-Житомир, 21–22 груд. 1994 р. – Л.; Житомир, 1994. – С. 185–189; Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. – Л., 1994. – Вип. 1; 1998. – Вип. 5; 1999. – Вип. 6; 2000. – Вип. 7, 8; 2001. – Вип. 9; 2002. – Вип. 10. – У співавт.; Українська журналістика в іменах: Матеріали

до енциклопед. слов. – Л., 1994–2003. – Вип. 1–10. – У співавт.; Митець для мистецтва: перехідність станів і моральний вибір (за матеріалами преси 20-х – кінця 80-х рр. ХХ ст.) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. третьої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 22–23 груд. 1995 р. – Л., 1995. – С. 197–200; Українські часописи Волині, Полісся, Холмищини та Підляшшя (1917–1939 рр.): Анот. покажч. – Л.; Луцьк, 1997; Періодика Західної України 20–30-х рр. ХХ ст.: Матеріали до бібліогр. – Л., 1998. – Т. 1; 1999. – Т. 2; 2000. – Т. 3; 2003. – Т. 5. – У співавт.; Проблеми нацменшин в українській пресі Волині, Полісся, Холмищини та Підляшшя 20–30 рр. ХХ ст. // Національні меншини Правобережної України: історія і сучасність: Наук. зб. – Житомир, 1998. – Т. 18. – С. 15–17; Кооперативна преса Волині, Полісся, Холмищини та Підляшшя (1917–1939 рр.) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. п'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 27–28 листоп. 1998 р. – Л., 1999. – С. 72–77; Освітні часописи Волині, Полісся, Холмищини та Підляшшя 1917–1939 рр. // Пробл. пед. технологій. – Луцьк, 1999. – Вип. 4. – С. 11–19; Проблеми славістики: Наук. часопис. – Луцьк, 1999. – Ч. 3/4; 2000. – Ч. 2; 2001. – Ч. 1. – У співавт.; Патріотична та антибільшовицька українська преса Волині, Полісся, Холмищини та Підляшшя (1917–1939 рр.) // Зап. ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л., 2000. – Вип. 7/8. – С. 332–357; Преса Волині, Полісся, Холмищини та Підляшшя періоду Української Народної Республіки // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. шостої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 11–13 трав. 2000 р. – Л., 2000. – С. 116–124; Проблеми нацменшин в українській пресі Волині, Полісся, Холмищини та Підляшшя 20–30-х років ХХ століття // Зб. пр. каф. наук. преси. – Л., 2001. – Вип. 4/6. – С. 128–135; Українська легальна преса Волині, Полісся, Холмищини та Підляшшя 1917–1939, 1941–1944 рр. – Л., 2001; Українська легальна преса Холмищини та Підляшшя (1941–1944) // Зап. ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л., 2002. – Вип. 9/10. – С. 187–194; Українська преса Волині періоду становлення демократичної держави (1990–2000 рр.): замість висновків // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. сьомої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 17–18 трав. 2002 р. – Л., 2002. – С. 541–546; Українська преса Волині 1990-х років: проблеми друку і стилю // Видавнича галузь і кадри: досягнення, проблеми, перспективи. – Л., 2002. – С. 97–101; Українські часописи Львова 1848–1939 рр.: Іст.-бібліогр. дослідж.: У 3 т. – Л., 2002. – Т. 2: 1901–1919 рр.; 2003. – Т. 3, кн. 1: 1920–1928 рр. – У співавт.; Українська преса Волинської області, 1939–1941, 1944–2000 рр. – Луцьк, 2004; Хрестоматія української легальної преси Волині, Полісся, Холмищини та Підляшшя, 1917–1939, 1941–1944. – Луцьк, 2006. – У співавт.

Літ.: Ігор Зиновійович Павлюк: Автобіографія: Бібліогр. пр. // Науково-дослідний центр періодики (1993–2003 рр.). – Л., 2003. – Т. 2: Постаті. – С. 143–167; Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: Покажч. вид. б-ки та л-ри про її діяльн. (2001–2005). – Л., 2007. – Про Павлюка І.З. див. імен. покажч., с. 278; Пухонська О. Творчість Ігоря Павлюка: Проблематика та тропіка: Монографія. – Луцьк, 2010.

242. ПАВЛЮК Микола Володимирович [16.10.1920, м. Одеса – 01.04.1978] – укр. бібліограф. Закінчив філол. ф-т ОДУ ім. І.І. Мечникова (1947) та аспірантуру в ЛДУ ім. І. Франка (1951). Працював доц., зав. каф. рос. мови, дир. наук. б-ки ОДУ ім. І.І. Мечникова.

Тв.: *Бібліографія праць про життя і діяльність професора Одеського (Новоросійського) університету Віктора Івановича Григоровича.* – О., 1953; *Періодичні видання Одеського (Новоросійського) університету //*

Пр. ОДУ ім. І.І. Мечникова. – 1957. – Вип. 1. – С. 7–30; *Научно-библиографическая и справочно-информационная работа Научной библиотеки Одесского государственного университета им. И.И. Мечникова // Юбилейная сессия Научной библиотеки ОГУ, посвященная 50-летию университета: Тез. докл.* – Саратов, 1959. – С. 49–55.

Літ.: *Друзь І. Невтомний трудівник М.В. Павлюк – 50 років // За наук. кадри.* – 1970. – 15 жовт.; *Микола Володимирович Павлюк // За наук. кадри.* – 1978. – 7 квіт.; *Микола Павлюк (1920–1978) // Мовознавство.* – 1978. – № 4. – С. 96; *Николай Владимирович Павлюк: Метод. материалы к спецкурсу «Русисты Одесского университета» / Сост. В.Ф. Шишов; Отв. ред. Ю.А. Карпенко.* – О., 1980.

243. ПАЛАЩИНА Ніна Андріївна [н. 26.06.1952, м. Адотимово Сахалін. обл. РФ] – укр. бібліотеко- та бібліографознавець. Закінчила КДК за фахом бібліотекознавство і бібліографія (1975).

Працювала у від. наук.-техн. інформації галуз. н.-д. ін-тів, здійснюючи інформ.-бібліогр. забезп. наук. дослідж. та розробок у галузі природн. та техн. наук (1975–1991). В НПБУ – на посаді провід. бібліографа (1991), голов. бібліографа (1996) інформ.-бібліогр. від., здійснювала інформ.-бібліогр. забезп. наук. дослідж. держ. діячів України, деп. ВР України, провід. фахівців МКіМ України (1992–2000). В ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського працювала на посаді зав. сектору аналіт.-реферат. інформації галуз. наук.-інформ. центру (2001), з 2002 – зав. від. наук. інформ.-бібліогр. діяльн. З ініціювала розроб. нормат. і технол. док., які регламентують діяльн. від., наук. ред. сист. картотеки статей із період. видань та створення допом. апарату до неї – алфавіт.-предм. покажч. (2003). Започаткувала і розробила систему бібліогр.-довідк. апарату ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, створила низку сист. картотек, банк письм. бібліогр. довідок тощо. П. – авт. ст. і дослідж. з історії становлення та розвитку бібл. справи на теренах України і Росії; уклад. наук.-допом. і персон. бібліогр. покажч.; наук. ред. інформ. та реком. бібліогр. списків на виконання положень нац., галуз., держ. прогр.

Тв.: *Політичні партії, громадські організації і рухи в Україні: Сучас. стан: Бібліогр. письм. довідка, 1977–2002 рр.* – К., 2002. – У співавт.; *Національно-культурне відродження українців РСФРР у 20-і роки ХХ століття: (За матеріалами журн. «Новим Шляхом», 1927–1929 рр., позачерг. номер 1930 р.) // Рід. шк.* – 2003. – № 2. – С. 29–31. – У співавт.; *Польський педагог-гуманіст Януш Корчак (1878–1942): До 125-річчя з дня народж.: Біобібліогр. покажч.* – К., 2003. – Авт. проекту та відп. за вип.; *Віталій*

Станіславович Журавський: Біобібліогр. покажч. – К., 2005. – У співавт.; Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського – головний інформаційний центр освітянської галузі з педагогіко-психологічних питань та науково-методичний центр бібліотек освітянської мережі (2000–2004): Інформ.-бібліогр. бюл. – К., 2004. – У співавт.; Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського: п'ять років діяльності (2000–2004): Наук.-допом. покажч. – К., 2005. – У співавт.; Наукове інформаційно-бібліографічне забезпечення інноваційних напрямків освітянської галузі // Наук. пр. НБУВ. – К., 2005. – Вип. 14. – С. 481–492; Наукове інформаційно-бібліографічне забезпечення інноваційних напрямків освітянської галузі // Вісн. Книжк. палати. – 2005. – № 2. – С. 34–36; Огляд офіційних документів з розвитку бібліотечної справи в Україні, надрукованих у «Збірнику наказів НКО УСРР» (1934–1936 рр.), «Збірнику наказів НКО УРСР» (1937–1938 рр.), «Збірнику наказів та розпоряджень НКО УРСР» (1939–1941 рр.). – К., 2005. – Девон. рукопис.; Бібліографічна діяльність ДНІБ України ім. В.О. Сухомлинського // Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 6. – С. 18–20. – У співавт.

Р. С. Жданова

244. ПАЛИВОДА (Полінко) Ніна Андріївна [н. 14.04.1938, м. Славута Хмельниц. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила Миколаїв. технікум культосвіт. працівників (1959) та ХДІК (1967). Працювала зав. Судів. сіл. б-кою (1959–1960), бібліотекарем (1961–1974), старш. бібліотекарем (1974–1981), зав. сектору інформ. обслуговування читачів (1981), зав. сектору краєзн. л-ри (1981–1985), гол. бібліографом (1985–1986), старш. бібліотекарем (1986–1991), бібліографом I категорії інформ.-бібліогр. від. (1991–1997), бібліографом I категорії (з 1997) від. краєзн. л-ри і бібліографії Миколаїв. ОУНБ ім. О. Гмирьова.

Тв.: Первомайськ: Корот. реком. список л-ри. – Миколаїв, 1977; Археологічні пам'ятки Миколаївщини: Бібліогр. покажч. – Миколаїв, 1978; Миколаївщина в піснях і віршах: Реком. список л-ри. – Миколаїв, 1979; Лауреат Республіканської комсомольської премії ім. М. Островського – Олександр Петрович Покотилов: Бібліогр. покажч. – Миколаїв, 1980; Лауреат Державної премії СРСР – Іван Михайлович Білий. – Миколаїв, 1981; Наші земляки – Герої Радянського Союзу: Бібліогр. покажч. – Миколаїв, 1984; Бібліографічні покажчики, складені обласною бібліотекою з 1965 по 1990 рр.: (Регістрац. бібліогр. покажч.). – Миколаїв, 1991; Вознесенську – 200: Бібліогр. покажч. – Миколаїв, 1995; Публікації працівників Миколаївської державної обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. Гмирьова 1982–1995 рр. – Миколаїв, 1996; Флагман суднобудування: (До 100-річчя з дня заснування ДП «Чорноморський суднобудівний завод»): Бібліогр. покажч. – Миколаїв, 1997; Сизоненко Олександр Олександрович: (До 75-річчя від дня народж.): Бібліогр. покажч. – Миколаїв, 1998; Юрій Семенович Крючков: (До 70-річчя від дня народж.): Бібліогр. покажч. – Миколаїв, 1998; Письменники Миколаївщини: Бібліогр. покажч. – Миколаїв, 1999. – Вип. 1; Декоративно-прикладне та народне мистецтво Миколаївщини: Бібліогр. покажч. – Миколаїв, 2006.

245. ПАСІЧНИК (Хоронжук) Людмила Петрівна [н. 13.11.1974, с. Дружба Радивилів. р-ну Рівнен. обл.] – укр. бібліографознавець, бібліограф, педагог. Канд. іст. наук (2006). Закінчила бібл. ф-т РДІК (1995), аспірантуру НБУВ (2005). Працювала викл. каф. бібліотекознавства (з 1995) РДІК (нині РДГУ), викл., старш. викл. каф. бібліотекознавства і бібліографії РДГУ (з 1999). Захистила дис. за темою: «Спецвиди технічних документів: книгознавчий та бібліографічний аспекти». Коло наук. інтересів – книгозн. та бібліогр. аспекти роботи зі спецвидами техн. док. Викладає дисципліни: «Бібліографія художньої літератури та літературознавства», «Бібліографія природознавства, техніки та сільського господарства», «Основи інтелектуальної власності», «Патентознавство», особисто розробл. спецкурс «Бібліографічна робота зі спецвидами технічних документів».

Тв.: Бібліографічна діяльність Рівненського ЦНТІ на сучасному етапі // Діячі науки і культури рідного краю: Матеріали і тези наук.-практ. конф. студ., аспірантів та молодих викл. вузів м. Рівного, 23–25 трав. 1994 р. – Рівне, 1994. – С. 73–74; Бізнес-інформація – важливий ресурс для розвитку підприємництва // Слово молодим дослідникам: Зб. матеріалів і тез міжвуз. наук.-практ. конф., 28–29 листоп. 1996 р. – Рівне, 1996. – С. 92–94; Національне виховання студентів у процесі вивчення курсу «Методика обслуговування дітей та юнацтва» // Національне виховання: формування світогляду і духовних цінностей у студентській молоді: Матеріали і тези міжвуз. наук.-практ. конф., 12–13 берез. 1996 р. – Рівне, 1996. – С. 137–139; Вопросы психологии чтения и читателя в научном наследии Д.И. Чижевского // Психология и социология библиотечно-информационной деятельности и подготовки библиотечных кадров: Материалы II регион. науч.-практ. конф., 16–17 окт. 2001 г. – Улан-Удэ, 2001. – С. 62–67; Нормативні документи: типологічна характеристика // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів факультету документальних комунікацій та менеджменту, 18–20 квіт. 2001 р. – Рівне, 2001. – С. 7–8; Особливості патентних документів та форм інформаційного обслуговування ними // Наук. пр. НБУВ. – К., 2002. – Вип. 9. – С. 150–160; Особливості прайсів як спецвидів технічних документів // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів факультету документальних комунікацій та менеджменту., 17–19 квіт. 2002 р.: Тези доп. – Рівне, 2002. – С. 48–50; Те ж саме // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 10. – С. 20–21; Бібліографічна робота із спецвидами технічних документів у системі підготовки бібліотекарів-бібліографів // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 8. – С. 20–21; Класифікація патентів на об'єкти інтелектуальної власності // Документально-інформаційні ресурси: Матеріали звіт. наук. конф. викл., аспірантів, співроб. і студ. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту, 14–16 квіт. 2003 р. – Рівне, 2003. – С. 89–92; Інновації у сфері охорони промислової власності: нові види патентів // Наук. пр. НБУВ. – К., 2004. – Вип. 13. – С. 237–243; Класифікація нормативних документів із стандартизації // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 20–22 квіт. 2004 р. – Рівне, 2004. – С. 31–34; Новые виды нормативных

документов в інформаційному просторі України // Библиотечное дело – 2004: Всеобщая доступность информации: Материалы IX междунар. науч. конф., 22–24 апр. 2004 г. – М., 2004. – С. 215–216; Патентна документація на об'єкти промислової власності: загальна характеристика // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 5. – С. 41–44; Видова класифікація стандартів // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 20–22 квіт. 2005 р. – Рівне, 2005. – С. 6–8; Інновації у сфері стандартизації як необхідна умова інформаційного забезпечення суспільних реформ // Наук. пр. НБУВ. – К., 2005. – Вип. 14. – С. 570–580; Цінний путівник з нових бібліографічних джерел українського літературознавства // Вісн. Книжк. Палати. – 2005. – № 5. – С. 16–18; Спецвиди технічних документів: книгознавчий та бібліографічний аспекти: Автореф. дис.. ... канд.. іст. наук. – К., 2006.

Лім.: Пасічник Людмила Петрівна // Покликання – бібліотекар: До 40-річчя вищої бібліотечної освіти у Рівному. – Рівне, 2011. – С. 173–176.

246. ПАТОКА Валентина Василівна [н. 03.10.1941, с. Мокренщина Черняхів. р-ну Житомир. обл.] – укр. бібліограф, бібліографо-, бібліотеко- та книгознавець. Закінчила бібл. ф-т Дубнів. культ.-просвіт. уч-ща (1961), філол. ф-т КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1969). Працювати на бібл. ниві розпочала в с. Підбрусень Верб. р-ну Рівнен. обл. сіл. бібліотекарем (1958). У 1960-ті обіймала посади – зав. чит. залу Кременец. р-н. б-ки для дорослих (Терноп. обл.), методиста Переяслав-Хмельниц. район. б-ки для дорослих (Київ. обл.). За роки своєї діяльн. в різних б-ках П. опанувала всі процеси бібл. справи: комплектування фондів, опрацювання л-ри, орг. каталогів і картотек, обслуговування читачів. Другий період діяльн. П. розпочався з 1969 в ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ). Пройшла шлях від провід. бібліографа до зав. від., заст. дир. Тут вперше почала займатися бібліогр. роботою, долучившись до підготовки реком. вид. з сусп.-політ. тематики, «Календаря знаменних і пам'ятних дат». Зі створенням 1979 в Б-ці від. реком. бібліографії почала працювати в ньому голов. бібліографом. За корот. час нею було підготовлено і видано десятки реком. бібліогр. посіб., які мали ідеол. характер, виконуючи більше пед. функцію, ніж професійну. З берез. 1985 П. очолила від. реком. бібліографії. З її приходом постало питання удоскон. усталеної системи реком. бібліогр. посіб. П. розширювала темат. межі згідно з завданнями і потребами часу, дискутувала щодо різних пробл. методики й орг. роботи, привносила свій досвід і бачення в методику укладання покажч. В 1991 від. реком. бібліографії було перейменовано на від. наук.-бібліогр. З отриманням незалежності України спрацював організатор. талант П., коли в умовах дискусій щодо існування реком. бібліографії потрібно було сформулювати систему бібліогр. посіб., не відмовляючись від неї, включаючи також наук.-допом. бібліографію. У роки важких випробувань і

пошуків нового, за повної відсутності координації бібліогр. діяльності, П. переймається не тільки інформ. незабезпеченістю багатьох тем, а й закликає до активізації зусиль усіх б-к на створення заг. системи реком. бібліографії. В цей час вона формує змішану систему бібліогр. посіб. – реком. і наук.-допом. З'являється низка ст. П. у період. вид., темат. зб., в яких вона відстоює існування реком. бібліографії. Організуючи від. на нових засадах, П. вважала пріоритет. напрямом створення нац. репертуару укр. кн. За її ініціативи було скликано наук. конф., присвяч. теорет.-метод. пробл. нац. бібліографії (1994). Нею започатковані щоріч. бібліогр. студії, на яких розглядаються важливі актуал. пробл. розвитку вітчизн. бібліографознавства, та сер. вид. «Видатні діячі української книги», «Шістдесятництво: профілі на тлі покоління». П. – одна з ініціаторів і упоряд. низки покажч. змісту журн.: «Визвольний шлях», «Листи до Приятелів», «Слово і час» та ін. Крім знач. кількості наук. ст., є авт. і співавт. наук.-допом. покажч. (усього понад 200 назв). П. займалася також пед. діяльн. – протягом декількох років викладала в КДІК. Нагородж. ювіл. медаллю «В пам'ять 1500-летия Києва» (1982), грамотами М-ва культури СРСР, значком «За отличную работу» М-ва культури УРСР. Має подяки: редкол. журн. і дирекції Укр. інформ. служби за ініціативу, проявл. під час підготовки і проведення презентації журн. «Визвольний Шлях» (1996); Укр. центру культ. дослідж. (1997). Засл. працівник культури України (1998).

Тв.: Проблеми удосконалення перебудови системи рекомендаційно-бібліографічних посібників в Українській РСР // Бібліотекознавство і бібліогр. – Х., 1992. – Вип. 31. – С. 36–41. – У співавт.; Деякі проблеми розвитку національної бібліографії в Україні // Державні бібліотеки: сучасні проблеми і перспективи: Зб. наук. пр. – К., 1993. – С. 91–96; Повернуті імена: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1993. – Вип. 1. – У співавт.; Питання вдосконалення рекомендаційно-бібліографічної діяльності бібліотек в Україні // Зб. наук. пр. КДІК. – К., 1994. – Ч. 2. – С. 146–152. – У співавт.; Проблеми національної бібліографії в Україні // Зб. наук. пр. КДІК. – К., 1995. – Вип. 3. – С. 247–255. – У співавт.; Сучасний стан і перспективи розвитку української національної бібліографії // Національна бібліографія: стан і тенденції розвитку. – К., 1995. – С. 5–17; До проблеми координації роботи бібліотек по створенню українського бібліографічного репертуару // Інформаційно-бібліографічне забезпечення сільськогосподарської науки і виробництва: Матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 75-річчю ЦНСГБ УААН, Київ, 18–21 листоп. 1996 р. – К., 1996. – С. 43–46; До проблеми створення бібліографічного репертуару: (Із виступу на II Всеукр. конгр. бібліотекарів) // Вісн. Книжк. палати. – 1996. – № 1/2. – С. 9–10; Національна бібліографія: стан, перспективи // Літературознавство. Бібліографія. Інформатика: Доп. та повідомл. III Міжнар. конгр. Україністів, Харків, 26–29 серп. 1996 р. – Х., 1996. – С. 175–182; Персоналії визначних українських бібліографів // Теоретичні та організаційні проблеми формування репертуару української книги та періодики: Доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф., 25–26 серп. 1995 р. – Л., 1996. – С. 359–364. – У співавт.; Бібліограф Рона Жданова // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 10. – С. 38–39; Видання Парламентської бібліотеки //

Слово і час. – 1997. – № 5/7. – С. 78–81; Внесок у національну бібліографію // *Культура і життя*. – 1998. – 28 січ.; Система посібників рекомендаційної бібліографії: Сучас. пробл. та їх вирішення // *Бібліотека. Інформація. Суспільство: Зб. наук. пр. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф., 20 жовт. 1998 р.* – К., 1998. – С. 191–196; *Те ж саме* // *Вісн. Книжк. палати*. – 1999. – № 3. – С. 3–4; 2000 рік в подіях і постатях: [Про бібліогр. посіб. «Знаменні дати: Календар-2000»] // *Бібл. планета*. – 1999. – № 4. – С. 41; *На ниві бібліографічній: (До 70-річчя від дня народж. Ф.П. Погребенника)* // *Вісн. Книжк. палати*. – 1999. – № 6. – С. 32; Система рекомендаційних бібліографічних посібників: сучасні проблеми та їх вирішення // *Вісн. Книжк. палати*. – 1999. – № 3. – С. 3–4; Федір Погребенник: Біобібліогр. покажч. – К., 1999. – У співавт.; Бібліографи Парламентської бібліотеки – до 10-річчя «СіЧ» // *Слово і час*. – 2000. – № 1. – С. 70; Видання з питань літературознавства: Бібліогр. список // *Слово і час*. – 2000. – № 9. – С. 77–82; № 12. – С. 85–86; Видання з питань літературознавства, 2000 рік // *Слово і час*. – 2001. – № 4. – С. 93–95; Діяльність НПБУ в галузі національної бібліографії за період 1991–2000 роки // *Вісн. Книжк. палати*. – 2001. – № 5. – С. 3–4; Піввіку на ниві рідної культури: [50-річчя труд. діяльн. В.О. Макаренка] // *Бібл. планета*. – 2001. – № 3. – С. 29–30; Бібліографічна Берегиня [Є. Бабич] // Євдокія Кононівна Бабич – бібліограф, бібліотекознавець: Біобібліогр. покажч. – К., 2002. – С. 3–9; Євген Сверстюк: «Це – вибір»: Біобібліогр. нарис. – К., 2002. – У співавт.; *Листи до Приятелів. Кн. 1–176 (1953–1968): Сист. покажч. змісту*. – К.; Нью-Йорк, 2002. – У співавт.; Рона Станіславівна Жданова: Біобібліогр. нарис. – К., 2002; «Слово і час»: Сист. бібліогр. покажч. змісту. № 1–498 (1990–1999 р.). – К., 2002. – У співавт.; Дослідження спадщини українських бібліографів: історія та сучасність // *Вісн. Книжк. палати*. – 2003. – № 1. – С. 21–23; Научно-библиографическая деятельность Национальной парламентской библиотеки Украины // *Вестн. БАЕ*. – 2003. – № 2. – С. 56–58; Сучасні літературознавчі бібліографічні посібники – одне з важливих науково-інформаційних джерел з питань філології // *Бібл. планета*. – 2003. – № 2. – С. 1–4; «Червоний шлях» (1923–1936 рр.): Сист. покажч. змісту. – К., 2003. – У співавт.; Сучасна літературознавча бібліографія: традиції і тенденції // Жданова Р.С. Бібліографічні джерела українського літературознавства, мовознавства та фольклористики. – К., 2004. – С. 7–14; Михайлина Коцюбинська: «Бути собою»: Біобібліогр. нарис. – К., 2005. – У співавт.; Рона Станіславівна Жданова: Біобібліогр. нарис. – 2-ге вид., доповн. – К., 2005; Інформаційний потенціал українських періодичних видань // *Бібліотека і книга у контексті часу: Зб. наук. ст. Міжнар. наук.-практ. конф., 11–13 трав. 2006 р., м. Київ*. – К., – С. 177–190; Бібліографія – невід’ємна частина її життя: [Про Є.К. Бабич] // *Бібл. планета*. – 2007. – № 1. – С. 39; *Залюблена бібліографією* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2007. – № 10. – С. 11; Репресії в Україні (1917–1990 рр.): *Наук.-допом. бібліогр. покажч.* – К., 2007. – У співавт.; *Формування ядра видань бібліографічної Шевченкіани (1860–2005)* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2007. – № 1. – С. 14–18; *Календар знаменних і пам’ятних дат, 2009–2011*. – К., 2008–2011. – У співавт.; *Репресивна машина тоталітаризму в Україні*

мовою бібліографії // *Вісн. Книжк. палати.* – 2008. – № 5. – С. 17–18; *Хроніка-2000: Сист. показч. змісту.* – К., 2008. – У співавт.; *Знаменні дати: Календар-2009.* – К., 2009. – У співавт.

Літ.: Шибик Т. *Бібліограф: [Про роботу бібліографів Держ. республік. б-ки УРСР ім. КПРС, зокрема В. Патоки]* // *Прапор комунізму.* – 1984. – 19 жовт. – (Є така професія); [Про присвоєння почесного звання «Заслужений працівник культури України» Патоці В.В.: Витяг з Указу Президента України № 1081/98 від 30 верес. 1998 р.] // *Бібл. планета.* – 1998. – № 2. – С. 4; Патока Валентина Василівна // *Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі.* – К., 1999. – С. 108–109; Жданова Р.С. *Подвижник української бібліографії: [60-річчя від дня народж. В. Патоки]* // *Бібл. планета.* – 2001. – № 4. – С. 38–39; Жданова Р. *Серце, віддане бібліографії: [60-річчя від дня народж. В. Патоки]* // *Вісн. Книжк. палати.* – 2001. – № 10. – С. 42–44; Патока Валентина Васильевна // *Кто есть кто в библиотечно-информационном мире России и СНГ.* – М., 2001. – С. 499–500; Валентина Василівна Патока: *Біобібліогр. нарис* / Уклад. Р.С. Жданова. – К., 2006.

Р. С. Жданова

247. ПАТРУШЕВА Тетяна Олексіївна [н. 25.06.1954, м. Київ] – укр. бібліограф, бібліотекознавець. Закінчила КДІК за фахом бібліотекар-бібліограф (1980). Працювала у Наук. б-ці КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1971), інформ. від. наук.-виробн. об-ня «Мед апаратура», Наук. б-ці Ін-ту Міжнар. відносин, Волин. ОУНБ. У б-ці НаУКМА – на посадах: голов. бібліографа (1997), зав. від. наук. бібліографії (2003). Авт. 7-ми біобібліогр. показч., співавт. бібліогр. показч. «Праці викладачів та професорів Національного університету «Києво-Могилянська академія» 1992–2002 рр.», авт. ст. у зб. «Наукові записки НаУКМА». Брала участь у багатьох фах. наук.-практ. конф., зокрема, у роботі ІХ Міжнар. конф. «Бібліотеки та асоціації у мінливому світі: нові технології та нові форми співробітництва» (2002, м. Судак). Нагородж. Грамотою М-ва науки і освіти, (2003), Знаком «Відмінник освіти України» (2004), Дипломом (на відзнаку 10-ї річниці відродж. Акад. (2002), Подякою НаУКМА (2004), Почес. дипломом «Дні науки в НаУКМА» та Подякою Президента НаУКМА (2005).

Тв.: Дмитро Сергійович Наливайко: *Біобібліогр. показч.* – К., 1999; *Зарубіжна україніка у фондах наукової бібліотеки НаУКМА* // *Наук. зап. Нац. ун-ту «Києво-Могилянська Академія».* – К., 1999. – Т. 9, ч. I (спец. вип.). – С. 59–62. – У співавт.; Вілен Сергійович Горський: *Біобібліогр. показч.* – К., 2000; Микола Чмихов: *Зб. на пошану пам'яті.* – К., 2000; Олександр Іванович Погорілий: *Біобібліогр. показч.* – К., 2000; Юрій Андрійович Мицик: *Біобібліогр. показч.* – К., 2000; Сергій Дмитрович Ісаєв: *Біобібліогр. показч.* – К., 2001; Моренець Володимир Пилипович: *Біобібліогр. показч.* – К., 2003; *Праці викладачів та професорів Національного університету «Києво-Могилянська Академія, 1992–2002 рр.»: Бібліогр. показч.* – К., 2005. – У співавт.; Володимир Леонідович Оссовський. *Біобібліогр. показч.* – К., 2006;

Марія Григорівна Горкун: Біобібліогр. нарис. – К., 2007. – У співавт.; «Жнива скорботи»: виставка з колекції Джеймса Мейса в Науковій бібліотеці Національного університету «Києво-Могилянська академія» // Бібл. форум України. – 2008. – № 4. – С. 44–45; Колекція В'ячеслава Брюховецького в Могилянській бібліотеці // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – № 11. – С. 17–20. – У співавт.; Лариса Брюховецька: Бібліогр. показч. – К., 2008; Бібліографічна продукція Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія»: традиційна та електронна // Бібліотечний форум України. – 2010. – № 4. – С. 20–23.

Н. В. Казакова

248. ПАШКОВА Валентина Степанівна [н. 06.02.1955, м. Київ] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. Канд. пед. наук (1987), доц., віце-президент УБА. Продовжувач родин. традиції – її батько *С.Й. Петров* і брат *С.С. Петров* – відомі бібліографи та книгознавці. Закінчила бібл. ф-т КДК. Проф. шлях розпочала мол. наук. співроб. ЦНБ АН України (нині НБУВ), закінчила аспірантуру і протягом 20 років працювала на посадах: викл., старш. викл., доц., проф. КНУКіМ. Захистила канд. дис. за темою: «Формирование и пути совершенствования регионального звена системы текущих сельскохозяйственных библиографических пособий (на примере УССР)» у МДК. Була консультантом бібл.-інформ. від. ВР України (1997). П. – дир. Центру інформ. ресурсів Посольства США в Україні. Працювала над теорет.-метод. пробл. галуз. бібліографії, підготовкою фахівців цієї сфери, виступала уклад. бібліогр. показч. Досліджувала історію та роль проф. бібл. об-нь у розвитку бібл. справи та бібл. професії. Першою в Україні П. теоретично обґрунтувала значення концепції інтелект. свободи як основи розвитку бібл. професії та бібл. діяльн., звернулася до пробл. розвитку вебліографії. Авт. понад 240 пр. із питань бібліотекознавства, бібліографії, бібл.-інформ. освіти, зокрема, книг: «Інтелектуальна свобода та доступ до інформації в бібліотеках» (1996, 1998), «Національні бібліотечні асоціації, 1876–2008» (2009), «Українська бібліотечна асоціація: Документи і матеріали» (у співавторстві, 1996, 1998, 1999 і 2001) та ін. Чл. ред-кол. проф. журн. – «Бібліотечна планета», «Бібліотечний вісник» (1995–1997), чл. редакц. ради журн. «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія». У різні роки – голова та чл. редкол. наук.-метод. вид. та наук.-практ. зб. з актуал. пробл. бібл. справи та бібліографії, зокрема: «Публічні бібліотеки: сучасність і майбутнє» (1997, 1998), «Бібліографознавство: теорія і практика» (1997), «Бібліотека. Інформація. Суспільство» (1998), «Бібліотека і влада» (2000), «Професійний бібліотечний рух: назустріч змінам бібліотечно-інформаційного середовища» (2001), «Інтернет-центри в публічних бібліотеках» (2003), «Центри Інтернету в бібліотеках: Документи та матеріали» (2004) та ін. П. – голова та чл. оргком. багатьох Міжнар. і загальноукр. конф., включаючи П. Всеукр. конгр. бібліотекарів (1998), Міжнар. конф. «Американсько-українська бібліотечна співпраця» (1997, м. Урбана-Шампейн, США), Міжнар. крим. конф.

«Бібліотеки і асоціації у мінливому світі: нові технології, нові форми співробітництва» (1996–2004, 2006–2009), конф. «Бібліотека – інформація – суспільство» (1998), «Бібліотека і влада» (2000), звіт.-вибор. конф. УБА (1995, 1999, 2001, 2006, 2009) та ін. Знач. увагу П. приділяє впровадж. в Україні новіт. інформ. технологій, демократ. засад бібл. справи, прогрес. зарубіж. досвіду, реалізації Міжнар. проектів «Вікно в Америку», «Publica», PULMAN, «Інтернет для читачів публічних бібліотек (LEAP)», «Бібліоміст», «Електронна бібліотека: Центри знань в університетах України» та ін. Працювала у складі робочої групи з питань створення та розвитку мережі пунктів колект. доступу до Інтернету в Україні, організ. за дорученням КМ України (2004). П. – фундатор УБА (1995), президент УБА (1995–2001, 2006–2009), віце-президент (2001–2006, з 2009). За її підтримки створено при УБА та ДАКККіМ Центр інформ.-бібл. освіти. П. ініціювала та брала актив. участь у розробці Кодексу етики бібліотекаря, що був прийнятий УБА (1996). Брала участь у роботі над проектом Закону «Про внесення змін до Закону України “Про бібліотеки і бібліотечну справу”» (2000). Чл. експерт. групи при Нацраді з питань культури та духовності при Президенті України (з 2006), Громад. ради М-ва культури і туризму України (з 2009). Член Консультант. ком. нагороди «Доступ до навчання» Фонду Білла та Мелінди Гейтс, США (2005, 2006), Експерт. групи Міжнар. федер. бібл. асоц. та закладів (ІФЛА) з розробки навч. прогр. «Будуємо міцні бібліотечні асоціації» (з 2009). П. – авт. числен. ст. про УБА у вітчизн. і зарубіж. вид., зокрема, в «Encyclopedia of Library and Information Science» (2003), організатор виступів перед бібліотекарями України провід. зарубіж. фахівців із Росії, США, Німеччини, Фінляндії, Іспанії, Великої Британії. Перекладач, наук. ред. пер. укр. мовою ряду важливих для розвитку галузі док. ІФЛА, нац. бібл. асоц. зарубіж. країн. Ст. П. друкувалися у журн. Німеччини, Австрії, Великої Британії. Брала участь у конф. ІФЛА у Стамбулі, Бангкоку, Глазго, Осло, Сеулі, Мілані, у конф. Америк. бібл. асоц., Об-ня нім. бібл. т-в, Бібл. асоц. Великої Британії, у пан-Європ. конф. з питань розвитку публ. б-к та ін. Має подяки, грамоти та дипломи від Ком. ВР України з питань культури і духовності (2000), Міністра культури і туризму України (2007), Міністра культури Криму (2002, 2004, 2007, 2008), голів Закарпат. облдержадмін. (2003, 2008), Херсон. облдержадмін. (2003), Терноп. облдержадмін. (2005), Центру Міжнар. бібл. прогр. ім. Мортенсона Іллінойс. ун-ту, м. Урбана-Шампейн, США (1996). Нагородж. Почес. відзнакою «За відданість бібліотечній справі» УБА (2002) та ін. Засл. працівник культури України (2007).

Тв.: Методические материалы по курсу «Библиография сельскохозяйственной литературы» для студентов библиотечного факультета. – К., 1980. – У співавт.; Проблемы библиотечно-библиографической ориентации читателей сельскохозяйственных библиотек // Тез. докл. науч.-практ. конф. «Особенности культурно-просветительной работы в условиях НТР». – Николаев, 1980. – С. 134–136; Сотрудничество библиографов и ученых // Вісн. АН УРСР. – 1980. – № 6. – С. 100–102. – У співавт.; Пропаганда библиотечно-библиографических знаний в научной сельскохозяйственной библиотеке: Метод. рекомендації. – М., 1981. – У співавт.; Сводные бюллетени новых поступлений сельскохозяйственной

литературы как источник текущей библиографической информации // Тез. докл. Респ. науч.-теорет. конф. «Актуальные вопросы деятельности учреждений культуры и искусства в современных условиях». – К., 1981. – С. 319–321; Системы управления промышленным транспортом, 1961–1976 гг.: Библиогр. указ. – К., 1981. – У співавт.; Взаємодія наукових універсальних та сільськогосподарських бібліотек УРСР по складанню бюлетенів нових надходжень сільськогосподарської літератури // Бібліотекознавство та бібліогр. – Х., 1982. – Вип. 22. – С. 59–66; Указатель трудов Центральной научной сельскохозяйственной библиотеки // Вестн. с.-х. науки. – 1982. – № 3. – С. 152–154. – У співавт.; Методические разработки по курсу «Библиография сельскохозяйственной литературы» для студентов библиотечного факультета... . – К., 1983. – У співавт.; Методичні рекомендації по комплектуванню бібліографічними посібниками з сільського господарства ДІФів ЦБС та підвищенню ефективності їх використання. – К., 1983. – У співавт.; Методические указания к выполнению контрольной работы «Выявление библиографического обеспечения отдельных отраслей и тем сельского хозяйства» по курсу «Библиография сельскохозяйственной литературы». – К., 1984; З історії бібліографічної діяльності Товариства сільського господарства Півдня Росії // Бібліотекознавство та бібліогр. – Х., 1985. – Вип. 25. – С. 108–112; О структуре системы текущих сельскохозяйственных библиографических пособий // Актуальные проблемы культурного строительства: Тез. докл. респ. науч.-теорет. конф. – Николаев, 1985. – Вып. 4. – С. 440–441; Методические рекомендации по изучению курса «Библиография сельскохозяйственной литературы». – К., 1987. – У співавт.; Формирование и пути совершенствования регионального звена системы текущих сельскохозяйственных библиографических пособий (на примере УССР): Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – М., 1987; Методические указания по изучению курса «Библиография естественнонаучной и технической литературы» в помощь самостоятельной работе студентов... . – К., 1989. – У співавт.; Бібліографія сільськогосподарської літератури: Метод. рек. – К., 1989. – У співавт.; Методичні рекомендації з курсу «Бібліографія сільськогосподарської літератури»... . – К., 1990. – У співавт.; Библиографическое информирование ученых и специалистов в библиотеках сельскохозяйственных научно-исследовательских учреждений: Метод. рекомендации. – К., 1991. – У співавт.; Основные источники изучения истории отраслевой библиографии на Украине // Библиотека – информатизация – наука: Тез. докл. и сообщ. Респ. науч. конф., 8–10 окт. 1991 г. – К., 1991. – Ч. 2. – С. 49–51; Авторські написи на бібліографічних покажчиках як джерело вивчення історії бібліографії // Культура України: історія і сучасність: Республік. наук.-теорет. конф. – Х., 1992; Активізація учбово-пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення курсу галузевої бібліографії // Бібліотекознавство та бібліогр. – Х., 1992. – Вип. 31. – С. 83–87. – У співавт.; До проблеми створення національної сільськогосподарської бібліографії як складової частини комплексного інформаційно-бібліографічного забезпечення науки та виробництва України // Сучасні проблеми бібліотечно-бібліографічної справи на Україні: Тези доп. та інформ.

матеріали до обговорення на I Всеукр. Конгр. бібліотекарів. – К., 1992. – С. 5–8. – У співавт.; Книговидавнича та бібліографічна діяльність Київського товариства сільського господарства та сільськогосподарської промисловості // *Культура України і слов'янський світ: Тези доп. та повідомл. наук.-практ. конф.* – К., 1992. – С. 58–60; Книговидавнича та бібліографічна діяльність наукових сільськогосподарських товариств в дореволюційний період // *Тези до XIX та XX звіт. наук. конф. проф.-викл. складу та аспірантів ін-ту / КДІК.* – К., 1992. – Ч. 1. – С. 124–125; *Бібліографія природничої наукової літератури: Метод. та наоч. матеріали до самост. роботи студ.* – К., 1993. – У співавт.; «Ваш каталог стане настільною книгою...»: [Про укр. бібліографа С.Й. Петрова] // *Бібл. вісн.* – 1993. – № 3/4. – С. 69–72. – У співавт.; Викладання історичного матеріалу в курсах галузевої бібліографії // *Інститут культури на сучасному етапі: (Тези доп. викл. та аспірантів наук.практ. конф., присвяч. 25-річчю КДІК).* – К., 1993. – С. 90–91; *Збірник лабораторних вправ з курсу «Бібліографія сільськогосподарської літератури».* – К., 1993. – У співавт.; *Організація бібліографічного обслуговування читачів в Національній сільськогосподарській бібліотеці США // Бібліотека і бібліотечна професія в умовах інформатизації суспільства: Всеукр. наук. конф., 22–24 верес. 1993 р.: Тези доп.* – К., 1993. – С. 82–83; *Бібліографія сільськогосподарської літератури: Метод. матеріали на допомогу самост. роботі студ. спеціалізації «Бібліотекознавство і бібліографія сільськогосподарської літератури» ф-ту бібл.-інформ. систем.* – К., 1994. – У співавт.; *З історії сільськогосподарської книги, сільськогосподарської бібліографії та сільськогосподарських бібліотек США // Збірник матеріалів науково-практичної конференції «З історії розвитку сільськогосподарської бібліографії в Україні та її значення в розвитку аграрної науки та виробництва: Сучасні проблеми та перспективи».* – К., 1994. – С. 37–40; *І.І. Корнейчик і розвиток української бібліографії як наукової дисципліни // Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні: Тези наук.-практ. конф.* – К., 1994. – С. 114–116; *Основні напрямки бібліографічної діяльності бібліотек в сучасних умовах // Тези XXV звіт. наук. конф. проф.-викл. складу і аспірантів ф-ту бібл.-інформ. систем за 1993–1994 навч. рік.* – К., 1994. – С. 39–41; *Степан Йосипович Петров – книгознавець, бібліограф, педагог // Зб. наук. пр. КДІК.* – К., 1994. – Ч. 2. – С. 90–96. – У співавт.; *Методичні рекомендації з курсу «Бібліографія сільськогосподарської літератури».* – К., 1995. – У співавт.; *Основні завдання вивчення історії бібліографії природознавства, техніки і сільського господарства в Україні // Національна бібліографія України: стан і тенденції розвитку: Матеріали міжвід. наук. конф., 12–14 квіт. 1994 р., м. Київ.* – К., 1995. – С. 28–30; *Питання історії бібліотечної справи і бібліографії на сторінках збірника «Бібліотекознавство і бібліографія»: (До 30-річчя від дня заснування) // Історія бібліотечної справи в Україні: Зб. наук. пр.* – К., 1995. – Вип. 1. – С. 78–84. – У співавт.; *Теоретико-методологічні аспекти історії бібліографії в працях М.В. Машкової // Зб. наук. пр. КДІК.* – К., 1995. – Вип. 3. – С. 241–247; *Національні бібліотечні асоціації: Виникнення та еволюція діяльності.* – К., 1997; *Інтелектуальна свобода та доступ до інформації в бібліотеках: зарубіжний*

досвід. – К., 1998; Теоретико-методологічні засади вивчення історії галузевої бібліографії в Україні // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 7. – С. 7–10; Taras Shevchenko in the Library of Congress: A Bibliography [Електронний ресурс] / Libr. of Congr. Kyiv Inst. of Culture, Libr. of Congr. – Електрон. дані. – Washington, D.C., 1998. – Режим доступу: <http://www.loc.gov/rr/european/shevchenko.html>. – Загол. з екрана. – У співавт.; Ukrainian Library Association // Encyclopedia of Library and Information Science: In 4 vol. – 2nd ed. – 2003. – P. 2837–2843; Видавнича діяльність національних бібліотечних асоціацій // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 2. – С. 3–5; Становлення та розвиток видавничої діяльності Української бібліотечної асоціації // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 4. – С. 15–17; Трансформації бібліотечного обслуговування для потреб дистанційної освіти: досвід США // Покликання університету: Зб. наук. пр. – К., 2005. – С. 159–162; Роль бібліотек у розвитку громадянського суспільства // Бібл. форум України. – 2006. – № 1. – С. 14–16; Роль національних бібліотечних асоціацій у вдосконаленні бібліотечного обслуговування неповноспроможних громадян // Інва.net (Рівне). – 2006. – Вип. 13. – С. 4–6; Рівноправний доступ, рівні можливості: еволюція бібліотечного обслуговування громадян із особливими потребами // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 3. – С. 26–34; Automation of Public Libraries in Ukraine // Bibliothek: Forschung und Praxis (K-G Saur Munchen). – 2006. – 30. – Nr. 1. – S. 43–48. – У співавт.; Внесок професійних бібліотечних об'єднань у безперервну освіту // Бібл. планета. – 2007. – № 3 – С. 10–14; Захист прав та інтересів бібліотечних працівників національними бібліотечними асоціаціями: теорія і практика // Бібл. планета. – 2007. – № 4. – С. 8–11; Огляд діяльності бібліотечних асоціацій у розвинених країнах світу в останній чверті ХХ століття // Бібл. форум України. – 2007. – № 1. – С. 42–53; Публічні бібліотеки як місце доступу громадян до інформаційних технологій та Інтернету: матеріали дослідження. – К., 2008. – У співавт.; Досягнення національних бібліотечних асоціацій за сто років функціонування (1876–1970-ті рр.) // Бібл. форум України. – 2009. – № 1. – С. 45–49; Причини вступу до бібліотечних асоціацій: аналіз зарубіжних публікацій і досвід Української бібліотечної асоціації // Вісн. Книжк. палати. – 2009. – № 8. – С. 15–17; Роль професійних бібліотечних об'єднань у визначенні моральноетичних норм професії // Державна історична бібліотека України: історія, сучасність, майбутнє: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 верес. 2009 р. – К., 2009. – С. 233–237.

Літ.: Пашкова Валентина Степанівна // Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі. – К., 1999. – С. 109–110; Валентина Степанівна Пашкова: Біобібліогр. показч. / Уклад. В.В. Загуменна, О.І. Загуменна. – К., 2005; Загуменна В. Професіонал, науковець, громадський діяч [В.С. Пашкова] // Бібл. планета. – 2005. – № 1. – С. 37–38; Скнар В.К., Шевченко І.О. Роль особистості у формуванні професійних змін // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2005. – № 1. – С. 48–50; [Про присвоєння почесного звання «Заслужений працівник культури України» Пашковій Валентині Степанівні: Витяг із Указу Президента України №163/2007 від 2

249. ПЕЛЮСОВА (Богуш) Тамара Олексіївна [н. 09.09.1941, с. Верхня Ланна Полт. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила ХДБІ (1962). Працювала бібліографом, старш. та голов. бібліографом (з 1962) ДНМБ МОЗ України.

Тв.: *Советская медицинская гельминтология: Библиогр. указ. лит. (1956–1960). – К., 1964. – У співавт.; Применение пчелиного яда в медицине: Библиогр. указ. отеч. лит. (1935–1965). – К., 1967. – У співавт.; Перитонит: Указ. отеч. лит. (1964–1975). – Х., 1980. – У співавт.; История медицины и здравоохранения Украинской ССР: Науч.-вспом. указ. лит. (1918–1980). – К., 1982. – У співавт.*

250. ПЕРЕДИРІЙ Валентина Андріївна [н. 23.02.1944, с. Лиса Гора Ситков. р-ну Вінниц. обл.] – укр. бібліограф. Канд. іст. наук (1996). Закінчила ф-т укр. філол. ЛДУ ім. І. Франка (1970). Працювала старш. бібліографом, зав. сектору в Наук. б-ці ЛДУ ім. І. Франка; зав. від., зав. сектору у ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України (з 1983). Захистила канд. дис. за темою: «Періодика для жінок як джерело досліджень національно-культурного життя Галичини 20–30-х рр. ХХ ст.». Вступила до бібліогр. секції НТШ (2001). Коло наук. інтересів – спадщина вид. галиц. жін. періодики 20–30-х рр. ХХ ст., період. вид. для жінок, що виходили в Коломиї, наук. дослідж. газет.

Тв.: *Часописи «Союзу Українок» і національно-визвольний рух у Галичині (1922–1939 рр.) // Українська періодика: історія і сучасність: Тези доп. і повідомл. Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 9–10 груд. 1993 р. – Л., 1993. – С. 64–67; Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. – Л., 1994–2000. – Вип. 1–7. – У співавт.; 2001. – Вип. 9. – У співавт.; 2003. – Вип. 11. – У співавт.; 2005. – Вип. 13. – У співавт.; 2007. – Вип. 15. – У співавт.; 2008. – Вип. 16. – У співавт.; Мілена Рудницька – громадська діячка, журналістка, публіцист // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. другої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів – Житомир, 21–22 груд. 1994 р. – Л.; Житомир, 1994. – С. 181–183; «Неділя» – тижневик для українських родин (1928–1939) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. третьої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 22–23 груд. 1995 р. – Л., 1995. – С. 103–105; Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. – Л., 1995. – Вип. 2; 1996. – Вип. 3; 1998. – Вип. 5; 1999. – Вип. 6; 2000. – Вип. 7; 2001. – Вип. 8; 2003. – Вип. 10; 2004. – Вип. 11. – У співавт.; Українські періодичні видання для жінок в Галичині*

(1853–1939 pp.): Анот. кат. – Л., 1995; Те ж саме. – Вид. 2-ге, доповн. – Л., 1996; Бібліографічна інформація на сторінках журналу «Нова хата» // Періодичні та організаційні проблеми формування репертуару української книги та періодики: Доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф., Львів, 25–26 серп. 1995 р. – Л., 1996. – С. 292–305; Періодика для жінок як джерело досліджень національно-культурного життя Галичини 20–30-х рр. ХХ ст. : Автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.06. – К., 1996; Українські періодичні видання для жінок Канади і США // Українська преса за межами України: Матеріали наук.-теорет. конф. – К., 1996. – С. 56–59; Періодика Західної України 20–30-х рр. ХХ ст.: Матеріали до бібліографії. – Л., 1998. – Т. 1; 1999. – Т. 2; 2000. – Т. 3; 2001. – Т. 4; 2003. – Т. 5. – У співавт.; Галицька періодика для жінок як джерело досліджень історії жіночого руху // Жіноча доля на тлі доби: Літопис жін. руху у світлі укр. вид. – К., 1999. – С. 50–72; Питання воєнної історії на сторінках періодичних видань «Червоної Калини» (1922–1939 pp.) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. шостої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 11–13 трав. 2000 р. – Л., 2000. – С. 290–293; Календар-альманах як тип періодичного видання (за матеріалами галицької преси 20–30-х рр. ХХ ст.) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. сьомої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 17–18 трав. 2002 р. – Л., 2002. – С. 526–529; Українські часописи Львова, 1848–1939 pp.: Іст.-бібліогр. дослідж.: У 3 т. – Л., 2002. – Т. 2: 1901–1919 pp.; 2003. – Т. 3: 1920–1939, кн. 1: 1920–1928 pp.; кн. 2: 1929–1939 pp. – У співавт.; Баран-Бачинська Блянка // ЕСУ. – К., 2003. – Т. 2: Б–Біо. – С. 220–221; Бачинська-Донцова Марія Михайлівна // ЕСУ. – К., 2003. – Т. 2: Б–Біо. – С. 332; Отець Р.-С. Лукань – історик та бібліограф: до проблеми вивчення наукової спадщини // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 24–26 жовт. 2003 р. – Л., 2003. – С. 881–888; Видання «Червоної Калини» (1922–1939): Іст.-бібліогр. дослідж. – Л., 2004; Вараниця Іван // ЕСУ. – К., 2005. – Т. 4: В–Вог. – С. 74; Маловідомий покажчик змісту «Нової зорі» (1926–1934) // Зап. ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л., 2005. – Вип. 15. – С. 134–143; Матеріали про історію українських визвольних змагань на сторінках «Нової зорі» (1926–1939 pp.) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. дев'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 28–29 жовт. 2005 р. – Л., 2005. – С. 310–313; Значення публікацій джерельних матеріалів до біографій українських письменників середини ХІХ – початку ХХ ст. на сторінках журналу «Жовтень» (1951–1989) у вивченні літературного процесу // Зап. ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л., 2008. – Вип. 16. – С. 521–533.

Літ.: Валентина Андріївна Передирій: Автобіографія: Бібліогр. пр. // Науково-дослідний центр періодики (1993–2003 pp.). – Л., 2003. – Т. 2: Постаті. – С. 168–177; Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: Покажч. вид. б-ки та л-ри про її діяльн. (2001–2005). – Л., 2007. – Про Передирій В.А. див.: імен. покажч., с. 279–280.

251. ПЕРЕТЦ Володимир Миколайович [19(31)01.1870, м. Петербург, РФ – 24.09.1935, м. Саратов, РФ] – філолог, історик

укр. та рос. л-ри, літературознавець, бібліограф. Д. чл. НТШ (з 1908), Петербурз. АН (з 1914), почес. чл. ВУАН (з 1919). Проф. Київ., Петроград., Самар. ун-тів. Закінчив Петербур. ун-т (1893), де залишився працювати. Одночасно викладав у багатьох навч. закладах Петербурга (1893–1902). Захистив дис. на ступінь магістра рос. словесності, потім докт. дис., за яку АН присудила Ломонос. премію. Приват-доц. (1896), д-р (1902) Петербур. ун-ту. Переїхав до Києва, працював екстраординар. проф. Київ. ун-ту (1903). Заснував «Семінарії російської філології» (1907). Серед його учнів: В. Адріанова-Перетц (дружина П.), О. Багрій, С. Маслов, О. Назаревський, І. Огієнко, С. Щеглова та ін. Після П. керував семінарієм С. Маслов. Разом з семінаристами вивчав давні рукописи і стародруки в б-ках, монастирях, музеях Петербурга, Вільна, Полтави, Катеринослава, Житомира, Москви. Паралельно читав лекції на Вищ. жін. курсах (1906–1907). Вважав за необхідне видати хрестоматію укр. л-ри від найдавніш. часів, для чого скласти каталог пам'яток укр. мови та л-ри XVI–XVII ст., а також повну бібліографію українозн. тв., починаючи з першодруків. Обраний чл. Петербур. АН, П. виїхав з Києва (1914). Заочно брав участь в орг. ВУАН, був обраний акад. іст.-філол. від-ня. Очолив Комісію давньої укр. л-ри при ВУАН (1927), завданням якої було вивч. пам'яток XI–XVIII ст., укладання бібліогр. посіб., здійснення архів. пошуків тощо. Організував і очолив в Петрограді Т-во прихильників укр. письменства, історії та мови (1921), редагував його «Науковий збірник». П. був противником втручання чиновників у справи науки, що зробило його особу неприйнятною для режиму. Змушений виїхати до Саратова (1934), де й помер. Літературозн. шк. П. розвивала іст.-філол. метод дослідж. пам'яток письма і друку, в якому поєднувалися іст.-джерелозн. та іст.-книгозн. аналіз пам'ятки. Авт. понад 300 пр. з історії давньої л-ри, палеографії, текстології, археографії, бібліографії, серед них: «Новые труды по источниковедению древнерусской литературы и палеографии: Критико-библиогр. обзор» (1905–1917), «Из лекций по методологии истории русской литературы: История изучений. Методы. Источники», «До питання про опис рукописів, що переховуються в київських книгарнях» (1927). Особливого значення надавав бібліогр. роботі: описуванню, пошуку бібліогр. джерел, уніфікації бібліогр. опису. Розробив методи підготовки бібліогр. продукції, вимоги до наук. апарату, методіку опису рукописів. Публік. у журн.: «Бібліограф», «Живая старина», «Записки НТШ», «Записки українського наукового товариства в Києві», «Известия университета св. Владимира», «Исторический вестник», «Киевская старина», «Бібліологічні вісті», «Литературный вестник» та ін.

Тв.: *Очерк библиотеки Киево-Софийского собора: (Из зап. кн.) // Лит. вестн. – СПб., 1901. – Т. 2, кн. 6. – С. 121–127; Новые труды по источниковедению древнерусской литературы и палеографии: Критико-библиогр. обзор. – К.; СПб., 1905–1917; Павло Житецький: До ювілею 45-ліття наук. діяльн. // Зап. укр. наук. т-ва в Києві. – Х., 1908. – Т. 2. – С. 3–38; Отчет об экскурсии семинария русской филологии в Полтаву и Екатеринослав 1–9 июня 1910 г. – К., 1910; Пам'яті Павла Житецького // Зап. НТШ. – Л., 1911. – Т. 102*; До бібліографії Житецького: Його магістер. іспит // Зап. укр. наук. т-ва в Києві. – Х., 1913. – Т. 13*; Из лекций по методологии*

истории русской литературы. История изучения. Методы. Источники. – К., 1914; До бібліографії П. Житецького // Зап. укр. наук. т-ва в Києві. – 1915. – Т. 16*; Отчет об экскурсии семинария русской филологии в Киеве, 30 мая – 10 июня 1915 г.: С прил. описания древ. рукопис. старопечат. кн. Киево-Выдубец. монастыря. – К., 1916; Українські стародруки в книгозбірнях м. Самари // Бібліол. вісті. – 1924. – № 1/3. – С. 167–168; Українські стародруки в бібліотеці Ленінградського університету // Там само. – С. 168–170; «Слово о полку Ігоревім». Пам'ятка феодальної України-Руси XII віку. – К., 1926; До питання про опис рукописів, що переходять в київських книгарнях // Зап. Іст.-філол. відділу УАН. – К., 1927. – Кн. 12. – С. 273–277; Работы по русской и украинской литературе Академии наук за десять лет (1917–1927). – Л., 1927; До питання про літературні джерела давнього українського літопису // Ювілейний збірник на пошану академіка Дм. Багалія. – К., 1928. – Т. 2. – С. 705–711; Исследования и материалы по истории старинной украинской литературы XVI–XVIII веков. – М.; Л., 1962.

Літ.: Семинарий русской филологии при Императорском университете Св. Владимира под руководством В.Н. Перетца. Первое пятилетие. – К., 1912; Оглоблін О. Життєпис академіка Володимира Перетца: (З приводу 35-ої річниці його наук. діяльн.) // Зап. Іст.-філол. відділу УАН. – К., 1927. – Кн. 12. – С. 253–257; Список наукових праць акад. В.М. Перетца // Зап. Іст.-філол. відділу УАН. – К., 1927. – Кн. 12. – С. 265–272; Шахматов О.О., Котляревський Н.А. Записка про наукову діяльність та наукові праці Володимира Миколайовича Перетца: (До 1913 р. включно) // Зап. Іст.-філол. відділу УАН. – К., 1927. – Кн. 12. – С. 258–264; Адрианова-Перетц В. П. Список печатных трудов акад. В.Н. Перетца // Перетц В. Н. Исследования и материалы по истории старинной украинской литературы XVI–XVIII вв. – М.; Л., 1962*; Гудзій М.К. Пам'яті академіка В.М. Перетца (1870–1935) // Рад. літературознавство. – 1965. – № 12. – С. 45–49; Микитась В.Л. Академік В.М. Перетц про народну творчість та літературу Закарпаття // Тези доп. до XX наук. конф. УжДУ. – Ужгород, 1966. – С. 40–47; Адрианова-Перетц В.П. Археографические и источниковедческие труды В.Н. Перетца // Археогр. ежегодник. – М., 1969. – С. 275–280; Дзира Я.І. Першовідкривач українських старожитностей, будівничий Київської філологічної школи: До 100-річчя від дня народж. В.М. Перетца // Укр. іст. журн. – 1970. – № 1. – С. 135–137; Крекотень В.І. Володимир Перетц – дослідник давньої української пісні // Нар. творчість і етнографія. – 1970. – № 1. – С. 20–24; Махновець Л. Володимир Перетц: (До 100-річчя від дня народж. корифея рос. та укр. філології) // Рад. літературознавство. – 1970. – № 1. – С. 52–60; Штогрин Д. Володимир Перетц // 125 років київської української академічної традиції. – Нью-Йорк, 1993. – С. 341–359; Щербань Т. Видатний внесок у становлення української науки: До 125-річчя від дня народж. акад. В.М. Перетца // Вісн. НАН України. – 1995. – № 1/2. – С. 67–76; Щербань Т. Організатор Київської філологічної школи В.М. Перетц (1870–1935) // Слово і час. – 1995. – № 1. – С. 16–21; Кравців Б. Перетц Володимир // ЕУ. – Л., 1996. – Т. 6. – С. 2015; Ляхоцький В. «Семинар російської філології» В. Перетца і його учасники: (До 90-ї річниці від дня створення) // Бібл. вісн. – 1997. – № 3. – С. 27–29; Невтомний дослідник:

До 130-річчя від дня народж. В.М. Перетца // Календар знамен. і пам'ят. дат. 2000 р., I кв. – К., 2000. – С. 59–65; Колибанова К. Перетц Володимир Миколайович // Видатні діячі науки і культури Києва в історико-краєзнавчому русі України: Біобібліогр. довід. – К., 2005. – Ч. 2. – С. 134–137; Палієнко М. Перетц Володимир Миколайович // «Кієвская старина» у громадському та науковому житті України (кінець XIX – початок XX ст.). – К., 2005. – С. 305–306; Міщук С. Формування науково-практичних засад опису рукописних книг та стародруків у науковій діяльності В.М. Перетца в Україні // Бібл. вісн. – 2007. – № 4. – С. 23–36; Перетц Володимир Миколайович // Дениско Л.М. Автографи на книгах із колекції рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: Каталог. – К., 2007. – С. 83; Перетц Володимир Миколайович // Київ: Іст.-біогр. енцикл. довід. – К., 2007. – С. 878; Завальнюк О.М., Комарніцький О.Б. Володимир Миколайович Перетц // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка в особах. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Т. 3. – С. 531–540; Любарська Л.В. Перетц Володимир Миколайович // Українські мовознавці та письменники-мовотворці: Довідник / За ред. С.Я. Єрмоленко. – К., 2008. – С. 204–205; Міщук С. Археографічно-бібліографічна школа В.П. Перетца в Україні (1870–1914) // Історіографічні дослідження в Україні. – К., 2008. – Вип. 18. – С. 47–58; Перетц Володимир Миколайович // Палій В.М., Храмов Ю.О. Національна академія наук України. 1918–2008. Персональний склад. – 5-е вид., доповн. і виправл. – К., 2008. – С. 81; Перетц Володимир Миколайович (1870–1935) // Онопрієнко В.І. Історія української науки: Курс лекцій. – К., 2010. – С. 599–600.

В. О. Кононенко

252. ПЕТРОВ Сергій Степанович [н. 22.05.1947, м. Київ] – укр. книгознавець і бібліограф, журналіст. Канд. філол. наук (2004). Продовжив родинну династію: його батько С.І. Петров – відомий укр. бібліограф і книгознавець, сестра – В.С. Пашкова. Закінчив ф-т журналістики КДУ ім. Т.Г. Шевченка. Працював: у музейн. закл., зокрема 12 років дир. Нар. музею історії Печер. р-ну м. Києва, зав. від. музею «Косий капонір» («Київська фортеця»), провід. наук. співроб. Держ. музею кн. і друкарства України, старш. наук. співроб. Нац. Києво-Печер. іст.-культур. заповідника. Викл. «Історію книги», «Бібліографію», «Друк в Україні» на видавн.-полігр. ф-ті НТУУ «КПІ». Захистив дис. за темою: «Видавнича справа в Києві (друга половина XIX – початок XX ст.)» в Ін-ті журналістики КДУ ім. Т.Г. Шевченка. Чл. Ради Київ. міськ. орг. Т-ва охорони пам'яток історії та культури.

Тв.: В бурю: Книговид. у Києві 1917 р. // Вітчизна. – 1987. – № 6. – С. 202–205; Київські друкарні (друга половина XIX ст.) // Друкарство. – 1995. – № 5. – С. 4–7; Київська школа друкарського мистецтва // Друкарство. – 1996. – № 4. – С. 4–7; Книга в Україні: Друга половина XIX – початок XX ст. (1861–1917): (Бібліогр. показч.). – К., 1996. – № 1: А. – У співавт.; Кульженко – людина, що присвятила життя книзі // Друкарство. – 1997. – № 1. – С. 4–7;

Оборонні споруди Києва за рукописними та друкованими джерелами. – К., 1997; *Друкарство як мистецтво // Друкарство.* – 1998. – № 1. – С. 4–8; *Книга в Україні, 1861–1917: Матеріали до репертуару укр. кн. Вип. 5–9, 12, ч. 1, 2.* – К., 1999, 2001–2004, 2006, 2009. – У співавт.; *Київ: Погляд крізь століття.* – К., 2001; *Найвідоміший з плеяди київських видавців // Друкарство.* – 2001. – № 5. – С. 4–7; *Так народжувався часопис «Книгарь» // Друкарство.* – 2001. – № 1. – С. 4–6; *Книжкова справа в Києві, 1861–1917.* – К., 2002; *Видавнича справа в Києві (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.): Автореф. дис. ... канд. філол. наук.* – К., 2004; *Видавнича діяльність Київського товариства грамотності // Друкарство.* – 2004. – № 1. – С. 88–91; *Розвиток книговидавництва в Києві // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* – К., 2004. – С. 174–178.

Літ.: Загуменна В. До ювілею бібліографа та книгознавця С. Петрова // Бібл. планета. – 2007. – № 3. – С. 37.

В. С. Пашкова

253. ПЕТРОВ Степан Йосипович [09.05.1917, с. Явкіно на Смоленщині, РФ – 31.05.1974, м. Київ] – укр. бібліограф, книгознавець, педагог. Канд. філол. наук (1951). Закінчив Могильов. пед. ін-т за фахом вчитель рос. мови і л-ри (1941). Ветеран ВВв. Став співроб. (1946) ДПБ УРСР (нині НБУВ), тут розпочав наук. діяльн. Навчався в аспірантурі при КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1947–1949). Захистив канд. дис. за темою:

«Книговидавнича та книготорговельна діяльність М.І. Новикова». По закінченні аспірантури протягом 15 років працював зав. від. рідкіс. кн. у ДПБ УРСР. Серед його перших робіт – каталог «Книги гражданской печати XVIII века» (1956), до якого ввійшли близько 3 тис. окремо вид. книг 1708–1800 рр., що зберігались у від. рідкіс. та цін. книг ДПБ УРСР. Було описано близько 20 вид., не зареєстрованих у найповніших покажч. кн. XVIII ст. Результатом подальших наук.-дослід. пошуків став каталог «Книги первой четверти XIX века», який є продовж. поперед. вид. (містить описи 2 824 кн., що зберігалися в ДПБ УРСР). Працював над створенням репертуару кн., виданих в Україні. Вагомий внесок П. у теорет. розробку пробл. укр. книгознавства, історії книгодрукування, методики складання репертуару укр. кн. П. брав участь у створенні УРЕ як консультант-бібліограф та авт. ст. про В.Г. Анастасевича, А.П. Богданова, Г.М. Геннаді, М.І. Новикова, інкунабули, книгодрукування. П. – авт. ст. про С.І. Маслова в енциклопед. слов. «Книговедение» (М., 1982). Пед. діяльн. розпочав у 1950-ті р. – у КДУ ім. Т.Г. Шевченка, де викладав історію видавн. справи та історію рос. журналістики; у Київ. філії Львів. поліграф. ін-ту. Читав курс історії книги та бібл. справи в Київ. консультпункті ХДБІ, Київ. філіалі ХДІК, у КДІК, де працював зав. каф. бібліографії, був першим деканом бібл. ф-ту. Останні роки життя П. присвятив роботі над каталогом кн., виданих в Україні в другій половині ХІХ – поч. ХХ

ст., який хронологічно продовжував каталог «Книги громадянського друку, видані на Україні, XVIII – перша половина XIX століття». Над каталогом вчен. працював разом із сином С.С. Петровим. На жаль, надрукувати його на той час не вдалося. Нагородж. орденами Червоної Звезди, Вітчизняної війни II ступеня, медалями.

Тв.: *Книги громадянської друку XVIII століття: (Кат. книг, зберігаюч. в Гос. публ. б-ке УРСР). – К., 1956; Славянські книги кирилицької друку XV–XVIII ст.: Описання книг, зберігаюч. в Гос. б-ке УРСР. – К., 1958. – У співавт.; Книги першої чверті XIX століття: (Кат. книг, зберігаюч. в Гос. публ. б-ке УРСР). – К., 1961; Прижиттєві видання Т.Г. Шевченка у фондах ДІБ АН УРСР // Збірник оглядів фондів відділу рукописів / АН УРСР. ДІБ. – К., 1962. – С. 83–91; Книги громадянського друку, видані на Україні, XVIII – перша половина XIX століття: Каталог. – Х., 1971; Книга в Україні: Друга половина XIX – початок XX ст. (1861–1917): (Бібліогр. показч.). – К., 1996. – № 1: А. – У співавт.; Книга в Україні, 1861–1917: Матеріали до репертуару укр. кн. Вип. 5–9, ч. 1, 2. – К., 1999, 2001–2004, 2006, 2009. – У співавт.*

Літ.: *Бабич В.С. [Про книгу С.О. Петрова «Книги громадянського друку, видані на Україні, XVIII – перша половина XIX століття...»] // Совет. бібліогр. – 1971. – № 6. – С. 72–73; Шимченко Ф.З. Внесок ЦНБ АН УРСР у розвиток українського радянського книгознавства // 50 років Центральної наукової бібліотеки АН УРСР: Матеріали ювіл. конф. – К., 1974. – С. 45–55; Пашкова В.С. «Ваш каталог стане настільною книгою...» // Бібл. вісн. – 1993. – № 3/4. – С. 69–72; Пашкова В.С., Бабич В.С. Степан Йосипович Петров – книгознавець, бібліограф, педагог // Зб. наук. пр. КДІК. – К., 1994. – Ч. 2. – С. 90–96; У Вінок пам'яті улюбленого педагога С.Й. Петрова (1917–1974): До 80-річчя з дня народж. // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 6. – С. 30–31.*

В. С. Пашкова

254. ПИЛИПЕНКО Алла Вікторівна [н. 31.01.1931, м. Харків] – укр. бібліограф. Закінчила КДУ ім. Т.Г. Шевченка, іст. ф-т. (1954). Працювала у ЦНБ АН України старш. ред., голов. бібліографом у від. наук. бібліографії ДІБ України (1966–1988). Брала участь у підготовці та випуску ряду бібліогр. показч. █

Тв.: *Історія Української РСР: Наук.-допом. бібліогр. показч. за 1969–1971, 1975, 1982, 1984, 1986–1988. – К., 1974, 1977–1983, 1985–1989. – У співавт.; Історія фабрик і заводів Української ССР: Ретросп. бібліогр. указ. – К., 1981. – У співавт.; Публікації джерел з історії Києва: Ретросп. наук.-допом. бібліогр. показч. – К., 1982–1983. – Вип. 1–2. – У співавт.; Радіо в ідеологічних диверсіях імперіалізму проти СРСР та інших соціалістичних країн: Реком. бібліогр. показч. – К., 1983. – У співавт.; Історія робітничого класу Української РСР: Наук.-допом. бібліогр. показч. – К., 1985. – У співавт.; Борці за владу Рад на Україні: Реком. бібліогр. показч. – К., 1987; Очерки акціонерного права України. – К., 1995. – У співавт.; Основи господарського права України: Навч. посіб. – К., 1996. – У співавт.*

255. ШКУЛЬ Микола Самійлович [н. 27.10.1913, с. Самгородок Казатин. р-ну Вінниц. обл. – 16.03.2010, м. Боярка, Київ. обл.] – укр. біблограф. За кінч. Казатин. технол. технікум птахо-промисловості (1935), Вороніж. зоотехн.- ветерин. ін-т (1940). Воював на фін. фронті. У 1941 був демобілізований із армії у зв'язку зі станом здоров'я. Працював в органах МВС, потім НКВС, в М-ві сіл. госпва УРСР (1953–1959). Два строки був нар. засідателем нар. суду м. Києва (з 1957). Працював у ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ) на посадах гол. бібліографа, зав. сектору.

Тв.: На допомогу працівникам сільського господарства: (Реком. аном. показч. л-ри). – К., 1961; Аналіз методичних і бібліографічних матеріалів обласних бібліотек на сільськогосподарську тематику... . – К., 1962, 1964–1966; Піднесення сільського господарства – всенародна справа: Метод.-бібліогр. матеріали. – К., 1962. – У співавт.; Інтенсифікація сільського господарства – ключ до достатку: Метод.-бібліогр. матеріали на допомогу бібліотекарям // Соц. культура. – 1964. – № 4. – С. 40–41; Основи землеробства: Реком. показч. л-ри ... – К., 1965; Основи тваринництва: Реком. показч. л-ри... – К., 1965; Шлях до достатку: Реком. аном. показч. с.-г. л-ри. – К., 1966; Меліорація – шлях до високих і сталих урожаїв: Огляд л-ри // Нові кн. УРСР. – 1967. – № 36. – С. 11–12; Огляд методичних видань обласних бібліотек... . – К., 1968–1983. – У співавт.; Цивільна оборона – всенародна справа: [Метод. і бібліогр. матеріали на допомогу бібліотекарям]. – К., 1968; Література про комплексну механізацію сільськогосподарського виробництва // Нові кн. УРСР. – 1969. – № 9. – С. 33–36; За оволодіння сільськими технічними професіями: (Корот. реком. показч. л-ри). – К., 1970; Торжество ленінського кооперативного плану: (Реком. аном. показч. л-ри). – К., 1970; Механізація і електрифікація сільського господарства: (Реком. аном. показч. л-ри). – К., 1971; За звання майстра – тваринника: Корот. реком. аном. показч. л-ри. – К., 1972; На допомогу вивчаючим економіку сільського господарства: (Реком. аном. показч. л-ри). – К., 1972. – У співавт.; Виробництво, підготовка кормів та використання їх у тваринництві: (Реком. аном. показч. л-ри). – К., 1973; Меліорація – шлях до високих і сталих урожаїв: (Реком. аном. показч. л-ри). – К., 1973; Наукова організація праці в сільському господарстві: (Реком. аном. показч. л-ри). – К., 1974; Тобі, хліборобе-механізатор: (Реком. список л-ри.) – К., 1974. – С. 238–253. – У співавт.; Спеціалізація і концентрація сільськогосподарського виробництва: Реком. аном. показч. л-ри. – К., 1974; Племінна справа у тваринництві: (Реком. аном. показч. л-ри). – К., 1975. – У співавт.; Молоді про вибір професії: Реком. показч. – К., 1976; Профілактика та лікування захворювань тварин: (Реком. аном. показч. л-ри). – К., 1976. – У співавт.; Спеціалізація і концентрація сільськогосподарського виробництва на базі міжгосподарської кооперації та агропромислової інтеграції: (Реком. аном. показч. л-ри). – К., 1976. – У співавт.; Виробництву яловичини – промислову основу: Реком. аном. показч. л-ри. – К., 1977. – У співавт.; Годівля сільськогосподарських тварин: (Реком. аном. показч. л-ри). – К., 1977; За

збільшення виробництва м'яса птиці: Реком. аном. покажч. л-ри. – 1978; Міжгосподарська кооперація і агропромислова інтеграція: (Реком. покажч. л-ри). – К., 1978; Охорона праці в сільському господарстві: Реком. аном. покажч. л-ри. – К., 1978; Інтенсифікація тваринництва: (Реком. аном. покажч. л-ри.) – К., 1979; Майстрам, операторам тваринництва: Реком. аном. покажч. л-ри. – К., 1980; Якість сільськогосподарської продукції і шляхи її підвищення: Реком. аном. покажч. л-ри. – К., 1980 – У спіавт.; За ефективне використання сільськогосподарської техніки: Реком. аном. покажч. л-ри. – К., 1981; Виробництво молока: Реком. бібліогр. список. – К., 1982; Виробництво продуктів бджільництва: Реком. бібліогр. список. – К., 1982; Виробництво продукції кролівництва: Реком. бібліогр. список. – К., 1982; Виробництво риби: Реком. бібліогр. список л-ри. – К., 1982; Виробництво свинини: Реком. бібліогр. список. – К., 1982; Виробництво яєць, м'яса птиці: Реком. бібліогр. список. – К., 1982; Виробництво яловичини: Реком. бібліогр. список. – К., 1982; Кормовиробництву – індустріальну основу і прогресивну технологію: Реком. бібліогр. список. – К., 1982; Охорона природи – всенародна справа: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1982; Тваринництво – ударний фронт: Реком. бібліогр. список. – К., 1982; Кормовиробництву – індустріальну основу і прогресивну технологію: Реком. бібліогр. список. – К., 1983. – У спіавт.; Особисте підсобне господарство – кожній сім'ї: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1983; Племінна справа у тваринництві: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1983. – У спіавт.; Профілактика та лікування захворювань сільськогосподарських тварин: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1984. – У спіавт.; Індустрія виробництва м'яса: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1985; Промислове виробництво молока: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1985; За високоефективне використання меліоративних земель: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1986; Комплексна механізація і автоматизація сільськогосподарського виробництва: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1988; Ефективність сільськогосподарського виробництва в системі АПК: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1990.

Лім.: Шибик Т. Бібліограф: [Бесіда із зав. від. реком. бібліогр. Держ. республік. б-ки УРСР ім. КПРС Бабиц Є.К.] // Прапор комунізму. – 1984. – 19 жовт. – (Є така професія).

Н. І. Абдуллаєва

256. ПИХУР (Савінська) Олександра Михайлівна [н. 11.07.1951, м. Київ] – укр. бібліограф, бібліотекознавець. Закінчила КДІК (1972). Працювала: зав. абонементу б-ки ім. О.С. Пушкіна м. Києва (1972–1976), згодом старш. методистом, голов. бібліотекарем баз. б-ки міськпрофради, інструктором по роботі профспілк. б-к міста у Київ. міськпрофраді (1976–1984), брала безпосередню участь у проведенні централізації профспілк. б-к Києва, орг. та координації їх роботи з б-ками різних систем і відомств. Заст. дир. бібл. об-ня Дорпрофспілки Півд.-Захід. залізниці (1984–1992), здійснювала метод. керівництво з наданням практич. допомоги 40 б-кам в 6-ти

обл. України. Голов. бібліотекар з орг. і використання фондів ЦБС Поділ. р-ну м. Києва (1993–2001). Зав. від. бібліогр. та довідк.-інформ. роботи ДНАББ ім. В.Г. Заболотного (2001–2006), брала участь в орг. метод. допомоги б-кам буд. комплексу України, проведенні бібліогр. роботи за договорами орг. і підприємств Держбуду України. З 2007 – голов. бібліограф наук.-бібліогр. від. НПБУ. Нагородж. Почес. грамотою Держбуду (2003).

Тв.: Книжковий світ у Гостинному дворі: Анот. список нових надходжень до ДНАББ ім. В.Г. Заболотного: Щомісячник // Інформ. бюл. – К., 1996–2002. – № 1–12; 2003. – № 1–5, 7–11; 2004. – № 1–6, 8, 9, 12; 2005. – № 3–6, 8–10, 12; 2006. – № 1–3, 6–12; Будівництво, архітектура та житлово-комунальне господарство: Бюл. анов. бібліогр. інформації: Щотижневик. – К., 2001–2002. – № 1–52; 2003. – № 1–52; 2004. – № 1–52; 2005. – № 1–52; 2006. – № 1–52; Йосип Юлійович Каракіс (1902–1988): Бібліогр. покажч. – К., 2002. – У співавт.; Павло Федотович Альошин (1881–1961): Бібліогр. письм. довідка (кн. та ст. з період. вид. і зб. за 2000–2005 рр.). – К., 2006; Бібліографія: Авто-реф. з економіки буд-ва; Публ. з екон. тематики (кн., ст., лекції) // Економіка буд-ва. – 2005. – № 2. – С. 66–67; Бібліографія: Нові надходження з питань економіки будівництва до фондів ДНАББ ім. В.Г. Заболотного // Економіка буд-ва. – 2005. – № 4. – С. 58–59; Нові надходження літератури до фондів Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки імені В.Г. Заболотного // Буд-во України. – 2005 – № 7. – С. 28; Список найважливіших публікацій з розділу «Використання металу в будівництві» // Економіка буд-ва. – 2005. – № 1. – С. 36–37; Знаменні дати: Календар-2008. – К., 2008. – У співавт.; Календар знаменних і пам'ятних дат II кв., 2008. – К., 2008. – У співавт.; Олесь Гончар. Твори і публікації українською мовою, 1933–2007: Матеріали до бібліогр. – К., 2008. – У співавт.; Бібліотекознавство і бібліографія України: Бібліогр. покажч. – К., 2009, 2010. – Вип. 78, 79.

257. ПОГРЕБЕННИК Федір Петрович [23.06.1929, с. Рожнів Івано-Франк. обл. – 10.01.2000, м. Київ] – укр. культуролог, книго- та літературозна-вець, бібліограф. Дослідник історії укр. письменства, фольклору, літ. критики і журналістики. Д-р філол. наук (1980), проф. (1993). Навчався в Чернів. держ. ун-ті (1948–1953). Працював у Літ.-меморіал. музеї Ю. Федьковича, в обл. газ. «Радянська Буковина» (1953).

Розпочав виступати як публіцист, критик, друкував вірші, нариси. Відп. секретарем університет. багатотиражки продовжував літ.-публіцист. діяльн. (1953–1955). Навчався в аспірантурі при каф. історії укр. л-ри Чернів. держ. ун-ту (1955–1958). Чл. обл. літ. об-ня при газ. «Радянська Буковина» (1958). У цей час виступав не лише в обл., а й республік. пресі, досліджував літ. процеси на Буковині, підтримував контакти з музеями Чернівців (Ю. Федьковича, О. Кобилянської, краєзн.). Заст. дир. з питань наук. роботи, наук. співроб. краєзн. музею в Чернівцях (1958–1959). З 1959 і до кінця життя працював в Ін-ті л-ри ім. Т. Шевченка НАН України: мол. наук. співроб. (1959), старш. наук.

співроб. (1959–1962), зав. від. «Українська літературна енциклопедія» (1962–1984), провід. наук. співроб. (1984–1986). Захистив канд. дис. за темою: «Осип Маковей: життя і творчість» (1960). Відп. секретар Уряд. республік. ком. в справах відзначення 100-річчя В. Стефаника (1970–1971), 100-річчя від дня народж. М. Черемшини (1974), 150-річчя від дня народж. Ю. Федьковича (1984), 125-річчя від дня народж. Б. Лепкого (1997). Захистив докт. дис. за темою: «Творчество В. Стефаника в связях украинской литературы с другими славянскими литературами». Брав участь у Міжнар. симпоз., наук конф. у США, Австрії, в Україні. У складі делегації (разом із З. Франком) відвідав Канаду, виступав із лекціями у Торонто, Ванкувері, Едмонтоні та ін. містах. (1988). Як провід. наук. співроб. Ін-ту л-ри НАН України започаткував проведення літ.-муз. вечорів «Визначні жінки України» (на базі Центр. освіт. б-ки Ін-ту змісту і методів навчання М-ва освіти України, що діяла при Київ. міськ. будинку вчителя). Прийнятий до Спілки письмен. України (1993). Працював за сумісництвом у НІБУ на посаді голов. бібліографа у наук.-бібліогр. від. (1993–2000). Вів щотиж. серіал радіопередач по першій програмі Українського радіо про історію укр. пісень (програма «Шануймося, друзі»). Йому присвоєно, разом з іншими співроб. Ін-ту л-ри, звання лауреата Держ. премії України ім. Т. Шевченка «за розробку наукових принципів, упорядкування, підготовку текстів “Зібрання творів І.Я. Франка у п'ятдесяти томах”» (1988). За успіхи в наук.-громад. роботі відзначений грамотою департаменту культури м. Чикаго (1992). Відзначений почес. знаком Укр. фонду культури «За подвижництво в культурі» (1995). Лауреат Державної премії України імені Т.Г. Шевченка (1988), премії братів Лепких (1996). Засл. діяч науки і техніки України (1997).

Тв.: Осип Маковей: Жизнь и творчество: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. – К., 1960; Українські матеріали в літературному архіві Національного музею в Празі // Рад. літературознавство. – 1965. – № 4. – С. 84–86; Юрій Федькович і газета «Буковина» // Рад. літературознавство. – 1966. – № 4. – С. 41–46; Критика і журналістика // Історія української літератури: У 8 т. – К., 1968. – Т. 5. – С. 33–73; Василь Стефаник у слов'янських літературах. – К., 1976; Талант багатогранний, самобутній: (До 100-річчя з дня народж. Гната Хоткевича) // Наука і культура. Україна, 1977. – К., 1978. – С. 540–543; Василь Стефаник: Семінарії. – К., 1979; Перекладачі Івана Франка слов'янськими мовами: (Матеріали до бібліогр. слов.) // Укр. літературознавство. – 1979. – Вип. 32. – С. 116–129; Вип. 34. – С. 145–150; 1986. – Вип. 46. – С. 107–116; Творчество Т.Г. Шевченко в современных межславянских связях украинской литературы // Современные славянские культуры: развитие, взаимодействие, международный контекст: Междунар. наук. конф.: Тез. докл. и сообщ., Киев, 28 мая – 1 июня 1979 г. – К., 1979. – С. 98–199. – У співавт.; Творчество В. Стефаника в связях украинской литературы с другими славянскими литературами: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук. – К., 1980; Виставка «Стефаникіана»: Кат. вист. – Л., 1982; «Азбуковник» Богдана Романенчука // Бібл. вісн. – 1993. – № 5/6. – С. 46–48; Антій Синявський та його зв'язки з Галичиною // Укр. іст. журн. – 1993. – № 1/4. – С. 103–115; Левко Бачинський. – Коломия, 1994; Рідкісний покажчик

українських видань у Відні // *Бібл. вісн.* – 1994. – № 3. – С. 9–17; *Бібліотека «Українського слова» в Німеччині* // *Бібл. вісн.* – 1995. – № 1. – С. 34–35; *3 Україною в серці: Нариси-дослідж. про творчість письм.-прикарпатців у діаспорі.* – К., 1995; *Кузеля Зенон; Лепкий Богдан Сильвестрович* // *УЛЕ.* – К., 1995. – Т. 3. – С. 86; 161–163; *Про біобібліографічний словник «Українські письменники»* // *Національна бібліографія України: стан і тенденції розвитку: Матеріали міжвідом. наук. конф., 12–14 квіт. 1994 р.* – К., 1995. – С. 124–129; *Українські письменники: (Матеріали до біобібліогр. слов.).* – К., 1995–1998. – Вип. 1–5. – У співавт.; *Відроджуються духовні цінності: [Про роботу наук.-бібліогр. від. НПБУ]* // *Культура і життя.* – 1996. – 3 квіт.; *Журнал «Книголюб»: [Про бібліогр. часопис, що виходив протягом 1927–1932 рр. у Празі]* // *Бібл. вісн.* – 1996. – № 2. – С. 22; *Цінна бібліографічна праця про «Кобзар» Тараса Шевченка* // *Зап. ЛНБ ім. В. Стефаника.* – Л., 1996. – Вип. 5. – С. 173–177; *Богдан Лепкий (1872–1941) – видатний український письменник, історик і критик літератури, громадсько-культурний діяч, педагог: (Кат. вист. з колекції д-ра філол. наук, проф. Ф. Погребенника).* – К., 1997; *Деякі думки про [бібліографічне] забезпечення літературної науки в Україні: (На сучас. етапі)* // *Вісн. Книжк. палати.* – 1997. – № 5. – С. 5–7; *Іван Франко та його бібліотека* // *Бібл. вісн.* – 1997. – № 3. – С. 23–24; *Лев Бачинський (1872–1930): Біобібліогр. нарис.* – К., 1997; *Літературознавчий словник-довідник.* – К., 1997. – У співавт.; *Навчальний посібник української бібліографії* // *Вісн. Книжк. палати.* – 1999. – № 7. – С. 17–18; *Василь Стефаник і родина Кирила Гаморака: Літ.-докум. дослідж. з публ. листів.* – Снятин, 2000; *Знаменні дати: Календар-2000.* – К., 2000. – У співавт.; *Публіцист мислі й серця: Зб. пр. на пошану 80-річчя Р. Олійника-Рахманного.* – К., 2000; *Післямова [до покажчика «Літературно-науковий вісник»]* // *Бібл. вісн.* – 2001. – № 2. – С. 52–53; *Кордуба Мирон* // *Буковина.* – 2002. – 13 груд.

Лім.: *Засенко О. Талановитий критик і літературознавець* // *Жовтень.* – 1961. – № 7. – С. 134; *Погребенник Федір Петрович* // *Шевченк. слов.: У 2 т.* – К., 1978. – Т. 2. – С. 115; *Верба А. Плідний полудень літературознавця: [До 50-річчя від дня народж. Ф.П. Погребенника]* // *Наше слово.* – Варшава, 1979. – 23 верес.; *Кравчук П. Талановитий літературознавець: (До 50-річчя Федора Петровича Погребенника)* // *Життя і слово.* – Торонто, 1979. – 18 черв. – С. 6; *Полек В. Шлях літературознавця* // *Прикарпат. правда.* – Івано-Франківськ, 1979. – 26 черв.; *Пора професійної зрілості: До 50-річчя від дня народження [Ф.П. Погребенника]* // *Жовтень.* – 1979. – № 6. – С. 160; *Полек В. Стефаникіана Погребенника* // *Ленін. правда.* – 1982. – 11 груд.; *Сарана Ф.К. Погребенник Федір Петрович* // *УРЕ.* – К., 1982. – Т. 8. – С. 440; *Дослідник, упорядник, колекціонер: (Федорові Погребеннику – 60)* // *Жовтень.* – 1989. – № 6. – С. 132; *Домашевська К. Високе відзначення для Марії Влад-Ганцяк і Федора Погребенника* // *Нар. воля.* – Скрентон, США, 1992. – 20 серп.; *Погребенник Федір Петрович* // *Митці України.* – К., 1992. – С. 843; *«Мое зібрання – і державне надбання...»: Інтерв'ю з Ф.П. Погребенником / Взяла Н.Г. Солонська* // *Бібл. вісн.* – 1994. – № 1. – С. 28–31; *Нам пора для України жити: Вист. рідкіс. видань з колекції Ф.П. Погребенника: Каталог.* – К., 1994; *Ф. Погребенник: відповіді на запитання: (Автопортр. літературознавця*

Погребенника Ф.) // Слово і час. – 1994. – № 9/10. – С. 71–74; Погребенник Федір // Сеньків І. Гуцульська спадщина: Пр. з життя і творчості гуцулів. – К., 1995. – С. 336–337; Високі відзнаки літературознавця: [Про присудження Ф.П. Погребеннику звання «Заслужений діяч науки і техніки України»] // Літ. Україна. – 1997. – 25 верес. – С. 1; Погребенник Федір Петрович // Мистецтво України: Біогр. довід. – К., 1997. – С. 479; Погребенник Федір Петрович // Хто є хто в Україні. – К., 1997. – С. 405; Гуць М. Невтомний дослідник і пропагандист пісенних та книжних багатств України: (До 70-річчя від дня народж. Ф. Погребенника) // Нар. творчість та етнографія. – 1999. – № 1. – С. 33–37; Каспрук В. Феномен вченого-енциклопедиста: 23 черв. виповнилося 70 років видат. укр. вчен.-філологу, проф. Федору Погребеннику // Укр. слово. – 1999. – 24 черв. – С. 13; Корбич Г. Ювілей, щасливий і плідний...: До 75-річчя літературознавця Ф. Погребенника // Укр. мова та л-ра. – 1999. – № 21–24. – С. 4; Пасемко І. Федір Погребенник // Рід. шк. – 1999. – № 10. – С. 79–80; Патока В.В. На ниві бібліографічній // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 6. – С. 32; Пилипчук Р. Подвижник на ниві української культури: До 70-річчя від дня народж. Ф. Погребенника // Визвол. шлях. – 1999. – № 7. – С. 847–851; Рідкісні видання з колекції професора Федора Погребенника: Кат. вист. / Уклад.: Р. Жданова, І. Негрейчук. – К., 1999; Федір Погребенник: Біобібліогр. покажч. / Уклад.: В. Полек, В. Патока. – К., 1999; Франкіана Федора Погребенника / Упоряд. Г.В. Горбань. – Івано-Франківськ, 1999; Подвижник на ниві української культури: (Пам'яті Ф.П. Погребенника) // Укр. мова та л-ра. – 2000. – № 4. – С. 12; Пам'яті Федора Погребенника // Слово і час. – 2000. – № 2. – С. 94; Щасливий у праці: Зб. пр. і матеріалів на пошану Ф. Погребенника: 3 нагоди 70-річчя від дня його народж. / Уклад. В.Ф. Погребенник. – К., 2000; Пилипчук Р. Подвижник на ниві української культури: (До річниці смерті Ф. Погребенника) // Нар. творчість та етнографія. – 2001. – № 1/2. – С. 13–18; Погребенник Федір Петрович // Хто є хто на Івано-Франківщині: Видат. земляки. – К., 2002. – С. 252–259; Погребенник Федір Петрович // Бібліотеки Киян: Слов. власників. – К., 2005. – С. 77–78; Погребенник Федір Петрович // Бойчук М. Література і мистецтво Буковини в іменах: Слов.-довід. – Чернівці, 2005. – С. 212–213; Коваленко С. Лінгводидактична домінанта з теми «Життєвий шлях і наукова спадщина українського літературознавця Федора Погребенника»: (пояснювальні, попереджувальні, вибіркові, контрольні диктанти). 10(11) клас // Українська л-ра в загальноосвіт. шк. – 2009. – № 7/8. – С. 50–53; Погребенника Ф.П. Бібліотека // Лисенко І. Словник українських приватних бібліотек. – К., 2009. – С. 138; Федір Погребенник (1929–2000) [Укр. бібліограф, літературознавець, фольклорист] // Гаврилів Б., Миронюк І. Історичні постаті Івано-Франківщини. – Івано-Франківськ, 2010. – С. 114.

258. ПОГРЕБНЯК (Звіглянич) Маргарита Костянтинівна [н. 10.07.1928, м. Мена Черніг. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила хім.-біол. ф-т КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1952). Працювала (з 1961) голов. бібліографом наук.-бібліогр. від. ЦНБ ім. В. Вернадського

(нині НБУВ). Очолювала групу з підготовки ретроспект. наук.-допом. бібліографії хім. наук. Під час підготовки бібліогр. пр. П. здійснювала постійн. тісний зв'язок із ін-тами АН УРСР у галузі хім. наук.

Тв.: *Мінеральні добрива Української РСР: Бібліогр. покажч., 1918–1965.* – К., 1968. – Ч. 1–2. – У співавт.; *Библиографический очерк развития отечественной коллоидной химии.* – К., 1970. – Вып. 4. – У співавт.; *Леонід Адольфович Кульський: [Бібліогр. покажч.].* – К., 1974; *Применение математических методов в биологических науках, в химии и химической технологии: Указ. отеч. и зарубеж. лит. (1958–1969).* – К., 1975. – У співавт.; *Центральна наукова бібліотека: Покажч. л-ри, 1970–1974 рр.* – К., 1975. – У співавт.; *Опреснение и обессоливание воды: Указ. лит. (1956–1975).* – К., 1978. – У співавт.; *Илья Михайлович Поляков: [Библиогр. указ.].* – К., 1982; *Развитие отечественной коллоидной химии: Указ. лит., 1967–1978.* – К., 1984. – У співавт.; *Опреснение и обессоливание воды: Указ. лит. (1976–1983).* – К., 1987. – У співавт.

Р. С. Жданова

259. ПОДРЕЗОВА (Мансветова) Марина Олексіївна [н. 08.08.1946, м. Тбілісі, Грузія] – укр. бібліограф. Закінчила ОДУ ім. І.І. Мечнікова, біол. ф-т (1973), та КДІК (1991) за фахом бібліотекознавство та бібліографія. Працювала в Наук. б-ці ОДУ ім. І.І. Мечнікова (з 1966) бібліографом, старш. та голов. бібліографом, зав. сектору, зав. від., заст. дир. з наук. роботи, дир.

Тв.: *Марк Филиппович Орзих: Библиогр. указ.* – О., 1990; *Система повышения квалификации в условиях вузовской библиотеки: новые поиски и подходы // Науч. и техн. б-ки СССР.* – 1990. – № 11. – С. 22–24; *Кафедры государственного и международного права юридического факультета ОГНУ: Публ. каф.: Библиогр. указ.* – О., 1993; *Алексей Иванович Маркевич (1847– 1903): Библиогр. указ.* – О., 1997; *Игорь Петрович Зелинский: Библиогр. указ.* – О., 1997; *Валентин Андреевич Смынтина: Библиогр. указ.* – О., 1998; *Е.Н. Щепкин (1860–1920): Библиогр. указ.* – О., 1998; *Смынтина: Біобібліогр. покажч.* – О., 1998; *Основи подорожесей XVIII – першої половини XIX ст. по Україні в іменних фондах Наукової бібліотеки ОДУ ім. І.І. Мечнікова // Четвертий Міжнар. конгр. українців, Південь України.* – О., 1999. – С. 414–421; *Причерноморские немцы: их вклад в развитие Одессы и региона.* – О., 1999; *Севастьянов Всеволод Денисович: Бібліогр. покажч.* – О., 1999; *Українська книга в іменних фондах Наукової бібліотеки ОДУ.* – О., 1999; *Научная библиотека ОНУ стремится к мировым стандартам // Зеркало недели.* – 2000. – № 47. – С. 12; *Смынтина Валентин Андрійович // Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біогр. слов.* – О., 2000. – Т. 1: Ректори. – С. 106–112; *Місце бібліотек вищих навчальних закладів півдня України в інформаційній підтримці учбового і наукового процесів // Вісн. ОНУ. Сер. Бібліотекознавство, бібліографозн., книгозн.* – О., 2007. – Т. 12. – Вип. 4. – С. 208–216; *Науково-дослідна*

діяльність університетської бібліотеки: історія розвитку, традиційні напрямки та сучасні пріоритети // Вісн. ОНУ. Сер. Бібліотекознавство, бібліографозн., книгозн. – О., 2007. – Т. 12, вип. 4. – С. 10–28; Сминтина Валентин Андрійович: Біобібліогр. покажч. – О., 2008; У скарбниці Наукової бібліотеки: Кат. вист. особистої колекції проф. Валентина Андрійовича Сминтини. – О., 2010. – У співавт.

260. ПОНОМАРЕНКО Лариса Олександрівна [н. 20.02.1973, м. Київ] – укр. бібліограф. Закінчила Київ. обл. уч-ще культури (1991). Працювала в Ірпін. міськ. б-ці для дорослих старш. бібліотекарем (1991–2000), зав. від. обслуговування вання (1994). Навчалась у КДІК (1992–1996). Працює у ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського – мол. наук. співроб. (з 2000), наук. співроб. (з 2001). Очолює від. наук. бібліографії (з 2001).

Тв.: Художня культура: методика викладання в загальноосвітній школі: Реком. [бібліогр.] список // Гуманіт. науки. – 2001. – № 2. – С. 188–191; Інформаційне забезпечення розвитку педагогічної науки та освіти – стратегічний напрямок діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України // Дир. шк., ліцею, гімназії. – 2002. – № 6. – С. 82–83; Каталог книжкової виставки [до конференції] // Україна – країни Сходу: від діалогу педагогічних систем до діалогу культури та цивілізації: Матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., 18–19 трав. 2001 р. – К., 2002. – Вип. 4. – С. 197–200; Мадзігон Василь Миколайович: До 65-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2002; Формування активної життєвої позиції молодого громадянина України: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2002; Віталій Іванович Бондар: До 65-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2003. – У співавт.; Гід з громадянської освіти в Україні: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – Донецьк; К., 2003. – У співавт.; Гончаренко Семен Устинович: До 75-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2003; Іван Андрійович Зязюн: Педагог. Вчений. Філософ: Біобібліогр. покажч. – К., 2003. – У співавт.; Моляко Валентин Олексійович: До 65-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2003; Професійна освіта України за роки незалежності (1991–2003 рр.): Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2004. – У співавт.; Алла Михайлівна Богуш: Бібліогр. покажч. – К.; О., 2005; Василь Григорович Кремень – філософ, учений, освітянин, державний діяч: Біобібліогр. покажч. – К., 2005. – У співавт.; Євгенія Федорівна Соботович: До 70-річчя від дня народж.: Кат. вист. – К., 2005; Іван Дмитрович Бех: Біобібліогр. покажч. – К.; Житомир, 2005. – У співавт.; Інформаційне забезпечення галузі / Пед. газ. – 2005. – № 3. – С. 8; Нелля Григорівна Ничкало: Біобібліогр. покажч. – К., 2005. – У співавт.; Профільне навчання в старшій школі: шляхи розвитку: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2005. – Вип. 1. – У співавт.; Дошкільна освіта як складова система безперервної освіти України (1991–2006): Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2007. – У співавт.; Сучасні технології в освіті: Реком. бібліогр. покажч. – К., 2007. – Ч. 2. – У співавт.; Василь Григорович Кремень – філософ, учений, освітянин, державний діяч: Біобібліогр. покажч. – 2-ге вид., доповн. – К.,

2008. – У співавт.; Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку. 1991–2006 рр.: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2008. – У співавт.; Іван Андрійович Зязюн: Педагог. Вчений. Філософ: Біобібліогр. покажч. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К., 2008. – У співавт.; Сергій Дмитрович Максименко – академік, український психолог, фундатор наукової школи генетичної психології: Біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1971–2007 рр. – К., 2008. – У співавт.; Алла Михайлівна Богуш – академік АПН України: Біобібліогр. покажч. – К., 2009. – У співавт.; Теоретичні та практичні засади створення системи науково-бібліографічних документів із психолого-педагогічних питань у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В.О. Сухомлинського // Наук. пр. ДНПБУ ім. В.О. Сухомлинського. – К., 2009. – С. 160–172.

261. ПОПРОЦЬКА Віра Григорівна [22.08.1949, м. Київ – 25.10.2009, м. Київ] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. Канд. пед. наук (1990). Закінчила КДК (1972). Працювала в НБУВ (з 1967): бібліотекарем, старш. бібліотекарем, старш. ред., старш. наук. співроб., зав. сектору, вчен. секретарем. Захистила дис. за темою: «Нормирование труда в условиях крупных научных библиотек». Предмет дослідж.: заг. пробл. бібліотекознавства та бібл. справи, бібл. менедж., планув. та орг. н.-д. робіт. Авт. понад 40 публ. Заст. голов. ред. журн. «Бібліотечний вісник», заст. голови Ред.-видавн. ради НБУВ (з 1993). Нагородж. медаллю «Ветеран труда» (1987). Засл. працівник культури України (2000).

Тв.: *Разработка местных норм на основные библиотечно-библиографические процессы.* – К., 1984. – У співавт.; *Нормирование труда в условиях крупных научных библиотек: Автореф. дис. ... канд. пед. наук.* – Ленинград, 1990; *Организация деятельности библиотек: Учеб.-метод. пособие.* – К., 1993. – У співавт.; *Підготовка наукових кадрів у Національній бібліотеці України ім. В.І. Вернадського // Культура України: стан, проблеми, тенденції розвитку: Зб. наук. ст.* – К., 1997. – С. 174–177; *Наукова діяльність Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського // Бібл. вісн.* – 1998. – № 3. – С. 6–13. – У співавт.; *Основні підсумки наукової діяльності Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (1999) // Бібл. вісн.* – 2000. – № 2. – С. 6–15; *Петру Тимофійовичу Троньку – 85 // Бібл. вісн.* – 2000. – № 4. – С. 37–38; *Від бібліотеки Ярослава Мудрого до Національної бібліотеки України // Дивослово.* – 2001. – № 10. – С. 66–69. – У співавт.

Лім.: *Віра Григорівна Попроцька // Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі: Довідник.* – К., 1999. – С. 114–155; *Попроцкая Вера Григорьевна // Кто есть кто в библиотечной сфере России и СНГ.* – М., 1999. – С. 185; *Попроцька Віра Григорівна: [Про присвоєння почес. звання «Заслужений працівник культури України»] // Бібл. вісн.* – 2000. – № 3. – С. 41.

262. ПОСТЕРНАК Степан Пилипович [27.04.1885, с. Степанівка

Ніжин. округу Черніг. обл. – 19.01.1938] – укр. бібліотекознавець і бібліограф, педагог. Вчився в Іст.-філол. ін-ті князя Безбородька у Ніжині (1905), Іст.-філол. ун-ті у Санкт-Петербурзі (1908–1910), Санкт-Петербурз. ун-ті (1911). Працював учителем рос. мови в школах Умані (1911), Тихорецька (1912–1914), Таганрога (1914–1917). У грудні 1917 р. переїхав до Києва. Працював у складі комісаріату у справах Київ. шк. округи, в київ. губерн. комісаріаті з нар. освіти та в М-ві нар. освіти (головою від. учител. шк. та видва), потім ред. у книгоспілці, Вукоспілці Держ. вид-ва України. Керівник секції історії освіти в Україні при Пед. комісії ВУАН і вчен. секретар Комісії Енциклопед. слов. ВУАН (1921–1922). П. – перший офіційний дир. ВБУ (1923–1929) і співред. (разом з В. Козловським і М. Сагардою) видаваних нею «Бібліотечного збірника» (1–3, 1926–1927) та «Журналу бібліотекознавства та бібліографії» (1–3, 1927–1929). Під керівництвом П. було створено Каталогграфічну коміс. і Н.-д. коміс. бібліотекознавства й бібліографії, визначено осн. завдання ВБУ: формув. фонду укр. друку та л-ри про Україну; створення нац. бібліогр. репертуару друку, звед. катагогу, нац. каталогграфіч. інструкції. Авт. пр.: «Із історії освітнього руху на Україні за часи революції 1917–1919 рр.» (1920), «Всенародная бібліотека України при Всеукраїнській Академії наук у м. Києві» (1923), «Всенародна Бібліотека України» (1923) і ряду публ. з теорії бібліографії: «Состояние и развитие библиографической работы в библиотеках» (1926), «Бібліографія на Україні» (1927), «До дискусії про український бібліографічний репертуар» (1928) та ін. 18.10.1929 був вперше заарештований, вдруге – 30.12.1937. Звинувачений у співробітництві з нім. розвідкою та з орг. «БУД», «СВУ». Розстріляний 19.01.1938. Реабілітований у 1989. Архів зберігається в ІР НБУВ.

Тв.: Координирование научно-библиографических работ различных учреждений: выступление на 1-м Всерос. Библиогр. съезде в Москве 2–8 дек. 1924 г. // Библиогр. изв. – 1926. – № 1/4. – С. 50; [О применении десятичной классификации в библиографической работе] // Тр. Первого Всерос. библиогр. съезда. – М., 1926. – С. 75–77; О работе научных библиотек // Тр. Первой конф. науч. б-к РСФСР. – М., 1926. – С. 158; Состояние и развитие библиографической работы в библиотеках // Библиогр. изв. – 1926. – № 1/4. – С. 50; Бібліографія на Україні // Бібл. зб. – 1927. – № 3. – С. 3–7; Всенародна Бібліотека України – база науково-дослідної роботи // Бібл. зб. – 1927. – № 2. – С. 5–25; Журнал бібліотекознавства та бібліографії // Журн. бібліотекознавства та бібліогр. – 1927. – № 1. – С. 3–8; До дискусії про український бібліографічний репертуар // Журн. бібліотекознавства та бібліогр. – 1928. – № 2. – С. 87–95; О Предметном каталоге // Тр. Второй Всерос. конф. науч. б-к. – Л., 1929. – С. 270–271; Основные принципы составления алфавитного каталога и, в частности, принцип коллективного авторства // Тр. Второй Всерос. конф. науч. б-к. – Л., 1929. – С. 217; Бібліографічна комісія ВУАН: Звідомлення за 1931 рік // Вісті ВУАН. – 1932. – № 1. – С. 14–21.

Лім.: Ковальчук Г. І. Керівники ВБУ–НБУВ (1918–1998) // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 20; Стрішенець Н. Степан Постернак // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 29–37; Ковальчук Г.І. Співробітники УНІК – жертви політичних

репресій // *Наук. пр. НБУВ.* – К., 1999. – Вип. 2. – С. 90; Сохань С.В. Постернак Степан Пилипович // *Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник.* – К., 2002. – С. 452–454; Постернак Степан Пилипович // Дениско Л.М. *Автографи на книгах із колекції рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: Каталог.* – К., 2007. – С. 88; Постернак Степан Пилипович член Тимчасового комітету для заснування ВБУ, перший офіційний директор Бібліотеки в 1922–1929 рр. // Степченко О.П. *Українські вчені – фундатори спеціалізованих відділів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.* – К., 2008. – С. 128–139; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. *Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті.* – К., 2009. – Див. імен. покажч., с. 522.

В. О. Кононенко

263. ПРИЛШКО Тетяна Аркадіївна [н. 29.05.1952, с. Мотовилівська Слобідка Фастів. р-ну Київ. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила КДК (1981). Працює в ДІБ України (нині НІБУ) на посадах: ред., голов. бібліографа (з 1993) наук.-бібліогр. від. Коло професійних інтересів – бібліотекознавство, історія України, історіографія, джерелознавство, біографістика, автоматизація бібл. процесів. Працює над створенням інформ. бази даних «Історія України» за 2008, 2009 рр. та «Суспільно-політичні процеси 60–80-х рр. в Україні: правозахисний, дисидентський рух» (2010). Авт. ряду ст., опубл. у фак. період. вид. Виступала з доп. на наук. конф., зокрема: в ДНСГБ УААН «Бібліографічні ресурси з історії України» (2009), у НБУВ – «Електронні інформаційні ресурси науково-бібліографічного відділу НІБУ» (2010). Нагородж. Подякою Голови Київ. міськдержадмін., орденом княгині Ольги III ступеня (2009).

Тв.: *История промышленных и сельскохозяйственных предприятий Украинской ССР (1946–1986 гг.): Науч.-вспом. библиогр. указ.* – К., 1987. – У співавт.; *Музейное строительство на Украине в годы Советской власти: [1917–1987]: Науч.-вспом. библиогр. указ.* – К., 1987. – У співавт.; *Стрельский Вячеслав Ильич [1910–1983]: Биобиблиогр. указ. учен.* – К., 1987. – У співавт.; *Кроки п'ятирічок: З історії руху за ком. працю на Україні: Рек. бібліогр. покажч.* – К., 1989. – У співавт.; *Історія селянства Української РСР, 1917–1989 рр.: Наук.-допом. бібліогр. покажч.* – К., 1990. – У співавт.; *Історія України: Наук.-допом. бібліогр. покажч. за 1989, 1991, за II, III кв. 1994, 1999–2007.* – К., 1990, 1993, 1994, 2001, 2004–2009. – У співавт.; *Історія України: Бібліогр. покажч. 1992, 1993 рік.* – К.; Л., 1994, 1997. – У співавт.; *Популяризація історичних знань як одна із функцій бібліографічних видань Державної історичної бібліотеки України // Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні: Тези наук.-практ. конф.* – К., 1994. – С. 124–126;

Бібліографічна база даних з історії України як джерело історико-краєзнавчих досліджень // Бібліотечне краєзнавство у відновленні історичної пам'яті народу України: Матеріали наук.-практ. конф. (26–27 трав. 1997 р., м. Київ). – К., 1998. – С. 218–221. – У співавт.; Визвольна боротьба українського народу середини XVII ст. в бібліографічній базі даних Державної історичної бібліотеки України // Поділля і Південно-Східна Волинь в роки Визвольної війни українського народу середини XVII століття: Матеріали Всеукр. іст.-краєзн. наук.-практ. конф., Стара Синява, 19 верес. 1998 р. – Стара Синява, 1998. – С. 128–131; Бердичівська земля в бібліографічній базі даних Державної історичної бібліотеки України // Бердичівська земля в контексті історії України: Наук. зб. «Велика Волинь». – Житомир, 1999. – Т. 19. – С. 38–39. – У співавт.; Історичні джерела інформації // Історія наукових бібліотек в контексті історії, культури, освіти в Україні: Матеріали наук.-практ. конф., 14–15 жовт. 1999 р., м. Київ. – К., 1999. – С. 45–52; Людмила Ястремська // Бібл. вісн. – 1999. – № 2. – С. 38–40 – У співавт.; Питання історичного краєзнавства на сторінках покажчика «Історія України» (1968–1998) // Історія України: Маловідомі імена, події, факти: Зб. ст. – К., 1999. – Вип. 6. – С. 216–219. – У співавт.; Житомирищина у виданнях Державної історичної бібліотеки України // Житомирищина на зламі тисячоліть: Наук. зб. «Велика Волинь». – Житомир, 2000. – Т. 21. – С. 58–59; Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. в бібліографічній базі даних Державної історичної бібліотеки України // Українська козацька держава: витоки та шляхи історичного розвитку. – К., 2000. – Вип. 7. – С. 331–334; Історична наука на сторінках науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Історія України» // Художньо-освітній простір України в контексті новітньої історії: Зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 22–23 листоп. 2007 р. – К., 2007. – С. 121–124; Формування та використання сучасних бібліотечних інформаційно-пошукових систем краєзнавчого спрямування: Методика і практика // Проблеми українського державотворення: історія і сучасність: Матеріали Міжнар. наук.-краєзн. конф., присвяч. 100-річчю від дня народж. О. Ольжича та 90-річчю УНР: У 2 т. – Житомир, 2007. – Т. 1. – С. 141–144. – У співавт.; Політичні репресії радянської доби в Україні: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., – У співавт.; Бібліографічні ресурси з історії України // Національна сільськогосподарська бібліографія як складова програми інформатизації аграрної галузі України: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 2009 р. – К., 2008. – С. 98–102; Історична бібліографія як джерело знань // Національний мовно-культурний простір України в контексті глобалізаційних та євроінтеграційних процесів: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (3–5 черв. 2008 р., м. Київ). – К., 2009. – С. 265–268; 40 років бібліографічному покажчику «Історія України» // Бібл. вісн. – 2009. – № 6. – С. 52–54.

Лім.: [Про нагородж. орденом княгині Ольги III ступеня Приліпко Тетяни Аркадіївни: Витяг з Указу Президента України № 766/2009 від 26 верес. 2009 р.] // Уряд. кур'єр. – 2009. – 14 жовт.; Бібл. планета. – 2009. – № 4. – Вклад., с. 2.

264. ПРОМСЬКА Олександра Леонідівна [н. 22.06.1984, м. Рівне] – укр. бібліограф, бібліографознавець. Закінчила РДГУ (2005), навчається заочно в аспірантурі при РДГУ (з 2006). Працює над канд. дис.: «Розвиток і сучасний стан української бібліографії бібліографії». Працювала у ЦБС м. Рівного (2005–2007), з 2007 – провід. методист Рівнен. ДОБ. Коло наук. інтересів – історія бібліографії, розвитку метабібліографії в Україні, автоматизація бібл. процесів.

Тв.: Цінний путівник з новітніх бібліографічних джерел українського літературознавства // Вісн. Книжк. палати. – 2005. – № 5. – С. 16–18. – У співавт.; Путівник по бібліографічних посібниках та довідкових виданнях як особливий жанр бібліографічної продукції // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 20–22 квіт. 2006 р. – Рівне, 2006. – С. 9–11; Бібліографія бібліографії: термінологічний аспект // Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 3. – С. 22–24; Бібліографія бібліографії: термінологічні зауваження // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 23 квіт. 2007 р. – Рівне, 2007. – С. 14–18; З досвіду рекламної діяльності Рівненської державної обласної бібліотеки: (інформ. довідка). – К., 2007. – Вип. 7/5; Метабібліографія: Показч. бібліогр. вид. Рівнен. держ. обл. б-ки. – Рівне, 2007. – У співавт.; Бібліографія бібліографії: понятійний апарат // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: Зб. наук. пр. – К., 2008. – Вип. 2. – С. 121–130; Зародження бібліографії бібліографії в Україні // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 25–27 лют. 2008 р. – Рівне, 2008. – С. 71–74; Каталоги та картотеки в сільській бібліотеці // Сільська бібліотека на етапі розвитку суспільства знань: Зб. ст. та повідомл. – Рівне, 2008. – С. 35–38; Особливий жанр бібліографічної продукції // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 трав. 2008 р. – К., 2008. – С. 54–56; Рекламна діяльність Рівненської державної обласної бібліотеки // Бібл. форум України. – 2008. – № 1. – С. 26–28; Становлення метабібліографії в Україні // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – № 6. – С. 14–16; Метабібліографія і бази даних // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 19–21 трав. 2009 р. – К., 2009. – С. 172–174; Метабібліографічна база даних і показчик баз даних: типологічні особливості // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: Зб. наук. пр. – К., 2009. – Вип. 3. – С. 120–125; Сайт ДНСГБ УААН як джерело метабібліографічної інформації // Національна сільськогосподарська бібліографія як складова програми інформатизації аграрної галузі України: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 2009 р. – К., 2009. – С. 102–105; Перші кроки української метабібліографії // Бібл. вісн. – 2010. – № 1. – С. 32–36; Розвиток персональної мета бібліографії в Україні (XX – початок XXI ст.) // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17–19 трав. 2011 р. – К., 2011. – С. 97–99.

265. ПРОНЮК Євген Васильович [н. 26.09.1936, с. Хом'яківка Тисмениц. р-ну Івано-Франк. обл.] – укр. громад. держ. політ. діяч, дослідник історії укр. філософії, журналіст, бібліограф. Канд. філос. наук (2008). Разом із сім'єю депортований до Караганди (Казахстан) на спецпоселення (1947). У зв'язку зі смертю матері з того ж року потрапив у дит. будинок. Попри заборону на виїзд П. приїхав в Україну (1952), працював робітником на Київ. з-ді ім. Письменного (до 1960). Закінчив філос. від. КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1962). Брав участь у нац.-визвол. русі, розповсюджував нелегал. антирадян. л-ру, «самвидав», писав ст., став чл. Клубу творч. молоді «Сучасник» (1963), створив програм. док. «Стан і завдання Українського визвольного руху (неповні тези для обговорення)» (1964). Працював в Ін-ті філософії АН України наук. співроб. (з 1962), бібліографом у б-ці Ін-ту (1967–1972). Упорядкував «Бібліографію праць Інституту філософії АН УРСР (1946–1967)» (1969). Вчена рада Ін-ту філософії схвалила до захисту канд. дис., але КДБ заборонив її захист. П. був учасн. підготовки часопису «Український вісник», присвяч. політ. репресіям в Україні. Арештований (1972) і засудж. за «антирадянську пропаганду і агітацію з метою підриву і ослаблення радянської влади» до 7 років ув'язнення і 5 років заслання. Звільнений завдяки втручанню світової громадськості (передусім, «Міжнародної амністії»), укр. діаспори, акад. А. Сахарова. Повернувся до Києва, працював бібліотекарем (1984), став одним із фундаторів нових громад. і політ. орг.: укр. «Меморіалу», т-ва «Просвіта», Укр. Гельсин. спілки (УГС), Нар. руху України, Укр. республік. партії (1987–1991). Створив і очолив Всеукр. т-во політ. в'язнів і репресованих (1989). Заснував журн. «Зона» (1992), в якому велика увага приділяється бібліогр. оснащенню ст. і наук. розвідок. Захистив канд. дис. за темою: «Остап Терлецький в ідейній боротьбі в Галичині 70-х років ХІХ століття». Авт. публ. з історії укр. філософії та політології, які широко оснащені бібліографією, зокрема: «Остап Терлецький в ідейній боротьбі в Галичині 70-х років ХІХ століття» (2006), «За хліб не платять свободою» (понад 500 назв. бібліогр. посилань) [2001]. П. – деп. Київ. міськ. ради (1990–1994), нар. деп. України (1994–1998). Має нагороди: медаль «За віддану працю для добра всього українського народу та жертвний вклад на визволення України та підтримку свободи всім народам світу» Спілки визволення України (1977), почес. орден «Січковий Хрест» (1995), орден Угорщини «Хрест за заслуги» (1996), Знак пошани Київ. міськ. голови (2001). Повний кавалер ордена «За заслуги» (1996, 2001, 2005), Герой України (2006), орден «Свободи» (2010).

Тв.: *Бібліографія праць Інституту філософії АН УРСР (1946–1967).* – К., 1969. – У співавт.; *Остап Терлецький в ідейній боротьбі в Галичині 70-х років ХІХ століття.* – К., 2006; *Остап Терлецький в ідейній боротьбі в Галичині 70-х років ХІХ ст.: Автореф. дис. ... канд. філос. наук.* – К., 2008.

Літ.: Пахолок Т. Пронюк Євген Васильович // *Міжнародний біографічний словник дисидентів країн Центральної та Східної Європи й колишнього СРСР.* – Х., 2006. – Т. 1: Україна, ч. 2. – С. 591–594.

В. О. Кононенко

266. ПШЕНИЧНИКОВА Діамара Степанівна [н. 24.04.1923] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. Працювала методистом ДРНТБ (нині ДНТБ України), пізніше зав. б-ки Ін-ту електрозварювання ім. Є.О. Патона. За 35 років під її керівництвом б-ка стала однією з провід. б-к НАН України, базою перед. досвіду інформ. забезп. наук. розробок Ін-ту. П. створила колектив однодумців, творч. висококваліфік. спеціалістів, який одним із перших у НАН України оволодів принципово новими технологіями. Плідно працювала над створенням автоматиз. системи інформ.-бібл. супроводження наук. дослідж. Ін-ту, стала досвідч. фахівцем у галузі інформ. роботи з пробл. електрозварювання. Авт. і співавт. понад 25 бібліогр. покажч., зокрема: «Сварка цветных металлов», «Диффузная сварка», «Свариваемость сталей» та ін. Нагородж. медалями «В память 250-летия Ленинграда», «В память 1500-летия Киева», «Ветеран праці».

Тв.: *Электрошлаковый переплав: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит. за 1956–1967 гг. – К., 1967; Новые способы механизированной наплавки: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит. за 1960–1968 гг. – К., 1968. – У співавт.; Сварка, резка и обработка взрывом: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит. – К., 1973. – У співавт.; Электроннолучевая сварка: Аннот. библиогр. указ. лит. (1958–1974 гг.). – К., 1974; Сварка и резка металлов под водой: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит. (1973–1982 гг.). – К., 1983. – У співавт.; Сталь и сплавы в сварочных криогенных конструкциях: Аннот. указ. отеч. и зарубеж. лит. (1965–1984). – К., 1984. – У співавт.; Труды сотрудников Института электро-сварки им. Е.О. Патона (1934–1984 гг.): Кн. и брошюры. – К., 1984; Вакуумные покрытия: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит. – К., 1985. – У співавт.; Газотермические покрытия: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит., 1980–1984. – К., 1985. – У співавт.; Сварка и пайка графита и графита с металлами: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит. – К., 1986; Сварка и пайка керамики и керамики с металлами: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит. – К., 1986. – У співавт.; Игорь Константинович Походня: Библиогр. указ. – К., 1987. – У співавт.; Прочность сварных строительных конструкций: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит. (1976–1987). – К., 1987. – У співавт.; Сварочные строительные металлические конструкции: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит. – К., 1987. – У співавт.; Сварка цветных металлов: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит. (1982–1989). – К., 1990. – У співавт.; Производство сварных многослойных труб и сосудов высокого давления: Библиогр. указ. отеч. и зарубеж. лит. – К., 1995. – У співавт.*

Лім.: Діамара Степанівна Пшеничникова: (До 70-річчя від дня народж.) // *Бібл. вісн.* – 1993. – № 1/2. – С. 60.

Н. І. Абдуллаєва

267. РАДІОН Степан Микитович [24.07.1912, с. Сильне Ківерців. р-ну Волин. обл. – 14.07.2007] – укр. бібліограф, письмен., журналіст, громад. діяч. Закінчив Луц. гімназію, шк. наук.

політики в Подєбрадах (Чехія). Перебував у Кракові (1939–1941), з початком нім. окупації повернувся на Волинь. Очолював район. управу Львів. уряду Ярослава Стецька в м. Олика (1941). Емігрував до Німеччини (1943), Австралії (1949). Був у Сідней одним із провід. співроб. укр. газ. «Вільна думка» (з 1949), де опублікував більше 500 ст. і понад 400 рец. Закінчив Австрал. шк. журналістики (1954). Працював в укр. і англомов. газ. і журн.: «Шлях перемоги» (Мюнхен), «Український голос» (Вінніпег), «Наш фронт» (Мельбурн), «Свобода» (Джерсі-Ситі, Нью-Джерсі), «Визвольний шлях» (Лондон) та ін. Займався бібліографуванням україніки, австраліяни, написанням ст. про життя українців в Австралії. Авт. кн. «Словник українських прізвищ в Австралії» (1981), «Нова похідкова зустріч» (1983, 1991), «Словник українських дипломників в Австралії» (1982) та ін. Р. – чл. австрал. літ. орг., об-ня укр. письм. «Слово», Асоц. австрал. письм., Спілки письм. України, Наук. т-ва ім. Т.Г. Шевченка в Австралії, д. чл. і заст. голови Укр. могилян.-мазепин. акад. наук, д. чл. Ін-ту дослідів Волині (Вінніпег), почес. проф. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки (з 1994), почес. д-р л-ри ун-ту Арізони (США), діяч Укр. громади Вікторії та Спілки укр. орг. Австралії. Нагородж. почес. грамотами: Ін-ту дослідів Волині (1967), Укр. громади Вікторії у Мельбурні (1976), Філії УГВ у Нобел Парку, Укр. могилян.-мазепин. АН (1981, 1982), «Грамотою мецената» (разом із дружиною Євгенією) – каф. українозн. при ун-ті Макворі в Сідней (1984). За досягнення в літ.-публіц. праці Світове об-ня проф. в Арізоні (World University Roundtable) нагородило Р. почес. титулом д-ра л-ри (1984). Лауреат премії «Одержимість» Волин. обл. від-ня Укр. фонду культури (1988), The Cultural Doctorate in Literature, World University Roundtable, Tucson, Arizona, USA (1985); Doctor of Letters, The London Institute for Applied Research (1987). Біогр. довід. про Р. вміщено в числен. укр. енцикл., довід. і англомов. вид.: «Men of Achievement», «Dictionary of International Biography», «Who's Who in the Common Wealth», «International Book of Honour».

Тв.: Новий похід. – Аделаїда, 1954; Из пожовклих листків з Австралії. – Мельборн, 1955; Книжкові видання українських науковців і письменників в Австралії з відгуками критики на них // Українці в Австралії: Матеріали до історії поселення українців в Австралії. – Мельборн, 1966. – С. 801–806; Українці в Австралії. – Мельборн, 1966; Літопис Волині // Визвол. шлях. – 1967. – Кн. 9. – С. 1082–1084; Історія українських поселенців у Канаді // Визвол. шлях. – 1969. – Кн. 3. – С. 375–376; Нарис історії Наукового Товариства ім. Шевченка в Австралії: Історія і бібліогр, 1950–1975 рр. – Мельборн, 1976; Бібліографія і збірка друкованих праць. – Мельборн, 1978; Словник українських прізвищ в Австралії – Мельборн, 1981; Каталог видань Осередку Бібліографії Волині. Блумінгтон-Спрінгвайль, 1982. – Англ.; Словник українських дипломників в Австралії. Мельборн, 1982; Бібліографічні праці Максима Бойка // Визвол. шлях. – 1983. – Кн. 11. – С. 1403–1405; Популяризація української науки: [Про акад. Рудницького Я.Б.] // Визвол. шлях. – 1983. – Кн. 4. – С. 501–502; Бібліографія і біобібліографія. – Мельборн, 1984. – Ч. 4; Великому науковцеві велика пам'ятка книгою біобібліографії // Визвол. шлях. – 1984. –

Кн. 7. – С. 893–894; 30-ліття українських видань в Австралії, 1949–1979. – Мельборн, 1984; Світ книжок – світ думок. – Мельборн, 1986; Нове число плекання рідної мови // *Визвол. шлях.* – 1987. – Кн. 12. – С. 1429–1430; Історія Святоуспінської парафії УАПЦ у Балаклаві. – Мельборн, 1988; Україністика поза межами України // *Визвол. шлях.* – 1990. – Кн. 7. – С. 893–895; *Catalog of the publications of the Volhynian bibliographic center.* – Bloomington (Indiana), 1990; Словник українських громадсько-культурних трудівників в Австралії. – Мельборн, 1992; Коротка бібліографія Україніки Австраліяни. – 2-ге вид. – Спрінгвайл; Мельборн, 1998. – Ч. 8.

Літ.: Бойко М. Трудячий Радіон // *Визвол. шлях.* – 1974. – Кн. 6. – С. 703–704; Карбоване друком Степана Радіона // *Осередок бібліографії Волині / За ред. М. Бойка.* – Блумінгтон, Індіана, 1975; *Бібліографія з нагоди 30-ліття творчості: За роки 1975–1979.* – Мельборн, 1980. – Ч. 3*; Мовчан Ю. Степан Радіон людина слова і діла // *Новий шлях.* – Торонто, 1980. – Ч. 4*; Мовчан Ю. 70-річчя трудящого Радіона // *Укр. Голос.* – Вінніпег, 1982. – Ч. 33*; Кухар Р. Степан Радіон // *Свобода.* – 1988. – 26 берез.; Булка Я. Степан Радіон: журналіст, письменник, рецензент-критик // *Бібліографія і збірка друкованих праць.* – 2-ге вид., переробл. – Австралія, 1992. – Ч. 2. – С. 102–103; Мовчан Ю. Степанові Радіонові 80 років // *Визвол. шлях.* – 1992. – Кн. 9. – С. 1130–1132; Маркусь В. Радіон Степан // *Енциклопедія української діаспори: У 7 т.* – Київ; Нью-Йорк; Чикаго; Мельборн, 1995. – Т. 4. – С. 166; Аркушин Г. Степан Радіон – літописець австралійської україніки // *Теоретичні та організаційні проблеми формування репертуару української книги та періодики: Доп. та повідомл. Міжнар наук. конф., 25–26 серп. 1995 р – К, 1996* – С. 448–452; Аркушин Г. Літописець Австралійської Україніки // *Радіон С Із пожовклих листків з Австралії: Епізоди з автобіографіями й прозою.* – 3-тє вид. – Аделаїда, 1998; Кухар Р. 85-ліття творчого життя Степана Радіона // *Визвол. шлях.* – 1998. – Кн. 9. – С. 1146–1147; Сорока П. Степан Радіон: Літ. портр – Аделаїда; Тернопільта, 1998–1999; Комариця М Радіон Степан // *Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов.* – Л., 2000. – Вип. 7. – С. 287–288; Саєнко Л Степан Радіон – літописець австралійської україніки // *Наук. пр НБУВ.* – К, 2003. – Вип. 11. – С. 383–391; Нестерчук М. 70 років у «Просвіті» // *Слово «Просвіти».* – 2004. – 5–11 серп. (Ч. 32). – С. 6; Саєнко Л. Українська австраліана: Степана Радіона // *Особисті книжкові колекції та особові фонди діячів української діаспори в бібліотеках та архівах України: Зб. матеріалів конф. [Київ, 2 січ., 2004 р.]*. – К., 2004. – С. 51–58; Степан Радіон // *Письменники України: Біобібліогр. довід. / Упоряд.: В.П. Павловська, Л.Ф. Бубнова, Л.М. Сіренко.* – К., 2006. – С. 342; Радіон Степан // *Малюта О. «Просвіта» і Українська Державність (друга половина XIX – перша половина XX ст.)*. – К., 2008. – С. 631–632; Радіон Степан // *Просалова В.А. Українська література міжвоєнних десятиліть в еміграції: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.* – Донецьк, 2008. – С. 210.

В. О. Кононенко

268. РЕВА Лариса Григорівна [н. 07.08.1958, м. Київ] – укр. бібліограф, джерело- та літературознавець, педагог. Канд. філол. наук (1992). Дочка Н.М. Реви. Закінчила КДУ ім. Т.Г. Шевченка

(1982). Працювала на посаді бібліографа (1975–1978) у ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПУ). Зав. б-ки серед. шк. № 129, м. Київ (1978–1993). Наук. співроб. Ін-ту біогр. дослідж. НБУВ (з 1993). Тема канд. дис.: «Творчість Платона Воронька (Особливості поетики)». Друкується з 1987 – наук. пр. з питань історіографії, бібліографії, укр. культури, давн. та сучас. л-ри, укр. біографіки. В доробку Р. – бібліогр. покажч., есе, спогади. Р. – постійн. учасн. наук. всеукр. та Міжнар. конф., брала участь у Міжнар. конгр. україністів (Харків, 1996).

Тв.: Поезія Радянської України, 1981–1985: Бібліогр. покажч. – К., 1987. – У співавт.; Видання Ш. Фіоля у фондах відділу стародруків та рідкісних видань ЦНБ НАН України // Бібл. вісн. – 1994. – № 3. – С. 18–22; Я пам'ятаю його уроки: (Спомин про батька) // Рід. шк. – 1995. – № 2/3. – С. 30–31; Видання М. С. Грушевського з фондів НБУВ у колекції рідкісних видань // Слово і час. – 1996. – № 10. – С. 75–77; Зведений каталог кириличних видань як засіб інформації про духовну спадщину України // Історія: Матеріали третьої Міжнар. конгр. україністів, Харків, 26–29 серп. 1996 р. – Х., 1996. – Ч. 1. – С. 248–250; З історії створення зведеного каталогу українських стародруків // Проблеми вдосконалення каталогів наукових бібліотек: Матеріали наук. Міжнар. конф. – К., 1997. – С. 158–160; На шляху до друкованого Зведеного каталогу українських кириличних видань // Слово і час. – 1997. – № 11/12. – С. 84–88; Просвітницька діяльність Гедеона Балабана // Бібліографознавство: Теорія і практика. – К., 1997. – С. 104–110; С.І. Маслов як основоположник моделі наукового опису української стародрукованої книги // Зб. наук. пр. НБУВ. – К., 1997. – С. 83–86; Слов'янські кириличні видання XV ст. в бібліотеках України // Дивослово. – 1996. – № 4. – С. 56–59; Фонди кириличних стародруків у Національній бібліотеці України ім. В.І. Вернадського // Історія бібліотечної справи в Україні: Зб. наук. пр. – К., 1997. – Вип. 2. – С. 81–86; Елементи історичного краєзнавства в стародрукованих кириличних виданнях // Бібліотечне краєзнавство у відновленні історичної пам'яті народу: Матеріали наук.-практ. конф., (26–27 трав. 1997 р., м. Київ). – К., 1998. – С. 188–191; Інформаційно-бібліографічні ресурси літературної біографіки // Наук. пр. НБУВ. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 465–470; Фонди стародрукованої книги в умовах 1917–1921 рр.: До 80-річчя НБУ ім. В.І. Вернадського // Слово і час. – 1998. – № 9/10. – С. 22–26; Культосвітні процеси в Українській державі (за уряду П. Скоропадського) // Студії з архівної справи та документознавства. – 1999. – Т. 5. – С. 129–132; Н.М. Рева – бібліограф і бібліографознавець: Біобібліогр. покажч. – К., 1999; Слово про Євгена Маланюка // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 9. – С. 29–32; 2000. – № 4. – С. 27–29; 45 років з бібліографією [Про Н.М. Реву] // Бібл. вісн. – 1999. – № 3. – С. 40–41; Деякі проблеми розвитку української біографіки // Бібл. планета. – 2000. – № 2. – С. 39–41; Кириличні видання-інкунабули в історії української літератури // Слово і час. – 2000. – № 3. – С. 84–86; Книги друкарні Балабанів у фондах Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського // Пам'ять століть. – 2000. – № 4. – С. 31–38; Історія дослідження кириличної книги // Вісн. Книжк. палати. – 2001. – № 6. – С. 23–

27; Неопубліковані матеріали про давню українську книгу // *Студії з архівної справи та документознавства*. – К., 2001. – Вип. 7. – С. 140–143; *Розвиток літературної біографістики в Україні в ХХ столітті* // *Наук. пр. НБУВ*. – К., 2001. – Вип. 7. – С. 305–310; *Ідентифікація прізвища, імені особи – одна з важливих проблем підготовки Українського біографічного словника* // *Наук. пр. НБУВ*. – К., 2002. – Вип. 8. – С. 444–449; *Історіографічні видання та документальні джерела Західної Європи про козацьку добу* // *Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні*. – К., 2003. – Вип. 12. – С. 323–327; *Українське давнє письменство в дослідженнях 20–30-х рр. двадцятого століття* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2003. – № 11. – С. 32–37; *Флагман нашого життя* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2003. – № 8. – С. 13–14; *Іван Калинович та його «Всеукраїнська бібліографія ХХ століття»* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2004. – № 6. – С. 35–36; *Портрети та довідки у світлі історії української літератури* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2004. – № 2. – С. 9–10; *Професія – бібліограф* // *Бібл. планета*. – 2004. – № 3. – С. 33–34. – У співавт.; *Развитие книговедения, библиотековедения и библиографии в 20-е годы ХХ века в Украине* // *Книга и мировая цивилизация: Материалы XI Междунар. науч. конф. по проблемам книговедения (Москва, 20–21 апр., 2004 г.): В 4 т.* – М., 2004. – Т. 1. – С. 90–92; *С.Д. Балухатий – дослідник теоретичних і методологічних проблем літературної бібліографії (30–40-і роки ХХ ст.)* // *Наук. пр. НБУВ*. – К., 2004. – Вип. 13. – С. 73–80; *В.И. Барвинок и его «Обзор библиографии церковно-славянских старопечатных книг» (1925)* // *Федоровские чтения*. – М., 2005. – С. 415–428; *Книжка в житті та творчості Сергія Бондарчука: (До 85-річчя від дня народж. кіномитця)* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2005. – № 9. – С. 35–40; *Наукові збірники як один із ресурсів української біографістики* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2006. – № 9. – С. 13–15; *С.І. Маслов як теоретик компаративістики* // *Філологічні семінари КНУ ім. Т.Г. Шевченка*. – К., 2006. – Вип. 9. – С. 102–107; *Шевченко на Черкащині* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2006. – № 3. – С. 47–51; *Аспекти духовності та ментальності української літератури* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2007. – № 3. – С. 48–52; *Біографічний дискурс Михайла Драй-Хмара: історіографія, бібліографія* // *Наук. пр. НБУВ*. – К., 2007. – Вип. 19. – С. 571–580; *Він жив і творив на Чернігівщині. До портрета Лазаря Барановича: історіографія і бібліографія* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2007. – № 1. – С. 29–33; *Михайло Драй-Хмара: людина «відважно чіткого духовного національно-політичного профілю»* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2007. – № 2. – С. 33–38; *Академические издания «Истории украинской литературы»* // *Книжная культура: Опыт прошлого и проблемы современности: К 280-летию акад. книгоизда в России: Материалы Междунар. науч. конф. (Москва, 18–19 дек. 2008 г.)*. – М., 2008. – С. 303–307; *Духовний світ Кирила Транквіліона-Ставровецького* // *Література. Фольклор. Проблеми поетики: Зб. наук. пр.* – К., 2008. – Вип. 31, ч. 1. – С. 281–294; *Ілько Борщак про Івана Мазепу та його сучасників: За фондами Нац. б-ки України ім. В. Вернадського* // *Іван Мазепа та його доба: історія, культура, національна пам'ять: Матеріали Міжнар. наук. конф. (16–17 жовт. 2008 р., Київ-Полтава)*. – К., 2008. – С. 271–282;

Микола Чернявський і «Слово о полку Ігоревім» // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні: Зб. наук. ст. – К., 2008. – Вип. 17. – С. 325–335; Національно-визвольна війна 1648–1654 років і деякі питання духовного спрямування // Матеріали конференції, присвяченої 360-ій річниці початку Визвольної війни 1648–1654 рр. – Рівне, 2008. – С. 50–54; Письменник очима Миколи Плевака (за фондами архівів Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського) // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – № 12. – С. 40–43; Світ крізь призму болю: На матеріалі творів Миколи Чернявського // Південний архів: Зб. наук. пр. – Херсон, 2008. – Вип. 43. – С. 161–167; Творчість Лавренція Зизанія – педагога, полеміста-філософа, проповідника та перекладача: До пробл. духовності // Література. Фольклор. Проблеми поетики: Зб. наук. пр. – К., 2008. – Вип. 32, ч. 2. – С. 192–206; Бібліографічні джерела української літературної біографіки – інформаційний засіб історико-культурної спадщини України // Культурна спадщина України: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини (Умань, 15–16 трав. 2009). – Черкаси, 2009. – С. 111–119; Жанрово-стильові особливості української книжкової поезії другої половини XVI – першої половини XVII ст. // Старий Луцьк: Наук.-інформ. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 5. – С. 233–242; Історія міста, держави, народу – історія літератури // Болохівщина: осягнення історії: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 800-літтю м. Старокостянтинів (Старокостянтинів, 17–18 верес., 2009 р.): В 2 ч. – Хмельницький, 2009. – Ч. 2. – С. 86–92; Літературно-біографічні видання кінця XX – початку XXI ст. як джерельний ресурс формування іміджу України // Українознавчий альманах: Український образ світу: Особливість у світовому контексті. – К., 2009. – Вип. 1. – С. 209–212; Роль бібліотекаря-бібліографа та його місце у вузівській бібліотеці в умовах інформаційного суспільства // Матеріали науково-практичної конференції «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», Львів, 12 листоп. 2009 р. – Л., 2009. – С. 54–59. – У співавт.; Роль братств в розвитку книжної культури України. Гедеон Балабан // Наука о книге. Традиции и инновации: К 50-летию сб. «Книга. Исследования и материалы»: Материалы XII междунар. науч. конф. по проблемам книговедения (Москва, 28–30 апр. 2009 г.): В 4 ч. – М., 2009. – Ч. 1. – С. 500–502; Українська літературна біографіка кінця XX – початку XXI ст.: спроба аналізу // Слово і час. – 2009. – № 10. – С. 111–119.

Літ.: Лариса (Леся) Григорівна Рева: Біобібліогр. покажч. / Уклад. Н.М. Рева. – К., 2008.

269. РЕВА Ніна Максимівна [н. 08.05.1929 с. Черемушна Харк. обл.] – укр. бібліографознавець, педагог. Канд. філол. наук (1970). Мати Л.Г. Реви. Вступила до ХДІК (1947), після закінч. працювала на посаді бібліографа Київ. обл. б-ки ім. ВКП(б), на базі якої 1957 організовано ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ). З нею пов'язаний найбільш інтенсив. період бібл.-бібліогр. діяльн.

Р. Протягом 15 років виконувала функції бібліографа-методиста з питань орг. бібліогр. діяльн. та популяризації худож. л-ри і матеріалів з літературознавства серед різних груп читачів. Уклала знач. кількість покажч., бібліогр. списків, метод. розробок та рекомендацій, оглядів л-ри, присвяч. класич. та сучас. вітчизн. і зарубіж. л-рі, розробляла рекомендації з пробл. теорії та методики бібліографії укр. книги. Брала актив. участь у теорет., наук. та наук.-практ. конф., нарадах, семінарах бібл. працівників м. Києва та окремих регіонів республіки, опублікувала значну кількість ст., присвяч. удоскон. роботи б-к з худож. л-рою. За час роботи в ДРБ УРСР ім. КПРС стала пров. бібліографом, її діяльн. високо оцінювалася колегами в Україні та за її межами. З 1965 – Р. на викл. роботі в КДІК (нині КНУКіМ), спочатку на посаді старш. викл., доц. (1973), проф. (1990). Захистила канд. дис. за темою: «"Життя й революція" и его место в литературном процессе 20–30-х годов». Більше тридцяти років Р. викладала курси бібліографії худож. л-ри, реком. літ. бібліографії як засобу худож. розвитку особистості, бібліогр. обслуговування з філол. пробл. на стаціонар. та заоч. від-нях ф-ту бібліотечно-інформаційних систем, читала лекції, проводила лаборатор., практ. і семінар. заняття, керувала написанням контрол., курс., диплом і канд. робіт, виробн. практикою студ., як куратор здійснювала вихов. та профорієнтац. роботу. Авт. навч. посіб., які були високо оцінені бібл. та літ. громадськістю України та за її межами. Свою виклад. діяльн. Р. поєднувала з н.-д. роботою. Нею опубліковано близько 150 наук. та наук.-популяр. ст. з різних пробл. літ. бібліографії, що стали фундамент. теорет. внеском у розвиток вітчизн. бібліографії красного письменства. Р. рецензувала та редагувала числен. бібліогр. вид., посіб. обл. б-к, була наук. ред. фундамент. покажч., присвяч. Чернівец. укр. муз.-драм. театру ім. О. Кобилянської [1931–1981] (Чернівці, 1984). Р. належить теорет. осмислення і узагальнення розвитку та сучас. стану в Україні реком. літ. бібліографії. Тривалий час була секретарем Вчен. ради бібл. ф-ту, керівником шк. пед. майстерності, заст. зав. каф., керівником пробл.-метод. секції літ.-мистец. комплексу. Кавалер орденів «За заслуги» та княгині Ольги III ступеня (2009).

Тв.: *Нові твори української радянської художньої літератури. Проза (1956–1957 рр.): Корот. реком. покажч. л-ри. – К., 1958. – Вип. 1; Новини української художньої літератури (1958–1959 рр.): Корот. анот. покажч. – К., 1960; Михайло Стельмах: Метод.-бібліогр. матеріали. – К., 1961; Украинская литература: Совет. период: Рек. указ. – М., 1963. – У співавт.; Библиография в журнале «Життя й революція» [1925–1934] // Совет. библиогр. – 1969. – № 6. – С. 31–38; «Життя й революція» [1925–1934] и его место в литературном процессе 20–30-х годов: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. – К., 1970; Журнал «Життя й революція», 1925–1934: Сист. покажч. – Л., 1970; Бібліографія української художньої літератури та літературознавства: Навч. посіб. – К., 1979; Поезія Радянської України (1981–1985 рр.): Бібліогр. покажч. – К., 1987; Українська література: Теорія, історія та методика викладання: Бібліогр. покажч. – К., 1987. – У співавт.; Проблеми інформаційно-бібліографічного забезпечення фольклористики // Проблеми*

збереження і відродження народних традицій, звичаїв, обрядів: *Тези доп. Республік. наук.-теорет. конф. викл. і аспірантів вузів культури і мистец. ін-тів, АН України (12–14 листоп. 1991 р., Львів. консерваторія).* – Л., 1991. – С. 67–69; *Рекомендаційна бібліографія художньої літератури і літературознавства на Україні: Навч. посіб.* – К., 1992; *Бібліографія художньої літератури та літературознавства: Метод. вказ. на допомогу самот. роботі студ.-заоч. Спец. 052503 «Бібліотекознавство та бібліографія».* – К., 1995; *Інформаційно-бібліографічні ресурси літературного краєзнавства: Сучас. стан., перспективи розв. // Бібліотека у демократичному суспільстві: Зб. матеріалів Міжнар. наук. конф., 21–23 листоп. 1995 р.* – К., 1995. – С. 96–97; *Деякі проблеми розвитку української біографіки // Бібл. планета.* – 2000. – № 2. – С. 39–41; *Згадати всіх поіменно // Вісн. Книжк. палати.* – 2002. – № 5. – С. 47–48; *Флагмани нашого життя // Вісн. Книжк. палати.* – 2002. – № 8. – С. 13–14; *Професія – бібліограф // Бібл. планета.* – 2004. – № 3. – С. 33–34. – *У співав.; Лариса (Леся) Григорівна Рева: Біобібліогр. покажч.* – К., 2008.

Лім.: *Рева Ніна Максимівна: [Бібліограф, фахівець з літературозн. бібліогр.]: Бібліогр. список / Склад. Є.К. Бабич.* – К., 1990; *Кононенко В. Талановитий бібліографознавець та педагог: До 70-річчя Н.М. Реви // Вісн. Книжк. палати.* – 1999. – № 6. – С. 33; *Рева Л.Г. Ніна Максимівна Рева – бібліограф, бібліографознавець: Біобібліогр. покажч.* – К., 1999; *45 років з бібліографією [Про Н.М. Реву] // Бібл. вісн.* – 1999. – № 3. – С. 40–41; *Завалій В. Засновниця школи літературної бібліографії в Україні // Вісн. Книжк. палати.* – 2004. – № 4. – С. 49–50; *Бібліографія – її доля [Про Н.М. Реву] // Бібл. планета.* – 2009. – № 3. – С. 42; *[Про нагородж. орденом «За заслуги» III ступеня Реви Ніни Максимівни: Витяг з Указу Президента України № 766/2009 від 26 верес. 2009 р.] // Уряд. кур'єр.* – 2009. – 14 жовт.; // *Бібл. планета.* – 2009. – № 4. – *Вклад. с. 2; [Про нагородж. орденом княгині Ольги III ступеня Реви Ніни Максимівни: Витяг з Указу Президента України № 288/2009 від 5 трав. 2009 р.] // Бібл. планета.* – 2009. – № 3. – 2-га с. обкл.

Л. Г. Рева

270. РЕПРИНЦЕВА Віра Олексіївна [н. 02.02.1939, с. Староверівка Харк. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила ХДУ. Зав. від. колекції рідкіс. вид. і рукописів ЦНБ ХНУ ім. В.Н. Каразіна (з 1969). Авт. понад 20 пр.

Тв.: *Книги петровской эпохи ЦНБ ХГУ: Указатель.* – Х., 1972. – *У співавт.; Документи французької революції в Харкові [в ЦНБ ХДУ] // Вечір. Харків.* – 1989. – 14 лип.; *Видання творів Т. Шевченка (1840–1914 рр.) у фондах ЦНБ ХДУ: Бібліогр. покажч.* – Х., 1997; *Хто ховається за криптонімом «Ш» // Проблеми історії та методології історичних наук: Харк. історіогр. зб.* – Х., 1998. – Вип. 3. – С. 220–227; *Поповнено прижиттєву «Пушкініану» [Екземплярами «Истории пугачевского бунта»] // Харк. ун-т.* – 1999. – 25 трав.; *Відділ колекцій рідкісних видань та рукописів // Архівні установи України: Довідник.* – К., 2000. – С. 199–200; *Друковані документи з історії*

України // *Бібл. вісн.* – 2000. – № 5. – С. 15; *Найвища цінність на землі...: [ЦНБ у роки ВВє] // Харк. ун-т.* – 2000. – 24 жовт.; *Українському стародруку – 340 років: [Примірник цього вид. зберігається у ЦНБ] // Харк. ун-т.* – 2000. – 23 трав.; *История формирования коллекций отдела редких изданий и рукописей // Бібл. форум України.* – 2005. – № 1. – С. 7–10.

271. РІКУН (Штейн) Інна Еміліївна [н. 01.06.1947, м. Одеса] – укр. бібліограф, педагог, математик. Вищу освіту здобула на механ.-мат. ф-ті ОДУ ім. І.І. Мечнікова. Впродовж кількох років (1970–1974) викладала математику в серед. шк. смт Комінтернів Одес. обл., працювала старш. інженером-програмістом в АСУ Одес. виробн. трикотаж. об-ня ім. Н.К. Крупської (1975–1980). В ОДНБ (нині ОННБ) ім. М. Горького – з 1981. Почавши свою діяльн. у від. техн. л-ри, захопилася бібліогр. розвідками, й відтоді бібліографія стала її фахом. Перейшла до від. наук.-допом. та реком. бібліографії (старш., з 1996 – голов. бібліограф). Коло проф. інтересів досить широке, але голов. спеціалізація – природо- та краєзнавство. Також приділяє увагу дослідж. історії науки в Одесі, відновлюючи біогр. вчен., які колись працювали в одес. ВНЗ. Має влас. погляди на структуру і методику підготовки бібліогр. показч. Підготовлені нею посіб. мають ретельно розробл. довідк. апарат, зокрема предмет. показч., які потребують особливого професіоналізму та наук. підходу під час складання, серед них такі вид, як «Гелиобиология» (1994) і «Голодомор в Україні 1932–1933 рр.» (2001). Під час роботи над остан. було вирішено ряд склад. метод. питань, пов'яз. зі специфікою матеріалу, труднощами його пошуку та структуризації. Р. ділиться своїм досвідом з бібліографами ОДНБ, Одеси, південноукр. регіону: читала лекції в ун-ті бібл.-бібліогр. знань (при ОДНБ), очолює бібліогр. секцію координації довідк.-бібліогр. та інформ. обслуговування міжвід. бібл. ради при Одес. обл. упр. культури. Бере участь у наук.-практ. конф. На XVI річній конф. з укр. проблематики, яка відбулася в Іллінойс. ун-ті (м. Урбана-Шампейн, США), виступила з доп. «Внесок ОДНБ у створення бібліографічної бази України». Авт. ряду публ. у пресі, пише вірші, сценарії.

Тв.: Ядерная энергетика, человек и окружающая среда: Рек. указ. лит. – О., 1983; Энергетика океана – океан энергии: Рек. указ. лит. – О., 1984; Солнечная система: знакомая и незнакомая: Рек. указ. лит. – О., 1985; Время в неживой природе: Рек. указ. лит. – О., 1987; Владимир Платонович Цесевич: Библиогр. указ. лит. – О., 1988; Естественные науки – сельскому хозяйству: Рек. указ. лит. – О., 1988; На общих основаниях: Зап. библиографа: [Про вчен.хіміка Б.П. Белоусова] // Веч. Одесса. – 1988. – 6 февр.; В глубины микромира: Рек. указ. лит. – О., 1990; Марк Григорьевич Крейн: Библиогр. указ. лит. – О., 1990; Лев Аронович Сахнович: Библиогр. указ. лит. – О., 1991; НЛО: за и против: Рек. указ. лит. – О., 1991; Реабілітовані книги: Каталог. – О., 1992. – Вип. 1, ч. 4; Иван Микитенко: Л-ра про життя і творчість: Бібліогр. показч. – О., 1993. – Ч. 1–2; Україна – зона екологічного

лиха: Реком. бібліогр. покажч. л-ри. – О., 1993; Гелиобиология: Библиогр. указ. лит. – О., 1994; Список публікацій В.П. Платонова // Успіхи й застосування теорії операторів. – Базель; Бостон; Берлін, 1994. – Т. 72. – С. XX–XXII. – Англ.; Вчені вузів Одеси: Бібліогр. довід. Вип. 1. Природничі науки, 1865–1945. – О., 1995. – Ч. 2: Математики. Механіки; Время в неживой и живой природе: Рек. указ. лит. – О., 1996. – Вып. 2; Совещаются библиографы Одессы: [Про засід. в ОДНБ секції координації довідк.-бібліогр. та інформ. обслуг. при міжвід. бібл. раді] // Одес. вестн. – 1996. – 2 июля; Справочник об одесских математиках и механиках: Опыт саморез. // Одес. вестн. – 1996. – 6 февр.; Ученые-химики Одессы // Одес. вестн. – 1996. – 25 мая; Юбилею выдающегося ученого посвящается: [Про вист. до 90-річчя від дня народж. М.Г. Крейна] // Одес. вестн. – 1997. – 27 авг.; Внесок ОДНБ у створення бібліографічної бази України // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 1. – С. 10–13; Дуб Ісай Давидович: Математик // Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біогр. слов. – О., 2000. – Т. 2: А–І. – С. 351–354; Книги з автографами у фондах Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького: Каталог. – О., 2000. – Вип. 2: Збірка М.Г. Крейна; Книги из библиотеки М.Г. Крейна: [Про кат. кн. М.Г. Крейна, вид. ОДНБ] // Веч. Одесса. – 2000. – 14 сент.; Рабинович Юрій Германович: Математик // Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біогр. слов. – О., 2000. – Т. 4: Р–Я. – С. 4–7; Голодомор в Україні 1932–1933 рр.: Бібліогр. покажч. – О.; Л., 2001. – У співавт.; Щоб знали і пам'ятали: [Про покажч. «Голодомор в Україні 1932–1933 рр.»] // Думська площа. – 2001. – 7 груд. – У співавт.; Щоб знали і пам'ятали // Бібл. планета. – К., 2002. – № 1. – С. 40. – У співавт.; Свет знания: [Про одес. вид-во «Матезис», 1904–1925 рр.] // Дерибасовская-Ришельевская: Альманах. – О., 2002. – Вып. 9. – С. 41–54; Краєзнавчий аспект науково-допоміжної бібліографії: З досвіду Одес. держ. наук. б-ки ім. М. Горького // Наукова бібліотека: пріоритети розвитку та перспективи: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 24–25 верес. 2004 р.). – О., 2006. – С. 248–254.

Літ.: XVI конференція з української проблематики (Урбана-Шампейн, штат Іллінойс, США, 20–25 черв. 1997): [Серед доповідачів названо І.Е. Рікун] // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 6. – С. 2; Dobczansky J. Ukrainian Librarians meet in Urbana-Champaign: [Зокрема, про участь І.Е. Рікун у Міжнар. конф. в Іллінойс. ун-ті (США)] // The Ukrainian weekly. – 1997. – 17 aug. – P. 9: foto; Бур'ян Л.М. Рікун (Штейн) Інна Еміліївна // Бібліографи Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького: Біобібліогр. довід. – О., 2002. – С. 186–193.

272. РОГОВА Павла Іванівна [н. 02.11.1947, с. Іванівка Запоріз. обл.] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. Канд. іст. наук (2004), чл. УБА. У 1971 закінчила КДПІ ім. М. Горького (нині НПУ ім. М. Драгоманова). Працювала бібліотекарем наук. б-ки Київ. держ. ін-ту інозем. мов (1969–1972), зав. сектору реком.

бібліографії (1972–1989) ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ), дир. пед. б-ки Київ. будинку вчителя (1989–1993), дир. Центр. освітян. б-ки Ін-ту змісту і методів навчання МО України (1993–1999). З 1999 – дир. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського. В аспірантурі НБУВ захистила канд. дис. за темою: «Педагогічні бібліотеки України (II пол. XIX – 20-ті рр. XX ст.)». У колі проф. інтересів Р. – пробл. бібліотеко-, книго- та бібліографознавства, історії б-к України. Приділяє увагу створенню системи інформ.-бібліогр. забезп. освітян. галузі, пед.-психол. науки в Україні, розбудові та удоскон. мережі освітян. б-к, координації їх роботи. Р. – ініціатор створення звед. електрон. каталогу освітян. галузі. В її доробку близько 20 реком. бібліогр. показч. Під керівництвом і за ред. Р. видано ряд бібліогр. посіб., зокрема: «Формування активної життєвої позиції молодого громадянина України» (2002), «Гід з громадянської освіти в Україні» (2003), «Іван Дмитрович Бех» (2005), «Василь Григорович Кремень – філософ, учений, освітянин, державний діяч» (2006, 2008), «Підручники і навчальні посібники (1748–1917 рр.) з фондів Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В.О. Сухомлинського для початкових і середніх навчальних закладів» (2005). Нагородж.: почес. грамотами М-ва освіти України (1996, 1997, 2000), відзнакою «Відмінник освіти України» (1996), труд. відзнакою «Знак Пошани» (2009). Засл. працівник культури України (2008).

Тв.: Художня література. Критика. Літературознавство: Реком. бібліогр. показч. – К., 1974–1987. – Вип. 1–8. – У спіавт.; Людина праці в українській радянській драматургії: Реком. бібліогр. показч. – К., 1978; Митці Радянської України: Про майстрів образотв. мистец., композиторів і акторів: Реком. бібліогр. показч. л-ри. – К., 1978. – У спіавт.; Київ у художній літературі: (Корот. реком. показч. л-ри). – К., 1980; Літопис дружби і братерства: Реком. бібліогр. показч. – К., 1983. – У спіавт.; Авторы книг – Герои Советского Союза // Рус. яз. и лит. в сред. учеб. заведениях УССР. – 1984. – № 10. – С. 59–67; Письменники Радянської України – лауреати, 1941–1985: Бібліогр. довід. – К., 1985. – У спіавт.; Людина і природа у творах радянських письменників: Реком. бібліогр. показч. – К., 1986; Іван Петрович Котляревський: До 225-річчя від дня народж.: (Метод.-бібліогр. матеріали). – К., 1994. – У спіавт.; Бібліотека – освітянам України // Освіта. – 1995. – № 23/24. – С. 15; Центральна освітянська бібліотека ІЗМН Міністерства освіти України, як методичний центр бібліотек загальноосвітніх закладів // Тези доп. на Всеукр. конф. "Роль шкільної бібліотеки в системі національної освіти", Хмельницький, 9–11 квіт. 1996 р., – К., 1996. – С. 17–22; Інформаційне забезпечення інноваційно-освітнього процесу // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. – К., 1999. – С. 162–165; Організаційно-методичні проблеми становлення Центральної освітянської бібліотеки (досвід 6 років) // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 5. – С. 12–14; Державна науково-педагогічна бібліотека України: аспекти становлення // Бібл. вісн. – 2000. – № 6. – С. 17–19; Нова державна бібліотека – головна бібліотека освітянської галузі України // Бібл. планета. – 2000. – № 3. – С. 17–18; Освітянська галузь: проблеми бібліотечного

забезпечення // *Наук. пр. НБУВ.* – К., 2000. – Вип. 5. – С. 38–46; *Перспективи розвитку системи інформаційного забезпечення освітянської галузі України // Науково-технічні бібліотеки в єдиному інформаційному просторі України: Міжнар. наук.-практ. конф. Тези і доп.* – К, 2000. – С. 39–45; *Державна науково-педагогічна бібліотека України: історичний аспект // Наук. пр. НБУВ.* – К, 2001. – Вип. 6. – С. 30–40; *Государственная научно-педагогическая библиотека Украины в обеспечении науки и практики // Вестн. БАЕ.* – 2002. – № 3. – С. 63–66; *Інформаційна підтримка освітянської галузі // Лицейна освіта в Україні: реалії і перспективи розвитку: Практ.-орієнт. зб.* – К., 2002. – С. 197–202; *Бібліографічна та інформаційна робота [шк. б-ки] // Сіл. шк. України.* – 2003. – № 24. – С. 3–10. – У співавт.; *Дистанційна освіта в контексті електронних бібліотек // Пед. газ.* – 2004. – Верес. (№ 9). – С. 6. – У співавт.; *Педагогічні бібліотеки України (II половина XIX – 20-ті XX ст.): Автореф. дис. ... канд. іст. наук.* – К., 2004; *Стратегія розвитку освітянської бібліотечної мережі України // Бібл. вісн.* – 2004. – № 1. – С. 14–20; *Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського: історія і сучасність // Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність: Зб. ст.* – К., 2007. – С. 97–113; *Педагогічні бібліотеки України (друга половина XIX – 20-ті роки XX ст.).* – К., 2009.

Лім.: *Бібліотека – повітря освіти: (вступ: Слово про П. Рогову) // Завуч.* – 1999. – № 12. – С. 4; *Rohova Pavla // International Who's who of professional and Business women / American Biographical institute.* – 7-th ed. – USA, 2000. – P. 286; *Рогова Павла Іванівна // Кто есть кто в библиотечно-информационном мире России и СНГ: Справочник.* – М, 2001. – Т. 2. – С. 549; *Звучи, струна високого неспокою!: Тижневик «Освіта» сердечно вітає Павлу Іванівну Рогову з Днем народження // Освіта.* – 2002. – 13–20 листоп. – С. 13; *Талановитий педагог, науковець і бібліотекар // Освіта України.* – 2002. – 8 листоп. – С. 5; *Жданова Р. Подвижник бібліотечної справи // Вісн. Книжк. палати.* – 2004. – № 1. – С. 50–52; *Лікарчук І.Л. Рогова Павла Іванівна // Профтехосвіта України: XX століття: Енциклопед. вид.* – К, 2004. – С. 734; *Онищенко О., Добко Т. Ювілей Павли Рогової // Бібл. вісн.* – 2008. – С. 46–48; *[Про присвоєння почесного звання «Заслужений працівник культури України» Роговій П.І.: Витяг з Указу Президента України № 860/2008 від 26 верес. 2008 р.] // Уряд. кур'єр.* – 2008. – 3 жовт.; *Рогова Павла Іванівна // Академія педагогічних наук України: Інформ. довід.* – К., 2008. – С. 28.

273. РОЖНЯТОВСЬКА Олена Артемівна [н. 28.09.1956, с. Малинки Погребищен. р-ну Вінниц. обл.] – укр. бібліограф. Навчалась у КДК (1982–1987). Труд. діяльн. розпочала контролером розповсюдження інформації ВПП УкрНДІНТІ (з 1973). Працювала в ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ) на посадах – зав. канцелярії (1975), бібліотекар наук.-метод. від. (1979), бібліотекар від. реком. бібліографії (1980), бібліограф

(1985), старш. методист (1986), старш. бібліограф (1990), ред. I кат. (1991), провід. бібліограф (1992–1995). З 1996 – голов. бібліограф наук.-бібліогр. від. НПБУ. Фахівець у галузі реком. бібліографії. Керує групою зі створення «Календаря знаменних і пам'ятних дат» (з 1997), до якого написала понад 300 ст. із різних пробл. науки, культури, історії та про визнач. діячів України. Брала участь у підвищенні кваліфікації бібліографів обл. б-к із виступом «Календарі ОУНБ: історія і сучасність» (2007). Виступала в передачі з циклу «Воскресіння», присвяч. 50-річчю «Календаря знаменних і пам'ятних дат» (Перший нац. радіоканал, 2008). Нагородж. почес. грамотами МКіМ України (2004), подяками Київ. міськ. голови (2005), ЦК Профспілки працівників культури України (2006).

Тв.: *Календар знаменних і пам'ятних дат, 1985–2012. – К., 1985–2011. – У співавт.; Народна пісня – злет душі людської: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1992. – У співавт.; «І спалахнула зіркою на чужому небі»: Марія Башкирцева: Біобібліогр. пам'ятка. – К., 2000; Знаменні дати: Календар-2000, 2003, 2007–2009. – К., 2000, 2003, 2007–2009. – У співавт.; Задля науки, нації, держави: І.П. Крип'якевич: Вступ. ст. до біобібліогр. списку. – К., 2006; «Календар знаменних і пам'ятних дат» – цінне джерело інформації // Бібл. планета. – 2006. – № 2. – С. 7–11. – У співавт.; Подвижник на музейній ниві: [Про Д.М. Щербаківського] // Демократ. Україна. – 2007. – 23 листоп. – С. 22; Універсальний за змістом, корисний і необхідний для найширшого читацького загалу: («Календар знаменних і пам'ятних дат» – 50) // Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 12. – С. 23–25. – У співавт.; Перший ракетник космічної ери: [Про О.Д. Засяцька] // Інформ. вісн. Акад. наук вищ. освіти України. – 2009. – № 2. – С. 143–145; Те ж саме // Демократ. Україна. – 2009. – 20 берез. – С. 10.*

К. В. Камінська

274. РОМАНЧУК (Коваленко) Людмила Олександрівна [н. 01.11.1949, ст. Ольшаниця Рокитнян. р-ну Київ. обл.] – укр. бібліограф, педагог. Закінчила геогр. ф-т КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1973). Працювала інженером-дослідником в Укр. н.-д. ін-ті вод. госп-ва (1973–1975), викл. географії (1976). У ДНСГБ УААН (з 1977) працювала на посадах голов. бібліографа, мол. наук. співроб., наук. співроб., старш. наук. співроб. від. обслуговування читачів, довід.-інформ. від. та від. наук. реферування, інформ. та ред.-видавн. роботи. Авт. і співавт. понад 100 публ. наук.-допом., темат., реком. та бібліогр. покажч., ст., тез, рефератів. Р. брала участь у створенні бібліогр. покажч.: «Генетика, селекція і насінництво сільськогосподарських культур» (1985–1992, 1997); «Бібліографічний покажчик робіт ЦНСГБ УААН» (1996) та ін. Готує реферати для рубрик РЖ «АПК України»: «Охорона природи. Сталий розвиток. Сільськогосподарська екологія», «Лісове господарство», «Овочівництво. Городництво», «Кормові культури», «Декоративне садівництво. Квітництво», «Звірівництво», «Шовківництво». Нагородж. грамотами УААН, М-ва аграр. політики України, МКТ України і Держ. ком.

ліс. госп-ва України.

Тв.: *Досягнення науки та передовий досвід – сільськогосподарському виробництву: Бібліогр. покажч. – К., 1985–1990. – У співавт.; Нові сільськогосподарські книги: Поточ. бібліогр. покажч. – К., 1985–1998. – У співавт.; Проблеми і перспективи розвитку українського села: [Поточ. наук.-допом. бібліогр. покажч.]. – К., 1992. – Вип. 1/2. – У співавт.; Олексій Олексійович Созінов: Біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1954–1995 рр. – К., 1995; Бібліографічний покажчик робіт Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки України Академії аграрних наук. – К., 1996. – У співавт.; Буркат В.П.: Біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1963–1996 рр. – К., 1996. – У співавт.; Валерій Іванович Глазко: Біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1975–1995 рр. – К., 1996. – У співавт.; Зубець М.В.: Біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1966–1996 рр. – К., 1996. – У співавт.; Маркетинг в інформаційно-бібліографічній справі // Інформаційно-бібліографічне забезпечення сільськогосподарської науки і виробництва: Матеріали наук.-практ. конф. – К., 1996. – С. 29–30. – У співавт.; Вчені-селекціонери у тваринництві: Бібліогр. довід. – К., 1997. – Кн. 1. – У співавт.; Ейснер Федір Федорович: Біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1940–1988 рр. – К., 1996. – У співавт.; Целінський Роман Йосипович: Біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1960–1997 рр. – К., 1998. – У співавт.; «АПК України»: Реферат. журн. – К., 1999–2001. – У співавт.; Реферативне інформаційне забезпечення АПК України в умовах реформування сільського господарства // Аграрні реформи в Україні: Теорія, історія, політика, інформація: Матеріали наук.-практ. конф., 19–20 квіт. 2001 р. – Х., 2001. – С. 232–235.*

275. РУДЗИЦЬКИЙ Артур Йосипович [н. 14.06.1968, м. Київ] – укр. книгознавець, бібліограф, мистецтвознавець. Онук В. Вайсблата (О. Гера.) Закінчив полігр. ф-т КПІ. З середини 1980-х писав рец. на нові книги в газ.: «Друг читача», «Літературна Україна», «Культура і життя», «Молода гвардія» та ін. Друкував мистецтвозн. ст. у газ. «Советская культура», журн. «Апсны Аказара», «Київ», «Вітчизна», «Радуга», публікував листи Шолом-Алейхема до укр. мистецтвознавця та бібліографа В. Вайсблата в журн. «Єгупець», статті, присвяч. укр. книгознавцю та бібліографу Ю. Меженку в журн. «Библиотека». Окремим вид. вийшла моногр. Р. про нім. худож. Е. Преторіуса (К., 1992). Р. є уклад. покажч. змісту журн. «Искусство и печатное дело», «Искусство. Живопись. Графика. Художественная печать», «Искусство в Южной России» (1991). Учасн. багатьох Міжнар. книжк. вист. (у Швеції, Ізраїлі, Польщі, Чехії, Словаччині, Угорщині, Німеччині, Франції та ін.), де представляє кн. України. Брав участь у Всесоюз. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми теорії та історії бібліофільства» (С.-Петербург, Одеса), виступав з доп. з історії укр. бібліофільства. Почес. чл. Міжнар. т-ва Й. Гутенберга (Німеччина). Президент Всеукр. Асоц. видавців та розповсюджувачів преси (з 1997).

Тв.: *Мирное соревнование народов // Библиотекарь. – 1990. – № 3. – С. 79–80; Журналы «Искусство и печатное дело», «Искусство. Живопись. Графика. Художественная печать», «Искусство в Южной России»: Указ. содерж. – К., 1991; Первый директор Книжной палаты // Библиотека. – 1992. – № 5/6. – С. 22–23; Эмиль Преториус: Монография. – К., 1992; Незнаме ім'я: Олександр Гер // Книжник. – 1992. – № 2. – С. 12–14; Вайсблат В. // ЕМУ. – Т. 1. – К., 1995. – С. 277–278.*

Р. С. Жданова, С. М. Радченко

276. САВЕЛЬЄВА Єлизавета Володимирівна [н. 20.12.1932, м. Одеса] – укр. бібліограф, педагог, філолог. Закінчила укр. від-ня філол. ф-ту ОДУ ім. І.І. Мечникова (1956) та бібл.-бібліогр. ф-т ХДК (1967). Працювала (з 1956) в б-ці ОДУ ім. І.І. Мечникова (нині Наук. б-ка ОНУ ім. І.І. Мечникова) бібліографом, ред. каталогів, зав. сектору, зав. метод. від., зав. від. рідкіс. книг, голов. бібліографом від. рідкіс. книг. Була співробітником Музею книги. Читала спецкурс «Українська бібліографія» в ОДУ ім. І.І. Мечникова.

Тв.: *Петро Трохимович Маркушевський: Біобібліогр. показч. – О., 1989; Бібліографічний показчик друкованих праць вчених кафедри української літератури Одеського державного університету. – О., 1991; Греція далека та близька: Кат. вист. – О., 1999; «Україніка» в іменних фондах Наукової бібліотеки державного університету ім. І. Мечникова // Рідна мова – запорука безсмертя: Матеріали наук.-практ. конф. (Одеса, 20–23 жовт. 1998 р.). – К., 1999. – С. 102–106; Українська книга в іменних фондах Наукової бібліотеки Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова: Бібліогр. показч. – О., 1999. – У співавт.; Італійська книга епохи Відродження у фондах Наукової бібліотеки Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова: [Бібліогр. показч.]. – О., 2001.*

Літ.: *Фельдман В.С. Четверть віку в бібліотеці // За наук. кадри. – 1981. – 25 верес.; Маркушевський П. В сім'ї вольній, новій // Одес. ун-т. – 1991. – 21 трав.; Згадайте праведних гетьманів // Одес. ун-т. – 1992. – 29 черв.*

277. САВІНА (Черкашина) Зоя Іванівна [н. 04.12.1944, м. Київ] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. С. – представниця династії укр. бібліотекознавців, дочка Л.І. Вовченко. Закінчила КДК (1973). Бібл. діяльн. розпочала з посади бібліотекаря в ДРНТБ (1967). З 1976 працювала у ДРБ УРСР для дітей (нині НБУ для дітей) на посадах бібліотекаря, голов. бібліотекаря, зав. наук. дослід. від.; з 1981 – у ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ) на посадах: голов. бібліотекаря, зав. н.-д. від., заст. ген. дир. з наук. роботи (з 2001). С. працює над розвитком н.-д. діяльн. в бібл.-бібліогр. сфері, є організатором і учасн. загальнодерж., регіонал. дослідж.:

«Читацькі інтереси та попит на українську художню літературу в бібліотеках республіки» (1988–1991), «Відповідність комплектування фондів бібліотек репертуару видавничої продукції України в 1995 році» (1996–1997), «Місце НПБУ на інформаційному ринку регіону (м. Київ)» (1997–1998), «Соціальний портрет бібліотекаря» (1999–2000) та ін. С. була одним із ініціаторів створення в б-ках України соціол. служб, започаткувала проведення моніторингу читац. і купівел. попиту на нац. видавн. продукцію, приділяла увагу стратегіч. планув. бібл.-бібліогр. діяльн. Авт. метод. розробок і числен. публ. у фах. пресі, наук. зб., в яких аналізує процеси, що відбуваються у бібл.-бібліогр. сфері країни та НПБУ, окреслює пробл. розвитку і шляхи їх вирішення. С. – наук. ред. інформ. бюл. «Соціологічні дослідження в бібліотеках» (з 2002). Депутат Київ. міськ. Ради депутатів (1965–1967). Нагородж. почес. грамотами МК УРСР та Республік. ком. профспілки працівників культури (1986), КМ України (1999), Подякою МКіМ України (1996), медаллю «Ветеран праці», відзнакою «За багаторічну плідну працю в галузі культури» МКТ України, Подякою Прем'єр-міністра України (2009). Засл. працівник культури України (2001).

Тв.: Научно-исследовательская деятельность областных библиотек Украинской ССР в одиннадцатой пятилетке: [Информ. справ.]. – К., 1987; Координационный план научно-методической работы библиотек – методических центров Украинской ССР. – К., 1989–1995. – У співавт.; Організація роботи соціологічної служби в обласних бібліотеках: (Метод. рек.). – К., 1989. – У співавт.; До питання про вдосконалення дослідницької роботи з історії бібліотек України // Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні: Тези наук.-практ. конф. – К., 1994. – С. 135–136; Проблеми вивчення читачів у науковій спадщині Д.А. Балики // Історія бібліотечної справи в Україні: Зб. наук. пр. – К., 1995. – Вип. 1. – С. 74–78; Науково-дослідна робота бібліотеки: шляхи ста-новлення // Бібліотека і час: Ювіл. зб. до 130-річчя НПБУ. – К., 1996. – С. 25–32; Інформаційний потенціал НПБ України в світлі проблем обслуговування користувачів // Бібліотека і читач на порозі XXI сторіччя: Зб. наук. пр. – К., 1998. – С. 22–28; Відповідність інформаційних ресурсів Національної парламентської бібліотеки України запитам користувачів: (За результатами дослідж.) // Інформаційні потреби населення України в умовах трансформації суспільства: Матеріали соціол. читань '98 (20–21 трав. 1998 р.). – К., 1999. – С. 46–50; Наукові здобутки бібліотек у 1998 році // Бібл. планета. – 1999. – № 1. – С. 13; Дослідницька діяльність ОУНБ: Новий рівень // Бібл. планета. – 2001. – № 4. – С. 17–19; Електронні інформаційні ресурси бібліотек України (за результатами дослідження) // Бібл. планета. – 2002. – № 2. – С. 20–21. – У співавт.; До 175-річчя бібліографа і книгознавця С. Пономарьова (1828–1923) // Бібл. планета. – 2003. – № 4. – С. 15. – У співавт.; Огляд науково-дослідної роботи наукових бібліотек та вищих навчальних закладів культури України у галузі бібліотекознавства, бібліографознавства і основ книгознавства за 1996–2000 рр. – К., 2003, 2004. – Ч. 1, 2. – У співавт.; Діяльність НПБ України з реалізації завдань державних програм // Бібліотека і книга у контексті часу:

Зб. наук. ст. Міжнар. наук.-практ. конф., 11–13 трав. 2006 р., м. Київ. – К., 2006. – С. 215–221.

Лім.: Нагородження Почесною грамотою Кабінету Міністрів України працівників НПБ України: Басенко С.О., Савіної З.І. // Бібл. планета. – 1999. – № 4. – С. 2; [Про присвоєння почесного звання «Заслужений працівник культури України» Савіній Зої Іванівні: Витяг з Указу Президента України № 2853/2001 від 29 верес. 2001 р.] // Бібл. планета. – 2001. – № 4. – 2-га с. обкл.; Савина Зоя Івановна // Кто есть кто в библиотечно-информационном мире России и СНГ. – М., 2001. – С. 559–560; Савіна Зоя Іванівна // Сузір'я професіоналів: До 35-річчя з дня заснування Держ. б-ки України для дітей. – К., 2002. – С. 89–90; Зворський С. Завжди у невпинному русі вперед // Бібл. планета. – 2004. – № 4. – С. 39.

Р. С. Жданова

278. САВКА Мар'яна Орестівна [н. 21.02.1973, м. Копичинці Терноп. обл.] – укр. поетеса, дитяча письменниця, літературознавець, публіцист, бібліограф. Закінчила укр. від-ня філол. ф-ту ЛДУ ім. І. Франка (1995). Працювала в Наук.-дослід. центрі періодики ЛНБ ім. В. Стефаника (1995–2002) на посаді мол. наук. співроб. Досліджувала еміграц. пресу, результатом чого стало іст.-бібліогр. дослідж. «Українська еміграційна преса у Чехословацькій Республіці 20–30-х рр. ХХ ст.» (2002), а також опрацьовувала львів. пресу 1920–1930-х рр., готувала біобібліогр. ст. про укр. журналістів. С. – авт. декількох кн. поезій: «Оголені русла» (Тернопіль, 1995), «Малюнки на камені» (К., 1998), «Гірка мандрагора» (2002), «Кохання і війна» (у співавт. з М. Кіяновською, 2002). Активно співпрацювала з газ. «Поступ» (1998–1999), друкувала ст. культурол. тематики, інтерв'ю, виступала як телекритик. Нині С. – головний редактор «Видавництва Старого Лева». Чл. Нац. спілки письм. України (з 1997), Асоц. укр. письм. (1999). Лауреат Міжнародної журналістської премії ім. Василя Стуса за книги поезій (2003).

Тв.: Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. – Л., 1996–2003. – Вип. 3–10. – У співавт.; Зб. пр. Наук.-дослід. центру періодики. – Л., 1998. – Вип. 5; 1999. – Вип. 6; 2001. – Вип. 9. – У співавт.; Періодика Західної України 20–30-х рр. ХХ ст.: Матеріали до бібліогр. – Л., 2000. – Т. 3; 2001. – Т. 4; 2003. – Т. 5. – У співавт.; Ліна Костенко: Хрестомат. зб.: Прогр. тексти, іл., поясн., завдання, тести. – К., 2001; Українська еміграційна преса у Чехословацькій Республіці 20–30-х рр. ХХ ст.: Іст.-бібліогр. дослідж. – Л., 2002; Українські часописи Львова 1848–1939 рр.: Іст.-бібліогр. дослідж.: У 3 т. – Л., 2002. – Т. 2: 1901–1919 рр. – У співавт.; 2003. – Т. 3, кн. 1: 1920–1928 рр. – У співавт.; Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: Покажч. вид. б-ки та л-ри про її діяльн. (2001–2005). – Л., 2007. – Про Савку Мар'яну Орестівну див.: імен. покажч., с. 284–285.

Лім.: Мар'яна Орестівна Савка: Автобіографія: Бібліогр. пр. //

279. САВЧЕНКО (Івашкова) Ірина Валентинівна [н. 1951, м. Петропавловськ-Камчатський, РФ] – укр. бібліограф. Закінчила ЛДІК ім. Н.К. Крупської (1974), за фахом – бібліотекар-бібліограф мас. та наук. б-к. Працювала у нот. від. ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедрина (1968–1977), 1979 перейшла до НБУВ, з 1987 – у від. формував. муз. фонду. Підготувала наук. каталог «Українські нотні видання 1917–1923 рр. у фондах НБУВ» (2007), здійснивши реконструкцію цього фонду видань у широкому іст.-культ. контексті. Залучена до роботи над темою Ін-ту укр. книги «Формування баз даних національної бібліографії України» і, відповідно, підтемою від. «Формування баз даних українського репертуару нотних видань 1917–1930 років з фондів НБУВ». С. бере актив. участь у розроб. наук.-метод. матеріалів від., зокрема, в колект. пр. «Бібліографічний опис нотних видань: Метод. матеріали для працівників від. формував. муз. фонду НБУВ».

Тв.: *Українські нотні видання 1917–1923 рр. (особливості відбору та датування) // Рукописна та книжкова спадщина. – К., 2000. – Вип. 6. – С. 22–27; Церковна музика: досвід бібліографічного опрацювання // Наук. пр. НБУВ. – К., 2001. – Вип. 6. – С. 334–340; Беляєвське видання «Шехеразади» М.А. Римського-Корсакова // Рукописна та книжкова спадщина. – К., 2002. – Вип. 7. – С. 103–110; Українські нотні видання 1917–1923 років у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: Наук. кат. – К., 2007.*

О. С. Лук'янчук

280. САВЧЕНКО (Коркунда) Світлана Степанівна [н. 20.11.1950, м. Оренбург, РФ] – укр. бібліотекар-бібліограф. Закінчила бібл. ф-т КДІК (1974). Розпочала труд. діяльн. у ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ), у від. обслуговування (1969). Працювала у довідк.-бібліогр. від. старш. бібліографом, у секторі реком. бібліогр. наук.-метод. від. (з 1976), згодом у від. реком. бібліографії. Протягом 1980–1982 – зав. біб-ки при Упр. буд-ва Півден.-Укр. АЕС. Гол. бібліограф від. реком. бібліографії ДРБ УРСР ім. КПРС (1982–1987). Перебувала у Польщі (1987–1989). Деякий час працювала зав. б-ки при Будинку радян. науки і культури у м. Гданську. З 1989 працює в НПБУ: зав. від. довідк.-інформ. фонду при Інформ. центрі з питань культури та мистец. (1989–1993), голов. бібліографом наук.-бібліогр. від. (з 1994). Фахівець у галузі реком. та наук.-допом. бібліографії. Бере участь у підготовці матеріалів до «Календаря знаменних і пам'ятних дат», «Знаменні дати: Календар». Нагородж. почес. грамотами МКіМ України (2002, 2005), ЦК Профспілки працівників культури України (2002), Подякою Київ. міськ.

голови (2005).

Тв.: День міжнародної солідарності трудящих: Метод. поради бібліотекарям до 1 трав. // Соц. культура. – 1979. – № 4. – С. 38; Київ – центр науки і культури УРСР: Корот. реком. показжч. л-ри. – К., 1980; Радянський цирк. Естрада: Реком. бібліогр. показжч. – К., 1980. – У співавт.; Художня самодіяльність Української РСР: Реком. показжч. л-ри. – К., 1980; Календар знаменних і пам'ятних дат на 1984–1987; 1995, II кв.; 2001, I кв.; 2009, II–IV кв.; 2010–2012. – К., 1983–1988, 2001, 2005, 2009–2011. – У співавт.; Загальні питання культури: Поточ. бібліогр. список. – К., 1989–1993. – Вип. 1–12. – У співавт.; Повернуті імена: Реком. бібліогр. показжч. – К., 1994. – Вип. 3. – У співавт.; Проблеми розшуку і повернення національних культурних цінностей: Бібліогр. список. – К., 1994; Реституція бібліотечних фондів: Бібліогр. список. – К., 1994. – У співавт.; Художня література. Критика. Літературознавство. 1994: Реком. бібліогр. показжч. – К., 1995; Національна парламентська бібліотека України, 1866–1996: Наук.-допом. бібліогр. показжч. – К., 1996. – У співавт.; Бібліографічна Херсонщина: (Огляд вид. Херсон. ОУНБ ім. О. Гончара, 1995–1996) // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 9. – С. 8–10; Бібліотекознавство і бібліографія України: Бібліогр. показжч. – К., 2000. – Вип. 59; 2001. – Вип. 60; 2002. – Вип. 63; 2003. – Вип. 64–66; 2004. – Вип. 67; 2005. – Вип. 68, 70; 2006. – Вип. 71; 2007. – Вип. 72, 73. – У співавт.; Знаменні дати: Календар-2000, 2005, 2006. – К., 2000, 2005, 2006. – У співавт.; Філологічні науки в Україні, 1994, 1995: Наук.-допом. бібліогр. показжч. – Тернопіль, 2002. – У співавт.; Анатолій Петрович Корнієнко: Біобібліогр. нарис. – К., 2005; Національна парламентська бібліотека України, 1866–2005: Наук.-допом. бібліогр. показжч.: У 2 ч. – К., 2006. – Ч. 2: 1996–2005; Бібліографічні видання Національної парламентської бібліотеки України з питань художньої літератури та літературознавства // Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 5. – С. 16–18; Олесь Гончар. Твори і публікації українською мовою, 1933–2007: Матеріали до бібліогр. – К., 2008. – У співавт.

Н. І. Абдуллаєва

281. САМОДУРОВА (Гончарук) Віра Володимирівна [н. 21.01.1950, м. Одеса] – укр. бібліограф, педагог. Закінчила геол.-геогр. ф-т ОДУ ім. І.І. Мечникова (1972). Працювала вчителем географії у шк. Одеси та обл. (1972–1974), у Наук. б-ці ОДУ ім. І.І. Мечникова – бібліографом, старш. бібліографом, зав. сектору, зав. наук.-бібліогр. від. (з 1977).

Тв.: Ф.Є. Петрунь (1894–1963): Бібліогр. показжч. – О., 1981; Алексей Иванович Маркевич (1847–1903): Библиогр. указ. – О., 1997; Е.Н. Щепкин (1860–1920): Библиогр. указ. – О., 1998; Причерноморские немцы: Их вклад в развитие г. Одессы и региона: Библиогр. указ. – О., 1999; Українська книга в іменних фондах Наукової бібліотеки Одеського держуніверситету ім. І.І. Мечникова: Бібліогр. показжч. – О., 1999; Причерноморские немцы в жизни

и деятельности г. Одессы и региона, 1803–2003: Библиогр. указ. – О., 2003. – У співавт.; Дмитро Павлович Урсу: Біобібліогр. покажч. – О., 2006. – У співавт.; Шуйский Юрий Дмитриевич: Биобібліогр. указ. – О., 2008. – У співавт.; Научные династии в Новороссийском университете // Вісн. ОНУ: Сер. Бібліотекознавство, бібліографозн., книгозн. – О., 2007. – Т. 12, вип. 4. – С. 108–118; Новороссийский университет в развитии благотворительности в Одессе (вторая половина XIX – начало XX ст.). Благотворительность и меценатство в Новороссийском университете: Библиогр. указ. – О., 2009. – У співавт.; Випускники Одеського (Новоросійського) університету: Енциклопед. слов.: У 2 вип. – О., 2010. – Вип. 2. – У співавт.

Лім.: Губарь О. Немецкая энциклопедия Одессы // Вестн. региона. – 1999. – 14 авг.; Гончар А. Забытые имена // Вестн. региона. – 1999. – 13 марта.

282. САМОЙЛЕНКО Григорій Васильович [н. 01.05.1935, с. Нові Петрівці Вишгород. р-ну Київ. обл.] – укр. бібліограф, літературознавець, історик культури, краєзнавець. Д-р філол. наук (1988), проф. (1989). Закінчив КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1963). Працював у Згурів. шк.-інтернаті. Після закінч. аспірантури з 1970 працює в Ніжин. пед. ін-ті (з 1988 – пед. ун-ті, з 2004 – держ. ун-ті) на посадах: асист. (з 1970), старш. викл. (1971–1974), доц. (з 1973), проф. (1989), зав. каф. (з 1974), декана ф-ту (1972–1974, 1988–2004). Протягом майже 20 років очолював філол. (іст.-філол.) ф-т, одночасно (з 1974) – зав. каф. світової л-ри та історії культури. Досліджує укр. та рос. л-ру, культуру, є одним із фундаторів укр. гоголезнавства. Ним сформовано наук. шк. з регіон. вивч. л-ри та культури Полісся. Опублікував понад 300 наук. пр., у тому числі 45 моногр. і навч. посіб.; книги: «Літературне життя Чернігівщини XII–XX ст.», «Культура Чернігівщини XI – першої пол. XVII ст.», «Марія Заньковецька і Поліський край» відзначені у конкурсі «Краща книга року 2004 року» (I місце в номінації «Наукова література»). В центрі уваги дослідника – підготовка і вид. бібліогр. покажч. та семінаріїв з л-ри: «Школьный учитель. Образ учителя в советской многонациональной литературе» (1981), «А.А. Фадеев» (1983), «А.А. Фадеев. Семинарий» (1991) та ін. Особливу увагу приділяв вивч. іст. Ніжин. вищ. шк. Ним підготовлено 23 біобібліогр. покажч., присвяч. видат. вчен. у сер. «Вчені-філологи Ніжинської вищої школи» (1990, 1993), бібліогр. довід. «Вчені-філологи Ніжинської вищої школи» (1993). Значне місце в творч. доробку С. посідають бібліогр. пр., присвяч. творч. М. Гоголя: «Н.В. Гоголь и литература народов СССР» (1984), «Н.В. Гоголь и Нежин. Нежинская гимназия высших наук князя Безбородко, начало творчества» (1989, у співавт.), «М. Гоголь у XX ст.» (2008). Він є засн. і відп. ред. наук. зб. «Література та культура Полісся» (з 1990 видано 42 вип.) та відп. ред. «Наукових записок Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя. Філологічні науки» (з 1996). Авт. числен. ст. до «Енциклопедії сучасної України», упоряд. та ред. наук. зб., навч. посіб. Лауреат обл. премії ім. М. Коцюбинського (1999). Засл. діяч науки і техніки України (2006).

Почес. громадянин м. Ніжина (1999).

Тв.: Фадеєв А.А.: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1983; Н.В. Гоголь и литература народов СССР: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1984. – У співавт.; Анатолій Васильович Майборода: *Бібліогр. покажч.* – Чернігів, 1990; Лідія Іванівна Коломієць: *Бібліогр. покажч.* – Чернігів, 1990; Літературні регіони Полісся та видатні його представники. – Нежин, 1991. – У співавт.; Гоголь М.В. – випускник Ніжинської гімназії вищих наук та його творчість. – Нежин, 1992; Антон Семенович Будилович: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1993; Владимир Васильевич Качановский: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1993; Вчені-філологи Ніжинської вищої школи: *Бібліогр. покажч.* – Нежин, 1993; Григорий Васильевич Самойленко: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1993; Иван Иванович Иванов: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1993; Матвей Иванович Соколов: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1993; Михаил Нестерович Сперанский: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1993; Нежинская филологическая школа, 1820–1990. – Нежин, 1993. – *Бібліогр.:* с. 161–170; Николай Алексеевич Лавровский: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1993; Петр Александрович Заболотский: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1993; Рихлик Євген Антонович: *Бібліогр. покажч.* – Нежин, 1993; Роман Федорович Брандт: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1993; Федір Степанович Арват: *Бібліогр. покажч.* – Нежин, 1993; Яков Алексеевич Спринчак: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1993; Марія Заньковецька як театральний та громадський діяч України: до 140-річчя від дня народж. – Нежин, 1994. – У співавт.; Історія та культура Лівобережжя України: *Матеріали Міжнар. конф., трав., 1996.* – К.; Нежин, 1997; Нинель Николаевна Арват: *Бібліогр. указ.* – Нежин, 1998; Нежин – город юности Гоголя. – Нежин, 2002. – *Бібліогр.:* с. 250–266; Культура Чернігівщини XI – першої половини XVII століття. – Нежин, 2004. – У співавт. – *Бібліогр.:* с. 86–89; Известный ученый-русист Украины Нинель Николаевна Арват. – Нежин, 2007; Творча спадщина М. Гоголя на перетині епох. – Нежин, 2009; Украинская гоголиана на рубеже веков (1979–2004) // М. Гоголь і Україна: *Зб. наук. пр.* – Полтава, 2009. – С. 9–16; Театри і актори Північного Лівобережжя України. – Нежин, 2010.

Літ.: Баскаков В.Н. Гоголевская библиография... // *Совет. библиогр.* – 1986. – № 1. – С. 82–83; Гулак А.Н. Григорий Васильевич Самойленко: *Биобиблиогр. указ.* – Нежин, 1993; Самойленко Г.В. // *Викладачі Ніжинської вищої школи: Біобібліогр. покажч.* – Нежин, 2002. – С. 147–155; 2005. – С. 132–138; Наш юбіляр: Г.В.Самойленко // *Русистика.* – 2004. – № 4. – С. 85; Самойленко Г.В. До 70-річчя від дня народження // *Література та культура Полісся. Вип. 30.* – Нежин, 2005. – С. 3–6; Забарний О.В. Слово про вчителя // *Літ. Чернігів.* – 2005. – № 1. – С. 167–170.

283. САРАНА Федір Кузьмович [26.09.1921, с. Юзефовці Златопіл. р-ну Черкас. обл. (нині с. Йосипівка Новомиргород. р-ну Кіровоград. обл.) – 01.08.1995, м. Київ] – укр. бібліограф, літературознавець, бібліофіл. Навчався в Київ. бібл. технікумі

(1936–1939), на бібл. ф-ті ХДБІ (1939–1941), на іст. ф-ті КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1945–1947), бібліогр. ф-ті ЛДБІ (1948–1952). Учасник ВВв. Після тяжкого поранення повернувся до бібліогр. роботи. Працював бібліографом і зав. б-ки Укрвидаву (1944–1959) при ЦК КП(б)У (нині вид-во «Україна»). Був упоряд. покажч. «Видання Держполітвидаву УРСР за 1946–1953 рр.» (1954), «Видання Товариства для поширення політичних і наукових знань Української РСР за 1948–1957 рр.» (1958) та ін. За його ред. виходили кн. з питань історії, книгознавства, бібліографії, бібл. справи, літературознавства тощо. З 1959 працював зав. сектору бібліогр. Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР, голов. бібліографом ЦНБ АН УРСР (нині НБУВ), за сумісництвом – зав. ред. бібліогр. УРЕ. Згодом – зав. ред. л-ри, мови, педагогіки, нар. освіти і бібліогр. Голов. ред. УРЕ (1967–1988), чл. редкол. УЛЕ і позаштат. наук. співроб. Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка. Викладав на бібліогр. курсах для студ. київ. ВНЗ. Почав друкуватися у галузі бібліографії та літературознавства з 1945; упорядкував, відредагував, опублікував близько 250 пр. Прагнув зібрати всю л-ру про Т.Г. Шевченка, видану в Україні та за її межами. Склав 10 бібліогр. покажч. про Т.Г. Шевченка; авт. числен. ст., присвяч. питанням шевченкознавства, бібліографування Шевченкіани, діяльн. шевченкознавців. В його доробку посібники: «Т.Г. Шевченко (Роки Великої Вітчизняної війни)» (1949), «Тарас Шевченко: Документи і матеріали, 1814–1963» (1963), «Тарас Шевченко в бібліографії» (1964), «Т.Г. Шевченко, 1960–1964» (1968). С. публікував поточ. бібліографію у щоріч. зб. пр. Шевченк. конф. (з 1957). Поряд із цим він – один із авт. фундамент. бібліогр. пр. «Слов'янська філологія на Україні, 1963–1967» (1968), упоряд. біобібліогр. посіб. про А. Тесленка, Ю. Яновського та ін. Брав участь у роботі Бібліогр. коміс. Міжвід. ради з питань бібл. роботи при М-ві культури України, Бібл. ради при Президії АН УРСР, Бібліогр. коміс. Міжнар. асоц. українців, понад 20 років співпрацював у Вчен. раді Книжк. палати України ім. І. Федорова. Архів С. зберігається в Ін-ті л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАН України. Лауреат Держ. премії України ім. Т.Г. Шевченка (1980).

Тв.: Каталог видань [Держ. вид-ва політ л-ри УРСР], 1946–1949. – К., 1951; Видання Держполітвидаву УРСР за 1946–1953 рр. – К., 1954; Тесленко А. Твори. – К., 1956. – Бібліогр.: с. 525–539; Журнал «Літопис революції»: Покажч. змісту, 1922–1933 рр. № 1–57. – К., 1957; Покажчик до журналу «Літопис революції» // Науч.-информ. бюл. Арх. упр. МВД УССР. – 1957. – № 3. – С. 99–128; № 4. – С. 111–146; Видання Товариства для поширення політичних і наукових знань Української РСР за 1948–1957 рр. – К., 1958; Матеріали до бібліографії Шевченкіани за роки Великої Вітчизняної війни // Питання шевченкознавства. – К., 1958. – Вип. 1. – С. 146–171; Бібліографія // Первомайський Л. Твори: В 3 т. – К., 1959. – Т. 3. – С. 489–502; Бібліографія // Яновський Ю. Твори: В 5 т. – К., 1959. – Т. 5. – С. 357–417; Матеріали до бібліографії Шевченкіани за 1957 р. // Зб. пр. сьомої Наук. шевченк. конф. – К., 1959. – С. 263–279; Матеріали до бібліографії Шевченкіани за 1958 р. // Зб. пр. восьмої Наук. шевченк. конф. – К., 1960. – С. 299–318; Українська Радянська Енциклопедія: У 17 т. – К., 1960–1964. – Т. 2–6, 8, 9, 11–16. – У співавт.; Матеріали до бібліографії Шевченкіани за 1959 р. // Зб. пр. дев'ятої Наук.

шевченк. конф. – К., 1961. – С. 219–247; Стан і завдання бібліографії Шевченкіани // Зб. пр. дев'ятої Наук. шевченк. конф. – К., 1961. – С. 212–218; Матеріали до бібліографії Шевченкіани за 1960 р. // Зб. пр. Ювіл. десятої Наук. шевченк. конф. – К., 1962. – С. 335–370; Матеріали до бібліографії Шевченкіани за 1961 р. // Зб. пр. одинадцятої Наук. шевченк. конф. – К., 1963. – С. 237–311; Слов'янська філологія на Україні, 1958–1962: Бібліогр. покажч. – К., 1963. – У співавт.; Тарас Шевченко: Док. і матеріали, 1814–1963. – К., 1963. – У співавт.; Матеріали до бібліографії Шевченкіани за 1962 р. // Зб. пр. дванадцятої Наук. шевченк. конф. – К., 1964. – С. 307–343; Тарас Шевченко в бібліографії // Багрич М.І. Т.Г. Шевченко: Бібліогр. покажч. (1917–1963). – Х., 1964. – С. 5–10; Новини бібліографії // Літ. Україна. – 1965. – 21 груд.; Видання творів В.І. Леніна на Україні (1894–1965): Бібліогр. покажч. – К., 1966. – У співавт.; До бібліографії А.Ю. Тесленка // Рад. літературознавство. – 1966. – № 6. – С. 73–77; Фототипологічні перевидання творів Т.Г. Шевченка // Арх. України. – 1966. – № 2. – С. 72–73; Бібліографування творів В.І. Леніна на Україні (1924–1967 рр.) // Державна бібліографія на Україні: Зб. ст. – Х., 1967. – Вип. 3. – С. 22–35; Бібліотекознавство, бібліографія і книгознавство // Історія АН УРСР. – К., 1967. – Кн. 1. – С. 385–390; Матеріали до бібліографії Шевченкіани за 1965 р. // Зб. пр. п'ятнадцятої Наук. шевченк. конф. – К., 1968. – С. 380–405; Слов'янська філологія на Україні, 1963–1967: Бібліогр. покажч. – К., 1968. – Ч. 1, 2. – У співавт.; Т.Г. Шевченко, 1960–1964: Бібліогр. ювіл. л-ри. – К., 1968; Бібліограф-фольклорист [О. Андрієвський] // Літ. Україна. – 1969. – 26 лип. – У співавт.; Матеріали до бібліографії Шевченкіани за 1966 р. // Зб. пр. шістнадцятої Наук. шевченк. конф. – К., 1969. – С. 264–279; Пам'яті вченого-книгознавця: [Про Ю. Меженка] // Літ. Україна. – 1969. – 28 листоп. – У співавт.; Радянська енциклопедія історії України: У 4 т. – К., 1969–1972. – Т. 2–4. – У співавт.; Пам'яті відомого бібліографа: [Про І.З. Бойка] // Літ. Україна. – 1970. – 15 трав. – С. 4; Пропагандист бібліографічних знань: [М.І. Багрич] // Друг читача. – 1970. – 17 листоп.; Библиография произведений В.И. Ленина на Украине (1920–1970 гг.) // Совет. библиогр. – 1971. – № 2. – С. 9–21; Варвара Чередниченко: (До 75-річчя з дня народж.) // Рад. літературознавство. – 1971. – № 12. – С. 60–65; Коротка бібліографія // Шаблювський Є.С. М.О. Некрасов і українська література. – К., 1971. – С. 191–200; Список праць [М.І. Ясинського] // Бібліотекознавство та бібліографія. – Х., 1971. – Вип. 2. – С. 155–157; На ниві книгодрукування і бібліографії [Є. Кирилюк] // Друг читача. – 1972. – 16 берез.; Невтомний дослідник, бібліограф, пропагандист книги [Є. Кирилюк] // Державна бібліографія на Україні: Зб. ст. – Х., 1972. – Вип. 4. – С. 122–125; Сподвижник книги: До 80-річчя Ю.С. Меженка (1897–1969) // Нові кн. УРСР. – 1972. – № 16. – С. 23. – У співавт.; Українська радянська енциклопедія: У 12 т. – К., 1977–1985. – Т. 3, 5–12. – У співавт.; Шевченківський словник: У 2 т. – К., 1978. – Т. 1–2. – У співавт.; Корисне видання: Бібліографи – до IX Міжнар. з'їзду славістів // Літ. Україна. – 1983. – 1 верес.; Українська літературна енциклопедія: У 5 т. – К., 1988, 1990. – Т. 1–3. – У співавт.

Літ.: [До 50-річчя від дня народження і 35-річчя наукової та практичної діяльності Ф.К. Сарани]: Хроник. заметка // Совет. библиогр. – 1971. – № 6. – С. 87;

Сарана Федір Кузьмович // Шевченк. слов.: У 2 т. – К., 1978. – Т. 2. – С. 195; Бойко І., Чабаненко В. Лауреат Шевченківської премії // Кіровоград. правда. – 1980. – 30 берез.; Королевич Н.Ф. Доля, освячена книгою: До 70-річчя Ф. Сарани // Книжник. – 1991. – № 6. – С. 22–23; Федір Кузьмич Сарана: Бібліогр. покажч. / Уклад.: Н.Ф. Королевич, Ю.С. Зубець. – К., 1993; Геращенко М.В. Про вшанування пам'яті визначного бібліографа Ф.К. Сарани // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 1. – С. 30–31; Ковальчук Г.І. Колекції видатного бібліографа і бібліофіла: (До 75-річчя від дня народж. Ф.К. Сарани) // Бібл. вісн. – 1997. – № 2. – С. 42; Любечко О.М. Бібліографічні Шевченкіана та Тесленкіана Ф.К. Сарани // Бібліотечна наука, освіта, професія у демократичній Україні: Зб. наук. пр. – К., 1998. – С. 70–76; Федір Сарана // Королевич Н.Ф. Українські бібліографи ХХ століття. – К., 1998. – С. 290–313; Любечко О. Діяльність Федора Сарани на ниві літературознавчої бібліографії // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 6. – С. 30–31; Сарана Федір Кузьмович // Довідник з історії України: (А–Я). – К., 2001. – С. 718; Шевченківські лауреати. 1962–2001: Енциклопед. довід. / Авт.-упоряд. М. Лабінський. – К., 2001. – С. 465–466; Посвистак О. Бібліограф Ф. Сарана – визначний вчений та громадський діяч: (сторінки біографії) // Бібл. планета. – 2002. – № 2. – С. 28–30; Посвистак О. Книжкові колекції Ф. Сарани // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 4. – С. 30–33; Посвистак О. Вклад Федора Сарани в збагачення бібліотечної Шевченкіани // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 12. – С. 37–39; Сарана Федір Кузьмич // Бібліотеки Киян: Слов. власників. – К., 2005. – С. 88; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті. – К., 2009. – Див. імен. покажч., с. 523; Сарана Федір // Солоіденко Г.І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку: Монографія. – К., 2010. – С. 195.

В. О. Кононенко

284. СВЕТАШОВА Надія Андріївна [17.03.1918, с. Морозівка Савин. р-ну Харк. обл. – 13.09.1990] – укр. бібліограф. Учасник ВВв. Закінчила ХДБІ (1941). Працювала зав. бібліогр. від. Івано-Франк. обл. б-ки, зав. бібліогр. від. Черкас. обл. б-ки (1954–1984). Багато сил поклала на відновлення бібл. роботи в областях у повоєн. час, брала участь у підготовці бібліогр. кадрів для сіл. та район. б-к, у створенні й вдоскон. довідк. апарату б-к. Під керівництвом та за особистої участі С. створено ряд реком., персон., темат. бібліогр. посіб.

Тв.: Черкаська область: Покажч. л-ри за 1959, 1960 рр. – Черкаси, 1959, 1961; Тарас Григорович Шевченко: Бібліогр. покажч. – Черкаси, 1960; Література про Черкаську область за [1969–1972, 1975–1982 рр]. – Черкаси, 1972, 1974, 1980, 1983, 1987; П.І. Чайковський на Черкащині: Пам'ятка читачу. – Черкаси, 1965; Безсмертні подвиги земляків. – Черкаси, 1970; Образ учителя в радянській художній літературі. – Черкаси, 1975; Виховна робота в школі. – Черкаси, 1976; Природа і природні багатства Черкаської області. – Черкаси, 1979; Черкащина в поетичній творчості. – Черкаси, 1981.

285. СВОБОДА Алла Антонівна [н. 26.08.1940, м. Джанкой, Автоном. Рад. Соціаліст. Респ. Крим, РРФСР] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. Закінчила ХДІК (1954).

Працювала в ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ) – старш. бібліотекарем, старш. методистом, голов. бібліотекарем (1963–1983). З 1983 працює у ЦНБ АН УРСР (нині НБУВ) – наук. співроб., вчен. секретар інформ.-бібл. Ради НАН України (1986–2002), з 2002 – наук. співроб. від. бібліотекознавства Ін-ту бібліотекознавства НБУВ. Наук. інтереси: інформ. забезп. науки, інформатизація б-к, наук.-метод. діяльність. Чл. УБА.

Тв.: Центральная научная библиотека им. В.И. Вернадского АН УССР: Крат. путеводитель. – К., 1989; Бібліотека Національної Академії Наук України: Довідник. – К., 1996. – У співавт.; До питання організації обміну електронними та інформаційними ресурсами // Бібл. вісн. – 1999. – № 5. – С. 50–51. – У співавт.; Задачи информационного обеспечения научных исследований на Украине // Вестн. БАЕ. – 2000. – № 1. – С. 32–34; Бібліотечно-інформаційне забезпечення наукових досліджень Національної академії наук України // Наук. пр. НБУВ. – К., 2001. – Вип. 6. – С. 6–14; Особливості організації інформаційного обслуговування читачів універсальної наукової бібліотеки у новому інформаційному середовищі // Бібл. вісн. – 2003. – № 4. – С. 2–4; Наукові бібліотеки України: Довідник. – К., 2004. – У співавт.; Організація роботи бібліотеки науково-дослідної установи Національної академії наук України: Зб. док. і матеріалів. – К., 2006. – Вип. 4. – У співавт.; Робота бібліотек науково-дослідних установ Національної академії наук України в 2005 році: Інформ.-аналіт. огляд. – К., 2006. – Вип. 11.

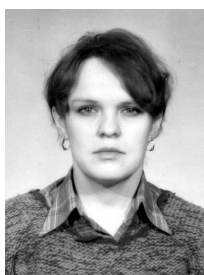
286. СЕЛІВАЧЕВА (Нікольська) Ніна Сергіївна [20.(07).02.1916, м. Київ – 08.02.2005, м. Київ] – укр. бібліограф. Закінчила Київ. технікум мас. комосвіти (1933), Київ. філ. ХДБІ (1937). Працювала бібліотекарем, зав. б-ки Укр. музейн. містечка (1933–1939), зав. книгосховища та комплектування; вчен. секретарем, бібліографом ДІБ (1939–1941); згодом – бібліографом, зав. від. бібліографії, в.о. заст. дир. Книжк. палати (1943–1945); зав. кабінету техн. інформації Наук. б-ки АН УРСР (1946); бібліографом Київ. держ. заповідника-музею «Києво-Печерська Лавра» (1949–1961) та старш. бібліографом, гол. бібліографом (1961–1974) ДІБ України (нині НІБУ). Нагородж. медалями «В пам'ять 1500-леття Києва», «Ветеран труда», Грамотою М-ва культури УРСР, Грамотою обкому Профспілки працівників культури (1969).

Тв.: Борці за владу Рад: Показжч. л-ри. – К., 1969. – У співавт.; Історія Української РСР: Наук.-допом. показжч. л-ри за 1968, 1969 рр. – К., 1971, 1974. – У співавт.; Створимо бібліографію історії Української РСР // Культура і життя. – 1971. – 22 квіт.; Установча нарада упорядників бібліографії «Історія Української РСР» // Укр. іст. журн. – 1971. – № 7. – С. 157–158; Нові бібліографічні показжчики... // Укр. іст. журн. – 1990. – № 3. – С. 156–157; О.І. Герцен: Бібліогр. показжч., 1970–1987 рр. – К., 1990. – У

співавт.; *Сторінки історії України: Бібліогр. покажч.* – К., 1990. – Вип. 1; *Перші кроки Державної історичної бібліотеки // Державній історичній бібліотеці – 60: Ювіл. зб.* – К., 1999. – С. 59–62.

Лім.: Білокінь С.І. *Музей України (Зб. П. Потоцького): Дослідж., матеріали: Монографія.* – 3-тє вид., доповн. – К., 2006. – Про Н.С. Селівачову: с. 147.

М. Р. Селівачов

287. СЕЛІВАЧОВА Наталія Федорівна [н. 16.03.1951, м. Київ] – укр. бібліограф. Закінчила КДК (1977). Працювала (1972–1976) у ЦНБ АН УРСР (нині НБУВ); у ДІБ УРСР (нині НІБУ) голов. бібліотекарем у від. довідк.-бібліогр. роботи, потім очолила від. інформ. роботи (1976–1994); у Музеї Івана Гончара – зав. від. (1994–1996), згодом перейшла працювати до заповідника «Стародавній Київ» (1996–1998), потім працювала в Київ. наук.-метод. центрі по охороні пам'яток історії (з 1998).

Тв.: *Наукова організація праці вчителя: Реком. бібліогр. список.* – К., 1980; *Наукова організація праці учня: Реком. бібліогр. список.* – К., 1980; *Молодь соціалістичних країн: Бібліогр. покажч.* – К., 1986. – У співавт.; *Каталог виставки акварелей Георгія Кириловича Ткаченка: (до 90-річчя від його народж.).* – К., 1988; *Декабристи: Библиогр. указ. 1988 г.* – К., 1990. – У співавт.; *Українська народна декоративна творчість: Бібліогр. покажч.* – К., 1990. – У співавт.; *Українська народна декоративно-вжиткова творчість: Бібліогр. покажч. публ. за 1975–1985 рр.* – К., 1990. – У співавт.; *Література, повернена з фонду спеціального зберігання: (Бібліогр. покажч. л-ри).* – К., 1992. – У співавт.; *Сторінки історії України: Бібліогр. покажч.* – К., 1990, 1992. – Вип. 1, 2. – У співавт.; *Великдень: Кат. вист. з фондів Музею Івана Гончара.* – К., 1995; *Осередок духовності й культури // Дивослово.* – 2008. – № 12. – С. 57–58.

М. Р. Селівачов

288. СЕМЕНДЯЄВА Галина Микитівна [н. 16.11.1937, с. Курасівка Курської обл., РФ] – укр. бібліограф, бібліотекознавець, педагог. Канд. пед. наук (1979). Закінчила МДБІ (1963), аспірантуру КДПІ ім. М. Горького (1978). Захистила дис. у КДПІ за темою: «Використання книги у професійній орієнтації старшокласників». Працювала бібліографом НТБ КП, бібліотекарем, наук. співроб. ДНПБ ім. В. Сухомлинського, викл. бібліографії та бібліотекознавства Київ. культ.-освіт. уч-ща. Викладала у КДК (1972–1996). Читала лекції з курсу «Основи бібліотекознавства і бібліографії» в КПІ. Протягом 23 р. керувала практикою, розробляла прогр. практики студ. III–IV курсів бібл. ф-ту КДК. Керувала стажуванням випускників, розробляла метод. рек. КДК (1979–1990). Осн. наук. інтереси пов'язані з професіон. орієнтацією молоді, міграцією та закріпленням випускників КДК, орієнтацією на професію бібліотекаря. У фах. період. вид. висвітлювала пробл. діяльн. б-к

з диференц. обслуговування читачів, інтернац., патріот. виховання, актив. методів навчання. Має більше 30 публ. наук. та навч.-метод. характеру з пробл. бібл.-бібліогр. діяльн. У творч. доробку С. – біобібліогр. покажч.: «Сухомлинська Ольга Василівна», «Сисоева Світлана Олександрівна». Учасн. Міжнар. конф. з питань бібліотекознавства та бібліографії. Нагородж. медаллю «Ветеран праці», почес. грамотами.

Тв.: Инструкции по основам библиографии в помощь студентам. – К., 1966; Профорієнтаційна робота шкільної бібліотеки. – К., 1977; Некоторые аспекты воспитательного воздействия книги в профессиональной ориентации старшеклассников // О роли социалистической культуры в идейно-политическом, нравственном и эстетическом воспитании советских людей. – Кишинев, 1976. – С. 330–334; Шкільні бібліотеки в системі профорієнтації // Рад. школа. – 1977. – № 7. – С. 67–75; Использование книги в профессиональной ориентации старшеклассников: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1979; Роль библиотекаря в библиотечно-библиографическом обслуживании юношества профорієнтационной литературой // Тезисы докладов на научно-практической конференции «Особенности культурно-просветительной работы в условиях НТР». – Николаев, 1980. – С. 144–145; Общественно-политическая литература в чтении молодых рабочих – читателей массовых библиотек // Актуальные проблемы культурного строительства. – Николаев, 1985. – Вып. 4. – С. 397–399; Роль библиотекаря в интернациональном и патриотическом воспитании молодежи // Актуальные вопросы патриотического и интернационального воспитания в учреждениях культуры и искусства на современном этапе. – Х., 1989. – С. 112–113; Інформаційна діяльність бібліотек зарубіжних країн на допомогу комерційним структурам // Бібліотека у демократичному суспільстві. – К., 1995. – С. 33–34; ХХІ століття – століття проектної педагогіки: Реком. бібліогр. список. // Шк. б-ка. – 2004. – № 13/14. – С. 53–54. – У співавт.; Мета сучасної школи – компетентність: Рек. бібліогр. список // Шк. б-ка. – 2004. – № 13/14. – С. 55–56. – У співавт.; Сухомлинська Ольга Василівна: Біобібліогр. покажч. – К., 2006. – У співавт.; Сисоева Світлана Олександрівна: Біобібліогр. покажч. – К., 2008.

289. СЕНЧЕНКО Микола Іванович [н. 01.05.1945, м. Ніжин Черніг. обл.] – укр. учений у галузі обчисл. техніки, бібліотеко- та бібліографознавець, педагог, публіцист. Проф. (1995), акад. Міжнар. акад. інформатизації (1995). Д-р техн. наук (1988). Закінчив ф-т обчислювал. техніки Харк. ін-ту радіоелектроніки за фахом «Математичні обчислювано-вирішуючі пристрої і прилади лічильно-розв'язувальні прилади та пристрої» (1966). Працював інженером, викл., наук. співроб. Захистив дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук за темою: «Разработка и исследование принципов синтеза автоматизированных вычислительных структур» (1974), докт. дис.: «Обчислювальні машини, комплекси, системи і мережі». Працював дир.

НБУВ НАН України (1985–1992), проректором НаУКМА та КДІК (1992–1995), дир. Держ. наук. установи «Книжкова палата України ім. Івана Федорова» (з 1995), голов. ред. журн. «Вісник Книжкової палати». С. – провід. фахівець у галузі інформатизації, бібл., книговидавн. справи, дослідник світових іст.-політ. процесів, педагог, ініціатор та організатор наук. дослідж. Під його керівництвом завершилось будво та освоєння нового приміщення НБУВ, запроваджено комплекс. автоматизацію бібл.-бібліогр. процесів, забезпечено облік та збереження фондів, розгорнуто наук. дослідж. зі створення укр. бібліогр. репертуару. Як дир. Книжк. палати України приділяє увагу пробл. комплекс. автоматизації, відновленню на новій технол. основі бібліогр. видань, літописів. За його ініціативи створено РЖ «Політика. Політичні науки», «Економіка. Економічні науки», бібліогр. сер. «Етноси України». Авт. 15 моногр. та близько 300 публ. з питань теорії та методики книго- та бібліотекознавства, поточ. і ретроспект. нац. бібліографії, нац. книговидання, інформ. технологій. Зусиллями С. вперше в Україні розроблено нову модель системи бібл.-бібліогр. обслуговування н.-д. кадрів на основі поєднання традиц. та автоматиз. банків даних і мереж телекомунікац. доступу до бібл. ресурсів. С. – один із організаторів Надзвичайн. з'їзду бібліотекарів України (1991). Голова Проблем. коміс. з автоматизації бібл.-бібліогр. процесів Інформ.-бібл. ради Президії АН УРСР (1989). Нагородж. орденами Св. князя Володимира III ступеня (2002), «За заслуги» III ступеня (2009); медалями «За доблестный труд» (1970), «За трудовую доблесть» (1981), «За заслуги в освіті» (2004); почес. грамотами Президії ВР УРСР (1990), М-ва інформації України (1997). Засл. діяч науки і техніки України (1999).

Тв.: *Совершенствование библиотечно-библиографического обслуживания с использованием ЭВМ // Проблемы обслуживания читателей: (материалы конф.). – М., 1987. – С. 74–79; Сводный электронный каталог республиканских библиотек // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1989. – № 9. – С. 17–18. – У співавт.; Документальна пам'ять України // Київ. старовина. – 1992. – № 2. – С. 90–92; Науково-дослідна програма «Документальна пам'ять України» // Вісн. АН УРСР. – 1992. – № 4. – С. 50–51; Державній бібліографії – державну підтримку // Вісн. Харк. асоц. українців. – 1996. – № 1. – С. 58–61; Інформаційний простір української мови // Вісн. Книжк. палати. – 1996. – № 5. – С. 3–6; Проблеми, проблеми, проблеми [національної бібліографії] // Вісн. Книжк. палати. – 1996. – № 6. – С. 6–7; Роль національної бібліографії в інформатизації України // Палітра друку. – 1996. – № 4. – С. 4–6; Інформатизація регіонів України // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 12. – С. 18–19; Проблеми національної бібліографії // Бібл. вісн. – 1997. – № 1. – С. 7–10; Стратегічний план інформатизації бібліотек України до 2005 року // Вісн. Книжк. палати. – 1997. – № 6. – С. 3–6; Проблемы библиотечного дела в Украине: наука, образование, информатизация // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: Материалы V Юбил. Междунар. конф. «Крым 98» (6–14 июня 1998 г., Судак). – Судак, 1998. – Т. 1. – С. 29–32; Державна мова в друкованих виданнях України // Рідна мова – запорука безсмертя нації: Матеріали Міжнар. наук.-*

практ. конф. (Одеса, 20–23 жовт. 1998 р.). – К., 1999. – С. 23–32; Книжкова палата України (1919–1998 рр.): Наук.-допом. покажч. – К., 1999. – У співавт.; Книжкова палата України: Історія і сьогодення (1919–1999). – К., 1999; Книжковій палаті – 80 років // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 1. – С. 3–5; Концепція підготовки спеціалістів зі спеціальності 7.020.102 «Бібліотекознавство і бібліографія» // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 4. – С. 17–18. – У співавт.; Національна бібліографія: Пробл. і перспективи // Вісн. Харк. держ. акад. культури: Зб. наук. пр. – Х., 1999. – Вип. 1. – С. 13–21; Подальший крок щодо оволодіння сучасними інформаційними технологіями в документознавстві // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 1. – С. 14–16; Проблеми державної бібліографії й книговидавництва в Україні // Духовність і культура у формуванні особистості та відродженні національної самосвідомості: Матеріали Міжнар. наук. конф., Одеса, 27–28 верес. 1999 р. – О., 1999. – С. 25–32; 7 листопада – погляд через роки: (Огляд зарубіж. л-ри) // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 11. – С. 3–7; Книжковий бізнес – Україна і Росія // Вісн. Книжк. палати. – 2000. – № 1. – С. 3–5; Негативні наслідки комп'ютерно-інформаційної революції // Вісн. Книжк. палати. – 2001. – № 9. – С. 3–7; Словник книгознавчих термінів. – К., 2003. – У співавт.; Книжная палата Украины: проблемы и перспективы // Вестн. БАЕ. – 2004. – № 2. – С. 65–68.

Лім.: [Коротка біографічна довідка про директора ЦНБ АН УРСР ім. В.І. Вернадського М.І. Сенченка] // Правда України. – 1989. – 1 окт.; За значний особистий вклад у розвиток бібліотечної справи в республіці, активну науково-методичну роботу нагородити Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР Сенченка Миколу Івановича: Указ Президії Верховної Ради УРСР № 40 від 20 лют. 1990 р. // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1990. – № 10. – С. 156; Николай Иванович Сенченко: Библиограф. указ. / Сост. Р.С. Жданова. – К., 1990; Сенченко Микола Іванович // Хто є хто в Україні. – К., 1997. – С. 461; Сенченко Микола Іванович // Хто є хто в Україні: Біогр. слов. – К., 1997. – С. 234–235; Ковальчук Г.І. Керівники ВБУ–НБУВ (1918–1998) // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 18–28; Сенченко Микола Іванович // Хто є хто в українській політиці. – К., 1998. – Вип. 4. – С. 358; Про присвоєння почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки України» директору Книжкової палати України Сенченку Миколі Івановичу // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 2. – С. 2; Сенченко Микола Іванович // Імена України: Біогр. щоріч. – К., 1999. – С. 381; Сенченко Микола Іванович // Хто є хто в економіці, культурі, науці Києва. – К., 1999. – [Т. 1]. – С. 269; Сенченко Микола Іванович // Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі: Довідник. – К., 1999. – С. 123–124; Микола Іванович Сенченко: Біобібліогр. покажч. / Уклад.: О.О. Федотова, П.М. Сенько. – К., 2000; Федотова О.О. Інноватор інформаційних технологій // Микола Іванович Сенченко: Біобібліогр. покажч. / Уклад. О.О. Федотова, П.М. Сенько. – К., 2000. – С. 5–8; Сенченко Микола Іванович // Хто є хто в Україні: політики. – К., 2001. – С. 405; Орденом Святого князя Володимира III ступеня [нагороджено] ... Сенченка Миколу Івановича // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 2. – С. 7; Міжрегіональна академія управління персоналом (МАУП) // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 6. – С. 27. – Зокрема,

про присвоєння звання, вручення диплома та медалі «Почесний доктор МКА ...» Сенченку Миколі Івановичу; Сенченко Микола Іванович // *Хто є хто в державному управлінні: [довідник]*. – К., 2002. – С. 479; Сенченко Микола Іванович // *Хто є хто в державному управлінні*. – К., 2003. – С. 507; Микола Сенченко // *Вісн. Книжк. палати*. – 2004. – № 4. – С. 42; Сенченко Микола Іванович // *Хто є хто в Україні*. – К., 2004. – С. 757; Сенченко Микола Іванович: *Корот. біогр. нарис* // *Кияни: біогр. слов.* – К., 2004. – С. 334; Микола Іванович Сенченко: *Біобібліогр. покажч.* / Уклад.: О.М. Устіннікова, П.М. Сенько. – К., 2005; Рева Н. *Відданість книжковій справі* // *Бібл. планета*. – 2005. – № 2. – С. 39; Слободяник М. *Людина справи: (До ювілею проф. Миколи Івановича Сенченка)* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2005. – № 4. – С. 55–56; Сенченко Микола Іванович // *Хто є хто в Україні*. – К., 2006. – С. 875; Сенченко Микола Іванович // *Київ: Іст.-біогр. енциклопед. довід.* – К., 2007. – С. 937; Сенченко Микола Іванович // *Хто є хто в державному управлінні*. – К., 2008. – С. 814; [Про відзначення М.І. Сенченка орденом «За заслуги» III ступеня]: *Указ Президента України від 9 верес. 2009 р. № 723/2009* // *Офіц. вісн. Президента України*. – 2009. – № 28. – С. 43; Микола Іванович Сенченко: *Біобібліогр. покажч.* / Уклад.: О.М. Устіннікова, П.М. Сенько. – К., 2010; Сенченко Микола Іванович // *Бондар Ю.В., Головатий М.Ф., Сенченко М.І. Енциклопедія для видавця та журналіста*. – К., 2010. – С. 287; Сенченко Микола // *Солоіденко Г.І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку: Монографія*. – К., 2010. – С. 196.

О. М. Устіннікова

290. СЕНЧЕНКО (Чухно) Наталія Миколаївна [н. 23.01.1967, м. Немирів Вінниц. обл.] – укр. бібліограф, бібліографознавець. Канд. іст. наук (1999). Закінчила культурол. ф-т КДІК (1989). Працювала методистом, викл., коресподентом газет. Закінчила аспірантуру КНУКіМ та захистила канд. дис. за темою: «Історія становлення та розвитку державної бібліографії України (1919–1969 рр.)». Авт. ст. з історії бібліогр. та моногр. «Книжкова палата України: Становлення державної бібліографії» (1999).

Тв.: *Історія Книжкової палати України* // *Вісн. Книжк. палати*. – 1996. – № 1/2. – С. 22–25; № 3. – С. 20–23; № 4. – С. 33–35; № 5. – С. 22–24; *Початок державної реєстрації книг і брошур України* // *Вісн. Книжк. палати*. – 1997. – № 1. – С. 26–28; *Початок: [До 80-річчя заснування Книжк. палати України]* // *Вісн. Книжк. палати*. – 1998. – № 1. – С. 5–8; *Початок Харківського періоду* // *Вісн. Книжк. палати*. – 1998. – № 2. – С. 3–6; *Харківський період* // *Вісн. Книжк. палати*. – 1998. – № 3. – С. 6–9; № 4. – С. 5–7; *История становления национальной библиографии Украины* // *Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: Материалы V Юбил. Междунар. конф. «Крым 98» (6–14 июня 1998 г., Судак)*. – Судак, 1998. – Т. 2. – С. 706; *Історія становлення та розвитку державної бібліографії України (1919–1969 рр.)*: Автореф. дис.

... канд. іст. наук: 07.00.08. – К., 1999; Книжкова палата України: Становлення держ. бібліогр. – К., 1999; Книжкова палата України (1919–1998): Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 1999. – У співавт.; Документальні свідчення про витоки Немирівського монастиря // Вісн. Книжк. палати. – 2009. – № 5. – С. 33–37.

Літ.: Наталія Миколаївна Сенченко // Книжкова палата України: становлення державної бібліографії. – К., 1999. – 2-га с. обкл.

Р. С. Жданова

291. СЕНЬКО Прасковія Миколаївна [н. 19.09.1941, с. Проців Бориспіль. р-ну Київ. обл.] – укр. бібліотекар, бібліограф. Закінчила КДІК, ф-т бібліотекознавства і бібліографії (1974). Труд. діяльн. розпочала на посаді зав. Великостариц. сіл. б-ки. (1958); працювала зав. пересув. фонду б-ки Обкому працівників місц. пром-сті м. Києва (з 1967), зав. сектору від. комплектування (1971–1981) ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ), зав. наук.-техн. б-ки заводу «Арсенал» (з 1981). Працює старш. наук. співроб. від. наук.-допом. бібліографії Держ. наук. установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Співавт. посіб. «Науково-методичні рекомендації з питань підготовки ретроспективних бібліографічних покажчиків спецфонду Книжкової палати України» (2000). Авт. ст. у журн. «Вісник Книжкової палати».

Тв.: Книжкова палата України (1918–1998): Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 1999. – У співавт.; Микола Іванович Сенченко: Біобібліогр. покажч. – К., 2000; Науково-методичні рекомендації з питань підготовки ретроспективних бібліографічних покажчиків спецфонду Книжкової палати України. – К., 2000. – У співавт.; Спецфонд Книжкової палати України (1917–1921): Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2003. – У співавт.; Спецфонд Книжкової палати України (1917–1921 рр.): Додатк. вип. – К., 2003. – У співавт.; Борис Ілліч Олійник: Біобібліогр. покажч. – К., 2005. – У співавт.; Микола Іванович Сенченко: Біобібліографія. – К., 2005; В.М. Литвин: Біобібліогр. покажч. – К., 2006. – У співавт.; 3 історії створення видавничого акційного товариства «Час», 1918 рік. (За матеріалами спецфонду Книжк. палати України) // Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 10. – С. 39–45. – У співавт.; Нові правила бібліографічного опису // Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 7. – С. 23–25. – У співавт.; Методичні рекомендації щодо підготовки та редагування бібліографічних посібників у виданнях. – К., 2008. – У співавт.; Структурно-тематичні особливості бібліографічних посібників 1923–1925 років // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – № 1. – С. 35–41. – У співавт.; Микола Іванович Сенченко: Біобібліогр. покажч. – К., 2010. – У співавт.

О.М. Устіннікова

292. СИДОРЕНКО Наталія Миколаївна [н. 29.10.1958, м. Ірпінь Київ. обл.] – укр. журналіст, бібліограф. Д-р філол. наук (2000). Закінчила ф-т журналістики КДУ ім. Т.Г. Шевченка за фахом журналістика (1980), аспірантуру (1981–1984), докторантуру (1997–2000). Захистила докт. дис. за темою: «Українська таборова преса першої половини ХХ століття: Пробл. нац.-духов. самоствердження». Працює на ф-ті (згодом –

Ін-ті) журналістики: стажистом-дослідником каф. радіомовлення і телебачення (1980–1981), асистентом (1984–1992), доц. (1992–2000), проф. (2001–2003), зав. каф. історії л-ри та журналістики (з 2003; з 2007 каф. перейменовано – історії журналістики). Розробила і читає нормат. курси з історії укр. журналістики, основ наук. дослідж., спецкурси – «Міжнаціональні взаємини і ЗМК», «Українська преса за межами України», «Жіночі питання і ЗМІ». Брала участь у низці Міжнар. конф. в Україні, Росії, Білорусі, Польщі, Чехії, Великій Британії, Хорватії та ін. країнах. Аналіт. дослідж. з історії преси в Україні та за її межами представлені в 20 моногр., показч., упоряд. зб.; понад 500 ст., уміщених у наук. періодиці, зб., енцикл., довід. С. – виконав. дир. громад. орг. «Дослідницький центр історії української преси». Чл. Нац. спілки журналістів України (з 1983), голов. ред. фах. вид. «Образ» (філол. науки, соц. комунікації), «Журналістика» (філол., іст. науки, соц. комунікації).

Тв.: *Періодичні видання Катеринославської губернії (1838–1917 рр.). – Л.; К., 1995. – У співавт.; Українська преса на Американському континенті (кінець ХІХ – початок ХХ ст. ст.) // Зб. пр. Наук.-дослід. центру періодики. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 129–136; Періодичні видання Полтави та Полтавської губернії (1838–1917 рр.). – Л.; К., 1996. – У співавт.; Українська періодика в Італії. – К., 1997; Сучасна жіноча преса в Україні. – К., 1998. – У співавт.; Жіноча доля на тлі доби: Літопис жіноч. руху у світлі укр. вид. – К., 1999. – У співавт.; Періодичні видання Подільської губернії (1838–1917 рр.). – Л.; К., 1999. – У співавт.; Журналістська «планета Ді-Пі»: Укр. преса у таборах військовополонених, переміщ. осіб і біженців у Європі після ІІ Світової війни (1945–1950). – К., 2000. – У співавт.; «Задротяне життя» українських часописів на чужині (1919–1924). – К., 2000; Київ: національно-культурні товариства та земляцтва: Довідник. – К., 2000, 2002. – У співавт.; Національно-духовне самоствердження: У 3 кн. – К., 2000; Українська таборова преса першої половини ХХ століття: Пробл. нац.-духов. самоствердження: Автореф. дис. ... д-ра філол. наук. – К., 2000; Жіночі організації України = Ukrainian Women's Non-Profit Organizations Directory: Довідник. – К., 2001. – У співавт.; Матеріали з історії національної журналістики Східної України початку ХІХ ст. – К., 2001. – У співавт.; Історія національного радіоєфіру: Арх. матеріали (1942–1969). – К., 2004; Потужна сила рідного слова. – Полтава, 2005; Нова громада (Київ, 1906): Показч. змісту. – К., 2006; Проблеми вивчення періодики Харкова і Харківської губернії // Вісн. Харків. нац. ун-ту. ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2007. – С. 204–208. – (Сер.: Філологія; Вип. 50.); Журнал «Дзвін» (Київ, 1913–1914): Показч. змісту. – К., 2009. – У співавт.*

Лім.: Хто є хто в українських мас-медіа. – К., 1997. – С. 268; Kolanczuk A. Наталія Сидоренко. «Задротяне життя» українських часописів на чужині // Biuletyn Ukrainoznawczy. – Przemyśl, 2000. – № 6. – С. 251–258; Наталія Миколаївна Сидоренко (Шудря): Автобіографія; Бібліогр. пр. // Науково-дослідний центр періодики (1993–2003 рр.). – Л., 2003. – Т. 2: Постаті. – С. 558–576; Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: Показжч. вид. б-ки та л-ри про її діяльн. (2001–2005). – Л., 2007. – Про Сидоренко Н.М. див.: імен. показжч., с. 286–287; Наукові читання. Присвячено 50-літтю від дня народження Н.М. Сидоренко, 29 жовт. 2008 р. / Упоряд. І.М. Забіяка; За ред. В.В. Різуна. – К., 2009. – Вип. 15; Біобібліографія Інституту журналістики. Вип. 2. Сидоренко Наталія Миколаївна: Біобібліогр. показжч. / Уклад. І.М. Забіяка; За ред. В.В. Різуна. – К., 2009.

О. О. Сидоренко

293. СИДОРЕНКО Олександр Іванович [н. 13.06.1964, с. Миколаївка Петропавл. р-ну Дніпропетр. обл.] – укр. журналіст, бібліограф. Закінчив ф-т журналістики КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1986), Ін-т держ. упр. і місц. самоврядування при КМ України (1993), здобув ступінь магістра держ. упр. у Манітобському ун-ті (Канада, 1995). Працював у ред. газ. «Вечірній Київ» (1986–1992), де очолював від. освіти та науки. Викладав в Ін-ті держ. упр., керував від. громадян. суспільства, був заст. ген. дир. Міжнар. фонду «Відродження». Очолив Центр інновацій та розвитку, зосередившись на орг. та проведенні навч. заходів і конкурсів, а також видавн. діяльн. (1999), заснував Консорціум з удоскон. менеджмент-освіти в Україні, дир. якого є нині (з 2002). Друкувався у багатьох період. вид. України, зокрема журн.: «Київ», «Сучасність», «Журналіст України», «Мистецтво України» та ін. Книга «За стандартним звинуваченням» (у співавт.) відзначена Республік. премією ім. М. Островського в галузі л-ри та журналістики (1990).

Тв.: Україномовна преса Росії 1905–1907 рр. – К., 1987; Нездійснені видання: Анот. показжч. нереаліз. проектів україномов. часописів кінця ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1989, 1995; Газети і журнали Катеринославщини (1838–1916): Наук.-дпом. бібліогр. показжч. – Д., 1993. – У співавт.; Нездійснені видання: Анот. показжч. нереалізованих проектів україномов. часописів Росії кінця ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1995; Перелік україномовних часописів, що видавалися на території Росії на початку ХХ століття. – Едмонтон, Канада, 1995; Періодичні видання Катеринослава та Катеринославської губернії (1838–1917 рр.): Список. – Л.; К., 1995. – У співавт.; Українська таборова преса часів Першої світової війни: Анот. бібліогр. показжч. – К., 1995; Періодичні видання Полтави та Полтавської губернії (1828–1917 рр.). – Л.; К., 1996. – У співавт.; Довідник українських неурядових організацій захисту прав та інтересів громадян. – К., 1999; Київ: політичні партії, громадські організації і благодійні фонди: Довідник. – К., 1999; Періодичні видання Подільської губернії (1838–1917 рр.). – Л.; К., 1999. – У співавт.;

Журналістська «планета Ді-Пі»: Укр. преса у таборах військовополонених, переміщ. осіб і біженців у Європі після II Світової війни (1945–1950). – К., 2000. – У співавт.; *Київ: громадські організації, благодійні фонди: Інформ. матеріали, практ. поради недерж. орг.* – К., 2000; *Київ: національно-культурні товариства та земляцтва: Показчик.* – К., 2000, 2002. – У співавт.; *Guide to Foreign Funding Sources Available for Ukrainian Non-Profits.* – Kyiv, 2000. – У співавт.; *Жіночі організації в Україні: Довідник.* – К., 2001. – У співавт.; *Київ: громадські організації і благодійні фонди: Довідник.* – К., 2001, 2003. – У співавт.; *Київ: релігійні організації: Довідник.* – К., 2005; *Політичні партії та громадські організації в Київській області: Довідник.* – К., 2008. – У співавт.; *Журнал «Дзвін» (Київ, 1913–1914): Показч. змісту.* – К., 2009. – У співавт.

Літ.: *Київський національний університет імені Тараса Шевченка: Шляхами успіху.* – К., 2006. – Т. 2. – С. 251.

О. О. Сидоренко

294. СІЛКОВА Галина Василівна [н. 28.01.1953, с. Петропавлівка Краснояр. краю, РФ] – укр. бібліотеко- та бібліографознавець, педагог. Канд. пед. наук (1991), доц. Закінчила бібл. ф-т КДК (1974), аспірантуру МДК (1991). Працювала старш. бібліотекарем Волин. обл. б-ки для дітей (1974), методистом Рівнен. ДОБ, зав. від. комплектування та оброб. л-ри Рівнен. ОБЮ (1976–1980), зав. лаб. каф. бібліографознавства (1980–1988), викл. (1987–1988), старш. викл. (1991–1993), зав. каф. бібліографознавства (1993–1998) РДК, зав. каф. документ. комунікацій РДГУ, утвореного на базі РДК (з 1998). Захистила канд. дис. за темою: «Отраслевые библиографоведческие исследования как фактор формирования отраслевой учебной дисциплины (на примере «Библиографии художественной литературы и литературоведения»). Основна проблематика дослідж.: інформаційно-аналітична діяльність: теорія, методика, формування навч. дисципліни. Викладає навч. дисципліни: «Бібліографія художньої літератури та літературознавства», «Інформаційно-аналітична діяльність», «Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці», «Основи інформаційно-аналітичних досліджень», «Методика реферування». Чл. вчен. ради РДГУ.

Тв.: *Отраслевые библиографоведческие исследования как фактор формирования отраслевой учебной дисциплины (на примере «Библиографии художественной литературы и литературоведения»): Автореф. дис. ... канд. пед. наук.* – М., 1991; *Використання методика алгоритмізації при вивченні галузевого бібліографічного джерелознавства // Традиційні та нетрадиційні методи активного навчання у вищій школі: Тези наук.-метод. конф.* – Рівне, 1992. – Ч. 1. – С. 108; *Формирование представлений об отраслевой библиографической деятельности в учебной дисциплине (на примере «Библиографии художественной литературы и литературоведения»)* // *Книга в меняющемся мире: VII науч. конф. по проблемам книговедения:*

Секція бібліографоведення: Тез. докл. – М., 1992. – С. 50–51; Бібліографічна інформація на сторінках сучасних літературно-художніх журналів // Українська періодика: Історія і сучасність: Тези доп. і повідомл. Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 9–10 груд. 1993 р. – Л., 1993. – С. 203–205; Сучасний стан бібліографічного забезпечення українського літературознавства // Пріоритетні напрямки розвитку бібліотечної справи в Україні: Міжрегіон. наук.-практ. конф., 24–25 берез. 1993 р. – Рівне, 1993. – С. 16–17; Бібліографічне забезпечення українського літературознавства на сучасному етапі // Українська культура: минуле, сучасне та шляхи розвитку: Міжвуз. зб. наук. пр. – Рівне, 1994. – С. 270–276; Взаємозв'язки історичної та літературної бібліографії у відображенні історичних матеріалів // Бібліотеки у розвитку історичної науки: Тези наук.-практ. конф. – К., 1994. – С. 137–138; Основи реферування: Метод. рек. – Рівне, 1994; Бібліографія художньої літератури та літературознавства: Бібліогр. практикум для студ. IV–V курсів заоч. ф-ту ін-ту культури. – Рівне, 1995; Особливості формування літературно-бібліографічних ресурсів України // Національна бібліографія України: Матеріали міжвід. наук. конф., м. Київ, 12–14 квіт. 1994 р. – К., 1995. – С. 130–133; Українська книга як об'єкт бібліографічного відображення // Книга в соціокультурному просторі: (Досвід книговид. XIX–XX ст. і сучас. пробл.): Доп. і повідомл. Міжнар. наук. конф., м. Львів, 3–5 трав. 1995 р. – Л., 1995. – С. 21–22; Бібліографічне опрацювання творчої спадщини Тараса Шевченка: історія та сучасність // Тарас Шевченко і сучасність: Зб. матеріалів і тез Міжнар. наук.-практ. конф., Рівне, 21 трав. 1996 р. – Рівне, 1996. – С. 136–139; Бібліографічні засоби формування моделі фондів бібліотек // Стратегія комплектування фондів наукової бібліотеки: Міжнар. наук. конф.: Тези доп. – К., 1996. – С. 42–43; Основные аспекты формирования отраслевых библиографических ресурсов // Книга и книжное дело на рубеже тысячелетий: VIII науч. конф. по проблемам книговедения: Тез. докл. – М., 1996. – С. 303–304; Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці: Progr. курсу для ін-ту культури зі спец. «Бібліотекознавство та бібліографія». – Рівне, 1997. – У співавт.; Бібліографія художньої літератури та літературознавства: Progr. курсу для студентів... . – Рівне, 1998; Інформаційне забезпечення потреб слов'янського країнознавства // Слов'ян. вісн.: Міжвід. наук. зб. – Рівне, 1998. – Вип. I. – С. 122–128; Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики. – К., 1998. – У співавт.; Методичні проблеми краєзнавчої бібліографії художньої літератури та літературознавства // Бібліотечне краєзнавство у відновленні історичної пам'яті народу України: Матеріали наук.-практ. конф. – К., 1998. – С. 191–194; Михайло Комаров – фундатор методичних засад української літературної бібліографії // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: Міжвуз. зб. наук. пр. – Рівне, 1998. – С. 395–405; Основи інформаційно-аналітичних досліджень: Навч. посіб. для студ. вузів. – К., 1998; Від пошуку – до визнання: Наук. та навч.-метод. пр. викл. Рівнен. держ. ін-ту культури: Біобібліогр. покажч. – Рівне, 1999. – У співавт.; Информационный документ в системе информационных ресурсов // Информационная среда региона как условие

інформаційної культури людини: Тез. докл. Міжнарод. конф., 27–30 сент. 1999 г. – Самара, 1999. – С. 50–51; Інформаційно-аналітична діяльність як напрям інформаційної діяльності // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 3. – С. 15–16; Информационный документ в системе управленческой деятельности // Девятая международ. науч. конф. по проблемам книговедения «Книга и книжное дело на рубеже тысячелетий»: Тез. докл. – М., 2000. – С. 308–310; Інформаційно-аналітичні дослідження в структурі інформаційних ресурсів // Вісн. Книжк. палати. – 2001. – № 2. – С. 14–15; Періодичні видання як об'єкт інформаційно-аналітичних досліджень // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. сьомої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 17–18 трав. 2002 р. – Л., 2002. – С. 191–193; Періодичні видання у системі підготовки фахівців з інформаційної діяльності // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 24–26 жовт. 2003 р. – Л., 2003. – С. 480–483; Книга як об'єкт інформаційно-аналітичного опрацювання // Українська книга в сучасному культурно-інформаційному та економічному просторі: Тези Всеукр. наук.-практ. конф., приуроч. до Всесвіт. дня кн. та автор. права, Луцьк, 21–22 квіт. 2005 р. – Луцьк, 2005. – С. 34–35; Реферативний журнал «Політика. Політичні науки» як джерело інформації про суспільно-політичне життя України // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. дев'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 28–29 жовт. 2005 р. – Л., 2005. – С. 352–356; Інформаційно-аналітична діяльність у системі інформаційного забезпечення органів управління // Державне управління і право: Зб. наук. пр. – К., 2006. – Вип. 1. – С. 192–193; Информационно-аналитическая деятельность: задачи и функции в современном обществе // Документационная наука в информационном обществе: Сб. материалов третьего заоч. науч.-практ. семинара. – Саратов, 2008. – С. 85–93; Информационно-аналитическая деятельность: формирование учебной дисциплины // Книга и мировая культура: материалы III Международ. науч.-практ. конф. (24 апр. 2008 г.). – Омск, 2008. – С. 92–96; Інформаційний документ в терміносистемі документознавства // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: 3-й Міжнар. наук.-теорет. семінар, м. Київ, КНУКІМ, трав. 2009. – К., 2009. – С. 49–57.

Лім.: Сілкова Галина Василівна // Від пошуку до визнання: Бібліогр. показжч. – Рівне, 1999. – С. 27–31.

Г. М. Швецова

295. СІТЬКО (Рибка) Віра Григорівна [н. 20.03.1944, с. Карпилівка Лазарків. (нині Лубен.) р-ну Полтав. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила Хустське культ.-освіт. уч-ще Закарпат. обл. (1962). Труд. діяльн. розпочала зав. Майорщин. сіл. б-ки Пирятин. р-ну Полтав. обл. Вступила до Полтав. пед. ін-ту (1965), перевелась до КДК (1967) за фахом бібліотекар-бібліограф. Працювала в Київ. обл. наук.-метод. від. ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ) на посадах старш. та голов. бібліотекаря, зав.

сектору краєзн. бібліографії (1972–1990). Київ. наук.-метод. і бібліогр. від. було переведено до Київ. обл. упр. культури (в 1990), згодом – до Київ. обл. б-ки для дітей (у 1992). С. займала посади: зав. сектору, зав. від., а з 1998 – заст. дир. по роботі з централіз. бібл. системами Київ. обл. б-ки для дітей. Брала участь у підготовці першого та наступ. вип. бібліогр. покажч. «Література про Київщину». Перший вип. – «Місто Київ і Київська область: Покажчик літератури за 1970–1972 рр.» (1973). Започаткувала видання бібліогр. покажч. «Бібліотеки Київщини на сторінках преси» та «Календаря ювілейних дат видатних діячів – уродженців Київщини». Нагородж. грамотами обл. упр. культури, МКіМ України, медалями: «Ветеран праці», «За багаторічну плідну працю в галузі культури». Засл. працівник культури України (2007).

Тв.: *Місто Київ і Київська область: Покажч. л-ри за 1970–1972 рр.* – К., 1973; *Нова література про Київщину: Інформ.-бібліогр. покажч.* – К., 1974; *Бути Києву і Київщині зразковими: Список л-ри.* – К., 1975; *За третій український мільярд: Список реком. л-ри.* – К., 1975; *Література про Київщину: Інформ.-бібліогр. покажч.* – К., 1976–1984; *Охороняти пам'ятники історії та культури: Корот. список л-ри.* – К., 1977; *Охороні природи – постійну увагу: Корот. список л-ри.* – К., 1978; *Жива сила Переяслава: (До 325-річчя возз'єднання України з Росією): Корот. список л-ри.* – К., 1979. – У співавт.; *В.І. Ленін і Київщина: Реком. покажч. л-ри до 110-ї річниці з дня народж. В.І. Леніна.* – К., 1980. – У співавт.; *Удосконалювати атеїстичне виховання: Реком. список л-ри.* – К., 1980. – У співавт.; *Трудящі Київщини на трудовій вахті на честь XXVI з'їзду КПРС і XXVI з'їзду Компартії України: Реком. список л-ри.* – К., 1981; *Герої Радянського Союзу Київщини: Реком. бібліогр. список.* – К., 1985. – У співавт.; *Колективний підряд у сільському господарстві Київщини: Реком. бібліогр. список.* – К., 1985. – У співавт.; *За прискорення темпів науковотехнічного прогресу в сільському господарстві Київщини: Реком. бібліогр. список.* – К., 1986; *Дворічний план – до ювілею Великого Жовтня: Реком. бібліогр. список.* – К., 1987; *Наркоманія – соціальне зло: Реком. бібліогр. список.* – К., 1988; *Бібліотеки Київщини на сторінках преси: Бібліогр. покажч.* – К., 1990–2009. – Вип. 1–33; *Календар ювілейних дат видатних діячів – уродженців Київщини.* – К., 1990–2006; *Кирило Григорович Стеценко: Реком. бібліогр. список.* – К., 1990; *Видатні діячі Київщини – лауреати Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка: Бібліогр. покажч.* – К., 1999; *Календар ювілейних дат видатних діячів Київщини на 2009 рік.* – К., 2008.

Лім.: *Сітько Вера Григорьевна // Кто есть кто в библиотечной сфере России и СНГ: Справочник.* – 1999. – С. 207; *Сітько Віра Григорівна // Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі: Довідник.* – К., 1999. – С. 126–127; *[Про присвоєння почесного звання «Заслужений працівник культури України Сітько Вірі Григорівні: Витяг з Указу Президента України № 919/2007 від 26 верес. 2007 р.] // Бібл. планета.* – 2007 – № 4. – 2-га с. обкл.

К. М. Сомкіна

296. СЛОБОДЯНИК Михайло Семенович [н. 21.12.1949, м. Поліське Київ. обл.] – укр. бібліотеко- та бібліографознавець, педагог. Канд. пед. наук (1982), д-р іст. наук (1995), проф. (1997). Навчався у КДК (1968–1973). Працював у від. НТІ Укр. філ. ДержНДТІ (1972–1978), займався дослідж. пробл. ремонту с.-г. техніки, що певною мірою визначило спрямованість і специфічність наук. роботи. Навчався в аспірантурі МДК (1979–1981), захистив канд. дис. за темою: «Совершенствование системы информационно-библиографического обслуживания специалистов НИИ (на материалах НИИ по механизации сельского хозяйства)». Працював зав. каф. бібліотекознавства і бібліографії Ташкент. ДК (1982–1985). Займався інструкт.-метод. забезп. навч. процесу, брав актив. участь у фах. обговоренні найбільш гострих і дискус. пробл. орг. вищої бібл. освіти. Майже 10 років С. за сумісництвом працював у КДК, де розробив і впровадив у навч. процес автор. спецкурс «Основи бібліотечної інноватики». Очолював (1986–1992) від. бібліотекознавства ЦНБ ім. В.І. Вернадського АН України (нині НБУВ), який займався питаннями НОП у б-ці. За керівництва С. відділ розширив сферу своїх наук. інтересів до рівня постановки завдань для автоматизації та наук. забезп. технол. трансформації б-ки в умовах інформатизації. Ним було розроблено концепцію розвитку б-к України, визначено концептуал. засади їхньої інформатизації. Значну увагу приділяв бібліотекозн. обґрунтуванню функціонування б-ки в умовах переходу до ринк. економіки, розроб. нового екон. механізму її діяльн. У 1992 з реорганізацією НБУВ С. став дир. відновл. Ін-ту бібліотекознавства. Пріоритет. напрямками його наук. роботи стали фондознавство і бібл. обслуговування. С. обґрунтував особливість наук. б-ки, визначив методол. засади її дослідж. 1995 захистив докт. дис. за темою: «Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій в період освоєння інформаційних технологій». Протягом 1998–2000 С. – дир. ЦНСГБ УААН. Серед досліджув. пробл. центр. місце займала інформатизація АПК. Ним запропоновано перспект. модель функціонування б-ки в умовах інформатизації, розроблено концептуал. засади та ескіз. проект мережі електрон. с.-г. б-к. України. За час роботи С. б-ка приступила до розробки наук. пробл. «Історія аграрної науки і біографістика», започаткувала біобібліогр. сер. «Академіки Української академії аграрних наук». У період 2000–2002 С. – декан ф-ту документ. комунікацій і Міжнар. інформації КНУКіМ, з 2002 – проф. ДАКККіМ, з 2007 – дир. Ін-ту держ. упр. та інформ. діяльн. ДАКККіМ (нині НАКККіМ). Значний досвід пед. діяльн. у поєднанні з практикою позначився на доробку С. у бібл. професіології. Він обґрунтував осн. напрями безперерв. бібл. освіти в умовах інформатизації, необхідність проф. читання. Був обраний чл. Президії УБА (1993), чл.-кор. Міжнар. акад. інформатизації (1994), чл. спеціаліз. ради по захисту докт. дис. при ХДАК (1997–1999), чл. Президії Укр. біогр. т-ва (1998–1999), чл. Міжнар. ради наук. експертів (1998–1999), заст. Голови інформ.-бібл. ради УААН, чл. Ради Всеукр. спілки інформ. працівників АПК. С. – чл. редкол. журн.: «Бібліотечна планета», «Вісник Харківської державної академії культури», голов. ред.

журн. «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія». Нагородж. медаллю «За заслуги у ХХ столітті».

Тв.: О системном подходе к организации информационного обеспечения научно-исследовательских работ: Депон. рукоп. № 181. – К., 1978; Организация информационно-библиографического обеспечения научно-исследовательского коллектива // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1978. – № 7. – С. 12–15; Разработка документации об организации библиографической деятельности в стране: Отчет о НИР (заключ.). – М., 1981. – У співавт.; Совершенствование системы информационно-библиографического обслуживания специалистов НИИ (на материалах НИИ по механизации сельского хозяйства): Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – М., 1982; Сетевая модель информационно-библиографического обслуживания специалистов // НТИ. Сер. 1. – 1984. – № 8. – С. 6–15; Методические указания и типовая программа непрерывной практической подготовки студентов по специальности 2113 – библиотекарь-библиограф, рассчитанная на весь период обучения в вузе: Учеб.-метод. разработка. – Наманган, 1985. – У співавт.; Методические указания по выполнению курсовых и дипломных работ по библиотековедению и библиографии: Учеб.-метод. разработка. – Наманган, 1985; Об интенсификации методов преподавания курсов библиографии естественнонаучной, технической и сельскохозяйственной литературы // Активные методы преподавания специальных дисциплин на библиотечных факультетах вузов культуры: Межвуз. сб. науч. тр. – М., 1987. – С. 150–157; Пути создания рациональной системы библиотечно-библиографического обслуживания читателей в условиях автоматизации // Информационно-библиотечное обслуживание ученых: Сб. науч. тр. – М., 1988. – С. 11–27; Интенсификация библиографического обеспечения научных исследований: Поиски решения // Совершенствование отраслевой библиографии в условиях ускорения научно-технического прогресса: Межвуз. сб. науч. тр. – М., 1989. – С. 43–50; Сводный электронный каталог республиканских библиотек // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1989. – № 9. – С. 17–18. – У співавт.; Організація діяльності бібліотек: Учеб.метод. посіб. для студентів бібл. ф-тів вузів культури. – Х., 1993. – У співавт.; Бібліотека та її роль у системі наукових комунікацій // Бібл. вісн. – 1994. – № 2. – С. 2–16; Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій в період освоєння інформаційних технологій: Автореф. дис. ... д-ра іст. наук. – К., 1995; Комітет для заснування Національної бібліотеки Української держави: основні напрямки і результати діяльності // Архівна та бібліотечна справа в Україні доби визвольних змагань (1917–1921 рр.): Зб. наук. пр. – К., 1998. – С. 108–117; Організація діяльності бібліотек: Навч. посіб. для студ. ф-ту бібліотекознавства та інформатики. – Х., 1998. – У співавт.; Організація та методика науково-дослідної діяльності: (Підруч. для вузів) // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 11. – С. 18–20; Перспективная модель научной библиотеки // Інформаційна та культурологічна освіта на зламі тисячоліть. – Х., 1999. – Ч. 2. – С. 99–105; Наталя Миколаївна Кушнарєнко // Бібл. вісн. – 2000. – № 6. – С. 33–38; Сучасний стан і перспективи розвитку джерельної

бази історії аграрної науки України // *Бібл. вісн.* – 2000. – № 1. – С. 38–43. – У співавт.; *Бібліографознавець. Педагог. Особистість* // Професор Довгопола Олена Павлівна. *Життєвий і творчий шлях: Біобібліогр. показч.* – К., 2002. – С. 81–84; *Бібліотечна наука в Україні: До підсумків десятиріч. розвитку* // *Бібл. планета.* – 2002. – № 1. – С. 6–13; *Концепція наукового журналу «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія»* // *Бібл. планета.* – 2003. – № 4. – С. 41; *Подвижник бібліотечної інформатики: [Про Л.Й. Костенка]* // *Вісн. Книжк. палати.* – 2003. – № 2. – С. 54–55; *Структура сучасного документознавства* // *Вісн. Книжк. палати.* – 2003. – № 4. – С. 18–21; *Людина справи: (До ювілею проф. Миколи Івановича Сенченка)* // *Вісн. Книжк. палати.* – 2005. – № 4. – С. 55–56; *Документологія: проблематика фундаментальних досліджень* // *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 16–18 трав. 2006 р.* – К., 2006; *Стандарт як відповіді документознавчої освіти на виклики часу* // *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17–19 трав. 2011 р.* – К., 2011. – С. 136–138.

Лім.: *Бібліотекознавець і бібліографознавець Михайло Семенович Слободяник: Біобібліогр. показч. / Уклад.: Р.С. Жданова, О.Г. Кириленко.* – К., 1999; *Поздоровляємо ювіляра* // *Вісн. Книжк. палати.* – 1999. – № 2. – С. 43–44; *Слободяник Михайло Семенович // Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі.* – К., 1999. – С. 128–129; *Павлуша Т. Бібліотекознавець Михайло Слободяник* // *Бібл. вісн.* – 2000. – № 2. – С. 55–56; *Шарпаний В. Слободяник Михайло Семенович // Українські історики ХХ століття: Біобібліогр. довід.* – К.; Л., 2003. – Вип. 2, ч. 1. – С. 93–294; *Слободяник Михаил Семенович // Кто есть кто на академическом Олимпе: Справочник.* – М., 2004; *Михайло Семенович Слободяник: Біобібліогр. показч. / Уклад. М.Б. Проценко.* – К., 2005; *Документознавчі ідеї М.С. Слободяника* // *Бездрабко В. Історіографічні ескізи з документознавства, або Персональний текст про персональні тексти: Монографія.* – К., 2009. – С. 147–167; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті.* – К., 2009. – Див. імен. показч., с. 523; *Творчий пошук не знає меж: До ювілею М. Слободяника* // *Бібл. планета.* – 2009. – № 4. – С. 34–35; *М.С. Слободянику – 60* // *Бібл. вісн.* – 2010. – № 1. – С. 59–60.

297. СЛЮСАРЧУК (Бех) Марія Михайлівна [н. 04.08.1926, с. Харпачка Гайсин. р-ну Вінниц. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила ХДІК (1951). Працювала у Вінниц. ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва на посадах бібліографа (1951–1952), зав. бібліогр. від. (1952–1967), старш. бібліографа-краєзнавця (1967–1969), біб ліографа I категорії (1993–1998). Була наук. співроб. партархіву Вінниц. обл. (1969–1987). Нагородж. медаллю «Ветеран праці», почес. грамотами.

Тв.: *Література про Вінницьку область: Щоріч. бібліогр. показч. на... р.*

– Вінниця, 1957–1961; Марко Вовчок (1834–1907): Матеріали для б-к. – Вінниця, 1959; Радянська Вінниччина: Бібліогр. покажч. л-ри (1917–1957). – Вінниця, 1959; Устим Кармалюк – наш земляк: До 125-річчя з дня загибелі: Матеріали для б-к. – Вінниця, 1960; Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини: Щоріч. календар на ... р. – Вінниця, 1962–1965; Вінниця і вінничани у Великій Вітчизняній війні (1941–1945 рр.): Бібліогр. покажч. л-ри. – Вінниця, 1966. – У співавт.; 25 років з дня визволення Вінниччини від німецько-фашистських загарбників: Метод.-бібліогр. матеріали для б-к. – Вінниця, 1969; Гірким був келих життьовий: Бібліогр. покажч. л-ри. – Вінниця, 1995.

298. СМІЧОК Леоніла Михайлівна [17.07.1947, с. Улашанівка Славут. р-ну Хмельниц. обл. – 10.01.1995, м. Одеса] – укр. бібліограф, географ. Закінчила геол.-геогр. ф-т ОДУ ім. І.І. Мечникова (1972). Вчителювала у школах Крижопіл. р-ну на Вінниччині та Макарів. р-ну на Київщині. Працювала у наук.-бібліогр. від. ОДНБ ім. М. Горького (1975) на посадах: бібліографа, старш. бібліографа, зав. сектору краєзнавства, зав. від. краєзнавства, голов. бібліографа. Із заснуванням (1973) щомісяч. бібліогр. покажч. л-ри «Одесщина на страницах центральной и республиканской печати» (згодом – укр. мовою) вела його впродовж 18-ти років, сприявши створенню унікал. краєзн. бази даних про минуле й сьогодення Одещини. Упоряд. бібліогр. щоріч. «Одесская писательская организация в ... году: Публикации произведений, хроника творческой жизни» (1984–1989). Готувала піврічні списки л-ри, присвяч. пам'яткам історії та культури Одес. обл. Видала покажч. «Письменники Одеси» (1989) та кілька персон. біобібліогр. посіб. Упоряд. покажч. пр. одес. історика М.Н. Мурзакевича і л-ри про нього. На сторінках період. вид. Одеси тривалий час вела темат. огляди нових публ.: «Слово о городе» (Веч. Одесса. – 1987–1992), «Одесса на страницах журнала “Наше наследие”» (Муза. – 1992), «О пароходстве пишут...» (Моряк. – 1992–1993), «Что пишут о нашей магистрали» (Черномор. гудок. – 1991–1992). Брала участь у наук.-практ. і наук.-творч. конф. з джерелозн. доп., які, по суті, були бібліогр. оглядами л-ри з певного питання.

Тв.: *Одесщина на страницах центральной и республиканской печати: Библиогр. указ. лит. (1977–1989). – О., 1977–1990; Одесщина на страницах печати: [Про покажч. «Одесщина на страницах центральной и республиканской печати»] // Веч. Одесса. – 1983. – 14 нояб. – У співавт.; Одесская писательская организация в ... году: Публ. произведений, хроника творч. жизни: Библиогр. указ. лит. (1983–1988). – О., 1984–1989; Саул Яковлевич Боровой: Материалы к библиогр. – О., 1988. – У співавт.; Борис Федорович Дерев'яно: Біобібліогр. покажч. – О., 1989; Письменники Одеси: Бібліогр. покажч. – О., 1989; Григорій Дем'янович Зленко: Біобібліогр. покажч. л-ри. – О., 1990; Одеська письменницька організація в ... році: Публ. творів. Хроніка творч. життя: Бібліогр. покажч. л-ри. – О., 1990–1994. – У співавт.; Одещина: Бібліогр. покажч. л-ри. – О., 1990–1994. – У співавт.; Памятники истории и культуры Одесской области: Список лит. [за І*

половину 1992 р.]. – О., 1992; *Пам'ятки історії і культури Одеської області: Список л-ри [за II половину 1992–1993]*. – О., 1993–1994; *Одеське бібліографічне товариство // Одесі – 200: Тез. доп. Міжнар. наук.-теорет. конф., 6–8 верес. 1994 р.* – О., 1994. – Ч. 2. – С. 113–114.

Лит.: Рубрика «Слово о городе»: *Одесса на страницах центр. и респ. печати...* // *Совет. библиогр.* – М., 1987. – № 3. – С. 86; *Зленко Г.Д. Памяти краеведа Лины Смычок // Веч. Одесса.* – 2000. – 21 янв. – Підпис: Олег Тарасов; *Зленко Г.Д. Смычок Леоніла Михайлівна // Бібліографи Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького: Біобібліогр. довід.* – О., 2002. – С. 200–207.

299. СМЛЯНЕЦЬ (Момот) Світлана Іванівна [н. 22.08.1957, м. Шепетівка Хмельницької обл.] – укр. бібліограф. Закінчила КДІК (1978). Працює (з 1989) в ДІБ України (нині НІБУ) на посаді голов. бібліографа від. іст. краєзнавства (з 1998), заст. дир. з наук. роботи (з 2009). Діяльн. спрямувала на розроб. теорії, історії, методики і практики бібл. краєзнавства, на його розвиток в Україні та регіонах. Під час відряджень у б-ки надавала практ. і метод. допомогу з різних питань краєзн. бібл. діяльн. Авт. і співавт. близько 20 вид. і публ., серед яких: метод. посіб.: «Краєзнавча діяльність бібліотек» (2002), щоріч. вип. інформ. бюл. «Краєзнавча робота в бібліотеках України». Виконувала великий обсяг н.-д. роботи, зокрема, арх. розшуків, пов'язаних із вивч. історії ДІБ України. Результатом цих дослідж. став «Літопис Державної історичної бібліотеки України (1939–1999)», надрук. у ювіл. зб. до 60-річчя установи. Бере актив. участь у підготовці та проведенні багатьох наук.-практ. конф., семінарів, нарад, на яких популяризує наук., наук.-бібліогр. та іст.-краєзн. діяльн. ДІБ України – «Історія наукових бібліотек у контексті історії, культури, освіти в Україні» (1999); «Бердичівська земля в контексті історії України» (1999); «Болохівщина: земля і люди» (2000); «Житомирщина на зламі тисячоліть» (2000); «Житомир в історії Волині і України» (2004); «Бердичів древній і вічно молодий» (2005) та ін.

Тв.: *Бердичівська земля в бібліографічній базі даних Державної історичної бібліотеки України // Бердичівська земля в контексті історії України: Наук. зб. «Велика Волинь». – Житомир, 1999. – Т. 19. – С. 38–39. – У співавт.; Державна історична бібліотека України (1939–1999): Бібліогр. покажч. – К., 1999. – У співавт.; Державній історичній бібліотеці – 60: Ювіл. зб. – К., 1999. – У співавт.; Історія наукових бібліотек у контексті історії, культури, освіти в Україні: Матеріали наук.-практ. конф., м. Київ, 14–15 жовт. 1999 р. – К., 1999. – У співавт.; Літопис Державної історичної бібліотеки України (1939–1999) // Державній історичній бібліотеці – 60: Ювіл. зб. – К., 1999. – С. 15–53. – У співавт.; Болохівщина в бібліографічній базі Державної історичної бібліотеки України // Болохівщина: земля і люди: Матеріали всеукр. наук. конф., 23–24 черв. 2000 р.: Наук. зб. «Велика Волинь». – Хмельницький; Стара Снява; Любар, 2000. – Т. 20. – С. 327–333. – У співавт.; Житомирщина у «Зведеній картотеці матеріалів з історії міст і сіл України» Державної історичної бібліотеки // Житомирщина на зламі*

тисячоліть: Наук. зб. «Велика Волинь». – Житомир, 2000. – Т. 21. – С. 56–57. – У співавт.; Збірники краєзнавчих конференцій 2000 // Бібл. вісн. – 2001. – № 3. – С. 52–53; Краєзнавча діяльність бібліотек: Метод. посіб. – К., 2002. – У співавт.; Використання сучасних форм і методів популяризації краєзнавчих знань у вихованні духовної культури молоді // Бібліосвіт: Інформ. вісн. – К., 2003. – Вип. 6. – С. 54–56. – У співавт.; Зведена Картотека матеріалів з історії міст і сіл України: [Про виявлення джерел за темою «Поляки на Волині» в ДІБУ] // Вісн. Книжк. палати. – К., 2003. – № 12. – С. 19–20. – У співавт.; Краєзнавча робота в бібліотеках України: Інформ. бюл. – К., 2003. – Вип. 14; 2005. – Вип. 16; 2008. – Вип. 19. – У співавт.; Бібліографічні ресурси ДІБ України – важлива складова джерельної бази з історії міст і сіл України // Житомиру – 1120 (884–2004): Наук. зб. «Велика Волинь»: Пр. Житомир. наук.-краєзн. т-ва дослідників Волині. – Житомир, 2004. – Т. 31. – С. 204–207. – У співавт.; Краєзнавча бібліографія як засіб популяризації літературного життя регіону // Микола Островський на сторінках історії і в нашому житті: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. До 100-річчя від дня народж. (25 верес. 2004 р.). – Хмельницький; Шепетівка, 2003. – С. 95–98. – У співавт.; Методично-бібліографічне забезпечення теми українського козацтва: (Заг. огляд джерел. бази) // Історичні витоки козацького роду в Україні: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.: У 8 ч. – Вінниця, 2004. – Ч. 8. – С. 23–27. – У співавт.; До питання про науково-методичне забезпечення краєзнавчої діяльності бібліотек // Бібліосвіт: Інформ. вісн. – К., 2005. – Вип. 3/4. – С. 20–25. – У співавт.; Краєзнавча робота в бібліотеках України: Інформ. бюл. – К., 2005, 2008. – Вип. 16, 19. – У співавт.; Матеріали про історію і сьогодення м. Бердичева у фондах Державної історичної бібліотеки України // Бердичів древній і вічно молодий: Наук. зб. «Велика Волинь». – Житомир, 2005. – Т. 32. – С. 8–10. – У співавт.; Теорія, методика і практика бібліотечного краєзнавства: Бібліогр. покажч. – К., 2007. – У співавт.

Літ.: До ювілею колеги [С.І. Смілянець – голов. бібліогр. від. іст. краєзн. ДІБУ] // Бібл. вісн. – 2007. – № 4. – С. 51.

300. СОРОКОВСЬКА Софія Володимирівна [09.09.1918, м. Київ – 02.05.2000, м. Київ] – укр. бібліограф, бібліографо- та бібліотекознавець, педагог. Канд. іст. наук (1971). Закінчила бібл. ф-т КДПІ ім. М. Горького. Працювала (1933) у Київ. обл. б-ці (нині НПБУ). Займала посади в різних громад. орг., в ред. район. газ. (1939–1953). Очолювала (1948–1950) від. опрацювання л-ри і каталогів ДІБ АН УРСР (з 1965 – ЦНБ АН УРСР, нині НБУВ). З 1953 остаточно пов'язує свою виробн. і наук. діяльн. із цією б-кою аж до виходу на пенсію (1982). Довгий час займала тут посаду старш. наук. співроб. Захистила канд. дис. за темою: «Украинская советская историческая библиография: Ее становление, развитие и задачи». Останні 10 років викладала різні курси бібліографії (заг. укр. бібліографії, зарубіж., краєзн.) у КДК. Під час роботи у ЦНБ осн. галузями, які були предметом

дослідж. С., стали бібліотекознавство і бібліографія. Працюючи зав. від. опрацювання л-ри, докорінно змінила методика обліку надходж. л-ри, ввела єдину інвентар. книгу. За її керівництва й участі був створений алф. чит. каталог. Набутий досвід роботи у від. систематизації та оброб. док. був узагальнений у наук. ст. Вони були присвяч. темі вдоскон. інформ.-пошук. системи б-ки, зокрема, системі сист. і алф. каталогів. Заг. і спец. пробл. бібліотекознавства відображені у низці ст. в енциклопед. вид., зокрема, в «Енциклопедії народного господарства». Ст. С. із пробл. бібліотекознавства є значн. внеском у розвиток бібл. справи в Україні. З переходом у наук.-бібліогр. від. змінилися наук. інтереси С. Готуючи бібліогр. покажч. (темат., галуз., персон.), вона досліджувала й теорет. пробл. бібліографії. У числен. рец. висвітлювала метод. засади укладання посібників. У 1968 вийшла фундамент. бібліогр. пр. «Історія економічної думки на Україні (ІХ – початок ХХ ст.)», яка охоплювала матеріали, опубл. у 1917–1966 рр., і була першою спробою зібрати й систематизувати л-ру з історії екон. думки в Україні. В журн. «Економіка Радянської України» С. друкувала бібліогр. списки-огляди «Нові книги з економіки...» (1971–1988). Створила бібліогр. розвідки, присвяч. М. Павлику, М. Костомарову, Ю. Меженку, С. Маслову, П. Тутковському, О. Лазаревському, А. Кримському та ін. Накопич. і виклад. у числен. ст. матеріал з іст. укр. бібліографії, а також матеріал канд. дис. покладено в основу монографії «Українська радянська історична бібліографія» (1980). У полі її зору – дослідж. бібліографії II ступеня. Цій пробл. присвяч. доп. на IV Всесоюз. нараді (Вільнюс, 1981). С. – співавт. першого укр. підруч. із загал. бібліографії. Діяльн. С. в галузі рецензування та редагування пр. з пробл. бібліотеко-, бібліографо- та книгознавства – внесок у методику й теорію книгознавства, оскільки відображає погляд на методи роботи, принципи побудови та систематизації матеріалів тощо. Нагородж. Почес. грамотою і Грамотою Президії ВР УРСР за участь у створенні 26-томної «Історії міст і сіл Української РСР» (1975).

Тв.: Наша работа по улучшению систематического каталога // Совет. библиогр. – 1956. – № 44. – С. 61–63; О групповой обработке произведений печати // Библиотеки СССР: Опыт работы. – М., 1957. – Вып. 7. – С. 103–107. – У співавт.; О некоторых вопросах взаимосвязи систематического и алфавитного каталогов // Библ.-библиогр. информ. б-к АН СССР и акад. наук союз. респ. – 1957. – № 12. – С. 132–137; К вопросу об обработке продолжающихся изданий и отражения их в каталогах крупных библиотек // Библиотеки СССР: Опыт работы. – М., 1958. – Вып. 9. – С. 53–57; Об алфавитно-предметном указателе к систематическому каталогу // Библ.-библиогр. информ. б-к АН СССР и акад. наук союз. респ. – 1958. – № 20. – С. 54–63; Раздел «Марксизм-ленинизм» в систематическом каталоге Государственной публичной библиотеки УССР // Совет. библиогр. – 1958. – № 50. – С. 53–55; О системе каталогов крупной библиотеки // Библ.-библиогр. информ. б-к АН СССР и акад. наук союз. респ. – 1959. – № 22. – С. 71–77; Еще раз об алфавитно-предметном указателе к систематическому каталогу // Библ.-библиогр. информ. б-к АН СССР и акад. наук союз. респ. – 1961. – № 33. – С. 139–148; Путівник по каталогах Державної публічної бібліотеки

Академії наук Української РСР. – К., 1962. – У співавт.; М.І. Павлик: *Матеріали до бібліогр. // Рад. літературознавство.* – 1963. – № 6. – С. 141–145; М.І. Павлик и его библиографическая деятельность: *К 100-летию со дня рождения // Совет. библиогр.* – 1963. – № 2. – С. 83–85; *Нужен ли географический указатель к систематическому каталогу? // Библ.-библиогр. информ. б-к АН СССР и акад. наук союз. респ.* – 1963. – № 43. – С. 66–77; *Библиография в помощь науке: Обзор изд., вышедших в УССР в 1962–1963 гг. // Совет. библиогр.* – 1964. – № 2. – С. 88–94; *Видатний радянський вчений-статистик і демограф М.В. Птуха // Економіка Рад. України.* – 1964. – № 6. – С. 90–92; *Перший український бібліограф (М.Ф. Комаров, 1844–1913) // Вітчизна.* – 1964. – № 9. – С. 217–219; *Бібліографічні покажчики на сторінках «Науково-інформаційного бюлетеня Архівного управління УРСР» // Укр. іст. журн.* – 1965. – № 6. – С. 129–131; *М.В. Птуха как библиограф-статистической литературы // Библ.-библиогр. информ. б-к АН СССР и акад. наук союз. респ.* – 1965. – № 54. – С. 51–57; *О библиографической деятельности С.И. Маслова // Библ.-библиогр. информ. б-к АН СССР и акад. наук союз. респ.* – 1965. – № 5. – С. 94–105; *Цифри минулого сторіччя: Огляд вид. укр. мовою у XVIII–XIX ст. // Друг читача.* – 1965. – 31 лп.; *Бібліографія бібліографії в історії Української РСР, 1960–1965 рр. // Укр. іст. журн.* – 1966. – № 2. – С. 156–159; № 3. – С. 155–159; № 5. – С. 157–160; № 6. – С. 157–159; № 9. – С. 159–160; № 10. – С. 158–160; *В помощь изучению истории Украины: Обзор укр. библиогр. за 1959 – нач. 1966 г. // Совет. библиогр.* – 1966. – № 6. – С. 64–70; *Дослідження з історії економічної думки на Україні: Бібліогр. огляд // З історії марксистсько-ленінської економічної думки на Україні.* – К., 1966. – С. 108–118; *Павло Павлович Тутковський [як вчений, громадський діяч, бібліограф] // Арх. України.* – 1966. – № 6. – С. 38–42; *Бібліографія на сторінках журналу «Літопис революції» // Арх. України.* – 1967. – № 6. – С. 84–86; *Вопросы библиографии на страницах сборников Центральной научной библиотеки Академии наук Украинской ССР (1919–1930 гг.) // Библ.-библиогр. информ. б-к СССР и акад. наук союз. респ.* – 1968. – № 2. – С. 121–130; *Історія економічної думки на Україні (IX – поч. XX ст.): Бібліогр. покажч. вид. за 1917–1966 рр.* – К., 1968; *Нові бібліографічні видання на тему «Ленін і Україна»: Огляд вид. // Укр. іст. журн.* – 1968. – № 4. – С. 105–107; *Про бібліографічну діяльність Ю.О. Меженка: (До 75-річчя Ю. Меженка) // Бібліотекознавство та бібліогр.* – Х., 1968. – Вип. 6. – С. 151–157; *Розвиток історичної бібліографії в Українській РСР // Укр. іст. журн.* – 1968. – № 1. – С. 32–39; *Бібліотека // Енциклопедія народного господарства УРСР.* – К., 1969. – Т. 1. – С. 126–128; *Критика і бібліографія на сторінках «Українського історичного журналу» // Історіогр. дослідж. в УРСР.* – К., 1969. – Вип. 2. – С. 180–188; *Перший український бібліограф – історик [О.М. Лазаревський] // Укр. іст. журн.* – 1969. – № 2. – С. 114–116; *В помощь изучению истории Украины: (Обзор библиогр. материалов за 1967–1969 гг.) // Совет. библиогр.* – 1970. – № 5. – С. 39–46; *До 150-річчя з дня народження Фрідріха Енгельса: (Метод.-бібліогр. матеріали).* – К., 1970. – У співавт.;

А.Ю. Кримський як бібліограф // Укр. іст. журн. – 1971. – № 1. – С. 121–123; № 5. – С. 50–60; Академик А.Е. Крымский как библиограф // Библ.-библиогр. информ. б-к АН СССР и акад. наук союз. респ. – 1971. – № 2. – С. 107–112; Из истории украинской советской библиографии периода строительства социализма в СССР // Совет. библиогр. – 1971. – № 5. – С. 50–60; Нові книги з економіки, що вийшли у видавництвах республіки // Економіка Рад. України. – 1971. – № 2. – 3 с. обкл.; № 8. – С. 95; № 12. – 3 с. обкл.; Украинская советская историческая библиография: Ее становление, развитие и задачи: Автореф. дис. ... канд. ист. наук. – К., 1971; Нова економічна література у виданнях Української РСР // Економіка Рад. України. – 1972. – № 1, 8, 9, 11; 1974. – № 4, 12; 1975. – № 1/3, 4, 12; 1976. – № 1, 2; 1977. – № 1–5; 9–11; 1978. – № 5–8; 10–12; 1979. – № 1–8, 11–12; 1980. – № 2; 1981. – № 1, 2, 4, 5, 8, 9; 1982. – № 1–8, 11; 1983. – № 1–8; 1984. – № 1, 2, 5, 6, 10–12; 1985. – № 2–6, 8, 10–12; 1986. – № 1–4, 6, 7, 9–12; 1987. – № 2–5, 8–10, 12; 1988. – № 1, 4–7; Оказание библиографической помощи в написании истории городов и сел Украинской ССР: Из опыта ЦНБ АН УССР // Библ.-библиогр. информ. б-к АН СССР и акад. наук. союз. респ. – 1972. – № 3. – С. 126–136; Дружба народів СРСР: Екон. основи: (Нові кн. до 50-річчя утворення Союзу РСР) // Економіка Рад. України. – 1973. – № 2. – С. 94–95; Показчик бібліографічних посібників з суспільних наук за 1972–1981 рр. – К., 1973–1982; Состояние ретроспективной библиографии по общественным наукам в Украинской ССР и ее использование в научной и справочной работе // Тезисы докладов на конференции «Актуальные вопросы ретроспективной библиографии научной литературы», проведенной библиотекой АН СССР 20–30 ноября 1973 г. – Л., 1973. – С. 28–31; Бібліографія Великої Вітчизняної війни // Укр. іст. журн. – 1975. – № 8. – С. 128–131; Бібліографія з суспільних наук у виданнях Академії наук УРСР за 1975 рік // Вісн. АН УРСР. – 1976. – № 7. – С. 107–109; Развитие библиографии второй степени в УССР // Вопросы национальной библиографии второй степени. – Л., 1976. – С. 24–33; Научно-методический семинар библиографов // Совет. библиогр. – 1978. – № 2. – С. 114; Українська радянська історична бібліографія до 60-річчя Великого Жовтня // Укр. іст. журн. – 1978. – № 1. – С. 122–127; Центральна наукова бібліотека Академії наук УРСР: Бібліогр. показч., 1975–1978. – К., 1979; В.І. Ленін і Україна: Матеріали до бібліогр. (1971–1979) // Укр. іст. журн. – 1980. – № 4. – С. 156–159. – У співавт.; Показчик бібліографічних посібників з історії Української РСР (1966–1977 рр.) // Укр. іст. журн. – 1980. – № 10. – С. 154–158. – У співавт.; Состояние и проблемы развития библиографии в Украинской ССР // Библиотека и научно-технический прогресс. – К., 1980. – С. 83–89; Указатель библиографических пособий по общественным наукам за 1979–1981 гг. – К., 1980–1982; Українська радянська бібліографія: [Навч. посіб.]. – К., 1980. – У співавт.; Українська радянська історична бібліографія. – К., 1980; Библиография библиографии об Украинской ССР и проблемы ее совершенствования // Библиография библиографии и ее место в системе научной информации: Тез. докл. IV Всесоюз. совещ., Вильнюс, май 1981. –

Ленинград, 1981. – С. 26–27; Показчик бібліографічних посібників з історії Української РСР (1966–1977 рр.) // Укр. іст. журн. – 1981. – № 3. – С. 153–157.

Літ.: Нагородження учасників 26-томної «Історії міст і сіл Української РСР» // Укр. іст. журн. – 1975. – № 5. – С. 152–154; Королевич Н.Ф., Одинока Л.П. Участь бібліографів України в журналі «Советская библиография» (1933–1983) // Бібліотекознавство і бібліогр. – Х., 1987. – Вип. 27. – С. 122–129. – Про С. Сороковську – С. 128–129; Софія Володимирівна Сороковська: Біобібліогр. показч. / Уклад.: Р.С. Жданова, І.А. Певзнер. – К., 1993; Жданова Р.С. Визначний бібліограф України – Софія Сороковська // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 9. – С. 36–39; Софія Володимирівна Сороковська (1918–2000): Біобібліогр. нарис / Уклад. Р. Жданова. – К., 2007.

Р. С. Жданова

301. СОШНОВА (Юрова) Юлія Юріївна [н. 28.10.1956, м. Луганськ] – укр. бібліограф. Закінчила ХДІК (1980). Працювала в Луган. ОУНБ ім. О. Горького на посадах: бібліографа довід.-бібліогр. від. (1974), зав. сектору інформації з питань мистец. та культури (1980), старш. методиста метод. від. (1985), зав. від. інформації з питань культури та мистец. (1989), зав. сектору з питань культури та мистец. при інформ.-бібліогр. від. (1992).

Тв.: *Лауреаты Нобелевской премии по литературе: Библиогр. список.* – Ворошиловград, 1974. – У співавт.; *Эффективность использования ресурсов: Библиогр. список кн., журн. ст. за 1972–1974 гг.* – Ворошиловград, 1975; *Мелодии дружбы: Нотография.* – Ворошиловград, 1979; *Дискотеки. Любительские объединения. Клубы по интересам. Организация свободного времени: Библиогр. список по материалам период. изд. 1979–1982 гг.* – Ворошиловград, 1982; *«В этом тревожном мире...»: (Метод. рекомендации к обсуждению новых произведений художеств. лит.).* – Ворошиловград, 1984. – У співавт.; *«Подвиг народный»: (К 50-летию Победы совет. народа в ВОв): Метод. рекомендации к обсуждению новых произведений художеств. лит.* – Ворошиловград, 1985. – У співавт.; *Перестройка – глазами публициста: Метод. рекомендации к обсуждению новых публицист. ст. и очерков, опубл. в лит.-художеств. журн.* – Ворошиловград, 1988. – У співавт.; *Пропаганда библиотечно-библиографических знаний и воспитание культуры чтения в ЦБС Ворошиловградской области: (Темат. анализ деятельности б-к обл. за 1986–1987 гг.).* – Ворошиловград, 1988. – У співавт.; *Работа литературно-музыкальной гостиной: Инструкт.-метод. письмо.* – Ворошиловград, 1988. – У співавт.; *Национальное и интернациональное в культуре: (Кн., журн. ст., неопubl. материалы за 1989–1990-е гг.).* – Луганск, 1990; *Сущность, содержание и форма государства: Библиогр. список лит. за 1992–1995 гг.* – Луганск, 1995.

302. СТЕШЕНКО Ярослав Іванович [24.03.(6.04)1904, м. Київ – 11.03.1939, бухта Нагаєво, Колима, РФ] – укр бібліограф. Син І.М. Стешенка – публіциста, громад. діяча, ген. секретаря і міністра освіти УНР, і О.М. Старицької – письм., дочки відомого драматурга М. Старицького. Закінчив бібл. курси (1920) і Київ. ін-т нар. госпва (1930). Працював робітником книжк. складу Дніпросоюзу (1919–1920), інструктором, бібліотекарем ВБУ при УАН (1920–1922), помічником зав. книгарні Укр. Червоного Хреста (1922–1923), бібліографом, наук. співроб. УНІК, секретарем журн. «Бібліологічні вісті» (1923–1928). Брав участь у підготовці та проведенні Першої Всеукр. вист. друку (1923). Учасн. багатьох книгозн. нарад, конф. і з'їздів у Києві, Харкові, Москві. Один із організаторів, чл. ради Укр. бібліол. т-ва при ВУАН (1928–1929), чл. Бібліогр. коміс. НТШ у м. Львові, д. чл. Рос. бібліогр. т-ва при Моск. ун-ті та Ленінгр. т-ва бібліофілів, чл.-кор. Ленінгр. т-ва екслібристів. Знову працював у ВБУ (1928–1929), служив у армії (1931), працював в Укр. книжк. палаті в Харкові (1932). Був ув'язнений у справі СВУ (1929), винним себе не визнав, звільнений (1930); вдруге арештований у справі «Археологи-Жупани» (1933), висланий на поселення до Уральська, втретє ув'язн. (1936) і засудж. до випр.-труд. робіт у концтаборі на Колимі, де і помер. Реабілітований (1958). Підготував ґрунтов. бібліогр. пр., що не вийшли друком: «Бібліографія української бібліографії та бібліології», «Бібліографія історії українського друкарства», «Бібліографічний покажчик книг, надрукованих українською мовою на території Росії у 1798–1916 рр.» (варіант роботи зберігся у від. рукоп. Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАН України). Упорядкував покажч. творів Г. Нарбута, С. Маслова, підготував «Систематичний каталог видань Всеукраїнської Академії наук, 1918–1929» (1930). Був чл. редкол. зб., присвяч. Г. Нарбуту (тираж знищено 1933–1934). Машинопис «Репродукції з робіт Г.І. Нарбута» зберігається в НБУВ.

Тв.: *До історії українського бібліологічного друку // Бібліол. вісті. – 1923. – № 3. – С. 44–46; Друковані твори Г.І. Нарбута // Георгій Нарбут: Посмерт. вист. тв. – К., 1926. – С. 111–147; Реєстр праць С.І. Маслова // Сергій Маслов, 1902–1927. – К., 1927. – С. 35–49; Украинское библиологическое общество // Альманах библиофила. – Ленинград, 1929. – С. 413–414; Систематичний каталог видань Всеукраїнської Академії наук, 1918–1929. – К., 1930. – У співавт.; Листи Я. Стешенка до Степана Сірополка / Публ., вступ. ст., комент. Т. Ківшар // Київ. старовина. – 1996. – № 4/5. – С. 82–92.*

Літ.: [Білокінь С.І.] *Стешенко Ярослав Іванович // Книговедение: Энцикл. слов. – М., 1981. – С. 521; Сарана Ф. К. Стешенко Ярослав Іванович // УРЕ. – К., 1983. – Т. 10. – С. 538; Стрішенець Н. Ярослав Стешенко – бібліограф української книги // Проблеми вдосконалення каталогів наукових бібліотек: Матеріали Міжнар. наук. конф., Київ, 14–17 жовт. 1997 р. – К., 1997. – С. 133–134; Білокінь С.І. Видатний український бібліограф Ярослав Стешенко (1904–1939) // Наук. пр. НБУВ. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 107–130; Белоконь С. И. Стешенко Ярослав Іванович // Книга: Энциклопедия. – М., 1999. – С. 618; Ковальчук Г.І. Співробітники УНІК – жертви політичних*

репресій // *Наук. пр. НБУВ.* – К 1999. – Вип. 2. – С. 55–58; Стрішенець Н.В. Ярослав Стешенко: «...Чекати на мене... божевільна і марна вигадка» // *Наук. пр. НБУВ.* – К., 1999. – Вип. 2. – С. 95–106; Стешенко Ярослав Іванович // *Довідник з історії України: (А–Я).* – К., 2001. – С. 836; Стешенко Ярослав Іванович // *Бібліотеки Киян: Слов. власників.* – К., 2005. – С. 93.

Г.І. Ковальчук

303. СТРИШЕНЕЦЬ Надія Володимирівна [н. 16.01.1958, с. Новики Козелец. р-ну Черніг. обл.] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. Канд. іст. наук (1996). Закінчила КДІК (1979), Київ. держ. трирічні курси інозем. мов, аспірантуру (1996). Працювала у ДРБ УРСР (нині НПБУ) на посадах: старш. бібліотекаря, ст. методиста, зав. сектору, голов. бібліотекаря, зав. кабінету бібліотекознавства. У НБУВ (з 1991) – голов. бібліотекар, наук. співроб., з 2006 – керівник Центру формув. бібл.-інформ. ресурсів. Захистила канд. дис. за темою: «Бібліографічна спадщина Ю.О. Меженка». Коло наук. інтересів С. – історія бібл. справи в Україні, нац. бібліогр., зарубіж. бібліотекознавство, комплектування фондів б-к, бібл.-бібліогр. термінологія. За її редакцією підготовлено декілька фундамент. пр., зокрема: анот. покажч. «Бібліографічні посібники і джерела», сист. покажч. «Енциклопедичні, довідкові та бібліографічні зарубіжні книжкові видання у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського і бібліотек науково-дослідних установ НАН України (надходження 2003–2005 рр.)» (2007), «Зарубіжні періодичні видання у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського та бібліотек науково-дослідних установ НАН України (надходження 2005–2006 рр.)» (2008). Чл. УБА.

*Тв.: Роль Ю. Меженка в становленні української бібліографії // Наукова бібліотека в сучасному соціокультурному контексті: Міжнар. наук. конф., Київ, 12–15 жовт. 1993 р. – К., 1993. – Ч. 2. – С. 169–170; Юрій Олексійович Меженко (1892–1969): Матеріали до бібліогр. – К., 1994. – У співавт.; Бібліографічна спадщина Ю.О. Меженка: Автореф. дис. ... канд. іст. наук. – К., 1996; Бібліографічна спадщина Юрія Меженка: Монографія. – К., 1997; Ярослав Стешенко – бібліограф української книги // Проблеми вдосконалення каталогів наукових бібліотек: Матеріали Міжнар. наук. конф. – К., 1997. – С. 133–134; Юрій Меженко та бібліографія російської періодики // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 9. – С. 5–8; Степан Постернак // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 29–37; Ярослав Стешенко: «...Чекати на мене ... божевільна і марна вигадка» // *Наук. пр. НБУВ.* – К., 1999. – Вип. 2. – С. 95–106; Досвід підготовки «Англо-Українського словника бібліотечної термінології» // *Вісн. Книжк. палати.* – 2004. – № 5. – С. 20–24; Англо-український словник-довідник бібліотечно-інформаційної термінології. – К., 2004; Від управління фондом до управління знаннями // *Бібл. вісн.* – 2009. – № 2. – С. 19–25; MARC у ХХ столітті: чи є шанси вижити? // Матеріали другої науково-практичної конференції «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства». – Л., 2010. – С. 105–113; *Поняття**

«каталогізація» у компаративному контексті // *Бібл. вісн.* – 2010. – № 4. – С. 15–26.

Літ.: Стришенец Надежда Владимировна // *Кто есть кто в библиотечной сфере России и СНГ.* – М., 1999. – С. 220; Стришенець Надія // *Солоіденко Г.І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку: Монографія.* – К., 2010. – С. 198.

304. СУЛИЦЯ Марія Олексіївна [н. 13.09.1939, с. Саварка Богуслав. р-ну Київ. обл. – 2001, м. Київ] – укр. бібліограф. Закінчила філол. ф-т КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1963) та Вищі пед. курси з підготовки викл. ВНЗ (фр. мова). Працювала старш. бібліотекарем, ред., старш. ред., зав. сектору від. наук. та реком. бібліографії ДНМБ МОЗ України. Підготувала ряд бібліогр. довід., самостійно та у співавт., серед яких: «История медицины и здравоохранения Украинской ССР» (1982), «Здоровье, двигательная активность и профилактика сердечно-сосудистых заболеваний» (1988).

Тв.: *Физиология и гигиена умственного труда: Реком. указ. отеч. и иностр. лит. (1975–1979 гг.).* – К., 1979. – *У співавт.*; *Хроническая почечная недостаточность: Реком. указ. отеч. и иностр. лит. (1972–1978 гг.).* – К., 1979. – *У співавт.*; *Симптоматическая терапия заболеваний почек: Реком. указ. отеч. и зарубеж. лит. (1977–1982 гг.).* – К., 1983. – *У співавт.*; *Санитарно-гигиенический режим в дошкольных учреждениях: Науч.-вспом. указ. отеч. и зарубеж. лит. (1981–1984).* – К., 1985; *Здоровье, двигательная активность и профилактика сердечно-сосудистых заболеваний: Библиогр. указ. отеч. и иностр. лит. (1983–1987).* – К., 1988.

305. ТАБАЧНИКОВА (Богдасарова) Галина Григорівна [н. 01.10.1932, м. Красний Луч Луган. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила ХДБІ (1954). Труд. діяльн. розпочала в Луган. ОУНБ ім. О. Горького бібліотекарем від. оброб. л-ри, згодом бібліографом, голов. бібліографом-краєзнавцем бібліогр. від., зав. сектору краєзнавства (1979), зав. від. краєзн. л-ри та бібліографії (1987).

Тв.: *Донбасс в художественной литературе: (Рек. список лит.).* – Луганск, 1966. – *У співавт.*; *Природные условия Луганщины: (Рек. список лит.).* – Луганск, 1969; *Тайны древней Луганщины: (Археол. раскопки): (Список лит.).* – Луганск, 1969; *Новая экономическая реформа на предприятиях Ворошиловградской: (Рек. список лит.).* – Ворошиловград, 1970; *Краеведческая работа городской (районной) библиотеки: (Консультация).* – Ворошиловград, 1971; *Рекомендации к организации школ передового опыта по вопросам: «Информационно-библиографическая работа сельской библиотеки» и «Книгу о родном крае – каждому читателю».* – Ворошиловград, 1973. – *У співавт.*; *Ими гордится Ворошиловградщина: (Библиогр. указ. лит.).* – Ворошиловград, 1974; *Природа и природные ресурсы*

Донбасса: (Библиогр. указ.). – Донецк, 1975. – Ч. 1: Общая характеристика природы и ее компонентов. – У співавт.; Гордость русской культуры: К 175-летию со дня рождения В.И. Даля (1801–1872): (Метод.-библиогр. материалы). – Ворошиловград, 1976. – У співавт.; Природа и природные ресурсы Донбасса: Указ. лит. – Донецк, 1977. – Ч. 2: Геологическое строение и полезные ископаемые. – У співавт.; Історія міст і сіл Ворошиловградської області: Ретросп. показч. л-ри. – Ворошиловград, 1978. – У співавт.; Лауреаты Государственных премий за выдающиеся достижения в труде – наши земляки: (Рек. указ. лит.). – Ворошиловград, 1983; Анализ деятельности централизованных библиотечных систем Ворошиловградской области за 1983–1984 гг. по пропаганде краеведческой литературы. – Ворошиловград, 1986. – У співавт.; Памятники истории и культуры Ворошиловградской области: Науч.-вспом. библиогр. указ. – Ворошиловград, 1986. – У співавт.; Иван Приблудный: Библиогр. указ. – Ворошиловград, 1989.

306. ТАНАТАР Ніла Володимирівна [н. 27.04.1953, с. Врубльовка Дзержин. р-ну Житомир. обл.] – укр. бібліограф, біолог. Канд. біол. наук (1980). Закінчила КДУ ім. Т.Г. Шевченка, аспірантуру Ін-ту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного (1978) і працювала в Ін-ті мол. наук. співроб. (1975–1985). З 1985 працює у НБУВ – старш. наук. співроб. (1991), згодом – зав. наук.-бібліогр. від., зав. лаб. прогноз.-аналіт. бібліометрії від. автоматиз. оброб. наук. інформації, зав. від. організації і використання фондів Фонду Президентів України (з 1988). Чл. УБА.

Тв.: *Першочергові завдання створення українського бібліографічного репертуару // Библиотека – информация – наука: Тез. докл. и сообщ. Респ. науч. конф., 8–10 окт. 1991 г., Киев. – К., 1991. – Ч. 2. – С. 35; Український бібліографічний репертуар і сучасне вирішення проблеми // Бібліографія українознавства: Бюл. коміс. укр. бібліогр. Міжнар. асоц. українців. – Л., 1992. – Вип. 1. – С. 9. – У співавт.; Бюджет-2001: Контент-анализ материалов прессы // Финанс. риски. – 2000. – № 4. – С. 5–11; Бюджет-2002: Контент-анализ материалов прессы // Финанс. риски. – 2001. – № 4. – С. 5–11; Інформаційно-аналітичні системи за ключовими фрагментами публікацій як основа створення електронної бібліотеки соціально-політичного спрямування // Наук. пр. НБУВ. – К., 2001. – Вип. 6. – С. 190–200; Методичні особливості технології прес-моніторингу за ключовими фрагментами публікацій // Наук. пр. НБУВ. – К., 2002. – Вип. 8. – С. 304–310; Бібліотеки України – у дзеркалі преси (контент-аналіз газетних публікацій, липень-вересень 2002 року): [Про бібл.-інформ. обслуг. в Україні] // Бібл. планета. – 2003. – № 2. – С. 11–14; Загальні принципи побудови інформаційно-аналітичної системи «Імідж бібліотечної справи та бібліотек України в газетній періодиці» // Наук. пр. НБУВ. – К., 2003. – Вип. 11. – С. 223–234; Бібліотеки України у дзеркалі газетних публікацій 2003 року – Року культури в Україні. Ст. 1. (Загальні положення. Робота з читачами. Ювілей бібліотек) // Бібл. планета. – 2004. – № 3. – С. 24–27; Теоретико-методичні засади аналізу інформаційного потоку соціально-політичного спрямування //*

Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 2. – С. 33–38; *Українські бібліотеки у дзеркалі газетних публікацій 2003 року – Року культури в Україні. Ст. 2. Сучасний стан галузі. Комп'ютеризація бібліотек. З'їзди та конференції. Технічне оснащення* // *Бібл. планета.* – 2004. – № 4. – С. 17–22; *Библиотечное дело в Украине: контент-мониторинг газетных публикаций за 2004 год* // *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития: Наук.-практ. и теорет. сб.* – К., 2005. – Вып. 3. – С. 83–98; *Досвід інформаційно-аналітичного забезпечення вищих органів державної влади* // *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17–18 трав. 2005 р.* – К., 2005. – Ч. 1. – С. 56–58. – *У співавт.*; *Імідж Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського в пресі: контент-аналіз газетних публікацій за 2003 рік* // *Бібл. вісн.* – 2005. – № 2. – С. 44–47; *Особливості висвітлення українською пресою бібліотечної тематики: контент-аналіз газетних публікацій* // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія.* – 2005. – № 1. – С. 38–48; *Українські бібліотеки у дзеркалі газетних публікацій 2003 року – Року культури в Україні: Ст. 3. Інформаційні проекти. Програми розвитку бібліотек. Законодавчі акти. Бібліотечні фонди та їхнє формування. Канадсько-українські бібліотечні центри. Інформаційно-ресурсні центри «Вікно в Америку»* // *Бібл. планета.* – 2005. – № 1. – С. 8–13; *Контент-моніторинг передвиборчої кампанії на базі газетної періодики* // *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 16–18 трав. 2006 р.* – К. 2005. – *У співавт.*

Літ.: Танатар Ніла Владимировна // *Кто есть кто в библиотечной сфере России и СНГ.* – М., 1999. – С. 224.

307. ТАРНАВСЬКА (Сеньківська) Марта Теодозіївна [н. 15.11.1930, м. Львів] – укр. письм., бібліограф, бібліотекар-спеціаліст з інозем. і Міжнар. права. Емігрувала з родиною через Словаччину до Австрії. Перебувала у таборі біженців у Зальцбурзі (1945). Навчалася в укр. табір. гімназії, брала актив. участь у діяльн. укр. Пласту. Закінчила екстерном (1948) укр. гімназію у Берхтесгадені (Німеччина). Навчалася одночасно на філос. ф-ті Зальцбурз. ун-ту і на комерц. курсах для випускників академ. гімназій. Разом із чоловіком поетом О. Тарнавським виїхала до США (1949). Працювала на швейн. ф-ці, навчалась заочно в УВУ, а пізніше у Temple University, закінчивши студії з дипломом бакалавра з соціол. та антропології (1954–1962). Друкувалася в газ. «Свобода», в англ. дод. до тижневика «Ukrainian Weekly» (Джерсі-Сіті), літ. журн. «Київ» (Філадельфія) та «Українській літературній газеті» (Мюнхен), журн. «Сучасність» (Мюнхен, Нью-Йорк, Київ). У Філадельфії організувала та очолила укр. літ.-мистец. пласт. гурток. Диплом магістра бібл. наук одержала у шк. бібліотекознавства Дрексел. технол. ін-ту (1963–1964). Працювала бібліотекарем у каталогізац.

від. міськ. публ. б-ки (з 1964), на громад. засадах керувала б-кою Пласту і «Рідної Школи» у Філадельфії (1965–1974), писала ст. до укр. та англомов. період. вид. із пробл. бібліотекознавства. Т. – бібліотекар-спеціаліст із Міжнар. права (1967–1988), заст. дир. з питань інозем. та Міжнар. права в юрид. б-ці Пенсільван. ун-ту (1988–1994). В журн. «International Journal of Law Libraries» («Міжнародний журнал юридичних бібліотек») була надрук. англомов. бібліогр. пр. «Німецькі книги про американське право». Щоквартально готувала бібліогр. списки про порівнял. і Міжнар. труд. право для журн. «Comparative Labor Law» («Порівняльне трудове право»; 1985–1994). Т. – заст. голови біобібліогр. секції Постійн. конф. укр. студій (ПКУС) при Гарвард. ун-ті (з 1978), голова секції (з 1980). Виступала на конф. з доп. з бібліогр. тематики. Її ст. «Ключі до скарбниці друкованого слова» про важливість бібліографії для укр. науки стала поштовхом для орг. щоріч. бібліогр. конкурсу при Укр. наук. ін-ті Гарвард. ун-ту, журі якого вона очолювала протягом 1980–1988. Неодноразово відвідувала Україну, виступала у Київ. та Львів. ун-тах, Терноп. пед. ін-ті, у Будинку вчителя в Києві, на форумі т-ва «Просвіта» в Івано-Франківську та Зборові. Д. чл. УВАН та НТШ у США, чл. Америк. славіст. асоц. (1988), Нац. спілки письмен. України (1994), Міжнар. ПЕН-клубу, почес. чл. філадельф. Асоц. правн. бібліотекарів. Серед її пр. – метод. посіб., бібліогр. покажч.: «Євгенія Ярошинська: Життя і творчість» (Мюнхен, 1976), «Українська бібліотека в Америці» (Філадельфія, 1983), «Українська національна революція в поезії, 1917–1967» (Едмонтон, 1969), «Остап Тарнавський» (Філадельфія, 1980), «Ukrainian Literature in English: Books and Pamphlets, 1890–1965» (Едмонтон, 1988), «Автобібліографія» (Філадельфія, 1998), «Ukrainian Literature in English: 1980–1989» (Едмонтон, 1999) та ін. Відзначена нагородою Укр. літ. фонду ім. І. Франка в Чикаго за кн. «Хвалю ілюзію» (1974), нагородою Спілки укр. журналістів Америки за ст. «Незвичайна книга про незвичайну людину» (1973), бібліогр. нагородою Ценків при Укр. наук. ін-ті Гарвард. ун-ту за пр. «Ukrainian Literature in English: Articles in Journals and Collections, 1840–1965» (1989).

Тв.: До шевченкіяни англійською мовою // Сучасність. – 1964. – № 7. – С. 111; Франкіяни англійською мовою // Сучасність. – 1964. – № 7. – С. 112–113; Bookburning б la Soviet // Ukrainian Quarterly. – 1966. – № 22. – С. 53–62; What to read about Ukraine and the Ukrainians // Наше життя. – 1966. – № 6. – С. 19; Українська національна революція в поезії, 1917–1967 рр.: Матеріали до бібліогр. // Наше життя. – 1967. – № 4. – С. 13; Українська національна революція в поезії: Матеріали до бібліогр. // Наше життя. – 1967. – № 6. – С. 11; № 7. – С. 13; Українська національна революція в поезії 1917–1967 років // Наше життя. – 1967. – № 11. – 4-а стор.; Те ж саме // Північ. сьйво. – 1969. – № 4. – С. 132–139; German treatises on American law (including comparative law studies) // International Journal of Libraries. – 1974. – № 2.3. – Р. 154–188; Рич Е. Границя й інші поезії в перекладі Марти Тарнавської // Сучасність. – 1975. – № 6. – С. 15–19; Українська література англійською мовою // Наше життя. – 1975. – № 8. – С. 12–13; № 9. – С. 11, 18; Бібліографія видань жіночої творчості // Наше життя. – 1976. – № 5. – С. 16; Recent Russian treatises on American Law. Compiled and annotated by Marta Tarnawsky // International Journal of

Law Libraries. – 1976. – № 4.3. – S. 249–256; *Про Who's Who of American Women, інші біографічні довідники та нашу участь у них* // *Наше життя.* – 1977. – № 7. – С. 10–11; *Остан Тарнавський: (Бібліогр. покажч.).* – Філадельфія, 1980; *Українська літературознавча бібліографія* // *Слово: Зб. укр. письм.* – Нью-Йорк, 1982. – № 9. – С. 282–287; *Бібліотекознавство і бібліографія в сучасній Україні* // *Сучасність.* – 1986. – № 10. – С. 8–10; *Бібліотекознавча періодика двадцятих років в Україні* // *Слово і час.* – 1992. – № 11. – С. 58–63; *Англомовна літературна україніка: сучасний стан і розвиток* // *Всесвіт.* – 1994. – № 10. – С. 173–176; *Українська національна революція в поезії (1917–1967): Бібліографія.* – Едмонтон, 1997; *Автобібліографія.* – Філадельфія, 1998; *Остан Тарнавський: Бібліогр. покажч. 1917–2007.* – К., 2008; *Українське літературознавство на сторінках англомовних університетських журналів (1990–1999)* // *Сучасність.* – 2009. – № 12. – С. 251–290; *Неповторне дитинство: Уривки із щоденника, 1987–2002.* – К., 2010.

Лит.: *Ukrainians in North America: A Biographical Directory of Noteworthy Men and Women of Ukrainian Origin in the United States and Canada* / Ed. D. M. Shtohryn. – Champaign, Illinois, 1975. – P. 339; *Жила В. Цікава і замітна праця: [Про посіб.: «Остан Тарнавський»]* // *Визвол. шлях.* – 1983. – Кн. 11. – С. 1404–1405; *Tarnavska, Marta* // *Encyclopedia of Ukraine* / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – V. 5. – P. 166; *Марта Тарнавська* // *Письменники України: Довідник.* – Д., 1996. – С. 375; *Тарнашинська Л.Б. Ілюзія, яка допомогла вижити: [Бесіда з М. Тарнавською]* // *Лит. Україна.* – 1997. – 6 берез. – С. 6; *Ільницький М. Здійснена ілюзія: Марті Тарнавській – 70* // *Дзвін.* – 2000. – № 11/12. – С. 127–129; *Тарнавська Марта Теодозіївна* // *Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов.* – Л., 2000. – Вип. 7. – С. 334–338; *Тарнашинська Л.Б. Два крила спільної долі, реставровані з книжок та уяви (Марта та Остан Тарнавські)* // *Всесвіт.* – 2000. – № 11/12. – С. 106–112.

І. О. Негрейчук

308. ТЕРЗІЄВА Ольга Федорівна [н. 29.06.1950, с. Страшени, Молдова] – укр. бібліограф. Працювала в Київ. ін-ті кібернетики АН УРСР (1968); бібліотекарем, старш. бібліотекарем, редактором, зав. сектору від. довідк.-інформ. роботи ДНМБ МОЗ України (з 1970).

Тв.: *На допомогу лікарю швидкої допомоги: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн.* – К., 1996, 1998, 1999, 2007–2009. – Вип. 26, 28, 29, 37–39; *На допомогу організатору охорони здоров'я: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. з включ. ст. із період. вид. та зб.* – К., 1996, 1998. – Вип. 26, 28, 29. – *У спіавт.*; *На допомогу рентгенологу, радіологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн.* – К., 1996. – Вип. 26; *На допомогу санітарному лікарю: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн.* – К., 1996, 1998, 1999, 2007–2009. – Вип. 26, 28, 29, 37–39; *На допомогу фармакологу, фармацевту: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн.* – К., 1996, 1998, 1999, 2007–2009. – Вип. 26, 28, 29. – *У спіавт.*; *На допомогу*

фтізіатру: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 1996. – Вип. 26; На допомогу фізіотерапевту та лікарю ЛФК. Нетрадиційні методи лікування: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. з включ. ст. із період. вид. та зб. – К., 1996, 1998, 1999, 2007–2009. – Вип. 26, 28, 29, 37–39. – У співавт.; На допомогу лікарю-дієтологу: Рек. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 1997. – Вип. 26; На допомогу патологоанатому: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 1997. – Вип. 26; На допомогу терапевту: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 1997, 1998. – Вип. 26, 28, 29. – У співавт.; На допомогу акушеру-гінекологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу гематологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу дермато-венерологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу ендокринологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу інфекціоністу, фтізіатру, СНІД: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу кардіологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу невропатологу, нейрохірургу, психіатру, наркологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу онкологу, рентгенологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу організатору охорони здоров'я: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу ортопеду-травматологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу оториноларингологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К. 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу офтальмологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу педіатру: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу радіологу. Медичні аспекти наслідків аварії на ЧАЕС: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу стоматологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2008. – Вип. 37–39; На допомогу урологу, сексологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу хірургу, анестезіологу, реаніматологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2007–2009. – Вип. 37–39; На допомогу терапевту, пульмонологу, гастроентерологу: Реком. аном. покажч. вітчизн. і зарубіж. кн. – К., 2008–2009. – Вип. 38–39.

309. ТИМОЩУК Наталія Петрівна [н. 1963, м. Рівне] – укр. бібліограф. Закінчила РДІК за фахом бібліотекар-бібліограф (1984). Працює у від. краєзн. л-ри та бібліографії Рівнен. ДОБ (з 1984) спочатку бібліотекарем, старш. бібліотекарем, згодом – зав. від. (з 1993). Т. складає і редагує метод.-бібліогр. матеріали; вивчає досвід роботи вітчизн. та зарубіж. б-к і забезпечує його впровадж. у практику роботи Рівнен. ДОБ, організовує та бере

участь в наук. метод. та дослідн. роботі, у бібл.-бібліогр. навчанні читачів, надає метод. та практ. допомогу бібліотекам обл. Відповідає за орг. та ведення краєзн. електрон. каталогу. Чл. президії Обл. краєзн. т-ва Всеукр. спілки краєзнавців. Нагородж. почес. грамотами Обл. краєзн. т-ва Всеукр. спілки краєзнавців та Обл. упр. культури.

Тв.: *Новини краєзнавчої літератури: Поточ. бібліогр. покажч. – Рівне, 1973; Література до знаменних і пам'ятних дат Рівненщини на ... рік: Реком. покажч. л-ри. – Рівне, 1987–1989, 1994–1998; Пам'ятники історії і культури Ровенської області: Науч.-вспом. бібліогр. указ. – Ровно, 1987. – У співавт.; Український Гомер ХХ століття: До 90-річчя від дня народж. укр. письм. Уласа Самчука: Реком. список л-ри. – Рівне, 1994; РОУНБ – центр регіонального краєзнавства // Головна книгозбірня області: Зб. ст. – Рівне, 1997. – С. 45–51; Краєзнавці відзначають ювілей: [До 10-річчя створення Рівнен. краєзн. т-ва] // Нар. газ. – 1999. – 26 берез.; Одвічні джерела: Острогу – 900: Бібліогр. покажч. – Рівне, 2000. – У співавт.*

Лім.: *Тимошук Наталія Петрівна // Бібліографія Рівненської обласної універсальної бібліотеки: Біобібліогр. покажч. – Рівне, 2000. – С. 29–30.*

310. ТОДОРОВА Євгенія Миколаївна [н. 13.09.1952, м. Кіровськ Луган. обл.] – укр. бібліограф. Канд. пед. наук (1990). Закінчила ХДІК (1975), аспірантуру МДІК (1988). Працювала бібліотекарем район. б-ки (1975–1976), техн. секретарем Харк. міськкому КПУ (1976–1983). Захистила канд. дис. за темою: «Формирование системы непрерывного библиотечного образования в Народной Республике Болгарии (1944–1989 гг.)». Викл., старш. викл., доц. (1988), зав. каф. заг. бібліографознавства (1995), докторант каф. бібліографознавства ХДАК (з 1996). Читає курси: «Бібліографознавство», «Організація і технологія бібліографічної діяльності», «Історія української бібліографії», «Бібліотечне краєзнавство», «Іноземна бібліографія». Напрями наук. дослідж.: бібл. освіта, нац. бібліографія України. Авт. понад 80 публ.

Тв.: *Северное побережье Черного моря в период позднего средневековья: Ист.-геогр. исслед. // История СССР. – 1989. – № 1. – С. 170–184; Проблеми розвитку та вдосконалення національної бібліографії України // Вісн. ХДАК: Зб. наук. пр. – Х., 2000. – Вип. 3. – С. 56–67; Формування української нації як джерело розвитку національної бібліографії // Вісн. ХДАК: Зб. наук. пр. – Х., 2001. – Вип. 7. – С. 52–57; Початковий (харківський) період зародження національної бібліографії України // Духовна культура в інформаційному суспільстві: Матеріали Міжнар. наук.-теорет. конф., 24–25 січ. 2002 р. – Х., 2002. – С. 232–233; Бібліографознавство: Прогр. курсу. – Х., 2003; Бібліотечні інформаційно-пошукові системи: Прогр. курсу. – Х., 2003. – У співавт.; Організація і технологія бібліографічної діяльності: Прогр. курсу. – Х., 2003; Трансформація національної бібліографії України в сучасному інформаційному середовищі // Соціокультурні комунікації в інформаційному суспільстві: Матеріали Міжнар. наук. конф., 21–22 листоп. 2003. – Х., 2003. – С. 161–166. – У співавт.; Сучасні проблеми застосування інформаційних*

технологій в бібліографічному обслуговуванні читачів бібліотек м. Харкова // *Матеріали другої науково-практичної конференції «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства».* – Л., 2010. – С. 239–246. – У співавт.; *Історико-методичний аспект концепції ретроспективної національної бібліографії (РНБ) України // Вісник.* – Х., 2007. – Вип. 21. – С.152–162; *Бібліографічна евристика в системі спеціальної підготовки фахівців документно-інформаційної сфери // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17–19 трав. 2011 р.* – К., 2011. – С. 165–167.

311. ТРАЧУК Людмила Федорівна [н. 19.08.1978, с. Жовтневе Радивилів. р-ну Рівнен. обл.] – укр. бібліограф, бібліографознавець. Закінчила ф-т документ. комунікацій та менедж. РДГУ (1999). Працювала бібліографом у довідк.-інформ. від. Наук. б-ки РДГУ, пізніше – зав. сектору автоматизації. (2000). Самостійно та у співавт. готувала реком., поточ. та ретросп. бібліогр. посіб. Брала активну участь у впровадж. автоматиз. технологій у діяльн. б-ки, зокрема прогр. «УФД/Бібліотека». Навчається в аспірантурі РДГУ (з 2006) за спец. «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», досліджує тему «Комп'ютеризація бібліографічної діяльності в Україні (1991–2007 рр.)».

Тв.: *Гендерні дослідження. Жінка: Реком. список л-ри.* – Рівне, 2001; *Каталог рідкісних видань із фондів бібліотеки РДГУ (1814–1944): Бібліогр. покажч.* – Рівне, 2001; *Педагогічні інновації: теорія і практика: Реком. бібліогр. покажч.* – Рівне, 2002; *Періодичні видання бібліотеки РДГУ: Поточ. покажч. на 2003 рік.* – Рівне, 2002; *Формування читацької самостійності у молодших школярів: Реком. список л-ри.* – Рівне, 2002; *Нові надходження літератури. Педагогіка: Поточ. бібліогр. покажч.* – Рівне, 2003; *Нові надходження літератури. Психологія: Поточ. бібліогр. покажч.* – Рівне, 2003; *Проблема вибору програмних засобів комп'ютеризації бібліотечної справи // Документно-інформаційні ресурси: Матеріали звіт. наук. конф. викл., аспірантів, співроб. і студ. ф-т документ. комунікацій та менедж., 14–16 квіт. 2003 р.: Тези доп.* – Рівне, 2003. – С. 92–95; *Громадянське виховання дітей та молоді: Інновац. підхід: Реком. бібліогр. покажч. л-ри.* – Рівне, 2004; *Новинки літератури: Поточ. бібліогр. покажч.* – Рівне, 2004; *Нові форми бібліографічного обслуговування в бібліотеці РДГУ // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 20–22 квіт. 2004 р.* – Рівне, 2004. – С. 36–38; *Обслуговування користувачів з використанням електронних баз даних – новий напрям інформаційної діяльності бібліотеки РДГУ // Збірник наукових праць співробітників, докторантів, аспірантів та студентів: Наук. зап. РДГУ.* – Рівне, 2004. – С. 136–138. – У співавт.; *Автоматизована інформаційно-бібліотечна система вузівської бібліотеки (на прикладі бібліотеки РДГУ) // Звітна наукова*

конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 20–22 квіт. 2005 р. – Рівне, 2005. – С. 34–37; Віртуальне довідково-бібліографічне обслуговування в українських бібліотеках // Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 8. – С. 16–18; Довідково-бібліографічне обслуговування віддалених користувачів: досвід українських бібліотек // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 20–22 квіт. 2006 р. – Рівне, 2006. – С. 28–33; Автоматизація процесу бібліографування // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 23 квіт. 2007 р. – Рівне, 2007. – С. 34–38; Автоматизація процесу підготовки бібліографічної інформації // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Матеріали четвертої Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21–23 трав. 2007 р. – К., 2007. – С. 200–202; Віртуальна виставка: нова послуга бібліотеки // Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 11. – С. 36–38; Віртуальна виставка чи віртуальний бібліографічний посібник // Наук. пр. НБУВ. – 2008. – Вип. 22. – С. 180–189; Дискусія щодо визначень «електронного каталогу» та «електронної картотеки статей» // Бібліотека вищого навчального закладу в контексті сучасності: Зб. матеріалів наук.-практ. конф., 28 серп. 2008 р. – Рівне, 2008. – С. 43–47; «Електронний ресурс» та «електронний каталог»: співвідношення термінів // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: Зб. наук. пр. – К., 2008. – Вип. 2. – С. 131–138; Електронні бібліографічні ресурси віддаленого доступу на сайтах українських бібліотек // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – № 12. – С. 10–13; Співвідношення термінів «електронний ресурс» та «електронний каталог» // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 25–27 лют. 2008 р. – Рівне, 2008. – С. 16–21; Електронна бібліографічна продукція: питання класифікації // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: Зб. наук. пр. – К., 2009. – Вип. 3. – С. 154–166; Електронна бібліографічна продукція на сайтах українських бібліотек // Бібл. вісн. – 2009. – № 3. – С. 6–11; Классификация электронной библиографической продукции // Наука о книге. Традиции и инновации: Материалы двенадцатой науч. конф. по проблемам книговедения, г. Москва, 28–30 апр. 2009 г.: К 50-летию сб. «Книга. Исследования и материалы». В 4 ч. – М., 2008. – Ч. 2. – С. 268–272. – У співавт.; Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці: Метод вказівки до написання курс. робіт для студ. спец. 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія». – Рівне, 2009. – У співавт.; Комп'ютеризація бібліографічної діяльності бібліотек в Україні (1991–2009): Основні напрями розвитку бібліографування та бібліографічного обслуговування: Автореф. дис.... канд. іст. наук.. – К., 2010.

Лім.: Трачук Людмила Федорівна // Покликання – бібліотекар: До 40-річчя вищої бібліотечної освіти у Рівному. – Рівне, 2011. – С. 177–182.

312. ТРЕГУБ Марія Миколаївна [н. 02.02.1953, м. Львів] – укр. бібліограф. Закінчила ф-т журналістики ЛДУ ім. І. Франка (1978). Працювала коректором у ред. газ. «Вільна Україна» (1970–1971),

у проект. ін-ті «Львів-гірхімпроект» креслярем-конструктором (1971–1975), кор. міськ. газ. «Шахтар Червонограда», на тимчас. роботах: кор. львів. газ. «Вільна Україна» та «Ленінська молодь». Згодом перешла до ЛНБ ім. В. Стефаніка, працювала на посадах: старш. ред. у ред.-вид. від., мол. наук. співроб., наук. співроб. із в.о. керівника сектору збереження фондів і обслуговування читачів від. рукописів (1979). Наук. роботою почала займатись з 1985. За час роботи у від. (понад 20 років) впорядкувала, описала, створила наук.-довідк. апарат, зокрема на такі арх. фонди: Грушкевичі, Дідушицькі, І. Прокопів, С. Парфанович, Любомирські, Л. Долинський, М. Гресько, «Академічна громада» (студент. т-во у Льво-ві), «Просвіта» (т-во у Львові), Львів. ун-т та ін. Т. – авт. ст., які розкривають багаті фонди б-ки, дослідж. окремих сторінок життя і діяльн. відомих і малознаних діячів укр. культури. Учасн. наук. конф., симп., наук. сесій НТШ. Один із організаторів проведення Міжнар. наук.-практ. конф. «Рукописна україніка у фондах ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України та проблеми створення інформаційного банку даних» (1996).

Тв.: Матеріали до біографії Я. Головацького у фондах відділу рукописів Львівської Наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка АН УРСР // Наукова конференція, присвячена 175-річчю від дня народження Я.Ф. Головацького: Тези доп. – Л., 1990. – С. 21–23. – У співавт.; Кость Горбаль – журналіст, педагог, письменник // Українська періодика: історія і сучасність: Тези доп. і повідомл. Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 9–10 груд. 1993 р. – Л., 1993. – С. 243–246; Матеріали до біографії Я. Головацького у фондах відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаніка АН України // Укр. літературознавство. – Л., 1993. – Вип. 57. – С. 105–113; Українські студентські товариства у Львові другої пол. ХІХ – поч. ХХ ст. (Огляд архівних документів) // Зап. ЛНБ ім. В. Стефаніка. – К., 1993. – Вип. 1; 1995. – Вип. 3; 1998. – Вип. 6; 2000. – Вип. 7/8; 2002. – Вип. 9/10. – У співавт.; Джерело до вивчення життя і творчості Т.Г. Шевченка у фондах відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України // Арх. України. – 1994. – № 1/6. – С. 57–62; Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. – Л., 1994. – Вип. 1. – У співавт.; 1995. – Вип. 2. – У співавт.; 2000. – Вип. 7. – У співавт.; 2002. – Вип. 9. – У співавт.; 2003. – Вип. 10. – У співавт.; 2004. – Вип. 11. – У співавт.; Із невідомого листування Василя Стефаніка з родиною Морачевських // Записки НТШ. – Л., 1995. – Т. 229. – С. 449–457; Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. – Л., 1995. – У співавт.; Бібліографічні джерела відділу рукописів ЛНБ НАН України: до історії українських періодичних видань ХІХ–ХХ ст. // Теоретичні та організаційні проблеми формування репертуару української книги та періодики: Доп. і повідомл. Міжнар. наук. конф., 25–26 серп. 1995 р. – Л., 1996. – С. 352–358; Вибрані документи з історії України: Кат. вист. рукописів ХІV–ХХ ст. – Л., 1996. – У співавт.; Архівні матеріали (1931–1939 рр.) редакції часопису «Життя і знання» у відділі рукописів ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. п'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 27–28 листоп. 1998 р. – Л., 1999. – С. 148–153. Горбаль Кость Гаврилович // Українська біографістика: Зб. наук. пр. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 83–86. – У співавт.;

Рукописна україніка у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України та проблеми створення інформаційного банку даних: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 20–21 верес. 1996 р. – Л., 1999; Дзьобан Олександр Онуфрійович // Українські архівісти: Біобібліогр. довід.: У 3 вип. – К., 2002. – Вип. 2: 1940–1960-ті рр. – С. 74–75; До джерел національної біографістики: За матеріалами від. рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України // Зап. ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л., 2002. – Вип. 9/10. – С. 328–336; Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. – Л., 2002. – Вип. 10. – У співавт.; 2003. – Вип. 11. – У співавт.; Листи Михайла Драгоманова до Романа Яросевича // Вісн. Львів. ун-ту. – Л., 2002. – Вип. 37. – С. 119–127; Листування І.О. Левицького (за матеріалами від. рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) // Іван Омелянович Левицький: Зб. наук. пр. – Л., 2002. – С. 80–97; Ростислав Заклинський і його франкознавчі праці // Франкознавчі студії: Зб. наук. пр. – Дрогобич, 2002. – Вип. 2. – С. 30–303; Матеріали до персоналій журналістів в архіві «УЗЕ» // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 24–26 жовт. 2003 р. – Л., 2003. – С. 909–913; Редакція часопису «Український Голос» у Перемишлі та її кореспонденція в архіві родини Барвінських // Перемишль і Перемиська земля протягом віків. Вип. 3. Інституції: Зб. наук. пр. та матеріалів Міжнар. наук. конф., Перемишль, 11–13 квіт. 2002 р. – Перемишль; Л., 2003. – С. 443–452; Архівні матеріали до життяпису Олени Пчілки // Волинський музей: історія і сучасність: Матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., Луцьк; Колодяжне, 18–19 трав. 2004 р.: Наук. зб. – Луцьк, 2004. – Вип. 3. – С. 271–273; Матеріали до бібліографії праць Олега Купчинського // До джерел: Зб. наук. пр. на пошану Олега Купчинського з нагоди його 70-річчя: У 2 т. – К.; Л., 2004. – Т. 1. – С. 17–56; Матеріали підготовки одного з ювілейних видань творів Івана Франка // Франкознавчі студії: Зб. наук. пр. – Дрогобич, 2005. – Вип. 3. – С. 368–376; Роман Яросевич – політичний та громадський діяч, журналіст, редактор // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. дев'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 28–29 жовт. 2005 р. – Л., 2005. – С. 564–568; Олег Купчинський: Бібліогр. покажч. – Л., 2006; Олександр Дзьобан: Зі спогадів архівіста: Бібліогр. покажч.. – Л., 2006; Чернігівські кореспонденти Володимира Гнатюка (за матеріалами особистого архіву вченого) // Скарбниця української культури: Зб. наук. пр. – К., 2007. – Вип. 8. – С. 289–291.

Лім.: Марія Миколаївна Трегуб: Автобіографія: Бібліогр. пр. // Науково-дослідний центр періодики (1993–2003 рр.). Т. 2: Постаті. – Л., 2003. – С. 595–602.

313. ТУТКОВСЬКИЙ Павло Аполлонович [17.02.(01.03.)1858, селище Липовець Київ. губернії – 03.06.1930, м. Київ] – укр. геолог, археолог, бібліограф. Д-р наук. (1911), проф. (1914), акад. АН БРСР (з 1928). Закінчив Київ. ун-т (1882). Працював консерватором мінерал. та геол. каб. (музею) при Київ. ун-ті

(1884–1895), читав лекції в гімназіях Києва, був інспектором і дир. нар. училищ на Волині. Моск. та Казан. ун-ти присудили йому вчен. ступінь д-ра наук (1911). Проф. Київ. ун-ту (1914), перший дир. Н.-д. геол. ін-ту НКО УСРР (1926). Один із засновників, д. чл. УАН (1918). Був у складі Тимчасового комітету із заснування Нац. б-ки (1920–1922). Осн. пр. присвячені геології, мінералогії, петрографії, геохімії, палеонтології, фіз. географії тощо. Бібліогр. діяльн. розпочав одночас. із наук. роботою, починаючи наук. дослідж. зі збирання матеріалів із відповідної теми. Упорядковував окремо видані та прикн. бібліогр. посіб.: «Бібліографічний покажчик літератури по викопних і нині живущих форамініферах за 1888–1898 роки» (1898), «Бібліографічний огляд літератури по геології і фізичній географії центрального і південного Полісся» (1910), надрук. у «Записках Київського товариства природознавців». Його наук. пр.: «Найдавніша видобувна промисловість Волині», «Узбережжя ріки Льви», «Родовище будівного каміння в Луцькому повіті Волинської губернії», «Із геології міста Житомира», «Родовища будівельного каміння в Луцькому повіті Волинської губернії», «Післятретинні озера в північній смузі Волинської губернії», «Викопні пустелі Північної півкулі» мають ґрунтов. бібліогр. оснащення. Серед ін. оглядів слід відзначити «Артезіанські води, буріння і водопостачання: Огляд рос. л-ри за 1896 р.».

Тв.: *Библиографический обзор литературы по геологии и физической географии Центрального и Южного Полесья.* – К., 1910; *Древнейшая добывающая промышленность на Волини: (Разработка горн. пород Овруч. уезда в камен. веке и на заре рус. истории в IX–XI вв.) // Труды / О-во исследователей Волини.* – Житомир, 1915. – Т. 11, вып. 1. – С. 167–198; *Бібліографічний спис літератури по громадській медицині, гігієні і санітарії, по бальнеології, курортам та народній медицині України // Збірник медичної секції Українського наукового товариства в Києві.* – К., 1918. – Кн. 4. – С. 109–133; *Бібліографічна справа на Україні // Вісн. Природн. секції Укр. наук. т-ва у Києві.* – 1918–1919. – Т. 1, дод. – С. 5; *Матеріали для бібліографії мапознавства України: (Мапи, плани, альб., мапозн. л-ра).* – К., 1924. – Ч. 1; *Матеріали для історії книжкової справи на Україні в XVI–XVII вв.* – К., 1924; *Матеріали для сільськогосподарської бібліографії України. Вип. 1.* – К., 1924; *Покажчик головнішої літератури про підземні води на Україні та почасти на суміжних просторах, в зв'язку з геологічною літературою взагалі.* – К., 1929. – У співавт.

Літ.: *Академік Павло Тутковський: Автобіографія.* – К., 1929; *Павло Аполлонович Тутковський, 1858–1930: Бібліогр. покажч. / Упоряд. К.О. Коваленко.* – К., 1965; *Сороковська С.В. Павло Аполлонович Тутковський // Арх. України.* – 1966. – № 6. – С. 38–42; *Бібліографія в геологогеографічних дослідженнях академіка П.А. Тутковського // Гуменюк М.П. Біля джерел української радянської бібліографії.* – К., 1991. – С. 53–58; *Вавричин М.Г. Академік П.А. Тутковський і його «Матеріали до бібліографії мапознавства України» (1924 р.) // Теоретичні та організаційні проблеми формування репертуару української книги та періодики: Доп. та повідомл. наук. конф., Львів, 25–26 серп. 1995 р.* – Л., 1996. – С. 365–370; *Петрикова В.Т. Краєзнавча бібліографія в науковій діяльності академіка П.А. Тутковського // Урал в*

мініатюрі. – Житомир, 1996. – С. 214–216; Іванова І. П.А. Тутковський в історії організації української Академії наук і Національної бібліотеки України // *Бібл. вісн.* – 1999. – № 6. – С. 46–48; Гаврилюк Л. Тутковський Павло Аполлонович // *Видатні діячі науки і культури Києва в історико-краєзнавчому русі України: Біобібліогр. довід.* – К., 2005. – Ч. 2. – С. 248–251; Гальчак С.Д. Тутківський (Тутковський) Павло Аполлонович // *Краєзнавці Вінниччини: Біографії. Бібліографія.* – Вінниця, 2005. – С. 194; Палієнко М. Тутковський Павло Аполлонович // «*Кієвская старина*» у громадському та науковому житті України (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). – К., 2005. – С. 340–341; Пащук І. Тутковський Павло Аполлонович // *Літературно-краєзнавча енциклопедія Рівненщини.* – Рівне, 2005. – С. 183–184; Тутковський Павло Аполлонович // *Київ: Іст.-біогр. енциклопед. довід.* – К., 2007. – С. 993; Шемета Ю.М. Тутковський Павло Аполлонович // *Діячі науки і культури України: нариси життя та діяльності.* – К., 2007. – С. 415–419; Костриця М.Ю. *Найкращий знавець неорганічної природи України: П.А. Тутковський.* – Житомир, 2008; Тутковський Павло Аполлонович (1858–1930) // Онопрієнко В.І. *Історія української науки: Курс лекцій.* – К., 2010. – С. 616–617.

314. УМАНСЬКА Надія Миколаївна [н. 25.12.1922, с. Сухоліси Білоцерк. р-ну Київ. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1949). Працювала бібліографом, старш. бібліографом, голов. бібліографом, зав. наук.-бібліогр. від. в ДІБ України (1952–2000). Брала участь у створен. бібліогр. покажч.: «Історія Києва» (1958–1963), «Бібліографія дисертацій з питань історії, економіки і культури України» (1965), «Короткий список бібліографічних джерел на допомогу в написанні історії міст і сіл Української РСР» (1965).

Тв.: *Історія Києва: В 2 т.* – К., 1962. – Т. 2, вип. 2: *Київ соціалістичний (1941–1961).* – У співавт.; *Бібліографія дисертацій з питань історії, економіки і культури України.* – К., 1965. – У співавт.; *Короткий список бібліографічних джерел на допомогу в написанні історії міст і сіл Української РСР.* – К., 1965. – У співавт.; *Статистика народного господарства і культури Української РСР.* – К., 1968. – У співавт.; *Більшовицькі організації в боротьбі за зміцнення Радянської влади на Україні (берез. 1917–1920 рр.): Показч. кн. і журн. публ.* – К., 1971. – У співавт.; *Історія Української РСР: Наук.-допом. показч. л-ри за 1968–1972, 1974, 1975, 1978, 1979 рр.* – К., 1971, 1974, 1977–1982. – У співавт.; *История фабрик и заводов Украинской ССР.* – К., 1981. – У співавт.; *Публікації джерел з історії Києва: Ретросп. наук.-допом. бібліогр. показч.* – К., 1982–1983. – Вип. 1, 2. – У співавт.

315. УСТІННІКОВА Ольга Михайлівна [н. 22.04.1961, м. Київ] – укр. філолог, бібліографознавець, бібліограф. Закінчила філол. ф-т КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1985). Бібліогр. діяльн. розпочала (з 1981) у від. наук. бібліографії ЦНБ АН УРСР (нині НБУВ).

Згодом перейшла до Держ. наук. установи «Книжкова палата України ім. Івана Федорова», працює зав. від. наук.-допом. бібліографії. Співавт. посіб. «Спецфонд Книжкової палати України», який обліковує заборонені раніше вид. різних галузей знань за період з 1917 до 1927 р. Авт. ст. у журн. «Вісник Книжкової палати». У. – фахівець у галузі літературозн. та заг. бібліографії, зробила знач. внесок у розвиток філол. науки, зокрема в забезп. інформацією про вітчизн. і зарубіж. вид. науковців і фахівців-філологів, що дає можливість ввести до наук. обігу безцін. вид. з пробл. літературо- та мовознавства, фольклористики. Засл. працівник культури України (2009).

Тв.: *Філологічні науки на Україні: Показч. л-ри за ... рік. – К., 1982–1989. – У співавт.; Слов'янська філологія на Україні (1977–1981): Бібліогр. показч. – К., 1983. – Ч. 1–2. – У співавт.; 3 проблем роботи над українським бібліографічним репертуаром // Бібліографія українознавства: Бюл. Коміс. укр. бібліогр. Міжнар. асоц. українців. – К., 1992. – № 1. – С. 10–11. – У співавт.; Відображення філологічних видань на сторінках бібліографічних показчиків 1918–1921 рр.: (За матеріалами спецфонду Книжк. палати України) // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 9. – С. 33–34; Спецфонд Книжкової палати України (1917–1921): Наук.-допом. бібліогр. показч. – К., 2003. – У співавт.; Спецфонд Книжкової палати України (1917–1921): Додатк. вип. – К., 2003. – У співавт.; Відділ науково-допоміжної бібліографії // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 1. – С. 16–17; Борис Ілліч Олійник: Біобібліогр. показч. – К., 2005. – У співавт.; До виходу посібника «Борис Ілліч Олійник: Біобібліогр. показч.» // Вісн. Книжк. палати. – 2005. – № 6. – С. 15–16; До виходу посібника «Микола Іванович Сенченко: Біобібліогр. показч.» // Вісн. Книжк. палати. – 2005. – № 5. – С. 18; Микола Іванович Сенченко: Біобібліогр. показч. – К., 2005; Персональні посібники, підготовлені Книжковою палатою України (1921–2000) // Вісн. Книжк. палати. – 2005. – № 3. – С. 16–19; В.М. Литвин: Біобібліогр. показч. – К., 2006. – У співавт.; 3 історії створення видавничого акційного товариства «Час», 1918 рік. (За матеріалами спецфонду Книжкової палати України) // Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 10. – С. 39–45. – У співавт.; Список публікацій обласного музично-драматичного театру ім. М. Кропивницького // Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 6. – С. 46–47; Державні поточні бібліографічні показчики як безоплатна реклама видавничої продукції // Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 7. – С. 12–13. – У співавт.; Нові правила бібліографічного опису // Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 7. – С. 23–25. – У співавт.; Методичні рекомендації щодо підготовки та редагування бібліографічних посібників у виданнях. – К., 2008. – У співавт.; Структурно-тематичні особливості бібліографічних посібників 1923–1925 років // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – № 1. – С. 35–41. – У співавт.; Заголовок бібліографічного запису // Вісн. Книжк. палати. – 2009. – № 7. – С. 36–38. – У співавт.; Микола Іванович Сенченко: Біобібліогр. показч. – К., 2010. – У співавт.; Розташування бібліографічних записів у бібліографічних показчиках на основі Універсальної десятикової класифікації: Табл. класиф. – К., 2010.*

Лім.: [Про присвоєння почесного звання «Заслужений працівник

культури України» Устінніковій Ользі Михайлівні: Витяг з Указу Президента України № 367/2009 від 27 трав. 2009 р.] // *Бібл. планета.* – 2009. – № 3. – 2-га с. обкл.

316. ФЕДОРОВА Алла Іванівна [н. 26.01.1929, м. Житомир] – укр. бібліограф, бібліотекознавець. Закінчила ХДБІ за фахом бібліотекар і бібліограф (1962). Працювала бібліотекарем у ред. газ. «Ленінська молодь» (Львів), зав. шкіль. б-ки (Львів), у ДРБ УРСР ім. КПРС (нині НПБУ) провід. методистом, голов. бібліотекарем наук.-метод. від. (1976–2004).

Тв.: *Бібліотекознавство і бібліографія України: Бібліогр. покажч.* – К., 1978–1992; *Бібліографічна модель ядра фонду ЦБС з питань: Народна творчість та етнографія. Фольклор України.* – К., 1992–1996; *Історія України: Список л-ри на допомогу формув. ядра фонду мас. б-ки.* – К., 1992–1996 рр.; *Українська художня література: Типовий кат. для ЦБС України.* – К., 1992–1996; *Держава і право України: Бібліогр. модель ядра фонду ЦБС.* – К., 1997; *Народна освіта. Педагогічна наука України: Бібліогр. модель ядра фонду ЦБС.* – К., 1997; *Національна парламентська бібліотека України (1866–1996): Наук.-допом. бібліогр. посіб.* – К., 1997. – У співавт.; *Мистецтво. Мистецтвознавство України: Бібліогр. модель ядра фонду ЦБС.* – К., 1998–1999; *Українська художня література: Розд. типового сист. кат. ЦБС України.* – К., 1999, 2000, 2003. – Вип. 1–7.

І. О. Негрейчук

317. ФЕДОТОВА Оксана Олегівна [н. 16.01.1968, м. Київ] – укр. бібліографознавець, бібліограф, літературознавець. Канд. іст. наук (1995). Закінчила КДІК (1989). Навчалася в аспірантурі КДІК (1992–1994). Захистила канд. дис. за темою: «Історія становлення та розвитку науково-допоміжної літературної бібліографії в Україні у 20–30-х рр.». Працювала у від. реком. бібліографії (1989–1991), зав. від. координації (1995–1996) у НПБУ; потім – зав. сектору підготовки літописів газет. ст. від. держ. бібліогр. покажч., зав. від. аналізу інформації, зав. від. ретросп. бібліографії (1996–2007) в Держ. наук. установі «Книжкова палата України ім. Івана Федорова»; старш. наук. співробітник НДІУ МОНУ. Має понад 40 публ. з питань бібліографії, книго- та фондознавства, а також бібліогр. покажч.

Тв.: *Барви рідної мови: Реком. бібліогр. покажч.* – К., 1990; *Художня література. Критика. Літературознавство, 1990–1991: Реком. бібліогр. покажч.* – К., 1991; *Душа тисячоліть шукає себе в слові: Історія України в творчості укр. письм.: Реком. бібліогр. покажч.* – К., 1992; *Пізнати свій народ, а в народі – себе: Історія України в творчості укр. письм. ХІХ – поч. ХХ ст.: Реком. бібліогр. покажч.* – К., 1992; *Богдан-Ігор Антонич: Бібліогр. ст. // Повернуті імена: Реком. бібліогр. покажч.* – К., 1993. – Вип. 1. – С. 15–21; *Внесок В. Дорошенка в українську літературну бібліографію // Тези ХХV*

звіт. наук. конф. проф.-викл. складу і аспірантів ф-ту бібл.-інформ. систем за 1993–1994 навч. рік. – К., 1993. – С. 52–54; Володимир Іванович Самійленко: *Бібліогр. ст. // Повернуті імена: Реком. бібліогр. покажч.* – К., 1993. – Вип. 1. – С. 96–101; *Бібліографічна діяльність М.А. Плевака // Культура України: історія і сучасність: Міжнар. наук.-теорет. конф., 25–26 жовт. 1994 р.: Тези доп.* – Х., 1994. – С. 117–119; *Науково-допоміжна літературна бібліографія в Україні у перше пореволюційне п'ятнадцятиліття // Питання культурології: Міжсвід. зб.* – К., 1994. – Ч. 2, № 13. – С. 51–59; *Про деякі аспекти бібліографічної діяльності українського вченого Зенона Кузеля // Тези науково-практичної конференції «Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні».* – К., 1994. – С. 157–158; *Виникнення та розвиток української літературної бібліографії у 30–60 роках ХІХ ст. // Історія бібліотечної справи в Україні: Зб. наук. пр.* – К., 1994. – Вип. 1. – С. 62–66; *Діяльність бібліографічної комісії Наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка у Львові // Національна бібліографія України: стан і тенденції розвитку: Матеріали міжсвід. наук. конф., Київ, 12–14 квіт. 1994 р.* – К., 1995. – С. 31–32; *Науковий доробок Є.-Ю. Пеленського в галузі української літературознавчої бібліографії // Бібліотека у демократичному суспільстві: Зб. матеріалів Міжнар. наук. конф., Київ, 21–23 листоп. 1995 р.* – К., 1995. – С. 186–187; *Українська літературознавча бібліографія за рубезем у 20–30-х рр. ХХ ст.: Монографія.* – К., 1997; *До історії підготовки багатомного бібліографічного покажчика «Українська радянська книга 1917–1972» // Вісн. Книжк. палати.* – 1999. – № 8. – С. 33–36. – У співавт.; *Микола Іванович Сенченко: Біобібліогр. покажч.* – К., 2000. – У співавт.; *Науково-методичні рекомендації з питань підготовки ретроспективних бібліографічних покажчиків спецфонду Книжкової палати України.* – К., 2000. – У співавт.; *Справа українського бібліографа Івана Калиновича // Вісн. Книжк. палати.* – 2000. – № 1. – С. 34–36; *Відділ спецфондів у структурі Книжкової палати України (1944–1956) // Вісн. Книжк. палати.* – 2002. – № 4. – С. 28–29; *До характеристики нового ретроспективного науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Спецфонд Книжкової палати України (1917–1921 рр.)».* Додат. вип. // *Вісн. Книжк. палати.* – 2002. – № 8. – С. 4; *Особливості підготовки й характеристика нового бібліографічного покажчика «Спецфонд Книжкової палати України» (1917–1921) // Вісн. Книжк. палати.* – 2002. – № 1. – С. 10–11; *Спецфонд Книжкової палати України (1917–1921 рр.): Наук.-допом. бібліогр. покажч.* – К., 2002. – У співавт.; *Стан і основні напрями роботи по підготовці бібліографічних покажчиків «Спецфонд Книжкової палати України» // Вісн. Книжк. палати.* – 2002. – № 7. – С. 13–18; *Демократичні зміни та зворотні тенденції хрущовської «відлиги»: Нарис з історії цензури друк. вид. у 1954–1959 рр.: (За матеріалами Центр. держ. арх. громад. об'єднань України) // Вісн. Книжк. палати.* – 2003. – № 9. – С. 34–36; № 10. – С. 40–43; *Доля дитячої казки в Україні в більшовицьку добу: (За матеріалами «Бюлетеня НКО» 1925–1933) // Вісн. Книжк. палати.* – 2003. – № 12. – С. 35–37; *Цензура друкованих видань в Україні на останньому етапі свого існування (1985–1990): Джерелозн. аспект*

// *Вісн. Книжк. палати.* – 2003. – № 11. – С. 37–39; *Контроль зарубіжної літератури українською мовою як напрям роботи органів цензури УРСР у 1958 році: Джерелозн. аспект* // *Вісн. Книжк. палати.* – 2004. – № 2. – С. 45–47; *Перевірки фондів університетських бібліотек у 1950–1953 роках: (За матеріалами Центр. держ. арх. громад. об-нь України в Києві)* // *Вісн. Книжк. палати.* – 2004. – № 6. – С. 33–34; *Цензурні джерела з контролю за музейними фондами друкованих видань в УРСР у 1947–1952 роках* // *Вісн. Книжк. палати.* – 2004. – № 3. – С. 38–40; *Ідеологічний контроль бібліографічної продукції в Україні на початку 70-х років ХХ століття* // *Вісн. Книжк. палати.* – 2005. – № 3. – С. 34–36; *Методологічні принципи дослідження політичної цензури творів друку: українознавчий ракурс* // *Вісн. Книжк. палати.* – 2009. – № 6. – С. 43–47; *Обмеження друкованого слова в Україні у тридцятих роках ХХ століття* // *Вісн. Книжк. палати.* – 2009. – № 3. – С. 32–38; *Політична цензура друкованих видань в УСРР–УРСР (1917–1990): Монографія.* – К., 2009.

318. ФОМЕНКО Діна Дем'янівна [н. 06.12.1938, м. Луганськ] – укр. мистецтвознавець, бібліограф. Закінчила філол. ф-т КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1964). Працює у НБУВ (з 1957), у від. образотв. мистец. (з 1976), наук. співроб. (з 1992). Дослідж. гравюру, мідні гравірувал. дошки укр. друкарень XVII–XIX ст. Авт. наук. ст. з питань історії укр. і рос. портр. та багатьох атрибуцій унікал. пам'яток графіки XVII–XIX ст. Працює над створенням наук. каталогу гравірувал. портретів із фонду від. образотв. мистец. НБУВ. Засл. працівник культури України (2002).

Тв.: Медные гравировальные доски XVII–XIX столетий в фондах зала эстампов и репродукций ЦНБ им. В.И. Вернадского АН Украины // *Библиотека – Информация – Наука: Тез. докл. и сообщ. Респ. науч. конф., 8–10 окт. 1991 г., Киев.* – К., 1991 – Ч. 2. – С. 66–67. – *У співавт.; Аркушева колекція літографій НБУВ* // *Бібл. вісн.* – 1998. – № 3. – С. 22–24; *Прижиттєвий портрет у гравюрі (XVII – перша пол. XIX ст.)* // *Бібл. вісн.* – 1998. – № 4. – С. 43–47; *Кілька портретів М.І. Костомарова (з фондів НБУВ)* // *Бібл. вісн.* – 1999. – № 3. – С. 31–34; *Безбородьки і Гімназія вищих наук у Ніжині: Літогр. портр.* // *Бюл. Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури.* – 2000. – № 2. – С. 77–83; *Олександра Смирнова-Россет та її оточення в графічних портретах сучасників: (З фондів сектора естампів НБУВ)* // *Бібл. вісн.* – 2000 – № 6. – С. 27–29; *Хто вишив тут серед розкішної природи ці пишні килими?...* // *Бюл. Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури.* – 2001. – № 2. – С. 58–64; *Аркушеві образотворчі видання з фондів НБУВ (1904–1923): Бібліогр. покажч.* – К., 2002. – *У співавт.; Невідома акварель В.Г. Кричевського: (До 130-річчя з дня народж. митця)* // *Бібл. вісн.* – 2002. – № 3. – С. 30–32; *Кілька ілюстрацій до історії Університету Св. Володимира в Києві* // *Наук. пр. НБУВ.* – К., 2003. – *Вип. 10.* – С. 258–266; *Людмила Костянтинівна Антонова-Ковальська* // *Бібл. вісн.* – 2003. – № 1. – С. 40–44.

319. ХАВКІНА Любов Борисівна [12(24).04.1871, м. Харків – 02.06.1949, м. Москва, РФ] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. Д-р пед. наук (1949). Закінчила Харк. жін. гімназію (1887). Навчалась на філол. ф-ті Берлін. ун-ту (1898–1901), на курсах вдоскон. у Вищ. бібл. шк. м. Олбені (США; 1914). Бібл. діяльн. розпочала у Харк. громад. б-ці (нині ХДНБ ім. В.Г. Короленка). Пройшла шлях від бібліотекаря до наук. співроб. (1890–1918). З ініціативи Х. були вперше в країні відкриті нот.-муз. від., від. бібліотекознавства і бібл. музей (1902–1903). Запропонувала перший у Росії проект орг. бібл. освіти (1904), реалізований після створення курсів для підготовки бібліотекарів у Московському міському нар. ун-ті ім. А. Шанявського (1913). Керувала курсами після закриття ун-ту й викладала на них (до 1928). Протягом 1920–1928 була дир. Н.-д. кабінету, а потім – Ін-ту бібліотекознавства. Підготувала першу інструкцію зі складання алф. каталогу, слов. бібл. термінів рос., англ., нім., фр. мовами. Була піддана критиці за «буржуазний об'єктивізм, аполітичність». Вийшла на пенсію (1928). Консультувала у Всерос. заоч. індустріал. ін-ті (1931–1933), на каф. бібліотекознавства МДБІ (1943–1947). Під час ВВв працювала над кн. «Сводные каталоги», за яку отримала докт. ступінь без захисту дис. Теоретично обґрунтувала створення Держ. книжк. фонду для відновлення б-к, які постраждали від окупації. Працювала над кн. «Словари библиотечно-библиографических терминов: Англо-русский, немецко-русский, француско-русский» (1952). Авт. понад 500 публ. з питань бібліотекознавства, бібліографії, наук.-популяр. ст., оповід., пер. худож. л-ри з шести мов. Зокрема, «Библиотеки, их организация и техника» (1904), «Руководство для небольших библиотек» (6 вид. за 1911–1930), «Авторские таблицы Кеттера в переработке для русских библиотек» (1916), які пізніше неодноразово виходили під назвою «Таблицы авторских знаков двоичных», «Книга и библиотека» (1918), «Трехзначные авторские таблицы Кеттера» (1931), «Эластичные таблицы авторских знаков для кириллицы и латиницы» (7-е вид., 1993). Заг. тираж кн. і ст. Х. перевищує 2,5 млн. екз. Упорядковувала анот. бібліографію бібл. довід. 18 країн 11-ма мовами (видана в США). Чл. Харк. т-ва грамотності, Харк. пед. т-ва, числен. бібл. т-в, зарубіж. асоц. Учасн. Міжнар. бібл. конф. в Антлант. Сіті (США, 1926), Римі (1928) та ін. Нагородж. орденом «Знак почета», медаллю «За доблестный труд в годы Великой Отечественной войны, 1941–1945». Засл. діяч науки РРФСР (1945). Арх. зберігається у від. рідкіс. кн. і рукоп. РДБ, ХДНБ, ЦНБ ХДУ, в архівах ВКП, МДУКМ, ХДНБ, Харк. обл.

Тв.: Народные читальни и библиотеки в Париже // Рус. шк. – 1902. – № 10/11. – С. 73–89; Библиотеки, их организация и техника. – СПб., 1904; Публичные библиотеки в Австралии // Рус. шк. – 1904. – № 12. – С. 21–31; Английский библиотечный союз // Просвещение. – 1907. – № 9. – С. 264–267;

Руководство для небольших библиотек. – М., 1911; *Автобиографический очерк* // *Библиол. сб.* – Пг., 1915. – Т. 1, вып. 2. – С. 95–98; *Харьковский съезд по устройству разумных развлечений* // *Шк. и жизнь.* – 1915. – № 25. – С. 9; *Авторские таблицы Кеттера, в переработке для русских библиотек.* – М., 1916; *Книга и библиотека.* – М., 1918; *Библиографическая работа последних лет в Западной Европе* // *Библиографическое дело: Сборник.* – М.; Ленинград, 1927. – С. 43–64; *За рубежом.* – М.; Ленинград, 1929; *Руководство для небольших и средних библиотек.* – 6-е изд. – М.; Ленинград, 1930; *Составление указателей к содержанию книг и периодических изданий.* – М.; Л., 1930; *Сводные каталоги: История – теория – практика.* – М., 1943; *Таблицы авторских знаков двоичных.* – 25-е изд. – М., 1992; *Эластичные таблицы авторских знаков для кириллицы и латиницы.* – 7-е изд. – М., 1993.

Лит.: *Библиотека: Сб. ст.: 35 лет библиотечной деятельности Л.Б. Хавкиной.* – М.; Ленинград, 1927. – Библиогр. тр. Л.Б. Хавкиной: с. 155–170; *Артисевич В. А. Любовь Борисовна Хавкина: (К 10 летию со дня смерти).* – Саратов, 1959; *Григорьев Ю. В. Л. Б. Хавкина (1871–1949).* – М., 1973; *Шоломова С.Б. Л.Б. Хавкина и Харьковская общественная библиотека* // *Книга: Исслед. и материалы.* – М., 1985. – Сб. 51. – С. 156–158; *К истории докладной записки Л.Б. Хавкиной об Институте библиотековедения* // *Совет. библиотековедение.* – 1992. – № 5/6. – С. 88–89; *Рычков А.В. Я только исполняла свой долг специалиста перед страной* // *Совет. библиотековедение.* – 1992. – № 1. – С. 102–108; *Хортюнова Л.В. Л.Б. Хавкина и каталоги* // *Совет. библиотековедение.* – 1992. – № 1. – С. 109–110; *Абрамов К. Л.Б. Хавкина и демократические преобразования библиотечного дела в России* // *Библиотековедение: вчера, сегодня, завтра: Тез. докл. и сообщ. науч. конф., 1996, 23–25 апр.* – М., 1996. – Ч. 1. – С. 38–39; *Дивногорцев А.Л. Письмо вождю: (Неизвест. эпизод из жизни Л.Б. Хавкиной)* // *Библиография.* – 1996. – № 4. – С. 100–106; *Каратыгина Т.Ф. Любовь Борисовна Хавкина (1871–1949)* // *НТБ.* – 1996. – № 11. – С. 20–25; *Касинец Э. Любовь Борисовна Хавкина: (Амер. библ. идеи в России и развитие совет. библиотековедения)* // *Книга: Исслед. и материалы.* – М., 1996. – Сб. 72. – С. 198–207; *Л.Б. Хавкина в письмах к В.А. Артисевич* // *НТБ.* – 1996. – № 11. – С. 31–62; *Рычков А.В. Своеобразие мемуарного наследия Л.Б. Хавкиной* // *Библиотековедение: вчера, сегодня, завтра: Тез. докл. и сообщ. науч. конф., 1996, 23–25 апр.* – М., 1996. – Ч. 1. – С. 81–82; *«Л.Б. Хавкіна і Харківська громадська бібліотека»* // *Науково-дослідна робота ХДНБ ім. В.Г. Короленка у 1995–1996 рр.* – Х., 1997. – С. 54–57; *Драган Р. Любов Хавкіна. Витоки українського бібліотекознавства* // *Вісн. Книжк. палати.* – 2000. – № 1. – С. 38–40; *Драган Р.А. Розвиток бібліотекознавчої думки. Харківська школа (початок ХХ ст. – 20-ті рр.): [Про наук. доробок харк. бібліотекознавців, у т.ч. співпрацівника ХГБ Л.Б. Хавкіної]* // *Вісн. Харк. держ. акад. культури: Зб. наук. пр.* – Х., 2000. – Вип. 2. – С. 32–38; *Капустіна Н.І., Перепеча А.М. Збірник «Бібліотекознавець Хавкіна Любов Борисівна: Харківський період діяльності» як наслідок наукових пошуків* // *Короленківські читання: Матеріали наук.-практ. конф. ХДНБ, 2000 р.* – Х., 2000. – С. 105–113; *Перепеча А.М. Л.Б.*

Хавкина и Харьковская общественная библиотека // Библиотечное дело – 2000: Пробл. формирования открытого информ. о-ва: Тез. докл. пятой междунар. науч. конф. (26–28 апр. 2000 г., Москва). – М., 2000. – Ч. 2. – С. 168–169; Бібліотекознавець Любов Борисівна Хавкіна: Творча спадщина і сучасність: Матеріали наук. конф., присвяч. 130-річчю з дня народж. Л.Б. Хавкіної (Харків, 30 жовт. 2001 р.) / Упоряд. О.П. Кунич. – Х., 2001. – У співавт.; Дивногорцев А. Любов Борисовна Хавкина и библиотечное зарубежье (1920-е годы) // Библиотековедение. – 2001. – № 2. – С. 70–74; Капустіна В., Перепеча А. Визначний бібліотекознавець України Любов Борисівна Хавкіна: (За результатами наук. пошуків) // Вісн. Книжк. палати. – 2001. – № 3. – С. 36–38; Капустіна Н., Перепеча А. Вона [Л.Б. Хавкіна] заслуговує на статус Почесного Харків'янина // Дайджест-Е. – 2001. – Апр.; Дворкина М. Такое долгое «везение» выдающегося библиотековеда // Библиотека. – 2002. – № 2. – С. 75–78; Дивногорцев А. Прощание с Америкой в Атлантик-Сити // Библиотека. – 2002. – № 2. – С. 79–81; Капустіна Н.М., Перепеча А.М. Л.Б. Хавкина: Харьк. период деятельности // НТБ. – 2002. – № 1. – С. 128–133; Солоіденко Г. Розвиток бібліотекознавчої термінології в Україні (20–30-ті роки ХХ ст.): [Про наук. доробок Л.Б. Хавкіної] // Бібл. вісн. – 2003. – № 4. – С. 23–32; Бібліотекознавець Любов Борисівна Хавкіна: Харьк. період діяльн. (1888–1918): Зб. матеріалів / Уклад.: А.М. Перепеча, Н.І. Капустіна. – Х., 2004; Ільганаєва В., Ковальчук Г. Розвиток бібліотекознавчої думки // Шк. б-ка. – 2004. – № 1. – С. 46–47; Полевина Е.В. Л.Б. Хавкина: штрихи к портрету на фоне эпохи // Библиография. – 2004. – № 6. – С. 58–64; Любов Борисовна Хавкина (1871–1949) // Великие люди-библиотекари: от А до Я. – М., 2005. – С. 117–118; Бандилко Л., Дмитрук Н. До питання діяльності Л.Б. Хавкіної як бібліотекознавця та фундатора бібліотечної справи // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 23 квіт. 2007 р. Секція «Актуальні проблеми бібліотекознавства і бібліографії». – Рівне, 2007. – С. 67–72. – У співавт.; Рычков А.В. Хавкина Любовь Борисовна // Библиотечная энциклопедия. – М., 2007. – С. 1110–1111; Соколов А.В. Любов Борисовна Хавкина (1871–1949) // Библиотека. – 2007. – № 11. – С. 31–33; Касинец Э. «Американская тема» Л.Б. Хавкиной // Библиография. – 2008. – № 2. – С. 82–87; Соколов А.В. Любов Борисовна Хавкина // Библиотечная интеллигенция в России. Ч. 2: ХХ – начало ХХІ века: Ист. очерки. – М., 2008. – С. 39–40; Любов Борисовна Хавкина (1871–1949) // Шк. б-ка. – 2009. – № 8. – С. 31–32; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті. – К., 2009. – Див. імен. покажч., с. 525; Хавкіна Любов // Солоіденко Г.І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку: Монографія. – К., 2010. – С. 199.

В. О. Кононенко

320. ХАНКО Віталій Миколайович [н. 31.08.1937, м. Полтава] – укр. мистецтвознавець, бібліограф, музейник, вчен. Закінчив відня худож. кераміки Миргород. керам. технікуму ім. М.В. Гоголя (1962 р.) і мистецтвозн. ф-т Ін-ту малярства, скульптури та архіт.

ім. І.Ю. Рєпіна (1969 р.). Зав. від. (1970) і заст. дир. з наук. роботи (1987–1995) Полтав. худож. музею, доц. ВНЗ у Полтаві: архітектур. ф-ту Нац. техн. ун-ту ім. Ю. Кондратюка (1995), Ун-ту спожив. кооп. України (2002–2005) і Держ. пед. ун-ту ім. В.Г. Короленка (2004–2005). Авт. 1 670 пр., із них 10 кн., 26 каталогів вист. і буклетів, 3 альб., 2 бібліогр. покажч., числен. публ. у наук. зб., альм., періодиці. Дослідник історії укр. архіт., нар., декор.-вжитк. та образотв. мистец. XVII–XX ст., творчості його визнач. представників, історії навч. закладів і музеїв, мистец. життя Полтавщини. Чл. творч. орг.: Нац. спілки худож. України (1987), Нац. спілки майстрів нар. мистец. України (1990), Укр. асоц. митців (1993), Міжнар. Асоц. арт-критиків (АІСА, у Парижі при UNESCO). Лауреат літ.-мистец. премії ім. Панаса Мирного (2009). Засл. працівник культури України (1994).

Тв.: *Словник художників України. – К., 1973. – У співавт.; УРЕ. – 2-ге вид. – К., 1982–1985. – Т. 8–12. – У співавт.; Художники народів СРСР: Биобиблиогр. слов. – М., 1983–1995. – Т. 4, кн. 1, 2. – У співавт.; Черінько Іван Іванович // УРЕ. – 2-ге вид. – К., 1985. – Т. 12. – С. 270; Опанас Сластьон: Бібліогр. покажч. – К., 1988; Шевченкіана художника і мистецтвознавця О.Г. Сластьона // Нар. творчість та етнографія. – 1988. – № 2. – С. 32–41; Павло Волик: Кат. вист.: Худож. дерево, худож. метал, килимарництво, скульптура, малярство. – Полтава, 1991; Митці України: Енциклопед. довід. – К., 1992. – У співавт.; Полтавщина: Енциклопед. довід. – К., 1992. – У співавт.; Наукова спадщина Віктора Василенка // Архівний збірник на посвяту 90-річчю Полтавської вченої архівної комісії. – Полтава, 1993. – С. 66–76; Володимир Павлюченко: Кат. вист. творів. – Полтава, 1994; Полтавський художній музей. 1919–1994: Бібліогр. покажч. – Полтава, 1994; Віктор Брикулець. Малярство і графіка: Кат. вист. – Полтава, 1995; До бібліографії праць В. Щербаківського // Полтавський археологічний збірник. – 1995. – № 4. – С. 191–203. – У співавт.; Мистецтво України: Енциклопедія. – К., 1995. – Т. 1. – У співавт.; Миргородський державний керамічний технікум імені М. Гоголя: Іст. нарис. – Миргород, 1996. – У співавт.; Енциклопедія Сучасної України. – К., 2001–2008. – Т. 1–8. – У співавт.; Словник митців Полтавщини: (Архітектори, будівничі, гравери, графіки, декоратори, дослідники й популяризатори мистецтва, керамісти, майстри нар. мистецтва, ікономаляри, живописці, мистці гобелена, порцеляни й фаянсу, скульптури): Середина XVII – початок XXI. – Полтава, 2002; Миргородський мистецький словник (кінець XVII – початок XXI сторіччя): Персоналії. – Полтава, 2005; Лекції з історії мистецтва. – К., 2006, 2007. – Зшиток 1–3; Людмила Розсоха: Біобібліогр. покажч.: іст. краєзнавство, генеалогія, літературознавство, мовознав., музеєзнавство, публіцистика. – Миргород, 2007; Мистецтвознавча думка на Полтавщині. – Полтава, 2007; Остап Ханко. Мислення. Естетика. Мистецтвознавство. Націологія. Керамологія. Етнографія: Біогр. і книгогр. покажч.– 2-ге вид., доповн. і виправл. – К., 2007; Полтавщина: плин мистецтва, діячі: Мистецтвозн. пр. – К., 2007.*

Лім.: *Ротач П. Краєзнавці: Бібліогр. слов. краєзнавців України // Пам'ятки України. – 1989. – № 3. – С. 21; Віталій Ханко – мистецтвознавець:*

Бібліогр. покажч. – Полтава, 1993; Підгора В. Добування духовного золота: Віталію Ханкові – 60 // Культура і життя. – 1997. – 24 верес. – С. 3; Ханко В.М. // Мистецтво України: Біогр. довід. – К., 1997. – С. 613; Ханко В.М. // Хто є хто в Україні. – К., 2000. – С. 508; Ханко В.М. // Краєзнавці України: Сучас. дослідники рід. краю: Довідник. – К., 2003. – С. 240; Білокінь С. Ханко В.М. // Українські історики ХХ століття: Біобібліогр. довід. – К., 2006. – Вип. 2, ч. 3. – С. 245–246; Ханко В. // Художники України: Енциклопед. довід. – К., 2006. – Вип. 1. – С. 570; Віталій Ханко: Бібліогр. покажч. / Упоряд. Н. Кочерга. – К., 2007; Загальна інформація про видання «Лекції з історії мистецтва» В. Ханка. – К., 2007; Степовик Д. Сіяч на ниві національного: Мистецтвознавець Віталій Ханко. – К., 2007; Федорук О. Ратай українського поля: Мистецтвознавець Віталій Ханко. – К., 2007; Ханко Віталій // Ханко В. Мистецтвознавча думка на Полтавщині. – Полтава, 2007. – С. 111–119; Ханко О. Ювілейне сімдесятиліття: Мистецтвознавець Віталій Ханко. – К., 2007; Шибанов Г. Талант, який усе життя шукає таланти // День. – 2008. – 2–15 січ. – С. 9; Пошивайло О. Короткий академічний словник сучасних українських керамологів (культурна керамологія). – Опішне, 2009. – С. 153–156.

321. ХЛАНТА Іван Васильович [н. 20.04.1941, с. Копашнево Хуст. р-ну Закарпат. обл.] – укр. фольклорист, літературо-, мистецтво- та краєзнавець, педагог, бібліограф. Канд. філол. наук (1976). Д-р мистецтвознавства (2007). Закінчив філол. ф-т Ужгород. ун-ту (1964). Працював учителем укр. мови та л-ри у м. Костянтинівка Донец. обл., у с. Лази, Біловарці Тячів. р-ну на Закарпатті. Дир. Біловар. восьмиріч. шк. (1966–1970), інспектор Тячів. райвно (1970–1971). Закінчив аспірантуру при Ін-ті мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР (1974), захистив канд. дис. за темою: «Українська соціально-побутова казка». Працював асист. (1974–1982), старш. викл., доц. каф. укр. л-ри Ужгород. ун-ту; бібліографом наук. б-ки ун-ту. Викладав укр. мову та л-ру в Ужгород. серед. шк. № 6. Зав. наук.-культурол. лаб. Закарпат. обл. центру нар. творчості (з 2001). Захистив докт. дис. за темою: «Жанр духовної пісні: історія та поетика (на матеріалі Карпатського регіону)». Авт. числен. пр. з пробл. фольклористики, казк. епосу, дослідник творчості письм. Закарпаття, упоряд. біобібліогр. посіб. Х. підготував і видав «Програму з літературного краєзнавства для шкіл Закарпаття. 10–11 класи» (1992), хрестоматію для учнів старш. шк. віку «Сині хвилі гір» (1996). В його доробку – бібліогр. покажч. «Письменники Закарпаття – лауреати обласної комсомольської премії імені Д. Вакарова» (1988), посіб. про В. Вовчка, С. Жупанина, П. Лінтура, Д. Вакарова, Ю. Керекеша, П. Угляренка та ін. Фундамент. бібліогр. пр. «Літературне Закарпаття у ХХ столітті» (1995) містить відомості про 235 літ. діячів краю. Чл. Нац. спілки журналістів України (з 2003). Лауреат Всеукр. премії ім. В. Антоновича (1997), літ. премії ім. І. Франка Всеукр. об-ня «Письменники

Бойківщини» (2005). Нагородж. медаллю «За доблестный труд» (1970), грамотами МОН України, МКіМ України (2006). Засл. діяч мистецтв України (2004).

Тв.: Василь Вовчок: *Біобібліогр. покажч.* – Ужгород, 1985; Володимир Ладичець: *Бібліогр. покажч.* – Ужгород, 1985; *Курсовые и дипломные работы в вузе: Библиогр. указ. (1980–1984).* – Ужгород, 1985; Степан Жупанин: *Бібліогр. покажч.* – Ужгород, 1985; *Український фольклор Великої Вітчизняної війни: Бібліогр. покажч. (1945–1985).* – Ужгород, 1986; Петро Васильович Лінтур: *Бібліогр. покажч.* – Ужгород, 1988. – У співавт.; Семен Панько. – Ужгород, 1991; Дмитро Вакаров: *Бібліогр. покажч.* – Ужгород, 1992; Юрій Керекеш: *Біобібліогр. покажч.* – Ужгород, 1992; Петро Угляренко: *Біобібліогр. покажч.* – Ужгород, 1993; Василь Вовчок: *Бібліогр. покажч.* – Ужгород, 1995; Василь Пагирия: *Біобібліогр. покажч.* – Ужгород, 1995; *Закарпатський вертеп.* – Ужгород, 1995; *Літературне Закарпаття у ХХ столітті: Біобібліогр. покажч.* – Ужгород, 1995; Микола Рішко. – Ужгород, 1995; Омелян Довганич: *Бібліогр. покажч.* – Ужгород, 1995; Микола Зимомря: *Бібліогр. покажч.* – Ужгород, 1996. – У співавт.; Іван Сенько: *Бібліогр. покажч.* – Ужгород, 1997. – У співавт.; Василь Микитась: *Біобібліогр. покажч.* – Ужгород, 1998; Іван Чопей: *Біобібліогр. покажч.* – Ужгород, 1998; Петро Лінтур: *Біобібліогр. покажч.* – Ужгород, 1999. – У співавт.; Юлій Боршош-Кум'ятський: *Біобібліогр. покажч.* – Ужгород, 2000; Юрій Керекеш: *Нарис життя і творчості.* – Ужгород, 2000; *Казки Карпат про тварин: Для мол. та серед. шк. віку / Упоряд., підготов. текстів, вступ. ст., приміт. та слов.* – Ужгород, 2008; *Народні пісні українців Банату (Румунія).* – Ужгород, 2009.

Літ.: Бахно В. *Слуга її величності казки // Вітчизна.* – 1992. – № 2/3. – С. 199–200; Губаль І. *Хланта Іван Васильович // Хуст над Тисою: Збірник.* – Ужгород, 1992. – С. 173–175; Панчук Н. «Тернистий шлях до храму» // *Закарпат. правда.* – 1995. – 17 січ; Угляренко П. *Мандрівка за скарбом // Закарпат. правда.* – 1995. – 4 квіт.; Федака Д. *Із казкового епосу України // Дукля.* – 1995. – № 4. – С. 86–89; Федак Й. *Фольклорні збірники Івана Хланти // Карпат. край.* – 1995. – № 1/4. – С. 130; Федак Й. *Іван Хланта: Збирач фольклору // Народознавство.* – 1996. – № 25. – С. 5; Вовчок В. *Шукач перлин: Іванові Хланті – фольклористу, автору 42 книг // Новини Закарпаття.* – 1997. – 30 серп. – С. 13; Кухта В. *Іван Хланта – лауреат премії імені Володимира Антоновича // Карпат. край.* – 1998. – № 1/2. – С. 87–88; Марко В. *Невтолима жадоба праці: Фольклорист Іван Хланта // Наук. зап. Кіровоград. держ. пед. ун-ту ім. В. Винниченка.* – Кіровоград, 1998. – Вип. 15. – С. 12–28; Стойка М. *Вершинні здобутки бібліографії Закарпаття // Вісн. Книжк. палати.* – 1998. – № 11. – С. 5–7; *Хланта Іван Васильович // Кто есть кто в библиотечной сфере России и СНГ: Справочник.* – М., 1999. – С. 244; Ошуркевич О. *Хланта Іван Васильович // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов.* – Л., 2000. – Вип. 7. – С. 366–368; Рубін Д. *Поезія Івана Чопея (у біобібліографічному донесенні Івана Хланти) // Вісн. Книжк. палати.* – 2000. – № 2. – С. 34–36; Поп І. *Хланта Іван // Поп І. Енциклопедія*

Подкарпатской Руси. – Ужгород, 2001. – С. 389; Сенько І. На чотирьох вороних...: До 60-річчя від дня народж. І. Хланти // Календар «Просвіти» на 2001 рік / Уклад. П. Федяка. – Ужгород, 2001. – С. 110–112; Губаль І.І. Володар мудрості народної: Худож.-докум. повість про І. Хланту. – Ужгород, 2004; Ряшко М.І. Лицар духу: Лірофілос. поема: Жит. і творч. шлях І. Хланти. – Ужгород, 2004; Премія імені Івана Франка – в Івана Хланти // Новини Закарпаття. – 2005. – 20 серп. – С. 2; Пагіря В. Івану Васильовичу Хланті – 65! // Старий замок – Паланок. – 2006. – 21–27 квіт. – С. 14; Іван Хланта // Антологія Бойківського краю / Ред.-упоряд. Л. Рудаковська-Вовк. – Дрогобич, 2007. – С. 528–531; Ужгородець Іван Хланта став лауреатом фольклорно-етнографічного конкурсу «Бойківський світ» за книгу «Пісні Іршавщини» в номінації «Фольклористика» // Старий замок. – Паланок. – 2007. – 9–15 серп. – С. 24; Качкан В.А. Іван Хланта: Біобібліогр. покажч. – Ужгород, 2008.

І. О. Негрейчук

322. ЦЕЛІНСЬКИЙ Роман Йосипович [30.11.1928, м. Харків – 07.11.2005 м. Київ] – укр. бібліотекознавець, бібліограф. Закінчив Харк. технікум харч. промсті (1949), ХДБІ (1954). Працював викл. у Дубнів. бібл. технікумі, в Книжк. палаті УРСР (нині Держ. наук. установа «Книжкова палата України ім. Івана Федорова») зав. від. каталогів і довідк.-бібл. роботи (1958–1964). З 1964 – дир. ДНСГБ УРСР. Авт. понад 150 пр. Брав актив. участь у наук.-теорет. і наук.-практ. конф., семінарах, виступав з доп. Був гол. держ. екзаменац. коміс. на бібл. ф-ті КДІК. Нагородж. Почес. Грамотою Президії ВР УРСР (1981). Засл. працівник культури України (1971).

Тв.: Довідково-бібліографічна робота // Державна бібліографія на Україні (1922–1962): Зб. ст. – Х., 1962. – Вып. 1. – С. 71–76; Книги видавництв України за 1963 рік: Список випущ. л-ри. – Х., 1964. – У співавт.; Сводный указатель иностранных периодических изданий, полученных библиотеками сельскохозяйственных научно-исследовательских учреждений и вузов Украины и Молдавии за 1966–1988 гг. – К.; Х., 1966–1989. – У співавт.; Наукова інформація і бібліографія для сільськогосподарської науки і виробництва // Вісн. с.-г. науки. – 1974. – № 4. – С. 92–95; Довідково-інформаційний апарат наукових сільськогосподарських бібліотек України // Вісн. с.-г. науки. – 1975. – № 6. – С. 114–118. – У співавт.; Информационная и справочно-библиографическая работа сельскохозяйственных библиотек Украины // Совет. библиогр. – 1975. – № 4. – С. 26–30; Інформаційне і довідково-бібліографічне обслуговування вчених і спеціалістів сільського господарства УРСР // С.-г. інформ.: Щомісяч. республік. наук.-вироб. рефер. бюл. – 1975. – № 8. – С. 60–62; Совместное библиотечное и информационно-библиографическое обслуживание специалистов сельскохозяйственного производства универсальными и сельскохозяйственными библиотеками // Бюл. ЦНСХБ. – 1975. – Вып. 22. – С. 166–169; Довідкові фонди – важливе джерело інформаційно-бібліографічного забезпечення вчених і спеціалістів сільського

господарства // Вісн. с.-г. науки. – 1976. – № 10. – С. 115–116; СИФ – важний источник інформаційно-бібліографічного забезпечення учених і спеціалістів сільськогосподарського господарства // Система науч.-техн. информ. в УССР: Экспресс-информ. – К., 1976. – Вып. 2. – С. 12–17; Библиотечно-бібліографічне забезпечення сільськогосподарської науки і виробництва в УССР і перспективи його розвитку // Система науч.-техн. информ. в УССР: Экспресс-информ. – К., 1977. – Вып. 4. – С. 31–35. – У співавт.; Бібліотечно-бібліографічне забезпечення сільськогосподарської науки та виробництва в умовах створення централізованих систем // Бібліотекознавство і бібліогр. – Х., 1977. – Вып. 17. – С. 20–26; Роль сільськогосподарських бібліотек Української ССР в інформаційно-бібліографічному забезпеченні учених і спеціалістів сільськогосподарського господарства // Система науч.-техн. информ. в УССР: Экспресс-информ. – К., 1978. – Вып. 2. – С. 18–20; Сільськогосподарська бібліографія УРСР // Вісн. с.-г. науки. – 1979. – № 6. – С. 86–87; Виникнення і розвиток сільськогосподарської бібліографії в УРСР // Бібліотекознавство і бібліогр. – Х., 1980. – Вып. 20. – С. 109–116; Справочно-бібліографічний апарат бібліотек України: Структура і содерж. – К., 1992. – У співавт.; Виникнення і розвиток сільськогосподарської бібліографії в Україні // З історії розвитку сільськогосподарської бібліографії в Україні та її значення в розвитку аграрної науки та виробництва: Сучас. пробл. та перспективи: Зб. матеріалів наук.-практ. конф., Київ, 14 черв. 1994 р. – К., 1994. – С. 7–18; Вступне слово до відкриття науково-практичної конференції // З історії розвитку сільськогосподарської бібліографії в Україні та її значення в розвитку аграрної науки та виробництва: Сучас. пробл. та перспективи: Зб. матеріалів наук.-практ. конф., Київ, 14 черв. 1994 р. – К., 1994. – С. 4–5; Розвиток сільськогосподарської бібліографії в Україні // Вісн. аграр. науки. – 1995. – № 2. – С. 105–110; Сільськогосподарська бібліографія як складова національного репертуару української книги // Національна бібліографія України: стан і тенденції розвитку: Матеріали Міжвід. наук. конф., Київ, 12–14 квіт. 1994 р. – К., 1995. – С. 120–123; Інформаційно-бібліографічне забезпечення аграрної науки та виробництва: історія, стан, перспективи // Вісн. аграр. науки. – 1996. – № 11. – С. 83–84; Розвиток сільськогосподарської бібліографії в Україні // Інформаційно-бібліографічне забезпечення сільськогосподарської науки і виробництва: Матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 75-річчю ЦНСГБ УААН, Київ, 18–21 листоп. 1996 р. – К., 1996. – С. 16–24; Вчені-селекціонери у тваринництві. – К., 1997. – У співавт.; Спогади про роботу в Книжковій палаті України // Вісн. Книжк. палати. – 1999. – № 1. – С. 6–7.

Літ.: Михайлик Д. Центральна сільськогосподарська // Вечір. Київ. – 1971. – 2 черв.; О присвоении тов. Целинскому Р.И. почетного звания Заслуженного работника культуры Украинской ССР: Указ Президиума Верхов. Совета УССР от 16 нояб. 1971 г. // Правда Украины. – 1971. – 17 нояб.; Про вручення секретарем Президії Верховної Ради УРСР Я. Колотухою свідоцтва і нагрудного знака Заслуженого працівника культури Української РСР Р.Й. Целінському // Рад. Україна. – 1971. – 18 груд.; Про нагородження і

преміювання учасників Виставки досягнень народного господарства Української РСР 1978 р. по сільськогосподарській науці: Витяг з постанови № 71/4 від 28 груд. 1978 р. // Голов. ком. Вист. досягнень нар. госп-ва УРСР. – 1979. – 3 січ. – [Про нагородження Р.Й. Целінського дипломом другого ступеня]; Про нагородження працівників Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки Південного Відділення ВАСГНІЛ, м. Київ, Почесною Грамотою і Грамотою Президії Верховної Ради Української ССР: Указ Президії Верхов. Ради УРСР від 2 листоп. 1981 р. // Вечір. Київ. – 1981. – 3 листоп.; Те ж саме // Прапор комунізму. – 1981. – 3 листоп.; Романчук Л.О. Целінський Роман Йосипович: Біобібліогр. показжч. наук. пр. за 1960–1997 рр. – К., 1998; Бабич В. Роман Йосипович Целінський: [Некролог] // Бібл. планета. – 2005. – № 4. – С. 42.

Н. І. Абдуллаєва

323. ЦИНКОВСЬКА Ірина Іванівна [н. 03.07.1953, м. Одеса] – укр. мистецтвознавець, бібліограф. Закінчила КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1976). Працює у НБУВ (з 1976). Розробляє наук.-метод. пробл. бібліотекознавства та бібліографії, працює над створенням метод. рек. щодо наук. опису аркуш. образотв. док., наук. каталогів спеціаліз. фондів від. образотв. мистец. (оригіналів творів графіки та друк. образотв. док.) як складової частини Укр. бібліогр. репертуару; учасн. розроб. наук. концепції створення електрон. каталогу аркуш. док. Учасн. Міжнар. конф., співавт. наук. каталогів, що вийшли друком у НБУВ, та ряду ст. з питань бібліографії та історії укр. образотв. мистец. Авт. енциклопед. ст. у вид.: «Меморіальний альманах “Видатні діячі України минулих століть”», «Золота книга української еліти» та «Народжені Україною» (2001–2002). Працює над створенням каталогів укр. плаката, поштівки, гравюри.

Тв.: Графіка Георгія Сергєєва з фондів НБУВ: Кат. колекції. – К., 1997. – У співавт.; Проблеми іконографічного забезпечення української біографістики // Бібліотека. Наука. Культура. Інформація: Наук. пр. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 403–408. – У співавт.; Опис аркушевих образотворчих документів. – К., 2000. – У співавт.; Проблеми каталогізації аркушевих образотворчих документів у контексті завдань створення Українського бібліографічного репертуару // Наук. пр. НБУВ. – К., 2001. – Вип. 6. – С. 295–303. – У співавт.; Аркушеві образотворчі видання у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1904–1923): Бібліогр. показжч. – К., 2002. – У співавт.; Некоторые аспекты создания электронного каталога листовых изобразительных документов из фондов Национальной библиотеки имени В.И. Вернадского // Електронні зображення та візуальні мистецтва: Зб. пр. першої укр. конф. Сер. EVA. – К., 2002. – С. 146–151; Проблеми создания электронного каталога листовых изобразительных документов из фондов НБУВ // Библиотеки Национальной Академии наук: Пробл. функционирования, тенденции развития: Науч.-практ. и теорет сб. – К.,

2003. – Вып. 2. – С. 194–208. – У співавт.; Український плакат періоду Великої Вітчизняної війни у фондах НБУВ // XI Всеукр. наук. конф. «Велика Вітчизняна війна: маловідомі сторінки історії, імена, події»: Зб. доп. і повідомл. – К.; Хмельницький, 2004. – Т. 2. – С. 265–274. – У співавт.; Мідні гравійовані дошки Адама Гочемського в зібранні Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського // Відлуння віків. – 2005. – № 2. – С. 48–52; Панегіричні композиції Івана Мигури (за матеріалами колекції мідних гравірувальних дощок XVII–XIX ст. Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського) // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2005. – Вып. 10. – С. 184–199. – У співавт.

О. С. Лук'янчук

324. ЧАЧКО Ада Семенівна [н. 24.10.1933, м. Київ] – укр. бібліотекознавець, бібліограф, педагог, соціолог. Д-р. пед. наук (1991), проф. Закінчила МДБІ (1958). Навчалася в ун-ті марксизму-ленінізму, на ф-ті соціол. та психології. Працювала мол. бібліотекарем, бібліотекарем масової б-ки ім. О. Пушкіна (1957–1961), старш. бібліотекарем, зав. від. комплектування, зав. від. метод. роботи б-ки КДПІ ім. О.М. Горького (1961–1973); голов. бібліотекарем, зав. від. бібліотекознавства, старш. наук. співроб. від. книгознавства (1973–1987) ЦНБ АН УРСР (нині НБУВ). Захистила канд. дис. за темою: «Проблемы работы с кадрами крупной научной библиотеки (профессионально-личностные качества библиотечных специалистов)» у ЛДК (1979), докт. дис. «Библиотекари как социально-профессиональная группа» – у МДУКМ. Поєднувала роботу в Ін-ті соціол. з обов'язками проф., зав. каф. бібліотекознавства КДК (з 1993). В колі проф. інтересів Ч. – соц. психологія, педагогіка, питання галуз. менедж., маркетингу, бібл. мікроекономіки. Приділяла особливу увагу обґрунтуванню соц.-проф. статусу бібліотекарів і бібліографів, ввела в наук. і практ. обіг поняття «бібліотечна професіологія». Авт. близько 150 публ., зокрема навч. посіб. і підруч. Серед найбільш значних пр.: «Библиотечный специалист: Особенности труда и профессионализации» (1984, 1986). Постійн. учасн. Міжнар. конф. та наук. проектів. Д. чл. (акад.) Міжнар. акад. інформатизації при ООН (1995). Чл. двох спеціаліз. рад із захисту дис.: при КНУКІМ (канд. рада), при ХДАК (докт. рада). Нагородж. дипломом УБА «За відданість бібліотечній справі».

Тв.: *Изучение и совершенствование организации труда в научной библиотеке: Указ. лит. (1968–1977 гг.).* – К., 1978. – У співавт.; *Кадры научных библиотек: Библиогр. указ., 1970–1978.* – К., 1979. – У співавт.; *Библиографические ресурсы информации // Библиотекарь.* – 1980. – № 70. – С. 56–57; *Подбор, расстановка и повышение квалификации кадров: Сб. док. и учеб.-метод. материалов.* – К., 1982. – У співавт.; *Библиотечный специалист: Особенности труда и профессионализации.* – К., 1984; 2-е изд. – К., 1986; *Разработка местных норм на основные библиотечно-библиографические процессы: Рекомендации.* – К., 1984. – У співавт.; *Профессиональная адаптация молодых библиотекарей и библиографов:*

Рекомендации. – К., 1986; Библиотекари как социально-профессиональная группа: Приклад. аспекты библ. профессииологии: Науч. анализ. обзор. – К., 1988; Библиотекари как социально-профессиональная группа: Совр. состояние и основ. направления изучения профессии совет. библиотекаря: Науч.-анализ. обзор. – К., 1988; Изучение и пути повышения информативности библиотечной печати. – К., 1990; Библиотекари как социально-профессиональная группа: Дис. ... д-ра пед. наук в виде науч. доклада: 05.25.03. – М., 1991; Бытие книги: Заметки о прошлом и настоящем книжного дела. – К., 1991. – У співавт.; Обзор мира и коммуникация: Монографія. – К., 1994; До розробки тезауруса з бібліотекознавства // Проблеми вдосконалення каталогів наукових бібліотек: Матеріали Міжнар. наук. конф., Київ, 14–17 жовт. 1997 р. – К., 1997. – С. 13–16; Тезаурус бібліотечної професіології // Бібл. вісн. – 1997. – № 5. – С. 19–20; Библиотековедение в человеческом измерении. – К.; М., 2000; До сучасного термінологічного словника з українського бібліотекознавства, 2002 рік // Бібліотечна наука, освіта, професія у демократичній Україні: Зб. наук. пр. – К., 2002. – Вип. 4. – С. 13–16; Современная библиотека в процессе трансформаций. – К., 2003; Современная теория библиотеки – с позиций гуманистического подхода // Бібл. форум України. – 2003. – № 1. – С. 6–10; Комунікативістика в системі гуманістичного розвитку сучасної бібліотеки // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 1. – С. 30–32; Майбутнє бібліотеки у світлі соціокультурної теорії Френсіса Фукуями // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 9. – С. 14–15; Развивающаяся библиотека в информационном обществе: Науч.-метод. пособие. – М., 2004; Роль бібліотеки у вихованні громадської свідомості молоді та формуванні громадянської культури суспільства // Вісн. Книжк. палати. – 2005. – № 7. – С. 10–11. – У співавт.

Літ.: Ада Семенівна Чачко – бібліотекознавець, педагог, соціолог: Біобібліогр. показч. / Уклад. Н.А. Стельмах. – К., 1998; Афонін Е. 45 років творчої праці у бібліотечній справі України: [Про А.С. Чачко] // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 12. – С. 30–32; Клюев В.К. Украинский библиотековед в библиографическом освещении // Библиография. – 1999. – № 2. – С. 126–128; Чачко Ада Семеновна // Кто есть кто в библиотечной сфере России и СНГ: Справочник. – М., 1999. – С. 249–250; Вітаємо ювіляра! [Про А.С. Чачко] // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 10. – С. 51; Саприкін Г. Динаміка змін у бібліотекознавстві: [Про наук. діяльн. бібліотекознавця А. Чачко] // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 12. – С. 14–17; Столяров Ю.Н. Чачко Ада Семеновна // Библиотечная энциклопедия. – М., 2007. – С. 1141–1142; Чачко Ада // Солоіденко Г.І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку: Монографія. – К., 2010. – С. 200.

325. ЧЕРЕПУХА Людмила Олександрівна [н. 07.06.1952, м. Рівне] – укр. бібліографознавець, культуролог, педагог. Канд. іст. наук (1996), доц. Закінчила Рівнен. культосвіт. ф-т КДІК (1974). Працювала методистом Рівнен. ЦМБС, заст. дир. Ківерец. ЦБС Волин. обл., голов. бібліографом, зав. метод. від. Волин. обл.

дит. б-ки (1974–1985). Викл., ст. викл. каф. бібліографознавства РДІК (1985–1997), доц. каф. філос. і культурології (1997–2005) Рівнен. екон.-гуманітар. ін-ту (пізніше – Міжнар. ун-т «Рівнен. екон.-гуманітар. ін-т ім. акад. С. Дем'янчука»), доц. каф. культурології РДГУ (з 2005). Захистила канд. дис. за темою: «Регіональна система бібліотечно-бібліографічного забезпечення вчителів історії (80–90-і роки)». Викладала курси: «Бібліографія суспільствознавства», «Бібліографія історичної літератури», «Загальне бібліографознавство». Осн. напрямом наук. діяльн. в останні 10 років є дослідж. історії укр. кн., культури, методики викладання культурол. дисциплін. Учасн. наук. конф., семінарів різного рівня. Авт. понад 60 публ. у фах. пресі.

Тв.: Использование активных методов обучения в процессе изучения курса «Библиография общественно-политической литературы» // Проблемы оптимізації навчального процесу у вузі в умовах перебудови вищої школи: Матеріали регіон. наук.-практ. семінару з актив. методів навчання. – Л., 1989. – С. 234–235; Бібліографія соціально-політичної літератури: Метод. рек. на допомогу самот. роботі студ. III курсу заоч. від-ня бібл. ф-ту. – Рівне, 1991; Бібліографічна інформація на допомогу вчителям історії: проблеми та перспективи // Культура України: історія і сучасність: Тези республік. наук.-теорет. конф. – Х., 1992. – С. 332–333; Науково-дослідна робота студентів як засіб професійної підготовки (на прикладі курсу «Бібліографія соціально-політичної літератури») // Традиційні та нетрадиційні методи активного навчання у вищій школі: Тези наук.-метод. конф. – Рівне, 1992. – Ч. I. – С. 106; Вдосконалення бібліографічного інформування вчителів історії України на основі вивчення їхніх інформаційних потреб // Бібліотека і бібліотечна професія в умовах інформатизації суспільства: Тези доп. Всеукр. наук. конф. – К., 1993. – С. 76–77; Вивчення інформаційних потреб вчителів історії України як необхідна умова поліпшення їх бібліографічного обслуговування // Пріоритетні напрямки розвитку бібліотечної справи в Україні: Міжрегіон. наук.-практ. конф. – Рівне, 1993. – С. 43–44; Історико-краєзнавчі бібліографічні посібники на допомогу вчителям історії: проблеми розвитку // Діячі науки і культури рідного краю: Тези наук. конф. – Рівне, 1993. – С. 47–48; Бібліографічна орієнтація в системі підготовки сучасного вчителя історії України // Духовне відродження культури: традиції, сучасність: Матеріали і тези Міжнар. наук.-практ. конф. – Рівне, 1994. – С. 102–103; Вивчення інформаційних потреб вчителів історії України та їхнього бібліографічного забезпечення // Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні: Тези наук.-практ. конф. – К., 1994. – С. 168–170; Тематичний план курсу «Бібліографічна евристика» // Навчальний план і програми для підготовки учнів 10–11 класів бібліотечного профілю Рівненського ліцею-інтернату при навчально-виробничому комплексі «Бібліотекар» РДІК. – Рівне, 1994. – С. 18; Потреби читачів-істориків в галузевій інформації // Бібліотека в демократичному суспільстві: Зб. матеріалів Міжнар. конф., 21–23 листоп. 1995 р. – К., 1995. – С. 163–164; Сучасний стан бібліографічного забезпечення історії України // Діячі науки і

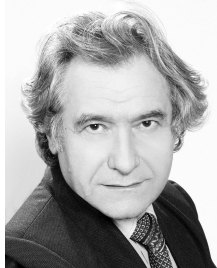
культури рідного краю: Тези наук.-практ. конф. – Рівне, 1995. – С. 79–80; Бібліографія суспільствознавства: Метод. рек. на допомогу самот. виконанню контрол. роботи для студ. усіх форм навчання. – Рівне, 1996; Бібліографічна забезпеченість вчителів історії // Нова пед. думка. – 1997. – № 1. – С. 34–35; Еволюція структури та змісту інформаційних потреб вчителів історії // Українська культура: минуле, сучасне та шляхи розвитку: Міжвуз. зб. наук. пр. – К., 1997. – С. 198–206; Історико-краєзнавчі бібліографічні посібники: аналіз системи та використання // Бібліотечне краєзнавство у відновленні історичної пам'яті народу України: Матеріали наук.-практ. конф. – К., 1998. – С. 208–210; Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики. – К., 1998. – У співавт.; Бібліографія суспільствознавства: Навч. прогр. для студ. ін-ту культури зі спец. «Бібліотекознавство та бібліографія». – Рівне, 1999; Слідами Пересопницького Євангелія // Нова пед. думка. – 1999. – № 3. – С. 116–118; Бібліографічна енциклопедія, присвячена Україні // Вісн. Книжк. палати. – 2000. – № 1. – С. 15–16; Історичне значення Пересопницького Євангелія у соціокультурному житті України // Християнство в історії України: Зб. наук. пр. – Рівне, 2001. – С. 152–155; Волинські майстри іконопису // Культура Волині: історія та сучасність: Матеріали регіон. наук.-практ. конф. – Рівне, 2002. – С. 16–23; Роль друкарень Волині в поширенні освіти // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: Зб. наук. пр. – Рівне, 2003. – Ч. II, вип. 4. – С. 94–98; Історіографія збереження волинського іконопису // Культура Волині: історія та сучасність: Матеріали регіон. наук.-практ. конф. – Рівне, 2004. – С. 73–80; Українська та зарубіжна культура: Навч.-метод. посіб. з орг. самот. роботи студ. – Рівне, 2004; Роль культурологічної освіти в формуванні духовної культури молоді // Духовна культура як домінанта українського життєутворення: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – К., 2005. – Ч. 2. – С. 308–311; «Велесова книга» – старовинний літопис дохристиянської Русі // «Велесова книга» – пам'ятка української культури: Зб. ст. Всеукр. наук. конф. – К., 2006. – С. 216–225; Формування інвестиційної та інноваційної моделі української культури як прояв її конкурентоспроможності // Національна культура в контексті глобалізаційних процесів: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – К., 2007. – С. 172–181; Трансформація культури в процесі оновлення інформаційного суспільства // Пріоритетні напрями розвитку сучасної культури в Україні: Матеріали наук.-практ. конф. – Луганськ, 2008. – С. 112–121.

326. ЧЕРНЕГО Наталія Миколаївна [н. 19.05.1938, м. Ульяновськ, РФ] – укр. філолог, бібліограф. Закінчила філол. ф-т ОДУ ім. І.І. Мечникова (1962). Працювала: зав. б-ки однієї з військ. частин в Одесі (з 1963), старш. бібліотекарем від. книгозберігання Одес. ОНБ ім. В.І. Леніна (нині ОУНБ ім. М.С. Грушевського), старш. бібліографом наук.-бібліогр. від., провід. бібліографом довідк.-інформ. від. ОДНБ (нині ОННБ) ім. М. Горького (з 1977). Спеціалізувалась у бібліогр. розд. «Теорія літератури», «Зарубіжна література», «Мовознавство». Авт. наук.-допом. і реком. покажч. Тривалий час готувала пам'ятки про нові вид. з бібліофільства для секції книги Одес.

будинку вчених.

Тв.: «И славен буду я...»: Выст. новых кн. о жизни и творчестве А.С. Пушкина // Веч. Одесса. – 1984. – 8 июня; Киргизия в литературе: [Про кн. із фонду ОДНБ] // Веч. Одесса. – 1984. – 20 июня; Наша главная книга: [Про колекцію букварів в ОДНБ] // Веч. Одесса. – 1984. – 1 сент.; Трезвость – норма жизни: Рек. указ. лит. – О., 1985. – У співавт.; «Мир» – слово на все времена: [Зокрема, про проведення в ОДНБ заходів, присвяч. боротьбі за мир] // Веч. Одесса. – 1986. – 17 янв.; Атеистические мотивы в художественной литературе: Библиогр. указ. лит. – О., 1988; Прижизненные издания Анны Ахматовой: (В фондах одес. б-к): Рек. указ. лит. – О., 1989; Прижизненные издания произведений А.А. Ахматовой в библиотеках г. Одессы // Проблемы творчества и библиографии А.А. Ахматовой: Тез докл. обл. науч. конф., посвящ. 100-летию со дня рождения поэта. – О., 1989. – С. 75–77; Борис Пастернак: Библиогр. указ. – О., 1990. – У співавт.; Ноте (Натан Михайлович) Лур'є: Біобібліогр. покажч. – О., 1991. – У співавт.

Лит.: Людовик О. Одесса тоже город Грина: [Зокрема, про виступ Н.М. Чернего на літ.-муз. святі «Алые паруса», присвяч. 120-річчю від дня народж. О.С. Гріна, з оглядом творів письм.] // Одес. вестн. – 2000. – 31 окт.; Бур'ян Л.М. Чернего Наталія Миколаївна // Бібліографи Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького: Біобібліогр. довід. – О., 2002. – С. 217–219.

327. ЧЕРНЯКОВ Борис Іванович [н. 24.04.1946, м. Кролевець Сум. обл. – 24.08.2010, м. Київ] – укр. журналіст, педагог, бібліограф. Доц. (1990), д-р філол. наук (1998), проф. (1999), акад., чл. президії, заст. акад.-секретар від. мас. комунікації АН ВШ України (з 2001). Здобув серед. освіту (1964), працював токарем (1964–1968), інженером (1968–1969), фотографом (1969–1970), журналістом (1971–1972). Здобув фах журналіста в одес. Вищ. парт. шк. (1972–1976). Закінчив аспірантуру КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1980–1983). Викл. фах. журналістичозн. дисциплін в Ін-ті журналістики КДУ ім. Т.Г. Шевченка (з 1976). Захистив докт. дис на тему: «Зображальна журналістика в друкованих засобах масової інформації (Від виникнення до середини ХІХ століття)». Наук. інтереси: пробл. історії вітчизн. преси, журналістичознавства, фотожурналістики, журналістичозн. бібліографії, літ. та іст. краєзнавство, впровадж. новіт. масово-комунікац. технологій. Дослідник українськомов. окупац. преси 1941–1944 рр. Пріоритет. значення мають дослідж. з історії та теорії зображ. журналістики. Авт. близько 300 наук. пр., у т. ч. 5 моногр. Першими окремими бібліогр. публ. стали 4 брошури зі списками л-ри до тем спецкурсу: «Основи зображальної журналістики» (1990; загалом 549 назв). Упоряд. числен. бібліогр. покажч.: «Одесскому фотографическому обществу – сто лет» (1991), «Українське журналістичознавство в працях науковців Інституту журналістики Київського університету імені Тараса Шевченка, 1993–1998» (1998), «Українське

журналістикознавство в публікаціях збірника «Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер.: Журналістика» (1993–1998), «Часописи політичних в'язнів російського царату ХІХ – початку ХХ ст.» (1996), «Маловідомі та призабуті книги України» (1998), покажч. змісту журн. «Світло й тінь» (1999), «Фотохудожник України, 1990–1995» (1998) та ін. В його доробку ряд бібліогр. публ.: з пресознавства – «Видання учнівської та студентської молоді Росії, ХІХ – поч. ХХ ст.» (понад 2 тис. назв), «Засоби ведення інформаційної війни в Україні, 1941–1944» (близько 1,5 тис. назв), «Засоби масової інформації зарубіжних країн» (бл. 3,5 тис. назв); з фотознавства – «Творча фотографія в Україні, 1989–1999» (понад 2,1 тис. назв), біобібліогр. покажч. фотохудож. Л.О. Левіта, М.А. Мельника, Б.О. Мінделя; з літературознавства і краєзн. – «Микола Лукаш» (близько 1,7 тис. назв), «Кролевець і Кролевеччина: До 400-річчя міста» (близько 3 тис. назв). Розробляв пробл. формаліз. аналізу бібліогр. інформації з метою дослідж. типології період. вид. Чл. редкол. ряду журналістикозн. вид., чл. спеціаліз. вчен. ради із захисту докт. дис., учен. секретар Наук.-метод. коміс. з журналістики М-ва освіти і науки України, чл. Нац. спілки журналістів України (1975) та Спілки фотохудож. України (1989).

Тв.: Исследование типологии периодических изданий в журналистской науке с использованием электронно-вычислительных машин: (Постановка проблемы и пути решения) // Развитие комплексных научных исследований в области журналистики. – К., 1987. – С. 300–327. – Рукоп. деп. ВІНИОН АН СССР, № 28724 от 17.03.1987; Научные исследования и преподавание изобразительной журналистики: Список лит. по теме спецкурса «Основы изобразительной журналистики». – К., 1990; Поэтика и язык изобразительной публицистики: Список лит. по теме спецкурса «Основы изобразительной журналистики». – К., 1990; Про Спілку [фотохудожників України] та спілчан: Біобібліогр. покажч. // Фотохудожник України. – К., 1990. – № 1/3. – С. 40; 1991. – № 6. – С. 16; 1992. – № 7. – С. 15–16; № 8. – С. 15–16; № 10/11. – С. 27–32; № 13. – С. 13–16; 1994. – № 13. – С. 13–16; № 14. – С. 16; № 15. – С. 15–16; Творческий процесс и типология жанровых форм изобразительной журналистики: Список лит. по теме спецкурса «Основы изобразительной журналистики». – К., 1990; Фотография в системе изобразительной журналистики: Список лит. по теме спецкурса «Основы изобразительной журналистики». – К., 1990; Одесскому фотографическому обществу – сто лет: Крат. хроника и библиогр. – К., 1991; Часописи політичних в'язнів російського царату ХІХ – початку ХХ ст.: Бібліогр. покажч. – К., 1996; Зародження зображальної журналістики в Україні: Ілюстр. альм. та кн. 30–50-х рр. ХІХ ст. // Вісн. Київ. ун-ту ім. Т. Шевченка. Сер. Журналістика. – К., 1998. – Вип. 6. – С. 8–16; Зображальна журналістика в друкованих засобах масової інформації (Від виникнення до середини ХІХ століття): Автореф. дис. ... д-ра філол. наук. – К., 1998; Ілюстрована книжкова періодика у процесі становлення ранньої зображальної журналістики: Монографія. – К., 1998; Маловідомі та призабуті книги України: Бібліогр. покажч. – К., 1998. – Вип. 1; Украинское

журналістико́ведене в трудах ученых Института журналистики Киевского университета им. Т.Г. Шевченко, 1993–1998: Избр. библиогр. // Акценты: Новое в журналистике и лит.: Альманах. – Воронеж, 1998. – № 1/2. – С. 47–48; Українське журналістико́знавство в працях науковців Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка (1993–1998): Вибр. бібліогр. – К., 1998. – У співавт.; Журналістико́знавчі публікації у серіальних виданнях Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 1958–1998: Бібліогр. покажч. – К., 1999; Ілюстрування альманахів в Україні (20–50-ті рр. ХХ ст.) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. п'ятої Всеукр. наук. конф., 27–28 листоп. 1998 р. – Л., 1999. – С. 30–46; Периодические издания учащейся молодежи Дона и Северного Кавказа XIX – начала ХХ вв.: Библиогр. указ. – К., 1999; Розвиток технологій ілюстрування творів ранньої зображальної журналістики. – К., 1999; «Світло й тінь»: Укр. фотомистец. журн. (Л., 1991–1998): Бібліогр. покажч. змісту. – К., 1999; «Фотохудожник України», 1990–1995: Покажч. змісту. – К., 1999; Микола Лукаш: сходження до Літератури // Образ. КНУ ім. Т.Г. Шевченка, Ін-т журналістики. – К., 2000. – Вип. 1. – С. 50–65; Українське журналістико́знавство: Дисертац. дослідж., 1982–2000 рр.: Бібліогр. покажч. – К., 2000; «Возведення в звання поета»: Вступ і поновлення Миколи Лукаша в Спілці письмен. України // Вітчизна. – 2001. – № 9/10. – С. 139–145; Микола Лукаш: початок літ. шляху // Київ. старовина. – 2001. – №5. – С. 132–139; Элитарный иллюстрированный альманах в России начала XIX в. // Средства массовой информации в современном мире: Тезисы науч.-практ. конф. – СПб., 2001. – Ч. 1. – С. 63–65; Ілюстрування українських видань «Декамерона» Джованні Боккаччо в перекладі Миколи Лукаша: традиції, досвід, проблеми // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту. Сер. Літературознавство. Журналістика. – Д., 2002. – Вип. 5. – С. 24–28; Київський самвидав другої половини 1990-х років // Українська періодика: історія і сучасність: Матеріали сьомої Всеукр. наук.-теор. конф. – Л., 2002. – С. 534–537. – У співавт.; Тарас Шевченко – початкуючий художник-ілюстратор // Журналістика: Зб. наук. пр. – К., 2002. – Вип. 26. – С. 17–24; Чотири століття британської журналістики // Наук. зап. Ін-ту журналістики КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2002. – Т. 9. – С. 191–228. – У співавт.; Вісник Київського національного університету. Сер. Журналістика: Покажч. змісту, 1993–2002. – К., 2003. – У співавт.; Журналістика Франції // Наук. зап. Ін-ту журналістики КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – Т. 10. – С. 159–212. – У співавт.; Біобібліографічні матеріали для енциклопедичного довідника «Сумщина в іменах». – К., 2004; Засоби масової інформації зарубіжних країн: Ретросп. бібліогр. посіб. – К., 2004. – У співавт.; Лукашезнавчі публікації автора, не включені до книги // Повернення: Доля і недоля М. Лукаша: (Ст. і матеріали 2000–2003 рр.). – К., 2004. – С. 63; Микола Лукаш: Коротка хроніка життя і творчість – К., 2004; Микола Лукаш: Про життя і творчість. 1955–1988 рр.: Бібліогр. покажч. – К., 2004; Микола Лукаш: Про життя і творчість. 1988–1998 рр.: Бібліогр. покажч. – К., 2004; Микола Лукаш: Про життя і творчість. 1998–2004 рр.: Бібліогр.

покажч. – К., 2004; Микола Лукаш: Твори і пер. 1953–2004 рр.: Бібліогр. покажч. – К., 2004; Микола Лукаш у перекладознавчій критиці: Хроніка прижит. публ. – К., 2004; Микола Осипенко: «Твори життя моє...»: Матеріали про життя і творчість. Вибр. поет. твори. Біобібліографія. – К., 2004; Періодичні видання учнівської і студентської молоді України ХІХ – початку ХХ ст.: Джерела дослідж.: Бібліогр. посіб. – К., 2004; Фахові видання Інституту журналістики: (Покажчик, 1993–2003 рр.): Алфавіт. покажч. журналістич. публ. «Вісника Київського університету». Сер. Журналістика. 1993–2002 // Наук. зап. КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2004. – Т. 5. – С. 196–210. – У співавт.; Джерела до історії української преси учнівської та студентської молоді (ХІХ – початок ХХ ст.). – Л., 2005; Зображення у сприйманні та масовому спілкуванні: Бібліогр. посіб. для студ. Ін-ту журналістики. – К., 2005; Інформаційно-бібліографічні публікації Інституту журналістики: [Бібліогр. список] // Теорія журналістики і масової комунікації: Україномов. та російськомов. джерела (1991–2001): Матеріали до бібліогр. – К., 2005. – С. 65–66. – У співавт.; Окупаційна і легальна періодична преса в Україні 1941–1944 рр.: Джерела дослідж. Бібліографія. – К., 2005; Періодичні видання на окупованій території України // Наук. зап. Ін-ту журналістики КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2005. – Т. 18. – С. 131–158; Теорія журналістики і масової комунікації: Україномов. та російськомов. джерела (1991–2001): Матеріали до бібліогр. – К., 2005. – У співавт.; Теорія журналістики і масової комунікації в українськомовних та російськомовних джерелах (1991–2001) // Наук. зап. Ін-ту журналістики КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2005. – Т. 18. – С. 159–192. – У співавт.; Феноменологічні властивості зображення як категорії культури та журналістичознавства // Наук. зап. Ін-ту журналістики КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2005. – Т. 20. – С. 132–139; Микола Лукаш: Біобібліогр. покажч., 1953–2005. – К., 2007.

Літ.: Борис Іванович Черняков: Від сорока до сорока п'яти: Автобіобібліографія, 1986–1990. – К., 1990; Черняков Борис Іванович // Спілка фотохудожників України: Довідник: За станом на 01.07.1994 р. – К., 1994. – С. 27; Праці автора з проблем творчої фотографії // Фотохудожник України, 1990–1995: Покажч. змісту. – К., 1998. – 3–4 с. обкл.; Різун В. В. Про автора і його творчість // Черняков Б. І. Ілюстрована книжкова періодика у процесі становлення ранньої зображальної журналістики. – К., 1998. – С. 153–154; Борис Іванович Черняков: Творча фотогр.: Праці 1977–1999 рр.: Бібліогр. покажч. / Уклад.: Н.М. Сидоренко, Б.І. Черняков. – К., 1999; Праці автора з проблем творчої фотографії // Черняков Б.І. Фотожурналістика: Прогр. навч. дисципліни. – 4-е вид. – К., 1999. – С. 46–52; Черняков Борис Іванович // Довідник Спілки фотохудожників України: За станом на 01.12.99 р. – К., 1999. – С. 71; Черняков Борис Іванович // Хто є хто в українських мас-медіа. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 278–279; Малиношевська С. Шлях його зростання // Кролевець. вісн. – 2001. – 21 лют. – С. 4; Черняков Борис Іванович // Академіки Академії наук вищої школи України: Довідник. – К., 2001. – С. 415; Борис Іванович Черняков: Автобіографія: Бібліогр. пр. // Науково-дослідний центр періодики (1993–2003 рр.). – Л., 2003. – Т. 2: Постаті. – С. 626–634; Борис

Іванович Черняков: *Чверть століття наук.-пед. діяльн.: Біобібліогр. покажч.* – К., 2003; Черняков Борис Іванович: [Біогр. довідка] // *Громадська організація «Сумське земляцтво» у м. Києві: Довідник.* – К., 2003. – С. 68–69; Черняков Борис Іванович // *Сумщина в іменах: Енциклопед. довід.* – Суми, 2003. – С. 490; Черняков Борис Іванович // *Сумщина в іменах: Енциклопед. довід.* – 2-ге вид. – Суми, 2004. – С. 514; *Наукова діяльність професора Б.І. Чернякова* // *Наук. зап. Ін-ту журналістики КНУ ім. Т. Шевченка.* – К., 2005. – Т. 18. – С. 124–130; Черняков Борис Іванович: [Біогр. довідка] // *Вчені Академії наук вищої школи України, 1992–2005: Довідник.* – Х., 2005. – С. 296; Черняков Борис Іванович: [Біогр. довідка] // *Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка: Довідник / Упоряд. В.Е. Шевченко.* – К., 2005. – С. 26; Черняков Борис Іванович: [Біогр. довідка] // *Сумське земляцтво в м. Києві.* – К., 2005. – Вип. 1. – С. 144–145; Школьна О.Д. Черняков Борис Іванович // *Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов.* – Л., 2005. – Вип. 12. – С. 466–468; *Довкруг проблем зображальної журналістики: Журналістикознавці про наук. творчість Бориса Чернякова / Уклад. і наук. ред. В.В. Різун.* – К., 2006; Черняков Борис Іванович // *Дениско Л.М. Автографи на книгах із колекції рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: Каталог.* – К., 2007. – С. 107; Черняков Борис Іванович [Електронний ресурс]: [Біогр. довідка, біобібліогр.]. – Режим доступу: <http://vlada.kiev.ua/ums/serj/human/0174800.htm>. – Заголовок з екрана.

328. ЧИШКО Віталій Сергійович [05.07.1951, с. Орв'яниця Дубровиц. р-ну Рівнен. обл. – 01.02.2003, м. Київ] – укр. історіограф, біобібліограф, громад. діяч. Д-р іст. наук. (1997), проф. (2001). Закінчив КДПІ ім. О.М. Горького (1978). Працював дир. Завориц. серед. шк. Бровар. р-ну Київ. обл. (1978–1981). У цей час був обраний деп. місц. Ради. Аспірант каф. історії СРСР і УРСР КДПІ ім. О.М. Горького (1981–1984). Захистив канд. дис. в КДУ ім. Т.Г. Шевченка «Підготовка кадрів спеціалістів для сільського господарства Української РСР (1966–1970)» (1984). Мол. наук. співроб. Ін-ту історії АН УРСР (1984–1985); старш. наук. співроб. від-ня наук. інформації при Президії АН УРСР (1985–1986); учен. секретар Сектору сусп. наук Наук.-організац. від. Президії АН УРСР (1984–1990); старш. наук. співроб. від. іст. культури укр. народу Ін-ту історії АН УРСР (1989–1996). Працюючи у від., брав участь у підготовці колект. моногр., присвяч. 75-річчю від дня заснування АН, – «Історія Академії наук України (1918–1993)» (1994). Дир. Ін-ту біогр. дослідж. НБУВ (із 1994), створеного за ініціативою Ч. як нац. н.-д. центр із розроб. теорет. і наук.метод. пробл. укр. біографістики та генеалогії. Захистив докт. дис. за темою: «Біографістика як галузь історичної науки: історіографія та методологія» в Ін-ті укр. археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАНУ. Фундатор наук. напряму дослідж. в Україні – теорії біографістики й генеалогії. Обґрунтовані Ч. теорет. положення і методики з пробл. біографістики широко застосовуються в практ. діяльн. Ін-ту біогр.

дослідж. у ході підготовки фундамент. багатотом. Укр. біогр. слов., у становленні й розвитку іст.-біогр. дослідж. в Україні, реалізації нац. та Міжнар. наук. проектів. Авт. понад 150 наук. пр. із актуал. теорет. пробл. історії інтелігенції, біографістики, генеалогії, джерелознавства, аграр. історії, міжетніч. взаємин, у т. ч. двох індивід. та трьох колект. моногр. Публікував ст. у проф. пресі. Д. чл. Міжнар. слов'ян. АН (з 1998), акад. Укр. акад. іст. наук (з 1999). Організатор, керівник і учасн. ряду наук.-теорет. та практ. конф., конгресів, семінарів, симп., у тому числі й Міжнар. Президент Укр. біогр. т-ва, ген. секретар Нац. комітету істориків України, чл. Бюро Нац. комітету з вивч. проблем Півд.-Сх. Європи, Укр. комітету славістів, правл. Міжнар. іст. клубу «Планета», Гол. ред. Ради 7-томної «Енциклопедії української діаспори», чл. редкол. 5-томної «Енциклопедії історії України», багатотом. зб. док. «Історія Національної академії наук України», щоріч. «Український богослов» і «Пам'ятки», «Енциклопедії історії української церкви», період. вид. «Пам'ять століть» та «Бібліотека, наука, культура, інформація: Наук. пр. НБУВ», «Бібліотечний вісник». Заст. голов. ред. наук. щорічника «Україна дипломатична», «Історичного календаря» та часоп. «Пам'ять століть» і відп. ред. зб. наук. пр. «Українська біографістика». Був чл. двох спеціаліз. вчен. рад із захисту дис. Лауреат премії ім. М.І. Костомарова НАН України (1998).

Тв.: Розвиток соціально-класової структури населення Української РСР (60–80-і роки). – К., 1988. – У співавт.; Українське село на шляхах науково-технічного прогресу: досягнення і прорахунки (60–80-і роки). – К., 1989; Діяльність учених в аграрному секторі економіки України (60-і – перша пол. 80-х рр.) // Укр. іст. журн. – 1990. – № 3. – С. 3–13. – У співавт.; Роль інтелігенції Української РСР у прискоренні науково-технічного прогресу // Наук. життя. – Софія, 1990. – № 2. – С. 10–13; Проблеми створення Українського біографічного словника: проект концепції // Укр. іст. журн. – 1993. – № 11/12. – С. 38–49; Історія Академії наук України (1918–1993). – К., 1994. – У співавт.; Біографічна традиція та наукова біографія в історії і сучасності України. – К., 1996; Джерельна база Українського біографічного словника // Україна, українці, українознавство: Матеріали Міжнар. наук. конф., 20–26 верес. 1995 р., м. Алушта. – К., 1996. – С. 321–326; Історія і культура України в особах // Науково-методичні праці з історії слов'янських народів: Зб. ст. – К., 1996. – Вип. 5. – С. 140–147; Біографістика як галузь історичної науки: історіографія та методологія: Автореф. дис. ... д-ра іст. наук. – К., 1997; Соціально-гуманітарні науки в Україні: перспективи розвитку на сучасному етапі // Пам'ять століть. – 1997. – № 6. – С. 96–99. – У співавт.; Слов'янські імена в українській біографістиці (До проблеми укладання Українського біографічного словника) // XII Міжнар. з'їзд славістів «Історія, джерелознавство, культурологія та етнологія слов'янських народів». – К., 1998. – С. 73–86; Методологія біографічних досліджень: основні принципи // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. пр. – К., 1999. – Вип. 1. – С. 22–32; Основні принципи створення Українського біографічного словника // Українська біографістика: Зб. наук. пр. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 6–18; Важливий атрибут цивілізованої нації //

Україна дипломатична. – 2000. – № 1. – С. 28–32; Інститут біографічних досліджень Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського НАН України: основні напрями творчого пошуку // Історичний календар, 2001. – К., 2001. – С. 67–71; Українська біографістика в ХІХ ст.: джерела, етапи становлення, заходи формування // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. пр. – К., 2001. – Вип. 3. – С. 383–390.

Літ.: [Про присудження премії ім. М.І. Костомарова НАН України В.С. Чишко за цикл праць «Особа в історії»] // Звіт про діяльність НАН України у 1998 р. – К., 1999. – Ч. 1. – С. 166–167; Чишко Віталій Сергеевич // Кто есть кто в библиотечной сфере России и СНГ. – М., 1999. – С. 251–252; Чишко Віталій Сергеевич // Кто есть кто в библиотечно-информационной сфере России и СНГ. – 4-е изд., доп. и испр. – М., 2000. – С. 393; Віталій Сергійович Чишко: Біобібліографія / Упоряд. М.І. Гончаренко, О.М. Яценко. – К., 2001; Віталій Чишко: Дир. Ін-ту біогр. дослідж. НБУВ // Золота книга української еліти. – К., 2001. – Т. 6. – С. 158–159; Чишко Віталій Сергійович // Хто є хто в Україні: політики, парламентарі, громадські діячі, урядовці, підприємці, військові, релігійні діячі, науковці та освітяни, журналісти, суспільствознавці. – К., 2001. – С. 495; Чишко Віталій Сергійович // Імена України: Біогр. щорічник, 2001. – К., 2002. – С. 612–613; Бугаєва О.В. В.С. Чишко: Некролог // Зап. Іст. філол. т-ва Андрія Білецького. – К., 2003. – Вип. 4. – С. 248–252; Даниленко В. Чишко Віталій Сергійович // Українські історики ХХ століття: Біобібліогр. довід. – К.; Л., 2003. – Вип. 2, ч. 1. – С. 344–346; Закарбований миттю: [Некролог В.С. Чишко] // Уряд. кур'єр. – 2003. – 6 лют. – С. 19; Те ж саме // Пам'ять століть. – 2003. – № 1. – С. 151; Те ж саме // Укр. іст. журн. – 2003. – № 2. – С. 156–158.

329. ШАМРАЙ Маргарита Агапіївна [н. 20.02.1941, м. Київ] – укр. книгознавець, філолог, бібліограф. Дочка укр. літературознавця А. Шамрая. Закінчила філол. ф-т укр. від-ня, полоністика КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1963). Почала працювати (1964) в ДПБ УРСР (нині НБУВ). Після переведення до від. рідкіс. кн. (1970) займалася дослідж. стародруків. Була залучена до створення (під керівництвом Держ. б-ки ім. В. Леніна, Москва)

«Сводного каталога старопечатных изданий кирилловского шрифта» (1978). З 1991 – в Ін-ті укр. археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України. Найвагоміша її наук.-бібліогр. пр. – «Каталог палеотипов из фондов Центральной научной библиотеки им. В.И. Вернадского НАН Украины» (1995), який є, по суті, продовж. каталогу інкунабул Б.І. Зданевича та Г.І. Ломонос-Рівної і склад. за тією ж схемою наук. опису стародруків. У ньому представлено опис 2 532 примірників вид. І половини ХVІ ст., а також допом. покажч.: хронол., видавців та друкарів по містах, осіб, які згадуються в описі, граверів, провенієнцій та ін. Завдяки цьому вид. ім'я Ш. стало відомо спеціалістам далеко за межами України. Вийшов друком каталог Ш. «Маргіналії в стародруках кириличного шрифту 15–17 ст. з фонду

Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського» (2005). Інформативність вид. виходить за межі традиц. бібліогр. опису, розвиває новий шлях в іст. книгознавстві та маргіналістиці. Кн. містить добре опрац. наук.-довідк. апарат. В Ін-ті археографії Ш. займається підготовкою до друку епістоляр. спадщини М.С. Грушевського.

Тв.: Перша книга українською літературною мовою // *Нові кн. УРСР.* – 1970. – № 33. – С. 22–23; Альманах «Молодик» // *Нові кн. УРСР.* – 1971. – № 7. – С. 30–34; «Лексикон словенороський» як об'єкт книгознавчого дослідження // *Питання східнослов'янської лексикографії XI–XVII ст.: Матеріали симп.* – К., 1979. – С. 156–159; Аналітичний обзор выставки редких изданий // *Международный съезд славистов.* – К., 1984; *Острожская Библия в фондах ЦНБ АН УССР* // *Федоровские чтения, 1981.* – М., 1985. – С. 205–208; *Зарубежные издания 1-й половины XVI века в фондах ЦНБ АН УССР* // *Роль библиотек в развитии общества.* – К., 1989. – Вып. 1. – С. 59–60; *Книги останнього Ягеллона в ЦНБ АН України* // *Наукова бібліотека в сучасному соціокультурному контексті: Міжнар. наук. конф., Київ, 12–15 жовт. 1993.* – К., 1993. – Ч. 2. – С. 120–121; *Першодруки в бібліотеці Києво-Софійського собору* // *Роль бібліотек, монастирів, соборів та інших установ у розвитку культури.* – К., 1993. – С. 28–30; *Провенієнції у виданнях Острозької та Дерманської друкарень: (За матеріалами фонду Від. стародруків ЦНБ АН України)* // *Укр. археогр. щоріч.* – К., 1993. – Вып. 2. – С. 48–53; *Каталог палеотипов из фондов Центральной научной библиотеки им. В.И. Вернадского НАН Украины.* – К., 1995; *Стародруки кириличного шрифту XV–XVII ст. як об'єкт джерелознавства* // *Наук. пр. НБУВ.* – К., 2000. – Вып. 4. – С. 222–226; *Невідомі записи Лазаря Барановича* // *Бібл. вісн.* – 2001. – № 3. – С. 29–32; *Альдини* // *ЕІУ.* – К., 2003. – Т. 1. – С. 71; *Братські друкарні* // *ЕІУ.* – К., 2003. – Т. 1. – С. 370; *Козаки і книга* // *Україна – Козацька держава: Ілюстр. історія укр. козацтва.* – К., 2004. – С. 98; *Королівська бібліотека в Києві* // *Бібл. вісн.* – 2004. – № 4. – С. 10–15; *Маргіналії в стародруках кириличного шрифту 15–17 ст. з фонду Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.* – К., 2005; *Альдини в бібліотеках України: Каталог.* – К., 2008.

Г.І. Ковальчук

330. ШАМРУК Людмила Олександрівна [н. 18.04.1938, м. Слуцьк Мінськ. обл., Білорусь] – укр. бібліограф. Закінчила Мінськ. бібл. технікум (1958) та бібл. ф-т (за фахом бібліотекознавство) Мінськ. пед. ін-ту ім. М. Горького (1968). Працювала бібліографом (з 1971) та зав. інформ.-бібліогр. від. (з 1983) КРУНБ ім. І. Франка.

Тв.: *Во вред обществу и себе: Рек. список лит.* – Симф.,

1979; *Режим орошения сельскохозяйственных культур: Библиогр. указ.* – Симф., 1982; *Механизация работ в садах и на виноградниках: Библиогр. указ.* – Симф., 1984; *Симферополью 200 лет: Библиогр. указ.* – Симф., 1984; *Памятники истории и культуры Крымской области: Науч.-вспом. библиогр. указ.: В 2 ч.* – Симф., 1987. – Ч. 1, 2; *Литература о Крыме: Науч.-вспом. библиогр. указ. (1984–1997).* – Симф., 1997.

331. ШАТРОВА Марина Борисівна [н. 08.06.1975, м. Луцьк] – укр. бібліографознавець. Закінчила РДІК (1996). Працювала бібліотекарем Волин. держ. юнац. б-ки (1996), ст. лаборантом каф. українозн. РДІК та РДГУ (з 1997). Навчається в аспірантурі РДГУ (з 2006). Працює над канд. дис.: «Документні ресурси української бібліографії образотворчого мистецтва (1996–2005): склад, зміст, особливості розвитку». Коло наук. інтересів – історія бібліографії образотв. мистец., розвиток галуз. бібліографії та галуз. документознавства в Україні.

Тв.: *Книжкова палата України – центр поточної державної бібліографії образотворчих видань // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 20–22 квіт. 2005 р. – Рівне, 2005. – С. 19–20; Діяльність видавництва «Мистецтво» через призму розвитку національного мистецтва у 60–90-х роках ХХ ст. // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 20–22 квіт. 2006 р. – Рівне, 2006. – С. 11–13; Бібліографія образотворчого мистецтва України: історичний аспект дослідження // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Зб. наук. пр. – Рівне, 2007. – Вип. 11. – С. 287–291; Образотворчі видання у відділі мистецтв обласної бібліотеки // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 23 квіт. 2007 р. – Рівне, 2007. – С. 5–10; Фонд образотворчих документів Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: Зб. наук. пр. – К., 2007. – С. 134–141; До визначення терміна «образотворчий документ» // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: Зб. наук. пр. – К., 2008. – Вип. 2. – С. 138–149; Книговидавнича діяльність в галузі образотворчого мистецтва: історіографія питання // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Зб. наук. пр. – Рівне, 2007. – Вип. 14. – С. 312–317; Образотворчі документи в обласній бібліотеці (на прикладі Рівнен. ОУНБ) // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 2. – С. 34–38; Термінологічний аспект дослідження образотворчого документа // Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 25–27 лют. 2008 р. – Рівне, 2008. – С. 14–16; Аналіз документного потоку образотворчих документів України 1996–2005 рр. // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: Зб. наук. пр. – К., 2009. – Вип. 3. – С. 167–179; Аналіз документного потоку статей з образотворчого мистецтва в періодичних та*

продовжуваних виданнях України 1996–2005 рр. // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. – 2009. – № 2. – С. 24–33; *Випуск неперіодичних друкованих видань літератури з образотворчого мистецтва в Україні в 1996–2005 рр.* // *Вісн. Книжк. палати*. – 2009. – № 9. – С. 4–8; *Документні ресурси з образотворчого мистецтва* // *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 19–21 трав. 2009 р.* – К., 2009. – С. 54–56; *Випуск ретроспективних бібліографічних видань з образотворчого мистецтва в Україні (1996–2005 рр.)* // *Бібл. вісн.* – 2010. – № 1. – С. 37–43; *Електронні бібліографічні ресурси з образотворчого мистецтва* // *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–27 трав. 2010 р.* – К., 2010. – С. 240–241; *Документні ресурси української бібліографії образотворчого мистецтва (1996–2005): Монографія.* – Рівне, 2011; *До визначення поняття «Едиціологія»* // *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17–19 трав. 2011 р.* – К., 2011. – С. 112–113.

Лім.: Шатрова Марина Борисівна // *Покликання – бібліотекар: До 40-річчя вищої бібліотечної освіти у Рівному.* – Рівне, 2011. – С. 183–186.

332. ШВЕЦОВА (Швецова-Водка) Галина Миколаївна [н. 01.12.1943, с. Анаш Новоселів. р-ну Краснояр. краю, РФ] – укр. бібліографо- та документознавець, педагог. Канд. пед. наук (1972), д-р іст. наук (2002), доц., проф. каф. бібліотекознавства та бібліографії РДГУ Закінчила (1966) бібл. ф-т Сх.-Сибір. держ. ін-ту культури (м. Улан-Уде), аспірантуру ЛДІК (1971). Працювала (1966–1979) викл., старш. викл., доц. (з 1977) каф. бібліографії Сх.-Сибір. держ. ін-ту культури; доц. (з 1979), проф. каф. бібліографознавства (з 1995), зав. каф. (1987–1993), з 1998 – проф. каф. бібліотекознавства та бібліографії РДГУ. Захистила канд. дис. за темою: «Критико-библиографический журнал «Книга и революция» (1920–1923 гг.) и его роль в становлении и развитии советской библиографии», докт. дис. за темою: «Документ і книга в системі соціальних комунікацій». Її наук. розвідки присвячено питанням історії та типології книгозн. період. видань, типології кн., типології док. як об'єкта бібліографії, класифікації бібліогр. посіб., зокрема реком. бібліографії. Теорет. дослідж. Ш. мають суттєвий вплив на розвиток укр. науки в галузях бібліографо- і документознавства, актив. використовуються в сучас. бібл.-бібліогр. інформатиці та документозн. освіті. Авт. понад 150 пр., із них близько 40 теорет. робіт. Метод. рек. «Класифікація бібліографічних посібників» (1997) поставили крапку в дискусії, яка розпочалася ще в 1950-х рр. щодо класифікації бібліогр. посіб. Навч. посіб. «Загальне бібліографознавство: (Основи теорії бібліографії)» (1995), «Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної

інформатики» (1998), ряд публ. з пробл. термінології бібліографознавства поклали початок розвитку укр. теорет. науки з пробл. бібліографо- та документознавства, соціал. інформатики в Україні. Ш. викладає навч. курси: «Загальне бібліографознавство», «Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці», «Документознавство» та ін. Чл. редкол. журн. «Вісник Книжкової палати». Лауреат премії РДК ім. Мелетія Смотрицького (1994, 1996).

Тв.: Современные проблемы видов и типов библиографических пособий // Актуальные проблемы культурного строительства. – Николаев, 1985. – Вып. 4. – С. 409–411; Библиографоведение: Общий курс: Метод. указания для студентов-заочников II курса библ. ф-тов. – Ровно, 1986; Книговедческая типология литературы в свете теории общественного сознания // Современные проблемы книговедения, книжной торговли и пропаганды книги: Межведомств. сб. науч. тр. – М., 1987. – Вып. 4. – С. 27–35; Организация и методика библиографической работы в библиотеке: Метод. рекомендации для студентов III курса заоч. ф-тов. – Ровно, 1989. – Ч. 3: Лабораторные работы.; Определение документа в документационно-информационной науке. – Ленинград, 1991; Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки: Метод. рек. на допомогу самоств. роботі студ. 2 курсу по вивч. дисципліни «Організація і методика бібліографічної роботи в бібліотеці». – Рівне, 1993. – У співавт.; Документ як складова частина об'єкту бібліографічної діяльності бібліотек // Пріоритетні напрямки розвитку бібліотечної справи в Україні: Міжрегіон. наук.-практ. конф., 24–25 берез. 1993 р.: Тези доп. і повідомл. – Рівне, 1993. – С. 63–64; Методологія бібліографії: Лекція для студ. бібл. ф-ту з курсу «Загальне бібліографознавство». – Рівне, 1993; Забезпечення наступності виробничої практики з бібліографії // Проблеми, напрямки вдосконалення практики студентів вузу культури: Тези наук. повідомл. та метод. матеріали наук.-метод. конф., Рівне, 2–3 берез. 1994 р. – Рівне, 1994. – С. 35–37; Книга и документ: соотношение понятий // Книга: Исслед. и материалы. – М., 1994. – Сб. 68. – С. 19–37; Тематичний план курсу «Основи бібліографознавства» // Навчальний план і програми для підготовки учнів 10–11 класів бібліотечного профілю Рівненського ліцею-інтернату при навчально-виробничому комплексі «Бібліотекар» Рівненського державного інституту культури. – Рівне, 1994. – С. 17; Загальне бібліографознавство: (Основи теорії бібліогр.): Навч. посіб. для студ. ін-тів культури. – Рівне, 1995; Методика бібліографування: Метод. рек. на допомогу використ. контрол. робіт з курсу «Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці». – Рівне, 1995. – У співавт.; Науково-допоміжна бібліографія: Лекція з курсу «Загальне бібліографознавство». – Рівне, 1995; Типологія документа як об'єкта національної бібліографії // Національна бібліографія України: стан і тенденції розвитку: Матеріали міжвідом. наук. конф., м. Київ, 12–14 квіт. 1994 р. – К., 1995. – С. 42–48; Визначення загальної ретроспективної бібліографії та її об'єкта // Теоретичні та організаційні проблеми формування репертуару української книги та періодики: Доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф., 22–26 серп. 1995 р. – Л., 1996. – С. 49–58;

Завдання національного виховання і рекомендаційна бібліографія // Національне виховання: формування світогляду і духовних цінностей у студентської молоді: Матеріали і тези міжвуз. наук.-практ. конф., 12–13 берез. 1996 р. – Рівне, 1996. – С. 160–163; Загальне бібліотекознавство та бібліографія. – К., 1996; Книга, бібліотека і бібліографія в системі інформаційних комунікацій // Восток – Запад: діалог культур: Міжнародн. наук.-практ. конф.: Тез. докл. і сообщ., 20–26 червня 1996 р. – Улан-Уде, 1996. – С. 8–11; Комп'ютерна бібліографія: термінологічні роздуми // Вісн. Книжк. палати. – 1996. – № 5. – С. 8–10; Место книжного дела и библиографии в системе социальных информационных коммуникаций // Книга и книжное дело на рубеже тысячелетий: VIII науч. конф. по пробл. книговедения: Тез. докл. – М., 1996. – С. 37–38; Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці: Метод. рек. для студ. III курсу заоч. ф-ту. – Рівне, 1996. – У співавт.; Про склад циклу інформологічних наук // Культура України: історія і сучасність: Матеріали Всеукр. наук.-теорет. конф., 19–20 листоп. 1996 р. – Х., 1996. – С. 47–48; Бібліографічні картотеки Рівненської державної обласної бібліотеки: історія та сучасний стан // Головна книгозбірня області: історія і розвиток: До 55-річчя від дня заснування Рівнен. держ. обл. б-ки. – Рівне, 1997. – С. 18–30. – У співавт.; Документ и информация в свете теории коммуникации // Библиография. – 1997. – № 4. – С. 39–48; Історичний розвиток значень поняття «документ» // Українська культура: Минуле, сучасне, шляхи розвитку: Міжвуз. зб. наук. пр. – К., 1997. – С. 179–187; Класифікація бібліографічних посібників: Метод. рек. для викон. контрол. роботи з курсу заг. бібліографознавства. – Рівне, 1997; Методика бібліографування: Метод. рек. на допомогу викон. контрол. роботи з курсу «Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці». – Рівне, 1997; Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці: Прогр. курсу для ін-ту культури зі спец. «Бібліотекознавство та бібліографія». – Рівне, 1997. – У співавт.; Библиография и знание: грани взаимодействия // Библиография. – 1998. – № 1. – С. 40–52; Бібліографічні праці Якуба Гоффмана на сторінках «Рочніка Волинського» (1931–1939 рр.) // Вісн. Книжк. палати. – 1998. – № 11. – С. 27–28; Інформаційна діяльність бібліотеки: термінологічний підхід // Бібліотека. Наука. Культура. Інформація: Наук. пр. НБУВ. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 242–246; Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики. – К., 1998. – У співавт.; Место библиографии в системе социальных коммуникаций // Книга: Исслед. и материалы. – М., 1998. – Сб. 75. – С. 46–62; Типологія документа: Навч. посіб. для ін-тів культури. – К., 1998; Видання персональних літературно-художніх бібліографічних посібників в Україні у 90-ті роки // Бібл. планета. – 1999. – № 4. – С. 35–38. – У співавт.; Визначення документа в архівознавстві // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1999. – Т. 4. – С. 99–102; Визначення та функції документа як об'єкта бібліотечно-бібліографічної діяльності // Вісн. ХДАК: Документознавство. Інформатика: Зб. наук. пр. – Х., 1999. – Вип. 1. – С. 89–95; Від пошуку – до визнання: Наук. та навч.-метод. пр. викл. Рівнен. держ.

ін-ту культури: Біобібліогр. покажч. – Рівне, 1999. – У співавт.; Типологія книги: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. культури і мистец. – К., 1999; Бібліографічні ресурси України: загальна характеристика: Навч. посіб. – Рівне, 2000; Бібліографічні ресурси України: стан, проблеми розвитку // Бібл. вісн. – 2000. – № 4. – С. 2–5; Компьютерная библиография в системе библиографических ресурсов // Девятая Междунар. науч. конф. по пробл. книговедения «Книга и книжное дело на рубеже тысячелетий»: Тез. докл. – М., 2000. – С. 318–320; Изучение библиографических ресурсов в курсе общего библиографоведения // Информационные ресурсы библиотек и их кадровое обеспечение: Материялы Міжнар. наук.-практ. конф. (23–26 мая 2000 г., Мінск). – Мінск, 2000. – С. 199–203; Документ і книга в системі соціальних комунікацій: Монографія. – Рівне, 2001; К определению понятия «технотронные документы» // Библиотечное дело-2001: Рос. б-ки в мир. информ. и интеллект. пространстве: Тез. докл. Шестой Междунар. науч. конф. (Москва, 26–27 апр. 2001 г.). – М., 2001. – Ч. 1. – С. 51–52; Комп'ютерні бібліографічні ресурси: питання класифікації // Бібл. вісн. – 2001. – № 2. – С. 13–19; Документ і книга в системі соціальних комунікацій: Автореф. дис. ... д-ра іст. наук. – К., 2002; Библиографические ресурсы Украины // Библиография. – 2003. – № 5. – С. 108–111; Загальне бібліографознавство: Навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Рівне, 2003; Обласна бібліотека як центр комп'ютерної бібліографії: Здобутки і пробл. // Бібл. планета. – 2003. – № 3. – С. 16–18; Наукове опрацювання документів: Освіт. вимір // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 11. – С. 11–13; Перше монографічне дослідження історії української статистики друку // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 3. – С. 8–9; Українська книга 1917–1921 рр. у бібліографічних покажчиках // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 2. – С. 65–70; Методика бібліографування: Метод. рек. на допомогу викон. контрол. роботи з курсу «Організація та методика бібліогр. роботи в б-ці». – 3-тє вид., переробл. і доповн. – Рівне, 2005. – У співавт.; Документознавство: Навч. посіб. – К., 2007; Підготовка бібліографічних посібників у Сарненській ЦСПШБ // Звітна конференція викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 25–27 лют. 2008 р. Секція «Актуальні проблеми бібліотекознавства і бібліографії». – Рівне, 2008. – С. 40–45. – У співавт.; Бібліографічні новинки Національної парламентської бібліотеки України // Бібл. форум України. – 2009. – № 4. – С. 7–11; Общая теория документа и книги: Учеб. пособие. – М., 2009; Роль Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки УААН у формуванні галузевого ресурсу національної та науково-допоміжної бібліографії // Національна сільськогосподарська бібліографія як складова програми інформатизації аграрної галузі України: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 2009 р. – К., 2009. – С. 121–124; Покликиння – бібліотекар: До 40-річчя вищої бібліотечної освіти у Рівному. – Рівне, 2011. – У співавт.; «Документологія» для магістрів зміст навчального курсу // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 17–19 трав.

2011 р. – К., 2011. – С. 141–143.

Лім.: Швецова-Водка Галина Миколаївна // Від пошуку – до визнання: Наук. та навч.-метод. пр. викл. Рівнен. держ. ін-ту культури: Біобібліогр. показч., присвяч. 20-річчю Рівнен. Держ. ін-ту культури. – Рівне, 1999. – С. 32–43; Швецова-Водка Галина Миколаївна // Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі: Довідник. – К., 1999. – С. 147–148; Галина Миколаївна Швецова-Водка: Біобібліогр. показч. / Уклад. та авт. нарису В.І. Лутовинаова. – К., 2004; Лутовинаова В. Покликання – бібліографія // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 4. – С. 44–48; Жданова Р.С. Національна парламентська бібліотека України – головний осередок інформації з питань українського бібліографознавства // Бібліотека і книга у контексті часу: Зб. наук. ст. Міжнар. наук.-практ. конф., 11–13 трав. 2006 р., Київ. – К., 2006. – С. 77–78, 81–82; Швецова-Водка Галина Николаевна // Библиографический указатель авторов юбилейного выпуска научного журнала «Культура народов Причерноморья». – Симф., 2007. – № 100, т. 3. – С. 94–104; Документознавчі погляди Г.М. Швецової-Водки // Бездрабко В. Історіографічні ескізи з документознавства, або Персональний текст про персональні тексти: Монографія. – К., 2009. – С. 168–195; Швецова-Водка Галина // Солоїденко Г.І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку: Монографія. – К., 2010. – С. 201; Швецова-Водка Галина Николаевна // Покликання – бібліотекар: До 40-річчя вищої бібліотечної освіти у Рівному. – Рівне, 2011. – С. 187–224.

333. ШЕКЕРА Людмила Іванівна [н. 11.01.1940, м. Одеса] – укр. біолог, бібліограф. Закінчила бібл. курси при Будинку офіцерів (1958). Навчалася на біол. ф-ті ОДУ (1958–1964). Впродовж кількох років (1964–1968) працювала за основ. фахом наук. співроб. Обь-Тазов. від-ня Сибір. НДІ риб. госп-ва. Згодом почала працювати в ОДНБ ім. М. Горького бібліотекарем книгосховища (1971), старш. бібліографом наук.-бібліогр. від., провід. бібліографом довідк.-інформ. від. (1994). Вела роботу з розд. «Біологія» і «Правознавство». Впродовж багатьох років підтримувала тісний зв'язок з Одес. будинком природи, виступала з оглядами л-ри. Склала ряд наук.-допом. та реком. посіб., серед яких фундамент. бібліогр. показч. «Биология Черного и Азовского морей» (обсяг – 2 323 с.), в якому зареєстровано 23 025 вітчизн. та зарубіж. джерел.

Тв.: Дельфіни: Що читати про цікаву тварину китоподібних: Реком. показч. л-ри. – О., 1975; Природа и общество: Рек. указ. лит. – О., 1975; Етологія: Що читати про молоду науку: Реком. показч. л-ри. – О., 1976; Нова науково-популярна література з природознавства: Бібліогр. показч. л-ри. за 1976–1983 рр. – О., 1976–1984; Защита растений: Информ. указ. лит.: В 2 вып. – О., 1978. – Вып. 1, 2; Друг наш – лес: Рек. указ. лит. – О., 1980; Места заповедные: Рек. указ. лит. – О., 1980; Воздух должен быть чистым: Рек. указ. лит. по вопр. экологии. – О., 1981. – У співавт.; Наш дом – планета Земля: Рек. указ. лит. по вопр. экологии. – О., 1981; Ювеналий Петрович Зайцев: Библиоогр. указ. лит. – О., 1982; – Те ж саме. – 2-е изд., доп. – О.,

1994; *Биополе живых организмов: Рек. указ. лит.* – О., 1983; *Константин Александрович Виноградов: Биобиблиогр. указ. лит.* – О., 1984. – У співавт.; *Биология Черного и Азовского морей: Указ. лит. за 1917–1977 гг.* – О., 1985–1989. – Вып. 1–9. – У співавт.; *Генная инженерия: Рек. указ. лит.* – О., 1985; *Евгений Александрович Шевалев, 1878–1946: Биобиблиогр. указ. лит.* – О., 1985. – У співавт.; *Иван Иванович Пузанов, 1885–1971: Биобиблиогр. указ. лит.* – О., 1985. – У співавт.; *Охорона рослинного і тваринного світу: Реком. бібліогр. покажч. л-ри.* – К., 1985; *Бактерии – роботы будущего: Рек. указ. лит.* – О., 1986; *Трезвость – норма жизни: Рек. указ. лит.* – О., 1985. – Те ж саме. – 2-е изд., перераб. и доп. – О., 1986. – У співавт.; *Биотехнология: достижения и перспективы: Рек. указ. лит.* – О., 1987; *Целебный морской воздух: Библиогр. указ. лит.* – О., 1987. – У співавт.; *Вера Петровна Тульчинская: Биобиблиогр. указ. лит.* – О., 1988; *Наркомания: тревожная тенденция: Рек. список лит.* – О., 1988; *СПИД: Знать и бороться: Рек. список лит.* – О., 1988; *Торгующие любовью: Рек. список лит.* – О., 1988; *Циклы и ритмы жизни: Рек. указ. лит.* – О., 1988; *Михаил Александрович Ясинский: Биобиблиогр. указ. лит.* – О., 1989; *Синтетическое топливо – топливо будущего: Рек. указ. лит.* – О., 1989; *Биология Черного и Азовского морей: Указ. лит. за 1978–1987 гг.* – О., 1990–1992. – Вып. 1–6. – У співавт.; *Радиоактивность и жизнь: Рек. указ. лит.* – О., 1990. – У співавт.; *Сероводород Черного моря: Библиогр. указ. лит.* – О., 1990. – У співавт.; *Александр Моисеевич Бронфман: Биобиблиогр. указ. лит.* – О., 1992; *Антропогенная эвтрофикация Черного моря и ее последствия: Библиогр. указ. лит.* – О., 1993. – У співавт.; *Анатолій Миколайович Бефани: Біобібліогр. покажч. л-ри.* – О., 1994.

Лит.: Бур'ян Л.М. Шекера Людмила Іванівна // *Бібліографи Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького: Біобібліогр. довід.* – О., 2002. – С. 224–229.

334. ШЕЛЕСТОВИЧ Ірина Сергіївна [н. 27.01.1943, м. Шахти, тепер Ростов. обл., РФ] – укр. філолог, бібліограф-редактор. Закінчила філол. ф-т ОДУ ім. І.І. Мечникова (1966). Деякий час учителювала в с. Плахтіївка Саратову на Одещині; згодом перейшла на одну з каф. Одес. ін-ту інженерів мор. флоту. В ОДНБ ім. М. Горького (з 1968) працювала на посадах старш. ред., провід. ред. ред.-вид. від. Займається редагуванням найбільш склад. пр. За її участю побачили світ числен. фундамент. наук.-допом. бібліогр. покажч., зокрема з серії «Учені вузів Одеси», «Літературна Одеса», «Письменники Одеси», а також велика кількість посіб. природн.-наук. циклу, серед яких «*Біологія Чорного і Азовського морів*» (9 вип.; 1985–1989) та «*Природа і природні ресурси Північного Причорномор'я*» (близько 30 вип.; 1980–2002). Разом із М.Л. Десенко відредагувала капітал. бібліогр. працю «*Голодомор в Україні 1932–1933 рр.*» (2001). Знач. внесок Ш. і в створення багатьох метод.-бібліогр. пр. З питань редагування надає постійну допомогу упоряд. бібліогр. пр., працівникам різних від. і служб б-ки.

Тв.: Джерела пам'яті: Кат. вист. до 90-річчя Укр. т-ва «Просвіта» в Одесі (1905–1909). – О., 1995. – У співавт.

Лит.: Зленко Г.Д. Шелестович Ірина Сергіївна // Бібліографи Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького: Біобібліогр. довід. – О., 2002. – С. 230–231.

335. ШЕМЕЦЬ Ніна Олександрівна [н. 17.11.1925, м. Москва, РФ] – укр. бібліограф. Закінчила МДУ, фіз.-мат. ф-т (1949). Після переїзду до Києва працювала в ДПБ УРСР (нині НБУВ) на посадах старш. ред., голов. бібліографа (1961–1981). Керувала групою з підготовки наук.-допом. ретросп. бібліогр. покажч. з природн. наук, займалася метод. роботою, наставництвом. Виховала плеяду бібліографів, серед яких: В.С. Пашкова, М.А. Воробей та ін. Працювала з відомими укр. бібліографами: І.З. Бойком, Г.М. Гімельфарб, Л.І. Гольденбергом, С.В. Сороковською та ін. Фахівець у галузі природн. бібліографії.

Тв.: Астрономія на Україні (1918–1962 рр.): Бібліогр. покажч. – К., 1965. – У співавт.; Юрій Олексійович Митропольський: [Бібліогр. покажч.]. – К., 1968. – У співавт.; Видання Академії наук УРСР (1919–1967). Суспільні науки: Бібліогр. покажч. – К., 1969. – У співавт.; Видання Академії наук УРСР (1919–1967). Фізико-технічні та математичні науки: Бібліогр. покажч. – К., 1970. – У співавт.; Центральна наукова бібліотека Академії наук УРСР: Бібліогр. покажч. (1919–1969 рр.). – К., 1970. – У співавт.; Видання Академії наук УРСР (1919–1967). Науки про Землю і Космос. Хіміко-технологічні та біологічні науки: Бібліогр. покажч. – К., 1971. – У співавт.; Николай Коперник: К 500-летию со дня рождения: Список юбил. материалов за 1972–1973 гг. – К., 1973. – У співавт.; Применение математических методов в биологических науках, химии и химической технологии: Указ. отеч. и заруб. лит. (1958–1969). – К., 1975. – У співавт.; Центральна Наукова бібліотека Академії наук УРСР: Бібліогр. покажч. л-ри, 1970–1974 рр. – К., 1975. – У співавт.; Применение математических методов в технике: Основы пром. пр-ва. Металловедение, металлургия, машиностроение: Указ. отеч. и иностр. лит. за 1958–1970 гг. – К., 1976. – У співавт.; Применение математических методов на транспорте: Указ. отеч. и заруб. лит. – К., 1977. – Ч. 1–2. – У співавт.; Співробітництво бібліографів і вчених // Вісн. АН УРСР. – 1980. – № 6. – С. 100–102. – У співавт.; Системы управления промышленным транспортом: Библиогр. указ. (1961–1976 гг.). – К., 1981. – У співавт.; Составление тематических ретроспективных библиографических указателей: Рекомендации для НИУ АН УССР. – К., 1981. – У співавт.

Р.С. Жданова

336. ШИНКАРЕНКО Олена Борисівна [16.01.1920, м. Суми – 31.08.2001, м. Київ] – укр. бібліограф. Закінчила МДБІ (1948). Труд. діяльн. розпочала у Фундамент. б-ці КДУ ім. Т.Г. Шевченка. Працювала в Київ. худож. ін-ті бібліотекарем (з 1939), у ДНАББ ім. В.Г. Заболотного – старш. бібліотекарем, голов. бібліографом, зав.

від. бібліографії (з 1944). Займалась підготовкою картотек, тематич. добірок і списків л-ри, складала бібліогр. показч. з питань архіт. й буд-ва. Нагородж. грамотами, лауреат премії ім. акад. М.С. Буднікова (1997).

Тв.: *Применение вычислительной техники в строительстве и архитектуре: Аннот. указ. отеч. и зарубеж. лит. за 1961 – март 1964 гг. – К., 1965; Применение скользящей опалубки в строительстве: Аннот. указ. отеч. и иностр. лит. за 1963–1965 гг. – К., 1966. – У співавт.; Сокращение сроков строительства: Аннот. указ. отеч. лит. за 1945–1965 гг. – К., 1966; Поточное строительство: Аннот. указ. отеч. лит. за 1930–1967 гг. – К., 1967. – Вып. 1: 1930–1945 гг.; Составные (сборные) железобетонные сваи: Аннот. указ. отеч. и иностр. лит. за 1960–1967 гг. – К., 1968; Вопросы качества строительства: Указ. отеч. и зарубеж. лит. – К., 1969–1982. – Вып. 1: (1960–1969) – 1969. – У співавт.; Вып. 2: (1970–1973) – 1974. – У співавт.; Вып. 3: (1974–1976). – 1978; Вып. 4: (1977–1980). – 1982. – У співавт.; Производство бетонных работ при строительстве зданий и сооружений из монолитного железобетона: Указ. отеч. и иностр. литературы за 1972–1974 гг. – К., 1975. – У співавт.; Історія Академії архітектури: Бібліогр. показч. (1944–1963). – К., 1995; Видатний український будівельник Михайло Михайлович Жербін: Бібліогр. показч. – К., 1996; Видатний український будівельник Михайло Сергійович Будніков (1904–1966): Бібліогр. показч. – К., 1996; Архітектор В.Г. Заболотний: Бібліогр. портр. (1898–1962): Бібліогр. показч.: До 100-річчя від дня народж. – К., 1998; Владислав Городецький (1863–1930): Бібліогр. показч. – К., 1999; Павло Федотович Альошин: Бібліогр. показч. – К., 2000.*

Літ.: *Лауреати премії імені академіка М.С. Буднікова 1997 року: [Про присудження Акад. буд-ва України премії ім. М.С. Буднікова працівникам ДНАББ, зокрема О.Б. Шинкаренко] // Буд-во України. – 1997. – № 6. – С. 45; Артамонова С. Бібліограф Олена Шинкаренко // Бібл. вісн. – 1999. – № 2. – С. 41–42; Премія Академії будівництва України імені академіка Буднікова М.С.: лауреати премії [Про лауреатів премії 1997 року, зокрема О.Б. Шинкаренко] // Вісн. Акад. буд-ва України: Здобутки 10 років та перспективи розв. 1993 –2003. – К. – 2003. – № 12. – С. 270.*

337. ШКОЛЬНА Олена Дмитрівна [н. 09.07.1969, с. Мар'янське Апостолів. р-ну Дніпропетр. обл.] – укр. журналістикознавець, бібліограф преси. Канд. філол. наук (1997). Закінчила ф-т журналістики КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1993). Навчалася в аспірантурі (1994–1997). Захистила дис. за темою: «Становлення

та розвиток системи періодичної преси Катеринославської губернії 1838–1917 рр.». За цей час вийшли друком покажч. період. вид. «Періодичні видання Катеринослава та Катеринославської губернії (1838–1917 рр.)» (1995), «Періодичні видання Полтави та Полтавської губернії (1838–1917 рр.)» (1996). По закінч. аспірантури працювала старш. викл. на каф. орг. видавн. справи і книгорозповсюдження та на каф. видавн. справи і редагування вид.-полігр. ф-ту НТУУ «КПІ» (1997–1999), доц. каф. історії, філос. та культурології Ін-ту соц. наук МАУП (1999–2000). В Ін-ті журналістики КНУ ім. Т.Г. Шевченка на посадах: наук. співроб. (з 2000), старш. наук. співроб. (з 01.01.2009), доц. каф. історії журналістики (з 01.09.2009). Коло проф. та наук. інтересів – дослідж. з іст. укр. журналістики. Публікує ст. у фах. вид. Учасн. наук.-практ. конф. та заходів, що проводяться Наук.-дослід. центром періодики ЛНБ ім. В. Стефаніка.

Тв.: Біля витоків української провінційної преси початку ХХ століття (Співробітники катеринославських часописів) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. Другої всеукр. наук.-теорет. конф., 21–22 груд. 1994 р. – Л.; Житомир, 1994. – С. 206–208; 3 історії катеринославської преси (1838–1917 рр.): особливості становлення та розвитку // Вісн. Київ. ун-ту ім. Т. Шевченка. Сер. Журналістика. – К., 1995. – Вип. 2. – С. 239–249; Періодичні видання Катеринослава та Катеринославської губернії (1838–1917 рр.): Список. – Л.; К., 1995. – У співавт.; Пропаганда української книги на сторінках катеринославського часопису «Дніпрові хвилі» (1910–1913 рр.) // Книга в соціокультурному просторі (досвід книговидання ХІХ – початку ХХ ст. і сучасні проблеми): Доп. і повідомл. Міжнар. наук. конф., 3–5 трав. 1995 р. – Л., 1995. – С. 23–24; Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. – Л., 1995. – Вип. 2. – У співавт.; 1996. – Вип. 3. – У співавт.; 1997. – Вип. 4. – У співавт.; 2004. – Вип. 11. – У співавт.; 2005. – Вип. 12. – У співавт.; 2007. – Вип. 14. – У співавт.; Антін Синявський – публіцист, вчений, громадський діяч // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. третьої всеукр. наук.-теорет. конф., 22–23 груд. 1995 р. – Л., 1996. – С. 251–256; До історії медичної преси України (за матеріалами періодики Катеринославицини та Полтавицини ХІХ – початку ХХ століття) // Відродження української державності: проблеми історії та культури: Матеріали Міжнар. наук. конф., 13–16 трав. 1996 р. – О., 1996. – С. 21–211; До історії періодичної преси Полтавської губернії (1838–1917 рр.) // Українська журналістика-96: Матеріали наук.-практ. конф. – К., 1996. – С. 86–88; Духовна публіцистика Василя Біднова // Третій Міжнар. конгрес українців, 26–29 серп. 1996 р. – Х., 1996. – С. 241–245; Микола Мізко – журналіст та літературознавець // Теоретичні та організаційні проблеми формування репертуару української книги та періодики: Доп. і повідомл. Міжнар. наук. конф., 25–26 серп. 1995 р. – Л., 1996. – С. 433–435; Періодичні видання Полтави та Полтавської губернії (1838–1917 рр.). – Л.; К., 1996. – У співавт.; Східноукраїнська періодика ХІХ – початку ХХ століття у книгозбірнях світу // Українська преса за межами

України: Матеріали наук.-теорет. конф., 25–26 квіт. 1996 р. – К., 1996. – С. 80–84; Українська книга як джерело виховання національної свідомості (за матеріалами часопису «Дніпрова хвиля») // Вісн. Київ. ун-ту. Сер. Журналістика. – К., 1996. – Вип. 3. – С. 196–206; Висвітлення історії Придніпров'я на сторінках «Екатеринославського юбилейного листка» (1887 р.) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. четвертої всеукр. наук.-теорет. конф., 19–20 груд. 1997 р. – Л., 1997. – С. 35–37; Журналістська діяльність Миколи Бикова // Українська журналістика-97: Матеріали наук.-практ. конф. – К., 1997. – С. 106–109; К проблеме создания региональных указателей периодики // История журналистики как объект исследования и учебная дисциплина. – Ростов н/Д, 1997. – Вып. 1: Материалы междунар. науч.-практ. конф. – С. 41–42; Проблематика публіцистики Антона Синявського // Вісн. Київ. ун-ту ім. Т. Шевченка. Сер. Журналістика. – К., 1997. – Вип. 4. – С. 147–156; Становлення та розвиток системи періодичної преси Катеринославської губернії 1838–1917 рр.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. 10.01.08. – К., 1997; Чинники самоствердження нації у періодичній пресі мовами етнічних меншин у Східній Україні (історичний аспект) // Національна ідея та національна своєрідність у засобах масової інформації: Асиміляція чи інтеграція в багатонаціональні суспільства Центрально-Східної Європи: Матеріали «Круглого столу», Київ, 20–22 груд. 1996 р. – К., 1997. – С. 72–77; Василь Біднов – журналіст і діяч просвітянського руху // Вісн. Київ. ун-ту ім. Т. Шевченка. Сер. Журналістика. – К., 1998. – Вип. 6. – С. 25–31; Періодичні видання Подільської губернії (1838–1917 рр.). – Л.; К., 1999. – У співавт.; Тенденції у розвитку офіційної періодики у 1838–1917 рр. (на прикладі видань Катеринославської губернії) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. п'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 27–28 листоп. 1998 р. – Л., 1999. – С. 449–457; Україномовна преса Катеринослава у 1917 році // Четвертий Міжнар. конгр. українців. Історія: Доп. та повідомл. – О.; К.; Л., 1999. – Ч. 2: XX ст. – С. 234–237; Мета і функції провінційної релігійної періодики кінця XIX – початку XX століття (на прикладі видань Катеринославської губернії 1872–1917 рр.) // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. шостої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 11–13 трав. 2000 р. – Л., 2000. – С. 400–403; Основні етапи розвитку та особливості функціонування масової періодики на регіональному рівні (на прикладі видань Катеринославської губернії кінця XIX – початку XX століття) // Ex professo: Зб. наук. пр. – Дніпропетровськ, 2001. – Вип. 3. – С. 233–245; Спеціалізована преса як відображення і чинник господарського життя регіону (на прикладі видань Катеринославської губернії кінця XIX – початку XX століття) // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. сьомої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 17–18 трав. 2002 р. – Л., 2002. – С. 239–244; Биков Микола Васильович // ЕСУ. – К., 2003. – Т. 2. – С. 597. – У співавт.; Радіопреса України (20–30-ті рр. XX ст.) // Українська періодика: Історія і сучасність: Доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 24–

26 жовт. 2003 р. – Л., 2003. – С. 120–126; Становлення радіопреси України (20–30-ті рр. ХХ ст.) // Журналістика: Наук. зб.– К., 2003. – Вип. 2. – С. 21–29; Чверть століття науково-педагогічної діяльності: Передмова // Борис Іванович Черняков. Чверть століття науково-педагогічної діяльності: Біобібліогр. покажч. – К., 2003. – С. 3–4; Застосування методики системного аналізу в дослідженні історії регіональної журналістики // Вісн. КНУ ім. Т. Шевченка. Серія: Журналістика. – К., 2004. – Вип. 12. – С. 9–10; І слово, і пісня (Монолог Степана Галябарди); «Радію: мені вдалося знайти стежку до людського серця» (Майже автопортрет Олександра Токаря); Ода кореспондентській мережі; Уособлення гармонії суперечностей (Леонтій Даценко та його справа); Проростати до Сонця (Галина Дмитрієнко) // Живі голоси України: нариси про радіо-журналістів. – К., 2004. – С. 110–117; С. 160–167; С. 231–237; С. 38–53. – У співавт.; С. 72–82. – У співавт.; Історична періодика східноукраїнських губерній кінця ХІХ – початку ХХ століття // Матеріали V конгр. Міжнар. асоц. українців. Історія: Зб. наук. ст. – Чернівці, 2004. – С. 227–229; Історія національного радіоефіру: Арх. матеріали (1942–1969). – К., 2004. – У співавт.; Портрети ведучих на тлі програми [Я. Скуратівська та Н. Жежера] // Журналістика: Наук. зб. – К., 2004. – Вип. 3. – С. 170–180; Рядки історії (передмова) // Історія національного радіоефіру: Арх. матеріали (1942–1969). – К., 2004. – С. 5–12. – У співавт.; Специфіка дослідження радіопреси // Українська журналістика в контексті доби: Матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 23–24 верес. 2004 р., м. Львів. – Л., 2004. – С. 466–467; Висвітлення українського питання в російськомовних часописах Полтавщини початку ХХ століття // Потужна сила рідного слова / Упоряд. Н. М. Сидоренко. – Полтава, 2005. – С. 419–426; Джерела з історії радіожурналістики // Журналістика: Наук. зб.– К., 2005. – Вип. 4. – С. 2–38; Преса Катеринославської губернії (1905–1907): тематичні аспекти, тенденції розвитку // Наук. зап. Ін-ту журналістики. – К., 2004. – Т. 21. – С. 38–50; Українська тематика в російськомовних часописах Полтавщини початку ХХ ст. (за матеріалами «Трудов ПУАК» та «Хуторянина») // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. дев'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 28–29 жовт. 2005 р. – Л., 2005. – С. 262–264; Витоки (до 100-річчя часопису «Вестник Екатеринославской железной дороги») // Придніпр. магістраль. – 2006. – № 51/52. – С. 6; Обговорення проблем народної освіти на шпальтах української преси Катеринослава початку ХХ століття // Національна періодика початку ХХ століття: розвиток і реалізація української ідеї державотворення: Матеріали Міжнар. наук. конф., Київ, 8–9 груд. 2006 р. – К., 2006. – С. 46–48; Преса Катеринославської «Просвіти» (1906–1917) // Журналістика: Наук. зб. – К., 2006. – С. 10–19; Спеціалізована преса як відображення і чинник господарського життя регіону // Дні Науки в гуманітарному університеті «ЗІДМУ», 5–6 жовт. 2006 р.: Зб. тез доп. – Запоріжжя, 2006. – Т. 4. – С. 366–367; Штрихи до радіоісторії (за архівними матеріалами 20–30-х рр.) // Наук. зап. Ін-ту журналістики. – К., – Т. 24. – С.

126–128; *Кілька штрихів // У колі друзів (присвячено 50-літтю від дня народження В.В. Різуна)*. – К., 2007. – С. 71–72; *Те ж саме // Наукові читання. Присвячено 50-літтю від дня народження В.В. Різуна*. – К., 2006. – С. 73–74; *Моніторинг загальнонаціональних і регіональних засобів масової інформації: теорія і практика // Моніторинг та інформаційне моделювання засобів масової інформації: колективна інформація*. – К., 2007. – С. 69–210. – У співавт.; *Преса Донбасу кінця XIX – початку XX століття: хронологія розвитку, типологічні особливості, тематичні аспекти // Матеріали Шостого Конгр. Міжнар. асоц. українців. Історія. Політологія: Зб. наук. ст.* – К., 2007. – Кн. 3, ч. 2. – С. 265–277; *Технічна преса Катеринославщини в контексті розвитку спеціалізованої преси краю 19 – початку 20 століття // Наук. зап. Ін-ту журналістики*. – К., 2007. – Т. 27. – С. 81–85; *Видання катеринославських наукових та фахових товариств початку XX століття // Журналістика: Наук. зб.* – К., 2008. – С. 15–23.

Літ.: Олена Дмитрівна Школьна: *Автобіографія: Бібліогр. пр. // Науково-дослідний центр періодики (1993–2003 рр.)*. – Л., 2003. – Т. 2: *Постаті*. – С. 655–660.

338. ШОВКОПЛЯС Іван Гаврилович [08.04.1921, с. Лазірки Оржиц. р-ну Полтав. обл. – 13.06.1997, м. Київ] – укр. історик-археолог, музеєзнавець, педагог, бібліограф. Д-р іст. наук (1965), проф. Закінчив іст. ф-т Дагестан. пед. ін-ту (1942), іст. ф-т КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1945), аспірантуру Ін-ту археол. АН УРСР (1949). Вчитель географії та історії шк. № 21 м. Новокузнецька Кемеров. обл. (1942–1944), зав. від. Держ. іст. музею УРСР (1944–1949), вчен. секретар, заст. дир. з наук. роботи, старш. наук. співроб., зав. від. Ін-ту археол. (1949–1973); з 1973 – старш. наук. співроб., в.о. зав. від., провід. та голов. наук. співроб. ЦНБ АН УРСР (нині НБУВ). У Ленінграді захистив канд. дис. (1949). Докт. дис.: «Мезинская стоянка. К истории Среднеднепровского бассейна в позднепалеолитическую эпоху». Паралельно викладав курс археол. на каф. історії КДУ ім. Т.Г. Шевченка, зав. від. в Археол. музеї АН УРСР, проф. каф. археол. та музеєзнавства КДУ (1971–1974). Ш. – учасн. і керівник багатьох археол. експедицій Ін-ту археол., Ін-ту історії матеріал. культури АН УРСР. Авт. числен. пр. з пробл. археол., історії, музеєзнавства. Кожна пр. мала ґрунтов. бібліогр. спорядження. Професійно почав займатися бібліографією, коли за ідеол. звинувачуваннями був звільнений з роботи в Ін-ті археол. і прийшов працювати в ЦНБ АН УРСР, у наук.-бібліогр. від. на посаду старш. наук. співроб. Ш. – авт. близько 400 наук. пр., у т. ч. понад 20 бібліогр. покажч. Перша окремо видана бібліогр. пр. – «Каталог изданий Института археологии» (1950). Інший бібліогр. покажч. – «Розвиток радянської археології на Україні (1917–1966)» (1969) був вилучений із фондів б-к, оскільки в ньому згадувались імена В. Антоновича, Ф. Вовка, М. Грушевського, Н. Василенко-Полонської та ін. Авт. ґрунтов. посіб., в яких вичерпно зібрано матеріали з археол. і пов'язаних з нею

гуманітар., природн., техн. наук. Упоряд. ряду галуз., темат., персон. бібліогр. показч.: «Іван Григорович Підоплічко» (1976), «Советская литература по истории древнего Киева» (1984), «Великий Жовтень на Україні та захист його завоювань» (1987), «Наука на Украине» (1987, 1988), «Гетьман Павло Скоропадський» (1995), «Гетьман Іван Мазепа» (1996). Розробив метод. рек. з бібліогр. забезп. «Свода памятников истории и культуры народов СССР» (1984). Започаткував сер. «Приватні бібліотечні колекції». Був ред. знач. кількості бібліогр., бібліотеко- і книгознавчих пр., чл. редкол. журн. «Бібліотечний вісник», заст. голови Спеціаліз. вчен. ради НБУВ для захисту дис. зі спец. «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографознавство», «Системи інформації та обладнання архівів, бібліотек, музеїв». Учасн. багатьох наук. форумів, у т. ч. Міжнар. симп. ЮНЕСКО з пробл. «Зміна навколишнього середовища і походження сучасної людини» (Париж, 1969). Засл. діяч науки і техніки України (1995).

Тв.: Каталог изданий Института археологии. – К., 1950. – У співавт.; Свідки минулого: (Нові дані з історії стародав. Києва) // Рад. жінка. – 1952. – № 11. – С. 26. – У співавт.; Археологические открытия на Украине за последние годы // Совет. археология. – 1955. – Т. 19. – С. 5–40. – У співавт.; Археологічні дослідження на Україні (1917–1957): Огляд вивч. археол. пам'яток. – К., 1957; Бібліографія // Кам'яний вік на території Української РСР: Посіб. для вчителів історії та студ. іст. ф-тів. – К., 1962. – С. 116–117; Бібліографія // Основи археології: Учб. посіб. для студ. іст. ф-тів ун-тів та пед. ін-тів. – К., 1964. – С. 269–270; Библиография // Мезинская стоянка: К истории Среднеднепровского бассейна в позднепалеолитическую эпоху. – К., 1965. – С. 304–326; Бібліографія // Мандрівка в глибину віків. – К., 1968. – С. 169–170. – У співавт.; Развитие радянської археології на Україні (1917–1966): Бібліографія. – К., 1969; Бібліографія // Основи археології: Підруч. для студ. іст. ф-тів ун-тів та пед. ін-тів. – К., 1972. – С. 216–220; Іван Григорович Підоплічко: [Біобібліогр. показч.]. – К., 1976. – У співавт.; Радянська література з археології України, 1967–1975 рр. – К., 1978. – У співавт.; Задовго до Кия: До 1500-річчя Києва // Знання та праця. – 1981. – № 1. – С. 8–9; Палеолит Киевского Приднепровья. – К., 1982. – У співавт.; Методические рекомендации по библиографическому обеспечению «Свода памятников истории и культуры народов СССР» по Украинской ССР. – К., 1984; Советская литература по истории древнего Киева, 1918–1983. – К., 1984. – У співавт.; Великий Жовтень на Україні та захист його завоювань: Бібліогр. показч., 1977–1986 рр. – К., 1987. – У співавт.; Наука на Украине, 1986: Библиогр. указ. – К., 1987. – У співавт.; Каталог фондів ЦНБ. 1. Бібліотечні колекції. – К., 1988. – Вип. 1: Б.Д. Грінченко. – У співавт.; Наука на Украине, 1987: Библиогр. указ. – К., 1988. – У співавт.; Археология Украинской ССР: Библиогр. указ., 1918–1980. – К., 1989. – У співавт.; Колекція фольклориста // Культура і життя. – 1989. – 7 трав. – С. 1; Библиография // Палеолит Киевского Приднепровья. – К., 1992. – С. 55–60. – У співавт.; Михайло Якович Рудинський (1887–1958) – археолог, музеєзнавець і пам'яткоохоронець: Бібліогр. показч. – Полтава, 1993. – У співавт.; Фонди Центральної наукової

бібліотеки ім. В.І. Вернадського: Корот. інформація. – К., 1993. – У співавт.; Центральна наукова бібліотека ім. В.І. Вернадського Академії наук України: Бібліогр. покажч., 1918–1993 рр. – К., 1993. – У співавт.; Іван Мазепа – Гетьман України (1687–1709): Бібліографія // Неопалима Купина. – К., 1995. – № 1/2. – С. 238–255. – У співавт.; Гетьман Павло Скоропадський (1873–1945): Матеріали для бібліогр. – К., 1996. – У співавт.

Літ.: Мізин // ЕУ. – Париж; Нью-Йорк, 1962. – Т. 4. – С. 1573–1574. – [Дослідження І. Шовкопляса]; Міллер М. Доля українських археологів під советами // Зап. НТШ. – Париж; Чикаго, 1962. – Т. 183. – С. 112–126; Шовкопляс Іван Гаврилович // УРЕС. – К., 1968. – Т. 3. – С. 306–307; Шовкопляс Іван Гаврилович // РЕІУ. – К., 1972. – Т. 4. – С. 530; Ванцак Б.С. Археолог І. Г. Шовкопляс // Ленін. зоря – 1979. – № 9. – С. 50–56; Шовкопляс Іван // ЕУ. – Париж; Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3888; Shovkoplias I. // Encyklopedia of Ukraine. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – Vol. 4. – P. 672; Орач Н. Головний науковий співробітник // Бібл. вісн. – 1994. – № 2. – С. 27–31; Іван Шовкопляс: Біобібліогр. покажч. / Уклад. М. А. Воробей. – К., 1996; Вишневецька Л. Вечір пам'яті Івана Гавриловича Шовкопляса // Бібл. вісн. – 2000. – № 4. – С. 56; Жданова Р. Бібліографічна діяльність Івана Шовкопляса // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 5. – С. 40–42; Даниленко В. Шовкопляс Іван Гаврилович // Українські історики ХХ століття: Біобібліогр. довід. – К.; Л., 2003. – Вип. 2, ч. 1. – С. 358–359; Іван Гаврилович Шовкопляс (1921–1997) // Видатні дослідники української археології: Тексти лекцій / Уклад. В.А. Рудий. – Л., 2005. – С. 115–118; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті. – К., 2009. – Див. імен. покажч., с. 526.

І. О. Негрейчук

339. ШТОГРИН Дмитро Михайлович [н. 09.11.1923, с. Звиняч, тепер Чортків. р-ну Терноп. обл.] – укр. бібліограф, літературознавець, ред., журналіст, громад. діяч. Проф., др філософії (1970). Навчався у гімназіях Чорткова, Станіслава, Перемишля. Юнаком опинився у таборах для переміщ. осіб у Німеччині. Актив. чл. Пласту (з 1946), організатор осередків Спілки укр. молоді (СУМ), зокрема, Юного СУМу в Захід. Німеччині, США й Канаді (1940–1950-ті рр.). Співзаснов., чл. керів. органів Т-ва укр. студент. молоді ім. М. Міхновського (1949). Навчався в УВУ (Аугсбург, Мюнхен, Німеччина), Міннесот. ун-ті (США), Оттав. ун-ті (Канада), Іллінойс. ун-ті (США). Працював в Оттаві у б-ці ун-ту та б-ці Канад. дослід. ін-ту (1959–1960). Захистив дис.: «Павло Филипович – літературознавець», за яку отримав ступінь д-ра філос. Проживає у США (з 1960). Працював на різних посадах у Голов. б-ці Іллінойс. ун-ту, займався виклад. діяльн. Заснував й очолив Укр. наук.-дослід. прогр. (1984), ініціатор створення Фондації для розбудови укр. студій в Іллінойс. ун-ті (1985), організатор щоріч. українозн. конф. Викладав на заснов. ним курсах укр. л-ри

(з 1971) та укр. культури (з 1995). Ш. – проф. і чл. іспитових коміс. магістер. тез і доктор. дис. з укр. проблематики; надзвичайн. проф. Укр. католиц. ун-ту в Римі, д. чл. та керівник УВАН і НТШ ім. Т.Г. Шевченка у США. Засновник і керівник багатьох т-в, асоц.: голова Укр. бібл. т-ва Америки, чл. наук. ради Світового конгр. українців, чл. Америк. бібл. асоц. та співзасн. при ній слов'ян. та східноєвроп. секції і т. ін. Ш. причетний до створення однієї з найбільших укр. книгозбірень в америк. вищ. шк. – Укр. колекції в б-ці Іллінойс. ун-ту. Подружжя Штогринів є фундаторами «Вічного фонду» для її розбудови. Сфера наук. зацікавлень: літературознавство (35 публ.), бібліографія, біобібліографія (32 публ.), освіта та культура (18 публ.). Упоряд. бібліогр. покажч. про Л. Винара, О. Ольжича, В. Антоновича, М. Чубатого та ін. Крім того, авт. понад 100 ст. на укр. сусп.-культур. теми в часописах і журн.: «Вісті УШКА» (Мінеаполіс), «Бюлетень ЦАПТМ» (Клівленд), «Вісті УАПТМ» (Шампейн), «Гомін України», «Нова мета», «Новий шлях» (Торонто), «Америка» (Філадельфія), «Національна трибуна» (Нью-Йорк), «Нова зоря» (Чикаго), «Народна воля» (Скрентон), «Поступ» (Вінніпег), «Свобода» (Джерсі-Сіті), «Шлях перемоги» (Мюнхен), «Українське слово» (Париж). Ш. – ред. і чл. редкол. період., серійн. і наук. видань: «Бюлетень Товариства українських бібліотекарів Америки», «Бюлетень Українського товариства бібліотечного товариства Америки», «Вісті Українського академічного і професійного товариства ім. Міхновського», «Український історик», «Українські проблеми: Журнал України і діаспори», «Ukrainians in North America: A Biographical Directory of Noteworthy Men and Women of Ukrainian Origin in the United States and Canada» (Champaign, 1975).

Тв.: До еволюції світогляду Івана Франка («Смерть Каїна») // Визвол. шлях. – 1961. – Кн. 4. – С. 452–457; Систематичний каталог видань Всеукраїнської Академії наук за 1918–1930 рр. – Чикаго, 1966; Микола Голоняк – український винахідник // Овід. – Чикаго, 1972; Рідкісні видання в бібліотеці Українського Католицького університету св. Клементія в Римі // Богословія. – Рим, 1978; Бібліографія праць Любомира Винара // Укр. історик. – Нью-Йорк, 1981. – № 1/4. – С. 25–59; Література 20-го століття: конференція // Свобода. – 1981. – 7 черв. – Річник 8(14); Проект стандарту праці над покажчиками українських періодичних видань [українською та англійською мовами] // Бюл. Укр. бібл. т-ва Америки. – 1983; Олег Кандиба-Ольжич // Укр. історик. – 1985. – № 1/3. – С. 174–183; Причинок до бібліографії Володимира Антоновича // Грушевський М. Володимир Боніфатійович Антонович, 1834–1908–1984: У 150-ліття з дня народж. – Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто, 1985. – У співавт.; Олег Кандиба-Ольжич: Бібліографія // Укр. історик. – 1986. – № 1/2. – С. 87; Бібліографія праць Миколи Чубатого // Зап. НТШ. – Л., 1987. – Т. 205. – У співавт.; Богдан Ясінський відповідатиме за розбудову україніки в Бібліотеці Конгресу // Америка. – Філадельфія, 1989. – 21 берез.; Матей Гута та його праця // Гомін України. – Торонто, 1990. – Річник 43, ч. 38; Володимир Перетц // 125 років київської укр. академічної традиції. – Нью-Йорк, 1993. – С. 341–359; Володимир Янів – поет: (Рання творчість); Володимир Янів – поет: (Змушнілі роки) // Збірник на пошану професора доктора Володимира

Янева. – Мюнхен; Л., 1997; «Моєю мрією було створення кафедри українознавства в Іллінойському університеті» // *Універсум*. – 2006. – № 5/8. – С. 41–43.

Лім.: *The Two Thousand Men of Achievement*. – London, 1969; *Who's Who in Library Services*, 1969; *Dictionary of International Biography*. – London, 1970–1972; *Ukrainians in North America: A Biographical Directory of Noteworthy Men and Women of Ukrainian Origin in the United States and Canada*. – Champaign, 1975; Штогрин Дмитро // *ЕУ*. – Париж; Нью-Йорк, 1984. – Т. 10. – С. 3898; *Directory of American Scholars*, 1979; *Who's Who in America*, 1982; *Who's Who in the World*, 1984; Штогрин Дмитро М. // Марунчак М. *Біографічний довідник до «Історії українців Канади»*. – Вінніпег, 1986. – С. 695; Shtohryn, Dmytro // *Encyclopedia of Ukraine*. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – V. 4. – P. 677–678; Антонюк К.Н. Штогрин Дмитро Михайлович // *Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов.* – Л., 1998. – Вип. 5. – С. 343–344; Штогрин Дмитро // Аблицов В. *Галактика «Україна»: Укр. діаспора: видат. постаті*. – К., 2007. – С. 399.

340. ШУДРЯ Євгенія Стефанівна [н. 17.05.1941, Мончегорськ Мурман. обл., РФ] – укр. бібліограф, майстер декорат.-приклад. мистец., мистецтвознавець. У дит. та юнац. роки мешкала в Тамбові, де 1959 закінчила серед. шк. В 1962 приїхала до Києва і здобула вищу інженер. освіту в КПІ (1970). В 1967–1974 працювала в НДІ «Мікроприлад», протягом 1974–1994 була інженером-конструктором у НДІ «Квант». У вільний від роботи час захоплювалася вишиванням. Нею виконано панно, килими й інші творчі речі, які побували на багатьох персон. вист. і зберігаються в музеях Києва та приват. колекціях Білорусі, Росії, України. В 1990-ті обрала собі інший напрям діяльн. – мистецтвознавство. Вивчала теорет. пр. з вишивки та гаптування, килимарства і вбрання. В окремих вид. висвітлювала нар. рукомесо та творчість особистостей у цій галузі. Опублікувала 67 біобібліогр. нарисів у зошитах «Подвижници народного мистецтва» та кн. «Дослідники народного мистецтва». Там уміщено стислі життєписи, розгорнуто подано бібліографію про колекціонерів і дослідників, засновн. музеїв, організаторів артілей і майстерень, вишивальниць та педагогів від середини ХІХ до почат. ХХІ ст. Ш – упоряд. бібліогр. покажч. публ. журналіста, письм. і кінодраматурга, лауреата Нац. премії України імені Тараса Шевченка М.А. Шудрі – «Жодного дня – без рядка» та зб. матеріалів про діяльн. засл. майстра нар. творчості України М.П. Кот – «Мирослава Кот: Краса й талант».

Тв.: *Барви чарівної нитки: Вист. творів Євгенії Доніро (9.04–17.05): Каталог*. – К., 1996; *Жодного дня – без рядка: Бібліогр. публ. за півстоліття (1954–2004)*. – К., 2005; *Подвижници народного мистецтва: Біобібліогр. нариси. Зошит 1*. – К., 2003; *Зошит 2*. – К., 2005; *Дослідники народного мистецтва: Біобібліогр. нариси. Зошит 3*. – К., 2008; *Мирослава Кот: Краса й талант*. – К.; Дрогобич, 2008.

Лім.: Дмитренко О. *Гаптовані з тривогою узори* // *Молодь України*. –

1997. – 8 лип. – С. 3; Сингаївський М. Українська душа росіянки // Демократ. Україна. – 1997. – 13 верес. – С. 1; Полтавець М. Співає кольорова нитка... // Укр. культура. – 1998. – № 3. – С. 22–23; Лабінський М. Ошатність у всьому // Культура і життя. – 2003. – 28 трав. – № 13. – С. 2; Сидоренко Н. Дослідницькі нариси про діячів на ниві народного мистецтва // Нар. творчість та етнографія. – 2003. – № 3. – С. 111–112; Римська В. Народне мистецтво вічне // Лесин Край. – Новгород-Волинський, 2003. – 17 трав. – С. 4; Данилевська Н. Про жінок-подвижниць // Укр. культура. – 2004. – № 5. – С. 35; Ткаченко Б. Від історії фактів – до історії ідей // Сумщина. – 2004. – 12 черв. – С. 2; Гнатко В. Мистецтвознавчі студії Євгенії Шудрі // Літ. Україна. – 2005. – 17 лют. – С. 7; Умнов В. Подвижництво // Джерела Трускавця. – 2005. – 16–23 черв. – С. 2; Линюк Л. Березині народного мистецтва // Деснян. правда. – 2005. – 27 серп. – С. 4; Непомнящий А.А. Новые библиографические студии в области этнографии: по поводу издания: (Шудря Є. Подвижниця народного мистецтва. – К., 2003, 2005. – Зошит 1–2) // Ист. наследие Крыма. – 2005. – № 10. – С. 206–208; Ігнатенко В. І ниткою, і словом! // Літ. Україна. – 2006. – 25 трав. – С. 6; Савка Л. У царстві прадавньої краси // Культура і життя. – 2006. – 22 лют. – С. 8; Сидоренко О. Пісня на канві // Укр. культура. – 2008. – № 11. – С. 36–37; Ткаченко Б. Подвижниця // Сумщина. – 2008. – 3 груд. – С. 4; Лисенко В. Барвисті символи життя // Культура і життя. – 2009. – 4 лют. – С. 7.

О. О. Сидоренко

341. ШУДРЯ Микола Архипович [н. 05.01.1935, с. Веселий Поділ Семенів. р-ну Полтав. обл.] – укр. письм., журналіст, кінодраматург, бібліограф, педагог. Закінчив ф-т журналістики КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1958), навчався в аспірантурі (1962–1965). Працював у газ. «Київський комсомолец» (1958–1960), Облкниговидаві (м. Київ; 1960–1961), газ. «Радянська Україна» (1961–1962), журн. «Народна творчість та етнографія» (1965–1967), газ. «Літературна Україна» (1967–1970), журн. «Україна» (1974–1991) та «Зоряний ключ» (1991–1992). В 1968–1969 був зав. від. критики газ. «Літературна Україна». Викладав загал. курс бібліографії та історії книги у КДК (1969–1974). У пресі друкував рец., літ. огляди та книжк. розповіді. Ш. – упоряд. декількох бібліогр. покажч. За його ред. здійснено вид. «Книжкові екслібриси киян» (К., 2000). Співавт. книжкових етюдів «Світло живе: Книгочит». Чл. Нац. спілки письм. України (1997), Нац. спілки журналістів України (1963) та Нац. спілки кінематографістів України (1980). Лауреат Нац. премії України імені Тараса Шевченка (1991), премії Спілки журналістів України «Золоте перо» (1986), премії «Незалежність» (2005); відзначений золотою медаллю журналістики (2009). Авт. сценаріїв понад 100 докум., наук.-попул. фільмів та телепередач про О. Телігу, М. Башкирцеву, О. Ольжича, Т. Осмачку, С. Петлюру та ін. Засл. діяч мистецтв України (2006).

Тв.: Книги як люди: Бесіди бібліофіла. – К., 1977; Руки Майстра: (До 80-

річчя від дня народж. укр. худож. В.І. Касіяна) // *Наука і культура України*. – 1977. – [Вип. 11]. – С. 541–550; *Три велети [Щепкін – Олдрідж – Шевченко]* // *Сіл. обрії*. – 1989. – № 5. – С. 2–4; *Книголюб (Прага, 1927–1932 рр.): Показжч. змісту часопису*. – К., 1996. – У співавт.; *«Українська книга» (Львів, 1937–1939, 1942, 1943): Анот. показжч. змісту часопису*. – К., 1998. – У співавт.; *Берегиня січового лицарства [О.М. Апанович]* // *Літ. Україна*. – 1999. – 28 жовт.; *Чолом сягнув зірок: Етюди-роздуми*. – К., 2003; *Наш першороздум. Григорій Сковорода на портреті і в житті: Фотокнига*. – К., 2004. – У співавт.; *Геній найщирішої проби [Про О.П. Довженка]*. – К., 2005; *В рокотанні-риданні бандур: [Присвячено світлій пам'яті майстра бандур і кобзаря-віртуоза О.С. Корнієвського (1889–1988)]*. – К., 2006; *Зерна пшеничної віри. Довідник-антологія «Літератори й митці Семенівщини»*. – *Оболонь [Полтав. обл.]*, 2007. – У співавт.; *Січмати: [Про Запороз. козацтво]*. – К., 2008; *Лицарі булави: [Розповіді про укр. гетьманів]*. – К., 2009.

Літ.: Литвин М. *Українські ночі Миколи Шудрі* // *Наш час*. – 1995. – 20 січ.; Германова О. *Майстерність пошукової публіцистики Миколи Шудрі* // *Укр. журналістикознавство*. – К., 2000. – Вип. 1. – С. 27–30; *Шудря Микола Архипович // Шевченківські лауреати, 1962–2001: Енциклопед. довід. / Авт.-упоряд. М.Г. Лабінський*. – К., 2001. – С. 678; *Воронкова Т.І. Шудря Микола Архипович // Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник*. – К., 2002. – С. 606–622; *Сидоренко О.І. Шудря Микола Архипович // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов.* – Л., 2002. – Вип. 9. – С. 343–346; *Жацько В. У пам'яті Києва: [Столич. некрополь письм.: Іст. наук. фотоілюстр. довід.]*. – К., 2005. – Див. імен. показжч., с. 461; *Жодного дня – без рядка: Бібліогр. публ. за півстоліття (1954–2004) / Упоряд. Є.С. Шудря*. – К., 2005; *Шудря Микола Архипович // Бібліотеки Киян: Слов. власників*. – К., 2005. – С. 112–113; *Микола Шудря // Письменники України: Біобібліогр. довід. / Упоряд.: В.П. Павловська, Л.Ф. Бубнова, Л.М. Сіренко*. – К., 2006. – С. 481; *За часом, як за плугом: до 70-ліття М. Шудрі / [Упоряд. О.О. Сидоренко; за ред. Н.М. Сидоренко]*. – К., 2007; *Шудря Микола Архипович // Дениско Л.М. Автографи на книгах із колекції рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: Каталог*. – К., 2007. – С. 108–109; *Шудря Микола Архипович // Шевченківські лауреати, 1962–2007: Енциклопед. довід. / Авт.-упоряд. М.Г. Лабінський*. – 2-ге вид., змін. і доповн. – К., 2007. – С. 677–680; *Шудря Микола Архипович // Бондар Ю.В., Головатий М.Ф., Сенченко М.І. Енциклопедія для видавця та журналіста*. – К., 2010. – С. 360.

О. О. Сидоренко

342. ШУЛЬГА (Онопрієнко) Тамара Павлівна [н. 18.07.1962, с. Липовець Кагарлиц. р-ну Київ. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила Казан. держ. ун-т, ф-т журналістики (1984). Працювала в ДРБ України для юнацтва ім. В. Василевської: у від. масової роботи (1985), від. реком. бібліографії (1991),

інформ.-бібліогр. обслуговування (1997). Переможець конкурсу «Бібліографічний посібник 1995 року».

Тв.: *Духовное становление человека: Рек. библиогр. указ. – К., 1992; Культура русского зарубежья: Рек. библиогр. указ. – К., 1992; Любите Украину!: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1992; Безробіття: як рятуватись молоді?: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1993; Пізнай свій народ і в ньому себе: Письм. і поети укр. зарубіжжя: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1993; Громами гартоване слово: Л-ра укр. зарубіжжя та письм.-правозахисників: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1995; П'ятдесят кращих романів світу: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1996; Улюблені книги українських письменників. Ч. 1. (Г. Сковорода, І. Котляревський, М. Гоголь, П. Куліш, Т. Шевченко, І. Франко, Л. Українка, М. Вовчок): Реком. бібліогр. покажч. – К., 1996; Бестселери наших читачів: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1997; Улюблені книги українських письменників. Ч. 2 (О. Кобилянська, Г. Косинка, В. Підмогильний, Ю. Яновський, В. Стус): Реком. бібліогр. покажч. – К., 1997; Рятувничі книги: Реком. бібліогр. покажч. – К., 1998; Поет не може бути власністю...: Бібліогр. нарис, присвяч. творчості Ліни Костенко. – К., 2000; Києво-Могилянська академія: Матеріали до бібліогр. покажч. л-ри з фондів Наук. б-ки НАУКМА. – К., 2002. – Вип. 1.*

343. ШУЛЬГІНА Валерія Дмитрівна [н. 04.03.1939, м. Київ] – укр. музикознавець, бібліограф. Канд. пед. наук, д-р мистецтвознав. (2002), проф. Закінчила (1961) Київ. держ. консерваторію ім. П. Чайковського (тепер Нац. муз. акад. України ім. П. Чайковського). Викл., доц., проф. КДПІ ім. М. Горького (1963–1989). Зав. каф. музики Іссик-Кульського держ. ін-ту (1989–1993). Зав. сектору нот. вид. НБУВ (1993–2003). Захистила докт. дис. за темою: «Музична україніка: інформаційний і національно-освітній простір». Очолює кафедру музикології НАКККіМ (з 2004). Коло наук. інтересів – нац. муз. бібліографія, муз. україніка (з 1993). Авт. понад 160 наук.-метод. публ., у т. ч. 3-х монографій, 12-ти підруч. і посіб. для середньої і вищої муз. школи. Ш. – заст. голови Ради з питань повернення муз. спадщини Держ. служби контролю за переміщенням культ. цінностей через держ. кордон України, зав. секції інформ. забезп. Центру україністики при Нац. муз. акад. України ім. П. Чайковського, чл. спеціаліз. вч. рад у НПУ ім. М. Драгоманова, експертній раді ВАК України з мистецтвознав. і культурології, чл. Нац. спілки композиторів України, Міжнар. асоц. муз. б-к, арх. і докум. центрів (IAML), Міжнар. т-ва «Електронне зображення і візуальні мистецтва» (EVA), чл. ред. колегій пров. наук. журн.

Тв.: *Бібліографічне дослідження спадщини І. Стравинського в Україні // Стравинський та Україна: Матеріали Міжнар. конф. – К., 1996. – С. 166–172; Бібліографічні аспекти дослідження творчості М. Вериківського // М. Вериківський: До 100-річчя від дня народж. – К., 1997. – С. 76–80; Вклад Меженка в дослідження проблем національної музичної бібліографії // Проблеми вдосконалення каталогів наукових бібліотек: Матеріали Міжнар.*

наук. конф. – К., 1997. – С. 137–138; *Использование достижений немецкой национальной библиографии в разработке концепции музыкальной украицики* // *Украинско-немецкие музыкальные связи*. – К., 1998; *Музыкальная украицика в контексте исследования проблем современной музыкальной библиографии* // *Трансформация музыкального образования: культура и современность*. – Одесса, 1998; *До питання створення баз даних рукописної музичної україцики* // *Рукописна україцика у фондах Львівської наукової бібліотека ім. В. Стефаника НАН України та проблеми створення інформаційного банку даних: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 20–21 верес. 1996 р.* – Л., 1999. – С. 536–538; *Нотный архив Разумовских в контексте европейской культуры второй половины XVIII в.* // *Русские музыкальные архивы за рубежом*. – М., 1999; *Музична україцика: Монографія*. – К., 2000; *Електронна бібліотека «Музична україцика»* // *Наук. пр. НБУВ*. – К., 2001. – Вип. 6. – С. 162–167; *Українська музична педагогіка: Підручник*. – К., 2005; *Нариси з історії української музичної культури: джерелознавчий пошук: Монографія*. – К., 2007.

Лім.: Бобришева І. Валерія Шульгіна [зав. сектору нотних видань НБУВ] і висока нота її життя // *Бібл. вісн.* – 1999. – № 2. – С. 31–37; Шульгіна В.Д. // *Кто есть кто в библиотечной сфере России и СНГ*. – М., 1999. – С. 261–262; Валерія Шульгіна: *Бібліогр. покажч. до 50 річчя наук.-пед. діяльн.* – К., 2009.

Р. С. Жданова

344. ЮХИМЕЦЬ Гліб Миколайович [н. 07.05.1942, м. Коканд Ферган. обл., Узб. РСР] – мистецтвознавець, художник, бібліограф. Закінчив ф-т теорії та історії мистец. КДХІ (1969). Викл. (з 1969), декан ф-ту теорії та історії мистец. та реставрац. від-ня КДХІ (1973–1987). Канд. мистецтвознавства (1984), доц. (1984). З 1969 працює в галузі станк. живопису. З 1992 очолює Від. образотв. мистец. Ін-ту укр. книги НБУВ. З 1994 – експонент багатьох Всеукр. худож. та персон. виставок. Авт. бібліогр. пр. і публ. з питань теорії та історії укр. та зарубіж. мистец., учасн. Міжнар. та всеукр. наук. конф. та симп. бібліотеко- та мистецтвознавчого напрямку. Авт. енциклопед. ст. у вид.: «Меморіальний альманах “Видатні діячі України минулих століть”», «Золота книга української еліти» та «Народжені Україною», що вийшли друком 2001 та 2002 р. Творчість Ю. як живописця відзначається емоційністю, різноматністю підходів до інтерпретації стихії джазу засобами живопису, а також надзвичайно великим набором склад. техн. прийомів. Живопис. твори зберігаються в Сум. худож. музеї, приват. колекціях в Україні, Литві, Іспанії, Франції, Росії. Чл. Нац. спілки худож. України (з 1977). Чл. Колегії Укр. т-ва охорони пам’яток історії та культури. З 2003 – чл. редакц. ради, з 2004 – провід. ред. журн. «Аристократ».

Тв.: *Українське радянське мистецтво 1941–1960 років*. – К., 1983; *Колекція офортів Лева Михайловича Жемчужникова у фондах НБУВ* // *Рукописна та книжкова спадщина України: Археогр. дослідж. унікал. арх. та бібл. фондів*. – К., 1996. – Вип. 3. – С. 138–151; *Проблеми іконографічного*

забезпечення української біографістики // *Бібліотека. Наука. Культура. Інформація: Наук. пр. НБУВ.* – К., 1998. – Вип. 1. – С. 403–408. – У співавт.; *Опис аркушевих образотворчих документів.* – К., 2000. – У співавт.; *Проблеми каталогізації аркушевих образотворчих документів у контексті завдань створення українського бібліографічного репертуару* // *Наук. пр. НБУВ.* – К., 2001. – Вип. 6. – С. 295–303. – У співавт.; *Аркушеві образотворчі видання у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1904–1923): Бібліогр. покажч.* – К., 2002. – У співавт.; *Создание Национального центра электронной визуальной информации Украины – актуальная задача в новых условиях развития информационного общества* // *Електронні зображення та візуальні мистецтва: Зб. пр. першої укр. конф. Сер. EVA.* – К., 2002. – С. 125–131; *Проблемы создания электронного каталога листовых изобразительных документов из фондов НБУВ* // *Библиотеки национальных академий наук: Проблемы функционирования, тенденции развития: Науч.-практ. и теорет. сб.* – К., 2003. – Вып. 2 – С. 194–208. – У співавт.; *Великий зачинатель Северного Возрождения: (О творчестве Яна ван Эйка)* // *Аристократ.* – 2004. – № 4. – С. 40–45; *Історія зарубіжного мистецтва. Розд. «Образотворче мистецтво доби Відродження»: Метод. рек.* – К., 2004; *Панегіричні композиції Івана Мизури: (За матеріалами колекції мід. гравірув. дощок XVII–XIX ст. НБУВ)* // *Рукописна та книжкова спадщина України: Археогр. дослідж. унікал. арх. та бібл. фондів.* – К., 2005. – Вип. 10. – С. 184–199.

Лім.: *Сергеев Г. Колорит музыкальной фразы* // *Купеч. вестн.* – 1995. – 23 нояб. – С. 12; *На полотнах мастера...: Мелодии джаза* // *Эхо Литвы.* – 1997. – 17 дек. – С. 2; *Свінг на схилах: Джаз. подорожі з Глібом Юхимцем* // *Галас.* – 1997. – № 2/5. – С. 4–5; *Белоусов А. Как любит джаз* // *Независимость.* – 1998. – 27 июня. – С. 6–7; *Гліб Юхимець: Живопис. світ джазу* // *Art Line.* – 1999. – № 5/6. – С. 62–65; *Гавр Н. Цветомузыка от Глеба Юхимца* // *Правда Украины.* – 2002. – 4 июня. – С. 2.

О.С. Лук'янчук

345. ЯГ'Я Наджиге Еміривна [н. 1953, с. Хаджиаббад Хаджиаббад. р-ну Андіжан. обл., Узб. РСР] – укр., татар. бібліограф. Закінчила Ташкент. ДІК (1986). Працювала в Андіжан. обл. б-ці. ЦБС для дорослих, з 1996 – у Республік. крим.-татар. б-ці ім. І. Гаспринського (нині КРУ «Кримсько-татарська бібліотека ім. І. Гаспринського»), методистом, провід. методистом, зав. інформ.-метод. від. Авт. біобібліогр. слов. «Деятели крымскотатарской культуры (1921–1944 гг.)» (1999). Нагородж. почес. грамотами Андіжан. обл. упр. культури, Мінкультури АР Крим.

Тв.: *Исмаилбей Мустафаоглу Гаспринский: Биобиблиография.* – Симф., 1995. – У співавт.; *Деятели крымскотатарской культуры (1921–1944 гг.): Биобиблиогр. слов.* – Симф., 1999. – У співавт.

346. ЯДРОВА Галина Василівна [н. 24.05.1955, м. Гремячинське, РФ] – укр. бібліограф. Закінчила (1998) ХДІК (нині ХДАК). Працювала: в Центр. дит. б-ці Сімфероп. р-ну (1976), КРУНБ ім. І. Франка (1991), у Наук. б-ці Таврійс. нац. ун-ту ім. В.І. Вернадського (2001). Перейшла працювати до Крим. філії Ін-ту археол. НАН України (2007). Здійснює наук.-метод. діяльн. у галузі впровадж. й просування інформ.-комп'ют. технологій у наук.-освіт. процес; координує метод. забезп. підвищ. кваліфікації співроб. навч. і наук. б-к; опікується більше 30 б-ками крим. регіону з питань формув. й поповнення електрон. ресурсів на CD; постійно ініціює й веде нові web-проекти. Брала участь у більш ніж двадцятьох Міжнар. конф. Публікує у проф. пресі наук.-метод. роботи. Має подяки від керівництва М-ва освіти і науки АР Крим й інших організацій.

Тв.: Крымская республиканская научно-практическая конференция, посвященная 200-летию А.С. Пушкина: Обзор материалов // Библиотечное дело и краеведение: Сб. науч. тр. – К., Симф., 1999. – Вып. 1. – С. 167–169; Нормативно-правовое обеспечение культуры: Перечень офиц. док. – Симф., 1999. – У співавт.; Подземный Севастополь: Час интерес. сообщ. – Симф., 1999; Электронный каталог: проблема полного отражения фондов библиотеки ВУЗа // Культура народов Причерноморья. – 2003. – № 40. – С. 20–24; Наукова електронна колекція: досвід розроблення і реалізації // Вісн. Книжк. палати. – 2005. – № 12. – С. 35–38; Система краеведческих библиографических пособий по крымоведению (1834–1997 гг.) // Культура народов Причерноморья. – 2005. – № 66. – С. 80–87; Создание электронных ресурсов Крымского региона: от издательской инициативы до инновационного проекта // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития: Науч.-практ. и теорет. сб. – К., 2005. – Вып. 3. – С. 109–117; Библиографический указатель как способ обучения библиотекарей информационно-компьютерным технологиям: Предисл. к седьмому библ. вып. // Культура народов Причерноморья. – 2006. – № 87. – С. 7; Использование компьютерных технологий в изучении краеведческих фондов научных библиотек // Культура народов Причерноморья. – 2006. – № 77. – С. 116–129; Внесок Національних бібліотек України у розвиток інформаційного потенціалу навчальних бібліотек професійно-технічних закладів Криму // Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 11. – С. 29–31; Сотый, юбилейный, выпуск научного журнала «Культура народов Причерноморья» к юбилею десятой международной конференции EVA–2007 Москва: Предисл. к десятому библ. вып. // Культура народов Причерноморья. – 2007. – № 100, т. 1. – С. 5–6. – Рус; № 100, т. 2. – С. 5–6. – Англ.; № 100, т. 3. – С. 5–6. – Укр.

Літ.: Ядрова Галина Васильевна // Биобиблиографический указатель авторов юбилейного выпуска научного журнала «Культура народов Причерноморья». – Симф., 2007. – № 100, Т. 3. – С. 105–108.

347. ЯСИНСЬКИЙ Михайло Ілліч [21.11.1889, м. Київ – 12.05.1967, м. Київ] – укр. бібліограф, бібліографо-, книго- та бібліотекознавець. Я. – родоначальник укр. бібліографії бібліографії, теоретик, методист та організатор бібліографії. Народився в сім'ї вчителя. Закінчив іст.-філол. ф-т Київ. ун-ту (1914). Займався приват. уроками, був зав. б-ки Кам'янець-Поділ. ун-ту. Брав участь у роботі бібліогр. гуртка, організ. М. Плевако. Повернувшись до Києва, був зав. від. «Україніка» ВБУ (1923–1933). Займався комплектуванням фонду «Україніка», обробкою л-ри, складав покажч. першого і другого ступеня. Один із розробників понятійн. апарату книго- та бібліотекознавства, бібліогр., зокрема основополож. понять укр. бібліогр. репертуару: «українська книга», «бібліографічний репертуар», «індивідуальна (персональна) бібліографія», «бібліографічний реєстр українознавства» та ін. Уклав перший ретросп. покажч. укр. бібліогр. продукції, яка вийшла у дореволюц. роки та в перше десятиріччя рад. влади. Щорічно публікував у «Журналі бібліотекознавства» огляди теорет. метод. бібліогр. матеріалів, приділяв увагу питанням опису, анотування бібліогр. посіб., їх групуванню, укладанню допоміж. покажч. Підготував проект. інструкції для створення бібліографії укр. бібліографії. Був чл. редкол. бібл. журн., опублікував ряд. ст., присвяч. бібл. статистиці, орг. фондів, перш за все укр. і краєзн., удоскон. роботи б-к, орг. архіву укр. книжки. Підготував до друку рукопис «Короткий підручник для упорядкування й ведення селянських бібліотек» (1923), доля якого невідома. Викладав на курсах ВБУ теорію бібліографії, історію укр. і рос. бібліографії. Керував аспірантами ВБУ, складав прогр. бібліогр. дисциплін. На початку 1930-х рр., підданий необгрунт. критиці, був змушений відійти від бібліогр. діяльн. Повернувся до бібліогр. роботи, працював зав. бібліогр. від., голов. бібліографом. Наук. б-ки Київ. ун-ту (1946–1962). Потім працював бібліографом у Київ. пед. ін-ті інозем. мов. Був бібліографом у Держполітвидавї УРСР (1955–1960), згодом працював у ред. бібліографії, де займався бібліогр. забезп. вид. УРЕ (до 1965 – часу виходу на пенсію). В останні роки життя виявляв особливий інтерес до вивч. життя і діяльн. М. Комарова. Учасн. багатьох конф., нарад, коміс., виступав у пресі.

Тв.: Шифр Кетера // Бібліол. вісті. – 1923. – № 1. – С. 26–30; Бібліографічна робота відділу «Україніка» як завдання // Бібл. журн. – 1925. – № 2/3. – С. 13–14; Бібліотеки й архіви на Україні в їх краєзнавчій роботі по збиранню краєзнавчих друкованих матеріалів // Бібл. журн. – 1925. – № 6/7. – С. 18–20; До питання про сконцентрування й поширення українознавчої бази в роботі ВБУ // Бібл. журн. – 1925. – № 6/7. – С. 10–14; Українська книжка як поняття // Бібл. журн. – 1925. – № 8/10. – С. 16–20; Питання з теорії бібліографії на Першій конференції наукових бібліотек УРСР // Бібл. журн. – 1926. – № 6/8. – С. 5–12; Створення в наукових бібліотеках України краєзнавчих осередків і організація бібліографії продуктивних сил // Бібл. зб. – 1926. – Ч. 1. – С. 68–78; Бібліографічна робота на Радянській Україні в 1926–

1928 рр: *Бібліографія бібліогр. покажч. // Журн. бібліотекознавства та бібліогр.* – 1927. – № 1. – С. 64–92; 1929. – № 3. – С. 71–106; 1930. – № 4. – С. 34–58; *Бібліографія бібліографічних покажчиків за 1926–1928 рр. // Журнал бібліотекознавства та бібліогр.* 1927. – № 1. – С. 72–97; 1929. – № 3. – С. 83–106; 1930. – № 4. – С. 45–58; *Головні моменти з історії української бібліографії // Бібл. зб.* – 1927. – № 3. – С. 8–29; *Український книжковий фонд Всенародної бібліотеки України // Бібл. зб.* – 1927. – Ч. 2. – С. 54–65; *Бібліографічна комісія Української Академії наук і проблеми бібліографії на Україні // Культура і побут.* – 1928. – 23 черв.; *Бібліографія української бібліографії // Українська бібліографія: Методол. зб.* – К., 1928. – Вип. 1. – С. 107–123; *Архивизация украинской книги // Веч. Киев.* – 1929. – 29 мая; *Бібліографія на Радянській Україні. 1927 р. // Журн. бібліотекознавства та бібліогр.* – 1929. – № 3. – С. 110–113; *До характеристики М.Ф. Комарова як бібліографа // Україна.* – 1929. – Кн. 38. – С. 65–72; *Індивідуальна бібліографія // Бібліол. вісті.* – 1930. – № 1. – С. 23–47; *Шевченківська бібліографія та її завдання // Україна.* – 1930. – Кн. 40. – С. 113–132; *Українознавча робота Всенародної бібліотеки України // Шлях освіти.* – 1934. – № 11/12. – С. 257–259; *Бібліографія праць М.М. Боголюбова // Наук. зап. Київ. ун-ту.* – 1952. – Т. 11, вип. 7. – С. 119–127. – У співавт.; *Михайло Комаров: З минулого укр. бібліогр. // Рад. літературознавство.* – 1965. – № 11. – С. 24–28; *На все життя // Соц. культура.* – 1966. – № 6. – С. 40.

Літ.: Сарана Ф.К Піввіку служіння книзі [Про відзначення 75-річчя з дня народж. М. Ясинського] // *Літ. Україна.* – 1964. – 27 листоп.; Корнейчик І.І. Михайло Ілліч Ясинський // *Бібліотекознавство та бібліогр.* – Х., 1971. – Вип. 11. – С. 147–155; Сарана Ф.К. Список праць [М. Ясинського] // *Бібліотекознавство та бібліогр.* – Х., 1971. – Вип. 11. – С. 155–157; Ясинський Михайло Ілліч // *Шевченк. слов.: У 2 т.* – К., 1978. – Т. 2. – С. 408; Геращенко М.В., Королевич Н.Ф. *Бібліограф М.І. Ясинський (1889–1967): Біобібліогр. нарис.* – К, 1995; Арутюнова С.А. *Книгознавчі та бібліографознавчі публікації М.І. Ясинського на сторінках українських періодичних видань 20–60-х рр. ХХ ст.* // *Зб. пр. Наук.-дослід. центру періодики / НАН України. ЛНБ ім. В. Стефаніка.* – Л, 1996/1997. – Вип. 3/4. – С. 362–366; Арутюнова С. *Бібліографічна діяльність М.І. Ясинського у ВБУ // Бібл. вісн.* – 1997. – № 4. – С. 22–25; Геращенко М., Арутюнова С. *З архіву бібліографа (епістолярна спадщина М. Ясинського) // Перші книгознавчі читання: Зб. наук. пр.* – К, 1997. – С. 111–116; Арутюнова С.А. *Бібліографічна спадщина Михайла Ілліча Ясинського: Автореф. дис. ... канд. іст. наук.* К, 1998; Михайло Ясинський // *Королевич Н.Ф. Українські бібліографи ХХ століття.* – К, 1998. – С. 48–71; Арутюнова С. *«Комаріана» Михайла Ясинського: [110 років від дня народж. М. Ясинського] // Вісн. Книжк. палати.* – 1999. – № 8. – С. 27–28; Арутюнова С. *Михайло Ясинський та катеринославський журнал «Зоря» // Вісн. Книжк. палати.* – 1999. – № 11. – С. 27–28; Ясинський Михайло Ілліч завідувачий відділом україніки ВБУ в 1923–1933 рр. // *Степченко О.П. Українські вчені – фундатори спеціалізованих відділів Національної бібліотеки України імені В.І Вернадського (1918–1934).* – К, 2008. – С. 153–165; Прокопчук В.С. *Кам'янець-*

Подільський період в житті й діяльності видатних українських бібліотекознавців і бібліографів С.О. Сірополка, Л.Ю. Биковського, М.І. Ясинського // Матеріали наук.-практ. конф. «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», Львів, 12 листоп. 2009 р. – Л., 2009. – С. 214–224; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті. – К., 2009. – Див. імен. покажч., с. 526; Четверті бібліографічні студії, присвячені 120-річчю Михайла Ясинського / Уклад.: Т. О. Сосновська, В. О. Ярошик. – Х., 2009; Ясинський Михайло // Солоіденко Г.І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку: Монографія. – К., 2010. – С. 201–202.

В. О. Кононенко

348. ЯСІНСЬКИЙ Богдан Дмитрович [01.01.1923, м. Станіслав (нині м. Івано-Франківськ) – 28.07.2002, м. Київ] – укр. бібліограф, книгознавець, громад. діяч, педагог. Закінчив гімназію у Станіславі, навчався в УВУ в Мюнхені (1947–1949), отримав ступінь бакалавра в Джорджтаунському ун-ті у Вашингтоні (Школі дипломат. і консул. служби, 1962). Працював в Б-ці Конгр. США (з 1957), голова від. збереження й мікрофільмування (1970–1989), відповідав за україніку в Європ. від. (1989–2002). Напрями проф. діяльн.: розбудова укр. колекції, закупка окремих вид. чи цілих колекцій, поповн. фонду новими вид. (укр. та ін. мовами про Україну), збереження бібл. фондів, заповн. прогалин у багатотом. і серійн. вид., налагодження книгообміну з книгозбірнями, які мають великі зібрання укр. вид., з б-ками та наук.-інформ. установами України, популяризація укр. друк. слова в Америці. Створив базу даних «Зведений каталог українських журналів і журналів іноземними мовами, які стосуються України, виданих в Україні і знаходяться в США на 1 січня 2000 р.» (973 назви) з шифром зберігання у фондах б-к США та бібліографію «Століття українського друку в США, 1897–1998 рр. (кн., журн., газ.)». Авт. бібліогр. покажч., зокрема покажч. змісту журн. «Літературно-науковий вістник» (1898–1932) [2000], «Вістник» (1933–1939) [2002]. Підготував «Бібліографічний покажчик змісту альманахів «Українського Народного Союзу» і «Свободи». Авт. багатьох публ. з бібліотекозн., релігійн., громад. тематики. Спільно з НБУВ та Укр. ін-том в Гарварді підгот. «Зведений каталог незалежної преси України, 1988–1992 рр.». Консультант багатотом. вид. «Енциклопедія Сучасної України» (2001), авт. ст. про відомих діячів укр. діаспори. Я. активно співпрацював з укр. колегами, допомагав знаходити та користуватися вид., яких не можна знайти в Україні. Багато влас. коштів виділяв на розвиток культури і науки, книговидавн. діяльн., на поповнення фондів б-к України. Учитель (з 1968), дир. (1974–1989). Шк. українознавства у Вашингтоні, віце-президент «Товариства за Український Патріархат» (1966–1967), голова об-ня українців Вашингтона (1964–1965, 1970–1972), голова Управи «Товариства українських бібліотекарів Америки», заст. ред. журн. «За патріархат» (1961–1965), чл. Укр.

Нар. Союзу, голова Балтимор. округи, голова Центр. ком. станіславців (1988), чл. редкол. «Альманаху Станіславівської землі» (Т. 3). За багатоліт. віддану працю для укр. громади Вашингтона та його околиць був названий «Українцем Року Вашингтона» (1987). Помер у Києві, похований, за заповітом, на батьківщині – в Івано-Франківську.

Тв.: *Український відділ бібліотеки Конгресу США // Золоті ворота. – 1992. – Вип. 2. – С. 27–36; «ЗВУ» стає вічною... у бібліотеці Конгресу США / [Розмову вів Ю. Савук] // За вільну Україну. – 1994. – 27 верес.; Мої святвечори // Літ. Україна. – 1995. – 5 січ.; Україніка в бібліотеці Конгресу США // Уряд. кур'єр. – 1995. – № 177. – С. 7; Україніка в бібліотеці Конгресу США // Бібліотека. Інформація. Суспільство: Зб. наук. пр. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф., 20–22 жовт. 1998 р. – К., 1998. – С. 232–235; До століття українського друку в Сполучених Штатах Америки // Нар. воля. – Скрентон, 1999. – 21 жовт.; Цінна спадщина – альманахи УНС // Свобода. – Parsippany, 1999. – 31 груд. – У співавт.; Літературно-науковий вістник: Показч. змісту. Т. 1–109 (1898–1932). – К.; Нью-Йорк, 2000; Україніка у бібліотеці Конгресу США // Схід = East. – 2000. – № 6. – С. 34–35; Календарі й альманахи Українського Народного Союзу (1897–2000) // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. пр. – К., 2001. – Вип. 3; Цінна частка нашої спадщини // Альманах Укр. Нар. Союзу. – Парсиппані; Нью-Йорк, 2001. – С. 214–225. – У співавт.; Вістник (1933–1939): Сист. показч. змісту. – К.; Нью-Йорк; Вашингтон, 2002. – У співавт.*

Літ.: *Штогрин Д. Богдан Ясінський відповідатиме за розбудову україніки в Бібліотеці Конгресу // Америка. – Філадельфія, 1989. – 21 берез.; Ільницький М. Видання, якого давно чекали // Вісн. НТШ. – 2000. – Ч. 25. – С. 15, 28; Добко Т.В. З особистої бібліотеки Богдана Ясінського // Бібл. вісн. – 2000. – № 3. – С. 42–43; Бурбан В. Американець, який ніколи не забуває, що він українець // Дзеркало тижня. – 2001. – 9 черв.; Добко Т.В. Презентація видання «Літературно-науковий вістник: Показч. змісту» // Бібл. вісн. – 2001. – № 2. – С. 47–49; Добко Т.В. Презентація показчика до «Літературно-наукового вістника» у Національній Бібліотеці України імені В.І. Вернадського // Америка. – Філадельфія, 2001. – 5 лют.; Жданова Р. Безцінний подарунок українським науковцям // Вісн. Книжк. палати. – 2001. – № 3. – С. 17–18; Загуменна В., Лутовінова В., Геращенко М. Вагомий внесок в українську бібліографію // Вісн. Книжк. палати. – 2001. – № 2. – С. 10–11; Федотова О. Новий бібліографічний доробок української діаспори // Вісн. Книжк. палати. – 2001. – № 3. – С. 19–20; Хорунжий Ю. Сто дев'ять томів в одному // Книжник. – 2001. – № 6; Жданова Р.С. Другий безцінний подарунок українським науковцям // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 12. – С. 10–11; Пам'яті Богдана Дмитровича Ясінського (1923–2002): [Некролог] // Бібл. вісн. – 2002. – № 4. – С. 60; Ясінський Богдан Дмитрович: [Некролог] // Культура і життя. – 2002. – 14 серп. – С. 2; Вагомий внесок в українську бібліографію // Думська площа. – 2004. – 21 трав. – С. 9.*

Т. В. Добко

349. ЯСТРЕМСЬКА (Ступак) Людмила Юріївна [н. 05.08.1948, м. Богородчани Івано-Франк. обл.] – укр. бібліограф. Закінчила КДІК (1972). Труд. діяльн. у бібл. справі розпочала з посади бібліотекаря б-ки ім. Л. Толстого у м. Києві (1967), потім – зав. б-ки Київ. музею захід. та схід. мистец. Старш. бібліотекар від. чит. залів, згодом наук.-метод. від. у ДРБ УРСР ім. КПРС (1972). Працювала в ДІБ України на посадах: голов. бібліографа (1977), зав. сектору організац.-метод. роботи (1979), голов. бібліографа від. метод. і бібліогр. роботи (1986), зав. наук.-бібліогр. від. (1988). Працює зав. б-ки НАКККіМ (з 1999).

Тв.: Краєзнавча робота бібліотек: Корот. бібліогр. показжч. – К., 1980. – У співавт.; Куликовська битва: (До 600-річчя): Реком. бібліогр. показжч. – К., 1981. – У співавт.; Історія Компартії України (1956–1981): Наук.-допом. бібліогр. показжч. – К., 1985. – У співавт.; Музейное строительство на Украине в годы Советской власти: Науч.-вспом. библиогр. указ. – К., 1987. – У співавт.; Кроки п'ятирічок: З історії руху за ком. працю на Україні: Реком. бібліогр. показжч. – К., 1989. – У співавт.; Україна у Великій Вітчизняній війні: [Анот.] Реком. бібліогр. показжч. – К., 1989. – У співавт.; Історія України: Наук.-допом. бібліогр. показжч. за 1989–1991, 1994, 1995, 1999 рр. – К., 1990, 1993–1995, 2001. – У співавт.; Історія інтелігенції Української РСР, 1917– 1990 рр.: Наук.-допом. бібліогр. показжч. – К., 1991. – У співавт.; Репресії 20– 30–40-х і початку 50-х років на Україні: Наук.-допом. бібліогр. показжч. – К., 1992. – У співавт.; Бібліографічна діяльність Державної історичної бібліотеки України // Укр. іст. журн. – 1993. – № 2/3. – С. 133–135; Історична бібліографія на допомогу науково-дослідній роботі з історії України // Роль бібліотек монастирів, соборів та інших установ у розвитку культури України: Тези наук. конф. – К., 1993. – С. 115–119; Історична бібліографія на допомогу науково-дослідній роботі з історії України // Б-ка і бібл. професія в умовах інформатизації суспільства: Всеукр. наук. конф. (22–24 верес. 1993 р.): Тези доп. – К., 1993. – С. 73–74. – У співавт.; Створюється національна історична бібліографія // Вісн. АН України. – 1993. – № 3. – С. 107–108; Історія України: Бібліогр. показжч., 1992 рік. – К.; Л., 1994. – У співавт.; Створення бібліографічного банку даних та багатотомного бібліографічного показжчика з історії України в ДІБ України // Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні: Тези наук.-практ. конф. – К., 1994. – С. 149–151; Архівна і бібліотечна справа доби визвольних змагань в Україні (1917–1921 рр.): Кат. книжк. вист. – К., 1997. – У співавт.; Бібліографічна база даних з історії України як джерело історико-краєзнавчих досліджень // Бібліотечне краєзнавство у відновленні історичної пам'яті народу України: Матеріали наук.-практ. конф. (26–27 трав. 1997 р., м. Київ). – К., 1998. – С. 218–221. – У співавт.; Визвольна війна українського народу середини XVII ст. (до 350-ї річниці початку бойових дій): Міжнар. наук. конф., м. Київ, 21–22 трав. 1998 р.: Кат. книжк. вист. – К., 1997. – У співавт.; Про роботу з Пам'ятними книжками губерній України в Державній історичній бібліотеці

України // *Бібл. планета.* – 1998. – № 1. – С. 30–31; *Бердичівська земля в бібліографічній базі даних Державної історичної бібліотеки України // Бердичівська земля в контексті історії України: Наук. зб. «Велика Волинь».* – Житомир, 1999. – Т. 19. – С. 38–39. – У співавт.; *На службі історичної науки: [Про наук. бібліогр. діяльн. ДІБ України] // Бібл. планета.* – 1999. – № 3. – С. 30–32; *Питання історичного краєзнавства на сторінках покажчика «Історія України» (1968–1998) // Історія України: Маловідомі імена, події, факти: Зб. ст.* – К., 1999. – Вип. 6. – С. 216–219. – У співавт.; *Болохівщина в бібліографічній базі Державної історичної бібліотеки України // Болохівщина: земля і люди: Матеріали всеукр. наук. конф., 23–24 черв. 2000 р.: Наук. зб. „Велика Волинь».* – Хмельницький; *Стара Синява; Любар, 2000.* – Т. 20. – С. 327–333. – У співавт.; *Книги і публікації про Корець у Державній історичній бібліотеці України // Корець – 850 років: Наук. зб. матеріалів і тез наук.-краєзн. конф., 13–14 жовт. 2000 р.* – Рівне; *Корець, 2000.* – С. 109–111.

Літ.: Приліпко Т., Лук'яненко М. Людмила Ястремська // *Бібл. вісн.* – 1999. – № 2. – С. 38–40.

350. ЯСЬМО Василь Дмитрович [н. 09.04.1948, с. Сулимівка Яготин. р-ну Київ. обл.] – укр. педагог, бібліограф, бібліотекознавець. Канд. пед. наук (1990). Закінчив КДІК (1972), навч. в аспірантурі КДІК (1975–1978). Викл. (з 1972), старш. викл. (з 1977), доц. (з 1991), зав. каф. бібліотекознавства (1979–1991), проректор з навч. роботи РДІК (1991). Дослідж. пробл. бібліотеко-, бібліографо- та книгознавства, навч. процесу вищ. шк., виховання студ. молоді. Здійснював керівництво наук. дослідж. «Роль публічних бібліотек у національно-культурному і духовному відродженні суспільства», «Проблеми підготовки та працевлаштування випускників вузу культури в умовах ринкових відносин», брав участь у Міжнар., всеукр., міжвуз., вузів. наук. конф., був ред. і чл. редкол. зб. наук. пр. «Учбово-науково-бібліотечне об'єднання «Книга» у системі професійної підготовки спеціалістів: досвід роботи та перспективи розвитку» (1991), «Українська мова і література у процесі національно-культурного і духовного відродження» (1991), «Національне виховання: формування світогляду і духовних цінностей у студентської молоді» (1996) та ін. Чл. редкол. журн. «Бібліотечний вісник» (1993–1995), наук. записок РДІК «Українська культура в іменах і дослідженнях» (1997), наук. зб. «Етнокультура Волинського Полісся і Чорнобильська трагедія» (1996, 1997). Викл. курсу «Бібліотечне фондознавство». Заст. голови Вчен. ради, голова наук.-метод. Ради ін-ту. Має урядові нагороди.

Тв.: *Вторинная документальная информация по сельскому хозяйству в СИФ областных научных библиотек УССР // Пути повышения качества и эффективности использования научно-технической информации: Тез. докл. науч. конф.* – К., 1975. – С. 58–61; *Довідково-інформаційний фонд з питань сільського господарства в масовій бібліотеці: Метод. рек.* – Рівне, 1977;

Профессиональная потребность специалистов сельского хозяйства в информационно-библиографических изданиях // Система научно-технической информации в Украинской ССР: Экспресс-информ. – К., 1978. – Вып. 2. – С. 20–22; Вивчення потреб спеціалістів сільського господарства в книзі й інформації // Бібліотекознавство і бібліогр. – Х., 1979. – № 19. – С. 59–64; Рекомендательная библиография сельскохозяйственной литературы в системе коммунистического воспитания трудовых коллективов села // Место и роль культурно-просветительных учреждений в коммунистическом воспитании трудящихся: Тез. докл. на науч.-практ. конф. – Х., 1979. – С. 102–104; Методические материалы по спецкурсу «Информационно-библиографическое обслуживание работников сельского хозяйства». – К., 1980. – У співавт.; Теоретические аспекты создания системы рекомендательно-библиографической информации по сельскому хозяйству // Материалы межвузовской конференции молодых ученых и специалистов, посвященной 110-й годовщине со дня рождения В.И. Ленина. – Ровно, 1980. – Ч. 1. – С. 73; Підготовка бібліотечних кадрів для інформаційного забезпечення ринкової економіки // Бібліотека і бібліотечна професія в умовах інформатизації суспільства: Тези доп. Всеукр. наук. конф. – К., 1993. – С. 93–95; Життєвий і творчий шлях великого Кобзаря у біографічній Шевченкіані // Тарас Шевченко і сучасність: Зб. матеріалів і тез Міжнар. наук.-практ. конф., 21 трав. 1996 р. – Рівне. – 1996. – С. 133–136; Бібліографічне краєзнавство Волині // Волинські дзвони: Наук.-краєзн. альманах. – Рівне, 1997. – Вып. 2. – С. 81–82; Бібліотека в системі інформаційних комунікацій // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: Наук. зап. – Рівне, 1998. – Вып. 3. – С. 418–422. – У співавт.; Створення регіональних корпоративних бібліотечно-інформаційних систем як пріоритетний напрям поліпшення інформаційного забезпечення регіону // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 16–18 трав. 2006 р. – К., 2006; Використання інформаційних технологій у соціокультурному розвитку регіону // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 трав. 2008 р. – К., 2008. – С. 28–31; Покликиння – бібліотекар: До 40-річчя вищої бібліотечної освіти у Рівному. – Рівне, 2011. – У співавт.

Літ.: Ясьмо Василь Дмитрович // Від пошуку – до визнання: Наук. та навч.-метод. пр. викл. Рівнен. держ. ін-ту культури: Біобібліогр. показжч. – Рівне, 1999. – С. 55–64.

351. ЯШЕК Микола Федорович [23.11.1883, с. Панюшине Лозів. р-ну Харк. обл. – 17.08.1966, м. Харків] – укр. бібліограф, літературознавець. Вступив до ХДУ на юрид. ф-т (1904), по закінчен. якого працював в юрид. установах. Навчаючись в ун-ті, Я. актив. включився в громад. життя, але найбільше захоплювався книгою. Більше 10-ти років працював у Нар. б-ці

Харк. т-ва грамотності. В цей час організовується «Комісія по складанню рекомендаційного списку красного письменства», в якій він активно співробітничав. З початком Першої світової війни Коміс. припинила своє існування, роботу не було закінчено. Я. почав самостійно працювати в галузі бібліографії, яка і стала справою всього його життя (з 1917). В ювіл. 1911, 1914 рр., коли царс. урядом було заборонено вшановувати пам'ять Т.Г. Шевченка, у Я. виник інтерес до бібліографування творів Кобзаря. Створення бібліогр. Шевченкіани стало одним із провід. напрямів діяльн. Я. протягом багатьох років. Виступав також із літературозн. ст. Першими його публ. були рец. на журн. «Книгар» і на кн. М. Парманіна «Как руководить чтением беллетристики в библиотеке» (1919). У часоп. «Знання», «Шлях освіти», «Червоний шлях», «Радянська освіта» Я. систематично друкував різноманіт. реком. списки, бібліогр. огляди, рец. на нову л-ру. Навчався в аспірантурі у Н.-д. ін-ті л-ри ім. Т.Г. Шевченка, потім став його наук. співроб. (1930–1933), працював у каб. бібліографії, керував практ. заняттями аспірантів. У цей період створив відомі пр.: «Десять років української літератури (1917–1927)» (у співавт. з О. Лейтесом), «Літературна дискусія, 1925–1927 рр.». У журн. «Життя й революція» опублікував фундамент. працю, написану у співавт. з Ю. Меженком, «Чужомовне письменство в українських перекладах» (1929). Авт. ряду персон. показч. і списків., присвяч. М. Драгоманову, Я. Мамонтову; активно виступав як рецензент. Написав рец. на 1-й номер «Літопису українського друку», журн. «Бібліологічні вісті», капіт. пр. В. Шпілевич «Бібліографія української літератури та літературознавства за 1928 рік» (1930). Очолював сектор бібліографії в Книжк. палаті УРСР (1931–1932). У період репресій відійшов від бібліогр. діяльн. Після війни працював старш. бібліографом ХДНБ ім. В. Короленка (1945–1949). Будучи на пенсії, готував до друку свої бібліогр. пр. – бібліогр. трилогію про життя і діяльн. західноукр. письм. О. Гаврилюка, Я. Галана, С. Тудора, яка, на жаль, не була опублікована.

Тв.: Т. Шевченко: Матеріали до бібліогр. (1903–1921 рр.). Вип. 1. – Х., 1921; Від «Кобзарика» до великого «Кобзаря»: Огляд і стат. дані про вид. в дореволюц. і рад. час // Знання. – 1924. – № 10. – С. 27–28; Бібліографія рецензій // Нова кн. – 1925. – № 7/8. – С. 34–37; № 9/10. – С. 62–66; Декабристи в літературі: Огляд л-ри // Шлях освіти. – 1925. – № 12. – С. 226–230; До історії «Кобзаря»: Бібліогр. список повн. і скороч. вид. «Кобзаря» укр. мовою та в пер. рос. мовою за 1840–1925 рр. // Червоний шлях. – 1925. – № 3. – С. 285–293; До святкування роковин Т. Шевченка: Бібліогр. список // Знання. – 1925. – № 6. – С. 25; № 7. – С. 34; № 8. – С. 34–35; Михайло Петрович Драгоманов // Знання. – 1925. – № 26/27. – С. 39; Нове про Т. Шевченка: Огляд л-ри за 1917–1924 рр. // Рад. освіта. – 1925. – № 3. – С. 67–73; Що читати про М. Драгоманова: Бібліогр. список // Знання. – 1925. – № 26/27. – С. 40; Жовтнева література: Список л-ри // Рад. освіта. – 1926. – № 10. – С. 67–69; Тарас Шевченко: Бібліогр. список // Знання. – 1926. – № 4. – С. 32–63; Шевченківська література в 1925 році: Бібліогр. показч. // Червоний шлях. – 1926. – № 2. – С. 199–206; № 3. – С. 235–241; Шевченкознавство за останній

час: Огляд л-ри // *Комуніст.* – 1925. – 28 берез.; *Боротьба за шляхи української літератури: Бібліогр. список та літ. дискусії // Знання.* – 1927. – № 2. – С. 25–26; *Літературна дискусія (рр. 1925–1927): Бібліогр. показч. // Плуг.* – 1927. – Зб. 3. – С. 473–548; *Десять років української літератури (1917–1927).* – Х., 1928. – Т. 1, 2. – У співавт.; *Чужомовне письменство в українських перекладах: Бібліогр. показч. // Життя й революція.* – 1929. – № 4. – С. 191–202. – У співавт.; № 5. – С. 163–173; № 6. – С. 147–158; № 7/8. – С. 232–255; *Шевченкіана ДВУ: Бібліогр.-стат. дані ДВУ // Бюл. ДВУ.* – 1929. – № 3. – С. 4–6; *Десять років української літератури.* – Х., 1930. – Т. 2. – У співавт.; *Ленін про літературу і мистецтво: Бібліогр. показч. // За марксо-ленінську критику.* – 1938. – № 4/5. – С. 94–110; *Я.А. Мамонтов: Бібліогр. довідка // Літ. журн.* – 1941. – № 3. – С. 124–127; *Бібліографія видань творів Т.Г. Шевченка // Червоний прапор.* – 1964. – 26 лип.

Літ.: Багрич М. *Найстаріший український бібліограф // Друг читача.* – 1963. – 23 листоп.; Сарана Ф.К. *Невтомний дослідник: До 80-річчя з дня народж. М. Яшека // Літ. Україна.* – 1963. – 22 листоп.; Меженко Ю. *Піонер української бібліографії // Рад. культура.* – 1964. – 23 січ.; Яшек Микола Федорович // *УРЕ.* – К., 1964. – Т. 16. – С. 508; *Пам'яті Миколи Федоровича Яшека // Бібліотекознавство та бібліогр.* – Х., 1967. – Вип. 4. – С. 190–191; *Яшек Микола Федорович // УРЕС.* – К., 1967. – Т. 3. – С. 853; *Півторадні В. Мить, що відходить у небуття // Літ. Україна.* – 1970. – 3 лют.; *Яшек Микола Федорович // Шевченк. слов.: У 2 т.* – К., 1978. – Т. 2. – С. 408; *Яшек Николай Федорович // Книговедение: Энцикл. слов.* – М., 1982. – С. 631; Сарана Ф.К. *Яшек Микола Федорович // УРЕ.* – 2-ге вид. – К., 1985. – Т. 12. – С. 531–532; Білокінь С.І. *Забутий материк // Літ. Україна.* – 1987. – 21 трав.; *Королевич Н.Ф. Бібліограф Микола Федорович Яшек (1883–1966): Біобібліогр. нарис.* – К., 1997; *Микола Яшек // Королевич Н.Ф. Українські бібліографи ХХ століття.* – К., 1998. – С. 72–90; *Турчин Н. Творча спадщина українського бібліографа М. Яшека // Вісн. Книжк. палати.* – 2002. – № 11. – С. 40–44.

І. О. Негрейчук

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- АН** – Академія наук
АН ВШ України – Академія наук вищої школи України
БАН УРСР – Бібліотека Академії наук УРСР
БСЭ – Большая Советская Энциклопедия
ВБУ – Всенародна бібліотека України
ВВв – Велика Вітчизняна війна
ВДНГ – Виставка досягнень народного господарства
ВНЗ – вищий навчальний заклад
ВПП УкрНДІНТІТЕД – Виробничо-поліграфічне підприємство Українського науково-дослідного інституту науково-технічної інформації і техніко-економічних досліджень
ВР України – Верховна Рада України
ВУАН – Всеукраїнська академія наук
ВХУ – Вестник Харьковского университета; Вісник Харківського університету
ДАКККіМ України – Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв України
ДІБ України – Державна історична бібліотека Україна
ДІК – Державний інститут культури
ДНАББ ім. В.Г. Заболотного – Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека ім. В.Г. Заболотного
ДНМБ МОЗ України – Державна наукова медична бібліотека Міністерства охорони здоров'я України
ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського АПН України – Державна науково-педагогічна бібліотека Академії педагогічних наук України ім. В.О. Сухомлинського
ДНСГБ НААН України – Державна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України
ДНТБ України – Державна науково-технічна бібліотека України
ДОБ – Державна обласна бібліотека
ДПБ – Державна публічна бібліотека
ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедрина – Державна публічна бібліотека ім. М.Є. Салтикова-Щедрина
ДПУ – Державний педагогічний університет
ДРБ України для дітей – Державна республіканська бібліотека України для дітей
ДРБ України для юнацтва ім. В. Василевської – Державна республіканська бібліотека України для юнацтва ім. В. Василевської
ДРБ УРСР ім. КПРС – Державна республіканська бібліотека Української РСР ім. КПРС
ЕІУ – Енциклопедія історії України
ЕМУ – Енциклопедія мистецтв України
ЕОМ – електронно-обчислювальна машина

ЕСУ – Енциклопедія Сучасної України
ЕУ – Енциклопедія українознавства
ЗНТШ – Записки Наукового товариства ім. Шевченка
ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України – Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України
ІМФЕ АН УРСР – Інститут мистецтвознавства, фольклору і етнографії Української РСР
ІПТ – Інформаційно-пошуковий тезаурус
ІР НБУВ – Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
ИТОИАЭ – Известия Таврического общества истории, археологии и этнографии
ИТУАК – Известия Таврической Ученой Архивной Комиссии
КДК – Київський державний інститут культури ім. О. Корнійчука
КДП ім. О.М. Горького – Київський державний педагогічний інститут ім. О.М. Горького
КДУ ім. Т.Г. Шевченка – Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка
КДХІ – Київський державний художній інститут
КІБІ – Київський інженернобудівельний інститут
КМ України – Кабінет Міністрів України
КНУ ім. Т.Г. Шевченка – Київський національний університет ім. Тараса Шевченка
КНУКіМ – Київський національний університет культури і мистецтв
КПІ – Київський політехнічний інститут
КРУ – Кримська республіканська установа
КРУНБ ім. І. Франка – Кримська республіканська універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка (м. Сімферополь)
ЛБІ ім. Н. Крупської – Ленінградський бібліотечний інститут ім. Н. Крупської
ЛДК – Ленінградський державний інститут культури
ЛДПДМ – Львівський державний інститут прикладного і декоративного мистецтва
ЛДПІ – Львівський державний педагогічний інститут
ЛДУ ім. І. Франка – Львівський державний університет ім. І. Франка
ЛНБ ім. В. Стефаника – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України
ЛНВ – Літературний науковий вісник
ЛННБ ім. В. Стефаника – Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України
МАУ – Міжнародна асоціація українців
МБІЦ МАУП – Міжнародний бібліотечно-інформаційний центр Міжрегіональної Академії управління персоналом
МДБІ – Московський державний бібліотечний інститут
МДК – Московський державний інститут культури

МДУКМ – Московський державний університет культури і мистецтв
МКА – Міжнародна кадрова академія
МКіМ України – Міністерство культури і мистецтв України
МКТ України – Міністерство культури і туризму України
ММП УРСР – Міністерство місцевої промисловості Української РСР
МНП – Міністерство народного просвещения
МОН України – Міністерство освіти і науки України
МСЭ – Малая Советская Энциклопедия
НАКККіМ – Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
НАН України – Національна академія наук України
НаУКМА – Національний університет «Києво-Могилянська академія»
НБУВ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
НБУ для дітей – Національна бібліотека України для дітей
НДІ – науково-дослідний інститут
НДІУ МОНУ – Науково-дослідний інститут українознавства Міністерства освіти і науки України
НДУ АН УРСР – науково-дослідна установа Академії наук Української РСР
НПУ ім. М. Драгоманова – Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова
НТБ НДІБВ Держбуду УРСР – Науково-технічна бібліотека Науково-дослідного інституту будівельного виробництва Держбуду Української РСР
НИИ – Научно-исследовательский институт
НІБУ – Національна історична бібліотека України
НОП – наукова організація праці
НПБУ – Національна парламентська бібліотека України
НТБ – Науково-технічна бібліотека
НТБ НТУУ «КПІ» – Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»
НТШ – Наукове товариство ім. Шевченка
НУА – Народна українська академія
ОБЮ – обласна бібліотека для юнацтва
ОДНБ ім. М. Горького – Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького
ОДПБ – Одеська державна публічна бібліотека
ОДУ ім. І. Мечникова – Одеський державний університет ім. І. Мечникова
ОНБ ім. М.С. Грушевського – Обласна наукова бібліотека ім. М.С. Грушевського
ОУНБ – Обласна універсальна наукова бібліотека
РДГУ – Рівненський державний гуманітарний університет
РДІК – Рівненський державний інститут культури
РЕІУ – Радянська енциклопедія історії України
РФ – Російська Федерація
СПУ – Спілка письменників України
УААН – Українська академія аграрних наук
УАН – Українська академія наук

УБА – Українська бібліотечна асоціація
УБР – Український бібліографічний репертуар
УВАН – Українська вільна академія наук
УВУ – Український вільний університет
УЛЕ – Українська літературна енциклопедія
УНІК – Український науковий інститут книгознавства
УНР – Українська народна республіка
УРЕ – Українська Радянська Енциклопедія
УРЕС – Український Радянський Енциклопедичний Словник
УСЭ – Украинская Советская Энциклопедия
ХГБИ – Харьковский государственный библиотечный институт
ХГВ – Харьковские губернские ведомости
ХГППО (ХПИПО) – Харківський педагогічний інститут професійної освіти
ХГУ – Харьковский государственный университет
ХДАК – Харківська державна академія культури
ХДБІ – Харківський державний бібліотечний інститут
ХДК – Харківський державний інститут культури ім. Н.К. Крупської
ХДНБ ім. В.Г. Короленка – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
ХДОБ – Харківська державна обласна бібліотека
ХДП – Харківський державний політехнічний інститут.
ХДП ім. Г.С. Сковороди – Харківський державний педагогічний інститут ім. Г.С. Сковороди
ХДПУ ім. Г. С. Сковороди – Харківський державний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди
ХДУ – Харківський державний університет
ХНУ ім. В.Н. Каразіна – Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
ЦБС – Централізована бібліотечна система
ЦДІА – Центральний державний історичний архів
ЦНБ – Центральна наукова бібліотека
ЦНСГБ УААН – Центральна наукова сільськогосподарська бібліотека Української академії аграрних наук
ЦНТБ ММП УРСР – Центральна науково-технічна бібліотека Міністерства місцевої промисловості УРСР
ЦРБ – Центральна районна бібліотека

ЗМІСТ

Від укладачів	3
Лазаревський Олександр Матвійович (<i>В. О. Кононенко</i>).....	5
Лазеба Євдокія Миколаївна	7
Лазоренко Юлія Іванівна	7
Лайко Лідія Михайлівна	9
Левицький Іван Омелянович (<i>В. О. Кононенко</i>)	10
Лейдерман (Бар'єр) Кіма Семенівна	12
Лико Михайло Прокопович	13
Лобузїна (Бардієр) Катерина Вілентіївна (<i>О. С. Лук'янчук</i>)	14
Лозинський Іван Миколайович (<i>В. О. Кононенко</i>)	15
Лой Валентина Миколаївна	16
Ломонос-Рівна Галина Іванівна (<i>Г. І. Ковальчук.</i>)	17
Лоось Тамара Андріївна (<i>Р. С. Жданова</i>)	18
Лук'яненко Марина Алімівна	19
Лук'янчук Олена Сазонівна (<i>Р. С. Жданова</i>)	19
Лутовинова Валентина Іванівна (<i>В. В. Патока</i>)	20
Люта (Баран) Марія-Іванна (Оксана) Григорівна	24
Лянсберг (Барінова) Ольга Василівна	25
Ляхоцький Володимир Павлович	26
Макаревич Лілія Павлівна	27
Максименко Федір Пилипович (<i>В. О. Кононенко</i>)	28
Максімушкіна Надія Яківна	31
Малолєтова Ніна Іванівна (<i>Т. В. Добко</i>).....	31
Марголіна Рахіль Володимирівна	34
Маркевич Арсеній Іванович (<i>В. О. Кононенко</i>)	34
Маркітан Людмила Порфиріївна (<i>Н. І. Абдуллаєва</i>)	37
Марченко Оксана Ігорівна	37
Маслов Сергій Іванович (<i>В. О. Кононенко</i>)	38
Матюшенко (Михайлецька) Ванда Станіславівна (<i>Р. С. Жданова</i>)	41

Медведєв Юрій Борисович (<i>Н. І. Абдуллаєва</i>)	42
Меженко Юрій Олексійович (<i>В. О. Кононенко</i>)	45
Мельник Лариса Олександрівна	49
Микитась Василь Лазарович (<i>Н. І. Абдуллаєва</i>)	50
Михайлова Ольга Володимирівна	52
Мілясевич Ірина Володимирівна	54
Моїсеєнко Надія Іванівна (<i>Т. В. Добко</i>)	58
Мокрицька Ганна Павлівна	58
Мороз Мирослав Олександрович (<i>В. О. Кононенко</i>)	59
Морозова Софія Петрівна	62
Москаленко Михайло Никонівич (<i>С. А. Захаркін</i>)	63
Мусіна Зейтуна Хамзійвна	63
Негрейчук Ірина Олександрівна (<i>Н. І. Абдуллаєва</i>)	64
Непомнящий Андрій Анатолійович	65
Нечиталюк Михайло Федорович	69
Низовий Микола Андрійович (<i>І. О. Негрейчук</i>)	70
Ніколаєць Ольга Григорівна	72
Ніколюк Лідія Іванівна	73
Ноткіна Ольга Юдівна	74
Олійник (Пристапа) Олена Павлівна	75
Онищенко Олексій Семенович (<i>Н. Я. Зайченко</i>)	76
Остапенко Світлана Миколаївна (<i>С. С. Савченко</i>)	79
Стапчук (Гуч) Юлія Анатоліївна	80
Павленко (Горбоконт) Раїса Іванівна	81
Павлюк Ігор Зиновійович	83
Павлюк Микола Володимирович	85
Палащина Ніна Андріївна (<i>Р. С. Жданова</i>)	86
Паливода (Полінко) Ніна Андріївна	87
Пасічник (Хоронжук) Людмила Петрівна	87
Патока Валентина Василівна (<i>Р. С. Жданова</i>)	89
Патрушева Тетяна Олексіївна (<i>Н. В. Казакова</i>)	92

Пашкова Валентина Степанівна (<i>С. С. Петров</i>)	92
Пелюсова (Богущ) Тамара Олексіївна	97
Передирій Валентина Андріївна	98
Перетц Володимир Миколайович (<i>В. О. Кононенко</i>)	99
Петров Сергій Степанович (<i>В. С. Пашкова</i>)	102
Петров Степан Йосипович (<i>В. С. Пашкова</i>)	103
Пилипенко Алла Вікторівна	104
Пікуль Микола Самійлович (<i>Н. І. Абдуллаєва</i>)	104
Піхур (Савінська) Олександра Михайлівна	106
Погребенник Федір Петрович	107
Погребняк (Звіглянич) Маргарита Костянтинівна (<i>Р. С. Жданова</i>)	110
Подрезова (Мансветова) Марина Олексіївна	111
Пономаренко Лариса Олександрівна	111
Попроцька Віра Григорівна	112
Постернак Степан Пилипович (<i>В. О. Кононенко</i>)	113
Приліпко Тетяна Аркадіївна	115
Промська Олександра Леонідівна	116
Пронюк Євген Васильович (<i>В. О. Кононенко</i>)	117
Пшеничникова Діамара Степанівна (<i>Н. І. Абдуллаєва</i>)	118
Радіон Степан Микитович (<i>В. О. Кононенко</i>)	119
Рева Лариса Григорівна	121
Рева Ніна Максимівна (<i>Л. Г. Рева</i>)	124
Репринцева Віра Олексіївна	126
Рікун (Штейн) Інна Еміліївна	126
Рогова Павла Іванівна	128
Рожнятовська Олена Артемівна (<i>К. В. Камінська</i>)	130
Романчук (Коваленко) Людмила Олександрівна	131
Рудзицький Артур Йосипович (<i>Р. С. Жданова, С. М. Радченко</i>)	132
Савельєва Єлизавета Володимирівна	132
Савіна (Черкашина) Зоя Іванівна (<i>Р. С. Жданова</i>)	133
Савка Мар'яна Орестівна	134

Савченко (Івашкова) Ірина Валентинівна (<i>О. С. Лук'янчук</i>)	135
Савченко (Коркунда) Світлана Степанівна (<i>Н. І. Абдуллаєва</i>)	136
Самодурова (Гончарук) Віра Володимирівна	137
Самойленко Григорій Васильович	137
Сарана Федір Кузьмович (<i>В. О. Кононенко</i>)	139
Светашова Надія Андріївна	142
Свобода Алла Антонівна	142
Селівачева (Нікольська) Ніна Сергіївна (<i>М. Р. Селівачов</i>)	143
Селівачова Наталія Федорівна (<i>М. Р. Селівачов</i>)	143
Семендяєва Галина Микитівна	144
Сенченко Микола Іванович (<i>О. М. Устіннікова</i>)	145
Сенченко (Чухно) Наталія Миколаївна (<i>Р. С. Жданова</i>)	148
Сенько Прасковія Миколаївна (<i>О. М. Устіннікова</i>)	148
Сидоренко Наталія Миколаївна (<i>О. О. Сидоренко</i>)	149
Сидоренко Олександр Іванович (<i>О. О. Сидоренко</i>)	150
Сілкова Галина Василівна (<i>Г. М. Швецова-Водка</i>)	151
Сітько (Рибка) Віра Григорівна (<i>К. М. Сомкіна</i>)	154
Слободяник Михайло Семенович	155
Слюсарчук (Бех) Марія Михайлівна	158
Смичок Леоніла Михайлівна	158
Смілянець (Момот) Світлана Іванівна	159
Сороковська Софія Володимирівна (<i>Р. С. Жданова</i>)	161
Соснова (Юрова) Юлія Юріївна	164
Стешенко Ярослав Іванович (<i>Г.І. Ковальчук</i>)	165
Стрішенець Надія Володимирівна	166
Сулиця Марія Олексіївна	167
Табачнікова (Богдасарова) Галина Григорівна	168
Танатар Ніла Володимирівна	168
Тарнавська (Сеньківська) Марта Теодозіївна (<i>І. О. Негрейчук</i>)	170
Терзієва Ольга Федорівна	172
Тимощук Наталія Петрівна	173

Тодорова Євгенія Миколаївна	173
Трачук Людмила Федорівна	174
Трегуб Марія Миколаївна	176
Тутковський Павло Аполлонович	178
Уманська Надія Миколаївна	179
Устіннікова Ольга Михайлівна	180
Федорова Алла Іванівна (І. О. Негрейчук)	181
Федотова Оксана Олегівна	181
Фоменко Діна Дем'янівна (О. С. Лук'янчук)	183
Хавкіна Любов Борисівна (В. О. Кононенко)	184
Ханко Віталій Миколайович	187
Хланта Іван Васильович (І. О. Негрейчук)	188
Целінський Роман Йосипович (Н. І. Абдуллаєва)	190
Цинковська Ірина Іванівна (О. С. Лук'янчук)	192
Чачко Ада Семенівна	193
Черепуха Людмила Олександрівна	195
Чернего Наталія Миколаївна	197
Черняков Борис Іванович	197
Чишко Віталій Сергійович	201
Шамрай Маргарита Агапіївна	203
Шамрук Людмила Олександрівна	205
Шатрова Марина Борисівна	205
Швецова (Швецова-Водка) Галина Миколаївна	206
Шекера Людмила Іванівна	210
Шелестович Ірина Сергіївна	211
Шемець Ніна Олександрівна (Р. С. Жданова)	212
Шинкаренко Олена Борисівна	213
Шкільна Олена Дмитрівна	214
Шовкопляс Іван Гаврилович (І. О. Негрейчук)	217
Штогрин Дмитро Михайлович	219
Шудря Євгенія Стефанівна (О. О. Сидоренко)	221

Шудря Микола Архипович (<i>О. О. Сидоренко</i>)	222
Шульга (Онопрієнко) Тамара Павлівна	223
Шульгіна Валерія Дмитрівна (<i>Р. С Жданова</i>)	224
Юхимець Гліб Миколайович (<i>О. С Лук'янчук</i>)	225
Яг'я Наджиє Емірівна	226
Ядрова Галина Василівна	227
Ясинський Михайло Ілліч (<i>В. О. Кононенко</i>)	228
Ясінський Богдан Дмитрович (<i>Т. В. Добко</i>)	230
Ястремська (Ступак) Людмила Юріївна	232
Ясьмо Василь Дмитрович	233
Яшек Микола Федорович (<i>І. О. Негрейчук</i>)	234
Список скорочень	237

Довідкове видання
Міністерство культури і туризму України
Державний заклад «Національна парламентська бібліотека України»

УКРАЇНСЬКІ БІБЛІОГРАФИ

*Біографічні відомості
Професійна діяльність
Бібліографія*

Випуск 2

Автори-укладачі: *Жданова Рона Станіславівна
Абдуллаєва Наталія Іванівна
Кононенко Валентина Олексіївна*

Київ 2010

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 2866 від 31.05.07

Відповідальна за випуск *Т. Вилегжаніна*

Редагування і комп'ютерне опрацювання *Н. Маслової-Зоріної*

Підписано до друку 25.09.10. Формат 60x84/16. Папір друк.
Умовн. друк. арк. 13,94. Умовн. фарбовідб. 13,94.
Обл.-вид. арк. 15,0. Тир. 150 прим. Зам. 107.
01001, Київ-1, Грушевського, 1. ДЗ «Нац. парлам. б-ка України».
Тел. 278-85-12
Ротапринт ДЗ «Нац. парлам. б-ка України», 04070, Київ-70, Боричів узвіз, 13.
ДЗ «Нац. парлам. б-ка України». Тел. 425-31-76